

[59.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

OSMA KNJIGA

WINNETOU

II.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

II.

PRVI ZVEZEK

ZA DETEKTIVA

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

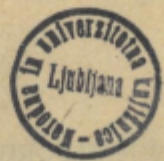
46780

46780

VSEBINA:

	Str.
1. Brodolom	5
2. Spet na nogah	15
3. Srečanje z Winnetouom	42
4. Detektiv na delu	73
5. Kukluks klan	115
6. Vesela razsodba	141

Po nemškem izvirniku
K. MAYA
 avtoriziran prevod

N° 1220/1961

I.

Brodolom.

Mlad človek sem bil, ko sem prišel prvokrat v Ameriko in na divji zapad. Srečo sem šel iskat kakor mnogi drugi pred menoj. In vsaj eno srečo sem našel, — pridobil sem si prijateljstvo najboljšega sina rdečega plemena, prijateljstvo Winnetoua, poglavarja rodu Apačev. V apaškem pueblu ob Rio Pecosu sem preživel najlepše dneve svojega življenja. Žal je bila moja sreča le kratka.

Inču čuna, poglavar Apačev, in Nšo či, njegova lepa hčerka, sta padla, žrtvi po zlatu hlepečega zločinca in pustolovca Santerja. Morilec nam je ušel, pa kmalu smo spet naleteli na njega. Našli smo ga v naselbini rodu Kiowe ob Red Riverju. Za las je manjkalo, da ga ni Winnetou dobil v pest. Spet mu je ušel.

In ob Red Riverju sva se morala z Winnetouom ločiti. Njega je gnalo maščevanje za morilcem, jaz pa sem moral na vzhod. Winnetou je upal, da bo morilca kmalu došel, in domenila sva se tistikrat, da nam bo poslal enega svojih bojevnikov k izlivu reke Rio Bosco de Načitočes in nam sporočil, kje ga najdemo. Toda zgodilo se je čisto drugače.

Hiteli smo, kar so nas konji nesli, prispeli do izliva reke Rio Bosca, — pa zaman iskali Winnetouovega sela.

Seveda, sledove smo našli, toda kake!

Našli smo tista dva traderja — trgovca —, ki sva ju z Winnetouom srečala pri naselbini Kiow, —

ustreljena in izropana. Pozneje mi je Winnetou pravil, kaj se je zgodilo.

Santer je v svojem kanou tako naglo potoval, da je traderja došel pri izlivu Rio Bosca, čeprav sta za celi dan prej odšla iz naselbine Kiow ko on. Brez sredstev je bil, ker ni našel Inču čunovega zaklada, denar je potreboval, ker je mislil potovati na vzhod, pa se je lopovu zahotelo po kožuhovini, ki sta jo dobila traderja pri Kiowah v zameno za svoje blago. Ustrelil ju je, najbrž iz zasede, in odgnal mule.

Tako je razbral Winnetou iz sledov, ko je kmalu za Santerjem prispel s svojimi Apači na nesrečno mesto. Upal je, da bodo težko obložene mule morilca zadrževale, kajti potovanje s tako tovorno živino je zamudno in počasno.

Na nesrečo pa se je ulil dež in zabrisal vsako sled za Santerjem. Winnetou si je pomagal z ugi-banjem. Računal je, da se Santerju mudi, ker ve, da so mu zasledovalci za petami, da se bo skušal tovara čimprej iznebiti in da bo torej poiskal najbližnjo naselbino belih ter kožuhovino prodal. Toda katero naselbino —?

Druge pomoči ni bilo, Winnetou je moral vse bližnje naselbine in trdnjave po vrsti obhoditi. In šele po dolgih izgubljenih dneh je našel morilčevo sled na Gaterjevi farmi. Santer je blago prodal, si kupil dobrega konja in odpotoval na vzhod.

Winnetou je odslovil svoje bojavnike, napoti so mu bili, čimdalje je prodiral na vzhod. Poslal jih je domov in sam šel iskat Santerja. Nuggetov — zlata — je imel dovolj, lahko je več mesecev živel v mestih vzhoda.

Ob Rio Boscu nam torej ni pustil nobene vesti. In ker nismo vedeli, kam se je obrnil, smo šli v St. Louis, kakor nam je sam za tak slučaj nasvetoval. Žal mi je bilo, da morebiti za dolgo časa ne bom več videl ljubega prijatelja, pa pomagati si nisem mogel.

In nekega večera smo po dolgem potovanju čez Arkansas prispeli v St. Louis. Seveda sem najprvo obiskal svojega starega godrnjavega gunsmitha mr. Henryja. On je bil namreč tisti, ki mi je poskrbel službo zemljemerca in me poslal na zapad.

Ko sem stopil v njegovo delavnico, je sedel pri svetiljki ob stružnici in delal. Ni me čul.

»Good evening, mr. Henry!« sem ga pozdravil, kot da sem bil šele sinoči na obisku. »Ali ste s svojo repetirko že gotovi?«

Sedel sem na stružnico, prav kakor nekdanj pred meseci.

Šinil je pokonci, strmel v mene in ves iznenaden zakričal:

»Vi — vi — vi ste? Vi — ste? Tisti domači učitelj — tisti — surveyor — tisti — tisti vražji Old Shatterhand?«

In vrgel mi je roke krog vratu, me objel in poljubil, da je le kar plosknilo.

»Old Shatterhand —? Odkod pa poznate to ime?« sem ga vprašal, ko se je za silo pomiril.

»Odkod —? Še vprašate —? Saj se vendar povsod govori o vas, vi vražji človek! Mr. White, inženjer in vodja odseka, ki je meril pred vami, je prvo vest prinesel na vzhod, na vse pretege vas je hvalil, to vam moram že povedati. Westman ste postali, ki mu ga ni lahko najti para! Najlepšo slavo pa vam je seveda pel Winnetou.«

Presenečen sem šinil na noge.

»On —?«

»Da! Vse mi je povedal, vse!«

»Kaj —? Kako —? Winnetou je bil pri vas —?«

»Seveda je bil! Seveda!«

»Kedaj? Kedaj?«

»Tri dni bo. Pripovedovali ste mu o meni, o moji medvedarici in še drugo, pa ni mogel mimo, da ne bi bil stopil tudi k meni. Pravil mi je, kak westman da je postal iz nekdanjega domačega uči-

telja, pravil je o bizonih, o grislyju in še mnogo druga. Celò za poglavarja so vas imenovali!»

Tako je pravil in pravil in nič ni pomagalo, da sem mu segal v besedo in mu popravljaj. In spet in iznova me je objel in ves srečen je bil, da je bil on tisti, ki me je poslal na zapad in dal nov pravec mojemu življenju.

Pripovedoval mi je o Winnetouu.

Winnetou je ostal na Santerjevi sledi, peljala je v St. Louis. Zelo je hitel, zato je prispel nekaj dni pred menoj v St. Louis. Iz St. Louisa je kazala Santerjeva sled v New Orleans. Winnetou mi je pri Henryju pustil glas, naj pridem za njim, ako nimam drugih načrtov.

In koj sem se odločil, da pojdem.

Prej pa sem še moral urediti svoje denarne zadeve pri družbi, ki me je nastavila za zemljemerca. Merili smo železniško progo, ki so jo nameravali zgraditi čez ozemlje Indijancev v Kalifornijo. Delo smo dokončali, ali vsaj jaz sem ga dokončal, ker so moji tovariši zemljemerci vsi padli v boju z Apači. Plače pa še nisem dobil.

Tisto jutro sem torej spet sedel za steklenimi vrati, kjer so me pred meseci izpraševali o mojem zemljemerskem znanju. Hawkens, Stone in Parker, scouti in moji prijatelji, ki sem bil z njimi skupaj na zapadu, so bili seveda tudi poleg in tudi Henry je šel z menoj.

In pripovedovali smo in poročali in razlagali. In pokazalo se je, da je med vsemi odseki prav naš odsek doživel najzanimivejše, pa tudi najnevarnejše dogodke. Od naših zemljemercev sem le jaz ostal živ.

In potem smo se pogajali za plačo. Sam Hawkens se je na vso moč trudil, da bi mi družba nakazala plačo za vseh pet zemljemercev, ker sem delal za svoje tovariše, ali pa da bi mi vsaj priznali nagrado. Pa zaman se je trudil. Dobil sem

svojo pogodbeno plačo in scouti tudi svojo, pa niti dolarja več.

Nisem računal, da mi bodo več dali, nego mi je šlo, pa vendar priznam, da sem z grenkim razočaranjem izročil risbe in zapisnike, ki sem jih sam sestavil in povrh še rešil. Gospodje so plačali enega zemljemerca, plačo drugih štirih pa so sami vtaknili v žep —.

Sam Hawkens jim je seveda naredil osoljeno pridigo, pa druga ni dosegel, ko da so se mu smejali in ga s prijaznimi pokloni odpravili skozi vrata. Mi drugi smo šli za njim in si otresli prah s čevljev.

Sicer pa sem za svoje razmere prejel še precej denarja.

Odpravil sem se v New Orleans za Winnetouom. Iz vljudnosti in ker smo bili prijatelji, sem vprašal Sama in njegove tovariše, ali pojdejo z menoj. Pa odgovorili so mi, da bodo ostali v St. Louisu in si zaenkrat še pošteno odpočili. Nakupil sem si nekaj perila, novo obleko, ker v svoji indijanski obleki le nisem mogel potovati po vzhodu, in se odpeljal na jug. Medvedarico sem pustil pri Henryju, sveto mi je obljubil, da mi jo bo shranil. Tudi serca sem pustil v St. Louisu. Saj sem bil prepričan, da globlje na zapad topot ne pridem, da bo Winnetou našel Santerja v New Orleansu in da se bom kmalu vrnil.

Pa zgodilo se je čisto drugače.

Ko sem prispel v New Orleans, sem šel najprvo iskat Winnetoua. Pustil mi je pri Henryju naslov, kje ga naj iščem. Toda povedali so mi, da je prejšnji dan odšel za Santerjem v Bicksbourg, pa da naj rajši ne pridem za njim — bili smo tistikrat sredi vojske med severnimi in južnimi državami — in da mi bo pri mr. Henryju pustil glas, kje ga bom našel.

Kaj bi naj storil —?

Da bi se vrnil v St. Louis in tam čakal Winnetoua —? Kdo ve, kedaj pride in ali mu bo vobče mogoče priti v St. Louis. Da bi šel k Apačem na

Rio Pecos —? Nisem bil opremljen za tako pot in spet kdo ve, kedaj se bo Winnetou vrnil domov.

Odločil sem se, da bom obiskal svoje sorodnike v domovini. Revni so bili, podpore potrebni. In hvalabogu, denarja sem imel dovolj, da sem jim lahko pomagal.

Poprašal sem za parnikom. V Evropo ni bil nobeden namenjen, pač pa sem zvedel, da še tisti dan odpotuje eden na Kubo. Tam pa, so mi rekli, bom že našel priliko za v Evropo ali pa vsaj za New York.

Odpeljal sem se.

Pa sreča mi ni bila mila. Naj vam na kratko povem, kako se mi je godilo.

Že ko smo odpluli, je bilo vreme vetrovno in nebo oblačno. Toda nihče ni mislil na kaj hujšega. Mirno in brez skrbi smo legli spat.

O polnoči pa sem se zbudil. Silen vihar je tulil in divjal. Planil sem na noge. V tistem trenutku je stresel parnik tak sunek, da me je vrglo po tleh in da se je kabina, v kateri sem spal s tremi drugimi potniki, sesula na mene.

Ni bilo dvoma, parnik je zadel na skalo. Morebiti le še nekaj minut, pa se bo potopil. Reši se, kdor se more —!

Bil sem samo za silo oblečen, kakor je pač človek oblečen, če na parniku leže spat. Ves svoj denar — vzel sem s seboj vso plačo, ki sem jo dobil v St. Louisu — sem imel v suknjinem žepu. Pa kje je bila suknja in druga moja prtljaga —! Pokopana pod razvalinami kabine! In v takih trenutkih človek nima časa, da bi iskal suknjo in denar, življenje zavisi včasi od ene minute. In da bi le golo življenje rešil —.

Zlezal sem izpod ruševin in se opotekal na krov. Parnik se je zibal in gugal, da sem se komaj obdržal na nogah, in tema je bila. Vihar me je pograbil in me vrgel po krovu, val je pljusknil čez

mene. Ljudje so kričali, valovje je bobnelo, hurrikan je tulil in žarki bliski so za hipe razsvetljevali črno temo.

In pri njihovem svitu sem opazil, da se je parnik zaril v čeri in da so valovi zadnji del ladje visoko dvignili. Onstran čeri je bilo spet morje in za njim celina.

Le za trenutek je osvetlil blisk okolico, pa videl sem dovolj.

Parnik je bil izgubljen. Vsak trenutek se je utegnil razleteti na kosce. Rešilne čolne so odtrgali in odnesli valovi. Le s plavanjem bi se še rešil.

V svitu bliska sem videl ležati ljudi po krovu. Krčevito so se prijemali za ograjo in za vrvi. Popolnoma napačno! Čemu se oklepati ladje, ki se potaplja —! Proč od ladje in v vodo!

Tako sem sodil in tako sem tudi storil.

Val se je privalil, visok ko gora. Njegov greben se je svetlikal, vkljub temi ga je bilo dobro videti. Zagrabil je ladjo, zdaj zdaj, sem mislil, se bo zdrobila.

Izpustil sem železni steber, ki sem se ga držal. Dobri Bog, pomagaj —! Reši me —!

Val me je pograbil. Zanesel me je v višine, me treščil v globine, pa me spet dvignil na greben. Nisem se genil. Ni bilo treba, zaman bi se bil mučil. Šele ko me bo val vrgel raz sebe, šele tedaj bom moral napeti vse sile, da me spet ne zagrabi.

Kvečjemu pol minute sem bil v objemu vala. Pa zdelo se mi je, da je trajalo celo uro. Val me je vrgel v zrak, izbruhn timer je in me vrgel čez čer v mirno vodo.

In sunil sem z rokami in nogami in zaplaval, kakor še menda nikdar v življenju. Val me ni smel več zagrabiti, izgubljen bi bil.

Vrgel me je, sem rekel, v »mirno vodo« onstran čeri. No, mirna tista voda seve ni bila. Le da valovi niso bili več tako ogromni, sicer pa me je

premetavalo kakor zamašek. Vihar je oral vodo, da sem le z vso silo prišel naprej.

K sreči sem si zapomnil, kje leži celina, sicer bi bil izgubljen. In priplaval sem do celine, le ne na ugodnem mestu. Tema je bila, za smer sem vedel, videl pa nisem ničesar pred seboj. In tako se je zgodilo, da me je mogočen val vrgel na skalo. Butnil sem z glavo ob njo, le toliko sem še imel moči, da sem se je trdno oklenil, pa sem se onestivil.

Ko sem se zavedel, je hurrikan še vedno divjal z nepremagljivo silo. Glava me je bolela od udarca, pa ni bilo časa, da bi se bil zmenil za bolečine. Bolj me je skrbelo, kje da sem. Že na celini? Ali samo na skali, ki je molela iz vode? Vsekakor sem moral na skali počakati, da se vihar poleže.

Hurrikan naglo pridirja, pa prav tako naglo tudi preneha. In res ni bilo dolgo, pa je bil mimo, kakor bi pihnil. Oblaki so se razkropili in zvezde so prisijale.

In ob svitu zvezd sem videl, da sem obležal na obrežju celine. Hvala Bogu! Za menoj zunaj na morju je hrumul vihar in valovje je butalo ob čeri, pred seboj pa sem zagledal drevje.

Šel sem bliže. Vihar jih je grdo razkuštral, nekaj dreves je tudi izruval in podrl in celò odnesel. Zagledal sem luč. Kjer je luč, tam so tudi ljudje —

Pohitel sem za lučjo.

Našel sem hiše. Tudi nje je vihar grdo zdelal. Ljudje so stali pri njih.

Kako so se zavzeli, ko so me zagledali! Pri-povedoval sem jim, odkod prihajam in kaj se mi je zgodilo. Kričati sem moral, tako je tulil vihar. Revni ribiči so bili, pravili so mi, da sem na otočju Tortuga, in sicer na otoku, ki na njem stoji trdnjava Jefferson. Vojne ujetnike so imeli tistikrat v njej zaprte.

Dobri ribiči so se me usmili in mi dali perilo in najpotrebnejšo obleko. Kajti bil sem napol gol, kakor pač človek leže spat, če potuje na morju. Sklicali so sosede in šli iskat, če bi bilo še koga drugega vrglo valovje na suho.

Drugo jutro so našli šestnajst ljudi. Trije so bili še živi, drugi pa mrtvi. Štirje smo se rešili od vseh popotnikov —!

Ko se je zdanilo, sem videl, da je hurrikan ladjo raztrgal na dvoje. Sprednji del je tičal med čermi, vse drugo pa se je razbilo. Valovi so naplavili ostanke na suho.

Siromak sem bil, popoln siromak. Ničesar nisem rešil iz brodoloma, niti obleke ne, in moj denar, ves moj težko zaslužen denar, je ležal na dnu morja. Pa hvala Bogu, vsaj golo življenje sem rešil.

Poveljnik trdnjave nam je velikodušno pomagal. Dobili smo, kar smo potrebovali, in meni je posebej poiskal priliko, da sem se lahko vrnil v New York.

In tako sem prišel nazaj tja, odkoder sem nastopil pot po Zedinjenih državah, poln mladih upov —. Večji revež sem bil nego tistikrat, ko sem prvič stopil na newyorška tla. Druga nisem imel ko pogum, da spet od kraja začnem.

Pa zakaj nisem šel v St. Louis, kjer sem imel prijatelje? Saj bi mi bil mr. Henry gotovo spet pomagal.

Nisem hotel.

Dobri mr. Henry je itak že mnogo storil za mene. Pa bi ga naj spet nadlegoval —. Seveda, če bi vedel, da najdem Winnetoua pri njem —. Pa ni bilo verjetno. Cele mesece je utegnil še loviti Santerja in kdo vedi kod. Pa bi naj čakal medtem brez dela v St. Louisu?

Na zapad sem se vsekakor mislil spet vrniti, v pueblo Apačev. Tam bi še najhitreje našel prijatelja ali pa bi vsaj zvedel, kod hodi. Prej pa sem

se moral postaviti na lastne noge. Saj mi je manjkalo prav vsega, kar se potrebuje za potovanje na divji zapad. Upal sem, da bom v New Yorku našel službo.

In nisem se varal.

Seznanil sem se z ravnateljem zasebnega detektivskega zavoda, z mr. Josy Taylorjem, in prosil za sprejem. Ko je zvedel, kdo sem in kaj sem počenjal zadnje mesece, je dejal, da me vzame na poskušnjo, čeprav sem Nемеc.

Poskušnjo sem dobro prestal. Uspelo mi je, da sem rešil nekaj slučajev, pridobil sem si njegovo zaupanje in nazadnje tudi njegovo naklonjenost. Odslej mi je poverjal posebno take slučaje, ki so obljubovali gotov uspeh in bogato nagrado.

II.

Spet na nogah.

Nekega dne me je poklical v pisarno.

Postaren gospod je bil na obisku, skrb mu je gledala iz obraza. Moj predstojnik me je predstavil in zvedel sem, da je gospodu ime Ohlert, da je bankir in da je prišel iskat pomoči v usodni, za njega jako nevarni zadevi.

Nemec je bil po rodu in je imel edinega sina Williama. Dal ga je izučiti za bančnega uradnika, sin mu je pomagal pri njegovih poslih in oče mu je — žal — dal celò pooblastilo, da sme samostojno vršiti bančne posle. Pa mladi William je bil bolj sanjave narave, rajši se je pečal s knjigami ko z denarnimi posli. Domišljeval si je celò, da je učnjak in pesnik. In ko je neki newyorški list objavil nekatere njegove pesmi, je bil docela prepričan o svojih pisateljskih zmožnostih.

Kdo ve, kako mu je prišlo na misel, da mora spisati žaloigro, ki bi naj bil njen glavni junak blazen pesnik. Da bi se temeljiteje poglobil v vlogo svojega glavnega junaka, si je nabavil vsa mogoča znanstvena dela o blaznosti in jih tudi temeljito studiral. Nesrečne posledice tega studija so se kmalu pojavile. William si je domišljeval, da je blazen, in se je istovetil z blaznim glavnim junakom svoje žaloigre.

Oče je obupaval in iskal pomoči pri strokovnjakih. Seznanil se je z nekim zdravnikom, ki je baje nameraval ustanoviti sanatorij za umobolne. Mož se je hvalil, da je bil dolga leta asistent raz-

ličnih slavnih zdravnikov za umobolne, in si je znal pridobiti bankirjevo zaupanje. Mr. Ohlert ga je povabil na svoj dom in mu nazadnje izročil sina v zdravljenje.

In od tistega dne sta bila William Ohlert in zdravnik najboljša prijatelja. Oče ni nasprotoval, še ljubo mu je bilo. Toda nekega dne sta oba, sin in zdravnik, izginila.

Tedaj šele je Ohlert podrobneje poizvedoval za »zdravnikom« in v svoje presenečenje zvedel, da je nasedel čisto navadnemu mazaču, kakršni na tisoče nemoteno vršijo »zdravniški poklic« po Zedinjenih državah. Tudi na njegovem stanovanju je poizvedoval. Povedali so mu, da je »zdravnik« stanovanje odpovedal, plačal najemnino in odšel neznan kam. Mladi Ohlert je pobral lepo število dolarjev iz očetove blagajne in iz Cincinnatija je pravkar, tako je pripovedoval oče, prispela brzojavna vest, da je William Ohlert dvignil na očetov račun pet tisoč dolarjev in odpotoval v Louisville »po nvesto«, je dejal. Kar pa je bilo seve izmišljeno.

Taylor je vprašal očeta, kako je namišljenemu zdravniku ime. In ko smo zvedeli, da se piše za Gibsona, se je pokazalo, da je mož star znanec policije in našega detektivskega urada, nevaren in prekanjen lopov. Tudi sam sem ga dobro poznal, že v neki drugi zadevi sem imel posla z njim. Celò njegovo sliko sem imel. Shranjena je bila v uradu in ko sem jo Ohlertu pokazal, je koj spoznal sumljivega prijatelja in zdravnika, kateremu je izročil sina.

Ves obupan nas je oče prosil pomoči. Posvetovali smo se.

Po vsem, kar smo vedeli o Gibsonu, nam je bil njegov namen kmalu jasen. Pretkani Gibson se je vselil v Ohlertovo hišo, se seznanil z razmerami, si pridobil Williamovo prijateljstvo in ga odvedel s seboj, da bi z njegovo pomočjo dvigal denar na

bankah, ki so bile v poslovni zvezi z Ohlertom. William Ohlert je bil pooblaščen, da zastopa očeta, pa je lahko od njih dobil denarja, kolikor je hotel.

Položaj je bil za bankirja Ohlerta usoden, sin ga je lahko spravil na beraško palico. Zapeljivca je bilo treba prijeti čimprej in spraviti domov umobolnega sina.

In to nalogo je poveril Taylor meni. Dobil sem vsa potrebna pooblastila in navodila, tudi sliko mladega Ohlerta, in se nemudoma odpeljal v Cincinnati, kjer se je William Ohlert zadnjikrat pojavil. Ker me je Gibson poznal, sem vzel s seboj tudi vse, kar običajno zasebni detektiv potrebuje, da spremeni svojo zunanost.

V Cincinnatiju sem obiskal bankirja, ki je pri njem William Ohlert dvignil denar, in zvedel, da ga res spremlja Gibson.

Iz Cincinnatija sem se odpeljal v Louisville in dočkal, da sta ubežnika po kratkem bivanju odpotovala v St. Louis. Koj sem odpotoval za njima.

V St. Louisu sem našel njuno sled šele po dolgem iskanju. Pri tem mi je moj stari prijatelj in dobrotnik mr. Henry krepko pomagal. Kajti razume se samo po sebi, da sem ga koj prvi dan obiskal. Zelo se je začudil, ko je zvedel za moj novi poklic in za moj brodolom v mehikanskem morju. Ni mu bilo prav, da se v svoji stiski nisem pri njem oglasil, kregal me je, na zapad da moram nazaj, je pravil, in slovesno sem mu moral obljubiti, da bom tudi šel, brž ko rešim nalogo, ki mi je bila poverjena. Preizkusil bi naj na zapadu repetirko, ki jo je iznašel, in tudi medvedarico bi naj vzel s seboj.

V St. Louisu sem po dolgem iskanju zvedel, da sta se Gibson in William Ohlert odpeljala s parnikom po Misisipiju v New Orleans. Bankir Ohlert mi je dal zapisnik vseh bank, s katerimi je bil v zvezi. Obiskal sem jih že v Louisvillu in tudi v St. Louisu ter zvedel, da sta povsod dvignila večje vsote.

In nekaj dni pozneje sem bil spet v New Orleansu.

Nemudoma sem obiskal bančna podjetja, ki so bila v zvezi z Ohlertom. Pri dveh se je mladi Ohlert že oglasil in dvignil denar. Posvaril sem jih in prosil, naj me koj obvestijo, če bi prišel William Ohlert ali pa njegov spremljevalec po denar. Šel sem tudi na policijo in si naprosil pomoči. Več pa trenutno nisem mogel storiti. Čakati sem moral na srečen slučaj.

Da si preženem dolgčas, sem postopal po ulicah. Morebiti, sem upal, mi bo sreča mila, pa bi naletel na ubežnika.

New Orleansu se pozna, da leži na jugu in v bližini Mehike. Starejši deli mesta kažejo že čisto južni, španski značaj. Ulice so ozke in umazane, hiše imajo zamrežene balkone in senčnate predveže. Ljudi vseh barv in plemen srečavaš, od belega človeka do svetločrnega zamorca. Živahno, kričavo južno življenje polje po ulicah. Lajnarji orglajo, potujoči pevci »proizvajajo« s spremljanjem kitar in drugih godal svoje do mozga in kosti segajoče španske popevke, nosači kričijo, ženske vreščijo, mornarji se pretepajo, nad vsem pa visi vroče, prašno ozračje, prežeto z vonjem morja, rib in nesnažnih ulic.

Najživahnejše življenje vrvi seveda ob morju. New Orleans je važno pristaniško trgovsko mesto, glavno pristanišče za južne države in po svoji legi ob izlivu Misisipija, ki je ploven vse gori do Minnesote, izhodišče rečne plovbe za vse ob njem ležeče države.

Novi del mesta ima široke, ravne ulice, po katerih se vrstijo palače z veletrgovinami, denarnimi zavodi, se kopiči bogastvo in šopiri razkošje. Prijetnejša je bližnja okolica. Mirna predmestja z ličnimi vilami in vrtovi s čisto južnim rastlinstvom nudijo mestjanom prijeten oddih.

Zaman sem postopal po ulicah in se oziral po ljudeh. Poldne je že bilo, solnce je vroče pripekalo.

Postopanje me je utrudilo in prah mi je osušil grlo. Nekje sem zagledal nemški napis — Nemcev je mnogo v New Orleansu —, vabil je na plzenjsko pivo. Koj sem vstopil.

Da je plzenjsko pivo v New Orleansu zelo priljubljeno, o tem je pričala nabito polna gostilniška soba. Zaman sem se oziral, kam bi sedel. Šele po dolgem iskanju sem opazil v kotu sobe mizico z dvema stoloma ob njej. Eden je bil prazen, na drugem pa je sedel človek, ki je njegova zunanost seveda lahko oplašila goste, da niso prisedli.

Pristopil sem, vljudno pozdravil in vprašal, če smem v njegovi družbi izpiti čašo piva.

Pomilovalno se je gost zarežal in me bistro, pa skoraj prezirljivo premeril od nog do glave.

»Imate denar, master?«

»Seveda!« sem dejal in ga začuden gledal. Kako more za denarjem vprašati človeka, ki je pošteno in snažno oblečen —.

»Torej lahko plačate pivo in sedež pri tejle mizi?«

»Mislim, da bo doseglo.«

»Well! Čemu torej poprašujete, ali bi smeli prisesti? Kalkuliram, da ste Dutchman in še greenhorn tod v naših krajih. Vrag naj vzame vsakogar, ki bi mi branil, da sedem, kamor se mi poljubi.

Sedite torej, položite noge, kamorkoli hočete pa dajte nemudoma eno za uho tistemu, ki bi se spotikal nad vašim počenjanjem.«

Čutil sem, da mi je kri šinila v lice. Kakor nezrelega poba me je zavrnil —. Sram me je bilo in razžaljen sem bil. Greenhorna vsekakor nisem smel mirno vtakniti v žep in tudi Dutchmana ne. V Ameriki je namreč Dutchman psovka za Nemca.

Sedel sem in mu povedal:

»Če sodite, da sem Nemec, ste pravo zadeli, master. Za Dutchmana pa se ne dam psovati, dokazati

bi vam sicer moral, da nisem nikak greenhorn. Človek je lahko star lisjak, pa vkljub temu vljuden.«

Spet se je prezirljivo zarežal.

»Pshaw —! Nimate ravno podobe, da bi bili star lisjak! Le nič se ne razburjajte, nima zmisla! Nisem vas mislil žaliti. Pa tudi res ne vem, kako bi se vam naj tisti dokaz posrečil. Old Death ni človek, ki bi ga takale grožnja vrgla iz ravnotežja.«

Old Death —! Tale človek je bil Old Death —?

O Old Deathu sem že moško čul. Bil je eden najslavnejših westmanov divjega zapada. Po vseh taboriščih onstran Misisipija se je govorilo o njem in njegova slava je prodrla tudi v mesta na vzhodu. Če je bilo tudi le samo deset odstotkov od vsega res, kar se je o njem pripovedovalo, je bil Old Death lovec in scout, ki se je bilo treba pred njim odkriti. Večji del svojega življenja se je klatil po zapadu, nešteto krat je bil v smrtni nevarnosti, ranjen pa, tako so pravili, niti enkrat ni bil. Govorili so o njem, da mu nobena krogla ne more do živega.

Nihče ni vedel, katero je njegovo pravo ime. Old Death je bilo njegovo »bojno ime«, ki ga dobi vsak količkaj ugleden westman na zapadu. In dali so mu to ime, ker je bil strahotno suh. Old Death se namreč pravi »stara smrt«. »Old« — star — je v takih imenih le podkrepilo, podčrtati, poudariti hoče pomen priimka. Mi bi morebiti rekli »živa smrt«.

In mož je bil res Old Death — živa, posebljena smrt!

Neznansko dolg je bil in njegova sklonjena postava je bila res sama kost in koža. Usnjate hlače so mu mahedrale po mršavih stegnih in bedrih, kot da so nataknjene na fižolovko. Lovska srajca iz jelovine mu je tekom let uskočila, da mu je komaj nekaj čez laket segala. In iz prekratkega rokava je molela roka kostenjaka.

In tudi vse drugo na njem je bila živa podoba kostenjaka, neskončno dolgi vrat, glava, ki na njej

menda ni bilo za pet lotov mesa in niti enega lasu, globoko vdrte oči, strašno upadla liča, ostre čeljustne kosti, izstopajoče ličnice, posušeni nos — zares glava, ki se je je človek ustrašil, če jo je nepričakovano zagledal. Res zazdelo se mi je, da voham mrtvaški vonj —. Še plzenjsko pivo bi mi ne bilo dišalo, če bi ne imel res močnega, zdravega želodca.

Njegove dolge, mršave noge so tičale v nekakih škornjih, ki si jih je najbrž sam naredil iz konjskega usnja. O petah in podplatih seve ni bilo niti sledu. In na teh »škornjih« je imel pritrjene ogromne ostroge, kolesca na njih so bili nazobčani srebrni mehikanski novci.

Za mizo je ležalo sedlo z uzdo in vajeti in poleg je slonela ena tistih dolgih kentuckyjskih pušk, ki jih v novejšem času le še malokje vidiš, ker so jih izpodrinile puške na naboj. Za pasom mu je tičal neizogibni spremljevalec vsakega prerijskega lovca, bowieknife, in dva ogromna samokresa. Pas sam je bil usnat in »okrašen« s skalpi, velikimi za dlan. Bili so skalpi ubitih Indijancev, to sem videl na laseh.

Tak je bil Old Death, moj spremljevalec in prijatelj za dolgo vrsto dni.

Krčmar mi je prinesel pivo. Ko sem dvignil čašo, je prijel tudi lovec za svojo in dejal:

»Stoj! Ne tako, boy! Trčiva! Čul sem, da je tako v navadi pri vas tam onstran morja.«

»Da, je tako v navadi, pa le med dobrimi znanci«, sem dejal in se obotavljal.

»Nikar se ne šemite! Pri skupni mizi sediva in prav nič ni treba, da bi si vratove zadrgnila, in četudi le samo v mislih! Torej trčiva! Nisem nikak ogleduh in ne slepar, ne bojte se me! Brez skrbi lahko poskusite z menoj za četrto ure.«

To se je čulo že drugače —. Trčil sem z njim in pomirljivo povedal:

»Kaj si naj o vas mislim, to vem, sir. Če ste res Old Death, se mi ni treba bati, da bi bil v slabi družbi.«

»Tako torej —? Poznate me? Dobro! Mi vsaj ni treba o sebi govoriti. Govoriva rajši o vas. Nemec ste, dolgo še niste pri nas. Čemu pa ste pravzaprav prišli sem v države?«

»Iz tistega razloga, ki je tudi druge pripeljal tu sem. Srečo sem namreč prišel iskat.«

»Srečo —? O, saj vem, kako je! Tam v stari Evropi mislijo ljudje, da tod ni treba druga ko žep odpreti, pa že kar letijo svetli dolarji vkup! Če se je enemu posrečilo, že pišejo vsi listi o njem. Nihče pa ne zine besedice o tistih tisočih in tisočih, ki v boju z valovi življenja omagajo, utonejo in izginejo.

No, ali ste že našli svojo srečo? Ali ste ji morebiti vsaj že na sledu?«

»Upam, da sem ji na sledu.«

»Torej pa le odprite oči in glejte, da sledi ne izgubite! Sam prav dobro vem, kako težko je sled najti in se je držati. Morebiti ste čuli, da sem scout in da sem kos vsakemu westmanu. Pa povem vam, zaman sem dosedaj srečo iskal in lovil! Že stokrat sem mislil, da mi je treba le samo pograbiti. Ko pa sem iztegnil roko, se je razblinila v nič kakor sanje.«

Zresnil se je, njegov glas je bil nenadoma otožen, molče je zrl v tla.

Tudi sam sem molčal. Črez nekaj časa je nadaljeval:

»Ne veste seveda, zakaj tako govorim —. Povedal vam bom. Vsikdar mi je namreč težko pri srcu, če srečam takegale mladega človeka, ki je prišel sem v Ameriko srečo iskat, ker se bojim, da bo — tudi propadel. Vedite namreč, da je bila moja mati Nemka. Nemški jezik je moj materni jezik in če hočete, lahko govoriva nemški. Še na smrtni postelji mi je pokazala pot k sreči, pa mislil sem, da sem pametnejši, in sem šel drugo pot —.

Ni bilo dobro za mene —. Zgrešil sem srečo —. Master, bodite pametnejši! Bojim se, da se bo tudi vam tako godilo!«

»Res? Zakaj?«

»Vse preveč imenitni ste. Kar dišite po parfemih! In šele tista vaša pričeska! Da jo vidi kak Indijanec, od strahu bi mrtev padel na tla. In na vaši obleki ni niti praška videti in ne madeža. Tak nežen in ličen človek ne spada na divji, sirovi zapad in tod ne bodete našli sreče, dragi master! Pomandral vas bo, naš divji zapad!«

»Ne mislim svoje sreče ravno na zapadu iskati.«

»Tako —? Ali bi mi morebiti hoteli povedati, kakega stanu ste?«

»Studiral sem.«

Z neprikritim ponosom sem to povedal.

Pa pomilovaje me je gledal in se nasmehnil. Njegov smehljaj je bil seveda za las podoben odurnemu režanju mrtvaške lobanje.

Zmajal je z glavo in dejal:

»Studirali ste —? O jej! In si radi tega kajpada sila mnogo domišljujete —? In vendar vam povem, da ravno ljudje, ki so mnogo studirali in ki tičijo v knjigah, da ravno taki ljudje ne znajo najti sreče. Mi smete verjeti! Več ko samo enkrat sem to že doživel!

Ali imate službo?«

»Da.«

»Kje? Tu v New Orleansu?«

»V New Yorku.«

Njegova vprašanja so bila pravzaprav vsiljiva. Pa v njegovem glasu je bilo nekaj nepremagljivega, bilo mi je kakor šolarju, ki ga učitelj izprašuje, kod se je potepal. Zaman sem se upiral vplivu njegove močne osebnosti.

Vsega pa mu tudi nisem smel povedati, sem sodil. Premalo sem ga še poznal. Odgovoril sem torej:

»V službi sem pri nekem bankirju in po njegovem naročilu sem prišel semkaj.«

»Pri bankirju —? A, potem seveda je vaša pot ravna in gladka! Držite se uste svoje službe, sir! Ni dano vsakemu, ki je studiral, da bi dobil službo pri kakem ameriškem denarnem mogotcu.

In še celò v New Yorku ste nastavljeni —? Pri vaših mladih letih kaže to, da vam mnogo zaupajo. Iz New Yorka bodo poslali na jug le človeka, ki se smejo na njega zanesti. Me zelo veseli, da sem se zmotil, sir!

Torej prihajate semkaj najbrž v denarnih zadevah?»

»Da, tako približno je.«

»Tako —? Hm —!«

Spet me je bistro, skoraj prežeče ošnil s svojimi globoko vdrtimi očmi, se nasmehnil, to je, se zarežal kakor mrtvaška lobanja, in tehtno povedal:

»Pa zdi se mi, da sem uganil, po kaj ste pravzaprav prišli sem v New Orleans —.«

»Dvomim.«

»Kakor hočete! Ampak nekaj vam svetujem, master! Pazite na svoje oči, če nočete, da bodo vsi ljudje vedeli, po kaj ste pravzaprav prišli v sobo. Da namreč nekoga iščete ali pričakujete. Ozirali ste se po sobi, vsakega posebej ste pogledali in vaše oči visijo na oknih, da bi vam nobeden ne ušel, ki mimo pride. Nekoga iščete. Ali sem uganil?»

»Da, master. Rad bi nekoga našel, pa ne vem, kje stanuje.«

»Poprašajte po hotelih!«

»Sem že. Pa je bilo brezuspešno. In tudi policija je brezuspešno iskala.«

In spet se mu je obraz zarežal. Prijazno bi naj bilo tisto rezanje, pa je bilo vse drugo prej. Tiho se je smejal, mi porogljivo dlesknil s prsti pod nos pa dejal:

»Master, vkljub vsemu ste greenhorn, pravi, pristni greenhorn! Ne zamerite, pa res je!«

Seveda sem prepozno opazil, da sem mu preveč povedal, ko sem mu policijo omenil.

Pravil je:

»Prišli ste v New Orleans, tako približno v denarnih zadevah', ste rekli. In človeka, ki je v tiste zadeve zapleten, išče policija po vašem naročilu. In tudi sami letate po ulicah in gostilnah in ga iščete. Ne bil bi Old Death, če bi ne uganil, kaj da ste prav-zapravi!«

»No, kaj?«

»Detektiv, zasebni detektiv. In vaša zadeva je bolj zasebna ko pa kazenska.«

Osupnil sem.

Mož je bil res bistrumen. Ali sem mu smel priznati, da je prav uganil —? Ne!

Odgovoril sem mu:

»Vsa čast vaši bistrumnosti, pa topot ste se le zmotili!«

»Mislim da ne.«

»Gotovo!«

»Well! Še enkrat pravim, čisto kakor hočete! Ne morem vas siliti, da mi priznate. In ponavljam vam, skrivajte, če nočete, da bodo ljudje opazili vaše namere!

In ker mi nočete povedati, vam bom pa sam povedal, kako je s tisto vašo zadevo.

Gre torej za denar, menda za kako poneverbo. Izročili so zadevo greenhornu, ne pa strokovnjaku, želijo torej, da se zadeva reši prizanesljivo, mirno. Tisti človek, ki je v to denarno zadevo zapleten, je torej najbrž znanec, prijatelj ali celò sorodnik oškodovanega bankirja. Pa čisto zasebna ta zadeva le ne bo, sicer bi ne mogli iskati pomoči pri policiji. Nekaj kakor kak zločin bo tudi poleg. Morebiti se je tistega — sorodnika, recimo, oklenil zapeljivec, ki ga hoče izrabiti.

Da da, le glejte me, sir! Čudite se moji domišljiji, kaj? No, povem vam, dober westman si sestavi iz dveh stopinj celo dolgo pot, ki sega, če hočete, od tod pa tja gori v Kanado. In le redko se pripeti, da bi se zmotil.«

»Vaša domišljija je vsekakor bujna, master!« sem se prisiljeno smejal.

»Pshaw —! Le tajite! Meni prav nič ne škodi, vam pa še utegne škodovati. Precej dobro sem znan tod okoli in morebiti bi vam lahko svetoval.

Toda če mislite, da boste sami in hitreje in laže prišli zadevi na sled, pa naj bo! Je sicer lepo, da ste previdni, pa če je vaša previdnost topot upravičena, o tem bi zelo dvomil.«

Vstal je, izvlekel star, oguljen mošnjček in poklical krčmarja.

Bal sem se, da sem ga užalil s svojo nezaupnostjo. Pomirljivo sem rekel:

»Oprostite, master! Moj položaj je tak, da res ne smem kar na prvi pogled vsakemu človeku zaupati, posebej pa še ne tujcu. Nisem vas mislil žaliti in upam, da —.«

»Ay ay —!« je ugovarjal in položil denar na mizo. »Prav nič me niste užalili. Le dobro sem vam hotel. Ugajate mi.«

»Morebiti pa se še srečava —.«

»Teško. Odpotujem danes. V Texas pojdem in odtam v Mehiko. Ne verjamem, da bi prišli tudi vi tja na sprehod.

Torej pa fare well, sir! In spomnite se včasi, da sem vas za greenhorna kregal! Če vam Old Death tako reče, ne smete biti užaljeni, ker vas ne misli žaliti. Novincu ne more škodovati, če skromno sodi o sebi in o svojih zmožnostih!«

Potisnil si je širokokrajni sombrero — klobuk — na golo glavo, si naložil sedlo in jermenje na hrbet, segel po svoji dolgi puški in odšel.

Ko pa je naredil tri korake, se je obrnil, stopil k meni in mi šepnil:

»Nič ne zamerite, sir! Tudi jaz sem namreč — studiral! In še danes se samemu sebi smejem, če pomislim, kaka domišljava butica da sem bil tisti-krat. Good by!«

Odšel je in ni se več vrnil.

Zrl sem za njim, da je izginila njegova smešna postava v množici. Ljudje so se obračali in gledali za njim.

Jezen bi bil rad na njega, prigovarjal sem si, da me je pravzaprav razžalil. Pa prave jeze le nisem spravil vkup.

Njegova strahotna zunanost mi je vzbujala pomilovanje, njegove besede so bile sicer robate, pa njegov glas je bil mehek, dobrohotnost je donela iz njega. Vkljub svoji odurni in odbijajoči zunanosti mi je ugajal, dobro mi je želel, morebiti bi mi bil tudi lahko pomagal, — da bi mu bil smel zaupati in mu povedati, koga iščem in kaj nameravam. Tega pa le nisem smel. Nepreviden bi bil, lahkomiseln. Premalo sem še poznal Old Deatha.

Tistega greenhorna mu seveda prav nič nisem zameril. Sam Hawkens me je temejito navadil na ta priimek. Seveda bi mu bil lahko tudi povedal, da sem že bil na zapadu in kako da mi je tam ime. Morebiti je že čul moje »bojno ime«. Pa ni se mi zdelo vredno o tem govoriti.

Naslonil sem komolce na mizo, sklonil glavo v dlani in se vdal razmišljanju.

Tedaj so se odprla vrata in v sobo je stopil — Gibson, tisti, ki sem na njega pravkar mislil.

Obstal je pri vratih in se oziral po pivcih. Seveda sem brž obrnil vratom hrbet in si zakril obraz z rokami. Le en sam prostor je bil prazen, tisti, ki je na njem sedel Old Death. Gibson je moral priti k moji mizi — Veselil sem se že, kako se bo prestrašil.

Pa ni prišel. Čul sem, da so se vrata zaprla.

Naglo sem se obrnil.

Res, odšel je. Spoznal me je. Videl sem ga skozi okno, kako je z naglimi koraki hitel po ulici.

Brž sem vrgel krčmarju nekaj denarja, zgrabil za klobuk in šinil na ulico.

Da, tamle na desni je bežal in se skušal skriti v gneči. Obrnil se je, videl me je in pospešil korak. Hitel sem za njim.

Izginil je v stranski ulici. In ko sem prišel v ulico, je pravkar krenil krož ožla. Poprej pa se je še obrnil in mi mahnil s klobukom.

Še za norca me je imel! Jezilo me je, pogнал sem se v dir. Kaj bodo rekli ljudje, za to se še zme-nil nisem. Policista ni bilo nobenega videti, druge ljudi pa bi bil zaman prosil pomoči.

Prihitel sem na majhen trg. Na eni strani so stale nizke hiše, meni nasproti pa vile med zele-nimi vrtovi. Ljudi je bilo dovolj na trgu, Gibsona pa nisem videl nikjer. Izginil je.

Pri vratih brivnice je slonel črnc. Najbrž že dolgo stoji tam, sem zasodil, in je begunca gotovo opazil.

Stopil sem k njemu, se odkril, spoštljivo pozdravil in vprašal, ali je videl belega gentlemana, ki je prihitel čez trg.

Zarežal se je, mi pokazal svoje dolge, rumene zobe in odgovoril:

»Yes! sir! Videti ga! Zelo videti! Naglo tek! Zelo! Tjale!«

Pokazal je na majhno vilo.

Zahvalil sem se mu in pohitel k vili. Sredi vrta je stala, železen plot jo je obdajal. Pozvonil sem in zvonil dolgih pet minut. Končno so se vrata le od-prla. Črnc se je prikazal.

Povedal sem mu, česa želim. Režal se mi je in dejal:

»Najprvo masso — masterja, gospoda — vprašati. Brez dovoljenja masse jaz ne odpreti.«

In zaloputnil mi je vrata pred nosom.

Spet sem stal deset minut kakor na žerjavici. In ko se je črnc vrnil, je poročal:

»Ne odpreti. Massa prepovedal. Noben človek danes prišel. Vrata ves dan zaprta. Tudi vi koj oditi. Če skočiti črez plot, vas massa ustreliti. Le takoj oditi!«

Takole —!

Kaj bi naj storil? Siloma nisem smel vdreti v hišo, lastnik bi bil gotovo streljal. V zadevah svojih hišnih pravic ne pozna Amerikanec prav nobene šale.

Druge pomoči ni bilo, na policijo sem moral iti.

Ko sem ves srdit stopal črez trg, je prihitel za menoj fantič. Listek je imel v rokah.

»Sir, čujte, sir!« me je klical. »Počakajte! Deset cents mi morate dati za tale listek!«

»Od koga pa je?«

»Od nekega gentlemana, ki je stopil tamle iz tiste vile.« Pokazal je v nasprotno smer. »Napisal je tale listič, pokazal na vas in rekel, naj vam ga nesem. Deset cents, pa je vaš!«

Dal sem mu denar. Izročil mi je listič in odbežal.

In na listku je bilo tole napisano:

Častivredni master Dutchman!

Ali ste radi mene prišli iz New Yorka? Služim tako, ker me zasledujete. Vedel sem, da ste neumni. Da mislite mene prijeti, za tako neumnega pa vas res nisem imel. Človek, ki nima več ko pol lota možganov v glavi, tak človek se mene naj rajši vobče ne loti! Le mirno se vrnite v New York pa mi pozdravite master Ohlerta! Poskrbel bom, da ne bo pozabil na mene. Upam, da boste tudi vi še radi mislili na najino današnje srečanje, ki se seveda za vas ni ravno častno končalo.

Gibson.

Lahko si mislite, kako me je to ljubeznivo pisemce vzradostilo!

Zmečkal sem nesramni papirček, ga vtaknil v žep in šel dalje. Mogoče je vsekakor bilo, da me je Gibson skrivaj opazoval. Nisem mu hotel še pokazati, kako me jezi, da mi je ušel.

Kradoma sem prežal po trgu. Gibsona ni bilo nikjer. Tudi črnci je izginil izpred brivnice. Fantič je zbežal, najbrž mu je bilo naročeno, naj se koj pobere.

Ko sem brezuspešno čakal pred vilo, mi je Gibson napisal celo dolgo pismo, črnci me je za norca imel, najbrž ga je Gibson podkupil, kako naj govori, fant, ki mi je pismo prinesel, me je gledal, kot bi vedel, da me je nekdo za nos potegnil — in Gibson sam se mi je smejal.

Osmešil sem se, grdo osmešil. In na policiji niti povedati nisem smel, da sem Gibsona srečal.

Tiho in neopazeno sem se pobral.

Preiskal sem še sosednje ulice, seveda čisto zaman. Gibson je brez dvoma takoj zapustil četrt, ki je postala zanj prevročna. Zelo verjetno je bilo, da je že tudi New Orleans zapustil.

Ta misel se je rodila v mojih možganih, čeprav jih nimam »več ko za pol lota v glavi«. In tej misli sem tudi nemudoma in takoj sledil.

New Orleans sta ubežnika zapustila le s parnikom, sem zasodil in odšel v pristanišče poizvedovat. Dva policista v civilni obleki sta me spremljala. Vse parnike smo pregledali, v vseh prometnih pisarnah poizvedovali. Zaman.

Kar lase bi si bil pulil, tako sem se jezil. Ni mi dalo miru, pozno v noč sem še letal po gostilnah, pivnicah, restavracijah in hotelih. Brez uspeha. Truden sem krog polnoči legel spat.

Divje sanje sem sanjal.

V blaznici sem bil. Sto in sto blaznih se je drenjalo krog mene, vsi so kričali, da so pesniki,

debele rokopise so mi tiščali v roke in prosili, naj jih preberem. Seveda so bile same žaloigre in glavni junak je bil zblaznel pesnik. Bral sem in bral in bral, kajti Gibson je stal poleg s samokresom v roki in mi grozil, da me bo ustrelil, če le za hip preneham. In bral sem, da mi je pot curkoma lil po licih. Segel sem v žep po robec, za trenutek prenehal, da bi si obrisal potna lica — in strel je počil.

Pok me je zbudil. Res je namreč počilo.

V svojih strašnih sanjah sem se premetaval po postelji in ko je Gibson dvignil samokres, da bi me ustrelil, sem mu ga mislil izbiti iz roke — pa udaril po svetiljki, ki je stala na nočni mizici. Padla je na tla, se ubila in drugo jutro so mi jo zaračunali samo za osem dolarjev.

Ves poten sem se zbudil. Izpil sem čaj in se peljal ven k jezeru Pontchartarin ter se okopal. Kopel me je osvežila in iznova sem se lotil iskanja.

Slučajno sem spet prišel mimo gostilne, v kateri sem dan poprej našel Old Deatha. Brez posebnega namena sem vstopil, ali pa morebiti, ker me je kopel užejala.

Ni bilo mnogo gostov. Časopisi so ležali po mizah. Sedel sem in vzel v roke neki nemški, v New Orleansu izhajajoči časopis.

Prvo, kar sem zagledal, je bila pesem. Ne berem pesmi, ki izhajajo v dnevnikih, ali pa si jih prihranim za nazadnje. Že sam napis je odbijal. »Najstrašnejša noč« —. Prav kakor napis za zakoten, krvav roman —.

Nevoljen sem obrnil list, ko zagledam pod pesmijo podpis, črki W. O.

Začetni črki imena William Ohlert —!

Tiste dni sem toliko mislil na nesrečnega bankirjevega sina, da se mi je njegovo ime kar samo vrinilo pri pogledu na črki W. O. Pa saj je bil Ohlertov sin tudi pesnik —. Čisto nemogoče le ni bilo, da

je obesil uredniku eno svojih »pesnitev«. Morebiti je objavo drago plačal, samo da so pesem natisnili —.

In če je William Ohlert poslal pesem v uredništvo, sem utegnil najti sled za njim —.

Vsebina pesmi mi je utrdila prepričanje, da je res mladi Ohlert avtor. Nemudoma sem šel na delo.

Kupil sem si izvod lista in šel v uredništvo. Povedal sem, kdo da sem in zakaj poprašujem za avtorjem, in rade volje so mi povedali, da je res neki William Ohlert prejšnji dan pesem osebno prinesel in prosil, naj jo objavijo. Urednik je ni hotel sprejeti, pa mladi Ohlert je založil deset dolarjev, da pesem izide drugi dan. Naročil je tudi, naj mu pošljejo odtis v popravek, in pustil v uredništvu svoj naslov. Obnašal se je, je pravil urednik, zelo mirno in dostojno, le nekoliko zmeden se mu je zdel. Pri-povedoval je, da je pisal pesem s svojo srčno krvjo.

Urednik mi je dal pesnikov naslov in koj sem se odpravil, da ga poiščem.

Šel sem najprvo domov, si nadel brado, dolge lase in očala ter še tudi sicer spremenil svojo običajno zunanost, da bi me Gibson ne spoznal. Na pomoč sem si vzel še dva detektiva in šli smo.

William Ohlert je stanoval v novem delu mesta, v zasebnem penzijonatu, ki je bil znan, da je drag in eleganten. Postavil sem detektiva na stražo pred vrata in vstopil.

Uverjen sem bil, da bom lopova Gibsona in njegovo žrtev topot dobil v pest, in dobre volje sem potegnil za ročaj zvonca, ob katerem je bila pritrjena medena ploščica z napisom: First class pension for ladies and gentlemen.

Vratar je prišel, napovedal sem se in mu dal vizitko, seve z napačnim imenom. Peljal me je v sprejemno sobo.

Nisem dolgo čakal. Izbrano oblečena, obilna dama kakih petdeset let je vstopila. Njeni kodrasti lasje in lahno začrneli nohti so dali sklepati, da se

pretaka po njenih žilah črna kri daljnjih pradedov. Vljudno in prijazno me je sprejela.

Predstavil sem se za urednika zabavnega dela pri nemškem neworleanskem listu, ji pokazal pesem in rekel, da bi rad govoril z avtorjem. Pesem da je silno ugajala, honorar mu prinašam in nova naročila.

Mirno me je poslušala, me pozorno ogledovala in povedala:

»Torej pesmi je dal gospod pri vas natisniti? Kako lepo! Škoda, da ne znam nemški, prosila bi vas, da mi jo preberete. In pravite, da je zelo lepa, tista pesem?«

»Zelo lepa je! Dovolil sem si že omeniti, da je bravcem našega lista zelo ugajala.«

»Me pa res zelo zanima! Gospod je videti zelo izobražen in fin človek, pravi gentleman je. Le žal, da je zelo redkobeseden in da z nikomer ne občuje. Neprestano sedi doma. Le enkrat je šel iz hiše, tistikrat menda, ko vam je nesel svojo pesem.«

»Res? Iz pogovora z njim sem posnel, da je tu v New Orleansu dvignil večje vsote. Torej je le moral večkrat oditi z doma —.«

»Je menda šel, ko mene ni bilo doma. Ali pa je njegov tajnik zanj oskrbel denarne posle.«

»Njegov tajnik —? O tajniku ni nič omenil. Tajnika ima? Bo torej vsekakor bogat človek —!«

»Ne dvomim. Dobro je plačal in izbrano je jedel. Njegov tajnik, master Clinton, je vodil njegovo blagajno.«

»Clinton —? Clinton mu je ime? Torej je tisti, ki sem se z njim sešel v našem klubu. Iz New Yorka je doma, vsaj od tam je prišel. Prav zabaven človek! Včeraj opoldne sva se srečala in —.«

»Res!« me je prekinila. »Opoldne je šel z doma.«

»— in koj sva sklenila prijateljstvo. Poklonil mi je celò svojo sliko. Svoje mu nisem mogel dati, je

nisem imel pri sebi. Obljubil pa sem mu, da mu jo še nocoj prinesem v klub.

Tule je njegova slika.«

Pokazal sem ji Gibsonovo sliko.

Pogledala jo je in vzkliknila:

»Res je on, tajnik Clinton! Žal ga ne bodete več kmalu videli —. Tudi gospod Ohlert vam ne bo dal nobene pesmi več.«

»Kako to?« sem vprašal v hudih slutnjah.

»Oba sta namreč odpotovala.«

Prestrašil sem se. Torej se je le zgodilo, kar sem slutil —. Gibson je s svojo žrtvijo pobegnil. Tla so mu bila prevroča —.

Svojegea vznemirjenja dobri dami seve nisem pokazal. Ravnodušno sem dejal:

»Škoda! Res zabaven človek je bil!

Pa kako da sta tako nenadoma odpotovala? Mr. Clinton vsaj mi ni ničesar omenil. Najbrž se je kaj nepričakovanega pripetilo?«

»Seveda! Vsa zadeva je pravi roman, zelo zelo ginljiva povest. Master Ohlert mi sicer ni nikdar nič omenil, saj se nihče rad ne dotakne svojih lastnih srčnih ran, pa njegov tajnik mi je o zadevi pravil, kajpada šele ko sem mu obljubila, da bom molčala. Vedite namreč, da sem posebna zaupnica vseh, ki pri meni stanujejo.«

»Vam rad verjamem! Kako bi človek ne zaupal taki fini, izobraženi dami in ki gotovo tudi ve svetovati v raznih srčnih zadevah!« sem se predrzno prilizoval.

»O prosim!« je dejala. Moje hinavsko hvalisanje ji je očividno zelo ugajalo. »Roman nesrečnega mladega moža me je do solz ganil, in vsa vesela sem, da je še o pravem času pobegnil.«

»Pobegnil —? Ali ga kdo zasleduje?«

»Seveda!«

»Ah —! Kako zanimivo! Tak nadarjen, duhovit pesnik — pa preganjan! Urednik sem, takorekoč

njegov poklicni tovariš —. Verjemite mi, kar gorim, da bi kaj več zvedel. Saj veste, časopisi so takorekoč velesila. Morebiti bi mu lahko pomagal. Morebiti bi se zavzel zanj v kakem članku. Le škoda, da morate o zadevi molčati —!»

Zardela je, nemirna je bila. Potegnila je iz žepa že nekoliko zamazan robček, da bi ga imela pri roki za vse slučaje, in z drhtečim glasom dejala:

»Moja obljuba me, mislim, ne veže več toliko, ker sta gospoda odpotovala. Pa mislim tudi, da bi moja molčečnost ne bila na mestu. Pravite, da so časopisi velesila. Vem, da je tako. Morebiti bi ubogemu, nesrečnemu, mlademu možu res lahko kakorkoli pomagali. In zato, mislim, bi smela govoriti o zadevi —.«

»Storil bom vse, kar je v mojih močeh. Pa seve bi moral zvedeti, kaj se mu je pravzaprav zgodilo in zakaj ga preganjajo.«

Razburil sem se, siloma sem se premažoval. Ali mi bo uspelo, da ji bom izvabil njeno »skrivnost« in zvedel, kam sta pobegnila —?

»In zvedeli bodete, gospod urednik! Srce mi veleva, da vam moram povedati, vse povedati, kar vem o njegovi žalostni ljubezni in kam da se je obrnil.«

»O ljubezni —?«

»Da, o ljubezni! Mladi gentleman je namreč zaljubljen, nesrečno zaljubljen. Toda obenem je tudi zvest svoji ljubezni. In prav zato je zadeva tako žalostna.«

»Da! Kajti nesrečna ljubezen je največja, vse obvladujoča, srca trgajoča boll!«

Tako sem povedal elegično. Seveda pa se mi o ljubezni vobče in o nesrečni ljubezni posebej še niti sanjalo ni.

Dobri dami pa je menda kratki slavospev na nesrečno ljubezen zelo ugajal. Ljubeznivo me je pogledala.

»Kako so mi vaše besede simpatične, sir! Ali ste že kedaj okusili veliko bol nesrečne ljubezni?«

»Ne še.«

»Srečen človek! Jaz pa sem jo okusila, to bol, okusila do zadnje kaplje in prav skoraj do smrti. Moja mati je bila namreč mulatinja. Zaročila sem se s sinom francoskega farmerja, s kreolom*. Srečna sva bila. Pa ženinov oče nama je najino ljubezen uničil. Ni dovolil, da bi bila žena njegovega sina temne polti —.

Lahko si torej mislite, kako zelo umevam srčno bol ubogega pesnika in kako zelo sočuvstvujem z njim! Saj je prav iz istega razloga nesrečen kakor jaz!«

»Torej ljubi temnopoltno dekle?«

»Da, mulatinjo**. Oče mu je vsako zvezo z izvoljenko prepovedal ter izsilil iz dekleta izjavo, da se mlademu Ohlertu odpove.«

»Kak brezsrčen oče!« sem se delal ogorčenega. Hvaležno me je dama pogledala.

Kajpada je bil Ohlertov »ljubezenski roman« od konca do kraja zlagan. Zaupljiva dama, ki je bila »posebna zaupnica vseh svojih najemnikov« in sama tudi temnopoltna, je najbrž Gibsonu pripovedovala o svoji lastni nesrečni ljubezni. In da bi opravičil nagli odhod, ji je natvezel zgodbo o mulatinji in o brezsrčnem očetu, čisto podobno njeni lastni zgodbi. Pa tudi sočutje ji je hotel vzbuditi in jo naščuvati zoper svoje zasledovalce. Da je svoj namen popolnoma dosegel, to so koj pokazale njene besede.

»Da, res pravi krutež je!« je pritrdila. »Toda William je ostal zvest svoji izvoljenki, pobegnil je z njo sem v New Orleans in jo skrtil v nekem penzjonatu.«

* Kreoli so potomci evropskih izseljencev v Srednji in Južni Ameriki.

** Mulati so potomci belega očeta in zamorke.

»Pa zakaj da je New Orleans tako naglo zapustil?«

»Ker ga nekdo zasleduje.«

»Torej je najbrž oče poslal za njim detektiva?«

»Da! Nekega Nemca. O, tisti Nemci! Sovražim jih! Pravijo, da so misleci. Mogoče. Pa ljubezni ne poznajo!«

Vsa se je razburila. Kaj šele, če bi vedela, da tisti kruti Nemec prav prijazno in vljudno z njo govori —!

»Torej tisti Nemec —!« je nadaljevala. »Preganjaj ga je iz mesta v mesto, prispel tudi v New Orleans in tudi tukaj mu ne da miru. Detektiv je, naročeno mu je, da mora William Ohlerta prijeti in ga v New York odpeljati.«

»Ali vam je tajnik Clinton tistega odurneža podrobneje popisal?« sem vprašal. Bi le bil rad vedel, kako me je Gibson zaupljivi dami naslikal —.

»Pa še zelo natančno mi ga je popisal! Saj je čisto verjetno, da bo našel Williamovo stanovanje in ga prišel k meni iskat. Ampak sprejela ga bom! Vsako besedo sem si že premislila, ki mu jo bom povedala! Seveda ne bo zvedel, kam se je William obrnil. Poslala ga bom v čisto nasprotno smer.«

Popisala mi je tistega »kruteža« in mi povedala tudi njegovo ime. Moje ime je bilo in popis je bil zelo točen, čeprav seveda vse drugo ko laskav. Kako dobro, da sem se pred obiskom našemil!

»Vsak hip utegne priti,« je pravila. »Ko ste se prijavili, sem že mislila, da je on. Pa k sreči sem se zmotila. Vi seveda niste tak okrutnejš, ropar najslajše sreče, izdajalec in vohun. Vaše prijazne, dobrosrčne oči mi pravijo, da bodete zagovarjali in branili nesrečnega Williama, napisali v svojem listu članek in pred vso javnostjo razgalili Nemca ter ga uničili.«

»In niste se zmotili, milostljiva!« sem lagal. »Prav rad bom to storil za nesrečnega Williama.«

Toda vedeti moram, kam je šel. Pisati mu bom moral. Upam, da vam je povedal, kam se je obrnil.«

»Kam da je odpotoval, to seveda vem. Ne vem pa, ali ga bo vaše pismo doseglo. Tistega Nemca bi poslala na severozapad. Vam pa povem, da je odpotoval s parnikom. Na jug je namenjen, za v Veracruz se je vkrcal, v Mehiko pojde. Pa ni našel parnika, ki bi potoval naravnost v Veracruz. In ker se mu mudi — saj sem pravila, da mu je zasledovalec že za petami — je odpotoval na Delfinu v Quintano.«

»Veste to čisto za gotovo?«

»Čisto za gotovo! Zelo se mu je mudilo. Komaj da je še prtljago spravil na krov. Moj vratar mu jo je oskrbel, tudi na krovu je bil. Govoril je z mornarji in zvedel, da potuje Delfin res samo do Quintane. Le v Galvestonu se bo za nekaj ur ustavil. In Ohlert se je res odpeljal z Delfinom. Moj vratar je počakal v pristanišču, da je parnik odplul.«

»Njegov tajnik Clinton in njegova zaročenka sta odpotovala z njim, kaj ne?«

»Seveda. Vratar dame sicer ni videl, bila je že v svoji kabini, tudi ni popraševal po njej, kajti moji ljudje so vajeni skrajne obzirnosti, — pa razume se samo po sebi, da William ni pustil svoje zaročenke v New Orleansu. Tisti nemški grozovitež bi jo še našel in prijel —.

Ah, lahko si mislite, kako se že veselim na tistega človeka! Zanimivo bo! Najprvo mu bom prigovarjala in mu skušala omehčati srce, kar pa se mi seve ne bo posrečilo. Potem pa mu bom povedala svoje mnenje in mu vrgla v obraz gromovite besede, ki sem si jih že namislila za njega, in govorila bom z njim tako, da se bo kar zvijal pred mojo jezo in ogorčenostjo!«

Vsa se je razpalila, dobra dama. Vstala je, stiskala drobne, mesene pesti in iz oči so ji sršali bliski in račun ubogega Nemca detektiva —. Dobri

William se ji je pač zelo smilil, njegova usoda je bila njeni ljubezenski nesreči tako zelo podobna —.

»Da, le pridi!« je sikala, »le pridi, ti peklenski Dutchman! Moje oče te bodo prebodle in moje besede te bodo treščile ob tla!«

Čul sem dovolj, zvedel sem, kar sem hotel, — lahko bi bil odšel. In vsak drug na mojem mestu bi bil res tudi odšel in pustil dobro damo enostavno v njeni zmoti.

Meni pa se je zdelo potrebno, da ji povem resnico. Zvedela bi naj, kak lopov da je lažnivi Clinton. Koristi od svoje odkritosrčnosti nisem imel nobene, škodovati pa mi tudi ni mogla.

Začel sem torej:

»Ne verjamem, da vam bo dana tista prilika in da bi ga prebodli z očmi in treščili z besedo ob tla —.«

Začudila se je.

»Zakaj ne?«

»Ker se bo svojega posla čisto drugače lotil, nego si mislite. Tudi to vam ne bo uspelo, da bi ga na severozapad poslali. Kajti peljal se bo naravnost v Quintano ter prijel Williama in njegovega takozvanega tajnika.«

»Kako neki —? Saj ne ve, kam sta se odpe-ljala!«

»O, ve!«

»Kje bi bil zvedel?«

»Sami ste mu povedali.«

Vse bolj se je čudila.

»Jaz —? Ni mogoče! Kedaj bi mu bila povedala? Saj še ni bil pri meni. Niti videla ga še nisem.«

»Pravkar ste ga videli in mu tudi povedali, kam sta begunca odpotovala.«

Vsa osupla me je gledala.

»Sir, ne razumem vas —!«

»Dovolite, da vam stvar pojasnim!«

Snel sem lasuljo, brado in očala.

Prestrašena je odskočila.

»Za božjo voljo —! Vi — vi — niste urednik —! Tisti — tisti — Nemeč! O, — prevarili ste me, ubogo žensko —! Grdo, odurno prevarili —! O —!«

»Pomirite se! In ne zamerite! Moralo je biti tako. Tudi vas so prevarili!«

»Mene —?«

»Da! Zgodba o mulatinji je do kraja zlagana. Zlorabili so vaše dobro srce in vaše sočutje prav na grd način! Clinton vobče ni tajnik William Ohlerta. Njegovo pravo ime je Gibson, nevaren zločinec je in oblast ga mora prijeti, da ne bo več ljudem škodoval in jih varal, kakor je grdo varal tudi vas!«

Zgrudila se je na stol in viknila:

»Ne ne! Ni mogoče! Tisti prijazni, fini gospod ni zločinec pa ni! Ne verjamem vam!«

»Verjeli mi bodete, le mirno me poslušajte! Ali vam smem povedati vso resnico o tej zadevi?«

Smel sem ji povedati. In zakaj tudi ne —. Saj je bila ženska in ženske so radovedne.

In ko sem ji podrobno vse povedal o William Ohlertu in njegovem zapeljivcu Gibsonu, se je njeno sočutje za »prijaznega, dobrega, finega gospoda« spremenilo v prav tako veliko sovraštvo. Spoznala je, da jo je grdo prevaril in nalaгал, in čisto zadovoljna je bila, da sem prišel k njej »kot urednik«.

»Da se niste preoblekli,« je pravila, »bi ne bili zvedeli, kam sta se odpeljala, pa bi bili šli za njima na sever, v Nebrasko ali pa v Dakoto.

Tisti lažnjivi Gibson mora prejeti zasluženo kazen! Upam, da bodete nemudoma potovali za njim in ga prijeli! Prosim vas, pišite mi iz Quintane, da zvem, ali vam je uspelo! In ko se bodete vračali v New York, me morate obiskati! Rada bi mu sama v obraz povedala, kako ga zaničujem, tega lopova!«

»To bo pač težko mogoče. V Texasu takega lopova prijeti, ki je prekanjen in drzen, in ga spraviti

v New York, to ni lahka reč! Zelo bom zadovoljen, če mi uspe, da iztrgam nesrečnega Ohlerta iz rok zapeljivca in ga vrnem očetu ter rešim vsaj nekaj tistega denarja, ki ga je lopov dvignil.

Veselilo pa bi me, če bi svoje mnenje o Nemcih spremenili in ne sodili več o njih, da ne poznajo ljubezni.«

Opravičila se je in zatrjevala, da sem jo popolnoma spreobrnil. V najlepšem prijateljstvu sva se ločila.

Odslovil sem še detektiva, ki sta čakala pri vratih, jima dal napitnino in odhitel v pristanišče.

William Ohlert in Gibson sta odplula v Quintano. Quintana je majhno mestece ob Mehikanskem zalivu. Tja sem moral nemudoma za njima.

Pa sreča mi ni bila mila. Trenutno noben parnik ni bil namenjen v Quintano. Nekaj dni, morebiti ves teden, bi moral čakati. Našel sem sicer ladjo, ki je še tisti dan plula v Tampico. Tampico pa leži daleč spodaj ob mehikanski obali in parnik se ni mislil ustaviti med potom.

Končno sem našel brzojadrnico, ki je naložila tovor za Galveston in ki je mislila še tisto popoldne odpluti. Iz Galvestona v Quintano ni več daleč, upal sem, da najdem vsaj kako jadrnico, ki bi me potegnila na moj cilj.

Brž sem uredil svoje zadeve ter se vkrcal.

In spet mi je nesreča nagajala. V Galvestonu nisem našel prav nobene ladje, ki bi me bila prepeljala v Quintano. Pač pa se mi je nudila prilika za Matagordo, ki leži onstran Quintane, prav za toliko oddaljena od nje kakor Galveston. In spet so mi zatrjevali, da bom v Matagordi gotovo našel parnik ali pa jadrnico ter se lahko vrnil nazaj v Quintano.

Kaj sem hotel! Odpeljal sem se v Matagordo. In topot mi je bila sreča mila.

III.

Srečanje z Winnetouom.

Ker se vršijo dogodki, ki vam jih bom pripovedoval, v državi Texas in v Mehiki ter ob času, ko sta bili ti dve deželi pozorišče burnih političnih dogodkov, vam moram nekaj besed o njih povedati, da boste moje doživljanje laže umeli.

Dva politična dogodka sta tistikrat razburjala Mehiko in sosednji Texas, boj med Habsburžanom Maksimilijanom in republikancem Juarezom in pa vojska med severnimi in južnimi državami, ki jo je povzročila odprava suženjstva.

Zgodba o ponesrečeni kandidaturi Maksimilijana za mehikanski prestol je znana. Maksimilijana je podpiral Napoleon, Juareza, njegovega nasprotnika, ki se je po njegovih žilah pretakala indijanska kri, pa so Zedinjene države priznale za predsednika mehikanske republike. Smatrale so Maksimilijana za uzurpatorja in silile v Napoleona, naj svojega varovanca zapusti. Ljuta državljanska vojska med prištaši Juareza in Maksimilijana je tistikrat vznemirjala Mehiko.

Nemirno pa je bilo tudi v sosednji ameriški državi Texas. Severne države so sredi devetnajstega stoletja sklenile odpravo suženjstva, abolicijo, južne države pa sužnjem niso hotele dati svobode. Sužnji so jim delali skoraj čisto zastonj na plantažah in bogastvo posestnikov je bilo z abolicijo ogroženo. Enajst južnih držav, med njimi tudi Texas, je l. 1860 izstopilo iz Unije — zveze severoameriških držav — in ustanovilo lastno zvezno državo. Ta izstop, se-

cesija, je izzval državljansko vojsko med severnimi in južnimi državami, med abolicionističnimi in secesionističnimi državami.

Prebivalci Texasa so sovražili Unijo, ker je odpravila suženjstvo, in so se navduševali za Juareza. Toda ker je Unija podpirala Juareza, so delovali tudi zoper njega. Ljudstvo je bilo razdvojeno, eni so bili za Juareza, drugi pa proti njemu in kdor je tistikrat potoval po deželi, je moral biti zelo previden. Najsi je še tako skrival, s svojo politično barvo je le moral na dan. In vsakega tujca so imeli za vohuna Juarezovega ali pa severnih držav ali pa Maksimilijana in Francozov.

Nemire so povečale še tolpe takozvanih nadzornikov, ljudi, ki so nadzorovali po plantažah sužnje. Ker je bilo suženjstvo odpravljeno, so bili nadzorniki sužnjev brez posla. In ti že po svojem poklicu skrajno sirovi, robati in nasilni ljudje so se potikali po deželi, jemali s silo, kar so potrebovali za življenje, in le narahlo jim je tičal samokres in nož za pasom. Sovražili so abolicionistične severne države, pa tudi Juareza, ker so ga severne države podpirale, in so se držali k Maksimilijanu. Gorje tistemu, ki jim je prišel v pest in ki so o njem le samo slutili, da drži s Juarezom.

Take so bile tistikrat razmere v Texasu, ko smo zapluli skozi ožino Paso Caballero v zaliv Matagorde. Zaliv je plitev, večje ladje ne morejo v pristanišče, ustaviti se morajo zunaj v odprtem zalivu. Tudi mi smo vrgli mačka v zalivu in počakali, da so prišli s čolni po nas.

Nemudoma sem se dal prepeljati v Matagordo, da poizvem, ali bi se kmalu našla prilika za Quintano. Pa zvedel sem, da bi šele v dveh dneh lahko odpotoval.

Obsedel sem.

Jezilo me je, smola se me je prijemala. Gibson bo imel že štiri dni prehitka, ko bom prispel v

Quintano, in bo lahko brez sledu izginil s svojo žrtvo kam proti zapadu. Toložilo me je le, da sem vse storil, kar je bilo mogoče.

Poslal sem po svojo prtljago na krov in si poiskal stanovanje v gostilni.

Matagorda je bilo tistikrat majhno mesto in neznatno пристanišče, daleč je zaostajalo za Galvestonom. Na vzhodnem koncu zaliva leži, ki ga loči ozek pas suhe zemlje od odprtega morja. Obrežje je nizko, sama naplavina, močvirno je in malarija razsaja po njem. Ni se mi ravno ljubilo, da bi predolgo sedel v Matagordi.

Moj »hotel« si je nadel ponosno ime »Uncle Sam« — stric Sam, šaljiv izraz za Zedinjene države — in je bil po naših pojmi navadna gostilna tretje ali četrte vrste. Moja soba je bila ozka in nizka ko ladijska koja in postelja je bila tako kratka, da so mi pri ležanju visele noge čez njo ali pa glava, kakor sem pač hotel.

»Vselil« sem se in šel, da si ogledam mesto. Na hodniku so bila vrata neke sobe odprta. Pogledal sem v sobo.

Bila je soba za tujce, prav tako opremljena kakor moja. Ob steni je ležalo sedlo in poleg njega je viselo jermenje. V kotu pri oknu je slonela dolga kentuckyjska puška. Nehote sem mislil na Old Deatha. Vsa ta oprema je bila čisto njegovi podobna. Pa kako bi bil prišel Old Death ravno v Matagordo —? Saj je lahko kdo drug tudi nosil sedlo za seboj in imel prav tako puško kakor Old Death.

S počasnimi koraki sem stopal po ulici. In ko sem zavil krog ogla, je trčil v mene neki človek, ki je prihajal od druge strani, pa me ni videl.

»Thunder storm — grom in strela!« me je nahrul. »Pazite vendar, sir, in ne divjajte tako krog ogla!«

Koj sem ga spoznal.

»Če je moja polževa hoja divjanje, potem je ostriga brzi parnik na Misisipiju!« sem se mu smejal.

Odskočil je za korak, me gledal in vzdiknil:

»Glej glej —! Tale je ja tisti nemški greenfish, ki mi ni hotel priznati, da je detektiv! Česa pa iščete v Texasu in posebej še tod v Matagordi, sir?«

»Vas ne, master Death!«

»Verjamem da ne! Ste eden tistih ljudi, se zdi, ki nikdar ne najdejo, kar iščejo, pa se mesto tega spotaknejo ob vsakem človeku, ki jih čisto nič ne briga!

Vsekakor ste lačni in žejni. Pojdiva, zasidrala se bova nekje, kjer imajo dobro pivo! Saj se dandanes vaše pivo že povsod šopiri in tudi v temle gnezdu ga je dobiti. Kalkuliram, da je pivo še najboljše, kar človek lahko od vas Nemcev pričakuje.

Ali ste se že kje naselili?«

»Da. Pri Uncle Samu.«

»Zelo lepo! Tudi jaz sem se tam utaboril.«

»Menda v sobi, kjer sem opazil sedlo in puško, v prvem nadstropju, kajne?«

»Da. Veste, od svojega sedla se nočem ločiti. Vzljubil sem ga. Dobrega konja dobite povsod, dobrega sedla pa ne.

Pa pojdiva! Pravkar prihajam iz gostilne, kjer točijo dobro, sveže pivo. V tej vročini pravo krepčilo, vam povem! Rad bom spil vam na ljubo še eno čašo, tudi dve ali še več, če hočete.«

Šla sva. Peljal me je v nizko, zakajeno pivnico. Dobila sva pivo v steklenicah, dobro, pa za drag denar. Sama sva bila.

Ponudil sem mu smotko, pa jo je odklonil. Poiskal je v žepu zavoj tobaka za žvečenje, si ga odrezal za »grižljaj«, ki bi bil popolnoma zadostoval petim krepkim mornarjem, ga porinil v usta, ljubeče shranil za zobe, da ga ni oviral pri govorjenju, pa začel:

»Takole—! Na razpolago sem vam! Sila sem radoveden, kak veter vas je prignal tako naglo za menoj. Ali je bil ugoden ali neugoden, tisti veter?«

»Zelo neugoden je bil.«

»Torej menda vobče niste bili v Matagordo namenjeni?«

»Ne.«

»Kam pa?«

»V Quintano. Ker pa v New Orleansu nisem dobil parnika za Quintano, sem odjadral v Matagordo, posebno, ker so mi pravili, da bom tu izlahka našel priliko nazaj v Quintano. Žal pa moram čakati dva dni na tisto lepo priliko.«

»Potrpite, master! In naj vam bo v sladko tolažbo, da imate pač grdo smolo.«

»Lepa tolažba! Ali mar mislite, da vas bom posebej nagradil za njo?«

»Hvala lepa!« se je režal. »Svoje nasvete dajem čisto brezplačno.

Sicer pa se meni prav tako godi kakor vam. Obsedel sem, ker sem bil prepočasen. V Austin sem bil namenjen in še dalje, nekoliko čez Rio Grande. Čas je ugoden. Deževalo je in Colorado ima dovolj vode, da lahko plitvi parniki vozijo do Austina in še više. Sicer pa je večji del leta Colorado plitev.«

»Čul sem, da je naplavljen les reko zamašil in da trenutno ni plovna.«

»Da. Kakih osem angleških milj više gori je reka zamašena. Onstran naplavljenega lesa pa je spet prosta vse do Austina in še dalje. Parniki vozijo le do ovire in se vrnejo, popotniki pa morajo prestopiti na parnik, ki čaka onstran ovire. Zato je najbolje, če greste peš do tistega mesta.

Tudi jaz sem tako storil. Pa pivo me je zamotilo. Pil sem in pil in sedel in ko sem prišel do mesta, kjer čaka onstran ovire parnik, je pravkar odžvižgal. Sem torej enostavno spet nesel svoje

sedlo nazaj in tule moram čakati do jutri zarana, ko spet odide parnik v Austin, in bom jutri seveda spet nesel sedlo osem milj daleč.«

»Potrpite master! In naj vam bo v sladko tolažbo, da imate pač smolo!« sem mu vrnil njegove lastne besede.

Zarezal se je.

»Dober spomin imate! Pa tiste besede veljajo le za vas, za mene ne.«

»Kako da ne? Ste prav tako obsedeli kakor jaz!«

»Obsedel sem, pa smole nimam. Nikogar ne zasledujem in zato mi je pač čisto vseeno, ali bom prišel danes v Austin ali jutri.

Pa jezi me le. Posebej še, ker se mi je posmehovala tista zelena žaba na krovu. O pravem času je prišel in me izžvižgaval, ko sem z dolgim nosom stal na bregu in gledal za parnikom. Šva se že na Delfinu neljubo srečala, med potom iz New Orleansa v Matagordo. In če se še spet srečava, mu bom posadil v obraz še čisto drugačno zaušnico, ko tisto, ki jo je moral vtakniti v žep na krovu Delfina.«

»Ste se torej pretepali, sir?«

»Pretepal —? Kaj mislite s tem, sir? Old Death se nikdar ne pretepa. Toda na krovu Delfina, s katerim sem se peljal v Matagordo, se je neki smrkavec norca bril iz moje dolge postave in se smejal, kadar koli sva se srečala. Pa sem ga le vprašal, zakaj je take dobre volje, kadar me vidi. In ko je dejal, da ~~mu~~ moj kostenjak tako ugaja, sem mu eno prisolil, da se je na krov sesedel. Izdrl je seveda samokres, pa kapitan je prišel med naju in mu povedal, naj se pobere. Čisto prav da se mu je zgodilo, zakaj pa me je žalil. In zato se mi je posmehoval, ko sem prepozno prišel. Le škoda za njegovega tovariša, da potuje s takim sirovežem. Je pošten gentleman, se

zdi, le čisto žalostno in turobno gleda v svet, prav kot da je nekoliko zmešan.«

Ves iznenaden sem šinil okoli. Ali je bilo mogoče, da je Old Death srečal William Ohlerta in Gibsona —?

»Nekoliko zmešan —?« sem hlastnil. »Ste morbiti čuli, kako mu je ime, sir?«

»O, večkrat. Kapitan ga je imenoval master Ohlert.«

Bilo mi je, kot da sem dobil udarec v obraz. Torej je bilo le res —.

»Kar brez sape sem vprašal:

»In njegov spremljevalec, tisti, ki se vam je posmehoval —? Kako mu je bilo ime?«

»Clinton, če se prav spominjam.«

Skočil sem na nože.

»Je mogoče —? Ta dva — ta dva — sta bila z vami na krovu —?«

Začuden me je gledal.

»Ali se je vam tudi zmešalo, sir? Šinili ste v zrak kakor raketa —. Kaj je s tistima dvema? Ju poznate?«

»Če ju poznam —? Poznam, zelo poznam! Kako tudi ne! Saj sta tista dva, ki ju zasledujem!«

»Prijazno« se je zarežal, prav kakor mrtvaška glava, pokimal pa dejal:

»Lepo lepo —! Torej končno le priznate, da nekoga iščete —. In še celò dva —. In prav tista dva —.

Hm —! Res čisto popoln greenhorn ste, sir! Sami ste si krivi, da sta vam ušla!«

»Kako to?«

»Ker mi v New Orleansu niste hoteli odkrito srčno povedati, po kaj ste prišli.«

»Saj vendar nisem smel —!«

»Človek sme vse, kar mu pomaga, da doseže svoje namene. Da ste mi odkrito razodeli svojo zadevo, bi ju danes že imeli. Spoznal bi ju bil, ko sta

prišla v New Orleansu na krov Delfina, pa bi bil šel koj po vas, ali pa bi bil po vas poslal. Vam to ni jasno?»

»Kdo pa bi si bil mislil, da ju bode te srečali! Sicer pa nista bila namenjena v Matagordo, ampak v Quintano.«

»Tako sta seveda rekla, da bi vas za nos potegnili. V Quintani vobče nista šla na suho.

Pa kar se je zgodilo, se je zgodilo. Po toči zviniti je prepozno, pravijo. Ampak bodite vsaj sedaj pametni pa mi povejte svojo zgodbo! Morebiti vam lahko pomagam, da lopova vkljub vsemu še vendar primete.«

Mož mi je res dobro hotel. Sram me je bilo, ker sem jo polomil in da mu nisem že v New Orleansu povedal, po kaj sem prišel. V New Orleansu mu nisem zaupal, danes pa bi mu naj vse povedal —?

Ponos mi je branil. Preveč bi se ponižal pred njim. S svojo izpovedbo bi priznal, da sem res greenhorn.

Pa razum mi je veleval, naj mu vse razodenem. Mogoče pa le, da bi ju našel in prijel —. Old Death je bil vsekakor izkušen človek.

In razum je zmagal.

Poiskal sem sliki ubežnikov in mu ji pokazal.

»Preden vam kaj povem, si pogledjte tile slike! Ali sta tale dva tista, ki ste ju srečali?«

Pogledal je slike in pokimal.

»Da! Tale dva sta. Prav nobenega dvoma ni.«

In nato sem mu obširno pripovedoval zgodbo o Ohlertu in Gibsonu.

Pozorno me je poslušal. H koncu pa je zmajal z glavo in zamišljen dejal:

»Kar ste mi tule povedali, je vse lepo in jasno. Le ene stvari ne razumem. Povejte mi, ali mislite, da je tisti Ohlert res čisto blazen?«

»Mislim, da ne. Se sicer ne razumem na take bolezni, v tem slučaju pa bi si le upal trditi, da je mladi Ohlert bolan na monomaniji. Domišlja si, da je pesnik blaznosti, da mora studirati blaznost, ker hoče napisati žaloigro o blaznem junaku. Če odštejete to njegovo fiksno idejo, je mladi človek čisto pameten, mislim, in se zaveda svojih dejanj.«

»Tako mislite, da je —? Potem pa ne razumem, kako da ima Gibson tak neomejen vpliv na njega. Mladi Ohlert ga v vsem uboga, sem opazil. Najbrž zna Gibson spretno izrabljati bolnikovo domišljavost, pa jo seveda izrablja v svoje namene. Denar izvablja iz njega, morebiti namerava še kaj hujšega. No, upajmo, da mu kmalu pridemo do živega.«

»Prepričani ste torej, da sta v Austin namenjena? Ali ne mislita morebiti kje med potom izstopiti?«

»Ne. Ohlert je kapitanu na Delfinu pravil, da potuje v Austin.«

»Ne verjamem, da bi mu bil resnico povedal. Saj mu vendar ne bo šel pravit, kam potuje.«

»Zakaj ne? Mladi Ohlert morebiti vobče ne ve, da ga zasledujete in da je žrtev zlobnega zapeljivca. Le za svojo misel živi, prepričan je, da je na pravi poti do nje in da je Gibson njegov najboljši prijatelj. Vse drugo je Gibsonova stvar. In zato se mu seveda ne zdi prav nič nepremišljeno, če pove, da potuje v Austin. Kapitan mi je ponovno dejal, da mu je tako rekel.

Kaj mislite storiti?«

»Za njim moram. In sicer nemudoma.«

»Bodete že morali do jutri zarana potrpeti. Prej ne odide noben parnik.«

»In kedaj prispeva?«

»Kvečjemu šele pojutrišnjem.«

»Torej spet dva dni izgube —!«

»Kaj si hočete! Pomislite pa, da bodeta radi plitve vode tudi ubežnika pozno prispela. Ne da se pomagati, parnik zavozi nekajkrat na pesek in ne-

kaj ur traja, da ga spravijo spet nazaj v globoko vodo.«

»Da bi le vedel, kaj pravzaprav Gibson name-rava z Ohlertom —. In kam ga misli zavleči —.«

»Da! Zadeva je tudi meni res prava uganika. Nekaj gotovo namerava z njim. Že s tistim denarjem, ki ga je dosedaj dvignil, je Gibson lahko bogat človek. Ni mu treba druga, ko da vtakne denar v žep in pusti Ohlerta na cedilu. Toda tega ne stori. Vse globlje v deželo ga vleče s seboj. To dejstvo mi dokazuje, da ga misli še bolj izrabiti.

Zadeva me silno zanima. Saj sem scout, stezo-sledec, lovec. In takale divjačina je redka in zani-miva —. In ker potujeva vsaj nekaj dni skupaj, sem vam na razpolago, sir! Če me potrebujete, vam rad pomagam.«

»Iz srca rad sprejemem vašo ponudbo, sir! Za-upam vam, dobro mi hočete, kakor vidim, in vaša pomoč mi utegne še mnogo koristiti.«

Segla sva si v roke in izpraznila čaše.

Da temu Old Deathu nisem že prejšnji dan za-upal —.

Krčmar nama je pravkar prinesel spet polne čaše, ko je vstal zunaj pred vrati hrup in šunder. Divje vpitje in tuleče lajanje se je bližalo gostilni.

In koj nato so se vrata hrupno odprla in šest ljudi je vstopilo. Vsi so že imeli precejšnje količine alkoholnih pijač za seboj, nobeden ni bil več trezen. Robate, krepke postave in divji obrazi, južno lahka obleka in izvrstno orožje je koj vzbujalo na njih pozornost. Vsak je imel puško, nož, samokres ali pištolo in težek bič za pasom in vsak je peljal na vrvici psa za seboj. Ti psi so bili prav ogromni in tiste skrbno vzgojene pasme, ki jih v južnih državah uporabljajo, da z njimi lovijo ubegle sužnje črnce.

Nobeden seve ni pozdravil, drzno in izzivajoče so zijali v naju, se vrgli na stole, da so ječali in pokali, položili noge na mize in razbijali s petami po

njih, s čimer so menda hoteli gostilničarja vljudno povabiti, naj jim postreže.

»Človek, imaš pivo?« ga je eden nahrul.

Ves v strahu je krčmar pritrdil.

»Nemško pivo bomo pili. Pa si ti tudi Nemec?«

»Ne.«

»Tvoja sreča! Nemško pivo bomo pili, Nemci sami pa naj se v peklu cvrejo, ti prokleti abolicijonaši, ki so severnim državam pomagali, da smo brez službe.«

Krčmar je nemudoma izginil, da postreže svojim imenitnim gostom.

Nehote sem se obrnil, da vidim človeka, ki je tako izzivalno govoril.

Opazil me je.

Moj pogled pač ni bil druga ko radovednost, razžaljiv gotovo ni bil. Pa kričaču ni ugajal. Morebiti se mu je tudi prepira in pretepa zahotelo.

Zadrl se je:

»Kaj buljiš v mene? Ali morebiti nisem resnice povedal?«

Molče sem se obrnil.

»Pazite, sir!« mi je šepnil Old Death. »Tile ljudje so pretepači najhujše vrste. Najbrž brezposelni nadzorniki. Suženjstvo je odpravljeno in njihovi gospodarji so uničeni, ker ne morejo več tako poceni proizvajati. Tile ljudje so se zbrali in združili pa se potepajo brez dela po deželi in strahujejo ljudi.«

Bolje je, da se ne zmeniva za nje. Izpijva pa pojdival!«

Pa ravno Old Deathovo šepetanje kričaču ni bilo po godu. Izzivalno se je postavil in zavpil:

»Kaj boš šepetal, stari kostenjak! Če o nas govoriš, povej glasno, kar imaš povedati! Sicer ti bomo usta odprli.«

Old Death je dvignil čašo in mirno pil, rekel pa ni nič.

Razgrajači so dobili pivo. Res je bilo dobro, pa novi gostje so bili polni prave pretepaške volje in so razlivali pivo po tleh.

Kričavi človek, ki je prvi govoril, pa je prijel za svojo polno čašo in dejal:

»Nikar po tleh! Tamle sedita dva, ki jima pivo zelo dobro tekne! Naj ga imata!«

Zamahnil je in izlil pivo po naju.

Old Death si je mirno obrisal obraz. Meni pa se ni ljubilo, da bi nesramno žalitev tako mirno vtaknil v žep. Klobuk, ovratnik, suknja, vse je bilo mokro, glavni curek me je zadel.

Obrnil sem se in mirno povedal:

»Sir, vljudno vas prosim, da tega ne storite več. Uganjajte šale s tovariši, če hočete, vseeno mi je, kaj počenjajo. Naju pa prosim pustite pri miru!«

Divje se je zakrohotal.

»Tako —? In kaj boš storil, mladi človek, če bi se mi vzljubilo, da te še enkrat polijem?«

»To se bo že še pokazalo.«

»Se bo pokazalo —? No, da vidimo, kaj se bo pokazalo! Dedec, piva prinesi!«

Tovariši so se smejali in tuleč pritrjevali svojemu govorniku. Vse je kazalo, da bo svoj nesramni napad ponovil.

Old Death mi je skrbeče šepnil:

»Za božjo voljo, sir, pustite jih pri miru!«

»Se jih bojite?«

»Mi na misel ne prihaja! Pa tile ljudje so nagli z orožjem. In kaj vam pomaga ves pogum, če vas kateri zahrbtno ustrelj —! In pomislite, da imajo pse!«

Sedel sem tako, da sem jim kazal hrbet in da bi me ne mogli od zadaj politi.

»Glejte glejte, pripravlja se!« se je smejal njihov glavni govornik. »Branil bi se rad. Pa če se le gane, naščujem Plutona na njega. Naučen je na človeško kri.«

Odvezal je Plutona od miznega stola in ga držal za vrstico.

Še jim ni prinesel krčmar piva in še bi bila lahko položila vsak svoj denar na mizo ter odšla. Pa nisem verjel, da bi naju pustili pri miru, in se mi tudi ni ljubilo, da bi pobegnil pred njimi. Taki kričači so navadno strahopetni in umolknejo, če se jim postaviš v bran.

Segel sem v žep in napel petelina na samokresu.

Nisem se jih bal, če bi prišlo do pretepa. Vedel sem, da sem jim kos. Dvomil sem le, ali se bom znal psom ubraniti. Toda pečal sem se s psi, ki so bili naučeni za napad na človeka. Vsaj enega samega psa se nisem bal.

Krčmar je prinesel pivo, ga postavil na mizo in prosil:

»Gentlemen, vaš obisk mi je zelo ljub. Toda prosim vas, da pustite tistale dva tam pri miru. Moja gosta sta.«

»Lopov!« ga je eden nahrul. »Še nauke nam boš dajal —? Čakaj, koj ti bom tvojo vnemo nekoliko ohladil!«

In nekaj čaš piva se je razlilo po njem. Storil je, kar se mu je zdelo najpametnejše, — nemudoma in molče je zapustil sobo.

»Sedaj pa pride na vrsto tisti širokoustež tamle!« je kričal moj nasprotnik. »Tudi on dobi pivo!« Držal je psa za vrv in zamahnil s polno čašo. Odskočil sem, pivo se je razlilo po tleh. Dvignil sem pest, da ga treščim na tla. Pa prehitel me je.

»Pluto, go on!« je naščul psa in ga izpustil.

Komaj sem še imel čas, da sem stopil na stran, pa je že planil pes kakor tiger.

Dobrih pet korakov je bil oddaljen od mene. To daljavo je premeril z enim samim skokom. In tako dobro je bil naučen, da bi me bil zanesljivo zgrabil za vrat, če bi ga bil počakal.

Pa seveda ga nisem. Še ko je bil v skoku, sem se umaknil in pes je priletel s tako silo v steno, da je omamljen padel na tla. Po bliskovo sem ga zgrabil za zadnje noge, zamahnil z njim in ga treščil ob steno, da se mu je glava razbila.

Strašen vrišč in trušč je nastal. Psi so tulili in vlekli za vrvi, pretepači so kleli in kričali in lastnik Plutona je skočil v mene.

»Stop, boys! Dovolj je!« K str. 55.

Tedaj pa je vstal Old Death. Svoja dva samokresa je pomolil lopovom nasproti in hladno dejal:

»Stop, boys! Dovolj je! Še korak, pa ustrelim! Naj mi nikar kateri ne seže po orožje! Zmotili ste se v naju! Jaz sem Old Death, scout. Mislim, da ste čuli o meni. Ne bojim se vas. In tale moj prijatelj se vas prav tako malo boji.

Sedite pa pijte v miru švoje pivo! Roko proč, ti tamle, sicer, pri moji duši, te na mestu ustrelim!«

Zadnje besede je naslovil na enega izmed razgrajačev, ki je segel v žep, najbrž po samokres.

Tudi jaz sem vzel samokres v roke. Oba z Old Deathom sva imela osemnajst strellov. Preden je

vobče kateri izmed lopovov dobil samokres ali puško v roke, je bil mrtev.

Stari mrtvaški Old Death je bil na mah ves drug človek. Čisto spremenil se je. Njegova sklonjena postava se je vzravnala, iz njegovega obraza je žarela neuklonljiva sila, oči so se mu jezno bliskale.

In kako naglo so drzni izzivači zlezli za mizo! Smešno je bilo! Še so sicer godrnjali in srdito pogledovali po naju, pa nobeden se ni genil. Niti lastnik Plutona si ni upal blizu, da bi pobral ubitega psa.

Še sva stala s samokresi v rokah, ko so se vrata odprla.

Indijanec je vstopil.

Nosil je indijansko lovsko srajco iz belo ustrojene jelenovine, okrašeno z rdečimi indijanskimi vezninami. Tudi hlače so bile iz jelenovine in ob šivih okrašene z resicami. Njegova obleka je bila snažna, nobenega madeža, nobene zanemarjenosti ni bilo videti na njej. Njegove drobne noge so tičale v mokasinih, okrašenih s ščetinami ježevca. Na vratu je nosil medicinski mošnjček, umetno izrezljan calumet — mirovno pipo — in trojno veržico iz krempljev sivega medveda Skalnega gorovja. Krog pasu je imel mehko, drago santillo odejo, za njo sta tičala dva samokresa in nož. V desnici je držal dvocevko, njeni leseni deli so bili nagosto obbiti s srebrnimi žreblji. Razoglav je bil, njegovi dolgi, gosti črni lasje so bili poviti v visok, čeladast šop in prepleteni s kožo klopotače. Nobeno pero, noben znak ni krasil njegove glave, pa na prvi pogled je vsakdo vedel, da je mladi človek brez dvoma poglavar in slaven junak. Poteze njegovega resnobnega, moško lepega obraza so bile pravilne, rekel bi skorajda rimske. Čeljustne kosti so bile komaj vidne, ustnice mehko zaokrožene. Brade in brkov ni imel, jih vobče noben Indijanec nima. Njegova polt je bila svetlorjave barve z lahnim bronastim dihom.

Bil je Winnetou, poglavar Apačev, moj krvni pobratim.

Obstal je pri vratih, bistro so gledale njegove ko žamet črne oči po sobi, stopil je in sedel blizu naju, kolikormogoče oddaljen od razgrajačev.

Ves iznenaden sem bil.

Kaj ga je prignalo v Matagordo —? Ali je Santerja tod zasledoval —? Ali je imel druge posle —?

Seveda sem koj vstal in mu mislil pohiteti naproti, da ga pozdravim. Pa ni se zmenil za mene, čeprav me je nedvomno videl in gotovo tudi koj spoznal.

Gotovo ima posebne razloge, da me noče poznati, sem zasodil. Sedel sem in se tudi sam delal, kot da ga ne poznam.

Indijancu je bilo videti, da položaj razume. Komaj vidno je pomežiknil, se še enkrat in z rahlo prezirljivostjo ozrl po pretepaški družbi ter se obrnil k nama. Ko sva shranila samokrese, je pritajena veselost šinila po njegovem resnobnem obrazu.

V sobi je zavladala grobna tišina. Osebnost mladega Indijanca je vsekakor mogočno vplivala na sirove divjake.

Tihota je privabila tudi gostilničarja bliže. Najbrž si je mislil, da se je vihar polegel in da je, vsaj za njega, nevarnost minila. Vtaknil je previdno najprvo glavo skozi vrata in ko je videl, da se mu res ni ničesar bati, je še druge dele svojega telesa pomaknil v sobo.

»Pivo prosim, nemško pivo!« je naročil s prijetno donečim, polnim glasom in v lepi, gladki angleščini.

Indijanec — pa da govori gladko angleški, to se je pretepačem zdelo čudno. Stikali so glave, šepetali in kradoma pogledovali po Indijancu. Zaslutil sem, da ne nameravajo nič dobrega.

Winnetou je dobil pivo, dvignil čašo k oknu, ga strokovnjaški premotril in pil.

»Well!« je dejal gostilničarju in zadovoljno dlesknil z jezikom. »Vaše pivo je dobro! Veliki Manitou

je naučil bele ljudi mnogih umetnosti in varjenje piva ni najmanjša med njimi.«

»Skoraj bi ne verjel, da je tale človek Indijanec!« sem šepnil Old Deathu.

»Pa je Indijanec! In še kak!« je s poudarkom in tudi šepetaje odgovoril Old Death.

»Ga poznate? Ste se že kedaj srečali z njim? Ste govorili z njim? Kdo pa je?« sem se delal, kot da res ne poznam Winnetoua.

»Videl ga še nisem. Pa spoznal sem ga po njegovi postavi, po obleki in po letih. Najbolj pa po njegovi puški. Tista puška je namreč sloveča srebrna puška, ki jo je podedoval po svojem očetu. Nikdar ne zgreši.

In veste, kdo je ta človek? Morebiti ste že čuli o njem. Najslavnejši Indijanec je, Winnetou, poglavar Apačev. Ni ga menda rdečega človeka, ki bi bil tako slaven in znan kakor on. Poznajo ga po palačah vzhoda in po naselbinah zapada, po taboriščih se govori o njem in po vaseh indijanskih rodov. Pravičen, moder, zvest, pošten človek je, ponosen in pogumen bojevnik do drznosti, prijatelj in zaščitnik vseh, ki pomoči potrebujejo, pa najsi bodo beli ali rdeči. Njegovo ime slovi po vsej dolžini in širini Zedinjenih držav in daleč čez njihove meje. Najslavnejši junak je daljnega zapada.«

»Ampak — odkod pa ima svojo gladko, lepo angleščino in obnašanje belega gentlemana?«

»O, bil je mnogokrat na zapadu, v mestih. Nardarjen je, mnogo se je učil. In pripovedujejo si tudi, da je bil neki evropski učenjak pri njih ujet pa da so lepo ravnali z njim. Ostal je pri njih, njihov učitelj je bil, tudi Winnetoua je vzgojil. Toda s svojimi človekoljubnimi nazori najbrž ni prodril in je polagoma na duši in na telesu propadel.«

Tiho je šepetal Old Death, komaj da sem ga jaz razumel. Pa Winnetou ga je le čul.

Ornil se je k nama.

»Old Death se motil! Beli učenjak je sam prišel k Apačem in prijazno so ga sprejeli. Bil je res učitelj Winnetouov, učil ga je ločiti greh od pravičnosti, resnico od laži. Ni propadel, Apači so ga visoko čislali in so si njegove nauke dobro zapomnili. Nikdar si ni želel nazaj k belim in ko je umrl, so mu postavili spomenik in nasadili ob njem hrast življenja. Odšel je v večno zelene savane, kjer se poveličani ne ubijajo in ne zalezujejo, in bo užival večno srečo pri velikem Manitouu. Tam ga bo Winnetou spet videl in se z njim veselil in pozabil na sovraštvo, ki ga gleda tu na zemlji.«

Old Death je bil ves srečen, da ga Winnetou pozna. Obraz mu je žarel v veselju.

»Kaj, sir, poznate me —? Res —?«

»Nisem vas še videl, pa koj sem vas spoznal, ko sem vstopil. Slaven scout ste, ki je njegovo ime znano po vsem zapadu vse tja do Las Animas.«

Mirno in dostojanstveno je govoril. Niti mišica njegovega bronastega obraza se ni zgenila. In potem je tiho obsedel, kakor v sebe zamišljen. Le drobna ušesa so mu zdaj pa zdaj zadrgetala, kot bi se pečala z nečem, kar je zunaj njega.

Prej tako kričavi pretepači pri sosednjih mizah so še vedno stikali glave in šepetali, se pogledovali, si prikimavali in se menda nazadnje odločili. Niso poznali Winnetoua, tudi iz njegovih besed niso posneli, kdo da je, pa so se najbrž mislili na njem maščevati za poraz, ki so ga z nama doživeli. Upali so seveda, da se midva ne bova potegnila za njega, če ga napadejo, dokler naju pri miru pustijo.

Vstal je torej eden izmed njih, tisti, ki je že tudi z menoj natvezal prepir, ter počasi in izzivalno stopil k Indijancu.

Vzel sem samokres iz žepa in ga položil pred sebe na mizo, da bi mi bil za vsak slučaj pri roki.

Old Death je odkimal.

Široko se je postavil kričavi širokoustež pred Apača, uprl roke ob boke in dejal:

»Česa iščeš tod v Matagordi, rdečkar? Divjaka ne maramo v svoji družbi!«

Winnetou ga niti pogledal ni, segel je po čašo, pil, zadovoljno dlesknil z jezikom in postavil čašo spet na mizo.

»Si čul, kaj sem rekel, prokleti rdečkar?« je kričal izzivač. »Rad bi vedel, kaj tod počenjaš! Laziš tod okoli in prisluškuješ! Vohun si! Rdečkarji se držijo Juareza, tistega lopova, ki ima tudi rdeč kožuh. Mi pa smo na strani imperatorja Maksa in bomo vsakega rdečkarja obesili, ki nam pride na pot. Če nemudoma ne zakličeš z nami »Živijo cesar Maks!«, ti zadrgnemo vrv okoli vratu!«

Spet Apač ni rekel besedice. Niti trenil ni.

Njegova ravnodušna brezbriznost je pretepača še huje razdražila. Udaril ga je s pestjo po rami in kričal:

»Pes, ne razumeš —? Govori!«

Tedaj je Winnetou šinil pokonci, zravnal svojo gibčno, prožno postavo in zapovedovalno dejal:

»Nazaj —! Tak coyot mene ne bo oblajal!«

Coyot je prerijski volk, znan po svoji strahopetnosti. Njegovo ime velja splošno za psovko, posebno pri Indijancih.

Kričač je kar zarjul.

»Coyot —? To žalitev boš plačal s krvjo, rdečkar! In sicer takoj!«

Izdril je samokres.

Pa zgodilo se je, česar menda nobeden ni pričakoval od mirnega Apača.

Winnetou je zamahnil, izbil napadalca orožje iz roke, ga zgrabil za boke, dvignil v zrak in ga vrgel v najbližnje okno, da se je zdrobilo v kosce. Izzivač je zletel na ulico.

Vse se je zgodilo tako bliskovito naglo, da se z besedami ne da povedati. In neznanski dirindaj je

nastal. Okno je zažvenketalo, psi so tulili, ljudje so kričali in planili na noge. Vse pa je prevpil Winnetouov glas.

Stopil je k pretepačem, pokazal na okno in kriknil:

»Še želi kateri, da ga vržem skozi okno? Naj se oglasi!«

Prišel je enemu izmed psov preblizu. Pes je hlastnil po njem, Pa Apač ga je sunil z ного, da je cvileč zlezal pod mizo. Plaho in molče so se umaknili kričači.

Winnetou ni imel nobenega orožja v roki. S samo svojo osebnostjo je obvladal divjake. Prav kakor krotilec s samim pogledom užene divje zverine.

Vrata so se hrupno odprla in kaznovani izzivač je planil v sobo, ves razrezan in po vsem licu krvav od razbitih šip. Izdril je nož in z divjim krikom skočil v Winnetoua. Ta pa se je gibčno okrenil, ga zgrabil za roko in mu izvil nož. In spet ga je dvignil kakor pero in vržel ob tla. Nezavesten je obležal.

Nobeden njegovih tovarišev se ni genil. In kot bi se ne bilo nič zgodilo, je Winnetou mirno izpil pivo, mignil krčmarju, ki se je ves prestrašen umaknil za vrata svoje sobe, segel za pas in mu dal rumeno zrno.

»Vzemite tole za pivo in za razbito okno, master! Kakor vidite, vam »divjak« pošteno plača! Upam, da bodo tudi tile »olikani ljudje« plačali. Ne marajo rdečega človeka med seboj. Winnetou, poglavar Apačev, bo šel, pa ne, ker se jih boji, ampak ker se je prepričal, da je le koža teh ljudi bela, njihova srca pa niso. Noče biti v njihovi družbi.«

Vzel je svojo srebrno puško in šel. Niti pogledal nas ni, tudi mene ne.

Molče smo zrlji za njim.

Razgrajači so kmalu oživel in večja je bila njihova radovednost ko njihova jeza in pa skrb za nezavestnega tovariša.

Silili so v krčmarja, naj jim pokaže, kaj je dobil.

»Nugget je,« je dejal in pokazal zlato zrno, veliko ko lešnik. »Nugget, najmanj dvajset dolarjev vreden. Pivo je plačano in še okno povrh. Saj ni bilo mnogo vredno. Staro je bilo, prhlo, in šipe so bile potrte. Zdi se mi, da ima polno možnjo takih zlatih zrn.«

Vsi so se drenjali krog krčmarja. Jezilo jih je, da ima rdečkar toliko zlata. Iz roke v roko je šel nugget, tehtali so ga na dlani in cenili. Niti zmenili se niso več za drugo ko za zlato.

Midva z Old Deathom pa sva porabila priliko, plačala in odšla.

»No, kaj pravite, master?« je začel Old Death, ko sva bila na ulici.

»K čemu?«

»No, k tistemu Apaču. Indijanec, pa tako nastopa! Ustrašili so se ga kakor vrabci jastreba. Le škoda, da je tako naglo izginil! Nikjer ga ni videti. Stopil bi za njim, rad bi vedel, po kaj je prišel v Matagordo in ali se je naselil v mestu ali zunaj na prostem. Konja je vsekakor nekam shranil, kajti brez konja si Apača in posebej Winnetoua ne morete misliti.

Sicer pa ste se dobro odrezali, sir! Skorajda sem se bal za vas, kajti s takimi ljudmi, kakor so tisti tamle, ni dobro natvesti. Res pohvaliti vas moram! Pogumno in čisto strokovnjaški ste opravili s tisto pasjo zverino! Videti vam je bilo, da ste vajeni takih nastopov. Mislim, da ne bodete več dolgo greenhorn —.

Pa tule je najin wigwam! Pojdeva v sobo? Mislim, da ne. Takle star trapper — lovec —, kakor sem jaz, se ne skriva rad med zidovje. Ljubše mi je, če imam svobodno nebo nad seboj, ko pa nizki strop.

Pa stopajva še malo po temle prelepem mestu, ki mu je ime Matagorda. Ali vrževa karte? Ne vem,

s čim bi sicer človek tod ubil svoj dolgčas. Kvartate?»

»Ne. Ne znam kvartati in se kvartanju tudi ne maram priučiti.«

»Prav tako, mladi človek! Ampak tod igra na karte vse, kar leze in grede. In onstran v Mehiki je še hujše. Tam igra vse, moški, ženske, mačke, miši, vse —. In nož tiči le narahlo za pasom.

Pa pojdiva na sprehod, če se vam ne ljubi kvartati! Potem povečerjava in leževa zgodaj spat. V tej blagoslovljeni deželi človek nikdar ne ve, ali bo drugo noč imel priliko za počitek in kje in kako bo spal, — če bo vobče še spal.«

»Pa menda ne bo tako hudo —!«

»O pač! Ne pozabite, da ste v Texasu! Razmere tod še niso tako urejene kakor v severnih državah. Razen tega butajo črez mejo tudi nemiri iz sosednje Mehike in razburjajo deželo. Marsikaj se pripeti, kar bi se sicer ne zgodilo. Midva na primer misliva v Austin potovati, pa vam povem, da je zelo dvomljivo, če bova vobče v Austin prispela. Tudi z Gibsonom in z njegovimi načrti morava računati. Morebiti mu je prišlo na misel pa je potovanje prekinil in kje med potom izstopil. Seveda bova morala tudi midva izstopiti.«

»Kako pa bova zvedela, da je izstopil?«

»Poizvedovala bova. Po Coloradu se potuje počasi, parnikom se ne mudi tako kakor na primer na Misisipiju in drugod. V vsakem pristanišču imava nekaj minut časa, da lahko izstopiva in poizvedujeva za ubežnikoma. Pa se seveda utegne tudi pripetiti, da parnik ne bo mogel dalje in da nas bo izkrcal kje v divjini, koder blizu in daleč ni nobenega mesta in seveda tudi ne hotela.«

»Hm —! Kaj pa bom v takem slučaju s svojim kovčegom počel —? Ga bom po divjini vlačil s seboj —?«

Glasno se je nasmejal.

»Kovčeg —! Kovčeg —! Kovčeg na potovanju —! Taka navada je ostanek predpotopnih razmer! Noben pameten človek ne vlačí dandanes več kovčega za seboj, če gre na potovanje. In najmanj pa, če gre na tako pot, kakor je najina. Če bi moral vse s seboj jemati, kar sem kedaj na kakem svojem potovanju rabil, bi ne bil prišel daleč. Vzemite s seboj le to, kar za prvi trenutek potrebujete! Vse drugó pa si med potom kupite!

Kake važne reči pa pravzaprav nosite s seboj v tisti stari omari?«

»Obleko, perilo, toaletne potrebščine, lasuljo, brado, barve, da se preoblečem, če je treba, in drugó.«

»Same lepe reči —! Pa same take, ki jih lahko povsod kupite. In kjer jih ni dobiti, tam jih pač tudi ne potrebujete.

Perilo imate s seboj —? Da se preoblečete, kajne? Neumnost! Nosite srajco tako dolgo, da ne bo več za rabo, pa jo vržite proč in si kupite drugó! Toaletne potrebščine —? Ne zamerite, sir, ampak tiste različne krtače in krtačice za lase in nohte, mazila in dišave, milo in škarje, — vsa taka šara poštenega in pametnega človeka le pokvari! Pa lasuljo in brado vlačite za seboj, da spremenite svojo osebnost in da vas Gibson ne spozna —? Veste, taki detektivski pomočki so bili morebiti koristni v krajih, koder ste dosedaj lovili zločinca, tod pa se vam ni treba skrivati za lažnivo brado in lasuljo. S takimi igračicami tod ne bodete ujeli lopova Gibsona! Prav nič se vam ni treba skrivati! Če najdete Gibsona, ga kar brez poklonov primite za vrat. In —.«

Obstal je, me ogledoval od pete do glave, se zarežal, veselo pokimal pa povedal:

»Taki, kakor tule pred menoj stojite, taki se morebiti lahko pokažete v salonu velikomestne dame ali pa v gledališki loži pri slavnostni predstavi. Těxas, sir, pa ni budoar in tudi ne gledališka loža!

Prav lahko se vam zgodi, da bo vaša salonska obleka že v nekaj dneh v cunjah visela od vas in da bo vaš lepi cilindar zmečkan in pokvečen kakor harmonika.

Seveda! Nič ne dvomite! Ali veste, kam se bo Gibson obrnil? V Texasu gotovo ne bo ostal, ker Texas je še v Zedinjenih državah. Izginiti hoče s svojim plenom, čez mejo mora! V Austin je namenjen, zato prav nič ne dvomim, da jo namerava v Mehiko popihati. Tam je vse pokonci in v neredu, za posameznika se nihče mnogo ne zmeni, izginil bo v vrvenju in utonil in noben človek, tudi noben policist vam ga ne bo več našel in spravil na površje.«

»Morebiti ste prav povedati. Pa nekoliko le dvomim, da bi bil res v Mehiko namenjen. Če potuje v Austin, se vendar od Mehike oddaljuje. Zakaj pa se ni odpeljal naravnost v kako mehikansko pristanišče?«

»Neumnost! Bežati je moral iz New Orleansa, ker ste mu bili za petami, pa je sedel na prvi parnik, ki ga je našel. Razen tega se najbrž niti ni hotel naravnost v Mehiko peljati, ker so mehikanska pristanišča v rokah Francozov. Saj ne veste, ali si je s Francozi dober —.

Skratka — ni imel izbire, čez Texas mora v Mehiko, prav kakor mnogi drugi, ki se morajo skrivati. Zvit in prekanjen človek je, izognil se bo večjim krajem. Čisto mogoče je, da se izogne tudi Austinu pa se izkrca že kje med potom ter skuša priti čez Rio Grande v Mehiko. Na konju seve, kajti peš teh daljav nihče ne more prepotovati. In konja si bo že kje na potu kupil.

In vi jo mislite s svojim lepim cilindrom na glavi, v svoji elegantni obleki in s kovčegom v roki mahitati za njim —? Po pustinjah in puščavah, ki spremljajo Rio Grande na desni in levi —? Da se vam ne smejem!«

Seveda je čisto prav pravil in tudi sam sem že razmišljal, da se bo treba drugače opremiti, če bi se pokazalo, da Gibson res namerava globlje v Texas. Pa imenitno sem se zabaval s tem čudakom, ki je bil v svojih nazorih res izviren. Zato sem ves otožen pogledal po svoji še skoraj novi obleki in se delal, kdo vedi kako težko da se bom ločil od nje.

Smeje se mi je potrkal po rami.

»Nikar preveč ne žalujte in brez skrbi se ločite od te nerodne obleke! Stopite h kakemu trgovcu, prodajte mu tole modno navlako pa si kupite pametnejšo obleko!

Na vsak način morate imeti dobro, trpežno trappersko obleko. Kalkuliram, da so vas izdatno založiti z denarjem, kaj?«

Tisti »kalkuliram« je bil Old Deathov priljubljeni izraz. Hotel je reči z njim: računam, prepričan sem —.

»Da,« sem dejal, ker je bilo tudi res.

»No dobro in prav! Proč s tem frakom! Saj znate jezdit in streljati?«

»Da.«

»Tudi konja morate imeti. Pa tu ob morju si ga ne bodete kupili. Konji so tod dragi in za nič. Globlje v deželi vam bo vsak farmer rad konja prodal. Sedla pa seveda ne. Sedlo si morate tukaj kupiti.«

»O jej —! Torej naj s sedlom na hrbtu letam okoli kakor vi na primer —?«

»Da! Zakaj ne? Ali vas je morebiti sram? Kaj koga briga, če nosim svoje sedlo sam! Prav nič! Če se mi vzljubi, bom vlekel celò svoj divan s seboj, da se na preriji ali pa v pragozdu o priliki razpoločim po njem in si počijem. In kdor se mi bo posmehoval, dobi tako po nosu, da mu bodo vse mogoče zvezde plesale pred očmi. Človek se naj le tedaj

sramuje, če zagreši krivico ali pa neumnost. In kako praktično je, če ima človek kar sedlo pri rokah! Denimo na primer, Gibson in William Ohlert sta med potom izstopila, si kupila konja in odjezdila —. Ali boste stali in zijali za njima —?

Storite kakor hočete! Pa če res želite, da ostanem pri vas, me ubogajte. In brž se odločite!»

Rad bi še bil ugovarjal, da tudi Gibson in William Ohlert ne nosita sedla za seboj in da si ga bodeta morala gotovo tudi kupiti s konjem vred. Pa ni mi dal časa.

Nič ni čakal, kako se bom odločil, prijel me je za roko, me obrnil in pokazal na bližnjo hišo, ki je imela napis: Store for all things — zaloga vsakovrstnega blaga —. Potegnil me je za seboj in me sunil med rebra, da sem zletel skozi vrata in mimo odprtega soda slanikov, ter se počasi primuzal za menoj.

Napis ni lagal. Prodajalna je bila velika in dobilo se je vse, kar si je človek v takem kraju pozelel, celò sedla in puške so bile naprodaj.

Začela sva. In odigral se je prizor, ki je bil edinstven in nedosežen v svoji izvirnosti in komiki. Podoben sem bil šolarju, ki je prišel z očetom na sejm, ki sme svoje želje le boječe in strahoma povedati in mora kratko in malo vse sprejeti, kar mu izkušeni oče izbere.

Že koj izpočetka se je Old Death pogodil s trgovcem, da bo v zameno odkupil mojo mestno obleko in kovčeg z vsem, kar je v njem. Mož je bil zadovoljen in je nemudoma poslal svojega pomočnika po kovčeg. Ocenili smo moje stvari in nato se je začelo izbiranje. Namreč Old Death je izbiral, jaz pa sem stal poleg.

Dobil sem pa tole. Črne usnjate hlače, visoke škornje, seveda opremljene z ogromnimi ostrogami,

rdečo volneno srajco, rdeč telovnik z nešteti žepi, črno volneno ovratno ruto, lovsko suknjo iz jelenevine, spet z nešteti žepi, usnjat pas, dve pedi širok in seveda znotraj votel, vrečico za krogle, tobačni mehur, pipo, kompas in dvajset drugih prepotrebni reči, obojke mesto nogavic, ogromen sombrero z ogromnimi krajniki, volneno odejo z luknjo na sredi, da sem lahko glavo vtaknil skozi njo in uporabljaj odejo za površnik, lasso, rog za smodnik, kresilo, bowieknife, sedlo s torbami, jermenjem, uzdo in vajeti.

Še sva šla izbirat puško. Old Death ni ljubil novotarij. Vse kar je bilo novejših izdelkov, je porinil na stran in segel po stari puški, seveda s sprednjim nabojem, ki bi je jaz najbrž niti pogledal ne bil. Strokovnjaški jo je pregledal, jo nabil, stopil pred trgovino in ustrelil v sleme precej oddaljene hiše. Krogla je zadela.

»Well!« je zadovoljno pokimal. »Tale bo! Tole staro železo je bilo v prav dobrih rokah in je več vredno ko vsa tista kramarija, ki ji dandanes puška pravijo. Kalkuliram, da jo je izdelal mojster, in upam, da ga ne bode osramotili.

Še kalup za krogle morava imeti. In svinec se menda tudi dobi. In gotova sva z opremo. Pa pojdeva domov in si vlijeva zalogo krogel, da se naju bodo tam onstran v Mehiki kar ustrašili.«

Izbral sem si še nekatere malenkosti, robce in drugo, kar se je zdelo Old Deathu seve čisto nepotrebno. In nato sem stopil v stransko sobo ter se preoblekel. Z zadovoljnim muzanjem me je stari trapper gledal, ko sem se vrnil.

Na tihem sem upal, da mi bo le nesel sedlo vsaj do doma. Pa mu še na misel ni prišlo. Naložil mi ga je na rame in me porinil skozi vrata.

»Takole —!« se je režal. »Pa povejte, ali vas je treba sram biti! Vsak pameten človek si bo mislil,

da ste pač pameten človek. Kaj si pa norci o vas mislijo in nevedni ljudje, to vas pa vražje malo briga.«

Bil sem torej prav tak kakor Old Death, v ničemer nisem bil na boljšem, potrpežljivo sem moral nositi svoj jarem domov, on pa je ponosno prazen stopal poleg mene in se gotovo na tihem smejal, da je detektiva naredil za nosača.

V hotelu sem hvalabogu smel odložiti sedlo. Old Death je legel spat, jaz pa sem šel Winnetoua iskat.

Lahko si mislite, kako sem bil vesel in srečen, da sva se tako nepričakovano našla. Zelo sem se moral premagovati, da nisem skočil k njemu in ga objel. In najrazličnejša vprašanja so se mi vsiljevala. Kako je prišel v Matagordo? Kake opravke ima? Zakaj se je delal, kot da me ne pozna? Gotovo je imel svoje razloge. Pa kake?

Brez dvoma je tudi sam želel govoriti z menoj. Najbrž me je kje čakal. Poznal sem njegovo navado in upal sem, da ga bom kmalu našel. Gotovo naju je opazoval, videl je, da sva šla v hotel, pa je bil kje v bližini.

Šel sem za hišo. Za dvoriščem je bil odprt, nezazidan svet.

Res! Kakih sto korakov oddaljen je slonel ob drevesu. Ko me je zagledal, se je obrnil in šel proti gozdu. Stopil sem za njim.

Med drevjem me je čakal. Z radostnim obrazom mi je prišel naproti.

»Charli, moj ljubi, ljubi brat! Kako sem vesel, da te spet vidim! Tako se veseli jutro, ko po temni noči spet solnce zasije.«

Objel sem ga in poljubil. Dejal sem:

»Jutro ve, da bo zasijalo solnce. Midva pa nisva slutila, da se bova srečala. Kako me veseli, da spet slišim tvoj glas!«

»Kaj te je prepeljalo sem v to mesto? Ali imaš opravke tukaj? Ali misliš morebiti od tod potovati k nam na Rio Pecos?«

»Po opravkih sem prišel v Matagordo.«

»Ali mi sme moj beli brat povedati, kaki so tisti opravki? Ali mi bo pripovedoval, kje je bil in kod je hodil in kako se mu je godilo, odkar sva se ločila ob Red Riverju?«

»Vse ti bom povedal.«

Šla sva globlje v gozd in sedla. Roko v roki sva sedela in pripovedoval sem mu svoje doživljaje.

Ko sem skončal, je resno pokimaval in dejal:

»Izmerili smo cesto ognjenega konja, da bi dobil svojo plačo. Dobil si jo, pa hurrikan ti jo je spet vzal. Da si ostal pri bojevnikih Apačev, ki te ljubijo, bi denarja vobče ne potreboval —.

Pametno si storil, da se nisi vrnil v St. Louis. Ne bil bi prišel.«

»Ali je moj brat prijel morilca Santerja?«

»Ne. Hudobni duh ga je vzal v svoje varstvo in veliki dobri Manitou je pripustil, da mi je ušel. Vpisal se je med vojake južnih držav in tam mi je izginil med tolikimi tisoči. Pa moje oko ga bo spet opazilo in tistikrat mi ne bo več ušel!

Vrniti sem se moral k Rio Pecosu, ne da bi bil maščeval smrt očetovo in sestrično. Moji bojevniki so vso zimo žalovali. In potem sem potoval, mnogo potoval. Obiskal sem rodove Apačev, da jih obvarujem nepremišljenih korakov. Nameravali so namreč vdreti v Mehiko in se udeležiti bojev s Francozi.

Ali je moj brat čul o Juarezu, rdečem predsedniku republike?«

»Čul sem.«

»Komu daš prav, Juarezu ali Napoleonu, ki je Francoz?«

»Juarezu.«

»Moj brat misli prav kakor jaz.

Prosim te, ne vprašaj me, po kaj sem prišel sem v Matagordo. Stvar je tajna. Obljubil sem Juarezu, da bom molčal.«

Čudil sem se, pa besedice nisem rekel.

»Sledil boš belokožcema, ki ju iščeš, kajne?« me je vprašal.

»Moram. Kako bi bil vesel, če bi me spremljal! Ali ni mogoče?«

»Ne. Dolžnost me veže, ki je prav tako velika kakor tvoja. Danes ostanem še v Matagordi, jutri pa se peljem s parnikom v La Grange. Odtam pa moram mimo trdnjave Inge in čez Rio Grande del Norte.«

»V La Grange potuješ —? Midva z Old Deathom pa v Austin! Ali vsaj najdalje do Austina. Morebiti že prej izstopiva. Spet bova za nekaj časa skupaj!«

»Ne.«

»Ne —? Kako da ne?«

»Ne bom poznal svojega brata na parniku.«

Začuden sem ga gledal.

»Misliš reči, da se bova delala, kot da se ne poznavata —?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Nočem svojega belega brata zaplesti v svojo zadevo. Zato te že tudi v gostilni nisem poznal.

Pa tudi radi Old Deatha ne bom govoril s teboj.«

»Zakaj pa radi njega ne?«

»Ali ve, kako ti je pri nas na zapadu ime?«

»Ne. Vobče nisva govorila o Old Shatterhandu.«

»Toda Old Death gotovo pozna tudi tvoje ime.

Bil si dalje časa na vzhodu, pa ne veš, koliko se o Old Shatterhandu na zapadu govori. Gotovo je tudi Old Death čul tvoje ime. O tebi pa misli, da si greenhorn, kajne?«

»Vsekakor.«

»Kako bo iznenaden, ko bo zvedel, kdo da je ta greenhorn. In te zabave ti nočem pokvariti.

Na parniku se torej ne bova poznala. Ko boš našel Ohlerta in njegovega zapeljivca, pa bova spet skupaj. Saj pojdeš z menoj k Apačem?»

»Čisto gotovo.«

»Sedaj pa se morava ločiti. Neki belokožci so prišli v Matagordo in čakajo na mene.«

Vstal je, poslovila sva se. Nisem ga vprašal, kdo so tisti belokožci in kaki posli da so ga pripeljali v Matagordo.

IV.

Detektiv na delu.

Drugo jutro sva si z Old Deathom najela mule in odjezdila ob reki navzgor do mesta, kjer je čakal parnik. Jezdila sva vsaj na lastnih sedlih, če že ne na lastnih živinčutih.

Blizu kraja, kjer je bil zasidran parnik, sva razjahala, si naložila opremo in peš odkorakala k reki. Na krovu so bili zbrani popotniki.

Ko sva stopala čez mostič, je nekdo ob ograji vpil:

»Pri Jupitru! Tamle prihajata dva dvonoga osla, pa osedlana! Ste že kedaj videli tak prizor? Prostor, ljudje! V podpalubje z njima! Na krovu med gentlemani ni mesta za taka živinčeta!«

Poznala sva glas.

Najboljše prostore prvega razreda pod stekleno streho so zasedli razgrajači, ki sva jih prejšnji dan spoznala v gostilni pri pivu. In kričač, ki je tistikrat imel prvo besedo, naju je tako »izbrano« pozdravil.

Pogledal sem tovariša. Ni se zmenil za žalitve. Ravnal sem se po njem in se naredil, kot da nisem ničesar čul. Sedla sva njim nasproti in porinila sedla pod klop. Old Death se je udobno razpoložil, vzel samokres, napel petelina in ga djal poleg sebe. Tudi jaz sem pripravil samokres.

Razgrajači so stikali glave in šepetali. Bali so se naju pa le, nobeden si ni upal ziniti glasne razžaljive besede. Pse so imeli s seboj, le enega je seve manjkalo, tistega, ki sem mu v gostilni glavo razbil. Njihov vodja in govornik naju je posebno sovražno

gledal. Sklonjeno je hodil, najbrž so ga še kosti bolele od neprostovoljnega »izleta« skozi okno in od Winnetouovih krepkih pesti. Njegov obraz je bil ves razpraskan od razbitih šip.

Ko je pristopil sprevodnik in naju vprašal, kam se peljeva, je Old Death povedal postajo Kolumbus. Do tja sva tudi samo plačala. Računal je, da je Gibson med potom izstopil. In če bi ne bil, sva še vedno lahko podaljšala vozne listke.

Že drugikrat je pozvonilo, ko je prišel še eden popotnik. Winnetou je bil.

Jezdil je indijansko opremljenega konja, vranca, krasno žival, razjahal šele na krovu in peljal konja na sprednji del ladje, kjer je bil pripravljen z deskami obbit prostor nalašč za konje. Tam je vranca privezal in sedel k ograji, ne da bi se za koga zmenil. Pretepači so ga opazovali, pokašljevali so in skušali obrniti na sebe njegovo pozornost. Pa še ozrl se ni, naslonil se je na puškino cev in mirno gledal čez krov.

Zadnjikrat je pozvonilo, še nekaj trenutkov čakanja in kolesa so se zasukala. Odpeljali smo se.

Zdelo se je, da bo potovanje popolnoma mirno poteklo. V Whartonu je izstopil en sam popotnik, večje število pa jih je prišlo na krov. Old Death je šel za trenutek na suho in poprašal pri uradniku po Gibsonu in Ohlertu. Popisal mu ju je, pa zvedel, da nista izstopila. Ker tudi v Kolumbusu nista zapustila parnika, sva kupila nove vozne listke do La Grange. Precej pozno je že bilo. Med vso vožnjo je Winnetou le enkrat zapustil svoj prostor, da je konja napojil in mu dal zoba.

Pretepaška družba je menda pozabila svojo jezo na naju in na Winnetoua. Pečali so se z drugimi sopotniki in se lotili novih prišlecev na vsaki postaji. Hrupno so govorili, se hvalili s svojim protiabolicionističnim prepričanjem, izpraševali vsakega po njegovem mnenju in zabavljali nad vsemi, ki niso bili

njihovih nazorov. Kletvice in psovke so se jim kar sipale iz ust, zato so se jih sopotniki izogibali in jih pustili same. Prav radi tega si pač menda tudi niso upali nad nas. Premalo jih je bilo in bali so se, da bi se popotniki postavili na našo stran. Da je več secesionistov na krovu, bi se naju gotovo lotili.

»Tamle prihajata dva dvonoğa osla, pa osedlana!« K str. 73.

In to se je žal res tudi kmalu zgodilo.

V Kolumbusu je izstopilo večje število popotnikov in novi so prišli na krov, ki niso bili tako miroljubni. Med njimi je bila družba kakih petnajstih pijanih ljudi, ki so jih naši pretepaški znanci viharno pozdravljali. To prijateljstvo ni dalo nič dobrega slutiti. Še drugi novi popotniki so se jim pridružili in kmalu se je pokazalo, da se nemirneži čutijo v pre-

moči. Polegali so po klopeh, rogovilili po krovu in se izzivalno prerivali med mirnimi sopotniki ter vobče vse storili, da bi pokazali, kdo je gospodar ladje.

Kapitan jih je zaenkrat pustil pri miru. Mislil si je pač, da je najbolje, če se ne zmeni za nje. Dokler ga niso motili v njegovi službi, je prepuščal popotnikom, da se sami branijo, če bi bilo treba. Videti mu je bilo, da ni Yankee. Ni bil suh, še precej rejen je bil, kar je bolj redko videti pri Amerikancu. Njegov obraz je bil poln in zdrave, rdeče barve, dobrodušen smehljaj je ležal na njem. Stavil bi bil, da je nemškega pokolenja.

Secesijonisti so se hrupno odpravili v gostilniške prostore in kmalu je donelo na krov njihovo divje kričanje in razsajanje. Razbite steklenice so žvenketale in črnc je kriče priletel na površje, najbrž je bil natak. Zlezal je h kapitanu na poveljniški mostič in mu nekaj tožil v svojem nerazumljivem jeziku. Pravil je, se mi je zdelo, da je dobil udarec z bičem in da ga mislijo obesiti na dimnik.

Kapitan je nagubal čelo. Pogledal je po kompasu in prišel na krov. Najbrž je bil namenjen v gostilniške prostore, da pomiri razgrajače. Na stopnicah pa mu je prišel naproti sprevodnik. V najini bližini sta se sešla. Čula sva, kaj sta se menila.

»Kapitan,« je pravil sprevodnik, »ne smemo več biti brezbržni! Ti ljudje nekaj nameravajo. Odpravite tistega Indijanca na suho! Obesiti ga hočejo. Napadel je včeraj enega izmed njih. Razen tega sta dva bela na krovu, ki ju tudi mislijo obesiti, ker sta bila poleg. Pravijo, da sta Juarezova vohuna.«

»Vsi vragi —! Torej gre za res —! Katera bi neki bila tista dva?«

Iskaje je gledal po krovu.

»Midva sva, sir!« sem dejal in stopil k njemu.

»Vi —? No, če ste vi Juarezov vohun, pa koj o prvi priliki pojuzinam svoj parnik!« je dejal in me motril.

»Mi na misel ne prihaja, za kogarkoli tod vohuniti! Nemec sem in se ne menim za vašo politiko.«

»Nemec —? Torej sva rojaka! Vam seveda se ne sme nič zgoditi! Nemudoma bom pristal, da lahko greste na suho. Tam bodete varni.«

»Teга ne bom storil. Za vsako ceno moram potovati dalje, niti ure ne smem zamuditi.«

»Res —? Sitna reč! — Počakajte!«

Šel je k Indijancu in mu nekaj pravil.

Apač ga je poslušal, zaničljivo odkimal in se obrnil. Nevoljen je prišel kapitan nazaj.

»Mislil sem si, da bo tako odgovoril. Ti rdečkarji imajo železne butice. Tudi on noče na suho.«

»Torej pa je s tema dvema gentlemanoma vred izgubljen, kajti lopovi res mislijo uresničiti svojo namero,« je dejal sprevodnik skrbeče. »Nas je premalo, da bi jim bili kos.«

Zamišljen je zrl kapitan predse. In potem mu je šinila po dobrodušnem obrazu veselost, kot da se je nečesa prav navihanega domislil. Obrnil se je k nam in dejal:

»Zagodel bom temle secesijonistom eno, da jo bodo vse življenje pomnili! Toda obnašati se morate natančno tako, kakor vam bom naročil. Predvsem pustite orožje pri miru! Skrijte puške tjale pod klop k sedlom! Če se branite, bodete položaj le še poslabšali.«

»Vsi vragi!« se je vzlovoljil Old Death. »Mislite, da se naj damo mirno obesiti —?«

»Ne! Samo mirni ostanite! Krasen načrt mi je prišel na misel, prelep načrt! In izvršil ga bom, ko pride pravi trenutek. Pripravil bom tem lopovom kopel, ki jih bo čisto izdatno ohladila. Zanesite se na menel!«

»Kak načrt?« je popraševal Old Death nezaupno.

»Nimam časa za razlaganje. Glejte, že prihajajo!«

Res je pijana družba pravkar prikolovratila iz spodnjih prostorov. Kapitan je brž dal sprevodniku neka polglasna naročila in ta je odhitel h krmarju, pri katerem sta stala dva od ladijskega osebja. Kmalu nato sem videl, da je nekaj pravil mirnim sopotnikom, ki se niso družili s secesijonisti. Več pa nisem imel časa paziti na njega, ker so se naju lotili pretepači. Le to sem še videl, da so se mirni popotniki zbrali na sprednjem krovu.

Pijani secesijonisti pa so naju obkolili. Puške sva skrila, le samokrese sva obdržala.

»Tistile je!« je vpil glavni govornik prejšnjega dne in kazal na mene. »Vohun je severnih držav. Včeraj je še nosil obleko finega gentlemana, danes pa je že za trapperja oblečen! Zakaj spreminja obleko? In mojega psa mi je ubil in oba sta nam s samokresi grozila!«

»Vohun je! Vohun je!« so vpili tovariši. »Preoblekel se je! In Nemeč je! Sestavite jury! Na vrv z njima! Doli s severnimi državami! Doli z Yankeeji in njihovimi privrženci!«

Kapitan se je oglasil z mostiča.

»Kaj pa pomeni tale hrup tam doli, gentlemen? Mir mora biti na krovu in red! Pustiti popotnike pri miru!«

»Molčite, sir!« ga je eden nahrul. »Tudi mi hočemo mir in red in bomo koj tudi poskrbeli zanj. Ali smete sprejemati vohune na krov?«

»Smem sprejeti na krov vsakoogar, ki plača vozino in ki se mirno obnaša. In tudi če secesijonisti pridejo, se smejo voziti z nami, če plačajo in se spodobno obnašajo. Pravičen sem do vseh poštenih ljudi. Mir torej hočem imeti. Če ne daste miru, vas

posadim na breg, pa lahko po suhem plavate v Austin!»

Zaničljiv krohot mu je odgovoril, niso se zme-nili za njega.

Tako tesno so se zgrnili krog naju, da se geniti nisva mogla. Ugovarjala sva seve, pa najine besede so utonile v živinskem kričanju sirove sodrge. Potisnili so naju na sredino krova pod dimnik. Železni kaveljni so bili pritrjeni ob njegovem robu in vrvi so bile napeljane po njih, — res čudovito lepa in ročna priprava za obešanje. Treba je le bilo vrvi napustiti, nam jih oviti krog vratu in nas zložno potegniti kvišku, pa je bilo opravljeno.

Obkolili so naju in »sodili«. Seveda bi se jim bil najrajši smejal. In strašno neumni so bili. Nič niso opazili, kaj se godi krog njih, ni se jim zdelo čudno, da se ne braniva. Saj so vendar prejšnji dan dovolj razločno čuli in videli, da se jih ne bojiva in da jih, če treba, sama uženeva. In samokrese in nože sva tudi še imela za pasom —.

Old Death se je silno jezil. Komaj se je pre-ma-goval. Nekajkrat mu je šinila roka za pas in pogle-doval je h kapitanu na mostič. Ta pa mu je odkima-val. Menda njegov čas še ni prišel.

»Naj bo,« je dejal Old Death končno, pa po nemško, da ga niso razumeli. »Potrpel bom še. Toda če mi bo preneumno, jim v eni sami minuti požnem vseh svojih dvanajst krogel v neumne butice. Le kar vi tudi streljajte, če začnem!«

»Ali čujete!« je kričal njihov vodja. »Nemški govorita! Dokazano je, da sta prokleta Dutchmana in da sta izmed tistih, ki južnim državam najbolj nasprotujejo. Kaj počenjata tod v Texasu? Vohuna sta, izdajalca! Nakratko opravimo z njima!«

Tuleč so mu pritrjevali. Kapitan jih je strogo posvaril, pa le smejali so se mu. Jury — porota — naju je kratko in malo obsodila na vrv.

Eden se je oglasil in vprašal, ali bi še prej tudi Indijanca »sodili«. Sprejeli so predlog in predsednik »sodnega stola« je določil dva odposlanca, ki bi naj rdečkarja pripeljala.

Tičala sva v gosti gneči in nisva videla, kako sta opravila. Čula sva le obupen krik. Pozneje sva zvedela, da je Winnetou enega izmed odposlancev treščil ob tla, drugega pa vrigel čez krov. Nato se je skrtil v sprevodnikovo kabino in pomolil skozi okno svojo dvocevko.

Pretepači so zagnali grozen krik in vik. Vse je hitelo k ograji, vpili so in klicali kapitana, naj pošlje rešilni čoln po ponesrečenca.

Kapitan je mignil enemu svojih ljudi. Ta je skočil v čoln, ga odvezal in odveslal za nesrečnim »odposlancem«. K sreči je mož znal plavati in se je na vso moč trudil, da bi se obdržal nad vodo.

Sama sva ostala z Old Deathom. Za obešanje se nihče več ni zmenil. Moštvo je pričakovaje gledalo kapitana. Mignil nama je bliže in rekel:

»Pazita, gospoda! Koj jim bom poskrbel kopel. Ostanita mirno na krovu, pa naj se zgodi karkoli! Kričita pa kolikor moreta!«

Stroji so obstali, voda je nesla parnik počasi po reki navzdol in proti desnemu bregu. Tam smo opazili plitvino, reka se je penila. Kapitan je mignil, krmar je smehljuje se pokimal in zasukal ladjo naravnost na plitvino. Kratko škrtanje, močen sunek, da so se ljudje opotekali po krovu in nekateri celò popadali — in ladja je obstala. Nasedli smo.

Vse je letelo vkup, na ponesrečenca nihče več ni mislil. Tudi za nas tri na smrt obsojene se noben secesijonist ni več zmenil. Kar je bilo mirnih popotnikov, so bili vsi poučeni, kako se naj obnašajo, kričali so in vpili, kot da jim že voda v grlo teče. Drugi pa, ki niso vedeli, kaj namerava kapitan, so res mislili, da smo nasedli na plitvino, ali pa da se je pripetila kaka druga nesreča. Vse je bilo zmedeno.

Strojnik je prilezel iz globine ladje, ves prestrašen stekel h kapitanu in kriče poročal:

»Voda je vdrla v podpalubje, kapitan! Čer je prerezala ladjisko dno na dvoje! V dveh minutah se bo ladja potopila.«

»Izgubljeni smo!« je kriknil kapitan. »Reši se, kdor se more! Reka je plitva, brž v vodo in na suho!«

Skočil je z mostiča, slekel suknjo in telovnik in vrgel čepico po tleh, hlastno sezul čevlje in skočil čez ograjo. Voda mu je segala do vratu.

»Brž, brž!« je vpil. »Poskakajte v vodo! Še je čas! Če se ladja potopi, vas bo vrtinec vse potegnil v globočino.«

Groza je popadla secesijoniste, ki so svoj pogum itak kazali le v kričavosti. Nobenemu ni prišlo na misel, zakaj da se je kapitan slekel, preden je skočil v vodo, in da je celò čepico pustil na krovu, niso opazili, da se od mirnih popotnikov nobeden ne pripravlja na skok v vodo, — v slepem strahu so poskakali čez ograjo in plavali na breg. Niso videli, da je kapitan obkrožil ladjo ter na rečni strani po lestvi spet splezal na krov.

Ni minila minuta pa je bil parnik očiščen nevarne sodrge. Vesel smeh se je razlegal po krovu, kjer sta malo prej gospodarila strah in nasilje.

Ko so prvi secesijonisti prispeli na suho, je dal kapitan povelje za odhod. Plitvi, trdno zgrajeni parnik s širokim dnom se seveda prav nič ni poškodoval in močni stroji so ga kmalu spet spravili z rahlega peska, na katerega je zavozil.

Kapitan je z mostiča vihtel svojo suknjo proti bregu in klical prevarjenim secesijonistom:

»Farewell, gentlemen! Ako bodete kedaj spet sestavili jury, pa sklenite, da bodete sami sebe obesili! Kar je vaših reči na krovu, jih bom oddal v La Grangi. Pridite si po nje!«

Ogoljufani pretepači so seveda odgovorili na te porogljive besede. Pa še kako! Kar tulili so od jeze, zahtevali, da jih mora nemudoma spet vzeti na krov, grozili s tožbo, smrtjo, celo streljali so v parnik, pa niso nobene škode napravili.

Eden je vpil v onemogli jezi:

»Pes! Počakamo te in te obesimo na lastnem krovu!«

»Well, sir!« se mu je smejal kapitan. »Pa morate seveda na krov priti! Do tedaj pa mi pozdravite generala Mejijo in Marqueza!«

S polno paro smo pluli dalje, da dohitimo zamujeni čas.

Zvečerilo se je, ko smo prispeli v La Grange.

Kapitan je izjavil, da ponoči ne more voziti, ker je reka polna plitvin in drugih zaprek. Drugi dan zarana šele da bo nadaljeval vožnjo.

Nič nama ni pomagalo, ostati sva morala v La Grangi. Pobrala sva sedla in zlezla na temno obrežje. Tudi Winnetou je koj odšel, od naju se niti poslovil ni. Zajahal je kar na krovu, jezdil čez mostič in izginil v temi.

Na obrežju je brlela ena sama lučka. Stopila sva bliže.

Zastopnik parobrodne družbe je stal ob reki in si svetil.

»Vprašajva ga, ali je videl najina ubežnika!«

Old Death je pokimal in koj nagovoril uradnika:

»Sir, kedaj je prispel zadnji parnik pred našim iz Matagorde?«

»Predsinočšnjim,« je dejal in naju nezaupno gledal.

»Ali so vsi popotniki izstopili?«

»Vsi. Parniki ne vozijo ponoči. Šele včeraj zarana je parnik nadaljeval pot.«

»Ali ste bili včeraj zarana poleg, ko so se popotniki vkrcali?«

»Seveda, sir! Pa čemu poprašujete?«

»Rad bi vas po nekom vprašal. Prijatelja namreč iščeva, ki se je s predvčerajšnjim parnikom pripeljal in torej črez noč ostal v La Grangi.«

»In rada bi zvedela, ali je vožnjo nadaljeval?«

»Da.«

»Hm —! Bo težko dognati. Tema je bila, ko je parnik prispel, in ljudje so se drenjali s krova, da posameznika v gneči ni bilo lahko posebej opaziti. Pa mislim, da so se vsi spet drugo jutro odpeljali, izvzemši nekega master Clintona.«

»Clinton —? Da, njega mislim! Pravite, da je ostal v La Grangi?«

»Da.«

»Dvignite, prosim, malo svetiljko! Moj prijatelj tule vam bo pokazal sliko. Zanima naju, ali je tisti, ki ga iščeva.«

Pokazal sem mu Gibsonovo sliko.

»Da!« je odločno potrdil uradnik. »Prav tisti je, ki ga mislim. Ostal je v mestu.«

»Morebiti veste, pri kom?«

»Točno tega ne vem. Pa najbrž pri señor Cortesiju. Cortesijevi ljudje so namreč prišli po njegovo prtljago.«

»Kdo pa je señor Cortesio?«

»Agent za vse, Španec po rodu. Trenutno, mislim, tihotapi orožje v Mehiko.«

»Torej ga poznate? Upava, da bova tudi midva našla v njem gentlemana —.«

»Sir, dandanes bi vsakdo rad bil gentleman, pa če tudi lastno sedlo nosi s seboj na hrbtu.«

Besede so veljale seveda nama, ki sva s sedli obložena stala pred njim. Pa možu je bilo na glasu slišati, da je svoje besede mislil bolj za šalo ko pa zbadljivo.

Zato tudi nisva bila prav nič užaljena in prav vljudno je nadaljeval Old Death:

»Povejte, ali imate v tem vašem blagoslovljenem kraju, kjer razen tele vaše svetiljke nobena

druga ne sveti, ali imate, pravim, tod kako gostilno, kjer bi se dalo prenočiti, pa da naju ne bodo nadlegovali ljudje in druga sitna golazen?«

»Eno samo gostilno imamo v La Grangi in ker že tako dolgo tu pri meni stojita, so vaju drugi popotniki najbrž že prehiteli ter zasedli maloštevilne prostore, ki z njimi gostilničar razpolaga.«

Old Death je tudi to zbadljivko preslišal.

»Neprijetna reč, hm —! Kaj pa v zasebnih hišah? Tam pač menda ne smeva računati na gostoljubnost —?«

»Žal vaju ne poznam, da bi vama mogel svetovati. Sam vaju ne morem sprejeti pod streho, moje stanovanje je zelo majhno. Pa —. Čakajta!«

Pomislil je, pogledal po naju pa dejal:

»Znanca imam, ki bi vaju gotovo ne zavrnil, če sta sicer res gentlemana. Nемеc je, kovač po poklicu. Iz Missourija je pripotoval.«

Veselo je dejal Old Death:

»No, potem je vse dobro! Moj prijatelj tule je Nемеc. Lopova nisva, denar imava in plačalá bova, kar potrebujeva. Kalkuliram, da vaš znanec lahko poskusi z nama.

Kje pa stanuje?«

»Ni treba posebej popisovati njegove hiše. Sam bi vaju peljal k njemu, pa imam še posla tu v pristanišču. Master Lange, tako je možu ime, na večer namreč ni doma. Ob tem času sedi običajno v gostilni. Nемеc je in pri Nemcih je menda tako v navadi, pravijo. In tudi naši Nemci tukaj v La Grangi se te navade držijo.

Le kar v gostilno pojdita in poprašajta za njim! Master Lange iz Missourija —.«

»In kod se pride v gostilno?«

»Da, koj bom povedal. Pojdita naravnost in potem na levo okoli druge hiše! Ne bo vama težko najti gostilne. Na razsvetljenih oknih jo bode te spoznala. Mislim, da bodo okna še odprta.«

Dala sva precej gostobesednemu možu napitnino za njegova koristna navodila in odpotovala z najino konjsko opremo po temnem mestu La Grange.

Gostilno sva kmalu našla.

Že od daleč sva jo spoznala. Skozi odprta okna je sijala luč, edina v vsem mestu, in hrupno razgrajanje se je razlegalo skozi nje v temno noč. Nad vrati je visela svetiljka in pri njeni luči sva opazila na široki deski sliko, ki je kazala ogromno želvo. Tako vsaj sva sodila. Toda pod sliko sem bral »Hawk's inn«, po naše »Gostilna pri jastrebu«. Ogromna želva torej ni bila želva, ampak jastreb.

Vstopila sva.

Gosti oblaki bodečega tobačnega dima so naju objeli. Gostje — soba je bila nabito polna — so imeli vsekakor jako močna pljuča. Ne samo da se niso zadušili, še zelo dobro so se menda počutili, tako je bilo vsaj videti. O njihovih izvrstnih pljučah je pričala tudi nad vse glasna zabava. Nobeden ni govoril, vsak je kričal na vse grlo, nobeden ni niti za trenutek umolknil, da bi poslušal, kaj mu tovariš tuli na ušesa.

Obstala sva pri vratih, da bi navadila oči na bodeči dim in pogledala, ali bi še bil kje kak prostor za naju. Dognala sva, da ima gostilna dve sobi za goste, večjo za navadne ljudi, manjšo »posebno sobo« pa za boljše goste. Taka ločitev gostov je v Ameriki nenavadna in celò nevarna, kajti državljan svobodnih držav ne pozna družabnih razlik.

V prvi sobi ni bilo nobenega praznega prostora. Šla sva torej v drugo sobo, nihče se ni zmenil za naju.

Pa tudi »posebna soba« je bila polna. Nazadnje sva le zagledala dva prazna stola. Nemudoma sva ju zasedla in zložila konjsko opremo v kot.

Ena sama dolga miza je stala v sobi. Za njo je sedela strnjena družba gostov, to je bilo na prvi pogled videti. Pivo so pili in po nemško so govorili.

Hipen molk je zavladal, ko sva vstopila, pogledali so po naju, pa nadaljevali pogovor. Toda zdelo se mi je, da so obrnili besedo na drug predmet. Vsaj sklepal sem tako iz njihovih obotavljajočih se, negotovih besed.

Dva izmed družbe sta si bila zelo podobna, visoki, krepko zrastle postavi z izrazitimi, ostrimi potezami v obrazu in težkih pesti, ki so pričale o napor-nem, marljivem delu. Na prvi pogled bi dejal, da sta oče in sin. Poštenost jima je gledala iz obraza, njuna lica so bila zardela, menda od živahnega, razburljivega pogovora, ki so ga prekinili, ko sva vstopila.

Odmaknili so se, ko sva prisedla. Old Death je koj pravilno razumel položaj.

»Le kar mirno sedite in se pogovarjajte, meššurs!« je dejal. »Ne bova vas prav nič motila! Pravkar sva prispela s parnikom, v vsej blagoslovljeni La Grangi nimava kam sesti, zato sva si pač dovolila pa sedla na edina prazna stola, ki sva ju našla. Pa nisva prav nič nevarna, čeprav od davi sem še nisva ničesar užila.

Morebiti nama lahko poveste, ali se dobi v tejle gostilni kaj za pod zobe, kar bi ljube prebave preveč ne motilo?«

Starejši od obeh, ki sta si bila podobna, je pomežiknil in se nasmejaj.

»Če bi nameravala naše častivredne osebnosti pojuzinati, bi se že nekoliko branili, sir! Upam, da bodeta dobila boljšo večerjo!

Kar se vas osebno tiče, ste pa res pravi, pristni Old Death. Vsaj primere z njim se vam ni treba bati!«

»Old Death —? Kdo pa je Old Death?« je pravil moj prijatelj.

»Vsekakor mnogo slavnejša osebnost kakor vil Westman in scout, ki je v vsakem mesecu svojega klatenja po divjem zapadu več doživel ko tisoč drugih v vsem življenju. Moj sin Will tule ga je videl.«

Pokazal je na mladega moža, sebi podobnega, ki je sedel poleg njega. Bil je kakih šestindvajset let star, zarjavelega obraza in take postave, da bi se lahko in uspešno poskusil s pol tucatom napadalcev.

Old Death ga je po strani pogledal.

»Tale je videl Old Deatha, pravite? Kje ga je neki videl?«

»Leta dvainšestdeset, gori v Arkansasu je bilo, malo pred bitko pri Pea Ridge. Pa o tistih dogodkih bode te pač težko kaj več vedeli —.«

»Zakaj ne? Bil sem pogosto v Arkansasu, križem sem ga prepotoval in zdi se mi, da prav tistikrat nisem bil daleč v stran od Pea Ridge.«

»Tako —? S kom pa ste tistikrat držali, če smem vprašati? Razmere so dandanes tod v naših krajih take, da mora človek dobro vedeti, kake barve je tisti, ki sedi z njim pri eni mizi.«

»Nič se ne bojte, master! Zdi se mi, da ne držite s premažanimi gospodarji sužnjev. In povem vam, taka je tudi moja politična barva. Da ne spadam k tisti vrsti ljudi, to pač lahko že tudi iz tega sklepate, da govorim nemški.«

»Dobrodošli! Toda nikar se preveč ne sklicujte na nemščino! Ljudem, ki tudi nemški govorijo, tod pri nas nič preveč ne zaupamo. Kajti tudi v nasprotnem taboru je mnogo takih, ki znajo dobro nemški. Toda svoje znanje izrabljajo, da bi si pridobili naše zaupanje in nas prevarili.

Pa govoril sem o Arkansasu in o Old Deathu. Naj vam povem, kako se je moj Will z njim seznanil!«

Dobila sva pivo in tudi večerjo ter se izdatno pokrepčala. Vmes pa je mož gostobesedno pripovedoval.

»Tistikrat sem živel v Missouriju, v Poplar Bluffu, na meji Arkansasa. Arkansas je bil ob izbruhu državljanske vojske proti secesionistom in

na strani severnih držav. Vsaj pošteni ljudje, ki niso marali za suženjstvo. Pa ni šlo gladko. Ljudje, ki so vlekli iz sužnjev ogromne dobičke, so ustrahovali javno mnenje in Arkansas se je pridružil secesionistom.

Prišla je vojska. Moj Will je šel v vojake. Poslali so ga nekoč z izvidniško četo čez mejo. Pa četa je naletela na številnejšega nasprotnika in podlegli so.«

»Toda ubili ga niso, vašega Willa, kakor je videti —.«

»Ne. Pa ujeli so njega in tovariše.«

»Ujeli —? Torej se jim je hudo godilo. Južne države so tistikrat grdo postopale z vojnimi ujetniki. Izmed sto jih je osemdeset pomrlo. Pa za življenje se mu ni bilo treba bati, kaj?«

»O, motite se, zelo se motite, sir! Will in njegovi ljudje so se ljuto branili, vso municijo so postrelili in nazadnje zagrabili za nož in udarili s puškinim kopitom. Secesionisti so zgubili mnogo ljudi in da bi se maščevali, so sklenili vse ujetnike postreliti. Will je moj edinec, malo je manjkalo, pa bi bil še njega izgubil.«

»Pa se je rešil?«

»Da. Toda ne sam. Prav tisti Old Death ga je rešil, ki sem ga prej omenil.«

»On —? Kako pa je to naredil?«

»Sam je šel po ujetnike. Drzen človek je, pravi westman, in tista osvoboditev je eden njegovih najdrznejših udarov.«

»Sam —? Vraga! Res drzen človek!«

»Kajne! Naj vam pripovedujem! Secesionisti so taborili v neki farmi, cel bataljon jih je bil. Častniki so zasedli hišo, moštvo pa se je utaborilo, kakor je pač moglo. Ujetnike, nad dvajset jih je bilo, so zaprli v sladkorno stiskalnico. Strogo so jih zastražili, štiri straže so stale pred ječo, ena na vsakem oglu.

Old Death se je priplazil v tabor po trebuhu, prav kakor se zalezuje Indijance. Deževalo je tisto noč, lilo je kakor iz čebra in tema je bila. To mu je delo zelo olajšalo. Dež je namreč pogasil ognje in tudi slišali ga niso v šumu nevihte. Da so nekatere straže okusile ostrino njegovega noža, to se razume samo po sebi. Izvohal je, kje ležijo ujetniki, pa se spravil nad stiskalnico.

Siromaki ujetniki so vedeli, da jih čaka smrt. Drugo jutro so jih mislili ustreliti. Bedeli so. O polnoči, malo pred zameno straž, pa čujejo nad seboj nenavaden šum. Ni bil šum dežja in nevihte. Poslušali so.

Čuli so rahlo pokanje. Nekdo je trgal s strehe skodle, dež se je ulil skozi odprtino. In potem je bilo dobrih deset minut vse tiho. Čudeč se so napeto čakali, kaj bo. In drevo se je pomolilo skozi odprtino v strehi, okleščeno sicer, pa tako, da je imelo še štrclje. Nekaka lestva torej je bila, močna dovolj, da je lahko posamezen človek lezel po njej.

Koj so razumeli. Zlezli so po tisti lestvi na streho in s strehe na tla. Straže so ležale ob zidu, pa menda niso samo spale —. Koj so jim pobrali orožje.

Neznani rešitelj jih je spravil iz tabora, zvito in prekanjeno, kakor zna le on, ter na pot, ki pelje čez mejo v Missouri. In tam šele so zvedeli za njegovo ime. Old Death je bil, znani scout. Življenje je tvegalo, da jih je osvobodil.«

»Ali je šel z njimi?«

»Ne. Dejal je, da ima še važne opravke, pa je odhitel v temno noč. Še zahvaliti se mu niso imeli časa, niti videli ga niso dobro, noč je bila temna in viharina. Will je stopal trdo za njim, ko so šli čez mejo, pa ni druga videl, ko da je mož neznansko suh in dolg. Govorila sta in še danes se Will vsake besede spominja, ki jo je pogumni mož povedal. Če

se kedaj v življenju snidemo z Old Deathom, — zvedel bi, kako znamo biti hvaležni!«

»O, to ve dobro, pa če mu tudi ne poveste! Kalkuliram, da vaš sin ni prvi in edini Nmec, ki mu je Old Death prihitel na pomoč.

Toda, sir, nekaj druga bi vas rad vprašal. Ali poznate tod v La Grangi nekega master Langeja? Iz Mossiourija se je preselil.«

Mož je dvignil glavo.

»Lange —? Čemu poprašujete po njem?«

»Pozno sva prispela in v vsem mestu menda ne bova dobila prenočišča. Najbrž tudi tukaj pri »Jastrebu« ne bo več prostora. Poizvedovala sva pri uradniku parobrodne družbe zunaj v pristanišču, kje bi se dalo prenočiti. Dejal je, da naju sicer sam ne more sprejeti, da pa pozna nekega master Langeja, in nama je svetoval, naj greva k njemu in naj poveva, da naju on pošilja. In še to je povedal, da ga bova najbrž v gostilni našla.«

Pozorno naju je mož gledal pa počasi dejal:

»In ni se zmotil, ko je dejal, da bodeta Langeja našla v gostilni. Jaz sem namreč Lange in tale je moj sin. In ker vaju uradnik pošilja in ker se mi zdi, da sta poštena človeka, sta mi dobrodošla. Upam, da se nisem zmotil v vaju.

Kdo pa je vaš tovariš, ki dosedaj še besedice ni znil?«

»Vaš rojak je, Nmec, studiran človek. Prišel je črez veliko vodo, da tod poskusi svojo srečo.«

»O jej! Ti dobri ljudje tam onstran res mislijo, da tod pečeni golobje ljudem kar sami letijo v usta! Povem vam, tu pri nas je treba z vsemi silami prijeti za delo, če hočete kaj doseči, pa še bodeste doživeli razočaranja in mnogo več razočaranja ko tam doma!

Pa nič ne zamerite! Mnogo uspehov vam želim! Dobrodošli ste mi!«

Stisnil nama je roke, Old Death je dejal:

»Zdi se vam, ste dejali, da sva poštena človeka. Če še dvomite, ali zasluživa vaše zaupanje, vam bo tale vaš sin izpričal, da smete vsaj meni zaupati. Mojemu tovarišu pa tudi, ker v slabi družbi menda ne bom potoval.«

»Moj sin —?« se je čudil Lange. »Tale moj Will?«

»Da, on pa nihče drug! Poslušajte!

Pripovedovali ste, kako je Old Death rešil tiste ujetnike in jih peljal čez mejo. Pravili ste tudi, da je stopal Will trdo za njim in da sta govorila in da se še danes vsake besede spominja, ki jo je scout povedal.«

Old Death se je obrnil k mlajšemu.

»Ali bi mi povedali, mladi mož, kaj sta govorila s scoutom? Zelo me zanima.«

Živahno je pripovedoval Will:

»Old Death je stopal naprej, jaz pa trdo za njim. V boju me je krogla oplazila na roki. Rana me je skelela, ker mi je nihče ni obvezal in rokav se je je prijel. Lezli smo po grmovju. Old Death je izpustil močno vejo pa je udarila po moji rami. Zelo me je zbolelo, kriknil sem in —.«

»— in scout se je obrnil pa vam rekel, da ste osel,« mu je Old Death segel v besedo.

Zavzet ga je gledal Will.

»Odkod veste to —?«

Stari scout pa je nadaljeval:

»In vi ste se izgovarjali, da ste ranjeni na roki, da se vam je rana vnela in da vas je veja prav na rani zadela. In scout vam je svetoval, da omehčajte prilepljeni rokav v vodi, rano pa da si pridno hladite s sokom trpotca, ki bo vnetje zabranil.«

Mladi Lange je strmel v scouta.

»Res je! Tako je pravil! Kako morete to vedeti —? Saj sva vendar sama stopala na čelu čete in nihče —.«

»Še vprašate? Jaz sem tisti, ki vam je tako rekel.

Vaš oče je prej pravil, da se mi ni treba bati primere z Old Deathom. In prav je povedal, kajti podoben sem tistemu staremu dedcu kakor žena soprogi.«

»Vi — vi — ste —? Vi ste Old Death?«

Will je planil na noge in razprostrl roke, da bi objel svojega rešitelja.

Pa oče ga je potegnil nazaj, ga posadil na stol in rekel:

»Stoj, fante! Če bo treba objeti tegale starega moža, ki ti je življenje rešil, je pač oče prvi, ki ima pravico in dolžnost, da položi rešitelju svojega edinega sina roke krog vratu.

Pa opustili bomo za topot objemanje. Saj veš, kje smo in kako zelo pazijo na nas!«

Obrnil se je k Old Deathu.

»Ne zamerite, sir, da vas ne pozdravim in se vam ne zahvalim, kakor bi se spodobilo! Tehtne razloge imam za to. Veste, previdni moramo biti, kajti tudi pri nas je ozračje polno nevarnosti.

Hvaležen sem vam iz srca, da ste mi rešili sina, to mi lahko verjamete. Pa prav radi tega vam ne smem nakopati sitnosti ali celò nevarnosti na glavo! Čul sem in vem, da ste pristaš abolicionistov. Borili ste se za nje, secesijonistom pa mnogo škodovali. Vaši drzni čini so znani. Za scouta ste bili pridelnjeni vojnim oddelkom severnih držav in ste jih vodili sovražnikom za hrbet po potih, ki jih nihče drug ne pozna in koder bi si tudi nihče drug ne upal. Mi, kar nas je istega mišljenja, mi vas visoko čislamo in spoštujemo, secesijonisti pa se vas še dobro spominjajo in vas imenujejo vohuna še danes.

Zato mislim, da me razumete. Če pridete secesijonistom v roke, ste kratko in malo izgubljeni.«

Malomarno je zamahnil Old Death z roko.

»Razumem vas, master Lange! O vaši hvaležnosti sem prepričan, zahvaljevati pa se mi ni treba. Za tiste strahove se ne brigam. Nisem sicer navdušen za vrv, pa tistih secesijonistov se prav nič ne bojim. Večkrat so mi že grozili, pa jim do danes še ni uspelo, da bi mi bili dali vrv okoli vratu. Ravno danes bi bil imel biti spet obešen in še na parnikov dimnik povrh. Pa kakor sami vidite, še ne visim.«

Pripovedoval je najin doživljaj na parniku.

Lange je zamišljen poslušal.

»Vrl človek je tisti kapitan! Toda zadeva utegne biti za njega zelo usodna!«

»Mislite?«

»Seveda! Ostal bo čez noč v mestu, tisti pretepaški secesijonisti pa tudi utegnejo priti. Saj je dejal kapitan, da jim bo prtljago izkrcal v La Grangi. Poiskali ga bodo in se maščevali.

In vama,« je pridjal skrbeče, »vama se utegne še slabše goditi!«

»Kaj še! Ne bojim se tiste peščice ljudi! Že z vse drugačnimi lopovi sem opravil!«

»Nikar se preveč ne zanesite, sir! Tista pretepaška družba bo našla močno oporo v našem mestu!«

»Pri vas —? Ali imate tod že tudi take pretepače?«

»Se zdi. Že nekaj dni sem je La Grange sumljivo nemirna. Tujci prihajajo od vseh strani, postopajo po vseh kotih in oglih in se skrivnostno obnašajo. Opravka nimajo nobenega tod, samo lenobo pasejo. Tamle v sosednji sobi sedijo nocoj in kričijo, da bi človek oglušel. Zvedeli so, kdo ve kako, da smo Nemci, in so nas skušali izzivati. Pa se nismo dali motiti. S takimi ljudmi se ni spečati, pretep in poboj jim je vsakdanja reč.«

»Seveda je bolje, da se ne spečamo z njimi,« je menil Old Death. »Pa če bi le ne dali miru, jim lahko pokažemo zobe!«

»Mi prav nič ni za gostilniški pretep. Bomo rajši prej ko slej odšli. Počitka sta potrebna! Razume se namreč samo po sebi, da sta nocoj moja gosta.

Le z večerjo ne vem, kako bo. Vdovec sem namreč, v gostilni se hraniva s sinom.«

»O, saj sva že večerjala —.«

»Bodeta že morala biti zadovoljna s samo streho. Sicer pa tudi streha ni več moja.«

»Ne —? Kako to?«

»Prodal sem hišo. Tla so tod prevroča. V državah je sicer vojna pri kraju, pa dežela je še vkljub temu nemirna. V Mehiki onstran meje pa se še vedno koljejo. In Texas leži med dvema mlinskima kame-noma. Povsod vre, kamor pridete, vsa sodrگا se zbira tod, — skratka, ne ugaja mi več tukaj. Prodal sem, kakor rečeno, in šel bom k hčerki. Srečno je omožena v Mehiki in službo bom dobil pri njenem možu. Našel sem dobrega kupca, plačal je v gotovini, predvčerajšnjim sem dobil denar in umaknil se bom, brz ko se mi ponudi prilika. V Mehiko pojdem.«

»Ste od vraga, sir?«

»Zakaj?«

»Pravkar ste zabavljali črez Mehiko. Pa pravite, da pojedete v Mehiko —!«

»Ni druge pomoči, sir! Sicer pa v Mehiki niso povsod enake razmere. Hčerka živi onstran Chihuahue in tam je vojska že mimo. Juarez se pretepa s Francozi za glavno mesto, v severnih pokrajinah pa je mir. In tam živi moj zet. Lastnik srebrnega rudnika je in bogat človek. Dobro nama bo pri njem, meni in tudi sinu.«

»No seveda, če je taka —!«

»Kaj pa! Pa še nekaj me vleče k hčerki. Zet namreč piše, da je pravkar prispel droben kraljič njegovih srebrnih rudnikov in da na vse grlo kriči po dedu. Kaj vraga naj še čakam tu v Texasu, he —? Dobro mesto dobim pri rudniku in Will tudi. In povrh

bom učil svojega vnučiča prve molitvice in pozneje abecedo in poštevanko —.

Razumeli bodete, master, da moram odtod. Ded mora biti pri svojih vnukih, tam je na mestu. Torej v Mehiko pojdem in če imate morebiti isto pot in če se vam ljubi, pa potujmo skupaj!«

»Hm —! Ne zbijajte šal, sir! Utegne se pripetiti, da bi res izkoristil vašo ponudbo —.

Kedaj mislite odpotovati?«

»Kadarkoli. Nič več me ne veže na La Grange. Kakor rečeno, brž ko se mi nudi prilika, pa odrineva. In taka prilika bi bila, če bi potovali skupaj —.

Pa res mislite tudi v Mehiko?«

»Utegne biti.«

»Sijajno! Kar domenimo se! Jezdili bomo skupaj!«

Ponudil mu je roko.

»Le počasi, master!« se je smejal Old Death. »Dejal sem, da utegne biti —. Posle res imava, ki naju utegnejo pripeljati v Mehiko, gotovega pa ne veva še nič. In če bi tudi morala potovati čez mejo, ne vem, ali bova ravno z vami potovala —.«

»Zakaj ne?«

»Ker ne veva, katero smer bo treba ubrati.«

»Če je tako, pa vam rečem, da potujeva z vami, kadar hočete in koder hočete. Od tod peljejo vsa pota v Chihuahua in vseeno je, ali prispem danes ali jutri.

Veste, sebičnež sem in rad gledam na lastno korist. Vi pa ste slaven westman in pot v Mehiko je lahko nevarna. Sam sem že razmišljal, kako bi našel pošteno družbo, ki bi z njo varno potoval. Zato mi pridete kakor nalašč —. Če bom z vami potoval, se mi gotovo ne bo nič pripetilo. In to je v teh nemirnih časih in krajih mnogo vredno.

Torej skupaj bomo potovali pa je. Kje pa bodete zvedeli, kam se morate obrniti?«

»Pri nekem seňor Cortesiju. V La Grangi živi. Ga morebiti poznate?«

»Če ga poznam —? La Grange je majhno gnezdo, vse mačke se tičejo pri nas in seňor Cortesio je prav tisti, ki sem mu hišo prodal.«

»No, torej ga gotovo tudi dobro poznate. Predvsem dovolite, da vas vprašam, ali je lopov ali pošten človek.«

»Pošten človek, sir, pošten človek! Njegova politična barva me seveda prav nič ne zanima. Ali želi kdo biti vladan po cesarsko ali po republikansko, to je meni čisto vseeno, če le sicer stori svojo dolžnost. Da, seňor Cortesio je pošten človek, sir!

Le to vemo, da je v tesnih zvezah z ljudmi onstran meje. Opazil sem, da odhajajo po noči težko obložene mule iz njegovega dvorišča in da se pri njem skrivaj zbirajo ljudje, ki jih mož najbrž odpravlja na Rio Grande del Norte in črez mejo. Slutim, in mislim, da prav slutim, — seňor Cortesio dobavlja Jaurezovim ljudem orožje in municijo in mu pošilja prostovoljce. Tak posel je pri tukajšnjih razmerah seve silno tvegan in le človek se ga lahko loti, ki ve, da tudi pri morebitni izgubi pride do dobička.«

»Še nocoj moram z njim govoriti. Ali bo mogoče? Stanuje daleč od tod?«

»Prav nič daleč ni. In nocoj ob desetih lahko govorite z njim.«

»Kako pa da tako natančno veste za uro?«

»Obiskal sem ga danes v neki zadevi, pa ni imel časa za mene. Nekdo je bil na obisku. Vprašal sem ga, kdaj naj pridem, pa mi je dejal, da se bo vrnil ob desetih zvečer pa da naj tistikrat pridem.«

»Najbrž je spet odpravljal kake ljudi črez mejo, da ni imel časa za vas, kaj?«

»Menda. Dva tujca sta bila pri njem, eden mlajši, drugi starejši.«

Vse do tedaj sem molčal in poslušal. Zadnje Langejeve besede pa so me zdramile. V napeti rado-vednosti sem vprašal:

»Ste morebiti tudi čuli, kako jima je ime?«

»Seveda. Saj smo celo uro sedeli in govorili. Mlajši je neki Ohlert, starejšemu pa je Cortesio pravil señor Gavilano. Zdi se, da je dober znanec našega Cortesija. Čul sem, da sta se pred leti srečala v prestolici.«

Old Death me je pogledal.

»Gavilano —? Tega moža pa ne poznam. Ali je morebiti Gibson ime spremnil?«

»Koj bomo zvedeli, kdo je Gavilano.«

Pokazal sem Langeju sliki ubežnikov.

»Da, tale dva sta, sir,« je pravil. »Tale z rumenim obrazom kreola, ta je señor Gavilano, oni drugi pa je master Ohlert.«

Smešen, čuden človek, tisti Ohlert! Prav v zadrego me je nagnal! Ko je zvedel, da sem Nmec, me je bil zelo vesel in me je neprestano izpraševal o nekih ljudeh, ki jih niti ne poznam in ki o njih nikdar nisem čul. Pravil je, da so junaki, ki jih pesniki opevajo v žaloigrah. In vsa mogoča in nemogoča imena mi je pravil in pesmi in zgodbe, da se mi je že vrtelo po glavi kakor kolesa v mlinu. Je čisto priden in neškodljiv človek, tisti Ohlert, se zdi, pa stavlja bi, da je malo prismuknjen. Nazadnje je privlekel od nekod časopis in mi bral neko pesem, da res nisem vedel, ali bi se smejal, ali bi se jokal.«

Prav nič nisem dvomil, Lange je govoril z William Ohlertom —.

Njegov spremljevalec je menjal ime, topot že drugič. Najbrž tudi Gibson ni bilo njegovo pravo ime. Da ima rumen kreolski obraz, to sem dobro vedel. Saj sem ga večkrat videl. Najbrž je bil rojen v Mehiki in njegovo pravo ime je bilo Gavilano. Po tem imenu ga je tudi Cortesio poznal. Gavilano je špan-

ska beseda in pomeni skobca. Temu svojemu imenu vsaj je zapeljivec ostal zvest.

Bil sem torej na pravi sledi. Zvedeti sem pa še moral, kaj je natvezel zapeljivec nesrečnemu Ohlertu, da mu je sledil v te puste kraje in mu bil pripravljen slediti, se je zdelo, še celò v Mehiko. Vaba je morala biti za mladega, umobolnega Ohlerta vsekakor zapeljiva, v tesni zvezi z njegovo namišljeno namero, da mora pisati žaloigro o blaznem pesniku. Morebiti je kaj omenil kovaču —.

Vprašal sem Langeja:

»V kakem jeziku pa je govoril mladi Ohlert z vami?«

»Nemški je govoril. In pripovedoval mi je o neki žaloigri, ki da jo mora napisati, prej pa da še mora vse sam doživeti, kar bo pisal.«

»Neverjetno —!«

»O, čisto verjetno, sir! Saj počenjajo umobolni ravno take reči, ki pametnemu človeku niti na misel ne pridejo.«

»Ali je morebiti natančneje povedal, kaj namerava?«

»O da! Vsaka tretja beseda je bila neka seño-rita Felisa Perillo, ki da jo mora ugrabiti. In njegov prijatelj in spremljevalec da mu bo pri tem pomagal.«

»Tisti mladi človek je zmešan, čisto zmešan! Še nesrečen je lahko, posebno še, če je prepričan, da so osebnosti in dogodki njegove bolne domišljije resničnost. Takemu človeku je treba pomagati! Tak človek ne spada sem v te divje kraje!

Upam, da je še pri Cortesiju —.«

»Nič več. Včeraj je odpotoval. Señor Cortesio ga je spremljal na Hopkinsovo farmo, odkoder bo potoval na mejo.«

»Neprijetna, sitna reč! Koj moramo za njim, nemudoma! Če je mogoče, še nocoj!

Ali veste, kje bi tod kupili dobre konje?«

»Da! Prav pri señor Cortesiju. Vedno ima konje naprodaj, vsekakor za tiste, ki jih pošilja čez mejo.

Pa ne svetoval bi vam, da bi še nocoj jezdila za njim! Noč je temna in potov ne poznata. Vodnika bi potrebovala, tega pa nocoj ne bode ta več dobila.«

»Morebiti pa le. Vse moramo poskusiti, da če mogoče še nocoj odpotujeva.

Najprvo pa moram govoriti s señor Cortesijem. Deset je minilo. Torej ga gotovo najdemo. Prosim vas, pokažite nama njegovo hišo!«

»Seveda! Ampak — nekaj bi vas rad vprašal, če dovolite —.«

»Le kar vprašajte!« Vedel sem, kaj bo prišlo.

»Kako da se vam ravno za tistim — norim pesnikom tako mudi? Ali imate morebiti z njim kake posle?«

»Da. Pošten človek ste, zaupava vam. Če bode te z nama jezdili, bode te vse zvedeli. Zaenkrat pa vam naj zadostuje, da imava opraviti s tistima dvema, z Ohlertom in Gavilanom. Ne smeta nama uiti. Razumete?«

»Razumem. In prav ste dejali, da mi smete zaupati —. Ne bom silil v vas, kaj imata s tistima dvema. Me nič ne briga.

Sedaj pa pojdimo, če se vama res mudi!«

Vstali smo.

Tedaj pa so zapela konjska kopita zunaj pred hišo in nekaj trenutkov pozneje so se hrupno vsuli novi gostje v sprednjo sobo.

Vrata v sobo so bila napol odprta. Pogledal sem, kdo bi bil prišel.

Pa kako sem se začudil, ko sem — ne ravno v svoje pomirjenje — zagledal najine znance s parnika, tiste, ki jih je kapitan tako lepo izkrcal. Kakih deset jih je bilo. Pivci v sobi so jih s krikom in vikom pozdravljali. Najbrž so se poznali. Že kar prve besede so mi povedali, da so jih pričakovali.

Zaenkrat se niso zmenili, kdo sedi v boljši sobi, preveč posla so imeli s tovariši. To mi je bilo zelo ljubo, kajti prav nič nisem koprnal po »veselem svidenju«.

Oditi pa seveda nismo mogli več. Mimo njih bi bili morali, spoznali bi naju in se naju gotovo spet lotili. Povedala sva kovaču, kdo da so novi gostje, in prislonil je vrata toliko, da nas sicer niso videli, da pa smo vse čuli, kaj so govorili. Tudi prostore smo menjali, posadili so naju s hrbtom proti vratom. Ni bilo ravno treba, da bi naju prehitro opazili.

»Tako bo bolje za vaju in za nas vse!« je pravil Lange. »Že prej je bilo ozračje v oni sobi tamle polno nevarne napetosti, če pa bi opazili, da sedita tu tista dva »vohuna«, ki so ju mislili obesiti, pa bi bili koj vsi vragi zunaj.«

»Čisto prav ste naredili!« je menil Old Death. »Tudi meni ni za tak gostilniški pretep. Toda — ali morebiti mislite, da bom tule sedel vse dokler se jim ne bo vzljubilo vstati in oditi —? Nimava časa! Nemudoma morava h Cortesiju!

Ali ni nobenega drugega izhoda iz te luknje?«

»Bi že bil!« je kimal kovač. »Pa še tak, da vobče ne bodo opazili, kedaj smo odšli.«

Old Death se je oziral po sobi.

»Kod pa mislite izginiti? Saj ima soba, kolikor vidim, samo ena vrata in ta gredo v prvo sobo —!«

»Ne, ne pojdemo skozi tista vrata. Todle bomo odšli.«

Pokazal je na okno.

Stari scout se je ujezil.

»Skozi okno bi naj ušel —? Zdi se mi, da se jih bojite! Ali se naj po francosko poslovimo kakor miši, ki se iz strahu pred mačko poskrijejo po vseh luknjah —? Na vse grlo bi se smejali za nami! In prav bi storili —!«

»Da bi se jih bal —? Jaz —? Ne! Ampak z bikom se ni bosti, pravi pregovor. Meni vsaj bo za-

dostovala zavest, da se jim nisem umaknil skozi okno iz strahu, ampak ker sem previden. In previdenost nam narekuje, da si izberimo sicer nelepo, pa vendar varno pot skozi okno. Desetkrat več jih sedi tamle zunaj nego je nas. Pijani so, jezni so, maščevali se bodo nad vama, ki sta po njihovem mnenju vsega kriva. Najmanj, kar se nam more zgoditi, bi bilo, da vaju bodo nadlegovali in izzivali. Ker pa sta naša gosta, bi tega na noben način ne dovolil in tudi vidva, mislim, nista taka, da bi psovanje in izzivanje mirno vtaknila v žep. Prišlo bi do pretepa. V boju s pestmi in s polomljenimi stoli se nikogar ne bojim, niti premoči ne. Saj sem kovač in se razumem na to, kako je treba udariti, da izda. Toda takle samokres je preklicano zahrbtno orožje! Najbojazljivejši pritlikavec vam bo z drobno kroglo podrl na tla najpogumnejšega junaka!

Čisto pametno je torej, če tem ljudem eno zaigramo in se jim izmuznemo skozi okno. Bolj se bodo jezili, ko pa če bi šli sredi med njimi skozi sobo, razbili nekaj glav, sami pa odnesli krvave nosove in mogoče še kaj hujšega.«

Mož je govoril čisto pametno. Na tihem sem mu pritrjeval. Tudi meni se ni nič ljubilo pretepa.

Old Death je pokimaval pa dejal:

»Tako čisto nespameten vaš predlog ravno ni. Bom pač storil, kar svetujete, ter porinil noge skozi okno in vse drugo, kar je še z njimi v zvezi.

Ampak čujte, kako tulijo! Zdi se mi celò, da govorijo o dogodku na parniku!«

In res je bilo.

Novi gostje so pripovedovali, kako je bilo na parniku, o Old Deathu, o Winnetouu, o meni in o navihanem kapitanu. Ko so sami ostali na bregu, so se posvetovali. Eni so predlagali, da bi počakali na parnik, drugim pa ni bilo za čakanje. Ločili so se. Nekaj jih je res ostalo, večina pa je šla peš dalje.

»Saj vendar nismo mogli celo večnost tam na bregu sedeti in na parnik čakati!« je pravil eden. »V La Grange smo morali priti, pričakovali ste nas. Šli smo peš. K sreči pa smo naleteli med potom na neko farmo in si izposodili konje.«

»Izposodili —?« se je nekdo smejal.

»Da, izposodili! Pa izposodili po svoje. Premalo konj smo sicer dobili in po dva sva nekaj časa jezдила na enem konju. Toda kmalu je bilo bolje. Našli smo še več farm in končno je dobil vsak svojega konja.«

Bučen smeh je odobral tatinsko zgodbo. Prvi je vprašal:

»Ali je tukaj pri vas tudi vse v redu? Ste našli tiste ljudi?«

»Da.«

»In obleka?«

»Dva zaboja je imamo. Zadostovalo bo.«

Lopovi so menda pripravljali zločin v La Grangi. In na pomoč so jim prišli pretepaški secesijonisti iz Matagorde —.

»Imenitna zabava se nam obljublja!« je pravil prvi. »Pa tudi kapitan in oba vohuna morajo dobiti svoje delež! Parnik je ostal nocoj v La Grangi, kapitan torej tudi. Ne bo ga težko najti. Za Indijancem in za vohunoma pa tudi ne bo treba dolgo stikati. Saj ju je lahko spoznati. Eden nosi novo trappersko obleko, oba pa vlačita sedla s seboj.«

»Sedla —?« je nekdo veselo iznenaden vprašal.

»Ali nista tista dva, ki sta prejle prispela in ki sedita tamle v drugi sobi, ali nista tudi —.«

Tiše je nadaljeval, da bi ga mi ne čuli.

Pa nismo več poslušali.

»Gospodje,« je pravil kovač, »čas je, da izgine! V nekaj minutah bodo prišli na obisk. Brž! Vidva naprej! Sedla in puške vama damo skozi okno.«

Res je bil že skrajni čas.

Tiho smo vstali. Prvi sem jaz smuknil skozi okno, za menoj pa Old Death s svojo večno dolgo postavo. Dali so nama sedla in puške in kmalu nato sta stala tudi Langeja pod oknom.

Pod oknom je bil ograjen prostor, menda vrt. Vsaj čisto na mehko sem stopil, najbrž na gredo. Tipal sem dalje in otipal plot. Zlezel sem čez njega, drugi pa za menoj. Stali smo na cesti.

Za nami so prilezli tudi drugi gostje, ki so bili v mali sobi. Tudi njim se ni zdelo več varno v gostilni, prijazno vsaj bi secesijonisti ne bili govorili z njimi, ko bi opazili, da so glavni »zločinci« izginili.

Starejši Lange se je po tihem smejal.

»To bodo zijali, lopovi, ko bodo videli, da so ptički zleteli —. Rad bi jih videl! Pa najbolje je le bilo, da smo se jim umaknili!«

Old Death pa ni bil zadovoljen. Godel je.

»Vražje sram me je! Čisto tako mi je, kot da že čujem njihov krohot. Rekli bodo, da se jih Old Death boji —.«

»Naj se le smejejo!« ga je tolažil kovač. »Mi se bomo pa nazadnje smejali in kdor se nazadnje smeje, se, kakor znano, najbolj zadovoljno smeje.

Vam bom že še dokazal, da se takih kričačev ne bojim! Sedaj pa pojdemo! Tu ne smemo dolgo več stati.«

Langeja sta nama odvzela sedla, nista dovolila, da bi njuna gosta sama nosila prtljago, in stopili smo po temnih ulicah.

Med dvema hišama smo obstali. Hiša na levi je bila temna, v hiši na desni pa je svetila luč skozi oknice.

»Tamle stanuje Cortesio!« je pravil Lange. »Luč ima, doma je. Kar potrkajta, koj vama bo odprl.

Tule na levi pa stanujeva midva. Ko sta opravila, pridita k nama! Potrkajta na okno pri vratih! Čakala bova, pripravila vama bova majhen prigri-

zek. Pa seveda — kakor pač znajo moški, če ni ženske pri hiši.«

Poslovila sva se. Kovača sta odšla na levo, mi dva pa na desno.

Potrkala sva.

Črez dolgo časa so se vrata za pedenj odprla in nekdo je vprašal:

»Kdo biti?«

»Prijatelja,« je odgovoril Old Death. »Ali je señor Cortesio doma?«

»Kaj želeti od señoira?«

Mož pri vratih je bil črnc. Po govorici sva ga spoznala, videla ga nisva. Ameriški črnci imajo namreč čisto svoj način, kako govorijo evropske jezike, pa najsi bo angleščina, francoščina ali španščina ali kakršenkoli drug jezik. Z glagolom so popolnoma skregani.

»Posle imava z njim.«

»Kaj, posle —? Povedati, sicer ne vstopiti!«

»Le povej, da naju pošilja master Lange!«

»Massa Lange —? O, massa Lange dober massa! Bo že vstopiti! Za hip počakati!«

Vrata so se zaprla, čakala sva.

Pa koj je spet priropotal črnc.

»Vstopiti! Señor dovolil, da govoriti s tujci.«

Vstopila sva.

Po temnem hodniku naju je peljal črnc v majhno sobo, menda je bila Cortesijeva pisarna. Pult, dolga miza in nekaj stolov je stalo v njej, druga nič. Pri pultu je slonel dolg, suhljat človek in naju pričakovaje gledal. Prvi pogled po njem me je poučil, da je mož čistokrven Španec.

»Buenas tardes!« je vljudno odgovoril na njen pozdrav. »Señor Lange vaju pošilja? Ali smem zvedeti, s čim vama smem postreči?«

Radoveden sem bil, kaj bo Old Death odgovoril. Dejal mi je zunaj pred vrati, naj njemu pustim govoriti.

In Old Death je začel:

»Morebiti bomo sklenili kupčijo, morebiti pa se bomo omejili samo na poizvedovanje. Še sama ne veva, kako bo pravzaprav. Vse zavisi od tega, kako nama bode odgovorili.«

»Bomo videli. Sedita, prosim, pa si postrezita!«

Ponudil nama je cigarillos in kresilo. Mehikanec si pogovora brez »cigarillos« — cigaret — misliti ne more.

Koj sem si seveda »postregel« in Old Death tudi. Pa kar v ustnice sem se grizel, ko sem ga gledal.

Malomarno je vzel drobni, tenki cigarillo v svoje dolge, koščene prste, prižgal, trikrat mogočno puhnil — in cigarillo je zgorel. Poznal sem ga. Stokrat ljubši bi mu bil izdaten grizljaj tobaka. Sam sem seveda svoj cigarillo štedljiveje in previdneje kadil.

Old Death je pravil:

»Nič ni posebnega, kar naju je privedlo k vam, señor. Predvsem ne zamerite, da sva prišla tako pozno. Zvedela sva namreč, da vas prej ne bi našla doma. Do jutri pa z najinim obiskom ne moreva čakati, kajti razmere v tem vašem mestu niso ravno posebno vabljive.

Da na kratko povem — v Mehiko bi rada šla, Juarezu bi se rada ponudila v službo. Takega koraka človek seveda ne stori kar takole na slepo. Vedeti mora prej, da je dobrodošel in da bo sprejet. Poizvedovala sva, seveda tajno, in zvedela, da tukaj v La Grangi nabirajo prostovoljce. Tudi vaše ime, señor, so nama imenovali in zato sva prišla k vam.

Taka je najina zadeva. Prosiva vas, da nama poveste, ali sva se obrnila na pravega moža!«

Mehikanec nama ni takoj odgovoril.

Pozorno naju je ogledoval in ocenjeval. Z menoj je bil menda zadovoljen, mlad sem bil in čvrste rasti. Old Death pa mu menda ni posebno ugajal.

Star je bil in njegova sloka, mršava postava ni mnogo obljubovala.

Ko je bil z ocenjevanjem gotov, je dejal:

»Kdo je bil tisti, ki vama je svetoval, naj se na mene obrneta, señor?«

»Neki potnik na parniku,« je lagal Old Death. »In slučajno sva se sešla tudi z master Langejem. Zvedela sva od njega, da vas pred deseto uro ne najdeva doma.

Glede najine preteklosti pa bodite pomirjeni! Iz severnih držav sva, nemškega pokolenja, borila sva se že proti južnim državam. Oba sva bila že vojaka, vojaških izkušenj nama torej ne manjka. Zato upava, da predsedniku mehikanske republike ne bova ravno na škodo.«

Señor Cortesio je po strani pogledal po mršavi postavi Old Deatha.

»Hm —!« je podvomil. »Lepo se sliši, kar ste tule povedali, señor! Toda odkrito vam povem, da dvomim, ali bodete kos naporom in žrtvam, ki bi jih zahtevala od vas vojaška služba v republiki —.«

Starec se je zarežal.

»Ste res zelo odkritosrčni, señor! Pa zadostovalo bo menda, če vam povem svoje ime. Prepričalo vas bo, da sem vkljub vsemu še zelo uporaben in kos različnim naporom in žrtvam vojaške službe. Imenujejo me namreč navadno Old Death.«

Cortesio se je zavzel.

»Old Death —? Je mogoče —? Vi da ste slavni scout, ki je južnim državam toliko škodoval —?«

»Tisti sem. Moja postava je najboljša izkaznica za moje ime.«

»Vsekakor, señor!

Ne zamerite! Previden moram biti. Ne sme se zvedeti v javnosti, da nabiram prostovoljce za Juarez. Posebno zadnje čase moram biti zelo previden. Sami ste dejali, da razmere v La Grangi niso ravno

prijetne —. Vedeti moram, koga imam pred seboj, preden mu zaupam.

Old Deathu seveda smem popolnoma zaupati. In zato vama po resnici povem, da sta se s svojo prošnjo na pravega moža obrnila. Koj vas sprejemem, pa še zelo rad! In še celò višje mesto vam lahko z vso gotovostjo obljubim, kajti moža, kakršen je Old Death, bodo tam onstran znali uporabiti in ga ne bodo vtaknili med navadne vojake.«

»Upam, da bo tako, señor!

Pa tudi tale moj tovariš se bo kmalu povzpел do boljšega mesta, četudi bi moral začeti z navadnim vojakom. Vkljub svoji mladosti si je pri abolicionistih priboril čin kapitana. Njegovo ime je sicer zelo vsakdanje, Müller mu je namreč ime, pa morebiti in celò verjetno je, da ste že čuli o njem. Služil je pod generalom Sheridanom, njegov posebni ljubljenec je bil in kadar je šlo za drzne udare, je general vsikdar njega izbral za vodjo. Moj tovariš je tudi tisti sloveči konjiški častnik, ki je v krvavi in usodni bitki pri Five Forks ujetega generala Sheridana sovražnikom spet iztrgal. Gotovo ste čuli o tem drznem udaru. Zato mislim, señor, da tudi moj prijatelj ne bo ravno slaba pridobitev za vašo stvar.«

Hm —! Stari je lagal, da se je kar prašilo! Ali bi mu ugovarjal?

Kri mi je šinila v lice, pa dobri Cortesio je smatral moje zardevanje za sramežljivost in skromnost, roko mi je podal in rekel:

»Le nikar ne bodite preveč skromni, señor Müller! Zaslužili ste si tako pohvalo! Čul sem o vaših slavnih činih, prav zelo ste mi tudi vi dobrodošli! Tudi vas bodo koj postavili za častnika in ako hočeta, vama dam koj večjo vsoto na razpolago, da se lahko opremita z vsem potrebnim.«

Tudi señor Cortesio je seveda lagal —.

Old Death je že zinil. Na obrazu sem mu videl, da misli vzeti denar. Pa prehitel sem ga.

»Ne potrebujeva denarja, señor! Nočeva vam že koj prvo uro v nadlego biti. Zaenkrat ne rabiva nič druga ko dva dobra konja. Upam, da ju dobiva pri vas. Sedla imava in tudi vso drugo opremo.«

»Jako dobro! Dva čvrsta konja vama lahko odstopim in če ju hočeta plačati, vama ju dam za lastno ceno. Šli bomo jutri v hlev, danes je že prepozno, lahko si ju pogledata. Najboljša sta, kar jih imam.

Ali že imata prenočišče?»

»Da. Master Lange naju je sprejel.«

»Izvrstno! Da še nimata strehe, bi vaju sam povabil, čeprav je moje stanovanje precej majhno in tesno.

Urediti moramo le še nekatere malenkosti. Kaj mislita, señores, ali naj opravimo koj sedajle ali šele jutri?»

»Katere malenkosti mislite, señor?»

»Posebnega nič. Ker vse sama plačata in torej pravzaprav sama potujeta v Mehiko, vaju bodo zaprisegli šele pri četi. Le izkaznice vama moram napisati in priporočilo, ki vama bo zagotovilo čin, kakršnega si zaslužita po svojih sposobnostih.«

»Mislim, da to zadevo kar danes lahko opravimo,« je dejal previdni Old Death.

»Tudi jaz tako mislim. Časi so nezanesljivi in kdo ve, kaj nam utegne prinesiti jutrišnji dan.

Potrpita torej prosim za četrť ure! Hitel bom! Tule so cigarete in prinesel vama bom še dober požirek, ki ga sicer nikomur drugemu ne ponudim. Žal imam le eno samo steklenico.«

Porinil nama je cigarete po mizi in prinesel iz omarice steklenico vina, pa stopil k pultu in pisal.

Old Death je potegnil za njegovim hrbtom obraz v režeče se gube, iz katerih sem razbral, da je zelo zadovoljen. Nalil si je kozarec vina, napil Cortesiju in ga izpraznil v dušku.

Jaz sem bil manj zadovoljen. Svojega glavnega namena še nisem dosegel, o ubežnikih še niti bese-

dice nismo govorili. Šepnil sem starcu svoje pomisleke. Zamahnil je z roko, kot bi hotel reči, da bova že še oskrbela.

V četrť uri je Old Death sam izpil polno steklenico vina in tudi seňor Cortesio je bil s pisanjem gotov.

Prebral nama je priporočilo, lahko sva bila zadovoljna. In potem je izročil vsakemu po dve listini. Začudil sem se. Potni listi so bili in sicer za vsakega po dva, eden v francoskem jeziku, drugi v španskem. Francoski potni list je imel podpis generala Bazaine, vrhovnega poveljnika francoskih čet v Mehiki, španski pa podpis predsednika Juareza.

Cortesio je opazil moje čudenje.

»Kakor vidite, si znam pomagati za vse slučaje. Varni ste, pa če srečate eno ali drugo stranko. Kako sem si oskrbel francoski potni list in podpis generala Bazaine, se čudite —? Ne vprašajte, to je moja skrivnost.

Take dvojne potne liste dam seveda le vama in zelo zaupnim osebam ter čisto izjemoma. Navadno moštvo, ki potuje v spremstvu mojih ljudi črez mejo, tem vobče ne dam nobenega potnega lista.«

Končno je le prišel Old Death s pravo besedo na dan. Navezal je na Cortesijeve besede in vprašal:

»Ali gre mnogo prostovoljcev črez mejo?«

»No, kakor pač prihajajo. Še precej.«

»Kedaj ste odpravili zadnjo četo? «

»Včeraj. Trideset prostovoljcev je bilo, sam sem jih spremljal do Hopkinsonove farme. Topot sta poleg tudi dva seňora, ki potujeta v zasebnih zadevah v Mehiko.«

»Torej tudi take ljudi spravljate črez mejo?« se je čudil Old Death. Jaz pa sem napeto čakal.

»Pač ne! S takimi posli se ne pečam. Doživljal bi sitnosti, ki bi mi le škodovale.

Včeraj pa sem tistima dvema izjemoma ustregel. Eden izmed njiju je namreč moj dober, star zna-

nec. Sicer pa dobite dobre konje in če jutri zarana odpotujeta, bodeta došla četo, še preden bo prišla čez Rio Grande, ki tvori mejo, kakor veste.«

»Na katerem mestu pa pojde četa čez mejo?«

»Zaenkrat potujejo v smeri proti prelazu Eagle Pas. Ker pa prelaz stražijo čete Unije, se tam ne smejo pokazati. Obrnili se bodo bolj na sever. Onstran Rio Nuecesa bodo presekali običajno karavansko pot, ki prihaja iz San Antonija, nato bodo potovali južno od trdnjave Inge, kjer se seveda tudi ne smejo pokazati, in prebredli Rio Grande med pritokoma Las Moras in Moral na plitvini, ki je znana le našemu vodniku. Onstran meje bodo potovali mimo Baye, Cruces, San Vincente, Tabel in San Carlos v Chihuahuo.«

Za mene so bili vsi ti kraji res španske vasi. Old Death pa je tehtno prikimal in vsako ime ponovil, kot da pozna kraje kakor lastni žep.

Prepričevalno je dejal:

»Gotovo jih bomo došli, če naši konji ne bodo preslabi in če njihovi niso preveč dobri. Ampak — ali nama bodo dovolili, da se jim smeva pridružiti?«

»Seveda bodo! Saj bodeta imela potne liste in vodja bo vedel, da vaju jaz pošiljam.«

Old Death je še dvomil.

»Pa bodeta tudi tista dva seňora, ki, kakor pravite, zasebno potujeta s četo, zadovoljna z našo družbo?«

»Morata biti! Zasebnika sta, prav nič in nikomur ne smeta zapovedovati, še vesela morata biti, da potujeta v varstvu moje čete. Sicer pa vam lahko v pomirjenje povem, da sta gentlemana. Eden izmed njiju je rojen Mehikanec, Gavilano mu je ime in kakor rečeno, moj dober znanec je. Lepe dneve sva preživela v prestolici. In mlajšo sestro ima, ki vsem moškim glave zmeša.«

»Torej je pač zelo lepa —. In tudi seňor Gavilano bo gotovo lep človek —.«

»Tisto ne. Prav nič si nista podobna, polbrat in polsestra sta si. Felisa Perillo je lepi seňoriti ime, dražestna cantora in sijajna ballerina je bila svojčas. Vse mesto je norelo za njo. Pa izginila je in njen brat, moj prijatelj Gavilano, mi je pravil, da živi nekje pri Chihuahui. V katerem kraju, tega mi natančno niti sam ni vedel povedati in bo moral šele poizvedovati v Chihuahui po njej.«

Torej njegova polsestra, »dražestna« seňorita Felisa Perillo je bila tista vaba, ki jo je zločinski Gibson nastavil zapeljanemu Ohlertu —! Njo bi naj »ugrabil« s pomočjo prijatelja —. Vse bolj sem razumeval, kaj namerava Gibson.

»Ali smem vprašati,« je pravil Old Death, »kaj je tisti seňor, oziroma kaj je bil?«

»Pesnik.«

Old Death je potegnil obraz v zelo prezirljive gube. Dobri Cortesio je koj dejal:

»Seňor Gavilano ni pesnil za denar. Premožen človek je, pisateljevanje mu je v zabavo, ne pa da bi si kruh služil z njim.«

»Potem seveda ga je treba zavidati!«

»Da. In so mu tudi res zavidali njegov denar ter spletkarili zoper njega. Zapustiti je moral prestolico in Mehiko vobče. Sedaj pa se vrača v domovino.«

»In kdo je njegov spremljevalec?« je vprašal Old Death. »Oprostite, da se za njega zanimam! Skupaj bomo potovali in dobro je, če človek pozna svoje sopotnike.«

»O, prav rad vam dam vsa potrebna pojasnila. Njegov spremljevalec je neki Yankee. Ogledal bi si rad Mehiko pa je prosil mojega znanca, naj ga vzame s seboj. Tudi sam je pesnik in pisatelj. Gledališče bodeta postavila v prestolici.«

»In mnogo sreče jima želim k temu jako koristnemu podjetju!

Kako pa je seňor Gavilano zvedel, da ste v La Grangi?«

»Vobče ni vedel za mene. Slučajno sem se mudil v pristanišču, ko je parnik pristal. Po noči namreč ne vozi dalje, kakor veste. Koj sem seveda spoznal svojega nekdanjega prijatelja in ga povabil, naj pri meni prenoči. No, in med pogovorom sem zvedel, da sta pravzaprav v Austin namenjena in da mislita oditi čez mejo. In ker sem prav včeraj odpravljajl četo prostovoljcev pod vodstvom svojih ljudi na pot, sem jima ponudil priliko, da se pridružita. To sem največ storil prijatelju na ljubo, ki ni secesijonist. Kajti za ljudi, ki niso secesijonističnega mišljenja, tod že tudi ni več varno. Po Texasu se klatijo raznovrstni ljudje, ki bi radi v kalnem ribarili, brezposelna, nevarna sodrğa, ki o njih nihče ne ve, odkod da so in od česa pravzaprav živijo. Dnevno se čuje o nasilstvih, o napadih in pobojih. Zločinci izginejo po dovršenem delu brez sledu in policija si ne ve pomagati. Ljudje so vznemirjeni in se plaho poprašujejo, kaj pravzaprav ti potepuhi hočejo s svojimi nastopi.«

»Ali je morebiti kukluks klan na delu?«

»Tako so že mnogi popraševali. In te dni se je zvedelo za stvari, ki dajo sumiti, da menda res gre za tisto tajno družbo. Predvčerajšnjim so našli v Halletsvillu dva človeka ubita in poleg listek z napisom 'Yankeejski psi'. V Shelbyju so skoraj do smrti pretepli neko družino, ker je oče služil pod generalom Grantom. In ravno danes sem zvedel, da so spodaj pri Lyonsu našli črno kapuco, na kateri sta bila našita dva bela znaka.«

»Vsi vragi —! Take kapuce nosijo kukluksarji!«

»Da! S črnimi kapucami si zağrinjajo obraze in na njih nosijo vsakovrstne znake. Vsak član ima svoj znak, ki ga po njem tovariši poznajo. Za prava imena svojih tovarišev niti najbližnji prijatelji ne vejo.«

»Torej bo menda le res, da začenja tista tajna družba tudi tod že uganjati svoje hudobije —.

Pazite, don Cortesio! Prišli bodo gotovo tudi v La Grange! Najprvo so se oglasili, ste pravili, v Halletsvillu, in kapuco so našli v Lyonsu. Lyons menda ni daleč od La Grange, kaj?«

»Seveda ne! Prav pravite, señor! Previden bom moral biti. Še nocoj bom okna in vrata najskrbneje zadelal in pripravil tudi puške.«

»In prav bo tako! Le kroglo jim dajte! To golažen je treba brez usmiljenja pokončati, saj tudi sami ne poznajo usmiljenja. Kdor se jim vda brez boja in misli, da mu bodo prizanesli, se zmoti in plača svojo zmoto z življenjem. Samo s smodnikom in svincem se da razumljivo govoriti s temi ljudmi.

In zdi se mi, da se že nocoj nekaj pripravlja tod. V gostilni sem videl ljudi, ki bi jim prav nič ne zupal. Torej bodite previdni! Pa skrbno skrijte vse, kar bi vas izdalo, da ste na Juarezovi strani! Še nocoj! Bolje je, da je človek brez potrebe previden, ko pa da ga do krvi pretepejo ali celò ustrelijo.

Pa mislim, da smo se domenili. Jutri se spet vidimo. Ali pa bi nama morebiti še nocoj radi kaj posebnega povedali?«

»Ne, señores! Za nocoj smo opravili.

Zelo me veseli, da sem vaju spoznal, in upam, da bom kmalu čul o vajini slavi. Prepričan sem, da vaju čaka pri Juarezu sreča in da bodeta naglo napredovala.«

Vstal je, nama prijazno stisnil roko in odšla sva.

Ko so se zaprla vrata za nama in sva stopala proti Langejevi hiši, se nisem mogel premagati, da ne bi Old Deatha prijazno sunil pod rebra.

»Ampak, master, kaj vam je prišlo na misel —! Lagali ste temu dobremu Cortesiju, da se je kar kadilo! Vaše laži so bile debele ko buče!«

»Tako —? Hm —! Tega ne razumete, sir! Bilo je vsekakor mogoče, da bi naju bil odklonil. In zato sem mu moral ponuditi prav masten kos za vabo. In zgrabil je za njo, kakor ste čuli.«

»Pa še denar bi bili vzeli! To bi bila vendar čisto očitna goljufija!«

»No, očitna menda ne. Saj ni vedel, da ga varava. Zakaj bi naj ne vzel denarja, če mi ga ponuja!«

»Ker nimava namena, da bi si njegov denar za služila.«

»Tako —? No, trenutno tega namena seveda nimava. Toda vprašam vas, ali tako čisto natančno veste, da ne bova še kje prisiljena, da služiva Juarezu? Morebiti celò samo zato, da si življenje rešiva.

Sicer pa je bolje, da nisva vzela denarja, in prav ste storili, da ste vmes posegli. Da sva vzela plačo, bi nama ne bil dal potnih listov in priporočila. In oboje nama bo še zelo koristilo. Najboljše na vsem pa je in najin največji nacojšnji uspeh, da sva zvedela, kam se je Gibson obrnil. Dobro poznam pot, koder potuje in ki nama jo je popisal. Zarana bova odrinila in gotovo ga dohitiva. Pokazala bova najine papirje poveljniku čete in brez dvoma nama bo koj izročil Gibsona in Ohlerta.«

V.

Kukluks klan.

Pri Langeju nama ni bilo treba trkati. Kovač sam je slonel pri odprtih vratih in čakal na naju.

Ko sva vstopila, sem nekoliko začuden gledal debele ođeje, ki so zastirale okna.

»Ne čudite se tem zastorom, gospoda!« je pravil Lange. »Iz čisto posebnih vzrokov sem jih obesil. In tudi govorili bomo kar moč rahlo. Kukluksarjem ni treba vedeti, da ste pri naju v gosteh.«

»Torej mislite, da so kukluksarji na delu?«

»Kaj pa! Tista družba tam v gostilni, tisti so bili sami kukluksarji.«

»Ali se je kateri že tudi tu na domu oglasil? Ste katerega videli?«

»Da. Vsaj oglednike. Poslali so jih, da si ogledajo pred napadom položaj. Videl sem jih in slišal tudi. Dolgčas mi je bilo, ko sta odšla, pa sem stopil pred hišo, da bi vama ne bilo treba trkati, ko bi se vrnila. Pa sem čul, da se nekdo bliža po ulici sem od gostilne. Brž sem stopil za vrata, jih prislonil in prisluškoval. Trije so se priplazili in obstali pred vrati. Vkljub temi sem opazil, da nosijo dolge, široke hlače, obilne suknje, črez obraz pa kapuce. Vsa obleka je bila iz temnega blaga in obšita z belimi znaki.«

»Da! Tako se našemijo člani kukluksa, kadar grejo na delo.«*

* Kukluks klan — beseda je nastala baje iz grškega kyklos, krog, in iz keltskega klan, družba, — je tajna družba, ki je še dandanes razširjena po Zedinjenih državah in po Me-

»Čisto prav. Vidite torej, da imamo že tudi pri nas to tajno in nevarno družbo.«

»No, in kaj so počenjali ogledniki?«

»Dva sta ostala pri vratih, tretji pa se je splazil k oknu in prežal skozi špranjo v oknici. Vrnil se je k prvima dvema in poročal, da je le mlad človek v sobi, ki bo najbrže mladi Lange, starega pa da ni videti, in da je večerja na mizi. Zasodili so, da pojedemo brž večerjat, nato pa spat, in sklenili, da si bodo ogledali hišo od vseh strani, kje bi se najlaže dalo vlomiti. Izginili so krog oгла. Brž sem se vrnil v sobo in zažrnil okna. In koj nato sta prišla vidva.

Pa radi teh lopovov ne smeva pozabiti, da sta najina gosta! Sedita, prosim, jejta in pijta! Postreči vama morem seveda le z domačim prižrizzkom. Sama sva —. Prav vesela bova, če vama bo teknilo. Med jedjo pa lahko govorimo o nevarnosti, ki mi grozi.«

»In v tej nevarnosti,« je povedal Old Death, »vaju ne bova zapustila, to se razume!

Kje pa je vaš sin?«

»Malo prejle je odšel v mesto. Nekaj dobrih prijateljev imava tod, Nemcev, zaneseva se lahko na nje. Pripeljal jih bo, pomagali nama bodo. Dva že poznate, sedela sta v gostilni pri naši mizi.«

»Pa bodo ja kar moč skrivaj prišli? Le koristilo vam bo, če bodo kukluksarji prepričani, da imajo opravka samo z očetom in sinom.«

»Ne bojte se! Moji prijatelji že čisto dobro vejo, za kaj gre. Sicer pa sem tudi Willu naročil, naj jih pouči, kako se morajo obnašati.«

Sedli smo k večerji.

Kovač nama je postregel z gñjatjo, kruhom in pivom. Večerja je bila preprosta, pa gostoljubnost je dobremu možu prihajala res od srca. Med jedjo sva

hiki. Nastala je za časa meščanske vojne med severnimi in južnimi državami in je imela protiabolicijonistične namene. V novejših časih je delovanje te družbe protiversko, posebno pa katoličanstvu sovražno.

poročala, kakor sva opravila pri Cortesiju. Veselilo ga je, da je njegovo priporočilo pomagalo in da naju je tako prijazno sprejel.

Še smo se pogovarjali, ko je zunaj na ulici zavelil pes.

Lange je dvignil glavo.

»Dogovorjeno znamenje!« je pravil. »Prihajajo!« Vstal je in šel odpirat.

Mladi Lange je vstopil in z njim pet krepkih mož, oboroženih s puškami, samokresi in noži. Molče so sedli, kamor je kateri mogel. Besedice niso zinili, vsi pa so pozorno ogledovali okna, ali so res tudi dobro zastrta. Pravi moške dejanja! Malo besed, pa mnogo dejanj, in vsikdar pripravljeni za udar!

Med njimi je bil tudi sivolas možakar z gosto, že tudi osivelo brado. Neprestano je gledal Old Deatha.

Ta mož je prvi spregovoril. Obrnil se je k Old Deathu in dejal:

»Oprostite, master! Will mi je povedal, koga bomo tu našli, in zelo sem se razveselil. Mislim namreč, da sva se že nekje videla —.«

Old Death je možakarja površno pogledal pa malomarno dejal:

»Mogoče. Mnogo človeških otrok sem že videl.«

»Se me ne spominjate več?«

»Kalkuliram vsekakor, da sva se že nekje in nekoč srečala, pa se ne spominjam, kje bi bilo.«

»Pomagal vam bom! Zunaj v Kaliforniji je bilo, pred kakimi dvajsetimi leti, v kineški četrti.

Pomislite malo! Igralo se je za visoko ceno in opij so kadili. Vse sem zaigral, blizu tisoč dolarjev. Eden sam kovan novec sem še imel, nisem ga hotel zaigrati, pipo opija sem si mislil kupiti, nato pa si pognati kroglo v glavo. Strasten igralec sem bil, zaman sem se upiral, nič več ni pomagalo, brez vsakršne volje sem bil. Tedaj pa —.«

»Že dobro! Se že spominjam!« je zamahnil Old Death z roko. »Ni treba, da pripovedujete!«

»O, pa bom le, sir! Kajti rešili ste me tistikrat polovico moje izgube ste vi priigrali. Pa ste me poklicali na stran in mi vrnili denar ter me s prisego zavezali, da nikdar več ne bom igral, predvsem pa da se bom odpovedal zapeljivemu vragu opiju. Sveto sem vam tistikrat obljubil, da bom pameten, — in mož beseda sem ostal. Čeprav je šlo trdo, zelo trdo.

Rešili ste me. Prikopal sem se od tistikrat do priličnega premoženja in če me hočete razveseliti, mi dovolite, da vam tisti denar vrnem.«

Spet je Old Death zamahnil z roko in se nasmejal.

»Nisem neumen! Vse čase sem bil na to svoje dejanje ponosen. Sem vsaj enkrat tudi nekaj dobrega zagrešil —. Nočem tistega denarja! Da bi prodal svoje dobro delo —? Ne! Ko bom umrl, ne bom imel drugega dobrega dela, da bi ga pokazal, ko tisto edino —. In zato ga ne prodam!

Govorimo rajši o drugih, važnejših rečeh! Svaril sem vas tistikrat pred dvema vražjima zapeljivcema, pred igro in pred opijem. Oba sem žal le predobro poznal —. Obvladali ste ju, zmagali ste —. Močno voljo imate —.

Pa kakor rečeno, ne govorimo o tem.«

Scoutove besede so mi vzbudile različne misli.

Svojčas v New Orleansu mi je pravil, da mu je mati na smrtni postelji pokazala pot k sreči, on pa da je šel svojo pot in srečo zgrehil —. In pravkar je povedal, da je oba zapeljivca, igro in opij, prav dobro poznal —.

Ali ju je poznal samo iz opazovanja —? Težko! Ne bil bi tako resno govoril. Morebiti je bil kedaj sam strastno vdan igri, morebiti je še vedno igral, če se mu je nudila prilika. Saj me je v Matagordi povabil na karte —.

In opij —?

Čudno, da nisem že prej na to mislil —! Njegova strašno suha, kostenjaku podobna postava —! Ali mu je ni izmozgal opij, vse uničujoči opij, ki izpije človeku življenjske moči —? Ali je še vedno skrivaj kadil opij —? Menda ne. Kajti za ta »užitek« je treba časa in neke udobnosti, te pa na dolgih, napornih potovanjih po zapadu ni našel. Morebiti pa je opij sirov užival —? S tobakom —? Vsekakor mogoče. Saj je žvečil tobak. Zasodil sem, da je najbrž temu nevarnemu zapeljivcu še vedno vdan. Da se mu je že odpovedal, bi si bilo njegovo sicer močno telo že opomoglo.

Odslej sem z drugačnimi očmi gledal starca. Pomilovanje se je mešalo v spoštovanje, ki sem ga dosedaj za njega čutil. Uбоgi Old Death! Kako divje se je pač boril s tema dvema sovražnikoma! Kako zdravo telo, kakega nadarjenega duha je pač imel, da ga strup še do danes ni popolnoma uničil! Kaj so bili vsi boji, vsi njegovi doživljaji, vsi napor in trudi, ki jih je zahtevala divjina, kaj so bili v primeri z boji, ki so divjali v njegovi duši! Boril se je morebiti prav tako divje z neizprosnimi, mogočnimi strastmi, kakor se umirajoči Indijanec bori s premočnim belokožcem. Izkusil si je, da se je vsaka stopnja tega boja končala z njegovim porazom, in vendar se je boril in boril, še na tleh, že premagan, vedno in vnovič je spet vstal —.

Old Death, to ime mi odslej ni pomenilo samo izkušeneга, drzneга scouta, pomenilo mi je moža, ki se zaman bori sam s seboj. Slavni Old Death je bil zapisan smrti, ki je v primeri z njo smrt v boju prava sreča —.

Na njegove zadnje besede si stari Nемеc ni upal več govoriti o preteklosti. Dejal pa je:

»Well, sir! Posla bomo dobili z drugim sovražnikom, ki je prav tako neizprosen kakor igra in opij. K sreči pa se ga da prijeti. In prijeli ga bomo, tega sovražnika.

Kukluks klan je zaklet sovražnik ameriških nemških naseljencev in vsi se mu moramo postaviti v bran, tisti, ki so naravnost napadeni, pa tudi vsi drugi. Zločin je, ki ima tisoč glav. Vsaka prizanesljivost bi bila pogrešna in bi se maščevala. Že koj pri prvem njihovem napadu jim moramo pokazati, da smo neizprosni in da se jim ne damo. Ako se kukluksarjem posreči, da si tod pridobijo tla, se nas bodo lotili in enega za drugim uničili.

Zato mislim, jih moramo že kar nocoj tako sprejeti in jim toliko strahu nagnati, da ne bodo nikdar več prišli. Upam, da tudi vi drugi tako mislite.«

Vsi so mu pritrjevali.

»Lepo!« je nadaljeval. Najstarejši je bil in pustili so mu prvo besedo. »Pripraviti se torej moramo na sprejem, pa tak, da se jim ne bo samo njihova namera ponesrečila, ampak da bodo oni tisti, ki bodo tepeni in poraženi.

Ali ima kateri kak predlog? Vsaka dobra misel je dobrodošla.«

Pogledal je Old Deatha. Tudi vsi drugi so pričakovaje gledali starega scouta.

Izkušen westman je bil, neštete take in slične slučaje je že doživel, bolje ko vsi drugi je vedel, kako se je treba takim nasprotnikom ubraniti. Videl je, da vsa družba pričakuje njegovih nasvetov, zarezal se je, kakor se zareži mrtvaška glava, pokimal pa dejal:

»Well! Če drugi molčite, bom pa sam povedal katero, meššurs. Računati moramo, da bodo šele prišli, ko bo master Lange legel spet. Tako vsaj so pravili ogledniki.

Kako se zapirajo dvoriščna vrata, master Lange? Z zapahom?«

»Ne, s ključem, kakor vsa moja vrata.«

»Dobro! Tudi kukluksarji bodo to vedeli. Zato kalkuliram, da so se oskrbeli z vetrihi. Vsaj ne-

odpustno neumnost bi bili zagrešili, če bi se ne bili oskrbeli. V svoji družbi imajo gotovo ljudi, ki so ključavničarji in ki se razumejo na vetrihe.

Prišli bodo skozi vrata. S tem moramo računati. Posvetovati se torej moramo, kako jih bomo sprejeli.«

»S puškami, seve! Streljali bomo enostavno.«

»In kukluksarji bodo streljali na vas, sir! Pa če bi jih tudi v temi pričakovali! Blisk iz vaših pušk jim bo izdal, kje tičite.

Ne bomo streljali. Kalkuliram, da bi bila prava slast za nas, če bi jih takole vse lepo polovili brez strela in udara!«

»Kako mislite to narediti?«

»Prav nič ne bo težko. Skrijemo se v hiši. Vetrihe imajo, odprli si bodo vrata in vstópili. In ko bodo vsi v sobi, zaklenemo vrata za njimi, pred vrata in k oknu pa postavimo straže. Ne bodo mogli ven pa se bodo morali vdati. Kaj bomo nadalje z njimi naredili, to naj določi oblast.«

Stari Nемеc je majal s svojo sivo glavo in ugovarjal. Old Deathov načrt da se ne da izvesti, je pravil, in slej ko prej da je treba vse lopove enostavno postreliti.

Na njegove besede je Old Death pomežikal in djal obraz v take čudne gube, da bi se mu bili gotovo vsi smejali, če bi ne bil položaj tako zelo resen.

»Zakaj se tako režite, sir?« ga je vprašal Lange. »Ali vam ne ugaja načrt vašega starega znanca?«

»Prav nič mi ne ugaja, master! Njegov predlog bi bil sicer zelo praktičen in lahek, se zdi. Kalkuliram pa, da bi se zgodilo čisto drugače, nego si mislite. Kukluksarji bi bili vredni palice, ne pa svinca, če bi res storili, kar vaš prijatelj pričakuje. Misli namreč, da bodo vsi lepo po vrsti prišli v sobo in se postavili pred naše puške —. Če bi to storili, so njihove glave polne prazne slame.

Prepričan sem, da bo drugače. Narahlo bodo z vetrihom odklenili dvoriščna vrata pa poslali enega ali dva naprej, da vidijo, kak je položaj v sobi. Tista oglednika bi seveda lahko ustrelili, drugi pa bi čuli streljanje in jo jadrno popihali, si poiskali pomoč in spet prišli. Ne, sir, tako ne pojde! Vse, prav vse moramo pustiti v sobo in jih poloviti v past.

Za ta svoj načrt pa imam še tudi druge razloge. Če bi bil namreč vaš načrt tudi izvedljiv, bi mi moje čutenje in mišljenje branilo, da gladko in kratko postrelim celo kopo ljudi in jih pošljem v smrt, pa jim niti trenutka ne dam časa, da bi pomislili na svoje grehe. Meššurs, ljudje smo in kristjani smo! Braniti se hočemo zoper te ljudi, poskrbeti hočemo, da nikdar več ne bodo prišli, pa to lahko dosegemo tudi na drug način, ki je manj krvav.

Zato vam takole povem. Ako jih res mislite postreliti kakor čredo divjih kozlov, storite to! Midva, moj tovariš in jaz, se tega morenja ne bova udeležila. Šla bova pa si drugod poiskala streho za nocoj, da nama ne bo treba z grozo misliti na tako krvavo dejanje.«

Prav iz duše mi je govoril. In tudi pri drugih so njegove besede zalegle.

Prikimovali so si in stari Nmec je dejal:

»Kar ste tule povedali, sir, je seveda zelo tehtno. Mislil sem, da bi te lopove za vedno prepodili iz La Grange, če jih nocoj sprejmemo, kakor sem predlagal. Nisem pa pomislil na odgovornost, ki bi si jo s takim krvavim dejanjem nakopal.

Rad bi soglašal z vašim načrtom, če bi le vedel, da nam uspe —.«

»Vsak, tudi najlepši načrt se utegne izjaloviti, sir. Zato vam ne morem vnaprej obljubiti, da bo uspel ravno moj načrt. Toda ponavljam vam, da ni samo človeški, ampak tudi najpametneje, če jih pustimo v sobo in žive ujamemo.

Pa še tole pomislite! Če jih postrelite, si nakopljete sovraštvo vsega klana. Maščevanje vam bodo prisegli in ne samo tukajšnji kukluksarji, cela tajna družba bo na nogah, da osveti svoje člane. Ne samo da se jih ne bode iznebili, še vse več jih bo prišlo v La Grange. In prej ne bo miru, da vas bodo vse pobili!

Svetujem vam, sprejmite moj predlog! Najboljši je, ki si ga morete zamisliti. In ker ne smemo mnogo več čakati in ker moramo nemudoma vse pripraviti, kar je treba, da načrt uspe, pojdem sedajle okoli hiše, da malo pogledam po nasprotniku. Morebiti opazim in slišim kaj zanimivega.«

»Ali ne bi rajši te misli opustili, sir? je prosil Lange.

»Zakaj?«

»Nevarno je. Sami ste rekli, da so postavili straže. Opazili bi vas in —.«

Stari scout se je zarežal.

»Mene —? Opazili —? Kaj takega mi še nihče ni povedal! Old Death bi naj bil tako neumen, da bi se dal videti, ko zalezuje sovražnika, pa najsi je že za hišo ali na preriji ali pa kjerkoli —?! Master, smešno —! Kar rajši ne govorite o tem!

Ako imate košček krede, mi načrtajte tloris hiše in dvorišča tule na mizo, da bom poznal položaj zunaj. Tema je bila, ko smo prišli, pa nisem nič videl. In potem mi bode odprli dvoriščna vrata, jih za menoj zaprli in pri vratih počakali na mene. Ne bom potrkal, ko se vrnem, le popraskal bom po vratih. Če bi torej čuli trkanje, nisem jaz, ampak kdo drug, in ne smete mu odpreti.«

Lange je poiskal kredo in narisal na mizo lego hiše in dvorišča. Old Death si je risbo natančno ogledal in se zadovoljno zarežal.

In nato sta šla. Lange ga je spremljal, da mu odpre vrata in jih spet zaklene za njim.

Bila sta že pri vratih, ko se je Old Death obrnil k meni in dejal:

»Sir, ali ste že kedaj koga zalezovali?«

»Ne še,« sem odgovoril. Winnetou mi je svetoval, naj Old Deathu ne izdam svojega imena in tudi ne svoje bližnje preteklosti. Ubogal sem in se zatajil.

»Lepa prilika se vam nudi, da vidite, kako se taka reč naredi. Ako hočete z menoj, pa pojdite!«

»Ne, sir!« je ugovarjal Lange. »Preveč bi tvegali! Sam je priznal, da ničesar ne ve o zalezovanju. Če je le malo nepreviden, ga bo straža opazila ali vsaj slišala in vsi naši lepi načrti bodo za nič.«

»Neumnost! Ne poznam še sicer tegale mladega masterja dolgo, pa toliko že vem, da bi po vsej ceni rad bil kedaj dober westman. Potrudil se bo, ne bo se izdal.

Sicer pa v našem slučaju zalezovanje ne bo taka reč. Seveda, če bi bilo treba zalezovati indijanskega poglavarja, bi si dobro premislil, preden bi ga vzel s seboj. Pa kukluksarji niso Indijanci! In tudi nobenega pravega prerijskega lovca ni med njimi. Prerijski lovci so prepošteni, da bi šli med lopovske kukluksarje. Tile ljudje, ki nas zunaj čakajo, so čisto navadni pretepači in kričači, ni se bati, da bi bili šolani v westmanskim umetnostim, najmanj pa da bi bila njihova ušesa preostra. In če bi se tudi kaj zgodilo, bo Old Death koj na mestu. Pravim, da pojde z menoj, in šel bo.

Torej pojdite, sir! Vadite se lahko v zalezovanju. Pa pustite sombrero v sobi, kakor sem tudi jaz svojega pustil. Svetel je, izdal bi vas. Porinite si lase na čelo in si zapnite ovratnik do brade, da bo obraz kar moč zakrit! In vedno se držite za menoj! In le to smete storiti, kar storim jaz ali kar vam naročim. Rad bi poznal tistega kluksa ali kleksa, ki bi naju opazil!«

Nihče ni več ugovarjal, šli smo.

Lange nama je rahlo in previdno odprl vrata na dvorišče in jih za nama zaklenil. Zunaj je Old Death koj počenil, jaz pa za njim. Bistro je gledal v temo in v dolgih požirkih vlekel zrak v nos.

»Kalkuliram, da tamle pred nami ni nikogar!« mi je šepnil in pokazal čez dvorišče proti hlevu. »Pa pogledal bom le. Previdnost ne škodi.

Ločila se bova za nekaj časa. Sporazumevala se bova z znamenji. Ali ste kedaj kot šolar posneli mali cvrčanje kobilice s travo med palcema?«

»Da!« sem šepnil.

»Tule pred vrati raste trava. Utrgajte si bilko! In počakajte, da se vrnem. Ne genite se! Če bi se kaj izrednega zgodilo, pa zacrvčajte. Koj bom prišel.«

Legel je na tla in odlezel po vseh štirih. Kmalu je izginil v temi.

Dobrih deset minut je minilo, da se je vrnil. In res, tako tiho je prilezel, da ga nisem čul. Le nos mi je izdal, da je blizu.

»Tako je, kakor sem si mislil,« je šepetal. »Na dvorišču ni nikogar in tamle za oglom tudi nikogar. Pa za drugim oglom, tam, kjer je okno spalnice, tam bo gotovo kateri čepel.

Lezite na tla pa se plazite za menoj! Toda ne po trebuhu kakor kača, ampak po prstih. Le s konci prstov se smete tal dotikati. Pretipajte tla pred seboj, preden se premaknete, da se ne naslonite na kako suho vejo ali da ne zašušti kak list. In trdno si zapnite suknjo, da se vam ne bo vlekla po tleh. Naprej!«

Nič novega mi seveda ni povedal. Pa mirno sem ga poslušal. Saj dober nauk človek rad večkrat sliši.

Prilezla sva do ogla.

Old Death je obstal, za njim pa jaz, kakor mi je bilo naročeno. Previdno je prežal krog ogla, obrnil glavo in šepnil komaj slišno:

»Dva sta. Bodite skrajno previdni!«

Porivala sva se dalje. Pa ne ob steni, zlezla sva k vrtnemu plotu, ki je potekal kakih dvajset korakov v stran vzporedno s hišo. Ob plotu sva se plazila dalje in kmalu sem zagledal pred seboj temen kup, indijanskemu šotoru podoben. Pozneje sem zvedel, da stojijo tam hmelovke, zložene v piramido. Tudi tiho šepetanje sem čul.

Old Death je segel nazaj, me prijel za ovratnik in me potegnil k sebi, da je bila moja glava trdo ob njegovem licu, ter mi šepnil:

»Tamle sedita! Slišati morava, kaj se menita. Pravzaprav bi moral sam k njima, ne smel bi vas vzeti s seboj. Greenhorn ste še in vse mi lahko pokvarite. Toda dva slišita več ko en sam.

Ali si upate tako blizu, da ju bodeite razumeli?«

Saj ni prvikrat, sem si mislil. Šepnil pa sem:

»Upam si.«

»Pa poskusiva. Vi se plazite od te strani, jaz pa od leve. Ko prilezete blizu, sklonite glavo trdo k tлом. Oči se svetijo v temi, videla bi vas. Če pa bi vas le opazila, morebiti ker bi preglasno dihali, ju morava takoj zgrabiti.

»In ubiti?«

»Ne. Zabosti bi ju morala. Za tak sunek, ki koj zadene v živo, pa imate premalo izkušnje. Streljati ne smeva. Zgrabila ju bova za vrat.

Torej poslušajte! Če naju opazijo, plane vsak na najbližnjega. Položite mu prste okrog vratu in ga stisnite za sapnik, da ne bo kričal. In koj ga morate seve tudi na tla podreti. Kaj bova nato storila, vam še povem. Toda vse se mora vršiti popolnoma brez vsakega šuma in glasu! Videl sem, da ste močen človek, toda — ali bodeite znali takega lopova tiho in neslišno položiti na tla?«

»Gotovo!« sem dejal. Kako enostavno bi opravil z njim, da sem sam! Udarec po sencu, pa bi bilo djano! Pa nisem se smel izdati.

»Torej naprej!«

Zlezal je na levo krog hmelovk, jaz pa na desno. Kmalu sem opazil oglednika.

Sedela sta ob hmelovkah, obrnjena proti hiši. Neslišno sem se porinil tako blizu, da je bila moja glava komaj meter oddaljena od njiju. Legel sem na trebuh in skril obraz v dlani. Bolje sem čul njun pogovor v taki legi, pa tudi mojega obraza nista mogla opaziti, če bi se bil kateri slučajno obrnil. Šepetaje in hlastno sta govorila, dobro sem ju razumel.

»Kapitana bomo pustili pri miru,« je pravil tisti, ki je ležal bliže. »Posadil vas je sicer na suho, pa storil je le svojo dolžnost, če vso zadevo dobro premisliš. Veš, ključavničar, tisti kapitan je sicer tudi eden izmed prokletih Nemcev, pa nič nam ne koristi, le škodovati bi nam utegnilo, če mu kaj naredimo. Ako si hočemo v Texasu položaj utrditi in ga tudi obdržati, si ne smemo pokvariti dobrih odnošajev s parobrodno družbo.«

»Dobro! Čisto kakor hočete, kapitan! Rdečkar nam je ušel, mislim. Noben Indijanec se ne bo vsedel v La Grange in vso noč čakal na parnik.

Ona druga dva pa sta še v mestu, tista nemška psa, ki smo ju hoteli obesiti. Vohuna sta in obesili ju bomo. Da bi le zvedeli, kje tičita! Izginila sta kakor kafra iz gostilne. Skozi okno sta ušla, strahopetneža!«

»Bomo že še zvedeli, kje sta. Polž je prav radi tega ostal v gostilni, in ne bo prej miroval, da zve, kam sta se vtaknila. Navihan človek je. Po njem smo tudi zvedeli, da je kovač Lange že prejel denar za hišo od Mehikanca. Dober plen se nam obeta in obilo zabave tudi. Kovačev fant je bil častnik v severnih državah in se je boril proti nam. Obesili ga bomo. Stari ga je pregovoril, da je šel v vojake, kaznovali ga bomo, obesili pa ga ne bomo. Tako bo tepen, da mu bo koža visela od hrbta. In potem ga vržemo ven in zažgemo hišo.«

»Ne bo njegova škoda! Prodal jo jel!«

»Tembolj pa bo jezilo Mehikanca. S tistim bomo pa še posebej obračunali, da nas gotovo nikdar ne bo pozabil. Vohun je, izdajalec, prostovoljce nabira za Juareza. Poskrbeli bomo, da ne bo nikdar in nobenega več poslal čez mejo. Naši ljudje so točno poučeni, kaj morajo storiti.

Toda povej mi, ključavničar, ali bodo vetrihi pomagali?«

»Ne razžalite me, kapitan! Razumem se na svoj posel. Kar je na tejle hiši vrat, nobena se ne bodo ustavljala mojim vetrihom.«

»Torej bi lahko začeli. Da bi ta lopova le že kmalu legla spat! Naši ljudje bodo nepotrpežljivi, vražje slabo se sedi tam v tistem bezgovem grmu! Langeja sta črepinje nametala v grmovje. Da bi te že kmalu lahko poslal po tovariše —.

Bom le šel prisluškovat k oknu. Morebiti pa da sta že legla, tista prokleta Nemca.«

Kapitan je vstal in stopil k oknu.

Tovariš ga je imenoval »kapitana«. Iz tega naslova in iz pogovora sem posnel, da je najbrž vodja kukluksarjev. Svojegega tovariša je kapitan imenoval »ključavničarja«. Najbrž je bil po poklicu res ključavničar, kar je bilo že zato zelo verjetno, ker se je hvalil, da se razume na vetrihe. In ko se je zganil, je zarožljalo. Vetrihe je imel v žepu.

Iz mojega razmišljanja me je zdramil rahel sunek v nogo. Old Death je bil.

Zlezel sem nazaj. Čakal me je za hmelovkami. Tesno sem se nagnil k njemu.

»Ste vse dobro razumeli?« me je vprašal.

»Vse.«

»Sedaj veva, pri čem da smo. Bom tem lopovom eno zagodel, da bodo še dolgo z glavami majali! Da bi se le smel zanesti na vas —.«

»Lahko se zanesete! Poskusite! Kaj pa naj storim?«

»Enega izmed njiju bode zgrabili za vrat.«

»Well! Bom!«

»Dobro! Pa da bo šlo čisto gladko, vam bom povedal, kako je treba narediti.

Pa čujte! Menda ja ne bo prišel sem —.«

Kapitan je bil. K sreči mu ni prišlo na misel, da bi bil stopil naokoli. Koj je spet sedel k tovarišu.

Old Deathu se ni zdelo potrebno, da bi spet prisluškovala. Šepnil mi je:

»Povedal vam bom, kako ga morate prijeti. Zlezli boste k njemu in ko polglasno zakličem, mu položite prste krog vratu. Pa pravilno, razumete! Palca v tilnik, tako, da se drug drugega dotikata, prste pa na sapnik. In potem stisnite, kar morete.«

»Zadušil se bo!«

»Neumnost! Človek se ne zaduši tako naglo! Taki lopovi in zločinci so kakor plevel, ki se ne da iztrebiti.

Ko ste ga torej prijeli, ga morate pritisniti k tlom, kjer ga boste laže in z večjo močjo tiščali za vrat, ko pa če sedi. Ampak ne smete ga napačno vreči na tla! Sunite ga na levo in potem šele ga vrzite na trebuh in mu pokleknite na hrbet. Le tako ga boste čisto varno držali. Niste vajeni takih prijemov in utegne se le zgoditi, da bo kriknil. Pa ne bo sile. Držite ga, da pridem.

Bodete znali?«

»Gotovo! Svojčas sem se mnogo pretepal.«

»Pretepal —!« se je rogal starec. »To ni nič, čisto nič! In pomislite tudi, da je kapitan dolg človek! Ne osramotite svojega učitelja pa glejte, da se vam oni tam v sobi ne bodo smejali!

Torej naprej! In počakajte, da zakličem!«

Zlezla sva spet oglednikoma za hrbet. Počeni sem, da bi bil vsak hip pripravljen.

Pogovarjala sta se. Kapitan je bil nevoljen, da morajo tako dolgo čakati in da kovača ne ležeta spat. Omenila sta tudi naju z Old Deathom in da naju bo »polž« že našel.

Prav tedaj pa je povedal Old Death polglasno:
»Tule sva, meššurs! Pazita vendar!«

Brž sem se zravnal za kapitanom in ga prijel za vrat, kakor je Old Death naročil, ga položil na tla in mu pokleknil na hrbet. Besedice ni zinil, le z rokami in nogami je nekaj časa otepal, pa tiho obležal.

Old Death je pristopil, udaril kapitana z ročajem samokresa po glavi in rekel:

»Izpustite ga, sicer se res zaduši! Ste čisto dobro opravili. Zdi se, da ste nadarjeni za take reči. Še bodete kedaj velik lopov ali pa prvovrsten westman! Vzemite ga na rame pa pojdiva!«

Pobasala sva ujetnika in šla k vratom.

Old Death je popraskal in Lange je odprl. Začuden naju je gledal.

»Koga pa prinašate —? Menda ne —?«

»Bodete že videli!« se je smejal Old Death. »Zaklenite pa pojdimo v sobo!«

Kako so gledali, ko sva položila najin plen na tla!

»Vraga —!« je pravil stari sivolasi Nemeč. »Dva kukluksarja —! Mrtva —?«

»Še ne čisto,« je pravil Old Death. »Vidite, kako je bilo dobro, da sem vzel svojega mladega tovariša s seboj! Dobro je opravil, celò poveljnika samega je premagal!«

»Poveljnika —? Ah, sijajno! Ampak — kje pa so njegovi ljudje in zakaj sta ju prinesla v sobo?«

»Vam moram šele povedati —? Bi vendar lahko sami uganili! Jaz in tale mladi sir bova vzela temale dvema obleko, se našemila za kukluksarja in zvalila lopove v sobo. Za hlevom se skrivajo.«

»Ali ste od vraga —? Življenje tvegata! Kaj če opazijo, da nista prava —!«

»Tega seveda ne bodo opazili!« je dejal stari. »Old Death je navihan človek in tale mladi master tudi ni tako neumen, kakor podoba kaže.«

Pripovedoval je, kaj sva slišala in kako sva opravila, in nato je povedal svoj načrt.

Jaz bi se preoblekel za »ključavničarja« in šel za hlev k bezgovemu grmu po kukluksarje. Old Death bi si nadel obleko kapitana, ki mu je bila ravno prav, ker je bil tudi kapitan zelo dolg človek, in bi prevzel vlogo poveljnika.

»Razume se samo po sebi,« je pridjal, »da smeva le šepetaje govoriti. Pri šepetanju so si vsi glasovi podobni.«

»No, če že hočeta tvegati, pa tvegajta!« je pravil Lange. »Lastno kožo bodeta nesla naprodaj, ne pa našo —.

Kaj pa naj mi medtem počenjamo?«

»Predvsem pojdiva ven pa poiščita močnih drogov ali pa tramov. Podprli bomo z njimi vrata in okna, da jih ne bodo vlomili. Nato ugasnete luči in se skrijete kje v hiši. To je zaenkrat vse. Kaj vse še bo treba storiti, se bo pokazalo.«

Oče in sin sta odšla.

Midva pa sva slekla ujetnikoma »društveni krog«. Iz črnega blaga je bil in bele znake je imel našite. Kapitanov krog je imel na kapuci, na prsih in na bedrih našito bodalo iz belega sukna, ključavničarjev pa ključe. Bodalo je bilo torej znamenje poveljnika. Tisti, ki je sedel v gostilni in čakal na naju in ki mu je bilo ime »polž«, je imel torej najbrž znak polža našit na kroju.

Ko sva slačila kapitanu hlače, se je prebudil. Divje je pogledal krog sebe in segel za pas po samokres. Seveda sva mu ga že zdavnaj odvzela.

Old Death ga je koj potisnil na tla, mu nastavil bowieknife na prsi in dejal:

»Mir, fantel! Le samo krikni, pa te zabodem!«

Kapitan je bil dobrih trideset let star, vojaško brado je nosil, njegov obraz je imel ostre poteze in temno polt. Najbrž je bil mož odnekod iz južnih držav.

Prijel se je za glavo, kamor ga je udaril Old Death, in šepnil:

»Kje sem? Kdo ste vi?«

»Tukaj stanuje Lange, ki si ga mislil napasti, boy! In midva tule sva tista Nemca, ki na naju čaka »polž« v gostilni. Vidiš torej, da si tam, kamor te je gnalo srce!«

Mož je stisnil ustnice in plašno gledal krog sebe. Lange in sin sta se vrnila s koli in z žago.

»Vrvi za dvajset ljudi imava tudi pripravljene,« je poročal starejši.

»Dajte sem! Zaenkrat samo za dva!«

»Ne! Zvezati se ne dam!« je kriknil kapitan in skušal vstati. Pa koj mu je Old Death spet nameril nož na prsi.

»Ne geni se, pravim! Najbrž so ti pozabili povedati, kdo da sem. Old Death mi pravijo in gotovo boš vedel, kaj to ime pomeni. Ali pa morebiti misliš, da sem prijatelj kukluksarjev in secesijonistov —?«

»Old — Old Death ste —?« se je kapitan prestrašil.

»Da, moj ljubi, Old Death sem. Zato se prav nič brez potrebe ne razvnečaj! Vse vem! Vem, da hočeš mladega Langeja obesiti, starejšega pa do kosti pretepsti in mu hišo zažgati. Če hočeš, da ti prizanesemo, se vdaj v svojo usodo!«

»Old Death —!« je ponavljal in bleдел. »Če si Old Death, sem izgubljen!«

»Tisto še ravno ne. Nismo lopovi in morilci kakor vi. Pustili vam bomo življenje, če se nam brez boja vdete. Če ne, pa bodo jutri vaša trupla plavala po reki.«

»Življenje bi nam pustili —?« je strahoma popraševal kapitan. Pogumen človek ravno ni bil.

»Da. Pa le če se vdete in zapustite mesto in tudi Texas pa če se ne vrnete nikdar več. Če sprejmeš ta pogoj, je dobro. Če ne, pa je pri kraju z vami!

Pripeljal bom še tvoje ljudi, ki zunaj čakajo. Vse jih bomo polovili. Zapovej jim, naj se vdajo! Sicer vas vse postrelimo kakor jato golobov.«

Zvezali smo ga in mu zamašili usta. Njegov tovariš se je tudi zbudil, pa ni besedice rekel. Odnegli smo ju v spalnico, ju položili na postelji Langeja in njegovega sina ter skrbno zažgnili. Da se nista mogla zvaliti na tla, sem ju še posebej trdno privezal k postelji.

Old Death se je zadovoljno režal.

»Takole —! Komedijska se bo takoj začela. Treba je le, da še pripeljemo tovariše. Kako se bodo čudili, ko bodo spoznali, kdo sta tale dva zaspanca! Rad bi videl njihove obraze!

Pa povejte, master Lange, ali bi se ne dalo kako narediti, da bi jih opazoval in govoril z njimi, pa da bi mi ne mogli do živega?«

»Hm —!« je dejal Lange in gleda po stropu. »Od tamle gori! Strop je lesen, samo deske so položene na trame. Lahko bi eno ali dve odtrgal.«

»Dobro! Pojdite pa vzemite puško s seboj! Skrijte se na podstrešju in počakajte, da vas pokličem. Prej pa še poskrbimo za primerne zapahe in opore.«

Nažagali in pripravili smo bruna, da bi z njimi zapahnili vrata in oknice, ko bi bili vsi kukluksarji v pasti. Nato se je Old Death preoblekel za kapitana, jaz pa za ključavničarja. V hlačah sem našel sveženj vetrihov.

»Vzemite jih s seboj, odpirali pa ne bodete z njimi,« me je poučeval Old Death. »Niste ključavničar in tudi ne vlomilec, ne razumete se na vetrihe, nerodni bi bili in kukluksarji bi zasumili prevaro.

Poberite ključe od vseh vrat! Z njimi bodete odpirali, pa se le delali, kot da z vetrihi odpirate. Nož in samokrese vzameva s seboj, puške pa pustiva Langeju. Tudi kukluksarja nista imela pušk.

Vi drugi,« se je obrnil k Langeju in njegovim sosedom, »vi pa odtrgajte deske v stropu nad spal-

nico! To se mora zgoditi še preden bodo kukluksarji v pasti. In vse luči ugasnite!

Sedaj pa pojdimo!«

Pobral sem ključe od spalnice in od sobe, Lange in njegovi ljudje so zlezli na podstrešje, midva z Old Deathom pa sva stopila na dvorišče. Tudi dvoriščni ključ sem vtaknil v žep.

Zunaj sva počakala in Old Death mi je še dal podrobna navodila. Pod streho je počilo, Lange je odtrgal desko nad spalnico. Ločila sva se, Old Death je šel k hmelovkam, jaz pa čez dvorišče k bezgovemu grmu po »svoje ljudi«. Nisem stopal rahlo, slišati so me morali in tudi nagovoriti, da bi se ne izdal s kako napačno besedo. Utegnili so imeti dogovorjeno geslo.

Pravkar sem mislil zaviti krog ogla, ko je vstala pred menoj temna postava. Skoraj bi bil trčil v njo.

»Stop!« je rekel nekdo. »Si ti, ključavničar?«

»Da.«

»Kako je? Dolgo smo čakali.«

»Pridite! Pa tiho!«

»Koj obvestim poročnika. Počakaj!«

Smuknil je v temo.

Torej tudi poročnika so imeli —. Kukluks klan je bil čisto po vojaško organiziran!

Čakal sem menda minuto, pa je spet nekdo prišel iz teme. Šepnil je:

»Dolgo je trajalo! Ali tista vražja Nemca že spita?«

»Končno! Pa tem bolj zanesljivo. Poln vrč brandyja sta izpraznila, preden sta legla.«

»Lahko delo bo! Pijana sta.«

Kako pa je z vetrihi?«

»Vse v redu.«

»Pa pojdimo! Polnoč je minila, pozno je že. Tudi pri Cortesiju se bo vsak čas začelo. Ob enih po polnoči bodo udarili, tako smo se domenili. Pelji nas!«

Zagrnjene postave so se pojavile v temi. Šli smo.

Za hišo nas je čakal »kapitan«, Old Death. Njegova dolga postava je bila čisto kapitanovi podobna, vsaj v temi. Rahlo je stopil k nam.

»Ali imate še kako povelje, kapitan?« je vprašal poročnik.

»Ne!« je šepnil Old Death kratko in rezko. »Šli bomo v sobo. In tam se bo že pokazalo, kaj je treba storiti.

Ključavničar, odpri!«

Pristopil sem k vratom. Ključ sem držal v levi, v desnici pa vetrihe. Nekaj vetrihov sem poskusil, pa odprl s ključem.

Stopila sva z Old Deathom na stran in »tovariši« so zlezli v vežo. Petnajst sem jih naštel. Poročnik je ostal zunaj. Ko so bili vsi v veži, je vprašal:

»Svetiljke?«

»Zaenkrat samo vašo!« je naročil Old Death.

Vstopili smo zadnji in zaklenil sem vrata. Poročnik je izvlekel iz žepa slepico in posvetil. Pri njenem svitu sem videl, da je njegova temna obleka našita z znaki bowieknifa. Tudi njegovi ljudje so bili zaznamovani. Vse mogoče znake sem opazil, krogle, polmesece, križe, kače, zvezde, žabe, kolesa, srca, škarje, ptiče, različne živali itd.

Poročnik je imel močno nagnjenje do zapovedovanja. Svetil je po veži, razvrščal ljudi in vprašal kapitana:

»Straže pred vrata?«

»Čemu? Ni treba!« je odgovoril Old Death.

»Ključavničar naj zaklene, nihče ne more za nami.«

Brž sem zaklenil, da poročnik ni mogel ugovarjati, pa pustil ključ v vratih.

Old Death je poveljeval:

»Vsi moramo v sobo. Kovača sta močna ko medveda.«

»Čisto drugačni ste nocoj ko drugič, kapitan!«

»Drugačne razmere! Naprej!« je poveljeval Old Death rezko.

Porinil me je k sobnim vratom. Spet sem imel pripravljen ključ in spet sem poskušal z vetrihi. Delal sem se, kot da ne morem brž pravega najti.

Odprl sem in tiho smo se splazili v sobo. Old Death je vzel poročnikovo slepico in posvetil k vratom spalnice.

»Tamle spita! Notri moramo! Pa tiho, zelo tiho!«

»Naj prižgemo še več slepic?« je popraševal poročnik.

»Ne še. V spalnici.«

Zabraniti je hotel, da bi »tovariši« ne spoznali prezgodaj, kdo da »spi« v Langejevih posteljah.

Previdno in rahlo sem odpiral. Saj nisem smel zbuditi »kovačev« —.

Odločilni trenutek je prišel. Ali bodo šli v past —? In vsi —? Naglo sva morala opraviti, nisva jim smela dati časa za pomišljanje. V spalnici je bilo prostora še za več ko za petnajst ljudi, če so stali tesno drug ob drugem. In vse sva morala spraviti v spalnico, da sva poenostavila »obleganje«.

Tiho sem končno odprl vrata. Old Death je posvetil v spalnico in zapovedal:

»Spita. Brž! Pa tiho! Poročnik naprej!«

Iznebiti se ga je hotel, bil je izmed vseh morebiti še najnevarnejši. In ni mu dal časa za ugovor. Porinil ga je skozi vrata in drugi so šli za njim kakor ovce.

Hvalabogu, vsi so bili v pasti —!

Nemudoma sem zaklenil vrata.

»Brž bruna!« je naročil Old Death.

Pograbila sva jih, natančno so bila pomerjena. Uprla sva jih na eni strani v vrata, na drugi pa ob najbližnji oknjak pošev čez sobo. Trdno so držala, moč slona bi bila potrebna, da bi strl opore.

Pohitel sem k stopnicam, ki so peljale na podstrešje.

»Ste gori?« sem zaklical. »So že v pasti! Vsi! Pridite!«

Prihiteli so.

»Kako je?« so križem popraševali.

»Vsi so v spalnici. Brž trije izmed vas ven k oknu pa podprite oknice z bruni! Če bi kateri skušal uiti, mu dajte kroglo!«

Trije so odhiteli, da izvršijo naročilo. Drugi pa so šli z menoj v sobo.

Ujeti kukluksarji so menda medtem posvetili po zaspancih, ju spoznali — pa spoznali tudi, da sva jih grdo prevarila. Divji krik in vik so zagnali, kleli so tulili in razbijali s pestmi po vratih.

»Odprite! Sicer vam vse razbijemo!«

Seveda se nismo zmenili za nje. Tiho smo čakali pri vratih.

Upirali so se ob nje, da so ječala in pokala. Pa opore se niso vdale. Poskusili so še pri oknu.

»Ne gre!« je nekdo jezno zavpil. »Menda so drogi uprti ob okno.«

Na dvorišču je nekdo grozeče zaklical:

»Proč od okna! V pasti ste! Kdor odpre okno, dobi kroglo!«

Tedaj se je oglasil tudi Old Death za vrati:

»Da! V pasti ste! Tudi vrata so zadelana in zasedena. Dovolj nas je, da vas lahko v nekaj trenutkih pošljemo na oni svet.

Vprašajte kapitana, kaj morate storiti!«

Meni pa je šepetaje naročil:

»Pojdiva na podstrešje! Vzemite slepico in puško! Drugi pa naj ostanejo v sobi in stražijo vrata. Prižgite luč!«

Odšla sva po stopnicah.

Kmalu sva našla odtrgano desko. Zagrnila sva luč, snela kapuce in rahlo dvignila desko.

Spalnica pod nama je bila razsvetljena. Kukluksarji so si svetili s slepicami. Natlačena soba jih je bila. Sneli so kapitanu in ključavničarju vezi in jima odvzeli zamašek od ust. Tiho so bili, le kapitan jim je nekaj pridušeno pravil. Zdelo se mi je, da jim zelo nujno prigovarja.

Nekaj časa sva jih gledala. Poročnik se je prvi oglasil:

»Oho —! Da bi se vdal —? Čemu? Koliko pa jih je pravzaprav zunaj?«

Old Death jim je zaklical:

»Več ko dovolj, da vas lahko v petih minutah vse postrelimo!«

Vseh oči so se obrnile kvišku. Osupli so gledali temno luknjo v stropu.

V tistem hipu je počil zunaj strel in še eden. Old Death je koj vedel, kaj streljanje pomeni, in je priliko koj izrabil.

»Ali slišite!« jim je zaklical. »Señor Cortesio je sprejel vaše ljudi s kroglami! Vse mesto je proti vam! Ljudje prav dobro vejo, da ste prišli in da se mislite ugnezditi v La Grangi. Pripravili so vam sprejem, kakršnega pač niste pričakovali. La Grange ne potrebuje kukluks klana!

Koliko nas je, vprašate? V sobi poleg vas jih je dvanajst, zunaj pod oknom šest, tu gori pa sedem. In moje ime je Old Death, razumete!

Deset minut vam dam časa. Ako odložite orožje in se vdate, vam pustimo življenje. Ako pa se ne vdate, vas enostavno postrelimo. Taka je moja zadnja beseda. Storite kar hočete!«

Pokril je odprtino in mi šepnil:

»Brž ven in h Cortesiju! Pomoč potrebuje!«

Vzela sva si še dva moža iz sobe, kjer sta Langeja zadostovala, in dva izpred okna na dvorišču, kjer je eden sam zadostoval, in šli smo. Šest nas je bilo.

Spet je počil strel pri Cortesiju. Smuknil sem čez ulico in opazil kakih pet sumljivih postav. Drugi so pravkar prihiteli izza Cortesijeve hiše in eden izmed njih je pravil, glasneje menda, nego je morebiti nameraval:

»Zadaj tudi streljajo! Ne moremo v hišo!«

Legel sem na tla in zlezel bliže.

Nekdo je pravil polglasno:

»Vražja smola! Kdo bi si bil mislil! Mehikanec je navohal, da pridemo. Njegovi streli bodo prebudili vse mesto! Glejte, že prižigajo povsod luči! Nekdo prihaja!

Pohiteti moramo! Razbijmo mu vrata s puškimi kopiti! Hočete?«

Nisem čakal na odgovor. Smuknil sem nazaj k tovarišem in prosil:

»Brž, meššurs! S kopiti nad lopove! Cortesiju mislijo vrata razbiti!«

»Well! Nad nje!«

In že so ropotali gosti udarci po glavah prestrašenih kukluksarjev, kot da padajo z neba. Kričeč na vse grlo so zbežali in pustili »na bojišču« tri tovariše, ki so dobili take krepke sunke, da so obležali.

Razorožili smo jih in Old Death je potrkal.

»Kdo je?« je nekdo vprašal.

»Old Death, señor! Pregnali smo vam lopove. Zbežali so. Odprite!«

Previdno so se vrata odprla. Mehikanec je spoznal scouta, vkljub temu da je bil še našemljen za kukluksarja.

»So res odšli?«

»Izginili so kakor kafra. Štiri smo prijeli. Streljali ste?«

»Da. K sreči ste me posvarili. Pazil sem, sicer bi se mi bilo hudo godilo. Pa sva se oborožila s črncem, jaz sem streljal spredaj, on pa zadaj na dvo-

rišču. Niso mogli v hišo. Pa bi bili vseeno vlomili, da niste prišli.«

»Da, rešili smo vas! Pa tudi vi nam pridite na pomoč! Sem k vam se ne vrnejo več, mi pa imamo sedemnajst njihovih ljudi ujetih. Premalo nas je, da bi jih obvladali. Pridite k nam, vaš črnc pa naj zbobna vkup vse mesto! Vse mora biti na nogah in zagodli bomo tem zločincem tako, da nas bodo pomnili!«

»Torej pa naj predvsem pokliče sheriffa.

Čujte! Ljudje prihajajo! Tudi jaz koj pridem.«

Odšel je v hišo, da se pripravi.

Od desne sem sta po ulici prihajala dva moža s puškami v rokah. Popraševala sta, kaj streljanje pomeni. Povedali smo jima in koj sta bila pri volji, da nam pomagata. Meščani La Grange so bili miroljubni ljudje, za kukluksarje niso marali. Celò tisti, ki so bili secesijonističnega mnenja, so jih sovražili. Njihovo počenjanje se je studilo vsaki politični stranki.

Pobrali smo ranjence in šli k Langeju.

VI.

Vesela razsodba.

Ujeti kukluksarji so bili mirni. Señor Cortesio je prišel in kmalu za njim še drugi meščani, skoraj vsi oboroženi. Sprednja soba jih je bila polna, še v veži in na ulici so stali ljudje. Šumelo in vrvelo je v hiši in krog nje kakor na sejmu in kukluksarji so pač morali spoznati, da slabo kaže za nje.

Z Old Deathom sva stopila na podstrešje in odstranila desko. Klavrn prizor se nama je nudil. Ujetniki so sloneli ob stenah, sedeli po posteljah in čepeli po tleh, tiho so bili, brezupno so pobešali glave.

Old Death se je oglasil:

»No —! Deset minut je minilo. Kaj ste sklenili?«

Nihče ni odgovoril. Le eden je polglasno zaklel.

»Molčite —? Torej se nočete vdati? Streljali bomo.«

Pomeril je. Tudi jaz sem vzel puško. Čudno, niti enemu ni prišlo na misel, da bi segel za pas po samokres. Ti lopovi so bili na dnu duše strahopetci. Junaki so bili le v boju s slabiči.

—»Odgovorite, sicer začnemo!« je grozil starec. Spet ni nobeden zinil.

Old Death mi je šepnil:

»Streljajva! Morava, sicer bodo mislili, da si ne upamo. Pomerite poročniku v roko! Jaz bom vzel kapitana.«

Strelna sta počila. Zadelo sva natančno.

Kapitan in poročnik sta kriknila, drugi pa za njima. Hiša je odmevala od njihovega tuljenja.

Ljudje zunaj so čuli streljanje pa so mislili, da se napad začne. Strelji so pokali vse križem, pred hišo, v sobi, na dvorišču, krogle so udarjale skozi vrata in oknice in tudi zadele. Kukluksarji so se vrgli na tla in kričali kakor na ražnju. Kapitan si je zavijal ranjeno roko v posteljno rjuho in vpil:

»Stojte! Vdamo se!«

»Dobro!« je dejal Old Death. »Odstopite od postelj in zložite vse orožje na nje! Izpustili vas bomo iz spalnice in preiskali. Kdor bo skrival orožje, dobi kroglo.«

Pometali so orožje na postelje. Njihov položaj je bil res brezupen. Na beg niso smeli misliti. Da bi s samokresi v rokah udarili skozi nas? Malokateremu bi se posrečilo, da bi se v gneči izmuznil. Če pa so se vdali, so si vsaj življenje rešili. Nič hudega se jim ni moglo zgoditi. Nikomur še niso nič žalega storili, svojih namer niso izvršili, izvršenega zločina jih torej nismo mogli obdolžiti.

»Dobro!« je dejal Old Death, ko so odložili orožje. »Še tole vam povem. Stražili vas bomo tule gori in gorje tistemu, ki bi segel po orožju, ko se bodo vrata odprla. Brez usmiljenja dobi kroglo.«

Poslal me je v sobo. Sporočil bi naj Langeju, naj odprejo spalnico, izpustijo kukluksarje in jih povežejo.

Odšel sem. Pa naročilo se ni dalo tako lahko izvršiti, kakor sem si mislil.

Veža in soba sta bili polni ljudi in razsvetljeni kakor ob belem dnevu. Skoraj vsak je prinesel tudi luč s seboj. Bil sem še vedno oblečen »za kukluksarja«, ljudje me še nikdar niso videli, niso me poznali, pa so bili prepričani, da sem res eden iz osovražene družbe. In nemudoma so se me lotili. Zaman sem ugovarjal, suvali so me in pehali, da so

me še nekaj dni vse kosti bolele. Vse je kričalo, koj so me mislili obesiti.

Posebno neki dolgi koščeni človek me je neprestano dregal s pestjo med rebra in tulil:

»Ven z njim! Ven z njim! Naše drevje ima veje, lepe veje, krasne veje, močne veje! Ne bodo se zlo-mile, če na nje obesimo tega poba!«

Porival me je k dvoriščnim vratom.

»Ampak, sir —!« sem vpil. »Saj nisem kuk-luksar! Vprašajte master Langeja!«

»Lepe veje, krasne veje!« je ponavljal in me dregal med rebra.

»Zahtevam, da me peljete k Langeju v sobo! Preoblekel sem se v njihov kraj samo da bi —.«

»Res krasne veje —! In vrv se bo tudi dobila tod, močna, dobra, lepa vrv za na vrat!«

Porival me je dalje in mi sunil pest s toliko silo med rebra, da mi je končno pošla potrpežljivost.

»Sir,« sem ga nahrul, »prepovem si tako sirovost! K Langeju hočem! Razumete!«

»Krasne veje! Sijajne vrvi!« je tulil še glasneje in mi spet porinil pest med rebra.

Vzkipel sem. Sunil sem mu pest v obraz, da bi bil gotovo nekaj korakov odletel, če bi bilo toliko prostora v veži. Preveč nagosto so stali ljudje.

Pa nekaj razmaha sem le dobil. In koj sem porabil priliko, se obrnil, z vso silo planil v gnečo, tulil ko ranjen vol in slepo mahal in suval krog sebe. Razmaknili so se, priboril sem si ozko ulico in se nazadnje priril v sobo. Pa za mojim hrbtom se je gneča spet zgrnila, ljudje so se drenjali za menoj, kdor me je mogel doseči, me je sunil, butnil, udaril, in deževalo je pesti na mene, da sem bil kakor v stopah. Gorje pravemu kukluksarju, če so že po-narejenega tako mlatili!

Koščeni mi je bil trdo za petami. Kričal je ka-kor zaboden merjasec, obenem z menoj se je priril v sobo.

Tam pa ga je zagledal Lange.

»Za božjo voljo, sir!« ga je sprejel, »kaj pa je? Zakaj tako kričite? In krvavi ste!«

»Na vejo s temle kukluksarjem!« je razdraženo vpil. »Nos mi je razbil, zobe mi je izbil, enega, dva, tri, štiri —. Krasne zobe! Edine, ki sem jih še imel! Na vejo z njim!«

Močno je krvavel. No, se vsaj ni brez vzroka jezil!

»Tale —?« je pokazal Lange na mene. »Ampak, sir, častivredni sir, tale vendar ni nikak kukluksar! Naš prijatelj je in njemu se moramo največ zahvaliti, da smo lopove ujeli v past. Brez njega bi menda ne živel več in moja hiša bi bila v plamenih!«

Koščeni je široko gledal in odpiral brezzoba usta.

»Brez — tegale —?«

Vse se je smejalo.

Obrisal si je z robcem znojno čelo in krvaveči nos. Jaz pa sem gladil različna mesta na svojem ubogem telesu, kjer so me zadele pesti hudih meščanov in kjer so se njihovi sledovi še dolgo videli v obliki modrikastih peg.

»No, sedaj ste čuli, sir!« sem ga nahrul. »Kar besneli ste! In obesiti ste me hoteli! In od vaših koščениh pesti me vse telo boli! Kaj si neki mislite?«

Mož si najbrž nič ni mislil, tako osupel je bil. Le usta je široko odpiral in dlan mi je kazal. In na dlani sta ležala njegova »edina« zoba.

Jeza me je minila. Še smejal sem se. Prizor je bil vreden smeha.

In končno sem se iznebil tudi svojega naročila.

V modri predvidevnosti so se ljudje že obilo oskrbeli z vrvmi in jermeni. Cel kup jih je ležal v kotu.

»Sedaj pa na delo! In brž!« sem pravil. »Old Death bo že nevoljen. Ne bo vedel, kaj se mi je zgodilo in čemu se toliko obotavljam.

Master Lange, odprite vrata in izpuščajte ujetnike iz spalnice! Pa posamič! In vsakega bomo nemudoma zvezali.

Toda pravzaprav bi moral biti sheriff poleg. Kje pa je? Saj je señor Cortesio vendar rekel, da bo poslal po njega —.

»Sheriff —?« se je smejal Lange. »Sheriff je vendar že tu! Menda ne veste, komu se morate zahvaliti za sunke in bunke, ki ste jih prejeli? Tale je vendar sheriff!«

Pokazal je na koščeneža.

»Vsi vragi, sir!« sem se hudoval. »Vi ste sheriff —? Najvišja izvršujoča oblast v tem prelepem mestu —? Ki naj skrbi za red in naj čuva nad postavo —? Vi pa poleg tega še vršite posle rablja —?

Čujte, to je preveč! Ni čuda, da so se razkošatili kukluksarji v vašem mestu!«

V silno zadrego sem ga spravil. Ni si vedel drugače pomagati, ko da je spet široko odprl prazna usta, mi pokazal na dlani svoja »edina« zoba in jecljal:

»Pardon, sir! Zmotil sem se v osebi! Vaš obraz je namreč izrazito lopovski!«

Takole —!

Nasmejal sem se.

»Hvala lepa! Je pa vaš zato tem žalostnejši!

Pa storite vsaj odslej svojo dolžnost. Sicer bodo ljudje zasumili, da hočete samo radi tega poštene ljudi obešati, ker skrivaj držite s kukluksarji.«

Koj se mu je vrnila uradna zavest.

»Oho —!« se je vzravnal. »Jaz — sheriff visoko čislaneža mesta La Grange — pa kukluksar —?! Koj vam dokažem, da ni res!

Umaknite se, meššurs! Prostora za zločince! Stopite ven v vežo pa namerite puške v sobo! Pokazali jim bomo, kdo je danes gospodar v hiši in v mestu! Še nocoj jih bomo sodili in obsodili!

Vi tamle pa vzemite vrvi v roke! In vi, master Lange, pa odprite vrata!«

Ljudje so ubogali. Cel tucat pušk se je pomolil skozi vrata. V sobi je ostal le sheriff, oba Langeja, Cortesio, dva Nemca in jaz. Zunaj je kričala množica in zahtevala kukluksarje, da jih linča. Odprli smo jim okna, da bi videli, kako jih bomo sodili.

In nato smo odstranili opore in odprli vrata.

Nobeden ni hotel prvi ven. Pozvali smo kapitana in poročnika, naj prideta prva.

Pomišljala sta se še, pa stopila. Roke sta imela povezane, tudi nekaj drugih ujetnikov je bilo ranjenih. Pri luknji v stropu je sedel Old Death s puško v roki.

Po vrsti smo jih sprejemali, povezovali in odajali sheriffu, ta pa jih je izročal v varstvo Nemcema. Pustili smo jih zaigrane, le kapitanu in poročniku smo odvezli kapuce.

Ko so bili kukluksarji pospravljeni, smo se posvetovali, kam bi jih djali. Ječe za dvajset ljudi v miroljubni La Grangi seve niso imeli.

Sheriff si je vedel pomagati.

»Vtaknimo jih v gostilniško dvorano! Najbolje je, da zadevo koj opravimo. Sestavlil bom jury s predsednikom in porotniki in jih obsodil. Obsodba se nemudoma izvrši. Slučaj je izjemen in izjemni ukrepi veljajo za njega.«

Vest se je hitro raznesla med občinstvom. Ljudje so se premaknili, vse je hitelo v gostilno, vsak si je hotel priboriti čim najboljši prostor. Drugi so ostali na stopnicah in pred okni in stezali vratove.

Ko smo pripeljali kukluksarje, je deževalo na nje zabavljic, kletvic in groženj. Straže so se morale odločno postaviti, sicer bi bilo ljudstvo zločince kar samo linčalo.

Dvorana je bila že skoraj polna, ko smo prišli. Bila je slavnostna dvorana La Grange, namenjena predvsem plesu in sličnim družabnim prire-

ditvam. Izpraznili smo jo, kolikor se je pač dalo, in se zmašili na oder. Tudi ujetnike smo spravili na oder.

Sestavili so jury. Sheriff je bil za predsednika, izbrali so še javnega tožitelja, zagovornika, zapisnikarja in porotnike. Jury je bila seveda taka, da me je groza spreletavala, pa pomagati se ni dalo. Sheriff je dejal, da je slučaj izjemen, in prav je povedal. Za priče smo bili: Langeja, Cortesio, pet Nemcev iz La Grange, Old Death in jaz. Obtožencem smo odvzeli kapuce in pokazalo se je, da nobenega domačina ni bilo poleg, sami tujci so bili, pritepli so se bogvedi od kod. Tudi »dokaze« smo zbrali, orožje obtožencev, samokrese, nože in puške. To je Old Death našel nekje za Langejevim konjskim hlevom. Ta »corpora delicti« smo zložili na mizo pred »sodni stol«.

In nato se je začelo.

Sheriff je otvoril zasedanje in predvsem izjavil, da prič ne bo treba zapriseči, kajti »moralična kakovost obtožencev je tako nizkotna, da ni vredno radi njih s prisego nadlegovati velespoštovanih gentlemanov, ki so povabljeni za priče«. Razen kukluksarjev da so prisotni vobče le samo možje, »ki«, je dejal, »je njihovo pravno in postavno mišljenje vzvišeno nad vsak dvom. Kar z zadovoljstvom in veseljem ugotavljam.«

Gromovit živijo se mu je zahvaljeval za laskavo priznanje. In z dostojanstvenimi pokloni se je zahvaljeval sheriff. Meni pa se je zdelo, ko sem gledal po dvorani, da vidim prav marsikateri obraz, ki ni dal čisto nezmotljivo sklepati na »vzvišeno pravno in postavno mišljenje« njegovega lastnika.

Po tem uvodu je jury zaslišala priče. Omejili smo se le na izjavo Old Deatha, ki je ves dogodek obširno pripovedoval. Mi drugi pa smo pritrdili, da je res tako bilo.

Nato je vstal states attorney, državni pravdnik.

Ponovil je naše izjave, da so obtoženci člani tajne družbe, ki ima zločinske namene, ki izpodkopa zakoniti red in temelje države in pripravlja vsega obsojanja vredne napade in druge zločine, za katere je v zakoniku predvidena dolgoletna ali do smrtne ječa ali pa celo smrtne kazen. Že pripadnost k tej tajni družbi zadostuje, da se obtoženec kaznuje z desetletno do dvajsetletno ječo.

Razen tega pa, je nadaljeval, je dokazano, da so obtoženci nameravali obesiti nekdanjega častnika republike, do krvi preteptati dva zelo častivredna gentlemana ter sežgati hišo spoštovanega someščana. In končno, je pravil in nadaljeval s povzdignjenim glasom, so nameravali obesiti dva tuja, izredno miroljubna in častivredna gentlemana — s temi naslovi je menil Old Deatha in mene ter se nama globoko priklonil —, katero obešanje bi bilo najbrž povzročilo njuno smrt. Zato je treba tako namero strogo kaznovati, posebej še, ker se morajo častivredni meščani mesta La Grange prav njima zahvaliti, da niso uspeli hudobni nameni, ki so grozili mestu in njegovim prebivalcem.

Zahtevati mora torej neizprosno kazen ter predlaga, da se nekatere kukluksarje, ki jih bo ostro oko častivredne jury pač znalo izbrati, obesi za vrat, druge pa izdatno pretepe, da se bodo poboljšali, pa da se jih nato vtakne za vse življenje za debele zidove, kjer jim ne bo več dana prilika, da bi škodovali državi in priznalo vsega spoštovanja vrednim državljanom.

Tudi državni pravdnik je žel obilo vzklikov in se jim je z globokimi pokloni zahvaljeval.

Za njim je nastopil zagovornik.

Predvsem je ugotovil nedopustno postopanje sodišča. Nihče da ni vprašal obtožencev za imeni in drugimi okoliščinami. Kar je treba, predlaga, nemudoma popraviti, kajti sodni dvor mora vendar vedeti, ko ga bo na primer obesil ali pa zaprl, že

radi mrtvaškega lista in drugih pisarij — res duhovita pripomba, ki sem z njo od vsega srca soglašal. Popolnoma priznava, je dejal, zločinske namene kukluksarjev, kajti kar je res, je res in resnica se ne da tajiti. Toda nobenega svojih zločinskih namenov niso tudi v resnici udeležili, obtičali so le pri poskusu. Zato se ne more govoriti o kazni kakor na primer o obešanju ali o dosmrtni ječi.

Vpraša vse prisotne, se je obrnil po dvorani, ali je že sam poskus kakega dejanja kedaj komu škodoval in ali vobče more škodovati. Gotovo še nikdar ne in tudi topot ne. Ker torej nikomu niso škodovali, mora na vsak način predlagati oprostilno razsodbo. S čimer bodo člani visokega sodnega dvora in vobče vsi spoštovani prisotni pokazali, da so človekoljubni gentlemani in miroljubni kristjani.

Le malokdo v dvorani mu je pritrjeval. Priklonil pa se je v polkrogu, kot da mu ves svet živijo kliče.

Spet je vstal predsednik.

Najprvo je ugotovil, da je namenoma izpustil običajno poizvedovanje po imenih in drugih okoliščinah obtožencev, ker je popolnoma prepričan, da bi ga bili nalagali. Za slučaj, da se jih obesi, pa predlaga kratko in malo eden sam mrtvaški list, ki se naj približno glasi: dvajset kukluksarjev obešenih, ker so si sami krivi.

Priznava nadalje, je pravil, da se zločinska dejanja niso posrečila, da je ostalo le pri poskusu in da bo iz tega stališča tudi stavil vprašanje o krivdi. Pa le tujima gentlemanoma gre zahvala, da iz poskusa ni nastalo dejstvo. Poskus zločina že pomeni nevarnost za državljane in tako nevarnost je treba kaznovati.

Nima časa, je pravil, in tudi ljubi se mu ne, da bi cele ure omahoval med tožiteljem in zagovornikom, niti mu ne prihaja na misel, da bi se predolgo pečal z zločinsko družbo, ki je bila sedemnajst mož

močna in dobro oborožena, pa se je dala ¹¹ujeti dve-
ma samima osebama. Taki junaki niso vredni niti
da bi se vrabci ali kanarčki brigali za nje. Tudi se
mu je že očitalo, da je menda prijatelj kukluksarjev.
Teга očitka ne sme mirno vtakniti v žep, poskrbel
bo, da bodo lopovi vsaj pošteno osramočeni odšli in
na vrnitev temeljito pozabili.

Vpraša torej gospode porotnike, ali so obtoženci
krivi poskušaneга umora, ropa, telesne poškodbe in
požiga. Pa prosi, naj spoštovani porotniki ne odla-
gajo odgovora do zadnjega decembra prihodnjega
leta, kajti dvorana da je polna zelo čislanih poslu-
šalcev, ki ne marajo dolgo več čakati na obsodbo.

Glasno odobravanje se mu je zahvaljevalo za
njegove zapeljive besede.

Gospodje porotniki so stopili v kot in se posve-
tovali nekaj manj ko dve minuti. Nakar je njihov
predsednik javil predsedniku sodnega dvora izid
posvetovanja. Obtoženci so bili spoznani za krive.

Sheriff se je tiho posvetoval s svojimi prised-
niki. Vmes je dal obtožence preiskati in jim vse od-
vzeti, posebej še denar. Denar je skrbno preštel in
zadovoljno pokimal. Njegovo obnašanje me je iz-
redno zanimalo. Kaj je neki nameraval?

Sheriff je vstal.

»Meššurs,« je prilično pravil, »— obtoženci so
spoznani za krive. Mislim, da izpolnim vašo željo,
če vam na kratko povem, kaka bo kazen, ki smo jo
sklenili in ki jo bomo nemudoma in brezobzirno
izvršili.

Nameravanih zločinov niso izvršili, zato smo po
nasvetu zagovornika, ki se je skliceval na naše člo-
vekoljubje in krščansko mišljenje, sklenili, da jih ne
bomo naravnost kaznovali —.«

Obtoženci so si globoko oddahnili. Med poslu-
šalci so se čuli nevoljni vzkliki in žvižgi.

Sheriff je nadaljeval:

»Dejal sem, da je že tudi v samem zločinskem poskusu nevarnost za državljane. Če tehle kukluksarjev že ne kaznujemo naravnost, moramo vendar poskrbeti, da nam nikdar več ne bodo nevarni. Zato smo sklenili, da jih bomo izgnali iz države Texas. Izgnali pa jih bomo tako sramotno, da si gotovo nikdar več ne bodo želeli nazaj k nam.

Določili smo, da jim bomo najprvo in predvsem in takoj postrigli lase in brado vse do kože. Gotovo se bodo nekateri izmed prisotnih gentlemanov radi lotili tega zabavnega posla. Kdor nima daleč domov, naj stopi po škarje. Topim in pokvarjenim škarjam bo dala jury posebno prednost.«

Bučen smeh je zaoril. Nekdo je odprl okno in kričal na ulico:

»Po škarje! Brž! Kukluksarje bomo ostrigli! Kdor prinese škarje, sme vstopiti!«

Kdo bi se bil ustavljal temu zapeljivemu vabilu! Kdor bo prinesel škarje, sme vstopiti —! In gledati, kako bodo kukluksarje strigli! Ulica je zahrumela od stonogege topotanja, vse je kričalo za škarjami. Nekdo je celò tulil: »Vrtnarske škarje sem! Ovčje škarje sem!«

Sheriff je nadaljeval:

»Sklenili smo tudi, da bomo obsojence vkrcali na parnik, ki je opoldne prispel iz Austina in ki bo jutri zarana odplul v Matagordo. Tam pa jih damo spraviti na prvo ladjo, ki bo odplula v inozemsko pristanišče. In sicer jih bomo spravili na to ladjo brez ozira na to, kdo so, odkod so prišli in kam je ladja namenjena. Glavno je, da jih izženemo iz Texasa. Vse do tedaj, da bodo vkrcani v inozemstvo, ne smejo odložiti svojega kroja, vsi sopotniki naj vidijo, kako mi Texanci kaznujemo kukluksarje. Tudi vezi jim ne bomo sneli in jesti in piti dobijo šele v Matagordi. Stroške za potovanje bomo poravnali iz njihovega lastnega denarja. Preiskati smo jih dali in našli smo pri njih nad tri tisoč dolarjev.

Lepa vsota, ki so si jo najbrž nakradli in naropali. Razen tega je sodni dvor zasegel vso njihovo lastnino, posebno njihovo orožje, ter ga bo na dražbi prodal. Izkupiček iz dražbe se bo porabil, tako je jury sklenila, za nakup piva in brandyja. Velespoštovane priče in drugi, ki so sodelovali, bodo imeli priliko, da si oddahnejo od dolgotrajne obravnave pri kozarcu piva ali brandyja ter se s svojimi damami porazveselijo pri plesu, ki ga bomo otvorili takoj po dokončanem zasedanju. Jutri zarana pa bomo kukluksarje s primerno godbo pospremili na parnik. Omenim le še, da bodo obsojenci plesu prisostvovali in zato ostali na mestu, kjer sedaj stojijo.

Ako ima zagovornik še kaj povedati, ga bomo radi poslušali, če bo uvideven in če se bo omejil le na najpotrebnejše. Kajti nimamo mnogo časa. Kukluksarje moramo ostriči in njihovo lastnino prodati na dražbi, torej še polne roke dela, preden se začne ples.«

Gromovito, viharno odobravanje —. Kar konca ga ni bilo. Predsednik in zagovornik sta komaj pomirila tuleči vihar.

Zagovornik je še enkrat vstal.

»Kar bi še rad povedal v prid svojim varovancem, je tole. Reči moram, da je obsodba precej trda. Pa trdota je primerno omiljena po določilih, ki predvidevajo pivo, brandy, ples in godbo.

Zato izjavljam v imenu tistih, ki jih na tem mestu zastopam, da sem z obsodbo zadovoljen. Upam, da bo moje varovance izpodbudila k boljšemu, pametnejšemu in koristnejšemu življenju. Svarim jih tudi, naj se nikar ne vrnejo več le-sem. Ker bi sicer nikakor več ne sprejel zagovora in bi torej drugikrat ne imeli na razpolago takega izvrstnega pravnega svetovalca.

Omenim še, da dobim za svoj zagovor od vsakega klijenta dva dolarja, za dvajset mož skup-

no 40 dolarjev, ki za nje ne bom dal posebnega potrdila, ako mi denar koj in pred vsemi temi pričami nakazete. V slučaju takojšnjega izplačila sprejemem le 20 dolarjev, drugo pa odstopim v poravnavo stroškov za sodno dvorano in za razsvetljavo. Godce lahko plačamo iz vstopnine, ki jo bode te pobirali za ples. Predlagam 18 cents na osebo. Dame so seve vstopnine proste.«

Sedel je in sheriff mu je v vsem pritrdil.

Gledal sem in gledal in mislil, da se mi sanja. Ali je kaj takega mogoče v resničnem življenju —?

Pa res je bilo.

Zagovornik je dobil zahtevani denar in gostje so pohiteli po dame. Drugi so prišli z vsemi mogočimi škarjami. Jezil bi se bil rad, pa se nisem mogel, smejal sem se z Old Deathom vred, kateremu je izid dogodka izredno ugajal.

Kukluksarje so ostrigli in nato je bila dražba. Puške so naglo šle in še dobro so jih plačali. Tudi druga lastnina obtožencev je kmalu izginila. Godci so tudi prišli. Kdo ve odkod in kdo jih je priklical. Štirje so bili, eden je imel klarineto, drugi gosli, tretji trobento, četrti faĝot. Postavili so se v kot in uglaševali svoja predpotopna godala. Njihovo uglaševanje ni ravno obljubljal klasičnega užitka.

Oditi sem mislil. Pa slabo sem naletel pri Old Deathu! Okregal me je in dejal, da sva pravzaprav glavni osebi in da sva si po tolikih naporih končno res zaslužila tudi nekoliko zabave.

Sheriff je čul njegovo kreganje in mu koj pomagal. Da, celò z vso odločnostjo je izjavil, da bi bilo vse častivredno meščanstvo La Grange globoko užaljeno, če bi ne otvorila plesa. Dal je Old Deathu svojo soprogo, meni pa hčerko na razpolago in pravil, da sta izvrstni plesalki. Dva zoba da sem mu izbil, on pa da je mene nekajkrat sunil pod rebra,

zato sva si takorekoč prijatelja, je dejal, in globoko bi bil užaljen, če bi vabila ne sprejel. Skrbel bo, da dobiva posebno mizo.

Kaj sem hotel! In ker sta se prav tedaj pojavili dami v dvorani, naju je brž predstavil in beg je bil nemogoč.

Dobri sheriff se je gotovo po kraljevsko veselil, da nama je obesil boginji svojega domačega ognjišča. Posadil nas je za mizo, ki je imela le eno slabost, odmerjena je bila samo za štiri osebe. Brez usmiljenja sva bila izročena na milost in nemilost dražestnima damama.

Bili sta enostavno sijajni.

Sila dostojanstveno sta se vedli. Seveda. Oče, oziroma mož je bil sheriff, uradna osebnost v La Grangi —. Mama je bila kakih petdeset let stara, pletla je neprestano volneno jopico, enkrat povedala nekaj o Napoleonovem zakoniku, pa za vedno zaprla usta. Hčerka je imela nad trideset let, prinesla si je na ples neko knjigo, pesmi so bile, mislim, in jo je vkljub peklenskemu šundru in ropotu vztrajno brala, tako se je vsaj zdelo, počastila mojega prijatelja, starega scouta in prerijskega lovca, z duhovito opazko o pisatelju Pierre Jeanu de Beranger in ko ji je starec odkritosrčno zagotovil, da se s tem westmanom še ni srečal, — je utonila v večni molk. Ko so ponujali pivo, se nista genili, ko pa je prišel Sheriff z brandyjem, so oživela njuna lica.

Pri tej priliki me je spoštovanja vredni sheriff počastil z enim svojih sunkov med rebra in mi šepnil:

»Ples se začne! Le kar primite jo!«

Vstal sem torej, pomrmral nekaj o posebni časti — in dobil knjigo, ob kateri je seveda visela hčerka.

Old Death je zagrabil vse mnogo bolj enostavno in praktično:

»No, pa pojdiva, gospá! Na desno sem ali pa na levo tja, vseeno! Čisto kakor je vam prav! Šukati se znam na vseh nogah.«

Kako sva plesala, kako nesrečo je doživel scout, ko je s svojo plesalko vred padel, kako so začeli gentlemani popivati — o vsem tem naj molčim.

Drugo jutro smo pospremili kukluksarje na parnik in med krikom in vikom »ginljivega slovesa« ob odhodu parnika sem pograbil Old Deatha pod pazduho in šli smo z Langeji domov, da si privoščimo vsaj nekaj ur spanja.

Drugo jutro pa je Old Death izjavil, da ne more odpotovati. Udaril se je pri padcu na plesišču. Pregledal sem ga. No, nevarno ni bilo, levi bok je bil zatečen in umrl sicer ne bo, sem ga tolažil, pa ves dan da bo le moral počivati.

»Škoda!« sem tožil. »Gibson nama bo ušel!«

»Ušel —? Meni, staremu lovcu —? Le tega se ne bojte! Kalkuliram, da je čisto vseeno, ali odjezdimo za en dan prej ali pozneje. Glavno je, da ga dobimo! In dobili ga bomo! Meni je ime Old Death, razumete!«

Pomiril sem se, tembolj, ko nama je Lange povedal, da se nama bodeta s sinom pridružila, ker je, vsaj nekaj časa, njuna pot ista z najino.

Popoldne je prišel Cortesio, da nama pokaže konje. Old Death je vkljub bolečinam odšepal na Cortesijevo dvorišče. Sam je hotel izbrati.

Jezditi sem mu moral vse Cortesijeve konje. Strokovnjaški jih je ogledoval in popraševal za cenami. In nazadnje je res prišlo, kakor sem si mislil. Ni si izbral tista dva, ki nama ju je Cortesio odločil.

»Tistale dva stara rjavca bom vzel, ki sta tako neverjetno poceni!«

»Tisti dve stari mrhi —?« se je čudil Cortesio.

»Da! Ne zamerite, señor Cortesio! Pa ne razumete se na konje. Rjavca sta pristna prerijska dirkača, le v slabih rokah sta bila. Tema ne bo zmanjkalo sape in kalkuliram, da se ne bodeta onesvestila, če bo treba nekoliko poskočiti.

Tista dva bom vzel, pa je.«

In drugo jutro smo odpotovali.

Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: Naša država. (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: Južoslovanski Piemont. Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda. Din 10'—.
4. * Moj stric in moj župnik. (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: Gladijatorji, I. del. (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: Gladijatorji, II. del. (Razprodano.)
7. H. G. Wells: Zgodba o nevidnem človeku. Din 7'—.
8. B. Orczy: Dušica, I. del broš. Din 16'—, vezan Din 30'—, II. del broš. Din 25'—, vezan Din 40'—, III. del broš. Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: V Libijski puščavi. Din 12'—.
10. Arnold Bennet: Živ pokopan. Din 8'—.
11. Illamo Camelli: Izpovedi socialista. Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: Džungla, I. del Din 18'—, II. del Din 14'—.
13. Elza Lešnik: šumi, šumi, Drava... (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: Slovenske gorice. (Razprodano.)
15. Erckmann Chatrian: Zgodbe Napoleonovega vojaka. Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: Mali svet naših očetov. Din 28'—.
17. Anton Kosi: Iz otroških ust. I. del Din 8'50.
18. Dr. J. Jeraj: Kadar rože cveto. Din 8'50.
19. J. F. Cooper: Zadnji Mohikanec. Din 11'—.
20. Pavel Keller: Dom. Broš. Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: Zgodovina Maribora. Din 10'—.
22. H. R. Savage: Snubitev kneza šamila. Broš. Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti. Broš. Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: Smrtna past. Din 9'—.
25. Anton Kosi: Iz otroških ust. II. del Din 16'—.
26. Dr. I.: Črni križ pri Hrastovcu. Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
27. Ksaver Meško: Legende o sv. Frančišku in druge. Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: Križem po Jutrovem: Jezero smrti. I. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
29. Artur Achleitner: Planinski kralj. Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal. I. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.

31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eni knjigi polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilaunig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eni knjigi polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Smrt Mohammed Emina.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eni knjigi polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek, (V tisku.)
55. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Na življenje —.** VII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek. (V tisku.)
Vsi štiri zvezki vezani v eni knjigi polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
67. Januš Golec: **Guzaj.** (V tisku.)

1. Източна Тихоокеанска Океанска и Мексиканска Калифорния
 2. Мексиканска Калифорния
 3. Мексиканска Калифорния
 4. Мексиканска Калифорния
 5. Мексиканска Калифорния

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13.—, Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130.—.

[60.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

OSMA KNJIGA

WINNETOU

II.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

II.

DRUGI ZVEZEK

MED KOMANČI IN APAČI

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Dogodki v trdnjavi Inge	161
2. Avat vila	185
3. Estancia del caballero	204
4. V past	336
5. Med dvema kamenoma	267
6. Iz pasti	296

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Dogodki v trdnjavi Inge.

Med rekama Colorado in Rio Nueces se razteza brezkončna prerija, poraščena z nizko, bodičasto travo. Obzorje je ravna črta, nobenega drevesa ne vidiš, nobenega hriba, niti tistih valovitih, nizkih gub ne, ki dajejo prerijam severnih držav vsaj nekaj spremembe. In čim dalje prodiraš na zapad, tem manj vode srečavaš, med Rio Nuecesom in »Veliko reko« Rio Grande pa leži že pristna prava peščena puščava. Le ob potokih in rekah, ki jih je pa prav malo, najdeš ozek pas zelenja in drevja.

Tak je bil svet, po katerem smo tistikrat potovali v Mehiko. Pet nas je bilo, štirje beli, moj tovariš Old Death in jaz ter kovač Lange in njegov sin, in pa črnc Sam.

Bil sem tistikrat za detektiva v službi zasebnega newyorškega detektivskega zavoda. Iskal sem zloglasnega sleparja Gibsona, ki je pobegnil z umobolnim William Ohlertom, sinom newyorškega bankirja Ohlerta, in dvigal v imenu zapeljanega mladega Ohlerta velike vsote na račun bančne hiše Ohlert. Zasedoval sem ga iz New Yorka v St. Louis in po Misisipiju navzdol. V New Orleansu bi ga bil skoraj prijel, pa ušel mi je, njegova sled je peljala v Matagordo in od tam v La Grange ob reki Colorado v državi Texas.

V La Grangi sem zvedel pri Špancu Cortesiju, da si je Gibson nadel ime Clinton, da je s svojo žrtvo odpotoval proti zapadu na Rio Grande in da je namenjen v Mehiko. Španec señor Cortesio je tiho-

tapil orožje in municijo črez mejo za Juareza, predsednika mehiške republike, ki je bil prav tačas v hudih bojih za predsedstvo s Habsburžanom Maksimilijanom in Francozi, pa nabiral za njega tudi prostovoljce. Gibson in mladi Ohlert sta se pridružila četi prostovoljcev, ki je tiste dni odhajala črez Rio Grande.

Seveda sem se nemudoma podal za njima.

Spremljal me je Old Death, »živa smrt«, star scout in prerijski lovec, ki so mu naredili to ime, ker je bil grozno suh, pravi kostenjak. Srečala sva se v New Orleansu, pozneje še enkrat v Mategordi, in ker ravno ni imel drugega posla in ker je bil tudi sam v Mehiko namenjen, se mi je pridružil in mi ponudil svojo pomoč. Z veseljem sem ponudbo sprejel. Izkušen westman je bil, njegovo »bojno ime« Old Death je bilo znano po vsem zapadu. Takemu scoutu in lovcu zločinec Gibson ni mogel uiti, pa če je tudi v Mehiko bežal.

V La Grangi sta se nama pridružila še kovač Lange in njegov sin Will. Lange je prodal svoje posestvo v La Grangi, ker mu v Texasu ni več ugažalo, in se je mislil preseliti k hčerki, ki je bila omožena v Chihuahui z bogatim posestnikom srebrnega rudnika. Njuna pot je bila skoraj ista ko najina in ker na potovanju po nevarnem zapadu dvoje krepkih kovaških pesti mnogo pomeni, sva ju rada vzela s seboj.

Črnca Sama pa nam je dal na pot señor Cortesio. Pošiljal ga je v Chihuahuo z zaupnim poročilom na Juarezove ljudi. Dal bi bil pismo nama, ker sva tudi bila namenjena v Chihuahuo, pa odgovora bi mu ne bila mogla prinesti, ker se nisva namerala vrniti v Texas.

Nismo bili posebno navdušeni za njegovo družino. Prijetno namreč ravno ni, cele tedne potovati s takim črncem po neobljudenih krajih. Pa señor Cortesio nam je zagotavljal, da nam Sam ne bo prav

nič v nadlego, še skrbno in vestno nam bo stregel. Mnogo let da je že v njegovi službi, skromen, tih in zvest človek da je, je pravil Cortesio, in nadarjen, bolj nego so običajno nadarjeni ljudje njegovega plemena. In res nam ni bilo žal, da smo ga vzeli s seboj. Izvrsten jezdec je bil, nekajkrat je že potoval po naročilu svojega gospoda čez Rio Grande v Mehiko, tih in postrežljiv je bil in posebno mene je imel zelo rad.

Šest dni smo že bili na potu. Jezdenje nam je zelo izdalo in Old Death je upal, da bomo Gibsona kmalu dohiteli. Potoval je s prostovoljci, ti pa se niso smeli pokazati mejnim stražam, izogibati so se jim morali in potovati po ovinkih. Nam tega ni bilo treba, jezdili smo naravnost. Ubežnika sta bila sicer štiri dni pred nami, pa Old Death je »kalkuliral« — ta beseda je bila njegova ljubljenska —, da ju bomo došli še tostran mejne reke Rio Grande, torej še na ozemlju Zedinjenih držav. Za njihove sledove se stari, izkušeni scout ni zmenil. Vedeli smo, kod potujejo prostovoljci in da bodo prekoračili mejo severno od plitvine Eagle Pas. Poznal je svet in nas vodil naravnost k Rio Nuecesu in na Eagle Pas.

Pozno v popoldnevu je bilo, solnce se je že nagibalo k brezkončni ravni ploskvi prerije. Naglo smo jezdili proti jugozapadu. Zato tudi nobeden izmed nas ni posebej pazil, kaj se godi za nami na severu. Le previdni scout Old Death je imel povsod svoje oči.

Nenadoma je pridržal konja v rokah in pokazal na severozapad.

»Poglejte tjale, meššurs! Kaj mislite, kaj je tisto tamle?«

Vsi hkrati smo se obrnili.

Temna točka se je premikala daleč zunaj na preriji.

»Hm —!« je menil Lange in si senčil oči z dlanjo. »Žival bo, ki se tamle pase —.«

Old Death se je zarežal.

»Tako —? Žival —? In še žival, ki se tamle pase —? Čudovito! Vaše oči se še niso navadile na brezkončnost prerije! Tista temna točka tamle je gotovo dve angleški milj oddaljena. Na tako daljavo bi se žival, kakor ste rekli, niti videla ne. Morala bi že biti petkrat večja ko star, dorastel slon.

In pravite, da se pase, tista žival tamle —. Nevajeno oko se pač na tako daljavo zelo moti! Žival, ki se pase, se premika korakoma. Stavim pa vse, kar hočete, da se tista točka tamle na preriji premika v naglem diru.«

»Ni mogoče —!« je dvomil Lange.

»No,« je pravil Old Death, »če se beli motijo, pa poslušajmo, kako sodi črnc o tistem pojavu.

Sam, kaj je tisto tamle?«

Črnc je vse do tedaj skromno molčal. Na Old Deathovo vprašanje pa je brez obotavljanja povedal:

»Jezdecil štiri, pet, šest jezdecev biti!«

»Tako mislim tudi jaz. Ali so Indijanci?«

»O ne, sirra — gospod —! Indijanci nikdar ne jezdit naravnost k belim. Indijanci se skriti in bele opazovati, preden govoriti z njimi. Jezdeci tamle naravnost k nam — zato biti beli ljudje.«

»Pogodil si jo, moj dobri Sam! Me veseli, da je tvoj razum svetlejši ko tvoja polt.«

Črnc se je muzal in režal, da je razkazoval vse svoje rumene zobe.

»O, sirra, o —!«

Pohvala od Old Deatha je bila za njega najvišje odlikovanje.

»Če pa tisti ljudje k nam jezdiijo,« je pravil Lange, »jih moramo počakati, kajne?«

»Nam na misel ne bo prišlo! Saj vidite, da ne jezdiijo naravnost k nam. Mi smo obrnjeni proti jugozapadu, tile tam pa jezdiijo naravnost na jug. Pot nam misliijo presekatii.

Ne bomo čakali na nje. Niže spodaj bomo itak prišli vkup. Morebiti so vojaki iz trdnjave Inge, ki

leži tamle na severu v hribovju Leona in straži prehod Eagle Pas. Izvidniška četa utegne biti. In nič dobrega ne pomeni za nas!«

»Zakaj ne?«

»Ker ne bomo prav nič pomirljivega zvedeli. Trdnjava Inge leži daleč na severu. Tule ljudje tamle so torej šli globoko na jug. In če pošlje poveljnik trdnjave izvidnike tako daleč z doma, se je gotovo kaj posebnega zgodilo.

Sicer pa bomo koj zvedeli, kdo so ti ljudje in kaj hočejo.«

Pojezdili smo spet v dir.

Točka na obzorju se je povečala in se razcepila v šest manjših točk, ki so naglo rastle. Razvile so se v jezdece in pet minut pozneje smo videli, da so jezdecu vojaki. Konjiški podčastnik je bil s petimi konjiki.

Že od daleč so nam klicali svoj »Stoj!« in nas tudi kmalu dohiteli.

»Zakaj se vam tako mudi?« se je jezil načelnik straže in ustavil konja pred nami. »Ali nas niste videli?«

»Videli,« je dejal Old Death kratko in hladno. »Pa nismo uvideli, čemu bi naj čakali na vas.«

»Niste uvideli —? Mejna straža smo in vedeti moramo, kdo ste in kam potujete.«

»No, pet nas je, štirje beli in črnc, pa na jugozapad potujemo. To vam bo menda zadostovalo.«

Podčastnik je vzrojil.

»Vraga —! Ne domišljajte si, da si bodete norce delali iz nas!«

»Pshaw —! Nam prav nič ni, da bi si. Le to vam povemo, da smo na svobodni preriji, ne pa v vojašnici, in da smo svobodni ljudje, ne pa vaši vojaki, ki bi morali pokorno odgovarjati, če se vam zljubi vprašati, ker bi sicer palico dobili.«

»V službi sem in na poizvedovanju, odgovoriti mi morate. Zahtevam, da mi poveste svoja imena in kam potujete!«

»In če se nam ne ljubi —?«

»Saj vidite, da smo oboroženi! Prisilili vas bomo k pokorščini.«

»A —! Res —? Pa vam ne svetujem, da bi poskusili! Svobodni ljudje smo, master! Rad bi videl tistega, ki bi nas hotel k pokorščini prisiliti! Takega človeka bi enostavno pomandral.«

Oči so se mu zabliskale, potegnil je za uzdo, konj se je vzel na zadnje noge in skočil.

Podčastnik se je umaknil in mislil spet vzrojiti. Pa Old Death ga je prehitel.

»Z orožjem nam grozite —? Ali mar mislite, da so naši noži iz lecata, naše puške iz sladkorja in naše krogle čokolada —? Pravite, da ste v službi in na poizvedovanju —. Well! Prav je tako. Toda ali vam je bilo naročeno, da morate mirne ljudi in izkušene westmane nahruti kakor general svoje novice —? Tega še omeniti nočem, da sem najmanj dvakrat starejši ko vi.

Odgovarjali vam bomo. Zahtevamo pa, da ste vljudni!«

Vodja čete je bil v zadregi. Old Deathov nastop je zalegel.

»Nikar se ne razburjajte!« je pravil. »Nisem vas mislil nahruti, kakor pravite. Le po imenih sem vas vprašal.«

»No, ponižnost ravno ni donela iz vašega glasu in iz vaših besed —.«

»Kaj si hočete! V divjini smo, ne pa v budoarju mestne dame. In v divjini pač človek z našim poklicem ne najde prilike, da bi se vadil v izbranih besedah in v vljudnem prigovarjanju. Razen tega se klati tod okoli vsakovrstna sodrga. In take ljudi je treba trdo prijeti. Naša postojanka leži na meji, ne pa blizu velemesta!«

Old Death je nagubal čelo.

»Sodrga, pravite —? Ali morebiti tudi nas štete med take ljudi, sir, če smem vprašati —?«

»Ne bom rekel ne da ne ne. Kdor ima mirno vest in poštene namene, se ne bo branil povedati svojega imena. Dandanes je tod vse polno lopovov, ki bi se radi izmuznili iz držav tja čez Rio Grande k Juarezu. In tistim ljudem ni zaupati —.«

»Torej držite s secesijonisti, z južnimi državami?«

»Seveda! Vi vendar tudi?«

Old Death je dvoumno zamahnil z roko.

»Z vsakim smo, ki je pošten. Le z lopovi se ne bratimo,« je previdno povedal. »Nimamo vzroka, da bi zamolčali svoja imena in svoja pota. Iz La Grange prihajamo.«

»Iz La Grange? Torej ste Texanci. No, Texas se je pridružil južnim državam. Naši somišljeniki ste, kakor čujem.«

»Somišljeniki —? All devils —! Izražate se pa res tako izbrano, da bi tega človek od podčastnika ne pričakoval —!

Toda svoja imena vam še moramo povedati —. Pa mesto da vam povem vseh pet imen, ki bi si jih itak ne zapomnili, vam bom v pomirjenje povedal le svoje ime in mislim, da bo zadostovalo. Star prerijski lovec sem in tisti, ki me poznajo, me navadno imenujejo Old Death.«

Ime Old Death je neverjetno učinkovalo. Vojaki so ga iznenadeni gledali, pa ne neprijazno. Podčastnik je nekaj časa molče strmел v starca, pa nasršil obrvi in dejal:

»Old Death —? Vi ste Old Death —? Vohun severnih držav —? Tisti, ki —.«

Stari scout je zavrel.

»Sir, pazite na svoj jezik! Moje ime poznate, kakor čujem. Torej pa morate tudi vedeti, da nisem človek, ki bi žalitev mirno požrl. Služil sem sever-

nim državam, ker sem bil prepričan, da je njihov nastop v zadevi suženjstva in tudi v drugih zadevah pravilen. In tako je moje prepričanje še danes. Vohun pa je vse kaj druga in če mi taklé mlečezobec, kakor ste vi, se zdi, vrže psovko v obraz, ga samo zato ne treščim ob tla, ker se mi smili. Old Death se ne boji peščice dragoncev.

K sreči so vaši ljudje pametnejši, kakor vidim. Naj povejo poveljniku trdnjave Inge, da je njihov vodja Old Deatha okrcal kakor učitelj potepenega šolarja. Prepričan sem, da bodete odšli od njega z dolgim nosom, ki njegovega konca niti z daljnogledom ne bodete videli.«

Stari scout je prav povedal.

Izkušeni westmani in scouti so veljali na divjem zapadu za ugledne može in celò višji častniki so jih smatrali za sebi enake. Izkušen scout je bil v vojski desna roka najvišjih poveljnikov. Poznal je kraje in pota in ljudi zapada in njegovo znanje je lahko odločilo bitko. Pa tudi v mirnem času je bilo srečanje s takim scoutom in westmanom izredno koristno za vojaške oblasti. Poveljniki samotnih trdnjav, ki so jih že Francozi postavili na mejah indijanskega ozemlja, so bili navezani na svoja mesta, scout pa je bil sedaj tu sedaj tam, opazoval je, videl in slišal je marsikaj, njegove izkušnje in njegovi nasveti so pomagali trdnjavskim poveljnikom v marsikakem kočljivem položaju. In srečo je pomenilo za izvidniško četo, če je naletela na izkušenega scouta.

In Old Death je bil slovit westman in scout. Vodja izvidniške čete iz trdnjave Inge je moral svojemu predstojniku poročati, da ga je srečal. In kaj mu je mogel poročati —? Da je starega scouta užalil in opsoval z vohunom —? In da se ni znal pomeniti z njim o položaju na meji —?

Podčastnik je zardel do ušes. In Old Death je njegovo zadrego koj izrabil.

»Vsa čast vaši vojaški suknji, veste, ampak moja suknja je najmanj toliko vredna kakor vaša! Prav nič bi vam ne škodilo, če bi vam Old Death dal kak dober nasvet!

Kdo pa poveljuje v trdnjavi Inge?«

»Major Webster.«

»Tisti, ki je bil pred dvema letoma kapitan v trdnjavi Ripley?«

»Tisti.«

»Pozdravite mi ga! Dobro ga poznam. Marsikatero tarčo sva skupaj obstreljevala in marsikaterokrat v črno zadela! Mi lahko daste košček papirja, da mu napišem nekaj vrstic! Veselilo ga bo, da je njegov podčastnik Old Deatha za vohuna kregal.«

Vse huje je bil vodja v zadregi. Požiral je in požiral, kot da ga v grlu davi, nazadnje pa je le spravil na dan:

»Sir, zagotavljam vam, da res nisem tako hudo mislil! Pri nas mejnih stražnikih ni vsak dan praznik, Naše delo je trdo, dovolj jeze in nevolje se uživamo. Pa ni čuda, če človeku včasih kaka robata uide.«

»Tako, tako —? No, te besede donijo že vljudneje. Recimo torej, da se naš pogovor šele začanja.

Povejte, ali ste v trdnjavi založeni s smotkami?«

Mož je začudeno gledal, kam bi naj merilo to nepričakovano vprašanje. Klavrno je dejal:

»Žal ne —! Niti navadnega tobaka nimamo, kaj šele smotke! Že dolgo nisem vohal in tudi ne videl tega duhtečega zelišča —. Zaloge so nam popolnoma pošle.«

»Se vam pa res hudo godil Vojak brez tobaka je le napol človek.

Moj tovariš tamle, sem videl, si je natrpal polno torbo smodk. Vprašajte ga, morebiti vam katero odstopil!«

Pokazal je na mene.

Dvanajst poželjvih oči se je zapičilo v mene. Razumel sem, zakaj je scout obrnil besedo na tobak, uvidevno sem segel v torbo ob sedlu, vzal pest smotk in jih razdelil med tobaka željne domobrance. Tudi ognja sem jim ponudil.

In ko je podčastnik puhnil prve dime v večerni zrak, se je njegov strogi obraz razlezel v blažene gube zadovoljstva. Hvaležno mi je pokimal.

»Takale smotka je prava pipa miru! Najhujšemu sovražniku bi, mislim, odpustil, če bi mi tule v samotni preriji ponudil tobaka po tako dolgem postu.«

Old Death se je zarežal.

»Sodim, da na dnu svoje duše ravno niste izrecno hudoben človek, če ima že ena sama smotka toliko moč nad vami —.«

»Ne, tisto pa nisem!

Toda, sir, mudi se nam! Povejmo si še, kar si imajo povedati ljudje, kakršni ste vi in mi, če se srečajo v samotni zapada.

Ste morebiti Indijance videli? Ali pa vsaj sledove o njih?«

»Ne enega ne drugega nismo videli. Zakaj pa poprašujete po Indijancih? Ali se je kaj posebnega zgodilo?«

»Pa še marsikaj! Položaj tod je precej napet.«
Old Death je gubal čelo.

»Neprijetna reč! Ali so rdečkarji spet nemirni?«

»Seveda so! Izkopali so bojno sekuro.«

»Vraga —! Kateri rodovi?«

»Komanči in Apači.«

»Torej najbojevitejši in najnevarnejši rodovi! In tale blagoslovljeni svet leži prav sredi med Apači in Komanči. V škarje smo zašli —. In če se škarje stisnejo, se navadno tistemu najslabše godi, ki je slučajno vmes prišel —.«

»Da! Previdni bodete morali biti! Tudi mi smo že vse potrebno ukrenili, da se zavarujemo pred

njimi. Razposlali smo sele po ojačenja in se oskrbeli z živili za slučaj obleganja. Dan in noč so naši izvidniki na pohodih po bližnji in daljni okolici trdnjave. Vsak tujec nam mora biti sumljiv, dokler se ne prepričamo, da ni lopov. Zato nam ne zamerite, da smo tudi vas ustavili in sumljivo gledali!«

»Pozabljeno je! Ne govorimo o tem!

Toda povejte, zakaj pa so si rdeči segli v lase?«

»Vsega je kriv tisti vražji —. Oprostite, sir! Morebiti mislite drugače o njem ko jaz —. Torej tisti predsednik Juarez. Saj ste gotovo čuli, da je moral bežati, bežati vse do Chihuahue in do El Paso del Norte. Francozi so ga natepli in ga gonili kakor pes zajca. Prignali so ga do meje in bi ga bili še dalje gnali in nazadnje tudi prijeli, pa je naš predsednik v Washingtonu zagrešil tisto veliko neumnost, da se je vtaknil vmes in Francozom prepovedal črez mejo stopiti. Vse je bilo proti Juarezu, vse ga je zapustilo, celò Indijanci, ki so vendar Juarezovi rojaki, ker je tudi sam rdeč, še ti so ga pustili na cedilu.«

»Apači tudi?«

»Tudi. Pa Apači pravzaprav niso bili ne za Juareza ne proti njemu. Mirno so ostali doma. Tako jim je svetoval Winnetou, njihov poglavar, ki je vkljub svoji mladosti že slaven junak.

Tem izdatneje pa se je posrečilo agentom Bazaina, vrhovnega poveljnika Francozov, da so nahujskali Komanče zoper Juareza. V gostih trumah so vdrli črez mejo in v Mehiko, pa seve skrivaj, kakor je že pri teh ljudeh v navadi, in napadli Juarezove ljudi.«

»Hm —! Mislili ste seveda reči, plenili, morili in požigali so! Mehika Komanče nič ne briga. Njihova lovišča ležijo tostran meje. In prav čisto vseeno jim je, kdo vlada v Mehiki, Juarez ali Maksimilijan ali Napoleon. Toda če jih gospodje Francozi kličejo, bodo seveda nemudoma pograbili za priliko,

napadli z dovoljenjem Francozov mirne ljudi in se z bogatim plenom vrnili čez Rio Grande. Kdo da je odgovoren za njihova divjaštva, tega mi ni treba povedati.«

»No, mene zadeva prav nič ne briga. Skratka, šli so čez mejo, opravili, kakor jim je bilo naročeno, in morebiti še nekaj več, — pa so trčili ob Apače, ki, kakor veste, živijo tudi onstran meje, v puščavi Bolson de Mapimi. Vsaj nekateri rodovi. Komanči so bili in so še vedno zakleti sovražniki Apačev. Seveda so napadli njihove vasi, postrelili vse, kar se jim ni vdalo, pa odpeljali ljudi in živali in šotore in drugo blago čez Rio Grande.«

»In potem —?«

»In potem? Kar je bilo moških ujetnikov, so jih do smrti mučili na kolu, kakor je v navadi pri Indijancih.«

»Ni ravno prijetna, taka navada, posebno za tistega ne, ki ga živega cvrejo in z noži prebadajo! In tudi to mučenje imajo gospodje Francoži na vesti! Seveda so Apači koj planili in se maščevali?«

»Ne.«

»Ne —? Zakaj ne?«

»Apači so strahopetneži.«

»Čujte, mož, vi ste prvi, ki mi je to povedal! Jaz vsaj jih poznam od druge strani.

Pa mirno tistega krvavega napada vendar niso vtaknili v žep?«

»Odposlali so nekaj bojevnikov na pogajanja s starešinami Komančev.«

»Kam?«

»Pogajanja so se vršila pri nas.«

»V trdnjavi Inge —? Zakaj ravno pri vas?«

»Ker so bili v trdnjavi na nevtralnih tleh.«

»Lepo! Razumem. In poglavarji Komančev so seveda prišli?«

»Da. Pet poglavarjev je prišlo in dvajset bojevnikov.«

»In koliko je bilo Apačev?«

»Trije so bili.«

»In brez spremstva?«

»Brez spremstva.«

»Hm —! Pa pravite, da so Apači strahopetneži —! Trije Apači si upajo na sovražnikovo ozemlje in se pogajajo s petindvajsetimi Komanči! Sir, če Indijance le količkaj poznate, morate pač tudi priznati, da Apači niso strahopetneži, ampak pogumni ljudje!

In kako so se pogajanja končala?«

»Prav nič dobro. Rdeči so se skregali in nazadnje so planili Komanči po Apačih. Dva so zaklali, tretji pa je, četudi ranjen, šinil na konja, preskočil poldrugi meter visoko ograjo in ušel. Komanči so seveda planili za njim —.«

»— in so ga dobili?«

»Ne. Niti videli ga niso več.«

»In to se je zgodilo na nevtralnih tleh —? V varstvu trdnjave in pod nadzorstvom majorja, ki poveljuje čete Zedinjenih držav —? Kaka zahrbtnost! Ni čuda, če so tudi Apači izkopali bojno sekiro! Zvedeli so o verolomstvu po bojevniku, ki je ušel, in trumoma bodo prišli, da se osvetijo. In ker se je umor zgodil v trdnjavi, torej na ozemlju belih, in ker ga ti niso zabranili, bodo seveda tudi beli občutili njihovo jezo. In zato smo seveda tudi mi v nevarnosti.

Kaj pa Komanči? Kako se bodo pa Komanči obnašali do belih?«

»Prijazno. Vsaj tako so nam zagotavljali njihovi poglavarji, ko so odhajali. Pravili so, da bodo nemudoma zbrali svoje bojavnike in napadli Apače, beli pa da so njihovi prijatelji.«

»Kedaj so se vršila tista krvava pogajanja?«

»V pondeljek.«

»In danes je petek. Torej pred štirimi dnevi. Koliko časa so se še mudili Komanči v trdnjavi?«

»Kvečjemu dobro uro.«

»In pustili ste, da so odšli —?«

»Kaj pa bi naj bili storili?«

»Kaj bi naj bili storili —? Pridržati bi jih bili morali! Kršili so mednarodno pravo, kršili so gostoljubnost Unije, ki so se na njenem ozemlju pogajanja vršila. Zagrešili so na njenih tleh dvojen umor in izdajstvo. Poveljnik trdnjave bi jih bil moral prijeti, pridržati in o zadevi poročati v Washington. Kazen so zaslužili! Ne razumem kapitana —!«

»Kapitana ni bilo doma tisti dan. Na lov je odšel in se je šele zvečer vrnil.«

»A tako —! Vedel je, ali pa vsaj slutil, kaj se bo zgodilo! Pa ni hotel biti za pričo izdajstvu Komančev! Gorje belim, če bodo Apači zvedeli, da so smeli Komanči nekaznovani oditi! Prav nobenemu ne bodo prizanesli! In mi bomo trpeli z vami vred!«

»Sir, ne vznemirjajte se preveč! Sreča za Apače, za ves njihov rod, da so Komanči koj odšli! Kajti uro pozneje bi bili izgubili še enega in največjega svojega poglavarja, — da so bili Komanči še v trdnjavi.«

Old Death je iznenaden šnil pokonci.

»Še enega poglavarja —? In največjega —? Seveda! Razumem! Štiri dni je temu —. Izvrstnega konja ima, naglo je jezdil, mnogo prej je prispel nego mi. On je bil, čisto gotovo, da je bil!«

Podčastnik se je čudil.

»Koga mislite?«

»Winnetoua.«

»Kako pa ste uganili, da je bil ravno on?«

»V La Grangi smo ga videli,« je na videz malomarno pravil Old Death. »Čisto brezpomembno srečanje je bilo.

Toda povejte, kako je bilo, ko je Winnetou prišel v trdnjavo!«

»Nič prav prijetno ni bilo. Komaj da so Komanči izginiti na zapadu, se je pojavil na vzhodu jez-

dec. Indijanec je bil. Prišel je v trdnjavo. Nobenega znamenja ni nosil, nismo ga poznali. Kupil si je smodnika, svinca in nabojev za samokres. Med nakupovanjem je zvedel, kaj se je pripetilo apaškim odposlancem.«

»In kaj je rekel?«

»Čisto miren je ostal. Slučajno je bil poleg službujoči častnik in njemu je povedal svoje mnenje.«

»Zanimivo, zelo zanimivo! Rad bi ga bil slišal, kaj je povedal častniku. Prijaznih besed gotovo ne.«

»Seveda ne. Pa ni mnogo govoril. Le takole je dejal: ‚Belokožci niso zabranili umora in ga niso kaznovali, čeprav se je zgodil na njihovih tleh. Odgovorni so za umor!‘ Tako je povedal pa je šel.«

»In potem —?« je napeto poizvedoval Old Death.

»Zajahal je na dvorišču. Častnik je stopil za njim in občudoval njegovega krasnega konja. In tedaj mu je Indijanec rekel: ‚Pošten bom, bolj pošten, nego so beli. Povem vam, da je z današnjim dnem boj med Apači in belimi. V miru so živeli Apači v svojih šotorih, Komanči pa so planili nad nje, postrelili mnogo naših bojevnikov, druge pa odpeljali v ujetništvo in jih do smrti mučili na kolu. Ugrabili so nam naše žene, naša dekleta in naše otroke, odvzeli šotore, konje in odeje. Modri očetje Apačev na to kršenje miru niso takoj odgovorili z bojno sekiro, poslušali so glas velikega Duha, ki hoče mir med rdečimi rodovi, in so poslali k vam svoje starešine, da se pogajajo s Komanči. Upali so, da bo njihovo življenje na vaših tleh varno. Toda pred vašimi očmi so Komanči napadli in umorili dva odposlanca Apačev, Niste kaznovali morilcev, pustili ste, da so odšli. S tem ste dokazali, da ste sovražniki Apačev. Vsa kri, ki bo od danes naprej tekla, naj pride nad vaše glave!‘

Tako je govoril Apač in —.«

»Da, da! Tak je Winnetou! Čisto kot da sem njega slišal!« je pravil Old Death. »In kaj je častnik odgovoril?«

»Vprašal je Apača, kdo da je. In šele tedaj mu je Apač povedal, da je Winnetou, vrhovni poglavar vseh Apačev. Koj je častnik dal zapreti vrata, da bi Apača ujel.«

»Še to povrh!« se je jezil Old Death.

»Naš častnik je smel in moral to storiti. Apač nam je napovedal vojsko in ni ga ščitila nedotakljivost odposlanca, ker je v čisto zasebni zadevi prišel v trdnjavo.«

»No, in kaj je storil Winnetou?«

»Zaničljivo se je nasmejal, prijel konja za uzdo, podrl častnika na tla in nekaj vojakov povrh pa šinil črez ograjo, prav kakor prej ranjeni odposlanec. Koj so poslali za njim močno četo, pa ga seve ni niti videla več.«

»Takole —! Sedaj pa imate vraga —! Krvavi ples se bo začel! Gorje trdnjavi in posadki, če Komanči ne zmagajo! Apači ne bodo nikomur prizanesli!

Ali vas je še kdo drug obiskal?«

»Da. Predvčerajšnjim.«

»Kdo?«

»Samoten jezdec je bil, v Sabinal je bil namenjen.«

»Ali veste, kdo je bil?«

»Poznali ga nismo. Le to vemo, da mu je Clinton ime. Bil sem na straži pri vhodu pa sem čul, ko je povedal svoje ime.«

Vest nas ni iznenadila. Vedeli smo, da je moral Gibson pred nami tod mimo priti. In čisto pravilno smo računali, da ga bomo došli. Samo dva dni je še bil pred nami.

»Clinton —?« je dejal Old Death. »Popisal vam ga bom, da vidimo, ali je tisti, ki ga iščemo.«

Popis se je ujema! z možem, ki ga je podčastnik videl. Pokazal sem mu tudi njegovo sliko.

»Tale je!« je pritrdil. »Iščete ga?«

»Da,« je povedal Old Death. »Nalagal vas je. Prav nič ni namenjen v Sabinal. Prišel je le v trdnjavo, da bi zvedel, kako je pri vas in ali je pot varna. Govorili ste prej o sodrgi, ki se tod klata in skuša priti čez mejo v Mehiko. In eden izmed njih je tisti Cinton. Tovariši so ga kje zunaj na preriji čakali. Nevaren zločinec je, vohunit je prišel, prevaril vas je!

Druga posebnega se nič ni zgodilo?«

»Ne. Vsaj jaz ne vem, da bi se bilo.«

»Torej smo se domenili. Poročajte majorju, da smo se srečali! Njegov podložnik ste, ne bodete mu torej pravili, kako sodim o tistem dogodku s Komanči. Ponavljam pa, da bi bilo bolje, mnogo bolje za vas, če bi bili storili svojo dolžnost.

Good by, boys!«

Odjezdili smo vsak svojo pot.

Old Death se je vdajal svojim mislim in tudi mi smo molčali. Solnce je leglo k zatonu, le še dobro uro, pa bi bila tema.

Namenili smo se, da bomo jezdili še tisti dan do Rio Leone, kjer bi našli drevje, vodo in travo. Ker na odprti preriji nismo mogli prenočiti, nas je Old Death podil, da je pesek kar prhal izpod kopit. In ko se je solnčna obla dotaknila obzorja, smo opazili na jugozapadu temno liso. Polagoma je naraščala, med peskom so se pojavili šopi trave, temna črta se je razvila v drevje.

Old Death je pridržal konja, da je stopal v koraku.

»Kjer je tod drevje, tam je voda. Za tistim drevjem tamle teče Rio Leona. Ob njem bomo nocoj taborili.«

Ozek gaj z nizko podrastjo nas je objel. In v njegovi senci se je vila široka, pa plitva reka. Pois-

kali smo si primeren kraj in zajezdili po kamenitem produ v vodo.

Scout je jezdil naprej. V trenutku, ko je konj stopil v vodo, pa ga je ustavil in pozorno ogledoval dno.

»Well!« je kimal. »Sem si mislil! Tule je sled. Nismo je prej opazili, ker se na kamenitem produ ne vidi.

Poglejte si dno vode!«

Na peščenem dnu smo videli za dlan velike in precej globoke jamice. Peljale so naravnost čez reko.

»Tole je sled?« je menil Lange. »Najbrž bo tako. Morebiti je sled konja. Nekdo je tod jezdil.«

Old Death se mu je zarežal.

»Naj si še Sam ogleda sled! Bomo slišali, kako on sodi o njej.«

Črncem je skromno stopil bliže, pogledal v vodo in dejal:

»Tu biti dva jezdeca. Čez reko jezditi.«

»Iz česa pa sklepaš, da sta bila jezdeca, ne pa divja mustanga?«

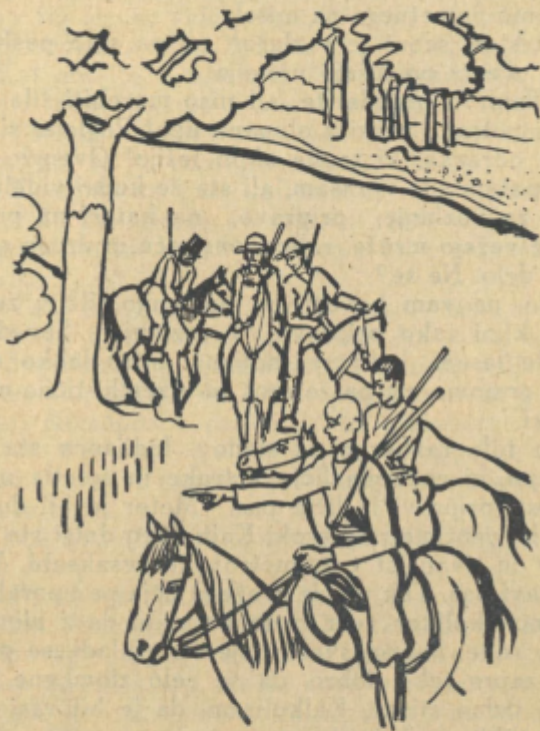
»Tale dva konja bila podkovaná, divji mustang ne biti podkovan. Na podkovanih konjih nekdo sedeti. Tudi biti sled globoka. Konj nositi težo jezdeca. Divji konj drug za drugim korakati čez vodo in prej na bregu obstati in piti. Tukaj pa konji nič ostati, ampak naravnost čez. Tudi korakati drug poleg drugega. To storiti, ker ubogati. In če ubogati, biti jezdec v sedlu. Tukaj torej jezditi dva jezdeca.«

»Čisto prav si povedal!« je hvalil starec Sama. »Še sam bi ne znal sledi bolje brati. Tudi beli človek se lahko uči od črnca, kakor vidite, meššurs!

Temale dvema se je zelo mudilo. Še piti nista dala konjem. Ker pa so konji žejni, če pridejo po taki peščeni pustinji do vode, in ker dober westman predvsem skrbi za svojega konja, sta jima, tako kalkuliram, gotovo na drugem bregu dala piti.

Pa zakaj se jima je mudilo črez? Pojdimo! Upam, da zvemo na drugem bregu za odgovor.«

Konji so se medtem napili, zajahali smo in prebredli reko. Plitva je bila, niti do stremen ni segala voda.

»Kaj pomenijo tile klini?« K str. 180.

Na drugi strani se je Old Death bistro ozrl naokoli in pokazal na bližnjo lipo.

»Tamle je zapisan odgovor na naše vprašanje! Pogledjte si tistole lipo! Olupana je za moža visoko. In tule —

Hm —! Kaj pa je tole —?»

V mehkih tleh so tičali v dveh vrstah klini, svinčnikom podobni.

»Kaj pomenijo tile klini?« nas je vprašal.

Gledali smo, pa zaman ugibali. Niti meni ni prišlo nič pametnega na misel.

In stari scout je razlagal, mi pa smo poslušali, kakor učenci poslušajo učitelja.

»Najprvo preudarite, ali niso morebiti tile klini v kaki notranji zvezi z olupano lipo! Poglejte si tudi tistele odrezke, ki tamle okoli ležijo! Ovenelo ličje je. In potem vas vprašam, ali ste že kedaj videli pripravo za vozlanje, pripravo, na kateri na primer ženske vežejo mreže, robce, obrisače in drugo slično ročno delo. Ne še?

No, pa vam povem, da pomenijo tile v zemljo zabiti klini tako pripravo za vozlanje. Seveda so klini le leseni, kakršne Indijanci hitro lahko narežejo z grmovja, ne pa železni, in v zemlji tičijo mesto v deski.

In tole razberem iz sledov. Indijanca sta olupila lipo, si nacepila ličja v trake in spletla na tej priprosti pripravi iz ličja pas. Meter je bil dolg in dvanajst centimetrov širok. Kajti tako dolgi sta vrsti klinov in dvanajst centimetrov sta vsaksebi. Torej res pravi pas. Tak pas iz svežega ličja pa uporabljajo Indijanci, kolikor vem, posebno radi, da z njim obvežejo rane. Sočno, sveže ličje rano hladi, se posuši in jo zapre tako dobro, da še celò zlomljene kosti precej trdno stisne. Kalkuliram, da je bil vsaj eden izmed tehle dveh jezdecev ranjen.

Pa še nekaj! Poglejte tiale v vodo! Ali vidite tisti dve široki, plitvi jami? Dva konja sta se valjala v vodi in pustila sled v pesku. V vodi pa se valja le indijanski konj. Naša Indijanca sta jima snela sedla in ju pognala v vodo, da se osvežita. To pa Indijanec dovoli svojemu konju le, če se pripravlja na naporno, dolgo potovanje. Indijanca sta imela še dolgo pot,

nista se dalje mudila, nego je bilo treba, da sta sple-
tla pas, pa sta nemudoma odjezdila.

Sklepam torej takole: Dva jezdeca na indijan-
skih konjih sta tod prebredla reko, eden izmed njiju
vsaj je bil ranjen. Mudilo se jima je čez reko, ker
sta na tej strani videla lipo. Olupila sta jo, spletla
pas in obvezala rane. In nato sta koj odjezdila dalje.

Kaj pravite k temu, meššurs? Poskusite, sir, in
napnite možgane!« se je obrnil k meni.

»Poskusil bom,« sem dejal. »Toda ne smete se
mi smejati, če ne bom pravega zadel!«

»Zakaj bi se vam naj smejal? Moj učenec ste,
ali ne? In od učenca ne morem zahtevati, da bi že
koj prvi dan na vsako vprašanje brez pogrška od-
govoril.«

»Tale konja sta bila indijanska,« sem razlagal.
»Torej sta bila jezdeca Indijanca. Na misel mi pri-
haja dogodek v trdnjavi Inge, ki nam je o njem pri-
povedoval podčastnik. Eden izmed apaških starešin
je ušel Komančem, ranjen je bil. Winnetou je pri-
jezdil v trdnjavo, zvedel, kaj se je zgodilo, in ne-
mudoma pohitel za njim. Izvrstnega konja ima, kma-
lu ga je došel.

Tale dva sta torej bila apaški starešina in Win-
netou.«

»Ni slabo!« je hvalil starec. »Še kaj veste?«

»Da. Apačema se je mudilo. To sklepam iz tega,
ker sta šele tu na reki rane obvezala in ker sta
konjem dovolila, da sta se osvežila. Sama pa nista
počivala, ker ni videti takih sledov. Nemudoma sta
jezdila dalje. In kam se jima je mudilo? Domov v
apaške vasi. Posvariti morata rojake, da bodo Ko-
manči kmalu prišli in jih napadli. Pa tudi svoje bo-
jevnike morata zbrati, da maščujejo sramoto in kri-
vico, ki je zadela njihov rod.«

»Tako je! Zadovoljen sem z vami. Prav nič ne
dvomim, da sta bila Winnetou in njegov odposlanec.
Njunih sledov sicer ne bomo več videli zunaj na pre-

riji, ker je že tema. Pa tudi ni treba. Črez Rio Grande sta namenjena prav kakor mi, in v ravni črti bodeta potovala. Kar bomo tudi mi storili. Kalkuliram, da bomo že jutri našli kako sled o njiju.

Sedaj pa si poiščimo taborišče! Počiti si moramo in konji tudi. Jutri bomo zarana odrinili.«

Izkušeni scout je kmalu našel primeren kraj za tabor, ozek pas med drevjem, trdo ob vodi, poln mehke, sočne trave. Razedlali smo konje, jih privezali k drevju, polegli po trati in večerjali. Seveda le zelo skromno, naše zaloge so šle že h kraju.

»Ali bomo zakurili ogenj?« sem vprašal.

Posmehljivo se je starec zarežal.

»Sem si mislil, sir, da boste tako vprašali! Ste pač prej kedaj brali lepe Cooperjeve indijanske povesti? In druge take zanimive knjige? In ugajale so vam, kajne?«

»Precej.«

»Hm, da —! Se lepo bere, tisto, in vse se po redu in gladko vrši. Človek si prižge pipo ali pa smotko, se razpoloži po divanu in se poglobi v lepo, zanimivo knjigo, ki si jo je izposodil v knjižnici —.

Pa pojdite sem v prerijo, na divji zapad! Tu je življenje precej drugačno! Cooper je dober pisatelj, sam sem ga bral, na zapadu pa ni bil. Imenitno je znal preplesti poezijo z resničnostjo. Na zapadu pa žal ni poezije, vsaj jaz je še nisem našel. Sama trda, večkrat kruta resničnost vlada tu. V tistih knjigah berete o mičnem taborskem ognju, ob katerem se peče mastno, sočno stegno bizonovo. Toda povem vam, če zakurimo tule le samo majhen ogenj, vam bo rdečkar navohal njegov dim na dve angleški milj daleč!«

»Torej celo uro daleč da bi ga navohal —? Ali je mogoče?«

»Si boste že še izkusili, kako dobre nosove da imajo Indijanci! In če bi sam ne navohal ognja, bi ga navohal njegov konj in ga izdal s tistim usodnim

prhanjem, ki je tem živalim vzgojena in ki je že marsikateremu belokožcu življenje upihnila.

Ne, nocoj je bolje, da ne zakurimo ognja.«

»Pa saj se nam še ni treba bati, da bi se Komanči kje tod potepali —? Mnogo dni bo minilo, da pridejo odposlanci Komančev domov, in spet bo minilo mnogo dni, da bodo njihovi seli zbrali bojavnike in da se bodo ti podali na bojni pohod. Komančev se nam nocoj še ni treba bati, mislim.«

»Hm —! Kako lepo zna takle greenhorn govoriti! Le žal, da ste na troje pozabili! Prvič, da smo na ozemlju Komančev, da torej lahko vsak hip nalletimo na kako četo. Drugič, da so Komanči, kakor ste čuli, vpadli v Mehiko. Prav lahko torej se zgodi, posebno tu blizu meje, da srečamo čete, ki se vračajo s plenom domov. Tretjič pa, in kar je glavno, nikar ne mislite, da bodo odposlanci Komančev šelešli obveščat svoje ljudi o dogodkih v trdnjavi in šele zbirat bojavnike! Njihovi ljudje so že zbrani in pripravljeni na bojni pohod. Motite se namreč, če mislite, da so Komanči apaške odposlance ubili, ne da bi se bili že prej pripravili na vojsko! Povem vam, tisti umor v trdnjavi Inge ni bil nepremišljeno dejanje, posledica prepira! Ne, namenoma so ubili Apače, namenoma, da bi izzvali vojsko! Kalkuliram, da so Komanči že odšli čez Rio Grande, in bojim se za Winnetoua. Težko se jim bo neopažen izmuznil s svojim ranjenim tovarišem.«

Old Death je pravilno presojal položaj. Ni še minila tista noč, pa smo zvedeli, da se ni zmotil.

Tudi sam sem se zbal za prijatelja. Vprašal sem scouta:

»Torej držite z Apači?«

»Da, na tihem. Posebno pa še po tem, kar sem čul o dogodkih v trdnjavi. Apačem se je zgodila krivica. Napad na njihovega odposlanca je ostudno izdajstvo. Pa tudi Winnetou sam mi je, kakor že veste, zelo simpatičen.

Toda naš položaj je kočljiv. Sredi med Komanči in Apači potujemo, med dva mlinska kamena smo zašli. Ali pa, če hočete, med škarje. Če pokažemo, da držimo z Apači, nas bodo prijeli Komanči, in narobe. Zato ne bomo ljubkovali ne z enimi ne z drugimi ter rajši skrbeli, da odnesemo zdravo in celo kožo iz tega mlina.

Sicer pa se Komančev vsaj meni ni treba bati. Poznajo me. Nikdar jim nisem nič žalega storil, mnogokrat sem jih že obiskal in vsikdar so me prijazno sprejeli. In njihov poglavar, Ojo kolca, Belt bober, je celò moj posebni prijatelj. Uslugo sem mu storil, ki mi je, je dejal, nikdar ne bo pozabil. Bilo je gori na Red Riverju, Čikazawi so ga napadli, skalp in življenje bi bil izgubil, da nisem prišel in ga rešil.

In to prijateljstvo nam bo še mnogo koristilo, če bi nas utegnili Komanči neprijazno sprejeti. Sicer pa mislim, da se mi ne bo treba sklicevati na njihovo hvaležnost. Saj nas je pet mož in vsak izmed nas, mislim, zna prijeti za puško. Preden bo takle rdečkar segel po mojih laseh, se bo že dober tucat njegovih tovarišev preselil v večna lovišča, mislim.

Previdni pa moramo biti. Ne smemo pozabiti, da smo na sovražnem ozemlju. Stražili bomo, vsak po eno uro. Vlekli bomo bilke. Kdor potegne najkrajšo, dobi prvo stražo. Vsako uro se menjamo. In vsak bo lahko vsaj pet ur mirno spal, kar bo, mislim, dovolj, — če bomo vobče spali.«

Vlekli smo. Zadnjo stražo sem dobil jaz.

II.

Avat vila.

Noč se je naredila.

Ni nam še bilo za spanje, zato še tudi straž nismo postavili. Ležali smo v travi, kadili smotke in se pogovarjali. Old Death nam je pripovedoval o svojih doživljajih. Izbiral jih je tako, da je bilo njegovo pripovedovanje poučno in zanimivo obenem.

Čas je minil. O polnoči je bilo.

Nenadoma je Old Death utihnil in napeto poslušal. Tudi sam sem čul, da je eden izmed konj prhnil, pa tako, kakor prhajo prerijski konji, če začutijo tujca v bližini.

»Hm —!« je godel scout. »Kaj je to —? Ali vam nisem prav povedal, ko sem dejal pri Cortesiju, da sta najina rjavca pristna prerijska dirkača? Tako prhne le konj, ki je bil v rokah dobrega westmana. Nekaj sumljivega bo v bližini —.

Pa ne ozirajte se, mešsurs! Tema je in v temi se oči svetijo, posebno če jih napenjate. Morebiti tiči sovražni vohun v grmovju. Opazil bi lesk oči in spoznal, da smo zasumili njegovo bližino, pa bi se tiho pobral in ne zvedeli bi, kdo je in kaka nevarnost nam grozi. Torej mirno sedite in ne obračajte se! Sam bom pogledal, kaj je, pa si potisnil klobuk na oči, da jih ne bo videl.

Pa čujte —! Spet je prhnil konj! Ne genite se!«

Res se je prhanje ponovilo. Eden izmed konj, menda je bil moj, je boječe topotal, kot bi se hotel utrčati. Molče smo sedeli in poslušali.

Pa Old Death nam je nevoljno šepnil:

»Kaj vam je prišlo na misel, da ste tako nena-
doma umolknili! Če res kdo v bližini prisluškuje, nas
je čul govoriti in ker ste umolknili, bo sklepal, da
nam je prhanje sumljivo, pa se bo umaknil.

Govorite torej, pogovarjajte se! Pripovedujte
nekaj, karkoli! Samo tiho ne bodite!«

Črnc Sam se je oglasil. Šepetaje je povedal:

»Sam vedeti, kje človek. Sam videl oči.«

»Dobro! Pa ne glej tja, sicer bo tudi tvoje oči
videl. Kje je?«

»Kjer Sam obesil konja, na desni, pri divjih češ-
pljah. Čisto trdo pri tleh se rahlo bleščati oči.«

»Dobro! Zlezél bom vohunu za hrbet in ga pri-
jel za vrat. Menda je le eden sam, sicer bi se konji
hujе vznemirjali.

Le glasno se pogovarjajte! Dvojno korist bomo
imeli. Mož si ne bo mislil, da sumimo nevarnost, in
vaše glasno govorjenje bo udušilo šum, ki bi ga le
utegnil povzročiti, ker se v taki temi človek neslišno
le težko plazi.«

Začeli smo torej glasen pogovor.

Lange me je nekaj vprašal, odgovoril sem mu
in beseda je bila v teku. Obrnil sem pogovor na
šaljivo plat in na ves glas smo se smejali. Tudi naj-
previdnejši oglednik si je moral misliti, da čisto nič
hudega ne slutimo.

Dobrih deset minut smo uganjali komedijo, ko
se je oglasil Old Death odnekod.

»Halloo, boys —! Ne rjovite kakor levi! Ni treba
več, imam ga. Prinesel vam ga bom.«

Zašumelo je v grmovju, stari je prišel s težkimi
koraki in položil ujetnika pred nas.

»Takole —! Lahek posel je bil, saj ste kričali,
da bi bil tale rdečkar še potres preslišal in vse, kar
je z njim v zvezi.«

»Rdečkar —?« se je čudil Lange. »Torej so le
blizu. Jih je še več?«

»Mogoče. Pa ni verjetno.

Luč moramo imeti, da vidimo, kak je naš plen. Tamle med grmovjem leži suho listje in vejevje. Šel bom pa ga naberem.«

»Ne gane se. Je mrtev?«

»Mrtev ni. Le njegova zavest je šla nekoliko na sprehod. Zvezal sem mu z njegovim lastnim pasom roke na hrbtu. Preden se zave, se vrnem. Pazite nanj!«

Prinesel je kuriva celo naročje. Zakurili smo, seve samo čisto majhen ogenj. Suho vejevje ni dajalo skoraj čisto nobenega dima.

Pogledali smo si ujetnika.

Indijanec je bil. Hlače iz jelenovine je nosil, z usnjatimi resicami okrašene na šivih, tudi srajco iz jelenovine in mokasine brez okraskov. Glavo je imel gladko ostriženo, le na temenu mu je ostal šop las. Njegov obraz je bil na debelo pomazan z barvami, s črnimi črtami na rumenem dnu. Orožje mu je Old Death že pobral, ni imel druga ko nož, usnjat tulj in lok. Tulj in lok sta bila povezana z jermenom.

»Navaden bojevnik,« je razlagal Old Death. »Nobenega znaka nima, ki bi pričal, da je ubil sovražnika. Tudi skalpa nima za pasom in njegove hlače niso okrašene s človeškimi lasmi. Niti medicinskega mošnjička nima. Mlad je še in si še ni pridobil imena, ali pa je medicinski mošnjiček izgubil. Morebiti tudi, da so mu ga vzeli. Poslali so ga na poizvedovanje, ker je taka pot nevarna. Dali so mu priliko, da se proslavi, ubije sovražnika in si pridobi ime.

Pa glejte, zganil se je! Koj se bo zavedel. Tiho bodite!«

Ujetnik se je zleknil in globoko vzdihnil. Ko je začutil, da je zvezan, ga je stresel strah. Odprl je oči in šinil pokonci, pa spet omahnil v travo.

S plamenečimi očmi nas je gledal. Opazil je Old Deatha. Ves preplašen je hlastnil:

»Koša peve —!«

Besedi sta iz jezika Komančev in pomenita isto kakor Old Death, namreč »stara smrt«.

»Da, jaz sem!« je pokimal scout. »Rdeči bojevniki me pozna? Kje me je videl?«

»Sinovi Komančev poznajo moža, ki mu je tako ime. Bil je že v njihovih šotorih.«

»Komanč si. Spoznal sem te na bojnih barvah. Kako ti je ime?«

»Sin Komančev je izgubil svoje ime. In nikdar več ne bo imel imena. Šel je, da si ga pridobi, pa je prišel v roke belokožcem, ki so ga ujeli. Sramoto si je nakopal. Beli bojevniki naj ga ubijejo! Zapel bo pesem smrti, nobena tožba ne bo prišla iz njegovih ust, ko bodo pekli njegovo telo na kolu.«

Old Death se je zarežal:

»Žal ti tvoje lepe želje ne moremo izpolniti, ker smo kristjani in tvoji prijatelji. Ujel sem te in omamil, ker je tema pa nisem videl, da si sin Komančev, ki z njimi v miru živimo. Ne bomo te ubili, še manj pa spekli, pustili te bomo živeti, mnogo slavnih del še boš izvršil in slavno ime si boš pridobil, ki se bodo pred njim tresli tvoji sovražniki.

Prost si!«

Razvezal mu je roke.

Mislil sem, da bo ves vesel skočil na noge. Pa nepremično je obležal in žalostno dejal:

»Sin Komančev ni prost. Umreti hoče. Suni mu nož v srce!«

»Ne vem, čemu bi naj to storil. In se mi tudi nič ne ljubi. Zakaj bi ti naj sunil nož v srce?«

»Ker si me premagal in ujel. Bojevniki Komančev bodo zvedeli, kaj se je zgodilo, in rekli: 'Najprvo je izgubil medicino in ime in potem se je dal še belokožcem ujeti. Njegovo oko je slepo in njegovo uho gluho, ni vreden, da bi nosil znamenje pogumnega bojevnika'. Tako bodo rekli in zato bo sin Komančev rajši umrl.«

Tako žalostno je povedal te besede, da se mi je res smilil. Nisem ga sicer dobro razumel, njegova angleščina je bila polna izrazov iz komanškega jezika. Pa uganil sem vsaj iz zveze besed; kaj misli povedati.

Old Death je zinil. Pa prehitel sem ga in tolažil Komanča:

»Naš rdeči brat si ni nakopal sramote! Koga Koša peve premaša, tistega ni treba biti sram. Sicer pa bojevniki Komančev nikdar ne bodo zvedeli, kaj se je našemu bratu zgodilo. Naša usta bodo o tem molčala, nikomur ne bomo pravili, da si bil naš ujetnik.«

Komanču so se zasvetile oči.

»Ali bo Koša peve s tem zadovoljen?« je še podvomil in gledal Old Deatha.

»Čisto zadovoljen sem s tem!« je pritrdil starec. »Dejali bomo, da smo se v miru srečali. Našel si nas, bomo pripovedovali, spoznal si Koša pevo in sam prišel k nam, ker veš, da je Koša peve prijatelj Komančev. Ničesar torej nisi storil, kar bi ne bilo prav.«

Komanču je odleglo.

»Moj slavni beli brat mi govori besede veselja. Zaupam mu in vstal bom, ker se ne bom s sramoto odet vrnil k bojevnikom Komančev. Belokožcem pa bom za njihovo molčečnost hvaležen, dokler bodo moje oči gledale svit belega solnca.«

Sedel je in si globoko oddahnil. Na njegovem nepremičnem, z barvami na debelo pomazanem obrazu sicer nismo opazili ne zadovoljstva ne veselja, ne kakega drugega čuvstva, le na očeh mu je bilo videti, da je ves srečen.

Razumel sem seveda, zakaj stari scout tako lepo ravna z njim. Izpraševati ga je mislil po namenih Komančev. Prepustili smo mu besedo in koj je začel.

»Naš rdeči brat vidi, da mu hočemo dobro. Upamo, da bo tudi on govoril z nami, kakor se govori

s prijatelji, in da mi bo na moja vprašanja odkrito odgovarjal.«

»Koša peve naj vpraša. Le resnico bom povedal.«

»Ali je moj rdeči brat sam odšel iz tabora svojega rodu, da ubije sovražnika ali pa nevarno žival ter se s slavo odet in z novim imenom vrne v svoj wigwan? Ali pa so morebiti prišli še tudi drugi bojevniki Komančev z njim?«

»Da, tudi drugi so prišli.«

»Jih je mnogo?«

»Toliko jih je kakor kapljic v reki.«

»Ali misli moj rdeči brat s tem reči, da so vsi bojevniki Komančev zapustili svoje šotore in stopili na pot boja?«

»Da. Šli so, da si priborijo skalpe svojih sovražnikov.«

»Kateri so tisti sovražniki?«

»Apaški psi. Zasmrdelo je iz tabora Apačev vse do šotorov Komančev. In sedli so na konje, da iztrebijo strahopetne coyote z zemlje.«

»Ali so poprej vprašali za svet modre starešine svojega rodu?«

»Da. Starešine rodu so sedli k posvetu in sklenili, da bo vojska. Tudi medicinman je moral vprašati velikega Duha in odgovor Manitoua nas je zadovoljil. Od taborov Komančev pa do velike reke, ki jo belokožci imenujejo Rio Grande del Norte, mrgoli naših bojevnikov.«

»Kedaj ste odšli z doma?«

»Štirikrat je zašlo solnce, odkar je šla bojna sekira od šotora do šotora.«

»In moj rdeči brat je šel s tako četo na boj?«

»Da.«

»Kje tabori njegova četa?«

»Više gori ob reki. Ni daleč.«

»Poslali so te na poizvedovanje?«

»Da. Naš poglavar je razposlal oglednike, da poizvejo, ali je morebiti sovražnik blizu. Jaz sem šel ob

reki navzdol in navohal konje belokožcev. Zlezal sem v grmovje, da pogledam, koliko jih je. Tedaj pa je prišel Koša peve nad mene in mi za nekaj časa vzel življenje.«

»To smo pozabili in ne bomo več o tem govorili. Koliko ljudi šteje četa, ki tabori gori ob reki?«

»Desetkrat deset jih je.«

»In kdo jim poveljuje?«

»Avat vila, mladi poglavarjev sin.«

Old Death je zmajal z glavo.

»Avat vila, Veliki medved —? Kdo je ta? Ne poznam ga. Nisem še čul njegovega imena.«

»Dobil si je ime šele pred nekaj meseci. Ubil je sivega medveda v gorah in prinesel domov njegov kožuh in njegove kremplje. Sin je Ojo kolce, ki ga belokožci Belega bobra imenujejo.«

»O, tistega pa poznam. Moj prijatelj je.«

»Vem. Videl sem te pri njem, ko si bil gost v njegovem šotoru. Tudi njegov sin Veliki medved te bo prijazno sprejel.«

»Kako daleč je odtod do kraja, kjer tabori s svojimi bojevniki?«

»Moj brat ne bo jezdil do njih pol tistega časa, ki ga eno uro imenuje.«

Zajahali smo in odjezdili.

Indijanec je stopal pred nami. Peljal nas je iz gaja ven na prerijo, na odprt svet, in se obrnil ob reki navzgor.

Čez dobre četrte ure so se pojavile pred nami temne postave. Straže so bile. Naš vodnik jim je nekaj povedal pa odšel. Čakali smo.

Nebo se je pooblačilo, trda tema je bila. Skrbno sem gledal na vse strani, pa nič nisem videl. Ognjev Komanči niso kurili.

Naš vodnik se je vrnil in nas vzel s seboj. Po nekaj korakih smo spet obstali.

Vodnik nam je pravil:

»Moji beli bratje naj gredo dalje! Sinovi Komančev so na bojnem pohodu in ne kurijo ognjev. Ker pa so ogledniki poročali, da ni nobenega sovražnika blizu, bodo zakurili.«

Izginil je. V temi je zažarela iskrica.

»Kaj je tisto?« sem vprašal.

»Punks,« je razlagal Old Death.

»Kaj je to, punks?« sem se delal nevednega.

»Prerijsko kresilo. Dva koščeka suhega lesa, eden je večji in širši, drugi je droben klinček. Večji kos ima izdolbino, ki je napolnjena s punks, s suho trohlino, ki jo naberejo v votlih, preperelih drevesih. Najboljše netivo, ki ga morete dobiti! Klinček vtaknejo v dolbino med trohlino in ga med dlanmi naglo sučejo kakor žvrkljo. Od trenja se prhlina segreje in vname. Glejte!«

Plamen je šinil v temo, naložili so suhega listja na tlečo trohlino in jo razpihali. Pa koj so plamen spet udušili, kajti Indijanec nikdar ne kuri velikega ognja. Položili so suhih vej v krogu na plamen, pa tako, da so goreli le konci. Tak ogenj se da poljubno povečati ali zmanjšati, kolikor pač porineš veje v ogenj.

V svitu ognja smo se razgledali po bližnji okolici.

Stali smo med drevjem, divje, bojovite postave so nas obdajale od vseh strani. Vsi Indijanci so imeli orožje v rokah, pa le sulice, loke in puščice, malo kateri je imel puško. Vsakemu pa je tičal za pasom tomahawk, bojna sekira Indijancev, ki je v rokah izurjenega bojvnika zelo nevarno orožje.

Nekaj časa smo stali, pa smo dobili naročilo, da moramo razjahati. Vljudno smo ubogali in odpeljali so nam konje, da nismo vedeli kam. Bili smo popolnoma v njihovi oblasti, kajti brez konja je človek v tistih krajih izgubljen. Orožje so nam sicer pustili, toda nas je bilo pet, Indijancev pa sto, — zelo neprijetna razlika.

Smeli smo stopiti k ognju. Eden sam bojevnik je sedel pri njem.

Ni mu bilo videti, ali je star ali mlad. Njegov obraz je bil na debelo pomazan z bojnimi barvami, s črnimi črtami na rumenem dnu, prav kakor je bil po-barvan oglednik, ki smo ga ujeli. Lase je imel pove-zane v visok šop, pero belega orla je tičalo v njem. Za pasom sta mu visela dva skalpa, na vratu pa me-dicinski mošnjiček in neizogibni calumet, mirovna pi-pa. Na kolenih mu je ležala puška, staro orodje iz leta 1820 ali 1830.

Pozorno nas je ogledoval. Črnca ni pogledal. Indijanec zaničuje črnega človeka.

»Kako se ošabi!« je rekel Old Death po nemško, da bi ga rdeči ne razumel. »Pokazali mu bomo, da smo tudi mi poglavarji. Kar prisedimo! Pustite meni besedo, sam bom govoril z njim.«

Prisedli smo k ognju, poglavarju nasproti. Le črnc ni sedel. Vedel je, da tvega življenje, če pri-sede k ognju, ob katerem sedijo »poglavarji«.

Jezno nas je gledal Indijanec.

»Uff —!« je vzkliknil in povedal še nekaj drugih besed, ki jih pa nisem razumel. Tistikrat še nisem znal narečja Komančev.

»Ali razumeš jezik belokožcev?« ga je vprašal Old Death po komanško in nam sproti tolmačil, kaj govorita.

»Avat vila razume jezik belih ljudi, pa ga noče govoriti.«

»Zakaj ne?«

»Ker se mu ne ljubi.«

»Prosim te, da govoriš z nami v našem jeziku!«

»Čemu?«

»Ker tile moji tovariši ne razumejo jezika Ko-mančev, pa bi vendar radi vedeli, o čem se po-go-varjava.«

»Prišli so v tabor Komančev in morajo govoriti njihov jezik. Tako zahteva vljudnost.«

»Motiš se! Saj sem ti povedal, da ne znajo govoriti po komanško. Kako moreš torej zahtevati, naj govorijo tvoj jezik. To moraš vendar tudi sam uvideti!

Razen tega so gostje Komančev. In vljudnost do gostov zahteva, da govoriš jezik, ki ga razumejo. Vem, da znaš dobro angleški. Če ne boš govoril po angleško, si bodo mislili, da ne znaš.«

»Uff —!« se je jezil Indijanec nad drznostjo scouta, pa le nadaljeval v slabi angleščini:

»Kdo vam je dovolil sesti k mojemu ognju?«

»Sami smo si dovolili.«

»Kako —?«

»Da, sami, ker imamo to pravico.«

»Pravico —?«

»Da. Tudi mi smo namreč poglavarji.«

»Katerega rodu si ti poglavar?« ga je ošabno vprašal, čeprav ga je dobro poznal. Saj mu je tudi oglednik povedal, koga je pripeljal. Mogočnega poglavarja se je hotel igrati —.

Scout mu je hladno odgovoril:

»Poglavar sem vseh scoutov.«

Rdeči je oblastno pokazal na starejšega Lanđeja:

»In tale?«

»Je poglavar kovačev, ki izdelujejo orožje.«

»In tale?« je pokazal na Willa.

»Tale je njegov sin ter izdeluje meče in tomahawke, s katerimi junaški bojovníki ubijajo svoje sovražnike.«

Te besede so precej zalegle.

»Če zna izdelovati tako orožje, je zelo velik poglavar,« je menil.

»In tale?« je pokazal na mene.

»Tale je slaven mož iz daljnih dežel, ki ležijo onstran velike vode. Prišel je v te dežele, da spozna bojovníke Komančev. Poglavar je vse modrosti in vsega znanja in ko se vrne domov, bo tisočem pri-

povedoval o rodu Komančev in o njihovih bojevnikih.«

Ta razlaga je preseerala duševne moči Velikega medveda. Zelo pozorno me je ogledoval pa dejal:

»Torej je ta mož eden izmed modrih in izkušenih starešin svojega ljudstva? Pa njegovi lasje še niso beli —.«

»V njegovi deželi že otroci pridejo na svet tako modri, kakor so pri vas starešine rodu z belimi lasmi.«

»Torej ima veliki Duh tisto deželo zelo rad —.

Ampak sinovi Komančev ne potrebujejo njegove modrosti. Sami so dovolj modri in pametni in sami vejo, kaj morajo storiti, da bodo srečni. In njegova modrost menda ni prišla z njim v našo deželo, ker se je drznil križati našo bojno pot. Kadar izkopljejo bojevniki Komančev bojno sekiro, ne marajo belih ljudi pri sebi!«

»Zdi se, da si pozabil, kaj so rekli vaši odposlanci belim bojevnikom v trdnjavi Inge —!«

»Ne vem, kaj so rekli.«

»Pa ti bom povedal. Obljubili so, da bodo le Apače napadli, bele pa da bodo pri miru pustili, ker so njihovi prijatelji.«

»Kar so obljubili, naj sami držijo! Veliki medved ni bil poleg.«

Zelo naduto in sovražno je govoril, Old Death pa vljudno in prijazno. Po teh rdečkarjevih besedah pa je tudi sam vzrojil.

»Tako govoriš —? Kdo pa si pravzaprav, da si upaš take besede povedati Koša pevi —? Ne poznam te! Niti svojega imena mi nisi povedal. Ali že vobče imaš kako ime? Če ga nimaš, mi povej vsaj ime svojega očeta!«

Rdečkar je otrpnil od čudenja nad toliko drznostjo, dolgo je strmел v starca in počasi povedal:

»Človek, ali te naj dam do smrti bičati —?«

»Si boš premislil!«

»Jaz sem Avat vila, poglavar Komančev!«
Neskončno ponosno je povedal svoje ime.
Malomarno je dejal Old Death:

»Avat vila, Veliki medved —? Ko sem ubil svojega prvega medveda, sem bil še deček. In od tistega časa sem ubil toliko grislyjev, da bi si lahko vse telo ovesil z njihovimi kremplji. V mojih očeh še ni nikak junak človek, ki je ubil medveda.«

»Pa si poglej skalpe na mojem pasu!«

»Pshaw —! Da sem vzel skalpe vsem sovražnikom, ki sem jih premagal, bi lahko obdaril z njimi vse tvoje bojevnike. To ni nič!«

»Avat vila je sin Ojo kolce, velikega poglavarja Komančev!«

»To je nekaj. Vsaj priporoča te. Z Belim bobrom sem kadil pipo miru. Prisegla sva si, da bodo njegovi prijatelji tudi moji prijatelji in moji prijatelji tudi njegovi prijatelji. In mož beseda je bil. Upam, da tudi sin Velikega bobra tako misli!«

»Drzno govoriš! Ali misliš, da so bojevniki Komančev miši, ki jih lahko pes nalaja, kadar in kakor se mu zljubi?«

»Kaj praviš —? Pes —? Ali misliš, da je Old Death pes, ki ga smeš brcniti, če se ti tako zljubi —? Ako si takih misli, te bom za to žalitev nemudoma poslal v večna lovišča.«

»Uff —! Sto bojevnikov stoji krog tebe!«

Pokazal je po taboru.

»Dobro!« je odgovoril starec. »Ampak tule sedimo mi in veljamo prav toliko kakor tvojih sto Komančev. Ne bodo mi ubranili, če ti hočem pognati kroglo v glavo.«

In potem bi se pomenil tudi s tvojimi ljudmi! Poglej! Tule imam dva samokresa, v vsakem je šest strelav. In moji tovariši imajo tudi vsak po dva samokresa. Skupaj imamo torej šestdeset strelav, ne da bi nam bilo treba nabijati. In povrh imamo še

puške, ki so boljše ko vaše, in tudi nože. Preden bi nas premagali, bi padla polovica tvojih ljudi!»

Tako s Komančem pač še nihče ni govoril. Pet proti sto ljudem! In vendar si je upal stari groziti!

Te drznosti rdeči ni razumel. Dejal je:

»Močno medicino imaš, da si upaš tako govoriti!«

Česar Indijanec ne razume, to je zanj »medicina«, skrivnost.

Old Death je prijel za samokres in s poudarkom rekel:

»Da, medicino imam. In ta medicina je dosedaj še vsakogar poslala v smrt, ki je bil moj sovražnik, in bo tudi odslej.

Vprašam te, ali nas priznaš za prijatelje ali ne?«

»Posvetovati se moram s svojimi bojevniki.«

»Poglavar Komančev mora za svet vprašati svoje bojevnike, ali sme biti prijatelj Koša peve —? Tega bi ne bil verjel. Pa ker si tako povedal, bo menda že res.

Toda mi smo poglavarji in storimo, kar se nam ljubi. Nismo taki, kakor ti, ki se moraš šele posvetovati s svojimi, preden kaj storiš. Večji in pogumnejši smo kakor ti in ne moremo več s teboj ob istem ognju sedeti. Zajahali bomo in odšli.«

Vstal je, pa obdržal samokrese v rokah. Tudi mi drugi smo vstali.

Veliki medved je šinil pokonci, kot da ga je gad pičil. Oči so mu plamtele in usta so se mu odprla, beli zobje so se mu bleščali kakor roparici.

Samoljubje in previdnost sta se hudo borili v njegovi duši. Mlad je še bil, komaj pred nekaj meseci, je pravil njegov oglednik, si je pridobil ime, pa rad bi bil igral vlogo velikega poglavarja, beli bi se ga naj bali —. Toda razum mu je narekoval, da mora biti previden. Poznal je samokres, vedel je, da je strašno orožje v rokah pogumnega človeka. Plačali bi z življenjem svojo predrznost, pa prej bi padlo še mnogo njegovih ljudi in sam bi bil prvi, ki bi ga za-

dela krogla. Odgovoren je bil očetu, vrhovnemu poglavarju, za življenje svojih ljudi, vedel je, da jih ne sme žrtvovati svojemu samoljubju.

Ali bi naj mignil svojim ljudem, naj nas ubijejo? Kaj bi rekel njegov oče? Da se ni znal premagovati, da je prijatelju svojega očeta odrekel gostoljubnost in ga nahrul kakor coyota — samo da bi pokazal svojo poglavarstvo moč.

Take misli so se borile v njegovi duši in Old Death je dobro vedel, o čem da rdečkar razmišlja, pa je tudi vedel, kako se bo položaj zasukal. Brez strahu je stal pred njim, z napetim samokresom v rokah, mirno mu je gledal v bliskajoče se oči.

»Odjezdili bodete —?« se je jezil Indijanec. »Kje so vaši konji? Ne dobite jih! Obkoljeni ste!«

»In ti si še v večji nevarnosti! In sramota te čaka! Če te zadene moja krogla, si tvoj oče ne bo zažrl obraz in ne bo zapel smrtne pesmi. Rekel bo: ‚Nisem imel sina. Tisti, ki ga je Old Death ustrelil, je bil neizkušen človek, otrok, ki ni spoštoval mojih prijateljev in se je dal zapeljati od častihlepja. Sence tvojih bojevnikov, ki jih bom s teboj vred postrelil, ti bodo zabranile vstop v večna lovišča, in stare sqwawe bodo odpirale brezzoba usta in zasramovale poveljnika, ki je svoje ljudi poglaval v smrt, ker se ni znal premagovati.‘

Poglej me! Ali se te bojim? Ni me strah pred teboj in ne pred tvojimi ljudmi. Pa si si mojega prijatelja in želel bi, da je moj prijatelj Beli bober vesel svojega sina.

Odloči se! Toda ena sama napačna beseda, en sam sumljiv migljaj, pa te ustrelim in boj se začne.«

Nepremično je stal poglavar pač celo minuto. Nato pa je sedel, snel calumet z vratu in dejal:

»Veliki medved bo kadil pipo miru z belokožci.«

»In prav bo storil!« je povedal Old Death. »Kdor se misli boriti z Apači, se ne sme spreti z belimi.«

Sedli smo spet.

Veliki medved je izvlekel tobačnico izza pasu in nadeval v calumet kinnikinnika, tobak, pomešan z listjem divje konoplje. Prižgal si je in povedal nekaj besed, ki jih pa nisem dobro razumel. Le toliko vem, da je večkrat ponovil besede mir, prijateljstvo in beli bratje. Puhnil je dim proti nebu, proti zemlji in proti štirim vetrovom, pa dal mirovno pipo Old Deathu.

Tudi Old Death je govoril o prijateljstvu in drugih takih lepih rečeh, puhnil dim na vse strani in dal pipo meni, rekoč, da je govoril za vse in da zado-
stuje, če vsak šestkrat potegne dim iz pipe.

Opravil sem predpisani obred, govoril pa nisem. Tudi Langeja sta pokadila predpisane dime. Črnc pa ni dobil pipe. Noben Indijanec bi ne vtaknil več v usta pipe, iz katere je kadil črnc. Tako zelo zaničujejo rdeči črnce. Pa sklenjeni mir je veljal seveda tudi za njega, ker je potoval v naši družbi.

Ko smo končali svečani obred mirovne pipe, so posedli tudi bojevniki, ki so vse do tedaj z orožjem v roki stali krog nas, in Veliki medved je poslal po oglednika, ki nas je »našel«. Pripovedoval je, kako smo se srečali, pa seveda besedice ni omenil, da ga je Old Death zalotil pri prisluškovanju in ga zvezal.

Poglavar je bil s poročilom zadovoljen. Poslal sem Sama h konjem po smotke. Seveda jih nobenemu drugemu Komanču nisem ponudil ko Velikemu medvedu samemu. Pregrešil bi se bil zoper svojo »poglavarsko čast«, če bi bil preveč prijazen z navadnimi bojevniki.

In Veliki medved je očitno poznal užitek, ki ga nudi dobra smotka. Debelo pomazani obraz se mu je široko razlezel od veselja, nemudoma je odložil častitljivo mirovno pipo, prižgal smotko in ko je puhnil prve dime, je ves zadovoljen dajal od sebe tiste znane glasove, ki jih sicer čujemo le, kadar se

neka znana žival z užitkom čoha ob oglu svojega hleva.

Pušec nas je izredno prijazno vprašal, kam da pravzaprav potujemo. Old Death mu seveda ni vsega povedal, pripovedoval je le, da iščemo neke bele ljudi, ki potujejo na Rio Grande in čez mejo v Mehiko.

»Torej pa lahko moji beli bratje z nami potujejo! Tudi mi smo namenjeni na Rio Grande. Odrinili bomo, koj ko najdemo sled nekega apaškega psa, ki nam je ušel.«

Slutil sem, koga iščejo Komanči. Tudi Old Death je najbrž slutil.

Nedolžno je vprašal:

»Odkod bi naj prišel tisti Apač?«

»Bil je tam, kjer so bojevniki Komančev govorili z apaškimi mrharji. Belokožci imenujejo tisti kraj trdnjavo Inge. Smrt mu je bila namenjena, pa ušel je. Ranjen je, nekaj krogel ga je zadelo, dolgo ne bo več sedel na konju. Nekje mora tičati.

Ali so morebiti moji beli bratje videli njegovo sled?«

Ni bilo dvoma, mislil je Apača, ki mu je Winnetou obvezal rane ob Rio Leone. Njegove sledi Komanči najbrž še niso našli, ker poglavar nič ni omenil o njej.

»Ne, nobene sledi nismo našli,« je pravil Old Death. Niti na misel mu ni prišlo, da bi Winnetoua izdal.

»Torej mora tisti pes tičati kje niže spodaj ob reki. Dalje ni mogel priti, ker je ranjen in ker so Komanči zasedli reko na tej strani, da sprejmejo Apače, če bi ušli iz trdnjave.

Komanči so torej zasedli Rio Leono še prej nego so se začela pogajanja —. In umor v trdnjavi je bil dobro premišljen zločin —. Komančem se je zahotelo boja in morenja.

Če so Komanči res zasedli reko, je bil položaj za Winnetoua zelo nevaren. Njegove sledi bi seveda ne našli več, ker so jo naši konji pohodili. Toda če Winnetou ni bil skrajno previden, se mu je lahko zgodilo, da jim je šel v past.

Previdni scout je mislil na vse možnosti. Komanči so utegnili najti olupano lipo in bi bili seveda koj uganili, kdo jo je olupal in čemu. Pravil je:

»Moji rdeči bratje bodo morebiti našli spodaj ob reki olupano drevo. Tam smo reko prebredli in ker se mi je odprla stara rana, sem jo obvezal z ličjem. Sveže sočno ličje je izvrstno sredstvo za rane in moj rdeči brat naj si to dobro zapomni, če bi kedaj obvezo potreboval!«

»Bojevniki Komančev poznajo to sredstvo. Tudi sami ga uporabljajo, kadarkoli pridejo do takih drevov. Moj beli brat mi ni nič novega povedal.«

»Torej pa želim, da bi mojim rdečim bratom nikdar ne bilo tréba uporabljati ličja za obvezovanje ran! Želim jim zmage in obilo slave, kajti njihov prijatelj sem.

Zato pa mi je zelo žal, da ne bomo mogli dolgo več ostati pri njih.«

»Oditl mislite?«

»Da. Neke bele ljudi iščemo, kakor sem ti že pravil, in za njimi moramo.«

»Če potujejo moji beli bratje na Rio Grande, bodo našli mojega očeta, Belega bobra. Veselilo ga bo, če se bodo oglasili pri njem. Dal vam bom enega svojih bojevnikov za vodnika, peljal vas bo k njemu.«

»Kje je tvoj oče, slavni poglavar Komančev?«

»Da me bo moj beli brat razumel, mu bom kraje tako imenoval, kakor jih imenujejo beli. Če potujejo moji beli bratje odtod proti zapadu, bodo prišli do pritoka Rio Nuecesa, ki mu pravite Turkey Creek. Nato prebredejo Chico Creek in pridejo v veliko puščavo, ki sega do Elm Creeka. In po tej puščavi

stražijo bojavniki Belega bobra in ne bodo nikogar pustili čez plitvino Eagle Pas, ki pelje čez Rio Grande.«

»Vraga —!« je ušlo scoutu. Pa hitro se je popravil.

»Ta pot je prav tista, po kateri moramo tudi mi. Moj rdeči brat me je s svojo novico zelo razveselil in srečen bom, da bom spet videl svojega prijatelja Belega bobra.

Sedaj pa pojdemo spat. Jutri moramo zarana odriniti.«

»Odkazal bom svojim belim bratom prostor za prenočišče. Naj gredo z menoj!«

Peljal nas je pod veliko košato drevo. Tudi sedla in odeje nam je dal prinesiti. Ves se je spremenil, odkar smo kadili z njim mirovno pipo.

Ko se je poslovil, smo preiskali torbe. Ničesar ni manjkalo, vse so nam pustili, kar je pri tatinskih Komančih mnogo pomenilo. Djali smo si sedla pod glave in se zavili v odeje. Komanči so prišli in v polkrogu legli okoli nas.

»Ali smo njihovi ujetniki?« sem vprašal Old Deatha.

»Nič ni hudega. Ne mislijo nam morebiti bega zabraniti, le v svoje varstvo so nas vzeli. Lahko se zanesete na prijateljstvo rdečih, če ste z njimi kadili pipo miru!

Pa vkljub temu glejmo, da se brž ko mogoče poberemo! Sem jim debelo laž natvezel, da sem jim zmešal Winnetouovo sled. Kalkuliram, da je zelo zelo težko prišel čez Rio Grande. Nobenemu drugemu bi se ne posrečilo, njemu, upam, pa se je.

Le to me skrbi, da ima ranjenca pri sebi. Za taka pogajanja izberejo navadno najbolj izkušene ljudi. Mož je star, sodim, sedemdeset let gotovo že šteje. Pa ranjen —! Računajte izgubo krvi, mrzlico,

ki se ga je gotovo lotila, in naporno jezdenje, pa me bodele razumeli, da me je v resnici strah za Winnetoua.

No, pa zaspimo. Pozno je že. In jutri nas čaka huda pot. Lahko noč, meššurs!«

Lahko noč nam je želel — zaspati pa nisem mogel. Skrb za Winnetoua mi ni dala miru.

Bedel sem še, ko je zarja rumenela na vzhodu. Zbudil sem tovariše, tiho so vstali. Pa koj so bili tudi Indijanci krog nas na nogah. Silno rahlo spiyo, ti sinovi narave in svobode.

Pri jutranjem svitu sem si jih šele natančneje ogledal.

Lahna groza me je obhajala, ko sem opazoval njihove odurno popačene obraze in njihovo »obleko«. Le malokateri je bil res za silo oblečen. Večina si je komaj nagoto zakrivala z raztrganimi cunjami, polnimi golazni. Vsi pa so bili krepke, zdrave rasti. Saj je rod Komančev znan, da ima najlepše moške. O njihovih ženskah se to seveda ne da brez izjeme reči. Ženska je pri Indijancih sužnja, vse delo mora opravljati, zгодaj ovne.

Poglavar nas je vprašal, ali bi »zajutrkovali«. Res nam je prinesel velike kose žilavega konjskega mesa, ki pa ni bilo kuhano, ampak »pojahano«. Sirovo meso položijo pod sedlo in jezdijo na njem tako dolgo, da je od gorkote in teže prhko.

Vljudno smo se seveda zahvalili in se izgovarjali, da imamo še sami dovolj zaloge, — čeprav je bila vsa naša zaloga le majhen kos povojene gnjati.

Predstavil nam je tudi bojavnika, ki bi nas naj spremljal in nam kazal pot k Belemu bobru. Vso svojo zgovornost je moral Old Death razviti, da se je neprijetnega spremljevalca iznebil. Najbolj je še zaleglo, ko je pravil, da je za take odlične bojavnike sramotno, če bi morali potovati z vodnikom. Vodnik

da je potreben le otrokom ter neizkušeni in nevednim ljudem, mi pa da bomo že sami našli Belega bobra.

Končno se je dal Veliki medved pregovoriti in nas je s svojim vodnikom pustil pri miru.

Napolnili smo si še mehove z vodo, kajti pot nas je peljala skozi pusto peščeno puščavo, si navezali na sedla nekaj butar sveže trave za konje in se poslovili. Ob štirih zjutraj je bilo, ko smo odpotovali.

III.

Estancia del caballero.

Jezdili smo izprva počasi, da so se konji razgibali. Zelena trata je vse bolj izginjala in se redčila, prehajala je v šope, šopi v revne bilke in ko je izginil na obzorju gaj, ki je obdajal bregove Rio Leone, se nam je zazdelo, da smo zajezdili v Sahâro. Pesek in spet sam pesek, kamor je segalo oko, in brezkončna planota. Na njega pa je žgalo solnce kakor krušna peč, čeprav je bilo še zgodaj.

»Poženimo konje!« je svetoval Old Death. »Dopoldne moramo hiteti, dokler imamo solnce za hrbtom. Ker jezdimo naravnost na zapad, nam bo popoldne sijalo v obraz. To pa zelo utruji. Tedaj bomo jezdili počasneje.«

»Kako pa bodete ostali v pravi smeri v tej enolični planoti?« sem vprašal, ker sem veljal za greenhorna.

Pomilovalno se mi je nasmehnil.

»Spet eno tistih vaših slavnih vprašanj! Saj imamo solnce, sir! In solnce je najzanesljivejši kaži-pot!

Naš najbližnji cilj je Turkey Creek, približno šestnajst milj odtod na zapadu. Če vam je prav, bomo pohiteli. V dobrih dveh urah smo pri reki pa si počijemo.«

Pognal je konja v dir in nato v skok, mi pa tudi. Molče smo hiteli. Se tudi ni dalo govoriti pri takem naglem jezdenju. Vsak je imel dovolj opravka sam s seboj, posebno da je konju težo kolikormogoče olajšal in da ga ni zadrževal z nepotrebnimi kretnjami.

Ura je minila in še ena. Od časa do časa smo pridržali konje, da so si oddahnili. Gaženje po globokem pesku jih je zelo utrudilo.

Na zapadnem obzorju se je pojavila temna proga. Old Death je pokazal na njo in dejal:

»Poglejte na uro, sir! Dve uri in pet minut smo jezdili in tamle se izliva Turkey Creek v Rio Nueces. Ali sem prav računal?«

Res smo jezdili komaj nekaj minut več ko dve uri.

»Da, vidite!« je pravil. »Čas leži takorekoč v kosteh človeku, ki je vaje divjega zapada. Tudi v temni noči vam bom povedal, koliko je ura, čeprav ne bom videl nobenih zvezd, in kvečjemu za nekaj minut se bom zmotil. Sčasoma se bode te tudi tega naučili.«

Temna proga na obzorju je pričala, da se bližamo vodi. Rio Nueces je bil. Drevja pa nismo našli na njegovih bregovih, le grmovje in travo.

Prebredli smo ga in za njim še Turkey Creek, ki se je prav na tistem mestu izlival v Rio Nueces. Skoraj čisto suh je bil.

Od Turkey Creeka do Chico Creeka ni daleč. Kmalu po devetih smo bili pri njem. Suh je bil, le v globelih so stale mlake. Bregovi so bili goli, tu pa tam so životarili šopi porumenele trave med peskom.

Dali smo konjem piti iz mehov. Za čeber smo vzeli široki Langejev klobuk. Nakrmili smo jih še s travo, ki smo jo od Rio Leone vzeli s seboj, počivali kake pol ure in nemudoma jezdili dalje k Elm Creeku. Ob njem smo mislili prenočiti.

Poldne je bilo. Solnce je stalo na višku in neusmiljeno pripekalo, pesek je bil vroč ko žerjavica in tako globok, da so konji kar bredli po njem. Pešali so, premalo počitka so dobili ob Turkey Creeku, vročina in globoki pesek sta jih čisto zdelala.

Ustaviti smo se morali. Dali smo jim spet piti. Sami pa nismo pili. Old Death ni pustil. Menil je, da bomo laže prenesli žejo ko konji, ki se morajo mučiti po pesku in nositi še jezdeca.

»Sicer pa,« se je muzal, »ste zelo dobro jezdili! Niti slutite ne, koliko sveta smo prejezdili. Mislil sem, da pridemo zvečer do Elm Creeka, pa bomo prispeli že v dveh urah. Take jahaške tekme ne bo kmalu kdo vzdržal, najmanj pa še na takih konjih.«

Spet smo zajahali in odjezdili.

Old Death je krenil od strogo zapadne smeri nekoliko proti jugu.

»Kar čudim se,« je pravil, »da še nismo našli nobenega sledu o Komančih. Najbrž so šli bliže k Elm Creeku. Kaka neumnost, da še vedno čakajo na ubeglega ranjenega Apača! Da so koj vdrli čez Rio Grande, bi bili že zdavnaj Apače iznenadili!«

»Mislijo si, da to še vedno lahko storijo,« je menil Lange. »Kajti če Winnetouu in njegovemu tovarišu ni uspelo, da bi se jim izmuznila čez Rio Grande, tudi Apači ne morejo vedeti, da so Komanči že tako blizu. Iznenadili jih bodo torej še vkljub temu.«

»Hm —! Ni čisto slaba, ta vaša misel! Pa za Winnetoua se le bojim. Če so se zbrali ob Elm Creeku, če torej niso več raztreseni po planoti, jim bo težko ušel.«

»Ga pač čaka huda smrt, če ga primejo?«

»Najstrašnejša! Ne bodo ga koj ubili ali pa morebiti mučili, dokler so na bojnem pohodu. Winnetou ujet — to bi bil za Komanče dogodek, ki bi ga morali najslavneje, to je, kar moč krvavo obhajati. Spravili bi ga v varstvu močne straže domov v svojo vas. Tam bi ga redili in pitali, da bi bil močen in krepek. Vsako željo bi mu izpolnili, le svobode bi mu ne dali. Motite se pa, če mislite, da bi ga pitali iz same ljubezni! O ne! Ujetnik, ki je obsojen na kol, mora biti močen in zdrav, da čim dalje pre-

naša muke. Kajti povem vam, Winnetou bi moral na kolu umreti, pa ne v eni uri, ne v enem dnevu. S pravo znanstveno previdnostjo bi ga mučili in mrcvarili, dnevi bi minili, preden bi umrl. Taka smrt se spodobi za velikega poglavarja in junaka, kakršen je Winnetou. Prepričan sem, da bi med vsemi temi mukami niti trenil ne, le svoje rabeljne bi zasramoval in se jim smejal.

Res se bojim za njega in življenje bi tvegalo, da bi ga rešil. Upam pa, da ga še nimajo in da ga tudi nikdar ne bodo imeli. Komančem je Winnetou že še kos.«

»Zakaj pa ste krenili proti jugu?« je vprašal Lange.

»Ker bi rad obiskal svojega prijatelja, ki ima ob Elm Creeku farmo. Južno odtod leži. Morebiti zvemo od njega, kako je na meji. In tudi prenočili bomo pri njem.«

»Nas bo vzel pod streho?«

»Čisto samo po sebi umljivo! Saj sem dejal, da je moj dober prijatelj! Ranchero je, farmer bi rekli v severnih državah, veleposestnik. Mehikanec je in čistokrven Španec po rodu. Enega njegovih dedov so nekoč in nekje naredili za viteza, zato si tudi sam še daje ponosni naslov caballero, vitez. In svojemu ranchu — posestvu — je dal doneče ime estancia del caballero. Ime pa mu je señor Atanasio.«

Old Deathovo razlaganje nam je poživilo lene ude. K vitezu smo šli v goste —. Vsekakor redka prilika v tej žalostni deželi!

Poganjali smo konje. Pa ni mnogo pomagalo. Do kolen se jim je ugrezalo v pesek.

K sreči pa smo najhujše že prestali. Peska je bilo kmalu vse manj in ob štirih so nas pozdravili prvi šopi zelene trave. Šopi so se strnili v ploskve in te v travnike. Bili smo na preriji.

Hlapci na konjih — vaquero jim pravi Španec, kar je isto kakor cowboy na farmah severnih držav

— so pasli številne črede konj, govede in drobnice. Naši konji so oživali, sami so stopili hitreje. Zagledali smo drevje, zajezdili v gaj. Židovje se je zabelilo med zelenjem.

»Tamle je estancia del caballero,« je pravil Old Death. »Čisto posebna stavba. Prava trdnjava je. Kar je tudi potrebno v teh nevarnih in nemirnih krajih.«

Pojezdili smo bliže.

Za dva moža visok zid smo zagledali, globok, trenutno suh obrambni jarek ga je obdajal. Most je peljal črez njega k visokim, močnim vratom. Za zidom se je dvigala kubična stavba v dveh nadstropjih. Vsako višje nadstropje je odstopalo od roba nižjega za nekaj korakov, krog vsakega nadstropja je potekala galerija, pokrita z belo platneno streho. Židovje je bilo pobeljeno, tudi platno je bilo belo. Stavba, ležeča v žarkem solncu, je bila daleč vidna. Oken in vrat ni bilo nikjer. Šele ko smo obstali pred jarkom, smo opazili strelnim linam podobne odprtine, ki so menda služile za okna.

»Lepa palača!« se je režal Old Death. »Prava trdnjava! Čudili se bode, ko jo bode videli od znotraj! Rad bi videl indijanskega poglavarja, ki bi si domišljeval, da bo trdnjavo zavzel!«

Pojezdili smo črez most in k vratom.

Zvonec je visel ob vratih, velik ko buča. Old Death je potegnil za vrv. Zazvonilo je, da se je gotovo pol ure daleč čulo.

Pod zvoncem je bila v vratih linica. V njej se je na Old Deathovo zvonjenje pojavil zakrivljen indijanski nos in dvoje debelih ustnic. Nekdo je po špansko vprašal:

»Kdo je?«

»Prijetelj!« je odgovoril Old Death. »Ali je señor caballero doma?«

Nos in usta sta izginila, dvoje črnih oči se je zableščalo v linici in glas je povedal:

»Kako veselje! Señor Death! Vam bom seveda koj odprl! Pridite, señores! Nemudoma vas prijavim.«

Zapah je zaropotal, vrata so se odprla, pojezdili smo na dvorišče. Vratar je bil Indijanec, debel in rejen, ves v belo oblečen, eden izmed takozvanih Indios fideles, pokristjanjenih Indijancev, ki so se sprijaznili s civilizacijo. Zaprl je za nami vrata, se globoko priklonil, dostojanstveno stopil po dvorišču in potegnil za vrv, ki je visela ob golem zidu poslopja.

»Pojdimo!« je pravil Old Death. »Časa imamo še dovolj, preden nas señor caballero sprejme. Pogledajmo si stavbo!«

Poslopje je stalo na širokem dvorišču, poraščemem s travo. Jezdili smo okrog obsežne kubične stavbe, pa nismo videli druga ko golo, belo zidovje, nikjer nobenih vrat in ne oken. Le strelne line so zijale v stenah.

Res čudili smo se. Lange je vprašal:

»Kako pa se pride v hišo, če ni nobenih vrat?«

»Bodete takoj videli!« je pravil Old Death.

Črez ograjo galerije v prvem nadstropju se je nagnil človek. Ko nas je zagledal, je koj izginil. Ozke, lestvi podobne stopnice so se pomolile z galerije. Zlezli smo po njih.

Pa zmotili smo se, ko smo mislili, da bodo vsaj v prvem nadstropju vrata. Spet sam gol zid!

Na galeriji drugega nadstropja je spet stal človek in nam pomolil stopnice v prvo nadstropje. Zlezli smo še za nadstropje više. In nazadnje smo stali na »strehi« hiše, na ravni ploščadi, pokriti s cinkovo pločevino. Sredi ploščadi je bila štirikotna luknja in v njej so bile stopnice.

»Tako so zidali že pred sto leti Indijanci v južnih državah svoje pueble,« je razlagal Old Death. »Nihče ne more na dvorišče. In če bi se tudi kedaj sovražniku posrečilo, da preleze obzidje, — stoji

pred stavbo, ki nima nobenih vrat. In gorje Indijancem, ki bi poskusili priti na galerijo! Señor Atanasio ima krog dvajset vaquerov in peonov — služabnikov —, ki so vsi dobro oboroženi. Skozi strelne linice dosežejo vsakega napadalca, sami pa so popolnoma varni. Sto in sto Indijancev bi padlo, preden bi prvi prišel čez zid in na dvorišče. Na galerijo pa vobče ni mogoče priti. Señor caballero je že marsikatero obleganje srečno prestal in marsikateri napad zmagovito odbil.«

S »strehe« sem opazil, da teče za zidom reka. Elm Creek je bil, obilo vode je imel. Ni čuda, da so bili njegovi bregovi rodovitni. Hladna voda mi je zbudila željo po kopeli.

Stopili smo po stopnicah v notranjščino hiše.

Prišli smo na dolg hodnik, ki ga je na vsakem koncu razsvetljevala lina. Številna vrata so se odpirala na hodnik in na njegovem koncu so peljale stopnice v prvo nadstropje. Kdor je torej hotel priti z dvorišča v pritlične sobe, je moral po dvojnih stopnicah na streho in odtam spet po dvojnih stopnicah v notranjščino stavbe navzdol v pritličje. Nerodno, pa potrebno!

Sluga je izginil za vrati in Old Death nas je šepetaje poučeval, kako se naj obnašamo.

»Ne zamerite mojemu staremu prijatelju,« je pravil, »če vas bo svečano sprejel. Španske krvi je in Španec ljubi etiketo.

Da sem sam, bi mi takoj prihitel naproti. Ker pa prihajam z družbo, nas bo sprejel kakor kak španski grande. Ne smejte se, če bo v uniformi! V mladih letih je bil konjiški stotnik in še danes se rad pokaže v svoji stari vojaški uniformi, ki seve že zdavnaj ni več v navadi. Sicer pa je vrl človek.«

Sluga se je vrnil. Peljal nas je v prijetno hladno sobo. Skozi tri zažrnjene strelne line je prihajala pridušena dnevna svetloba. Starinsko obrabljeno pohištvo je polnilo sobo.

Dolg, suhljat človek s snežnobelo brado in lasmi je stal sredi sobe. Rdeče hlače je nosil, obšite s širokimi zlatimi traki, in visoke, svetle škornje z ogromnimi srebrnimi ostrogami. Suknja je bila modre barve in bogato okrašena z zlatimi zaponkami. Zlate epolete so kazale čin generala. Ob boku mu je visela sablja v jekleni nožnici, zaponke na jermenju so bile pozlačene. V levi je držal trikoten generalski klobuk, obšit z zlatom in okrašen s pisanim perjem.

Cela maškerada! Pa ko sem mu pogledal v staro, resnobno lice in v žive, mladostne, dobrotne oči, me je minila posmehljivost.

Udaril je ob pete, da so zažvenketale ostroge, se strumno zravnal in pozdravil:

»Dober dan, señores! Dobrodošli ste mi!«

Molče smo se poklonili. Nisem mislil, da se bom moral sredi divjine vesti, kot da sem na dvorcu evropskega plemenitaša —.

Old Death ga je nagovoril po angleško:

»Hvala vam, señor capitano de caballeria! Pot nas je pripeljala mimo vašega doma, pa sem ponudil svojim tovarišem izredno častno priliko, da spoznajo odličnega, pogumnega bojevnika za svobodo Mehike. Dovolite, da vam jih predstavim!«

Zadovoljen smehljaj je šinil na te laskave besede staremu hacienderu po velih licih. Prikimal je in dejal:

»Storite to, señor Death! Veseli me, da bom spoznal vaše tovariše!«

Old Death nas je predstavil in caballero je dal vsakemu roko, še celò črncu Samu, ter nas povabil, naj sedemo. Scout je še vprašal po señori in señoriti. Haciendero je odprl vrata.

Dami sta vstopili. Señora je bila lepa, prijazna gospá srednjih let, señorita, njena vnukinja, kakor sem pozneje zvedel, pa ljubko, nežno dekle sedemnajstih let. Obe sta bili črno oblečeni, prav kot da sta namenjeni na dvor.

Old Death je pohitel k damama in jima stresal in stiskal roke, da me je bilo kar strah. Langeja sta poskusila okorne poklone, Sam pa se je režal od ušesa do ušesa in vzklikal:

»O, missis — missis —! Kako lepa —! Kakor svitla —!«

Jaz pa sem zbral vse svoje znanje o olikanem vedenju, vzel njeno roko na konce prstov, se sklonil in jo poljubil. Dama je dobrohotno sprejela mojo vljudnost in mi ponudila lice v »beso de cortesia«, v častni poljub, ki je pri Špancih ob takih prilikah v navadi. Tudi señoriti sem poljubil roko in tudi njej sem smel dati »častni poljub«. Kar je pomenilo za mene čisto posebno odlikovanje.

Sedli smo.

Pogovor se je seve koj zasukal na naše potovanja. Pripovedovali smo in omenili tudi naše srečanje s Komanči. Pozorno so nas poslušali in opazil sem, da sta se caballero in señora pomenljivo pogledovala.

Ko smo vse povedali, nas je señor Atanasio prosil, naj mu ubežnika popišemo. Pokazal sem njuno sliko.

Vsa iznenadena je señora vzkliknila:

»Tista sta! Tista sta! Čisto gotovo! Kajne, ljubi Atanasio!«

»Da!« je pritrdil. »Res sta, señores! Tista ubežnika sta bila pretečeno noč pri nas.«

»Kedaj sta prišla in kedaj sta odšla?« je vprašal Old Death.

»Pozno po noči so prispeli. Zelo utrujeni so bili. Dolgo so spali, šele opoldne so vstali.«

»Torej nista bila sama, tista dva?«

»Ne. Potovala sta s četo preoblečenih vojakov, ki so spremljali prostovoljce čez mejo.«

»In kedaj so odšli?«

»Tri ure bo temu.«

»Lepo! Jutri jih dohitimo. Njihovo sled bomo gotovo našli.«

»Ne bo jih težko najti, señor! Potovali so na Rio Grande, prebresti ga mislijo severno od Eagle Pasa med rekama Rio Moral in Las Moras, tako so pravili.

Sicer pa bomo še čuli o njih. Poslal sem vaquere za njimi. Čisto točno nam bodo povedali, kam so se obrnili.«

»Zakaj pa ste poslali svoje ljudi za njimi?«

»Ker so mi ti ljudje z nehvaležnostjo plačali gostoljubnost. Ko so odšli, so mi z namišljenim naročilom poslali enega mojih vaquerov, ki je pasel konje ob reki. Mož ni nič hudega slutil, pustil je konje in šel. Medtem pa so mi ukradli šest najboljših konj in izginili.«

»Lopovi! Pa težko, da vam bodo vaqueri konje nazaj pripeljali! Preveč je tistih ljudi!«

»O, moji ljudje se razumejo na orožje! In izbral sem najpogumnejše ljudi.«

»Ali sta Gibson in Ohlert govorila o svojih namenih?«

»Besedice ne. Gibson je bil zelo dobre volje, Ohlert pa je molčal.

Zaupal sem jim. Prosili so me, naj jim pokažem hišo. Videli so tudi ranjenega Indijanca, ki ga sicer pred vsakomer skrivam.«

Old Death je šinil okoli.

»Ranjenega Indijanca —? Kdo je tisti Indijanec in kako je prišel k vam?«

Caballero se je važno nasmehnil.

»Da, zadeva je zelo zanimiva, señores! Pod mojo streho namreč prebiva tisti odposlanec Apačev, ki ste mi o njem pripovedovali in ki mu je Winnetou ob Rio Leoni rane obvezal. Inda nišo mu je ime, poglavar Apačev je.«

»Inda nišo, Dobri mož —? Najstarejši, najpametnejši in najmiroljubnejši apaški poglavar —. Pokažite mi ga! Videti ga moram.«

»Pokazal vam ga bom. Pa naj vam prêj še tole povem.

Vedite namreč, da me slavni Winnetou dobro pozna, prijatelja sva si, obišče me, kadarkoli pride tod mimo, ker ve, da mi sme zaupati. Zvedel je v trdnjavi Inge, kaj se je zgodilo njegovim odposlan-
cem, dohitel je Inda nišo in ga ob Rio Leoni obvezal. Dobil je kroglo v roko in v stegno. Pripeljal ga je k meni. Mož je star, sedemdeset let šteje, mnogo krvi je izgubil, mrzlica ga je tresla, ni mogel več dalje. Povrh so še Komanči prežali na njega v puščavi med Turkey Creekom in Elm Creekom. Kako jima je uspelo, da sta vkljub vsem tem težkočam prišla do estancije, tega ne razumem.«

»Da! Kaj takega zmore le Winnetou. In ranjenec — pa vzdrži na sedlu od trdnjave Inge do sem! Več ko sto šestdeset angleških milj —! Človek bi ne verjel! Tako potovanje vzdrži le rdeči bojevnik!

No, in kako je bilo potem?«

»Pozno je že bilo, ko sta prispela. Pozvonila sta. Sam sem šel gledat, kdo bi bil. Koj sem spoznal Winnetoua. Pripovedoval mi je, kaj se je zgodilo, in me prosil, naj sprejemem njegovega rdečega brata pod streho. Da bo že poslal po njega, sam da pojde brž dalje, ker mora obvestiti apaške rodove o umoru v trdnjavi in jih zbrati. Dal sem mu dva svojih najboljših vaquerov, spremljala bi ga naj in mi poročala, ali je srečno prišel čez Rio Grande.«

»In se mu je posrečilo —?«

»Da. Vaquera sta mi prinesla pomirljivo vest, da je šlo vse po sreči. Ni šel čez reko nad Eagle Pasom, kjer prežijo na njega Komanči, ampak južno od plitvine. Rio Grande tam nevarno dere, pa srečno ga je preplaval. Vaquera sta šla z njim čez in ga spremljala tako daleč, da je bil popolnoma na varnem. Obvestil je svoje rodove in ti bodo Komanče primerno sprejeli.

Pa pojdemo k staremu Inda niši, če vam je prav, señores!«

Vstali smo, se poslovili od dam in šli v pritličje.

Tudi pritličje je delil dolg, mračen hodnik v dva dela. Na koncu hodnika, skozi zadnja vrata na levi, smo vstopili.

Stari poglavar je ležal v hladni sobici. Mrzlica ga je popustila, pa zelo slab je bil, niti govoriti ni mogel. Njegove oči so bile vdrte in lica so bila upadla. Zdravnika seveda ni bilo ne blizu ne daleč dobiti, pa Winnetou je bil mojster v zdravljenju ran, je pravil caballero. Poiskal je zdravnih zelišč, jih naložil na rane in strogo naročil, da za nobeno ceno ne smejo obveze sneti. Ko bo mrzlica minila, bo bolnik rešen. Nevarna da je za njega le mrzlica in velika izguba krvi.

Ko smo spet stali na hodniku, sem omenil hacienderu, da bi se rad šel kopat.

»Dobro!« je dejal. »Ni vam treba iti v drugo nadstropje in po lestvah na dvorišče. Kar tule iz pritličja lahko stopite ven k reki.«

»Če pa ni nobenih vrat —!«

»O, so, pa skrita! Dal sem jih napraviti za slučaj, da bi se rdečim le kedaj posrečilo vdreti v poslopje in da bi bilo treba skrivaj pobegniti. Koj vam jih pokažem.«

Omarica je stala ob steni. Odmaknil jo je in zagledali smo odprtino. Stopila sva skozi njo in prišla na dvorišče.

Ob zidu je rastle grmovje. Haciendero je pokazal na njega in razlagal:

»Tamle pridete k reki, pa vas nihče ne bo videl. Živa duša razen domačih ne ve za ta skriti izhod. Ga tudi nikomur ne pokažem.

Pa počakajte! Tale vaša trapperska obleka ni za kopališkega gosta. Dam vam drugo, udobnejšo.«

Tedaj je zazvonilo pri vhodu. Šli smo gledat, kdo bi bil.

Pet jezdecev je stalo zunaj na mostu, same krepke, bojevite postave. Tisti so bili, ki jih je estanciero poslal za Gibsonom in njegovimi spremljevalci.

»No?« je vprašal, »niste dobili konj?«

»Ne,« je poročal eden. »Bili smo jim že čisto blizu, sled je kazala, da bi jih bili v četrto ure došli. Tedaj pa smo našli drugo sled. Številna četa jezdecov, gotovo nekaj sto ljudi, je prišla od desne in se združila s sledjo konjskih tatov. Komanči so bili in konjski tatovi so se jim pridružili. Šli smo za sledjo in jih kmalu opazili pred seboj. Res so bili Komanči, nad pet sto jih je bilo. Za toliko število sovražnikov smo bili preslabi, vrnili smo se.«

»In prav ste storili! Radi tucata konj ni bilo vredno tvegati življenja.

Ali so Komanči bele prijazno sprejeli?«

»Tega nismo mogli dognati. Slediti bi jim bili morali. Pa bi nas bili opazili.«

»Kam so jezdili?«

»Proti meji na Rio Grande.«

»Torej proč odtod. Ni se nam jih treba bati.

Dobro je! Vrnite se k čredam!«

Odjezdili so.

Dobri caballero se je zmotil.

Komančev se je bilo treba bati. Gibson jim je namreč izdal, da je haciendero sprejel ranjenega Apača pod streho. Nemudoma je odjezdila četa rdečih nazaj, da napade haciendo, kaznuje señor Atanasia za njegovo naklonjenost do Apačev in odpelje ranjenega Apača. Prezaupljiv je bil dobri caballero.

Ločila sva se. Caballero je šel v svojo sobo, meni pa je prinesel sluga lahko, udobno obleko iz belega platna in me peljal skozi skrita vrata iz hiše.

Pokazal mi je v reki globok tolmun in dejal:

»Tule je najprimernejše mesto! Ko se okopljete, oblecite tole belo, lahko obleko, vašo usnjato obleko pa bom koj sedajle vzel s seboj. Ko se vrnete, pozvonite pri vratih, odprl vam bom.«

Skočil sem v vodo. Po utrudljivem jezdenju mi je hladna kopel zelo dobro dela. Dobro pol ure sem

ostal v vodi, osvežen sem zlezal na suho in se oblekel.

Slučajno sem pogledal skozi drevje na drugi breg. Reka je višje gori zavila v ovinek, in skoraj ravno sebi nasproti sem opazil — Indijance. V gosjem redu so jezdili, tiho in naglo.

Planil sem k vratom in pozvonil. Sluga me je že čakal.

»Brž h caballeru!« sem hlastnil, ko je odprl. »Indijanci prihajajo! Tamle na desnem bregu so. Koj bodo tu.«

»Koliko jih je?«

»Gotovo petdeset.«

Mož se je izprva prestrašil. Ko pa sem mu povedal število, je pomirjen dejal:

»Ne več —? No, teh se ne bojimo. S petdesetimi, tudi s sto Indijanci že opravimo, señor! Na take obiske smo vedno pripravljani.«

Nimam časa, da bi vas spremljal h caballeru. Nemudoma moram obvestiti vaquere. Tule, vzemite svojo obleko, zapahnite vrata za menoj in hitite k señor Atanasiju! Stopnice pa potegnite za seboj!«

»Kako je z našimi konji? So varni?«

»Da, señor! Poslali smo jih ven k vaquerom, opremo pa shranili v hiši. Konji so na varnem, nič se jim ne more zgoditi.«

Odhitel je:

Zaklenil sem vrata za njim in zlezal v drugo nadstropje. Stopnice sem potegnil za seboj.

Pravkar sta prišla Old Death in señor Atanasio na ploščad. Poročal sem, kaj sem videl. Haciendero se ni prav nič ustrašil, ko je zvedel, da je Indijancev le petdeset. Mirno je vprašal:

»Katerega rodu so?«

»Ne vem. Nisem videl njihovih obrazov.«

»No, saj jih bomo kmalu sami videli. Ali so Apači, ki jih je Winnetou poslal po ranjenega poglavarja, ali pa so Komanči, najbrž poizvedovalna četa.«

Prišli bodo in vprašali, ali smo morebiti Apače videli, pa spet odšli. V nobenem slučaju se nam rdečih gostov ni treba bati.

Old Death je odkimaval.

»Meni pa se le zdi, da imajo sovražne namene. Svetujem vam, da nemudoma ukrenete vse, kar je za brambo potrebno.«

»Se je že zgodilo. Vsak izmed mojih ljudi ve, kaj mora v takem slučaju storiti. Pogledjte, tamle že hiti sluga k najbližnji čredi konj! Zajahal bo enega in obvestil vaquere zunaj na preriji. V desetih minutah bodo zgñali črede vkup, dva ostaneta pri njih za stražo, drugi pa se pripravijo na boj in napadejo rdeče izza hrbta. Vsak je oborožen, posebno njihov lasso je nevarno orožje, bolj so izurjeni v metanju lassa ko Indijanci. Tudi njihove puške so boljše, dalje nesejo ko indijanske. Ne bojijo se petdeset Indijancev.

In mi tu gori smo na varnem. Noben rdečkar ne more čez zid. Sicer pa smem tudi na vas računati. Pet vas je, dobro ste oboroženi. In osem peonov je v hiši, torej vsega z menoj vred štirinajst izvrstno oboroženih ljudi. Rad bi videl tiste Indijance, ki bi se jim posrečilo le samo čez zid priti ali pa vrata vlomiti!

Ne, señores, rdeči bodo čisto miroljubno pozvonili, vprašali za Apači in odšli. Ko bodo videli na ploščadi štirinajst oboroženih mož, je bo minilo veselje do napada ali pa obleganja. Torej nič se ne bojte, ni prav nič nevarno!«

Pa Old Death se ni dal prepričati. Dvomeče je majal z glavo in pravil:

»Stvar se mi le zdi sumljiva. Mislim, da tile rdečkarji niso Apači.

»Ampak —?«

»Komanči so. In po kaj bi bili prišli —? Samo, da bi za Apačema poprašali —? Jim ni treba! Našli

bi njuno sled pa bi itak vedeli, da sta tod mimo prišla.

Ne! Ti lopovi so prišli s čisto posebnimi nameni k nam na obisk. Prišli so iskat ranjenega apaškega poglavarja.«

»Saj ne vejo nič o njem! Kdo bi jim bil kaj povedal o njem?«

»Gibson! Tisti, ki ste ga včeraj pod streho sprejeli in ki ga mi iščemo.

Pokazali ste mu Apača. In poplašal vam je vašo gostoljubnost z izdajstvom. Izdal je Komančem, da imate ranjenega Apača pod streho. In to je storil, da bi se jim prikupil. Če ni res, naj mi ne bo več Old Death ime. Señor, še dvomite?«

»Mogoče je vsekakor. In če so prišli po Apača, bodo zahtevali, da jim ga izročim —.«

»Seveda bodo! Ali jim ga bodete izročili?«

»Za nobeno ceno! Winnetou je moj prijatelj. Zapupal mi je Inda nišo, dal sem mu besedo, da bo varen pri meni, in mož beseda bom!

Komanči ne bodo dobili ranjenca! Branili se bomo!«

»Nevarno bo za vas! Tistih petdeset bomo sicer odbili, toda prišlo jih bo več, desetkrat več. In tistim se ne bodete ubranili!«

»V božjih rokah smo. Ponavljam, da sem dal Winnetouu besedo, in mož beseda bom.«

Old Death mu je stisnil roko.

»Poštenjak ste, señor Atanasio! Računajte z našo pomočjo! Poglavar Komančev, Beli bober, je moj prijatelj. Morebiti se mi posreči, da jih izlepa odpravimo.

Ali ste Gibsonu pokazali tudi skrivni izhod?«

»Ne.«

»To je dobro! Dokler rdeči ne vejo za njega, se jim lahko ubranimo.

Toda pripraviti se bo treba. Pojdimo po orožje!«
Šli smo, da se oborožimo.

Gostoljubni haciendero nam je pripravil sobe v drugem nadstropju. Tam so bile shranjene tudi naše puške.

Moja soba je ležala na rečni strani hiše. Segel sem po puško, pogledal slučajno skozi strelno lino — pa se skorajda prestrašil.

Indijanci so pravkar prebredli reko in se v skoku bližali hiši, ne glasno in tuleč, kakor imajo sicer v navadi, ampak tiho in potuhnjeno, kar se mi je zdelo zelo sumljivo.

Komanči so bili, na bojnih barvah sem jih spoznal. Oboroženi so bili s sulicami, loki in puščicami. Le prvi, najbrž njihov poveljnik, je imel puško. Vsak jezdec je vlekel nekaj za seboj. Mislil sem, da so šotorski drogi. Pa niso bili, kakor sem koj zvedel. Izginili so za visokim obzidjem.

Planil sem v vežo.

Old Death mi je prišel naproti. Tudi sam jih je že opazil.

»Pozor! Črez zid lezejo! Okleščena drevesa so vzeli s seboj pa so jih pristavili k zidu. Brž skličimo peone in pohitimo na ploščad!«

Pa žal ni šlo tako naglo.

Peoni so stanovali v pritličju in ni se jih dalo takoj priklicati. In dami sta prihiteli odnekod s señor Atanasijem in prestrašeni popraševali, kaj bo. Dve minuti sta minili, da smo prišli na ploščad, in dve minuti sta v takem slučaju dragocen čas.

Res je že lezel prvi Indijanec na ploščad, ko smo prispeli, in za njim drugi, tretji, četrti —. Seveda smo imeli puške pripravljene za strel, postrelili bi jih bili lahko vsaj nekaj, če bi se jih le bili hoteli iznebiti. In zunaj na preriji so se zbirali vaqueri, da vpadejo Komančem v hrbet. Na nje Komanči menda niti mislili niso.

Brez dvoma bi jih bili odbili. Marsikateri od nas bi bil sicer okusil ostrino njihovih puščic, toda tudi njih bi bilo mnogo padlo. Pa utegnilo se je le kate-

remu posrečiti, da bi bil ušel — in črez nekaj ur bi imeli glavno krdelo Komančev na vratu. In pet sto Komančem bi se bila hacienda del caballero težko upirala.

Tako je menda tudi Old Death presojal položaj.

»Pomerite puške!« je poveljeval. »Ne pustite jih blizu! Zadrževati jih moramo. Morebiti se bo dalo s pogajanji tudi kaj doseči.«

Komanči so obstali na robu ploščadi. Štirinajst pušk je bilo namerjenih na nje, — obotavljali so se.

Caballero Atanasio jim je stopil nekaj korakov naproti in jih vprašal v mešanici angleškega, španskega in indijanskega jezika, ki je na meji Mehike v navadi med belimi in rdečimi:

»Česa želijo rdeči možje pri meni? Kako se drznejo stopiti v mojo hišo brez mojega dovoljenja?«

Tudi njihov vodja je stopil pred svoje ljudi. Odgovoril je:

»Bojevniki Komančev so prišli, ker je belo-kožec njihov sovražnik. Zadnjikrat je danes videl svit solnca.«

»Nisem sovražnik Komančev. Vse rdeče ljudi ljubim in ne vprašam, katerega rodu so.«

»Belokožec laže! V njegovi hiši je skrit poglavar Apačev. Apaški psi pa so sovražniki Komančev. Kdor sprejme sovražnika Komančev pod svojo streho, sovraži Komanče in mora umreti. Zato boš tudi ti umrl.«

»Caramba —! Ali bodete morebiti vi odločali, koga smem sprejeti pod streho in koga ne? Kdo zapoveduje tu, vi ali jaz?«

»Bojevniki Komančev so zasedli tole hišo, zato v njej zapovedujejo. Izroči nam Apača! Ali pa boš morebiti trdil, da ga ni pri tebi —?«

»Ne lažem! Laže le tisti, ki se boji. Jaz pa se Komančev ne bojim in zato vam odkrito —.«

Old Death ga je prijel za roko.

»Ne počenjajte neumnosti!« mu je šepnil.

»Mar mislite, da bom lagal?«

»Neumnost! Napadli so nas, v vojnem stanju smo in vojna zvijača je v vojski dovoljena.

Sicer pa vobče ni treba, da bi govorili neresnico. Treba je le besede drugače postaviti. Zadrževali jih bomo in medtem se bo že našel izhod iz res sitnega položaja.«

»Se jih bojite —? Kaj premorejo tile siromaki s svojimi puščicami proti štirinajstim puškam?«

»Mnogo premorejo, ker so že na ploščadi. Večina bi seveda padla, pa tudi mi bi dobili takole nekaj puščic in nožev v kožo, señor! In če jih tudi odbijemo, smo še vedno v nevarnosti in še v večji. Zbežali bodo pa se ojačeni vrnili. In izgubljeni smo, če pride vseh tistih pet sto Komančev, ki so jih vaši ljudje videli!

Pustite mi, govoril bom z njimi.«

Obrnil se je k poveljniku.

»Čudim se besedam svojega belega brata! Kako je prišlo Komančem na misel, da je v tej hiši Apač skrit?«

»Dobro vejo, da je skrit!« je poveljnik rezko odgovoril.

»Torej veste več ko mi.«

»Ali misliš reči, da se motimo? Tudi ti lažeš!«

»Povedal si besedo, ki jo boš z življenjem plačal, če jo še enkrat zineš! Ne dam se psovati za lažnika. Štirinajst pušk je namerjenih na vas. Le migniti mi je treba, pa pade štirinajst tvojih ljudi.«

»Nas je več ko vas. Štirinajst bi jih padlo, drugi pa bi planili nad vas. Sinovi Komančev se vas ne bojijo. In tamle zunaj jih je še več, mnogo več, več ko desetkrat desetkrat pet. Prišli bi in do tal razdžali hišo.«

»Niti črez zid ne morejo, ker vemo za nje. Pripravili bi se in jih pozdravili s tolikimi krogami, da bi nobeden ne ostal živ.«

»Moj beli brat ima zelo široka usta. Kako da vobče govori z menoj? Kdo je in kako mu je ime, da si upa govoriti s poveljnikom Komančev?«

Old Death je prezirljivo zamahnil z roko.

»Kdo pa je tale poveljnik Komančev? Ali je slaven bojevnik? Ali sedi s starešinami pri posvetovanju? Ne vidim peresa belega orla na njegovi glavi in tudi ne peresa krokarjevega. Vobče nima nikaškega poglavarškega znamenja.

Jaz pa sem poglavar belokožcev. Od katerega rodu Komančev pa ste pravzaprav, da šele poprašujete, kdo da sem in kako mi je ime? Moje ime je Koša peve. Pipo miru sem kadil z Ojo kolco, s poglavarjem Komančev. In šele sinoči sem kadil pipo miru tudi z njegovim sinom Avat vilo in govoril z njim ter prenočil v njegovem taboru. Prijatelj sem Komančev, pa če me za lažnika psuješ, ti bom s krogljo odgovoril.«

Rdeči so mrmrali in pogledovali po Old Deathu. Poznali so njegovo ime, vplivalo je.

Njihov poglavar se je obrnil k svojim ljudem, se tiho posvetoval z njimi pa nam povedal:

»Bojevniki Komančev dobre vejo, da je Koša peve prijatelj Belega bobra. Pa njegove besede niso besede prijatelja. Zakaj nam prikriva resnico? Zakaj ne prizna, da je Apač skrit v tejle hiši?«

»Nič ne prikrivam resnice. Odkrito vam pravim, da Apača ne bodeite našli v tej hiši.«

»Pa je skrit v njej! Čisto natančno vemo, da leži v tej hiši Inda nišo, ranjeni Apač.«

»Kdo vam je to povedal?«

»Neki belokožec, ki smo ga srečali in ki se je podal v varstvo Komančev.«

Torej je bilo le res —! Lopovski Gibson se je hotel prikupiti Komančem pa je izdal señor Atanasija —.

»Kdo je tisti belokožec?« je vprašal Old Death.

»Njegovo ime ni narejeno za usta Komančev. Glasi se, kakor bi rekel tahihaho.«

»Morebiti Gavilano —?«

»Da! Tako se glasi.«

»Tisti —? O, poznam ga, tistega človeka! Lopov je, laž in prevara prebivata v njegovem srcu. In Komanči so ga vzeli v svoje varstvo —? Žal jim še bo!«

»Moj brat se moti! Belokožec nam je resnico povedal. Čisto natančno vemo, da je Winnetou pripeljal v tole hišo Inda nišo in nato ušel čez Avat hono — Rio Grande —. Pa pohiteli bomo za njim, ga ujeli in peljali na naše domove, kjer bo umrl na kolu. Vemo tudi, da je Inda nišo ranjen na roki in na stegnu. Čisto točno tudi vemo, kje je skrit.«

»Kje neki bi naj bil skrit?«

»Treba je iti odtod dvakrat v globino hiše na hodnik, v katerem je mnogo vrat na desno in na levo. In zadnja vrata na levi strani peljejo v sobo, v kateri leži ranjeni Apač. Bolan je, ne more zapustiti ležišča.«

»Belokožec te je nalagal! Nobenega Apača ne boš našel v tisti sobi.«

»Torej pa stopimo v globino hiše in poglejmo, kdo govori resnico, Koša peve ali tisti belokožec.«

»Teža seveda ne bomo storili. Tale hiša je le za tiste, ki jim njen lastnik dovoli vstopiti, ne pa za tiste, ki jo napadejo.«

»Iz teh besed moramo sklepati, da je Apač res v hiši. Če bi ne bil, bi nam Old Death ne branil vstopiti —.

Beli bober nam je zapovedal, da mu pripeljemo Inda nišo. In ubogali bomo.«

»Motiš se! Ne branimo ti vstopiti v hišo zato, ker je v njej skrit Apač, ampak zato, ker je tvoja beseda za mene žalitev.«

»Zakaj bi naj bil Old Death užaljen?«

»Če reče Old Death, da vas je belokožec nalagal, je res in verjeti mu morate.

Če hočete siloma v hišo, pa poskusite! Poglejte si vhod! Ozek je, le posamič lahko pridete v hišo. In če stojimo tamle spodaj pri stopnicah, vas lahko enega za drugim ustrelimo, brž ko bi se kateri prikazal pri vhodu.

S sovražnimi nameni ste prišli, napadli ste hišo, zato vas ne pustimo blizu. Vrnite se čez zid, pozvonite pri vratih in vljudno prosite za vstop, pa vas bomo morebiti sprejeli, kakor se sprejme prijatelje.«

»Old Death nam daje nasvet, ki je morebiti dober za njega, za nas pa ne. Ako ima Old Death mirno vest, naj stopi z nami v hišo, da jo preiščemo. Če tega ne stori, bomo tule počakali, pa odposlali sela k Belemu bobru in prišlo bo toliko Komančev, da nam bodete morali dovoliti vstop.«

»Prav nič ne! In če pride tudi tisoč Komančev, bi vendar le posamič prišli skozi vhod. In posamič bi jih vse postrelili.

Pa niti sela ne boš mogel odposlati! Vsakega bomo ustrelili, ki bi plezal nazaj čez zid. In naše puške dobro zadenejo!

Ponavljam, prijatelj sem Komačev, pa s sovražnimi nameni ste prišli, zato se bomo branili.«

Spet se je poveljnik obrnil k svojim ljudem in se posvetoval.

Naš položaj ni bil ravno rožnat. V skrbeh je gubal Old Death čelo.

»Zadeva je neprijetna —! Tehle bi se že iznebili, toda kaj bo potem —? Ne smemo jih ubiti, ne smemo se osovražiti pri Komančih.«

Pomišljaj je.

»Hm —! Če bi Apača skrili —. Potem jim lahko pokažemo hišo —. Pa dobro jo poznam in vem, da ga ni kam skriti.«

»Iz hiše ga spravimo!« sem svetoval.

Starec se je nasmejal.

»Iz hiše —? Ste od vrağa, sir! Kako neki?«

»Ali ste pozabili na skrivna vrata? Za hišo peljejo k reki. Komanči pa stojijo na sprednji strani in ne bodo ničesar opazili. Odnegli bomo Inda nišo in ga spravili v grmovje ob reki.«

Old Death je pokimaval.

»Misel ni slaba! Na tista skrivna vrata res nisem mislil —.

Ven bi ga že spravili. Pa kaj, če so Komanči straže postavili za zid —.

»Ne verjamem. Mnogo nad petdeset jih ni vsega vkup. Nekaj jih je ostalo za stražo pri konjih, ki stojijo tamle na sprednji strani. In tule jih je dvainpetdeset. Ni verjetno, da bi bil še kateri zunaj ob zidu.«

»Dobro! Pa poskusimo, sir! Prevzemite ta posell Eden peonov vam naj pomaga. Postavili se bomo tako, da vaju ne bodo videli, ko bodeta odšla. Dami vama naj pomagata.«

»In še tole bi predlagal. Ali bi se ne mogli za nekaj trenutkov dami nastaniti v bolniški sobi. Če ju rdečkarji najdejo, bodo še temeljiteje prepričani, da ni bilo nobenega Indijanca v sobi.«

»Izvrstno!« je pritrdil señor Atanasio. »Položite preproge po tleh in obesite viseče mrežice. In dami naj ležeta v mrežice —.

Vi pa spravite Apača k reki. Niže spodaj pod tolmunom, kjer ste se kopali, je prav primeren prostor, kamor ga lahko skrijete. Gosto grmovje cvetočih petunij visi nizko nad vodo. Tam imamo skrit naš čoln. Položite Apača v čoln, noben Komanč ga ne bo našel. Pedro naj vam pomaga. In ko se vrnete, pa lahko Komanči preiščejo hišo.«

Tudi Old Death je bil zadovoljen. Izmuznila sva se s Pedrom za hrbti tovarišev s strehe in zlezla v hišo.

Dami sta že v skrbeh čakali. Povedala sva jima, kaj nameravamo, in koj sta bili pripravljene poma-

gati. Sami sta znosili preproge v bolniško sobo in obesili mrežice.

Ko je Inda nišo čul, da so prišli Komanči po njega in da ga mislimo skriti, je s slabotnim glasom ugovarjal.

»Inda nišo je videl že mnogo zim. Njegovi dnevi so štetni. Čemu bi se naj dali belokožci radi njega pobiti —? Naj izročijo Inda nišo Komančem, pa naj mu prej dajo kroglo v glavo! Inda nišo prosi za to uslugo.«

Odločno sem odkimal.

Zavila sva ga v preprogo in odnesla. Na hodniku sva odmaknila omarico, ga zanesla čez dvorišče in skozi skrita vrata za zid. Nihče naju ni opazil.

Za zidom je rastle grmovje. Od grmovja do reke pa bi morala nesti ranjenca čez odprt travnat svet. Previdno sem pogledal skozi grmovje.

Hm —!

Zunaj na trati je sedel Komanč in poleg njega je ležalo njegovo orožje: sulica, tulj s puščicami in lok —.

Torej so le postavili stražo za hišo. Naš načrt je bil neizvedljiv —.

»Nazaj morava, señor!« je pravil peon. »Ubi-jeva ga sicer lahko, pa njegovi tovariši bi ga našli.«

»Ne! Ubila ga ne bova. Pa v stran ga lahko zvabiva, da nama ne bo napoti.«

»Ne bo šlo! Na straži je in ne sme zapustiti svojega mesta.«

»Puskusiti je treba. Počakaj tu za grmom! Stopil bom ven in se mu pokazal. Ko me bo zagledal, se bom delal, kot da sem se prestrašil, in bom zbežal. Zasedoval me bo.«

»Pa vam bo poslal puščico v hrbet —.«

»To moram seveda tvegati.«

»Ne storite tega señor! Preveč tvegate! Komanči streljajo z lokom prav tako dobro kakor mi

s puško. In če bežite, mu obračate hrbet, pa ne vidite puščice in se ji ne morete izogniti.«

»Plaval bom na hrbtu čez reko, videl bom, ko bo nameril, in se koj potopil. Skočil bo za menoj v vodo, na drugem bregu ga počakam in ga omamim s pestjo.

Ostani tu, da se vrnem! Videl sem med kopanjem grmovje, kjer imate skrit čoln. Plaval bom po njega.«

Peon mi je še branil, prenevarno da je. Pa kaj sem hotel —. Tvegati sem moral. Druge pomoči ni bilo. Apača smo morali spraviti iz hiše in ker mi je bil Komanč napoti, sem ga moral odstraniti.

Da bi ne izdal skrivnega izhoda, sem lezel po grmovju trdo ob zidu dalje in stopil pri oglu na trato. Bila je podoba, kot da sem prišel krog ogla.

Komanč me je opazil, ko se je slučajno obrnil. Koj je planil na noge. Zaklical mi je nekaj, menda, naj obstojim. In ker ga nisem ubogal, je pograbil puščico in napel lok.

Nisem se obrnil k njemu, da bi me pozneje ne spoznal, skočil sem in že sem bil v grmovju ob bregu. Še skok, pa sem bil v vodi. Legel sem na hrbet in plaval na drugi breg.

Koj za menoj je pridrl, me zagledal, pomeril in ustrelil. Potopil sem se, puščica me ni zadela.

Ko sem spet prišel na površje, je sklonjen stal na bregu in čakal. Videl me je, druge puščice ni imel, ker je pustil tulj na travniku, vržel je lok od sebe in planil v vodo. Prav to sem hotel doseči.

Da bi ga zvalil za seboj, sem se delal, kot da ne znam plavati, in ga pustil priti čisto blizu. In spet sem se potopil ter plaval po reki navzdol.

Na desnem bregu sem prišel na površje. Više gori je prežal na mene Komanč, zagledal me je.

Brž sem zlezal na suho in smuknil med drevjem ob reki navzgor mimo debelega hrasta, pa se v polkrogu vrnil, se skrila za hrastom in čakal.

Prisopihal je za menoj in mimo mene, ves moker in z očmi uprtimi na mojo sled. Skočil sem za njim, rahlo, da me ni slišal, se zaletel v njega in ga podrl na tla. Dva udarca po sencu, pa je nezavesten obležal.

Blizu tam je molela platana nekaj metrov daleč v reko. Stopil sem po njej, da bi Komančem zmešal sled, če bi morebiti prišli mimo, skočil v vodo in plaval po hacienderov čoln.

Položila sva Apača v čoln, peon se je vrnil v hišo, sam pa sem skrtil čoln z Apačem pod grm cve-točih petunij.

Pogledal sem za Komančem. Še vedno je ležal nezavesten ob hrastu. In potem sem se vrnil v hišo, señora mi je dala suho obleko in perilo in vsakemu Komanču sem se lahko smejal, če bi bil trdil, da sem bil v vodi. Dami sta legli v viseči mrežici in odšel sem na streho. V manj ko četrt uri sem vse opravil.

Stranki sta se še vedno prepirali in pogajali.

Ko sem povedal Old Deathu, da je Apač na varnem, se je vdal zahtevi Komančev in dovolil, da sme pet Komančev pregledati hišo.

»Zakaj samo pet?« je ugovarjal poveljnik. »Ali ni eden ko drug? Kar sme eden, smejo tudi drugi. Old Death naj nam zaupa. Ne bomo kradli. Nobene stvari se ne bomo dotaknili.«

»Dobro! Naj bo! Vsi smete v hišo. Toda orožje morate odložiti in kdor bo kaj poškodoval ali se kake osebe dotaknil, bo kaznovan.«

Rdeči so se posvetovali in nazadnje sprejeli Old Deathove pogoje.

Odložili so orožje in zlezli v hišo. Haciendero in Old Death sta jim odpirala sobe, dva peona sta ostala na ploščadi za stražo, po pet pa smo jih poslali v vsak hodnik. Zunaj na preriji so čakali na konjih vaqueri, dobro oboroženi in pripravljeni, da

vsak hip planejo, če bi bilo treba. Mene so postavili pred bolniško sobo.

Komanči so šli naravnost k vratom. Gibson jim je lego Apačeve sobe zelo natančno popisal!

Prepričani so bili, to sem jim videl na obrazih, da bodo v sobi našli Apača. Odprl sem.

Poveljnik je razočaran obstal.

»Uff —! Sqwawe —!«

Dami sta mirno ležali v visečih mrežicah.

»Da!« se je smejal Old Death. »In v tej sobi bi naj ležal ranjeni Apač —? Preišči jo! Spoznal boš, da vas je tisti belokožec grdo nalaгал.«

Poveljnik je pogledal po sobi.

»Bojevnik ne stopi v wigwan, v katerem stanujejo ženske. Apača ni. Videli bi ga.«

»Pa iščite drugod!«

Celo uro so iskali, seveda zaman. Tudi bolniško sobo so še enkrat preiskali. Dami sta morali oditi, vse so obrnili, celò pod preproge in pod žimnice so pogledali, po tleh in po stenah so trkali, če bi bil kje kak skrit prostor.

In nazadnje je poveljnik priznal, da Apača res ni nikjer.

»Saj sem vam pravil!« je dejal Old Death. »Pa mi niste verjeli. Rajši ste verjeli lažnivemu belokožcu ko meni, ki sem prijatelj Komančev. Ko pridem k Belemu bobru, se mu bom pritožil.«

»K našemu poglavarju pojde Old Death? Torej lahko z nami jezdi.«

»Ne morem. Naši konji so utrujeni, jutri šele bom odpotoval, Komanči pa gotovo že danes.«

»Ne. Ostali bomo. Solnce je šlo k počitku in ponoči ne bomo jezdili. Ob zori odrinemo in moj beli brat se nam lahko pridruži.«

»Dobro! Pa ne potujem sam. Štirje tovariši potujejo z menoj.«

»Tudi tisti bodo Belemu bobru dobrodošli. Moji beli bratje naj nam dovolijo, da prenočimo blizu hiše.«

Haciendero je rad dovolil.

»Prijatelj sem vseh rdečih ljudi, če pridejo z miroljubnimi nameni. In da vam to dokažem, vam bom podaril vola. Spekli si ga bode.«

Hacienderova velikodušnost je ugladila vse pomisleke Komančev. Priznali so, da so nas krivo sodili, in na mah so bili sila prijazni. Mnogo je k temu pripomoglo tudi Old Deathovo ime. Stari scout je splošno veljal za prijatelja Komančev in je bil pri njih zelo v čislih.

Pristavili smo stopnice in odprli vrata. Komanči so odšli, se utaborili zunaj na preriji, zakurili in se lotili vola. Pridružili smo se jim.

Šele tedaj sem opazil, da so postavili straže na vseh štirih straneh poslopja. Po sklenjenem miru so jih odpoklicali in prišel je tudi Komanč, ki je stal za hišo na straži in ki sem ga zvabil čez reko. Ves moker je še bil. Poročal je poveljniku, kaj se mu je zgodilo.

Nisem čul, kaj pravi. Bil je s poročilom že skoraj gotov, ko je opazil mene. Jezen se je okrenil, pokazal na mene in poveljniku nekaj povedal.

Poveljnik me je grozeče pogledal, stopil k meni in dejal:

»Tale mladi belokožec je prejde čez reko plaval in tegale bojevnika s pestjo na tla pobil!«

Brž je pristopil Old Death.

»Kaj misli moj rdeči brat s temi besedami?«

Poveljnik mu je ponovil poročilo straže.

Stari scout se mu je nasmejal.

»Rdeči bojevniki ne znajo ločiti belih obrazov, se zdi! Dvomljivo je vobče, ali je bil bele barve tisti človek, ki ga je tale sin Komančev videl.«

»Belokožec je bil!« je odločno poudaril Komanč.

»In nobeden drug ni bil ko tale!« je pokazal na

mene. »Dobro sem videl njegov obraz, ko je plaval na hrbtu. Tudi prav tole belo obleko je imel na sebi, ko jo ima še sedajle.«

»Tako —? V tej obleki je plaval čez reko —? Tvoja obleka je še mokra, torej bi morala biti mokra še tudi njegova obleka. Pa potipaj in sam se boš prepričal, da je čisto suha!«

»Preoblekel se je, ko je prišel v hišo.«

»Tako —? V hišo se je vrnil —? Kod —? Koliko vrat ima tale hiša? Samo ena. In kod se pride v hišo? Po stopnicah, ki jih je treba od zunaj prisloniti na galerije. In na galerijah in na ploščadi so stali vaši bojovníki. Ali so ga videli? Ne! Mladi belokožec torej vobče ni mogel iz hiše in se tudi ni mogel vrniti. Opazili bi ga bili.«

Priznali so, da je res tako. Tudi prevarjeni Komanč je bil nazadnje prepričan, da se je zmotil. In ko je haciendero omenil, da se že nekaj dni sem klati krog haciende tolpa konjskih tatov, je bila zadeva rešena. Le eno se je še zdelo Komančem sumljivo, da namreč o konjskih tatovih niso našli nobenih sledov. Poveljnik je odjezdil s stražo in z nekaterimi bojovníki k reki, jo prebredel in šel iskat sledove »konjskih tatov«.

Položaj je bil skrajno kočljiv. Utegnili so najti čoln —.

Pa k sreči se je stemnilo in Komanči niso našli nič, ne sledov ne Apača.

Pustili so brezuspešno stikanje in ugibanje ter se vdali prijetnejšemu poslu. Pekli so si vola.

Old Death pa me je prejel pod pazduho in šla sva na sprehod k reki.

Pri petunijah sva obstala. In tam je povedal, pa tiho, da ga je le Apač slišal:

»Tule stoji Old Death z mladim belokožcem, ki je Inda Nišo skrtil v čoln. Ali me spozna poglavar Apačev po glasu?«

»Da!« je tiho povedal Apač.

»Komanči so preiskali hišo in ker te niso našli, so prepričani, da te ni nikjer. Jutri zarana bodo odjezdili. Ali bo moj rdeči brat vzdržal tako dolgo v čolnu?«

»Apač bo vzdržal. Zrak na reki je hladen in ga osvežuje. Nima več mrzlice in upa, da se mu tudi ne bo več povrnila.

Poglavar Apačev pa bi rad vedel, kako dolgo ostane Old Death z mladim belokožcem na haciendi.«

»Jutri bova odpotovala s Komanči.«

»Uff —! Moj brat potuje s sovražniki Apačev?«

»Moramo. Neke belokožce iščemo, ki so se Komančem pridružili.«

»Ali bo Old Death s svojimi tovariši srečal tudi Apače?«

»Mogoče.«

»Rad bi bil hvaležen mlademu belokožcu, ki je tvegala življenje, da me je rešil. Dal mu bom totem. Če ga pokaže sinovom Apačev, ga bodo prijazno sprejeli. Old Death naj pride nazaj k reki pa mi naj prinese košček belega usnja in nož. Izkušen in zvit lovec je, Komanči ga ne bodo izsledili. Pred zoro pa naj spet pride in dal mu bom totem, ki ga bom ponoči naredil.«

»Oboje ti bom prinesel, usnje in nož. Ali moj rdeči brat še česa želi?«

»Ne. Apač je zadovoljen. Naj bi veliki Manitou vedno čuval nad stopinjami Old Deatha in mladega belokožca!«

Vrnila sva se. Nikomur se ni zdelo sumljivo, da sva bila pri reki.

Old Death je pravil:

»Srečo imate, sir! Le redko se zgodi, da podari indijanski poglavar belokožcu totem. In le za izredne zasluge ga dobi. Totem Inda niše vam še lahko mnogo koristi.«

»Pa res mislite tvegati ter mu nesti usnje in nož? Kaj pa, če vas Komači opazijo —! Vi in Apač, oba sta izgubljena!«

»Neumnost! Mislite, da sem šolar? Čisto natančno vem, kaj smem tvegati.«

Noč se je naredila. Pri številnih ognjih so sedeli Komači in se mastili s pečenim volom, mi beli pa smo šli spat v hišo. Haciendero je postavil straže na obzidje in po galerijah. Le nismo smeli rdečim popolnoma zaupati.

Pa noč je bila mirna.

Ob zori me je zbudil Old Death. Bil je po noči dvakrat pri Apaču. Dal mi je kos belo ustrojenega usnja, indijanski totem.

Ogledoval sem ga od vseh strani. Na uglajeni strani usnja sem opazil nekaj zarez, ki pa so se mi zdele brezpomembne.

»Tole je totem —?« sem vprašal. »Nič posebnega ne vidim.«

»Tudi ni treba. Dajte ga prvemu Apaču, ki ga bode srečali, pa vam bo povedal, kak zaklad vam je poglavar podaril. Pisava je še nevidna, ker Inda nišo ni imel barv. Če pa daste totem kakemu Apaču, ga bo pobarval in zarezze bodo vidne.«

»In kaj so tiste zarezze?«

»Črte so in pike, nekak podobopis. Saj veste, da Indijanci ne znajo pisati. Vsaj tisti ne, ki še niso prišli v dotiko s kulturo. Če pa že hočejo kaj zapisati, narišejo podobe. Papirja seve nimajo, pa vrežejo podobe v usnje in zarezze pobarvajo. Indijanci tako pismo prav tako dobro razumejo kakor mi drugi pisano besedo.

Tak totem vam je dal Inda nišo. Ampak glejte, da ga ne dobi kak Komanč v roke! Koj bi vedel, da ste prijatelj Apačev in po vas bi bilo.

Preoblecite se pa pridite! Komanči bodo kmalu pripravljeni na odhod.«

Preoblekel sem se spet za trapperja, vzel svoje reči in šel pred obzidje.

Rdeči so »zajutrkovali« ostanke vola pa gnali konje napajat, k sreči precej daleč v stran od mesta, kjer je bil skrit Apač. Tudi haciendero je prišel z damama. Nista se več bali rdečih.

Ko je gostoljubni señor Atanasio videl najina konja, je majal z glavo.

»Tale konja nista za vaju, señores! Saj veste, kaj pomeni dober konj v teh krajih. Señor Lange in njegov sin me posebej ne brigata mnogo in tudi črnci ne. Vi pa ste moj dober prijatelj in ker je, kakor vidim, tale mladi gospod vaš poseben varovanec, sem tudi njemu naklonil svoje prijateljstvo. Dal vama bom boljša konja, vajina dva pa vzel v zameno.«

Poklical je hlapce in ulovili so nama iz črede dva poldivja dirkača. Hvaležno sva sprejela velikodušno darilo. Najina rjavca iz La Grange sta bila sicer dobra in vztrajna, pa hacienderova konja sta bila še boljša.

Posločili smo se od gostoljubnega caballera in od njegovih ljubeznivih dam in odjezdili za Komanči.

IV.

V past.

Solnce je vzhajalo, ko smo nad haciendo prebredli Elm Creek. Onstran reke smo v skoku odhiteli na zapad, mi beli s poveljnikom Komančev naprej, drugi pa za nami. Nisem se ravno prav prijetno počutil, čisto tako mi je bilo, kot da se mi bo vsak hip zapičila v hrbet puščica ali pa sulica. Naši »prijatelji« Komanči na svojih malih, kuštravih in mršavih, pa vkljub temu zelo vztrajnih konjih, s svojimi divjimi, na debelo z bojnimi barvami namazanimi obrazi niso bili od sile prijazni. Apača sicer niso našli v haciendi, toda našemu pripovedovanju, tako se mi je zdelo, niso preveč verjeli. Le da nam niso mogli prevare dokazati.

Omenil sem Old Deathu po nemško svoje pomisleke. Pa pomiril me je.

»Le nič se ne bojte, sir! Tile rdečkarji dobro vejo, kdo da je Old Death. Predvsem pa vejo, da je njihov poglavar Beli bober njegov prijatelj. Med potom se nam ni treba ničesar bati. Pri Belem bobru pa bom že opravil!«

Šele na potu nam je poveljnik čete povedal, da je glavno krdelo Komančev pod vodstvom Belega bobra jezdilo po srečanju z Gibsonom in njegovo družbo kar dalje. Poveljniku je bilo naročeno, naj poišče Inda nišo, ga pošlje v spremstvu desetih bojnikov domov v vas Komančev, kjer so ga mislili ozdraviti in »pripraviti« za kol, drugih štirideset pa bi naj nemudoma prišlo za glavno četo. Beli bober je zvedel od Gibsona, da je Winnetou ušel čez Rio

Grande, in je seveda čisto pravilno zasodil, da bo nemudoma zbral rodove Apačev in se pripravil na boj. Mudilo se mu je, hotel je Apače iznenaditi.

Nam se je seveda tudi mudilo. Gibson je potoval z Belim bobrom. Da nam ga bo na besedo Old Deathovo takoj izročil, o tem nismo dvomili. Čimprej smo ga torej dohiteli, tem bolje je bilo za nas. Skrajno siten bi bil naš položaj, če bi zašli med sovražna rodova. Prišli bi res med dva mlinska kamena.

V dveh urah smo prispeli na kraj, kjer so se naši spremljevalci ločili od glavnega krdele. Južno od nas je ležal Eagle Pas, prehod čez Rio Grande, in ob njem trdnjava Duncan. Tam se Indijanci niso smeli pokazati. Krenili smo proti severozapadu.

In spet čez dobri dve uri je puščava skromno ozelenela. Sled je peljala v ravni črti dalje, nobena druga sled je ni križala, nihče ni srečal Komančev.

Vse bujnejše je bilo zelenje, zajezdili smo na travnato prerijo, na zapadu se je pojavil gozd. Rio Grande je bil blizu.

»Uff —!« je veselo dejal naš vodnik. »Noben belokožec nas ni srečal, nihče nam ne bo zabranil prehoda. Apaški psi nas bodo nenadoma zagledali v svojih vaseh in tulili bodo od strahu.«

Zajezdili smo v gozd, med platane, bresti, jeseni in gumijeva drevesa. Mejna reka med Zedinjenimi državami in Mehiko, Rio Grande del Norte, se je zableščala med zelenjem.

Beli bober je bil dober vodnik. Sled je peljala v ravni črti, kot da je potegnjena z ravnilom, in naravnost na plitvino, kjer se je dala reka prebresti. Rio Grande je na tistem mestu zelo širok, vode pa tistikrat ni imel mnogo. Gole peščene naplavine so cepile reko na več rokavov, prehod čez reko pa je bil nevaren, ker je bil pesek zelo rahel in se je vdiral.

Sledovi so kazali, da so Komanči na bregu taborili. Reko so na vse zgodaj prebredli. Iz sledov smo tudi razbrali, da so poslali naprej četo, ki je peščene naplavine preiskala in varna mesta zaznamovala z vejami.

Mi smo seveda varno in naglo prišli črez. Upali smo, da jih bomo kmalu dohiteli. Belega bobra je prehod brez dvoma zamudil in onstran meje, v Mehiki, so bili Komanči na ozemlju Apačev, na sovražnem ozemlju, pa so morali, tako smo zasodili, počasi in previdno potovati.

Na desnem bregu reke smo spet jezdili po senčnih gajih, nato po gostem grmovju in prišli na travnato prerijo. Dalje pa rodovitna moč reke ni segala. Vse bolj redki so bili šopi trave in kmalu smo spet jezdili po žalostnem peščenem svetu. Le tu pa tam smo srečali goščave zaprašenege bodečega kaktusa, tipične rastline mehiških puščav.

Toda zmotili smo se, ko smo upali, da bomo Belega bobra kmalu došli. Sled je pričala, da so vkljub vsemu naglo jezdili, konji so metali pesek s kopiti daleč nazaj. Belemu bobru se je očitno zelo mudilo.

Občudoval sem vztrajnost indijanskih konj. Solnce je žgalo izpod neba, ves dan smo že jezdili, večerilo se je že, pa še jim ni bilo videti nobenih sledov upehanosti. Old Deathov in moj konj sta pokazala, da sva dobro menjala, Langeja in Sam pa so nam le s težavo sledili.

Prekoračili smo nizko, pusto hribovje in za jezdili spet v peščeno ravnino. Mračilo se je že, ko se je sled nenadoma ostro obrnila proti jugozapadu.

Zakaj —? Beli bober smeri brez vzroka gotovo ni spremenil.

Obstali smo. Old Death je razjahal, preiskal sled in povedal:

»Komanči so na tem mestu obstali, ker sta prišla od severa sem dva jezdeca. Počakali so ju in

govorili z njima. Indijanca sta bila. Važno novico sta prinesla Komančem. In tista novica je dala Belemu bobru povod, da je spremenil smer in krenil proti jugozapadu. Kaka da je bila tista novica, tega sled seveda ne pove. Gotovo pa je v zvezi z namerami Belega bobra, torej z napadom na Apače. Morebiti sta mu Indijanca povedala, kje se Apači zbirajo, pa jih misli iznenaditi.

Druga ne moremo storiti, ko da jezdimo za njimi.«

Tudi poveljnik je preiskal sled in potrdil Old Deathovo mnenje. Obrnili smo se na jugozapad.

Do noči smo jezdili, vse dokler je bila sled vidna. Hoteli smo priti glavni četi kar moč blizu. Šele ko se je popolnoma stemnilo, smo se ustavili. Taboriti smo mislili kar na pesku.

Tedaj pa je moj konj razširil nozdrvi, zarežgetal in silil dalje. Najbrž je navohal vlago. Pustil sem mu voljo in prišli smo do vode.

Precejšnja reka je bila in vsi smo je bili veseli po napornem jezdenju, ljudje in živali. Utaborili smo se, rdeči so razpostavili straže. Beli smo sedli skupaj in Old Death je ugibal, kako bi bilo reki ime. Ugotovil je končno, da smo ob Río Morelosu, ki se pri trdnjavi Duncan izliva v Río Grande.

Drugo jutro smo jezdili ob reki navzgor in našli sledove glavnega krdela. Preplavali smo reko ter se spet obrnili na jugozapad v golo, skalnato gorovje.

Old Death je nezaupno gledal gorovje in majal z glavo.

»Stvar mi ne ugaja! Ne razumem Belega bobra, kako da si upa v tele kraje —

Ali veste morebiti, kako je tejle prelepi deželi ime?« me je vprašal.

»Da. Puščava Bolson de Mapimi.«

»Poznate to deželo?«

»Ne.«

»Tale puščava Bolson de Mapimi je pravo gnezdo in leglo roparskih ljudstev, ki se od časa do časa vsujejo v sosednje dežele na rop in pomor. Dežela je pusta in nerodovitna, ne redi svojih ljudi in zato si iščejo kruha drugod. Tako je vedno bilo in povsod. Selitve narodov in vojske so se vsikdar začele v nerodovitnih, preobljudenih deželah.

Taka je puščava Mapimi. Rodovom, ki živijo tamle gori v tistih soteskah in planotah, ni mogoče do živega priti. Čisto natančno vem, da so se nekateri apaški rodovi tamle gori ugnezdili. In onstran meje na sever vse do Rio Pecosa in na severozapad do Rio Gile je svet njihov.

In Komanči si upajo v te kraje —. Ako jih Apači napadejo, je djano z njimi. V past grejo, iz katere ne bodo mogli več ven!«

»Mi pa tudi ne, ki z njimi potujemo —!«

»Seveda! Pa ne bojim se ravno preveč. Apačem nismo ničesar storili. Zato upam, da tudi nam ne bodo ničesar storili. V najhujšem slučaju nam bo vaš totem pomagal.«

»Ali nismo dolžni Komančev posvariti?«

»Poškusite, sir! Desetkrat lahko poveste neumnežu, da je neumen, pa vam ne bo verjel! Povedal sem prejle poveljniku svoje pomisleke. Pa me je nahrul, da mora slediti Belemu bobru. Če nočemo z njimi potovati, pa lahko gremo, kamor hočemo, je dejal.«

»Sirovež!«

»Da! Olike se Komanči niso naučili.

Bojim se, da se tamle gori nekaj kuha, kar bomo težko prebavili —. Vsaj Komanči. Črez mejo smo prišli srečno, kako pa bomo nazaj prišli, to pa je zapisano v knjigi, ki je še nisem bral.«

Vse globlje proti jugozapadu smo jezdili. Svet se je polagoma dvigal, prišli smo v hribovje med gole, kamenite stene. Solnce je žarelo od belega ap-

nenca, nas žgalo in bodlo v oči. Utrujenost se je lotevala ljudi in živali. Komančem so pošle zaloge posušenega konjskega mesa in tudi nam je zmanjkovalo živil, ki nam jih je dal haciendero na pot. Povrh se je oglašala še pekoča žeja, vode nismo imeli niti kapljice več s seboj, svet pa je bil suh kakor Sahâra.

Vse počasneje so prestopali konji, poganjati pa se nam jih ni ljubilo. Nad nami so krožili mrharji že cele ure sem, kot bi le še samo čakali, kedaj bo kateri izmed nas onemogel. Tudi glavna četa Komančev je po tem izgubljenem svetu počasi potovala, to smo videli na sledovih. Old Death je nevoljno godel, čemu da pravzaprav jezdimo tako daleč na jugozapad, ko vendar pelje pot v Chihuahua po severnem robu puščave Mapimi in po krajih, ki niso tako negostoljubni —. In čemu da se je podal Beli bober v ta pekel —. Pa Gibson s svojimi ljudmi tudi —.

In ko je bila sila blizu na vrhuncu, je prišla že tudi rešitev.

Krenili smo krog skalnatega griča — in zagledali pred seboj na obzorju temno črto. Konji so dvignili glave, vohali po zraku in kar sami od sebe prešli v zmeren dir. Bližali smo se vodi in zelenju.

Old Deatha je minila slaba volja.

»Slutim, kam bomo prišli,« je pravil. »Kalkuliram, da se bližamo porečju Rio Sabine, ki prihaja iz puščave Mapimi. In Komanči so pametno ukrenili, če mislijo potovati ob njem navzgor. Trpljenja bo konec. Kjer je voda, tam je tudi zelenje, trava in drevje. In tudi divjačina se bo našla, celò v teh pustih krajih.

Pokažimo konjem ostroge! Čim bolj bodo hiteli, tem prej bodo počivali.«

Sled je zavila še bolj proti zapadu. Krenili smo v dolgo, ozko sotesko. In ko je bila pri kraju, je ležala pred nami zelena dolina. Potok se je vil po njej.

Konji so planili k vodi, nobena sila bi jih ne bila zadržala. Razjahali smo, se okrepčali in osvežili, pa nemudoma spet jezdili dalje.

Potok se je izlival v reko in ob njej je peljala sled navzgor. Spet smo zavili v sotesko, v cañon, kakor se taka soteska v Mehiki imenuje. Ni bila več pusta in gola kakor prejšnje, trate so zelenele ob reki in grmovje se je vzpenjalo po njenih stenah. Soteska se je razširila v dolino z zelenimi pobočji in Old Death je predlagal, da bi se utaborili, ker se je že mračilo. Pa poveljnik je silil dalje, da bi prišli vsaj v gozdnat svet, in ubogati smo morali.

Tema se je naredila. Kod da jezdimo, se ni dalo videti. Konji so se opotekali ob kamenju.

Osoren glas pred nami v temi nas je pozval.

Naš poveljnik je veselo vzkliknil. Obstali smo. Old Death in poveljnik sta odjezdila naprej, pa se kmalu vrnila.

»Komanči taborijo pred nami,« je pravil. »Njihova straža nas je pozvala. Nisem mislil, da jih bomo že nocoj došli. Pa niso si upali dalje, utaborili so se in opoldne razposlali oglednike, ki pa se še niso vrnili.

Pojdite! Koj bodete zagledali taborske ognje.«

»Ognje —?« sem vprašal. »Ali kurijo na bojnem pohodu ognje —?«

»So se že na takem kraju utaborili, da jih ognji ne morejo izdati. Tema je, jutri bomo videli, kak je svet tod okoli. Povrh so razposlali oglednike in ker se še niso vrnili, sodijo, da ni sovražnika blizu.«

Jezdili smo dalje. Ognji so se zasvetili v temi, pa majhni, pridušeni, kakršne Indijanci kurijo, kadar so na potu.

V svitu ognja sem opazil, da leži tabor v kotlinasti dolini. S travo je bila poraščena, drevja pa nisem videl. Stene dolinice so se strmo dvigale.

Zelo čudno se mi je zdelo, da so se Komanči utaborili v taki dolini. Ni v navadi pri Indijancih in

vobče ne pri ljudeh, ki poznajo divji zapad, da bi taborili v soteskah. Nevarno je, ker jo lahko sovražnik obkoli in spremeni v past, iz katere ni izhoda. Pa Komančem se je kraj menda že zdel varen —.

Toda še tisto noč so sprevideli, da so res šli v usodno past.

Naši rdeči spremljevalci so se koj pomešali med svoje ljudi, nam pa se je naročilo, naj počakamo. Dolgo je trajalo, da so prišli po nas in nas peljali k poglavarju.

Sedel je pri srednjem ognju in poleg njega dva starejša Indijanca, menda odlična bojevnika. Močno osivel je bil, njegovi lasje so bili povezani v visok šop, ki so ga krasila tri peresa belega orla. Mokasine je nosil, črne hlače iz sukna pa telovnik in suknjič iz svetlejšega blaga. Poleg njega je ležala dvocevka in za pasom mu je tičala pištola starinskega ustroja. V rokah je držal kos mesa in nož. Večerjal je. Dišalo je po pečenem konjskem mesu. Blizu ognja je izviral bister studenec.

Ko smo prijezdili, so se rdeči zgrnili krog nas. Opazil sem med njimi tudi bele. Nisem se čudil. Saj sem vedel, koga bom našel pri Komančih. Razjahali smo in nemudoma so odpeljali naše konje. Old Death ni ugovarjal, zato sem zasodil, da je tako popolnoma v redu.

Poglavar je položil pečenko in nož v travo ter vstal. Tudi njegova tovariša sta vstala. Stopil je k Old Deathu, mu podal roko čisto po evropsko ter povedal prijazno in resno:

»Moj brat Old Death je iznenadil Belega bobra in njegove bojevnike! Kdo bi si bil mislil, da ga bom tukaj srečal! Dobrodošel nam je! Boril se bo z nami zoper apaške pse!«

Govoril je mešanico komanškega, angleškega in španskega jezika, ki je v teh krajih običajen, kadar se beli srečajo z rdečimi. Old Death je seveda znal

tudi jezik Komančev, pa da bi ga tudi mi razumeli, je odgovoril v mešanem narečju:

»Dobri Manitou vodi po čudovitih, nerazumljivih potih svoje rdeče in bele otroke. Srečen tisti, ki na takem potu najde zanesljivega prijatelja!

Ali bo moj brat Beli bober kadil pipo miru tudi z mojimi belimi tovariši?«

Svečano je odgovoril Beli bober:

»Tvoji prijatelji so moji prijatelji! In kogar ti ljubiš, tega ljubim tudi jaz. Tvoji tovariši naj prisedejo k meni! Pili bodo tobak miru iz pipe poglavarja Komančev.«

Sedli smo. Le črnc Sam je stopil na stran in precej daleč od nas sedel v travo. Rdeči so stali krog nas nepremični kakor kipi. Kar je bilo belih, so stali bolj v ozadju. Ognji so slabo svetili pa nisem dobro videl njihovih obrazov. Da je tudi Gibson med njimi, o tem nisem prav nič dvomil.

Ojo kolca, Beli bober, si je snel calumet z vratu, slovesno vzel »tobak miru« izza pasu, nadeval in prižgal. In spet je vsak puhnil dim proti nebu, proti zemlji in na vse štiri vetrove in Old Death je v našem imenu povedal nekaj pomenljivih besed, vse prav tako, kakor je bilo tistikrat, ko smo kadili calumet z njegovim sinom.

In šele potem smo bili varni.

Beli bober je koj načel najvažnejši dogodek vsega dneva, zadevo z Inda nišo. Njegov poveljnik, je pravil, mu je poročal o vsem, kar se je zgodilo na haciendi, in prosil je Old Deatha, naj mu tudi sam pripoveduje, kako je bilo.

In Old Death je poročal, seveda tako, da ni škodoval ne nam ne señor Atanasiju.

Zamišljen je zrl Beli bober pred sebe in dejal:

»Verjeti moram svojemu belemu bratu. Celò če bi hotel dvomiti, bi ne našel v njegovem poročilu ničesar sumljivega.

Pa tudi tistemu belokožcu moram verjeti, ki mi je prinesel vest, da je Inda nišo skrit v hiši belega moža, ki ga señor Atanasio imenujete. Nima vzroka, da bi bil nalagal Komanče. In dobro ve, da ga čaka smrt, če bi nas bil nalagal in če bi prišli njegovi laži na sled. Zapustil bi nas bil, da bi se izognil kazni. Pa je še vedno pri nas —.

Ne morem si torej drugače misliti, ko da se je eden izmed vaju zmotil.«

Beli bober je govoril zelo duhovito. Radoveden sem bil, kako se bo Old Death izmotal. Kako lahko je prišlo poglavarju na misel, da bi poslal četo svojih ljudi nazaj k hacienderu in ga iznenadil —!

Tudi navihani scout je mislil na take možnosti. Pravil je:

»Eden izmed naju se je seveda varal, pa jaz ne, ampak tisti belokožec, ki ti je prinesel novico o Inda niši. Kdo bi Old Deatha premotil —! Noben rdeči človek in tudi noben beli. To tudi moji rdeči bratje prav dobro vejo!«

»Torej pa mi naj moj brat pove, kako je bilo! Tisti beli človek bi se naj bil zmotil —?«

»Najprvo moram povedati, da je bil poglavar Komančev sam grdo prevaran.«

Beli bober se je zresnil in strogo povedal:

»Prevaran —? Kdo bi bil prevaral poglavarja Komančev?«

»Prav vsi tisti belokožci so te varali, ki si jih velikodušno sprejel v svoje varstvo. Slutim vsaj tako.«

»Na slutnje ne dam nič! Dokaži mi! Kadil sem z njimi mirovno pipo in če so me varali, morajo umreti!«

»Torej jim nisi dal samo roke miru, tudi mirovno pipo si kadil z njimi —? Da sem bil tistikrat poleg, zabranil bi ti bil!

Dokazov zahtevaš in dokazal ti bom, da je res, kar trdim.

Povej mi najprvo, s kom držiš. Ali morebiti s predsednikom Juarezom, ki je rdečkožec?«

Poglavar je prezirljivo zamahnil z roko.

»Juarez je rdeč človek, pa odpadel je od svojega rodu. V hišah stanuje in živi, kakor živijo beli. Zaničujem ga.

Bojevniki Komančev so ponudili svoj pogum velikemu Napoleonu, ki jim je dal orožje, konje in odeje in izročil Apače v njihovo oblast. Tudi belokožci so prijatelji Napoleona.«

»To je ravno tisto, kar ni res! Beli so te prevarili. Prišli so čez mejo, da bi se dali vpisati v Juarezovo vojsko. Tule moji tovariši ti lahko izpričajo, da je res tako.

Saj vendar veš, koga je vzel beli oče v Washingtonu v svoje varstvo?«

»Juareza.«

»In tudi to veš, da nabirajo onstran meje v Texasu prostovoljce ter jih po skrivnih potih pošiljajo čez mejo Juarezu?«

»Vem.«

»No, pa poslušaj! V La Grangi, onstran meje, ob Coloradu, živi Mehikanec, ki mu je ime Cortesio. Bili smo pri njem in tale dva naša tovariša sta bila njegova soseda. In tudi sam nam je pravil, da nabira prostovoljce za Juareza. In ravno dan poprej, ko smo bili pri njem, je poslal večjo četo prostovoljcev čez mejo. In tista četa je nocoj tukaj v tvojem taboru —! Drugi, kar jih je še poleg, pa so vojaki in častniki Juareza, ki prostovoljce spremljajo.

Praviš, da si sovražnik Juareza. Pa si kadil pipo miru z njegovimi vojaki —. Seveda le, ker so te prevarili.«

Jezno so se zabliskale poglavarju oči. Odgovoriti je mislil.

Pa Old Death ga je prehitel.

»Dovoli, da nadaljujem! Torej tisti belokožci so Juarezovi vojaki. Prišli so na haciendo señor Atana-

sija, ki je velik prijatelj Napoleona. Visok, pa postaren častnik Napoleonov je bil pri njem v gosteh. Belokožci bi ga bili spoznali in ubili.

In señor Atanasio si je izmislil zvijačo. Napoleonov častnik se je naredil bolnega in legel v posteljo. Pobarvali so njegov obraz, da je bil Indijancu podoben. In ko so beli prišli in vprašali, kdo da je, jim je haciendero odgovoril, da je Inda nišo, stari poglavar Apačev.«

Hm —! Old Death je znal lagati —! Na debelo!

Beli bober je dvignil glavo. Očividno je verjel, kar mu je zviti scout pravil. Pa previden je bil.

»Ampak — kako da so Napoleonovemu poveljniku izmislili prav tisto ime apaškega poglavarja —?« je vprašal.

»Ker Apači držijo s Juarezom. Beli pa tudi, kakor sem ti že pravil. Verjeti so torej morali, da je stari častnik njihov prijatelj. In star je in sive lase ima, ki jih ne more skriti. Haciendero je vedel, da je Inda nišo tudi star človek, pa je brž dal častniku njegovo ime.«

»Uff —! Razumem te! Tisti señor mora biti zelo zviti človek, da mu je prišla taka prevara na misel!

Ampak — poveljnika Napoleonovega ni bilo nikjer, ko so prišli moji bojovníki na haciendo! Zakaj se ni pokazal? Naš prijatelj je? Niso ga videli.«

»Odpotoval je že.

Razumel boš torej, da so beli nasedli prevari. Verjeli so, kar jim je señor haciendero pravil. In tako so potem tudi tebi pravili. V resnici pa Winnetoua ni bilo na haciendi in tudi Inda niše ni pripeljal. In kmalu nato so srečali tisti beli tebe in tvoje bojovníke. In ker vejo, da si prijatelj Francozov, so tudi sami pravili, da so prijatelji Francozov.«

Beli bober je tehtno prikimal.

»Verjamem ti. Toda dokazati mi moraš, da so bili res Juarezovi vojaki, sicer jih ne morem kaznovati, ker sem kadil z njimi calumet miru.«

»Rekel sem ti, da ti bom tudi to dokazal. Poprej pa ti še moram povedati, da sta med tistimi belokožci dva človeka, ki ju moram dobiti.«

»Zakaj?«

»Naša sovražnika sta, iščem ju. Zelo mnogo mnogo dni sem jima že na sledu.«

Bolje Old Death res ni mogel odgovoriti. Da je pripovedoval dolgo zgodbo o Willam Ohlertu in o Gibsonu, bi ne bil toliko dosegel ko z besedo »naša sovražnika sta«.

Poglavar je povedal:

»Če sta tvoja sovražnika, sta tudi moja, brž ko jima bom odvzel dim miru. Izročil ti bom tista dva človeka.«

»Dobro!

Sedaj pa ti moram še dokazati, da so belokožci res Juarezovi vojaki. Naj pride poveljnik belokožcev sem! Govoril bom z njim in koj boš spoznal, kako prav sem dejal, ko sem trdil, da so te prevarili.«

Poglavar je mignil.

Eden bojevnikov je pristopil, Beli bober mu je dal povelje in pripeljal je enega izmed belih, visoko zrastlega, krepkega moža s košato brado in brki in z vojaškim nastopom.

»Kaj hočete?« je osorno vprašal ter nas temno in neprijazno gledal. Gibson me je najbrž spoznal in opozoril svoje ljudi na mene ter povedal, s kakimi nameni sem prišel za njim. Da jih je nalaгал, se razume. Saj jim o svojih lopovščinah ni smel pripovedovati.

V napeti radovednosti sem čakal, kako bo Old Death dokazal, da so beli res Juarezovi vojaki. Ako mu je uspelo, je bil Gibson moj in Ohlert tudi.

In stari, prekanjeni scout je dobro začel. Prijazno je zrl osornemu možu v obraz in zelo vljudno povedal:

»Prinašam vam pozdrave od gospoda Cortesija iz La Grange, señor!«

Bradatemu se je razjasnil obraz. Naglo je vprašal:

»Ga poznate?« Ni slutil, da je zagrabil za trnek, ki mu ga je Old Death nastavil.

»Seveda ga poznam!« je pravil Old Death. »Dobra prijatelja sva si že dolgo let sem. Žal sem prepozno prišel, sicer bi se vam bili že lahko v La Grangi pridružili. Pa popisal mi je pot, kod potujete, in res sem vas našel.«

»Pot vam je popisal —? Potem sta si res dobra prijatelja! Katere kraje pa je imenoval?«

»Dejal je, da bode te prebredli Rio Grande med rekama Las Moras in Rio Moral na plitvini, ki je znana le vam, in da pojdete čez Bayo, Cruces, San Vincente, Tabal in San Carlos v Chihuahuo. Seveda ste krenili od te smeri nekoliko v stran in na jug, kakor sem opazil —.«

»Ker smo našli Komanče —.«

»— pa ste se jim pridružili —.«

»Da. Naši prijatelji so.«

»Vaši prijatelji —? Mislil sem, da so bojevniki Komančev vaši sovražniki —.«

Vidna zadrega se je zrcalila na obrazu bradatega. Pokašljeval je in pokašljeval, da bi Old Deatha opozoril, naj neha, pa stari se je delal, kot da nič ne vidi in ne sliši. Mirno je pravil:

»Saj se vendar držite k Juarezu. In prostovoljce spremljate čez mejo, ki jih je señor Cortesio nabral za Juareza —. Komanči pa držijo s Francozi —.«

Končno je našel Mehikanec izgovor.

»Señor, zelo se motite! Tudi mi se borimo za Francoze!«

»In spravljate prostovoljce iz Zedinjenih držav v Mehiko —?«

»Da!«

»Pa za koga —?«

»Za — Napoleona seve.«

»A tako —? Torej señor nabira prostovoljce za Napoleona?«

»Seveda! Za koga pa?«

»Mislil sem, da za Juareza.«

»Mu na misel ne prihaja.«

»Lepo! Hvala vam za pojasnilo, señor! Lahko se vrnete, odkoder ste prišli!«

Jeza je šinila bradatemu po obrazu. Stari dedec ga je pošiljal v stran ko šolarja —.

»Señor,« je vzrojil, »kdo vam daje pravico, da me gonite proč kakor pobalina?«

»Pri temle ognju smejo sedeti le poglavarji in odlične osebnosti.«

»Častnik sem!«

»Juarezov —?« ga je iznenada vprašal Old Death.

»Da — ne ne! Napoleonov seveda, kakor sem že dejal.«

»No, lepo! Sijajno ste se zaговорili! Častnik mora premišljeno govoriti, posebno še v takihle kočljivih okoliščinah! Zapomnite si to!

Opravila sva. Pojdite!«

Častnik je hotel ugovarjati, pa poglavar je zapovedovalno zamahnil z roko in iti je moral.

Old Death se je obrnil k Belemu bobru.

»No, kaj pravi moj rdeči brat?«

»Njegov obraz ga obtožuje, to je res,« je pravil Beli bober. »Toda s tem še ni dokazano, da je res Juarezov vojak. In zanesljiv dokaz moram imeti, da je res naš sovražnik, sicer mu ne morem vzeti dîma miru.«

»Hm —!« se je jezil Old Death nad trmastim rdečkarjem. »Toda — prepričan si vsaj, da je res častnik?«

»Da. Sam je tako povedal.«

»In da je bil pri Cortesiju v La Grangi?«

»Da.«

»Da torej deluje za tisto stranko, ki za njo nabira Cortesio prostovoljce?«

»Tako je! Dokaži mi, da Cortesio res nabira za Juareza prostovoljce, pa sem zadovoljen.«

»To ti prav lahko dokažem. In tako zanesljivo dokažem, da ne boš več dvomil. Tule poglej!«

Segel je v žep in izvlekel potni list, seveda ti-stega, ki ga je Juarez podpisal. Razgrnil je papir in ga dal poglavarju.

Beli bober je pozorno pregledal potni list, sekruto nasmejal pa dejal:

»Poglavar Komančev se ni učil umetnosti belih, da bi na papirju govoril. Prav dobro pa pozna tole znamenje!«

Pokazal je na Juarezov podpis.

»Tole,« je nadaljeval, »je Juarezov totem. Ampak«, se je zresnil, »kako pa da ima moj beli brat Juarezov totem —? Saj vendar ni njegov prijatelj —?«

Old Death si je brž pomagal. Seveda je spet lagal.

»Kakor sem ti že pravil, zasledujem dva belokožca, ki sta sedaj pri tebi v taboru. Da bi se prepričal, ali Cortesio res nabira prostovoljce za Juareza in ali so belokožci, ki prihajajo k njemu, res Juarezovi prijatelji, smo se delali, kot da bi tudi mi radi šli v Juarezovo vojsko. Sprejel nas je in dal vsakemu izmed nas potni list s podpisom Juareza. Tudi moj tovariš tule,« je pokazal na mene, »ima tak potni list in ti ga lahko pokaže.«

»Moj beli brat je prekanjen kakor lisjak!

Čuli bomo, kaj pravi papir. Med mojimi bojevniki je polkrvni človek, njegov oče je bil belokožec, v mladih letih je živel med belimi in se učil umetnosti, da govori na papirju. Tudi jezik belih zna. Poklical ga bom.«

Zaklical je neko ime in mlad, belopolten človek, očitvidno mešane krvi, je prišel k ognju. Poglavar mu je nekaj povedal in mu dal potni list.

Pokleknil je k ognju, da je bolje videl brati, ter prebral potni list in ga obenem prevedel v jezik Komančev. Nisem razumel, pa Old Death se je zadovoljno režal. Ko je skončal, je ponosno vrnil poglavarju papir in odšel.

Old Death je shranil list in vprašal:

»Ali ti naj tudi moj tovariš pokaže svoj potni list?«

Poglavar je odkimal.

»Ali je sedaj moj rdeči brat prepričan, da so ga belokožci prevarili in da so sovražniki Komančev?«

»Beli bober je prepričan. Zbral bo svoje najodličnejše bojevnike in se bo z njimi posvetoval, kaj bo treba ukreniti.«

»Naj bom poleg pri posvetovanju?«

»Ne. Moj brat je moder v svetu starešin in pogumen v boju. Pa ne potrebujem ga, dokazal je, kar je trdil. Komanči bodo sami odločili, kaj je treba storiti.«

»Še nekaj bi te rad vprašal.«

»Govori!«

»Ni sicer moja briga, pa važno je tudi za nas, ki smo se ti pridružili. Zakaj je šel moj rdeči brat tako daleč na jug? Zakaj si upa v puščavo?«

»Komanči so mislili potovati proti severozapadu. Toda zvedeli so, da se je podal Winnetou s številnimi četami na Rio Conchos in da so vasi apaških rodov v Mapimi nezavarovane. Zato smo se brž obrnili na jug. Napadli bomo apaške vasi in dobili plena, kakor še nikoli.«

Old Death je majal z glavo.

»Winnetou da je šel na Rio Conchos —? Hm —! Ali je ta novica zanesljiva? Kdo ti jo je prinesel? Pač menda tista dva Indijanca, ki ste ju srečali severno odtod?«

»Da. Si našel njuno sled?«

»Našli smo jo. Katerega rodu sta?«

»Rodu Topija. Oče in sin sta.«

»Sta v tvojem taboru?«

»Da. Pridružila sta se nam.«

»Hm —! Bi smel z njima govoriti?«

»Moj beli brat sme vse storiti, kar se mu ljubi.«

»Torej smem tudi s tistima belokožcema govoriti, ki je zasledujem in ki sta tudi pri tebi?«

»Kdo bi ti branil?«

»Moj rdeči brat je zelo dobrotljiv!

Pa še eno bi te prosil. Ali smem stopiti krog tabora? V sovražni deželi smo in prepričal bi se rad, da je vse storjeno, kar zahteva naša varnost.«

»Tudi to smeš storiti, čeprav je nepotrebno. Beli bober sam si je izbral tabor in je postavil straže. Oglednike smo razposlali na vse strani. Vse je torej v redu.«

Old Death je bil vsekakor zelo čislan prijatelj pri Komančih, da mu je poglavar celò dovolil straže nadzorovati.

Naša avdijenca je bila pri kraju. Bojevniki so posedli k ognjem, Komanča, ki sta sedela v poglavarjevi družbi, sta vstala, da zbereta starešine k posvetovanju, in Langeja sta smela prisesti k bližnjemu ognju. Tudi Sam se jima je pridružil. Dobili so tri velike kose pečenega konjskega mesa za večerjo.

Mene pa je vzel Old Death pod pazduho in me peljal k ognju, pri katerem so sedeli beli.

Opazili so naju. Častnik je vstal, nama šel naproti ter vprašal po angleško in s sovražnim glasom:

»Kaj pa je pomenilo tisto izpraševanje, master, h kateremu ste me blagovolili poklicati?«

Stari se mu je prijazno režal.

»To vam bodo že Komanči povedali, sir! Pravkar se zbirajo k posvetovanju.

Sicer pa le nikar tako ošabno ne govorite z Old Deathom! Konjske tatove imate v svoji družbi in še nekatere druge grehe imate na vesti! Vsi Komanči so zoper vas in z menoj, le migniti mi je treba, pa ste izgubljeni vi in vaši tovariši!«

Prezirno je zamahnil z roko in odšel.

Poiskal sem svoja ubežnika.

Sedela sta med belimi pri ognju. Ubogi William! Suh je bil, bledih, upadlih lic in vdrtih oči. In ves zanemarjen. Njegova obleka je bila raztrgana, lasje skuštrani, obraz in roke umazane. Ni videl in ni slišal, kaj se godi krog njega, svinčnik je držal v roki in kos papirja na kolenih, v njega je strmel, nepremičen in top.

Z njim zaenkrat nisem imel posla. Bil je človek brez lastne volje, slepo orožje v rokah zapeljivca. In zapeljivca sem si moral najprvo zagotoviti.

Stopil sem k Gibsonu.

»Končno sem vas našel, master Gibson! Upam, da ostaneva odslej skupaj, kaj?«

Posmehljivo me je gledal.

»Mene mislite, sir?«

»Seveda mislim vas!«

»Seveda —? No, tako čisto samo po sebi to ni ravno umljivo, kakor si domišljujete! Zmotili ste se namreč. Gibsona ste imenovali, kajne?«

»Da! In vi ste Gibson!«

»Ne! Meni ni tako ime.«

»Ne —? Ali niste vi tisti, ki je v New Orleansu pred menoj bežal?«

»Master, vam se je menda zmešalo! Pravim da mi ni Gibson ime.«

Predrzen lopov je bill!

»Seveda,« sem mu povedal, »kdor ima toliko imen, temu se lahko pripeti, da na eno ali drugo po-

zabi! V New Orleansu ste bili Clinton, v La Grangi señor Gavilano, pozneje spet Clinton in danes ste menda spet Gavilano.«

»To je vsekakor res. Gavilano je moje pravo in edino ime.

Ampak — kaj pa pravzaprav hočete od mene? Ne poznam vas! Pustite me pri miru!«

»Vam prav rad verjamem, da me ne poznate! Policistu in detektivu se kaj rado pripeti, da ga zločinec ne pozna.

Laganje vam ne bo nič pomagalo. Doigrali ste! Nisem hodil za vami od New Yorka pa do New Orleansa in sem črez Rio Grande samo zato, da bi se mi v obraz smejali in mi lagali! Šli bodete z menoj, kamor se bo meni zljubilo, ne pa vam!«

»O —! Kako ste oblastni! Kaj pa če bi se mi na primer zljubilo, da bi šel drugam ko vi —?«

»No, pa vas bom čisto enostavno na konja privezal. In konj, mislim, bo že šel, kamor bom jaz hotel.«

Šinil je pokonci in izdrl samokres.

»Človek, še eno tako besedo, pa te —.«

Dalje ni prišel.

Old Death je mislil stopiti krog tabora, pa je obstal, ko je čul najin prepir, prišel bliže, stopil Gibsonu za hrbet in ga pri zadnjih besedah udaril s puškinim kopitom po roki, da je odletel samokres v travo.

»Le nikar ne tako mogočno, master Gibson!« mu je dejal. »Precej ljudi je tod, ki vam bodo vaša velika usta čisto lahko zamašili!«

Gibson se je prijel za roko, se obrnil in kričal:

»Sir, ali vam naj sunem nož med rebra —? Mar mislite, da se vas res bojim, ker vam je Old Death ime?«

»Ne, fante, bati se ti me ni treba. Pa ubogal boš! Le eno samo besedo še zini, ki mi ni prav, pa ti pihnem svinca pod kožo! In upam, da nam bodo tile

gentlemanih hvaležni, če jih rešimo takega lopova, kakor si ti, razumeš!»

Old Deathove besede in njegov samozavesten nastop sta zalegla. Vsaj pri Gibsonu. Boječe je povedal:

»Ne vem, kaj hočete z menoj! Zmotili ste se! Zamenjavate me! Nisem tisti, ki ga mislite!«

»Ne verjamem. Tvoj obraz je tako izrazito lopovski, da ga nikdar več ne pozabi, kdor ga je le enkrat videl.

Sicer pa sedi tamle poleg tebe priča, ki te dobro pozna!«

Pokazal je na William Ohlerta.

Gibson se je odurno zasmeljal.

»Tale —? Da bi bil priča zoper mene —? Koj se bodete sami prepričali, kako zelo se motite! Le kar vprašajte ga!«

Položil sem Williamu roko na ramo in ga poklical po imenu.

Počasi je dvignil glavo, me topo gledal, rekel pa ni nič.

»Master Ohlert, sir William Ohlert, ali me ne slišite —? Vaš oče me pošilja k vam!«

Spet me je topo in prazno gledal, pa spet ni rekel besedice.

Tedaj ga je Gibson grozeče nahrul:

»Tvoje ime bi radi zvedeli! Brž povej, kako ti je ime!«

»Moje ime je Guillelmo,« je mrtvo povedal.

»In kaj si?«

»Pesnik.«

Vprašal sem ga:

»Ali ti ni Ohlert ime? Ali nisi iz New Yorka? Ali nimaš očeta?«

Nemo je odkimaval, niti pomišljal se ni. Videti je bilo, da je bil na vprašanja naučen. Odkar je bil v rokah zločinskega, brezvestnega Gibsona, se mu je duh popolnoma omračil.

Lopovski Gibson se nam je smejal:

»Tule imate svojo pričo! Dokazal in izpričal vam je, da ste na napačni poti! Izvolite se torej odstraniti in pustite nas pri miru!«

Tedaj mi je prišla na misel Ohlertova pesem, ki sem jo bral v neworleanskem listu. Morebiti da bi mu njegova lastna pesnitev vsaj za nekaj časa zdrabila omračenega duha in mu vrnila spomin —.

Imel sem časopis pri sebi. Poiskal sem ga ter počasi in glasno bral prvo kitico.

Zaman. Ni se zmenil za mene, nem je strmel na svoj papir.

Bral sem mu drugo kitico s poudarkom in s povzdignjenim glasom.

Okrenil se je, vstal in stegnil roko.

In ko sem začel tretjo kitico, je planil v mene in mi iztrgal časopis.

Pustil sem mu ga. Sklonil se je k ognju in glasno bral še enkrat vso pesem.

In potem se je zravnal ter zavpil z močnim glasom, da je odmevalo v temno noč:

»Pesem Williama Ohlerta! Od William Ohlerta, — od mene, od mene! Kajti jaz sem tisti William Ohlert, jaz!«

In obrnil se je k Gibsonu:

»Nisi ti William Ohlert! Ne ti, jaz sem William Ohlert!«

Strašna slutnja se mi je zbudila.

Gibson je brez dvoma spravil v svoje roke William Ohlertove papirje in se je, vkljub temu, da je bil precej starejši, sam izdajal za William Ohlerta —.

Kaj je nameraval —? Ali je —?

Nisem skončal svojih misli.

Poglavar je planil med nas. Čisto je pozabil na poglavarsko čast in na dostojanstvo, sunil je Ohlerta po tleh in grozeče povedal:

»Molči, pes! Ali naj Apači čujejo, da tu tabo-
rimo? Priklical boš s svojim kričanjem boj in smrt
nad nas!«

William je bolestno kriknil in s praznimi očmi
buljil v Indijanca. Spet je legel mrak na njegovega
duha.

Vzel sem mu časopis, ni mi branil. Vtaknil sem
ga v žep. Morebiti se mi je še kedaj nudila prilika,
da sem ga lahko uporabil.

»Ne jezi se nad njim!« je prosil Old Death poglavarja. »Duh se mu je omračil. Spet bo miren.

Povej mi, ali sta tale dva tista moža iz rodu To-
pija, ki si mi o njiju pravil?«

Pokazal je na indijanski oblečena človeka, ki
sta z belimi sedela pri ognju.

»Da, tista dva sta! Ne razumeta dobro jezika
Komančev. Govoriti moraš z njima jezik meje. Skrbi
pa, da bo miren tale beli človek, ki nima več duše!
Sicer bi mu moral usta zamašiti.«

Vrnil se je k starešinam na posvetovanje.

Old Death pa je bistro pogledal po Indijancih in
vprašal starejšega:

»Moja rdeča brata sta torej prišla s planote To-
pija? Ali so prijatelji Komančev tisti bojavniki, ki
tam gori stanujejo?«

»Da. Ponudili smo svojo bojno sekiro Komančem
v pomoč.«

»Kako pa da prihaja vajina sled od severa, kjer
ne živijo vaši bratje, ampak Apači rodu Llanero in
Taracona, ki so sovražniki Komančev?«

Zadrega je obšla Indijanca. Vprašanje mu je pri-
šlo nepričakovano. Molčal je. Pa je le našel odgovor.

»Moj beli brat,« je dejal, »bi si lahko na to vpra-
šanje sam odgovoril, če bi nekoliko pomislil. Izkopali
smo bojno sekiro zoper Apače in jezdila sva na po-
izvedovanje proti severu, ker tam ležijo njihove vasi.«

»In kaj sta našla?«

»Videla sva Winnetoua, najslavnejšega poglavarja Apačev. Zbral je vse svoje bojevnike in nesel vojsko na Rio Conchos.«

»Hm —!« je mežiknil stari scout. »In potem —?«

»Vrnila sva se, da neseva vest svojim ljudem in jih pripraviva za napad na nezavarovane vasi Apačev. Na potu pa sva srečala bojevnike Komančev. Povedala sva njihovemu poglavarju, da je šel Winnetou na Rio Conchos in mu svetovala, naj plane tudi sam na apaške vasi, kjer bo našel obilo plena, ker jih nihče ne brani.«

»Za kar vama bodo Komanči gotovo zelo hvaležni —.

Ampak povejta mi, od kedaj so sinovi rodu Topija pozabili na poštenost?«

Stari scout Indijancema ni zaupal, nekaj se mu je zdelo sumljivo. Prijazno je sicer govoril z njima, pa njegov glas je imel tisto posebno barvo, ki sem jo vsikdar opazil pri njem, kadar je mislil koga ukaniti. In njegove oči so zvito mežikale.

Indijancema je bila scoutova zvedavost zelo neprijetna. Mlajšemu so se oči sovražno bliskale, starejši se je sicer trudil, da bi bil vljuden, pa na glasu mu je bilo slišati, da le nerad odgovarja.

»Čemu poprašuje moj beli brat po najini poštenosti?« je vprašal. »Ali dvomi o njej?«

»Ne mislim vaju žaliti. Toda povejta mi, kako da sedita med belokožci, ne pa pri ognjih svojih prijateljev Komančev?«

»Old Death vpraša več, nego mu je treba vedeti. Sediva med belimi, ker se nama tako ljubi.«

»Ampak zdi se čisto tako, kot da bi Komanči prezirali sinove rodu Topija. Kot da bi jih sicer mislili izrabiti za svoje namene, pa vama ne dovolili, da bi sedela v njihovi družbi —.«

S čisto posebnim naglasom je povedal Old Death te besede. Topija je jezno vzrojil:

»Ne govori takih besed, sicer bo boj med nama! Sedela sva med Komanči, pa sva šla k belim, ker se nama je tako zljubilo in ker se hočeva od njih učiti. Ali je morebiti prepovedano zvedeti, kako je v deželah in v mestih belokožcev?«

»Ne, ni prepovedano. Toda jaz bi bil na vajinem mestu previdnejši. Tvoje oko je videlo sneg mnogih zim, zato bi me moral razumeti, kaj sem mislil povedati.«

»In če ne vem, pa mi povej!« se je rogal Topija. Old Death je stopil k Indijancu in rekel s stroгим glasom:

»Ali so bojevniki Komančev kadili z vami calumet miru? Ali sta puhnila dim miru skozi nos?«

»Da.«

»Torej sta dolžna storiti le to, kar je Komančem v prid, vse drugo pa morate opustiti!«

Spet je Topija vzrojil.

»Mar misliš, da tega ne bova storila —?«

Ostro sta si gledala v oči, prav kot bi se hotela prebosti s pogledi.

Počasi je dejal Old Death:

»Vidim, da si uganil moje misli in da me razumeš. Ni mi torej treba odgovoriti na tvoje vprašanje. Če bi glasno povedal svoje misli, sta oba izgubljena.«

»Uff —!«

Topija je planil na noge in izdrl nož. Tudi njegov sin je skočil pokonci in pograbil za tomahawk.

Old Death pa je le resnobno pokimal.

»Prepričan sem,« je dejal, »da ne bodeta dolgo več ostala pri Komančih. In ko se vrneta k njim, ki so vaju poslali, jim povejta, da smo njihovi prijatelji. Old Death ljubi vse rdeče ljudi in ne vpraša, katerega rodu so.«

Indijanec mu je siknil v obraz:

»Mar misliš, da nisva iz rodu Topija —?«

Spet je Old Death resno pokimal.

»Moj rdeči brat naj pomisli, kako nevarno je za njeга to vprašanje! Nisem povedal svojih misli, zamolčal sem jih, ker nisem tvoj sovražnik. Čemu si se sam izdal? Ali ne vidiš, da te obdaja petstokratna smrt in da je le besede treba pa je po tebi —?«

Indijančeva roka je šinila kvišku. Zamahniti je mislil z nožem.

»Povej mi,« je hlastnil, »kdo pa misliš, da sva?«

Old Death ga je prijel za roko in mu po tihem šepnil, pa vendar glasno dovolj, da sem ga tudi jaz čul:

»Apač si!«

Topija se mu je iztrgal, stopil za korak nazaj in dvignil nož.

»Lažeš, pes!«

Old Death se ni genil. Šepnil mu je:

»Ali boš zabodel Winnetouovega prijatelja —?«

Topiji je omahnila roka.

Ali ga je premagal ostri, ponosni pogled scoutov, ali pa je menda le bilo res, kar mu je scout povedal —? Ne vem.

Sklonil se je k Old Deathu in mu šepnil na uho:

»Molči!«

In obrnil se je pa sedel.

Njegov obraz je bil miren in neprodiren, kot bi se prav nič ne bilo zgodilo. Niti sledu strahu ali nezaupanja ni bilo videti na njem. Ali je Old Deatha tako dobro poznal in se ni bal, da bi ga izdal —? Ali se je morebiti čutil varnega iz kakega drugega razloga —? Tudi sin je mirno vtaknil tomahawk za pas in sedel.

Kolika drznost!

Apača sta šla Komančem naproti in se jim ponudila za vodnika, najbrž, da jih zvbite v že nastavljeno past —. Če se jima je namen posrečil, so bili Komanči vsi do zadnjega izgubljeni.

Pravkar sva mislila oditi, ko je zavalovelo med Komanči.

Posvetovanje je bilo pri kraju in starešine so vstali. Poglavar je zaklical povelje in vsi bojovníki so obkolili ogenj, pri katerem so sedeli beli in oba Topija.

Beli bober je dostojanstveno stopil v krog in dvignil roko. Govoriti je mislil.

Vse je bilo tiho. Beli še niso slutili, kaj bo prišlo, vstali so in radovedno gledali. Le Topija sta obsedela, kot da nju zadeva nič ne briga. Tudi William Ohlert je top in nem sedel in strmел s svinčnikom v roki na svoj papir.

Poglavar Komančev pa je začel. Počasi, razločno in z močnim glasom je govoril.

»Srečali smo belokožce na našem bojnem pohodu. Pravili so, da so prijatelji Komančev in so prosili, da bi se nam smeli pridružiti. Sprejeli smo jih in kadili z njimi pipo miru. In potovali so z nami vse do sem in bili v našem varstvu.

Danes pa so sinovi Komančev zvedeli, da so jih belokožci nalagali. Zvedeli so, da niso prijatelji Komančev, ampak prijatelji Juareza in sovražniki velikega Napoleona. In ker so sinovi Komančev posodili svojo bojno sekuro in svoje loke velikemu Napoleonu, so beli njihovi sovražniki in so nas nalagali.

Beli bober je vse natančno premislil, kar je zvedel o njih, kar govori zoper nje in za nje, in se je s svojimi izkušenimi starešinami posvetoval, kaj naj stori.

In ugotovili smo, da so nas belokožci prevarili in da ne zaslužijo več našega prijateljstva in našega varstva. Zato preneha s tem trenutkom zveza, ki smo jo z njimi sklenili, in sovrašтво bo med nami mesto dosedanjega prijateljstva.«

Umolknil je za trenutek.

Brkasti mehiški častnik se je koj vtaknil vmes:

»Nekdo nas je obrekoval. Kdo —? Najbrž tisti štirje, ki so nocoj prispeli s črncem. Ti so vas nahujskali zoper nas, ki vam nismo ničesar storili. Doka-

zali smo in še ponavljamo, da smo prijatelji Komančev. Tisti tujci pa naj dokažejo, da mislijo res dobro z našimi prijatelji! Kdo so vobče tisti ljudje? Kdo jih pozna? Ako so slabo govorili o nas, zahtevamo, da se nam pove, česa so nas dolžili. Branili se bomo in se zagovarjali. Ne damo se soditi, dokler nas niste zaslišali! Častnik sem, torej poglavar med svojimi. Zahtevati smem in zahtevam, da se me povabi k posvetovanju, v katerem se nas bo sodilo.«

Strogo in ponosno ga je zavrnil poglavar:

»Kdo ti je dovolil, da smeš govoriti? Ako govori Beli bober, morajo drugi čakati, da skonča!

Zahtevaš, da te zaslišimo. Zaslišali smo te, Old Death je govoril s teboj in te zasliševal. Dokazano je, da ste Juarezovi vojaki. Mi pa smo prijatelji Napoleonovi, torej ste naši sovražniki.

Vprašal si, kdo da so tile štirje belokožci. Povem ti, da so pogumni, pošteni bojevniki. Že mnogo zim prej, nego smo vas srečali, smo spoznali Old Deatha. Dobro ga poznamo in vemo, da je naš prijatelj.

Zahteval si, da te moramo poklicati na naše posvetovanje. Povem ti, niti Old Deathu nismo tega dovolili. Bojevniki Komančev so možje, ne potrebujejo pameti in zvijače belokožcev, sami vejo, kaj je pametno in kaj ne, kaj je prav in kaj ne. Sicer pa ne bo nobenega posvetovanja več, ker smo se že posvetovali in sklenili vse, kar je bilo treba.

Prišel sem k vam, da vam povem, kaj smo sklenili. Poslušati me morate in besedice ne smete ziniti, kajti —.«

»Kadili smo calumet z vami!« je ugovarjal častnik. »Če mislite vkljub temu sovražno ravnati z nami, bomo —.«

Jezno ga je nahrul poglavar:

»Molči, pes! Žalitev si hotel izreči. Pomisli, da te obdaja pet sto Komančev! Reci le še eno besedo, pa vas vse v trenutku uničijo!

Dobili ste calumet, ker ste nas prevarili, nala-gali. Toda bojevniki Komančev poznajo voljo velikega Duha. Dobro poznajo postave in navade, ki veljajo pri njih, in jih tudi cenijo. Dobro tudi vejo, da vas ščiti calumet in da vam ničesar ne morejo, dokler ste v varstvu calumeta.

Rdeča je prst, iz katerega je izrezljan calumet. Rdeča je barva luči, dneva in ognja, ob katerem prižgejo calumet. In ko ta rdeča luč ugasne, velja sklenjeni mir, dokler iznova ne zasije. Ko pa bo zasijal dan, je ugasnil mir in naše zveze je konec. In do tedaj bodete naši gostje. Od jutri dalje pa bo sovraštvo med nami in med vami.

Lahko sedite tukaj in lahko tudi spite tukaj, nihče se vas ne bo dotaknil. Ko pa se bo naredil dan, bodete morali odjezditi, odkoder ste prišli. Dali vam bomo časa, ki se pri belokožcih pet minut imenuje, in potem vas bomo zasledovali. Lahko obdržite vse, kar je vaše in lahko tudi vse s seboj vzamete. Pa prijeli vas bomo in ubili ter vam vse vzeli.

Tista dva pa, ki ju hoče imeti Old Death, tista dva bodeta tudi naša gosta vse do jutri zarana, ker sta z nami kadila calumet miru. Ne bodeta pa smela z vami jezdit, ostala bodeta, izročili ju bomo Old Deathu in njegova ujetnika bodeta. Stori naj z njima, kar hoče.

Tako smo sklenili in to sem vam moral povedati. Beli bober, poglavar Komančev, je govoril. Howgh!«
Odšel je.

Gibson je šinil pokonci.

»Kaj —? Tistemu staremu dedcu me bodete izročili —? Njegov ujetnik da bom —? Kaj —?«

Častnik ga je miril.

»Tiho bodite! Kar je poglavar povedal, je povedal in ne da se več spremeniti. Poznam rdečkarje in njihove navade!

Prepričan pa sem, da bo nje zadela usoda, ki so jo nam namenili. Ni še minila noč —! Do jutri se

lahko še mnogo pripeti —. Morebiti je rešitev bliže, nego si mislimo.«

Sedli so.

Komanči so pogasili ognje in polegli v štirikratnem krogu okoli belih. Od vseh strani so bili obkoljeni, nobeden ni mogel uiti.

Old Death mi je mignil.

»Pojdiva! Obšla bova tabor!«

Nihče nama ni branil.

V.

Med dvema kamenoma.

Stopila sva iz kroga in počasi odšla po dolini.

»Mislite, da je Gibson končno najin?« sem vprašal scouta.

»Ne more nama uiti, — če se ne pripeti kaj izrednega.«

»Najbolje bi pač bilo, če bi ju koj nocoj vzela v najino varstvo. Za vse slučaje —.«

»Ni mogoče.«

»Zakaj ne? Beli bober ju je vendar nama izročil —.«

»Tista vražja mirovna pipa ju nocoj še ščiti. Najina sta, nama ju je izročil, to je res. Pa pred jutrom se ju ne smeva dotakniti. Jutri ob zori pa ju prevzameva, ju lahko kuhava ali pečeva, pojužinava brez vilic ali z vilicami, kakorkoli se nama poljubi.«

»Dejali ste, če se ne pripeti kaj izrednega —. Se bojite, da bi se kaj pripetilo?«

»Zelo se je treba bati! Kalkuliram, da sta tista dva Topija-Apača zvalila Komanče v grdo past.«

»Torej res mislite, da sta Apača?«

»Obesti me smete, če nista! Že to se mi je sumljivo zdelo, da bi bila prišla od Rio Conchosa, kakor pravita. Topija pa od Rio Conchosa —! Tako neumnost lahko kdo natveze rdečemu Komanču, meni, staremu scoutu pa ne!

In ko sem ju videl, se mi je sum še bolj utrdil. Indijanci rodu Topija so napol civilizirani ljudje, z mehкими, zalitimi potezami v obrazu. Poglejte pa si tale dva rdečkarja! Njune ostre, drzne obraze! In še-

le, ko sem ju čul govoriti —! Njuna izreka ju je izdala. In ko sem starejšemu v obraz povedal, da je Apač, — ali mi ni z vsem svojim obnašanjem priznal, da sem prav uganil —?»

»Kaj pa če se motite?»

»Ne! Rekel je, da je Winnetou najslavnejši poglavar Apačev. Ali bo sovražnik Apačev tako govoril o njihovem poglavarju —?»

Saj pravim, življenje stavim, da sta Apača.«

»Vaši razlogi so vsekakor zelo tehtni! Ampak kar občudovati ju je treba, če je res, kar pravite! Sama se drzneta med Komanče! Kaj če bi ju kdo spoznal —!»

»O, Winnetou pozna svoje ljudi! Poslal je take ljudi Komančem naproti, ki se na nje lahko brezpo-
gojno zanese.«

»Mislite, da ju je Winnetou poslal?»

»Gotovo! Señor Atanasio nama je pravil, da je preplaval Rio Grande južno od broda Eagle Pas. Izključeno je, da bi že bil na Rio Conchosu in še celò z vsemi svojimi bojovníki, kakor sta tista dva laži-
Topija natvezla Belemu bobru.

Ne! Kolikor ga poznam, je jezdil naravnost sem v Bolson de Mapimi in zbral apaške rodove, ki tu prebivajo. Nemudoma je tudi razposlal oglednike Komančem naproti, da jih poiščejo in zvbijo sem v puščavo. In taka dva oglednika sta tudi tale dva laži-
Topija. Komanče sta nalagala, da je Winnetou odšel s svojimi bojovníki na Rio Conchos in da so tukajšnje apaške vasi brez brambe. Zvabila sta jih sem v tole kotlino, — Winnetou pa jih najbrž že kje tod čaka. Pripravil jim je zasedo in jih bo z enim samim udarom vse uničil.«

»Vraga —! Torej sedimo s Komanči vred v pasti! In Apači nas bodo z njimi vred uničili —!»

»Ne! Apača dobro vesta, da sem ju spoznal. Vesta tudi, da mi je treba le besedico ziniti Belemu bobru, pa sta izgubljena. Strašne smrti bi umrla. In ker

vidita, da ju ne izdam, sta prepričana, da nisem sovražnik Apačev, ampak njihov prijatelj in še velik prijatelj. Sicer pa sem tudi šepnil starejšemu, da sem Winnetouov prijatelj.«

»Upajmo, da se bo stvar za nas gladko iztekla —.

Pa enega ne razumem, sir! Prijatelj Komančev ste, mirovno pipo ste kadili z Belim bobrom. Zaupa vam. Ali ga niste dolžni posvariti —?«

»Hm —! Dotaknili ste se vprašanja, ki je vražje sitno! Tudi sam sem že o tem ugibal. Po eni strani so Komanči izdajalci in so se prodali Napoleonu. Brez vzroka so napadli Apače in brez bojne napovedi ter jih pomorili in izropali. To je zločin in po božji in po človeški postavi zasluži tak zločin kazen. Ampak — res je, kadili smo mirovno pipo s Komanči, ne smemo jih izdati. Posvariti bi jih morali —.«

»Seveda! Toda če jih posvarimo, škodujemo Winnetouu. In tega tudi ne moremo, vsaj jaz ne. Winnetou mi je nad vse simpatičen.«

»Meni tudi. Vse najboljše želim njemu in njegovim Apačem. Njegovih oglednikov ne smemo izdati. Toda Komanči so izgubljeni — in pomagati bi jim morali, ker smo tudi njihovi zavezniki —.

Človek res ne ve, kaj bi storil. Kamor se gremo, ko ne bo prav. Zašli smo v nevarno navskrižje.

Hm —! Najbolje bi bilo, če bi pograbili Ohlerta in Gibsona ter odšli, sovražnika pa naj sama opravi.«

»No, saj ju bova jutri dobila. Potem pa koj odinemo.«

»Ali pa tudi ne. Čisto mogoče je, da se bova jutri zvečer ob tej uri znašla že v večnih loviščih ter z nekaterimi Apači kakor tudi Komanči lovila bobre ali pa pekla sočno bizonovo stegno.«

»Mislite, da je nevarnost res tako blizu?«

»Mislim.«

»Zakaj?«

»Predvsem zato, ker smo že blizu apaških naselbin, Winnetou pa Komančev ne sme pustiti preblizu do naselbin. Drugič pa — saj ste čuli, kako je tisti Mehikanec govoril!«

»Da je rešitev bliže, nego si mislimo —?«

»Tisto, da!«

»In da še ni minila noč —?«

»Seveda! Ali niso take besede zelo sumljive?«

»Torej mislite, da bi utegnil Winnetou še nocoj napasti?«

»Čisto lahko je mogoče.«

»No, v najhujšem slučaju nam bo pomagal totem Inda niše. Razen tega vas Winnetou dobro pozna in tudi mene je že videl. Ampak — kdor pride med dva mlinska kamena, bo zdrobljen, čeprav mu morebiti posamezna kamena nič hudega ne mislita storiti —.«

»Torej pa vobče ne pojdemo med mlinska kamena. Ali pa poskrbimo, da ne bodeta mlela. Stopiva okoli tabora! Morebiti pa se le najde kaka rešitev. Pa tiho in počasi! Če se ne motim, sem že bil v tejle dolini, zato kalkuliram, da si ne bova zašla.«

Obhodila sva tabor in našla, da je dolinica pravzaprav le globoka kotlina, skoraj okrogla in komaj slab kilometer široka. Sredi kotline je ležal tabor Komančev. Stene so bile gola skala in tako strme, da se mi je zdelo, nihče ne more po njih v kotlino ali pa iz nje. Le dve ozki stoteski sta peljali v kotlino, skozi vzhodno smo prijezdili mi, skozi zapadno pa je poglavar poslal svoje oglednike na poizvedovanje. Pri obeh vhodih so stale močne straže Komančev.

Vrnila sva se v tabor.

»Sitna reč!« je godel scout. »Res tičimo v pasti in kar nič mi noče priti na misel, kako bi se izmuznil iz te zadrge —. Razen če bi storil kakor lisica, ki si nogo odgrizne, če je z njo stopila v železo, ter odšepa po treh.«

»Ali bi ne mogli pregovoriti Belega bobra, naj takoj zapusti nevarno kotlino in se utabori drugje?«

»To bi bilo edino, kar bi se dalo storiti. Pa ne verjamem, da bi se dal pogovoriti. Povedati bi mu moral, kdo da sta tista dva Topija. Tega pa ne smem storiti.«

»Morebiti pa prečrno vidite, sir! Morebiti smo čisto varni. In prav zato, ker smo v tejle nepristopni kotlini. Po stenah ne more nihče v dolino, vhoda pa sta dovolj močno zastražena.«

»Da! Deset mož pri vsakem vhodu! Se res čisto lepo sliši. Ampak ne pozabite, da imamo opravka z Winnetouom!

Poznam Belega bobra in vem, da je previden in pameten. Zato se mi zelo čudno zdi, kako da se je dal zvabiti v tole luknjo. Apača sta mu morala že prav na debelo lagati.

Govoril bom z njim. In če se ne bo dal pogovoriti in če se bo res že nocoj kaj pripetilo, pa ostanemo nevtralni. Prijatelji Komančev smo, pa tudi Apačem ne bomo nič storili. Vsaj ubiti ne smemo nobenega. Naj se sami tepejo!

No, pa tamle je tabor in tamle stoji Bebi bober!«
Stopila sva k njemu.

Samozavestno je vprašal scouta:

»Ali se je moj beli brat prepričal, da smo tukaj popolnoma varni in da so straže na svojih mestih?«

»Ne!«

Začudil se je.

»Ne —? Kaj pa mojemu bratu ne ugaja?«

»Dolinica je prava past. In v tej pasti lahko vsi poginemo.«

»Moj beli brat se zelo moti! Dolina ni past, ampak tisto, kar beli fort — trdnjavo — imenujejo. Nihče ne more brez našega dovoljenja v dolino.«

»Da! Skozi vhoda ne. Tako ozka sta, da ju peščica bojevnikov prav lahko brani.

Toda — kaj pa, če bi Apači prišli po stenah?«

»Ne morejo! Prestrme so.«

»Ali se je moj rdeči brat o tem prepričal?«

»Natančno. Sinovi Komančev so za dne prispeli v dolino. Vse so preiskali. Poskusili so plezati tudi po stenah, pa se ni dalo.«

»Po stenah navzgor je najbrž res nemogoče priti brez posebnih priprav. Navzdol pa se morebiti da priti —. Vem vsaj, da zna Winnetou plezati kakor divja koza.«

»Winnetoua ni tukaj. Šel je s svojimi bojovníki na Rio Conchos. Topija sta mi tako povedala.«

»Morebiti pa da sta se zmotila. Morebiti sta tako zvedela od drugih, ki sami niso prav vedeli, kje je Winnetou.«

»Rod Topija je sovražnik Apačev. Verjamem ji. In sama sta bila na poizvedovanju in sta videla Winnetoua.«

»Moj rdeči brat mi naj ne zameri, če mu povem, da tej novici ne verjamem.«

Beli bober je dvignil obrvi.

»Zakaj ne?«

»Pred sedmimi dnevi je bil Winnetou še v trdnjavi Inge. V sedmih dneh bi bil torej moral obiskati vse vasi Apačev v puščavi Mapimi, jih zbrati in se z njimi podati na Rio Conchos —. Moj rdeči brat naj pomisli, da je sedem dni premalo za dolgo pot od trdnjave do naselbin Apačev v Mapimi in od naselbin Apačev do Rio Conchosa!«

Poglavar je zamišljen klonil glavo. Dolgo je razmišljal ter končno menda le spoznal, da je scoutov pomislek precej tehten.

Pokimaval je pa dejal:

»Da! Pot je dolga, čas pa je kratek.

Pojdiva pa še enkrat vprašajva Topijo!«

Šli smo k ognju, kjer so sedeli beli in oba Topija.

Beli so nas temno gledali. William je nekaj pisal, še vedno slep in gluha za vse, kar se je godilo krog njega. Nekoliko v stran od belih so sedeli najini trije tovariši, Langeja in Sam.

Topija sta molče zrla v plamene in šele dvignila glave, ko ju je Beli bober nagovoril:

»Ali vesta moja brata čisto natančno, da —.«
Umolknil je.

»Pustite to, siri!« K str. 274.

V stenah je boječe zavreščal ptič, koj nato pa se je zadrila roparica sova.

Old Death je dvignil glavo in poslušal. Tudi Beli bober je poslušal.

Kakor igraje je vzel Gibson vejo, ki je ležala poleg nje, in sunil z njo v ogenj, da je kratko, pa

svetlo zaplapolal. Kar je bilo belih pri ognju, so vsi z zadovoljstvom opazovali njegovo »igranje«.

Že je mislil vdručič suniti, ko je Old Death priskočil, mu izvil vejo in zagrozil:

»Pustite to, sir! Ne dovolim vam dregati v ogenj!«

Jezno se je okrenil Gibson.

»Zakaj? Ali niti ognja ne smem popraviti?«

»Ne! Če tamle gori v skalovju sova zakriči, ji ne smete tu doli v taboru odgovoriti z dogovorjenim znamenjem.«

»Z dogovorjenim znamenjem —? Ste znoreli?«

»Da! Tako sem znorel, da bom vsakomur kroglo pognal v glavo, ki bi se drznil dregniti v ogenj.«

»Prokleta —! Obnašate se, kot da ste vi gospodar tabora, ne pa Komanči!«

»Sem tudi gospodar tabora in vi ste moj ujetnik, ki bom z njim preklicano hitro opravil, če ne ubogate. Le nikar si ne domišljajte, da bodete Old Deatha prevarili!«

Razdražen se je Gibson obrnil k tovarišem:

»Ali res naj mirno vtaknemo v žep take roba-tosti, señores?«

Položaj je bil napet.

V hipu je imel Old Death samokres v rokah in jaz tudi. Langeja sta priskočila, vsak s samokresom v roki, tudi Sam je bil koj pri rokah. Res bi bili streljali, če bi bil kateri prijel za orožje.

In Beli bober je zapovedal:

»Puščice na tetiva!«

Komanči so planili in roj puščic je bil v trenutku naperjen na Mehikance.

»Vidite!« se je smejal starec. »Še vas čuva calumet. Tudi orožje so vam Komanči še pustili. Pa če le samo primete za orožje, se je dim mirovne pipe razkadil in noben calumet vas ne bo več branil.«

Tedaj se je spet oglasil krik sove visoko v skalah. Gibsonu je šinila roka, spet je mislil prijeti za ogorek in dregniti v ogenj, pa si le ni upal.

Beli bober je spet vprašal Topijo:

»Ali ve moj brat čisto natančno, da je šel Winnetou na Rio Conchos?«

»Da! Čisto natančno vem.«

»Dobro si naj premisli, preden odgovori!«

»Ni treba premisliti. Res je. Ležal sem skrit v goščavi, ko je jezdil mimo. Videl sem ga.«

Poglavar je popraševal po podrobnostih in Topija mu je brez pomisleka in točno odgovarjal.

Nazadnje je Beli bober dejal:

»Tvoji odgovori so zadovoljili poglavarja Komančev. Moja bela brata naj gresta z menoj!«

Mignil nama je in odšel k svojemu ognju.

Old Death je poklical Langeja in Willa.

»Pojdita z nama! Ostali bomo skupaj. Za vsak slučaj.«

Šli smo in vzeli tudi Sama s seboj.

Poglavar nas je nekoliko začuden gledal.

»Čemu je poklical moj beli brat svoje tovariše?«

»Ker mislim, da jih bomo kmalu potrebovali. Nevarnost je blizu in skupaj hočemo ostati.«

»Nobene nevarnosti ni!«

»Motiš se! Ali se ti krik sove ni zdel sumljiv? Glas je bil ponarejen. Človek je kriknil, ne pa sova.«

Poglavar je zamahnil z roko.

»Beli bober pozna glasove vseh ptičev in vseh živali. Zna jih tudi ločiti od ponarejenih glasov, ki prihajajo iz človeškega grla. Tisti glas je bil glas sove.«

»Old Death pa ve, da zna Winnetou zelo dobro posnemati živalske glasove in da jih ni mogoče ločiti od pravih glasov.«

Prosim te, bodi previden! Čemu je belokožec dregnil v ogenj? In prav v trenutku, ko je sova za-

kričala? Dogovorjeno znamenje je bilo, naročeno mu je bilo, naj da tako znamenje.«

»Torej bi se bil moral dogovoriti z Apači. Z njimi pa ni bil skupaj, ves čas je z nami potoval.«

»Pa se je kdo drug dogovoril z Apači in belo-kožec je dal znamenje, da bi kril izdajalca.«

»Torej misliš, da imamo izdajalca v taboru —? Ne verjamem. In če bi bilo tudi res, se nam Apačev ni treba bati. Skozi soteske ne morejo ne na eni ne na drugi strani. Po stenah pa tudi ne.«

»Morebiti pa le. Spuščajo se lahko po lassu. Kajti —.

Stoj!«

Utihnil je.

Spet se je oglasila sova, topot čisto nizko spodaj v dolini.

»Sova je!« je pravil Komanč brez vsakršnega vznemirjenja. »Čisto brez potrebe se bojiš!«

»Ne! Kajti —!

»Vsi vragi —! Apači so v dolini. Čuješ!«

Pretresljiv, obupen krik je zadonel pri zapadnem vhodu. Smrti krik je bil. In koj nato je pretresel ozračje bojni krik Apačev. Kdor ga je le samo enkrat slišal, ga ne pozabi nikdar več.

Ni se še polegel krik in že so planili Mehikanci na nože.

»Tamle stojijo, tisti psi!« je kričal častnik in kazal na nas. »Nad nje!«

»Da, nad nje!« je vreščal Gibson. »Pobijte jih!«

Stali smo v temi, niso nas dobro videli. Zato tudi niso streljali, s puškinimi kopiti so planili nad nas. Najbrž je bilo vse dogovorjeno, ker so v hipu vsi isto storili.

Kakih trideset korakov so bili oddaljeni. Pripravili smo se, da jih spodobno sprejmemo.

»Pomerite!« je poveljeval Old Death.

Šest pušk je šinilo kvišku, tudi Beli bober je pomeril. Streli so počili, dvakrat iz dvocevka. Tudi

Komanči so poslali roj puščic napadalcem od strani in v hrbet.

Nisem imel časa šteti, koliko jih je padlo. Videl sem le še, da se Gibson ni udeležil napada, vkljub temu da je junaški ščuval tovariše na nas. Ostal je pri ognju, vlekel Ohlerta za roko in ga skušal potegniti nekam za seboj.

Pri slabem svitu ognjev sem videl, da so Apači v prvem navalu prebili krog Komančev. Njihove strnjene vrste so se razcepile v posamezne gruče. Spopadli so se, strelili so pokali, noži so se bliskali in tomahawki, pravo peklenško kričanje in tuljenje je odmevalo od sten. Opazil sem, da je Apačev mnogo manj ko Komančev.

Vsem na čelu je s silnim zaletom prodril v vrste Komančev gibčen Indijanec. V levi je držal samokres, desnica pa je vihtela tomahawk. Vsaka krogla je zadela in vsak udar z bojno sekiro je podrl Komanča. Nobenega znamenja ni nosil, nobenih barv ni imel na obrazu. Spoznal sem ga od daleč.

Tudi Beli bober ga je spoznal.

»Winnetou —!« je kriknil. »Končno! Danes bo moj!«

Planil je v bojni vrvež, gruče so se zgrnile krog njega, nismo ga več videli.

V skrbeh sem dejal Old Deathu:

»Pomagati mu moramo! Apači so v manjšini. Če se koj ne umaknejo, je po njih. Posvariti jih moramo. Šel bom in pomagal Winnetouu.«

Stopil sem. Pa starec me je potegnil nazaj.

»Ne počenjajte neumnosti, sir! Ne smemo pomagati Apačem, izdajstvo bi bilo! Calumet smo kadili s Komanči!

Sicer pa Winnetou vaše pomoči ne potrebuje. Sam je dovolj pameten.

Čujte!«

Res sem v tistem hipu čul glas svojega rdečega prijatelja.

»Prevarani smo! Brž nazaj! Brž nazaj!«

Spoznal je, da so Komanči v premoči. Apači so se umaknili prav tako naglo, kakor so prišli.

Čudno se mi je zdelo, da ni šel pred napadom poizvedovat, koliko je Komančev. Pa kmalu sem zvedel, kako je bilo.

Komanči so planili za umikajočimi se Apači. Pa ti so se v lepem redu umikali in zadrževali sovražnika z gostim streljanjem. Bolje so bili oboroženi ko Komanči, mnogi so imeli puške. Posebno pridno se je oglašala Winnetouova srebrna puška, ki jo je podedoval po očetu. Dobro sem poznal njen glas.

Beli bober se je vrnil s svojimi ljudmi. Iznova je dal zakuriti poteptane ognje, prišel k nam in pravil:

»Apaški psi so nam za topot ušli. Pa jutri zarana jih bomo zasledovali in jih vse uničili.«

»Misliš, da se ti bo res posrečilo?«

»Čisto gotovo! Ali morebiti moj beli brat dvomi o tem? Moti se!«

»Ali nisi tudi prej pravil, da se motim, ko sem te svaril? Rekel sem, da je tale dolina past. In res je past. Morebiti je vobče ne boš več zapustil!«

»Le počakaj, da bo dan! Videli bomo sovražnika, kolikor ga je še ostalo po prvem napadu, in ga kmalu premagali.«

»Torej pa vsaj s streljivom štedi! Čemu gubiti puščice brez potrebe? Saj vam, kakor praviš, Apači ne morejo uiti!

Kako pa je s stražo, ki je stala pri vhodih? Ali je še tam?«

»Ne. Straže so prišle v dolino in se udeležile boja. Niso se še vrnile.«

»Kolika neprevidnost! Nemudoma spet zastraži vhode, da boš imel vsaj pot za umik prost!«

»Moj beli brat se brez potrebe vznemirja! Apači so bežali skozi zapadno sotesko. K vzhodni vobče ne morejo priti.«

»Misliš? Morebiti so pa že tam. Svetujem ti, da zastražiš soteske! Deset mož boš že tvegäl. Tukaj jih itak ne potrebuješ.«

Poglavar je ubogäl, pa menda bolj iz spoštovanja do Old Deatha, ko pa iz prepričanja.

In koj se je pokazalo, da je stari scout prav povedal.

Straže so odšle. Dva strela sta počila, divje kričanje jima je odgovorilo.

Nekaj minut pozneje sta se vrnila dva Komanča od vzhodne soteske in javila, da so jih Apači sprejeli s krogami in puščicami, osem da jih je padlo, le dva sta se rešila.

Scout se je jezil.

»No, ali nisem prav povedal —! V pasti smo! Oba vhoda sta zaprta! Geniti se ne moremo!«

Beli bober je molčäl. Spoznal je nevarni položaj. Po dolgem premišljanju je končno dejal:

»Uff —! Kaj naj storim?«

»Štedi s streljivom, ti ponavljam! In pošlji po trideset ljudi k vsaki soteski! Drugi pa naj počivajo. Jutri boš potreboval njihove moči. To je edino in najboljše, kar moreš trenutno storiti.«

Topot je poglavar rad ubogäl.

Straže so odšle. Prešteli smo mrtve. Tudi nekaj belih je padlo. Drugi pa so izgïnili. Izgïnila sta tudi laži-Topija.

V hudih slutnjah sem pogledoval po temi. Gibsona in Ohlerta ni bilo nikjer —.

»Lopovi!« sem dejal Old Deathu. »Izdali so Komanče, pa se spravili k Apačem na varno!«

»Seveda! In Apači so jih lepo sprejeli, ker so se držali k njihovima oglednikoma.«

»Spet sta nama ušla! In kdo ve, ali ju še vobče dobiva v pest —.«

»Ne bojte se! Totem Inda niše nama bo pomagal. In Apači me poznajo, prijazno naju bodo sprejeli. Dosegel bom, upam, da nama bodo Gibsona in

Ohlerta izročili. Dan ali dva izgubiva, hujšega ne bo nič.«

»Kaj pa če jo Gibson še med obleganjem popiha?«

»Ne verjamem da bi. Namenjen je v Chihuahuo, tako je pravil Cortesio. Potovati bi moral po puščavi Mapimi. Sam pa gotovo ne bo potoval. Bi bilo prenevarno za njega. Ostal bo pri Apačih, bodete videli!

Pa kaj je to —?«

Iz gruče Komančev se je čulo pretresljivo stokanje. Stopili smo bliže.

Eden izmed Mehikancev je ležal sredi gruče. Sutilica mu je predrila hrbet, Komanč ga je zabodel. Še je živel.

Odl Death se je sklonil k njemu in preiskal rano.

»Poslušajte, mož,« mu je dejal. »Deset minut bode te morebiti še živeli. Olajšati si srce pa povejte, kako je bilo! Ne stopite z lažjo pred večnega sodnika!

Bili ste dogovorjeni z Apači, kajne?«

»Da!« je zastokal.

»Vedeli ste, da bodo nocoj napadli?«

»Da.«

»In tista dva Indijanca, ki sta pravila, da sta iz rodu Topija, sta zvabila Komanče v dolino?«

»Da.«

»In Gibson bi naj bil dal dogovorjeno znamenje?«

»Da, sir. In sicer bi bil moral tolikokrat suniti v ogenj, kolikorkrat po sto je Komančev. Če bi jih bilo več ko Apačev, bi bil Winnetou počakal do jutri in napadel drugje, ker ima nocoj le sto bojevnikov pri sebi. Jutri pa pridejo ojačenja.«

»Mislil sem si, da je tako! Gibson je udaril samo enkrat, večkrat ni mogel, ker mu nisem pustil. Winnetou je mislil, da je Komančev samo sto, pa je napadel. Sedaj razumem njegovo navidezno neprevidnost!

Zasedel je vhode. Ne moremo odtod in jutri nas bodo Apači polovili in pobili kakor miši!«

Poglavar je pristopil. Čul je zadnje besede.

»Branili se bomol« je dejal kruto. »Tale garjevi pes nas je izdal in zato mora nemudoma oditi v večna lovišča, kjer ga bodo volkovi preganjali na vse veke!«

Izdrl je nož in mu ga sunil v srce.

»Neumnost!« se je jezil Old Death. »Ni bilo treba, da si postal morilec! Saj bi bil sam umrl!«

»Ubil sem ga in njegova duša mi bo v večnih loviščih služila.

Posvetovali se bomo. Bojevnikom Komančev se ne ljubi čakati na Apače. Še nocoj jih bomo napadli in udarili skozi zapadno sotesko.«

Sedli so k posvetovanju. Tudi Old Death se ga je moral udeležiti.

Nisem čul, kaj so govorili. Videl sem le, da je scout živahno in nevoljno ugovarjal. Pa brezuspešno, se je zdelo.

Nazadnje je vstal in glasno povedal:

»Pa rijte z glavo v zid! Ponovno sem vas svaril, vse se je zgodilo, kakor sem napovedal, toda niste me poslušali. Tudi topot se ne motim.

Storite, kakor se vam ljubi! Jaz in moji ljudje pa ostanemo tukaj.«

Eden od starešin se je okrenil in ga porogljivo vprašal:

»Ali se bojiš Apačev, da nočeš z nami nad nje?«

Stari scout se je jezno obrnil, strogo ga je mislil zavrnuti. Pa se je premagal in mirno dejal:

»Moj brat mora šele prej sam dokazati, da je pogumen, preden bo meni očital strahopetnost. Moje ime je Old Death in s tem je povedano več ko dovolj.«

Sedel je k nam in jezno molčal.

Rdeči so se še posvetovali, pa vstali in se razšli. Beli bober je ostal z dvema poveljnikoma pri ognju.

Tedaj je iz teme onstran taborskih ognjev zadonel jasen glas:

»Beli bober naj pogleda sem! Moja puška ga gladno poželi!«

Vse oči so se obrnile za glasom.

Winnetou je bil, puško je imel ob licu.

Dvakrat se je zabliskalo, dva strela sta počila.

Beli bober se je zgrudil in poleg njega eden njegovih poveljnikov.

»Tako bodo poginili vsi lažnivci in izdajalci!«

Winnetou je izginil.

Vse se je zgodilo tako naglo, da so Komanči še vsi otrpli sedeli, ko že Winnetoua nikjer ni bilo več. Prepozno so planili na noge in drli za njim.

Old Death je preiskal Belega bobra in poveljnika. Mrtva sta bila.

»Kaka drznost!« se je čudil Lange. »Tale Winnetou je živ vrag!«

»Kaj še!« se je smejal Old Death. »Glavno šele pride! Le malo še počakajte!«

Ni še skončal in že je zadonelo divje vpitje.

»Slišite!« je pravil. »Winnetou je kaznoval Belega bobra in njegovega poveljnika za njuno izdajstvo, pa tudi zvalil Komanče za seboj v območje svojih krogel. Čujte —!«

Ostri strelji so pokali v kratkih presledkih. Tudi puške so se krepko oglašale.

»Winnetou strelja!« je pravil scout. »Njegov samokres poka. Menda tiči sredi med Komanči —.«

Ni bilo ravno prijetno. Res so si Komanči zaslužili kazen, pa glavni krivec je bil že mrtev in krvi je teklo že dovolj. Tudi Langeja sta z neprijetnimi čuvstvi poslušala morilno prasketanje. Old Death pa je bil miren in malomaren, kot da gleda gledališko predstavo, ki njen konec že vnaprej pozna.

Komanči so se vrnili, Winnetoua seveda niso dobili, pač pa je padlo lepo število njihovih ljudi. Privlekli in prinesli so jih k ognju, tulili, kričali in skakali krog njih ter vihteli tomahawke in nože.

»Bi naj rajši ognje pogasili in tiho bili!« se je jezil stari. »Lastno pogrebno pesem si pojejo!«

»Kaj pa so pravzaprav sklenili v bojnem posvetu?« je vprašal Lange.

»Prebiti se mislijo na zapad. In sicer takoj.«

»Kaka neumnost! Naravnost naproti bodo šli Apačem, ki jih Winnetou pričakuje!«

»Ne bodo jim šli naproti, ker vobče ne bodo prodrli. In če se jim tudi posreči, bi jim nič ne pomagalo. Pred seboj bi imeli ojačenja, ki hitijo Winnetou na pomoč, za seboj pa Winnetoua. Prišli bi med dva ognja.

Pa zanašajo se, da so Apači v manjšini. Tudi na Avat vilo upajo in na njegovih sto ljudi, ki utegnejo še nocoj priti. Gluhi so za vsako pametno besedo. In smrt Belega bobra jih je še huje razpalila.«

»Kaj pa bi naj storili?«

»Počakali bi naj vsaj do jutra pa se prebili na vzhod, nazaj, od koder so prišli in od koder mora priti tudi Veliki medved. Po dnevi vidijo sovražnika in tudi branike, ki bo z njimi Winnetou gotovo zadelal soteske. Svetoval sem jim tako, pa ne dajo si nič reči. Naj derejo v lastno pogubo, nam je vseeno! Ne pojdemo z njimi.«

»Zamerili nam bodo!«

»Kakor hočejo! Old Death ne bo šel z glavo skozi zid!

Čujte! Kaj je bilo to —?«

Čulo se je zamolklo hreščanje.

»Bedaki!« se je jezil starec. »Kričijo in vpijejo, Winnetou pa bo izkoristil njihovo nepazljivost in njihovo oglušujoče vpitje. Čisto tako se mi je zdelo, kot da se je drevo podrlo —. Winnetou podira drevesa, zaprl bo soteske in prisegel bi, da nobeden izmed Komančev ne bo prišel živ iz tega vražjega kotla. Strašna, pa pravična kazen za njihovo izdajstvo in verolomstvo!«

Komanči so se končno pomirili, se zbrali krog poveljnika, ki je za Belim bobrom prevzel poveljstvo, in poslušali njegova navodila.

»Pripravljajo se!« je pravil Old Death. »Poslali bomo po svoje konje, da nam jih kje tudi ne odpeljejo. Master Lange, pojdite z Willom in Samom pa jih pripeljite! Midva pa ostaneva tu. Zdi se mi, da bi poveljnik rad govoril z menoj.«

Lange je odšel s tovarišema.

Novi poveljnik se nama je s počasnimi in dostojanstvenimi koraki približal.

»Belokožci sedijo na tleh, ko se Komanči pripravljajo na odhod —. Zakaj se ne pripravijo, da bi šli z nami?«

»Ker še ne vemo, kaj so Komanči sklenili,« je odgovoril scout.

»Zapustili bomo dolino.«

»Ne bo se vam posrečilo!«

»Old Death je kakor krokar, ki grdo kriči! Komanči bodo vse v tla poteptali, kar se jim bo postavilo na pot.«

»Nič in nikogar ne bodo poteptali v tla! Le sami sebe bodo uničili. Mi pa ostanemo.«

»Ostanete —? Ali ni Old Death prijatelj Komančev? Ali ni kadil z nami pipe miru? Ali nam ne bo pomagal? Belokožci so pugumni bojovníki. Jezdili bodo z nami in se postavili na čelo Komančev.«

Old Death se je režal.

»Preklicano navihani ste! Beli naj jezdijo na čelu, naj delajo pot za Komanče, pa če pri tem tudi poginejo —!

Tako se nismo domenili! Kadili smo z vami pipo miru, vaši prijatelji smo, vaši podložniki pa ne! Slučajno smo vas našli, pridružili smo se vam, borili pa se ne bomo na vaši strani! Pogumni bojovníki smo, to je moj brat čisto pravilno povedal. Nismo

pa neumni, da bi se podali v boj, ki o njem že vnaprej vemo, kako se bo iztekel.«

»Torej beli ne mislijo jezdit z nami —? Mislil sem, da so pogumni ljudje —!«

»Tudi ti si pogumen bojevnik. Pa se sam postavi na čelo svojim ljudem!«

Rdeči je bil v zadregi. Njegova drzna in obenem tudi otročje neumna nakana mu je izpodletela. Ujezilo ga je.

»Kaj bodo belokožci storili, ko Komanči odidejo?«

»V dolini bomo ostali.«

»Torej se bodo pridružili Apačem, ki so naši sovražniki?«

»Kako naj se pridružimo Apačem, če pa praviš, da bode vse poteptali v tla, kar se vam bo postavilo na pot —?«

»Pa prišli bodo drugi —. Ne dovolim vam, da bi ostali v dolini!«

»Dejal sem ti, da bomo ostali!«

»Če nočete z nami, ste naši sovražniki!«

»No, potem ste pa tudi vi naši sovražniki.«

»Ne damo vam vaših konj!«

»Smo si jih že sami vzeli. Glej, tamle so!«

Tovariši so pravkar pripeljali naše konje.

Poveljnik je nasršil obrvi.

»Belokožci so se torej že pripravili —. Vidim, da so naši sovražniki. Dal jih bom zvezati. Moji ujetniki so.«

Stari scout se je kruto nasmejal.

»Poveljnik Komančev se nekoliko moti!«

»Zakaj?«

»Najprvo zato, ker pravi, da smo sovražniki Komančev. Že Belemu bobru sem povedal, da bomo ostali v dolini. Nismo se tako domenili, da bomo spremljali Komanče kamorkoli. Vaša pota niso naša pota! Drugič pa se je poveljnik Komančev zmotil, ker pravi, da smo njegovi ujetniki —.«

»Če ne ubogate,« je grozil Komanč, »vas dam takoj prijeti in zvezati —!«

Old Death je pogledal po dolini.

Niti enega Komanča ni bilo blizu. Vsi so šli h konjem, da se pripravijo na izpad. Poveljnik je bil sam, nas pa pet. Blizu nas so stali naši konji.

Tiho se je zarezal starec, kakor vsikdar, kadar je pripravljajl vragolijo. Po nemško nam je povedal:

»Če ga treščim na tla, brž na konje pa proti vzhodu! Komanči so na zapadni strani doline.«

Poveljnik ga je sumljivo gledal.

»Ne govori v jeziku, ki ga ne razumem! Vedeti moram, kaj praviš svojim tovarišem.«

»Takoj ti povem, kaj sem govoril z njimi. Poslušaj!

Ponovno sem vam svetoval in dobro svetoval. Niste me poslušali in vaša trma vam je ponovno škodovala. V smrt derete pa še nas silite, naj gremo z vami —.

Zdi se mi, da Old Deatha še ne poznate. Z vami bi naj jezdili. Nočemo, sem dejal. Ostlali bomo. In kar Old Death sklene, to velja.

Groziš mi —? Mar misliš, da je Old Death eden tistih slabičev, ki se dajo strahovati —? Povem ti, ne bojim se te! Ne tebe ne tvojih Komančev! Tvoji ujetniki da smo —? Smešno —! Ti si naš ujetnik!

Poglej, kaj imam tule v roki! Drobno orožje, pa smrt je v njem. Le geni se, pa te ustrelim!«

Pomolil mu je samokres pod nos.

Komančeva roka je šinila po nož. Pa Old Death mu je nastavlil cev na srce.

»Roko proč!« ga je nahrul.

Pomagalo je.

»Takole —! Z menoj se ni šaliti! Ubogal me boš, sicer dobiš takoj kroglo.«

V skrbeh se je poveljnik oziral po svojih ljudeh. Pa starec se mu je režal.

»Ne pričakuj pomoči od svojih! Ne bojimo se jih! Dobro smo oboroženi, sto jih postrelimo, preden bi nas dosegle njihove puščice. In prvi bi bil ti mrtev. Tvoji možgani so se čisto izsušili, sicer bi ne počenjal takih neumnosti. Od vseh strani te obdajajo Apači, ti pa se sredi svojega tabora spreš z belimi, ki bi se jih moral še vse bolj bati ko Apačev.

Ne pojdemo z vami. Ženi svoje ljudi v smrt, če hočeš! Pa sam pojdi z njimi. Nam ne boš zapovedoval.«

Rdeči je molčal. Njegov obraz je pričal, da mislil na zvijačo. Povedal je:

»Moj beli brat naj ne vzame mojih besed za hudo! Nisem tako misil.«

»Vzel sem tvoje besede tako, kakor si jih povedal. Kaj si si pri njih mislil, me nič ne briga.«

»Vtakni samokres za pas, pa si bodimo prijatelji!«

»Lahko smo si spet prijatelji. Pa preden shranem samokres, moram imeti jamstvo, da misliš svoje prijateljstvo res tudi odkritosrčno.«

»Rekel sem in moja beseda velja.«

»Dvomim. Pravkar si rekel, da si svoje besede drugače mislil, nego si jih povedal. Morebiti jih tudi topot drugače misliš —. Ne zanesem se na tvoje obljube.«

»Če mojim besedam ne verjameš, ti drugega jamstva ne morem dati.«

»O pač. Dal mi boš svojo mirovno pipo, ki jo imaš tamle na vratu —.«

Prestrašen ga je prekinil Indijanec.

»Uff —! Mirovno pipo —? Mirovne pipe noben Komanč ne da iz rok.«

»Pa bo moral! In s samo mirovno pipo niti zadovoljen nisem. Dal mi boš tudi svoj medicinski možnjček.«

»Uff —! Uff —! To ni mogoče!«

Indijancu sta mirovna pipa in posebno še medicinski mošnjiček znak možatosti in bojevniške časti, svetinji, ki se od njiju nikdar ne sme ločiti. Kdor nima več medicinskega mošnjička, nima več imena, rod ga izžene in ne sme se vrniti, dokler si s slavnim junaškim činom ne pribori spet novega imena.

»Ne boš mi dal medicinskega mošnjička in mirovne pipe za vselej. Oboje ti vrnem, ko pojdemo v miru vsak svojo pot.«

»Noben bojevnik se ne loči od svojega medicinskega mošnjička —.«

»Včasi že. Poznam vaše navade! Če imam tvoj calumet in tvoj medicinski mošnjiček, sva oba ena oseba in vsaka sovražnost do mene te za vedno oropa sreče v večnih loviščih.«

»Ne dam ti jih!«

»Ne —? Torej sva opravila. Ustrelil te bom in ti vzal skalp in po moji smrti boš moj suženj v večnih loviščih.

Poslušaj! Trikrat bom zamahnil z roko. Če mi do tretjega zamaha ne izročiš obojega, te ustrelim.«

Meril je z desnico Komanču na srce, z levico pa zamahnil. In ni še zamahnil trikrat, pa se je Komanč vdal.

»Stoj! Ali mi boš res oboje vrnil?«

»Da.«

»Ubogal bom. Tule —.«

Dvignil je roke, kot bi hotel sneti pipo in mošnjiček.

Pa Old Death ga je ustavil.

»Roko proč, sicer ustrelim! Ne zaupam ti! Moj prijatelj tule ti bo oboje snel in šele ko bodeta calumet in medicinski mošnjiček visela na mojem vratu, ti bom zaupal.«

Komanč je spustil roke. Snel sem mu »svetinje« in jih obesil Old Deathu na vrat.

Shranil je samokres in pomirjen dejal:

»Takole —! Spet sva si prijatelja in moj brat lahko stori, kar hoče. Mi pa ostanemo in počakamo, kako se bodo stvari razvile.«

Poveljnik Komančev kaj takega še pač nikdar ni doživel. Ves se je razburil. Bil je brez calumeta, brez medicinskega mošnjička —. Če ju ni dobil nazaj, je bil mrtev za svoj rod. In povrh se Old Deatha niti dotakniti ni smel —.

Roka mu je šinila po nož. Pa premagal se je, ni smel napasti njega, ki je bil v varstvu njegove »medicine«. Siknil je:

»Belokožci so varni, nič se jim ne bo zgodilo. Pa ko mi vrneš moje svetinje, smo si sovražniki, zgrabili te bomo in mučili na kolu do smrti.«

Obrnil se je in odhitel.

Stari se je režal.

»Varni smo ko v Abrahamovem naročju. Pa tukaj vkljub temu ne smemo ostati. Previdni moramo biti.

Pojdite! meššurs! Pa vzemite konje s seboj! Šli bomo tjale k stenam, iz območja njihovih ognjev. Tam počakamo, kako se bodo stvari razvile.«

Šli smo.

Ob steni kotline je rastlo grmičje in drevje. Tam smo privezali konje in sedli. Od daleč so svetili ognji Komančev. Tiho je bilo krog nas.

»Mislim, da bodo koj začeli. Z divjim krikom bodo planili, pa marsikateri bo zadnjikrat v življenju kriknil —.

Čujte, so že začeli!«

Peklensko vpitje so zagnali Komanči, da je odmevalo od sten. Napadli so.

»Ali slišite, da bi se bil kak Apač oglasil?« je pravil stari. »Molčijo pa se ne izdajo. In molče bodo opravili.«

Dva strela sta počila.

»Winnetouova srebrna puška!« je razlagal scout. »Koj se bodo oglasile še druge.«

Boj se je vnel. Sreljali so seveda le Apači, Komanči niso imeli druga ko puščice in loke. Divje vpitje je trajalo kaki dve minuti. In potem se je oglašil presunljivi iwiwiwiwiwiwiwiwiwi Apačev.

»To biti Apačil« je vrisnil Sam. »Apači zmagati in vreči nazaj Komanče!«

Globoka tišina je zavladala.

V svitu ognjev smo videli Komanče. Vračali so se. Napad se jim je ponesrečil. Nosili so mrtve in ranjene in zatulili mrtvaške pesmi.

Old Death se je jezno premikal po travi in zabavljal nad neumnimi Komanči. Le to je pohvalil, da so nemudoma poslali straže k obema vhodoma.

Ko so se Komanči končno pomirili, so sedli k posvetovanju. Pol ure so se posvetovali. In potem se je nekaj bojevnikov odločilo od juga. Razkropili so se po dolini.

»Nas iščejo!« je menil Old Death. »Uvideli so svojo neumnost. Prišli nas bodo za svet vprašat.«

Eden bojevnikov je prišel v našo bližino. Old Death je pokašljaj. Mož je obstal in vprašal:

»Ali so tam belokožci?«

»Da,« je odgovoril Old Death. »Česa želiš?«

»Naj pridejo k našim ognjem!«

»Kdo te pošilja?«

»Poglavar.«

»Čemu naj pridemo?«

»Posvetovali se bomo in tudi belokožci se bodo topot smeli posvetovanja udeležiti.«

»Smeli —? Kako ste ljubeznivi! Smo končno le vredni, da tudi bojevniki Komančev poslušajo naše nasvete?«

Pa ne pojdem. Spal bi rad. Povej tako svojemu poglavarju! Čisto vseeno nam je, kaj se bo z vami zgodilo.«

Rdeči je prosil in dobrosrčni starec se je le dal omehčati.

»Naj pa bo! Če brez našega nasveta ne najdete izhoda iz zagate, vam bomo pa svetovali. Toda ne damo si zapovedovati. Povej mu, naj pride sam k nam, če hoče z nami govoriti!«

»Teга ne bo storil. Poglavar je.«

»Čuj, mož, Old Death je še vse večji poglavar! Njegovega imena pa ne poznam. Povej mu tudi to!«

»Ne more priti, ranjen je na roki.«

»Od kedaj pa hodijo sinovi Komančev na rokah? Če noče priti k nam, pa naj ostane! Ne potrebuje-mo vas!«

Rdeči odposlanec se je nazadnje le vdal.

»Povedal mu bom. Morebiti pa le pride.«

»Pa sam naj pride! Ne ljubi se nam dolgega pre-rekanja z vašimi starešinami. Dovolj imamo tega!«

Šel je.

Spet so se posvetovali in dolgo je trajalo.

Pa se je izluščila iz gruče postava z orlovskim peresom na glavi in počasi stopila proti nam.

»Glej, glej —!« je pravil Old Death. »Vzel je rajnemu Belemu bobru znamenja poglavarске časti pa si jih je sam nataknil! S kakim dostojanstvom bo pristopical!«

Pot so mu menda natančno popisali, ker je po-meril korake čisto naravnost k nam. Levo roko je imel obvezano in obešeno na jermen. Res je bil ranjen.

Obstal je pred nami in meda mislil, da ga bo-mo nagovorili in povabili, naj sede. Pa tiho smo obležali.

Nazadnje je le sam moral začeti.

»Moj beli brat me je prosil, naj pridem k nje-mu —.«

»Old Death te ni ničesar prosil,« je povedal starec. »Sam si dejal, da bi rad z nami govoril. Sam torej prosiš.

Preden pa začnemo, bi rad zvedel za tvoje ime. Ne poznam ga še.«

»Znano je po vsej preriji. Imenujejo me Brzi jelen.«

»Bil sem po vseh prerijah, tvojega imena pa še nisem slišal. Menda si ga skrival —.

No, pa ker si mi ga povedal, lahko prisedeš.«

Poglavar je zavzet stopil za korak nazaj. Pa spoznal je menda, da užaljenost ne bo nič pomagala. Položaj je bil proti njemu.

Počasi in dostojanstveno je sedel Old Deathu nasproti.

Tudi mi smo sedli. In spet smo molčali, da je sam začel:

»Bojevniki Komančev so sklenili veliko posvetovanje —.«

»Že spet posvetovanje? Pa le posvetujte se! Kaj mene to briga!«

»Belokožci naj se ga udeležijo, da slišimo njihovo mnenje.«

»Ni treba!« je odgovoril Old Death. »Čuli ste moje mnenje, pa ga niste poslušali. Vajen sem, da se moje nasvete uvažuje. Rajši bom odslej molčal.«

»Moj brat naj pomisli, da potrebujemo njegovega nasveta!«

»Tako —? Končno! So vas Apači poučili? Povej, kako je bilo z napadom!«

»Nismo mogli skozi sotesko.«

»Zakaj ne?«

»Zadelana je bila z drevjem in kamenjem.«

»Sem si mislil! Kričali ste in vpili, pa niste čuli, da so Apači drevje podirali. Torej uvidite, da vam je napad le škodoval?«

»Bojevniki Komančev so morali storiti, kar je bilo sklenjeno. Sedaj pa bodo sklenili pametnejše ukrepe. Posvetoval se boš z nami?«

»Da me spet ne bodete ubogali —!«

»Bomo!«

»Če oblubiš, vam bom svetoval.«

»Pridi k našemu ognju!«

»Hvala! Ste vobče zelo neprevidni, da ognje kurite! Apači lahko vidijo vsako vašo kretnjo. Se mi tudi ne ljubi, da bi se z vami prerekal. Kar tule ti povem, kako mislim o položaju. Ti pa stori, kar se ti ljubi!«

»Povej!«

»Položaj je tale. Apači niso samo pri vhodih, ampak že tudi v dolini sami. Zadelali so vhode in si utrdili postojanke. Ne morete jih pregnati.«

»Več nas je!«

»Koliko ste pa že izgubili ljudi?«

»Veliki Duh jih je že nad sto poklical k sebi. Tudi konj je mnogo padlo.«

»Nocoj ne smete več napasti. Doživeli bi spet poraz. In jutri pa —. Hm —! Apači bodo tičali v utrjenih postojankah, videli vas bodo in postrelili kakor zajce. Vi pa jim ne morete do živega. Povrh pridejo najbrž jutri še ojačanja, ki jih je Winnetou naročil. V premoči bodo! Izgubljeni ste!«

»Res misli tako moj brat? Kaj nam svetuje? Storili bomo po njegovém, ako je še rešitev mogoča.«

»O rešitvi govoriš? Torej ste končno le uvideli, da je tale kotlina past, v katero so vas Apači zvalili —? Pa pustimo očitanja, ki nič ne pomagajo!

Kako bi se torej rešili —? Dve možnosti vidim, ki bi ju lahko poskusili. Pa tudi le samo poskusili. Ali vam uspe, tega ne vem. Ena bi bila, da poskusite, ali se da priti po stenah iz doline. Toda tak poskus je nevaren. Po noči vobče ne morete po stenah, po dnevi vas pa Apači vidijo, vas počakajo onstran doline in napadejo. Uiti pa jim ne morete, ker konj čez stene ne morete vzeti s seboj.«

»In druga možnost?«

»Druga možnost pa bi bila, da se vdete in se pogodite z Apači.«

Poglavar je jezno vzrojil.

»Tega ne storimo. Apači bodo zahtevali našo smrt.«

»Jim tega tudi ne morete zameriti! Napadli ste njihove vasi, jih oropali, odpeljali žene in dekleta, pobili in do smrti mučili njihove bojavnike. Zavrtno ste umorili njihove odposlance. Tako izdajstvo kriči po kazni in zato se ne smete čuditi, če bi zahtevali vašo smrt.«

Scout je govoril zelo odkritosrčno. Poglavarju je vzelo besedo.

»Uff —! Tako govoriš meni, — poglavarju Komančev?«

»In če bi bil tudi sam veliki Duh, bi ti tako povedal. Sramotno izdajstvo ste zagrešili, tako ti v obraz povem! Kaj so vam storili Apači, da ste napadli njihove mirne vasi? Kaj so vam storili odposlanci, da ste jih pomorili? In čemu ste se vnovič podali na bojno pot in mislite napasti njihove nezavarovane vasi? Odgovori!«

Kruto je povedal Komanč:

»Naši sovražniki so!«

»Niso vaši sovražniki! V miru ste živeli drug poleg drugega, pa brez vojne napovedi ste jih napadli! Ali ni tako počenjanje sramotno in izdajalsko? Sicer se pa tudi sam čisto dobro zavedaš, da ste zagrešili velik zločin, ker ne pričakuješ nobene milosti od njih, če se vdete!

In vendar se rešite edinole, če se vdete! K sreči poveljuje Apačem Winnetou, edini apaški poglavar, ki ne hlepi po krvi in ki bi milostno ravnal z vami. Ponudite mu pogajanja! Sam sem pripravljen, da govorim za vas in ga prosim za popustljivost.«

Poglavar je ponosno vstal.

»Komanči ne bodo prosili za milost in popustljivost. Rajši bodo vsi umrli.«

»Kakor hočeš! Svoj nasvet sem vam povedal.«

»Druga nam moj brat ne ve povedati? V prid Apačem govori, njihov prijatelj je!«

»Prijatelj sem z vsemi rdečimi rodovi, dokler mi ne storijo nič hudega. Čemu naj bi sovražil Apače? Nič mi niso storili. Ti pa si dejal, da smo tvoji ujetniki, in zvezati si nas hotel! Kdo je torej naš prijatelj, Komanči ali Apači?«

»Moj calumet imaš in moj medicinski mošnjiček. Ne smem ti torej odgovoriti, kakor zaslužiš. Pa eno ti povem! Tvoj nasvet je za nič! Prodal bi nas rad Apačem. Sami vemo, kaj moramo storiti.«

»Čemu pa si torej k meni prišel? Gotova sva! Nič več si nimava povedati.«

»Da, gotova sva. Pa naš sovražnik si in mojega calumeta in medicinskega mošnjička ne smeš obdržati. Preden odidemo, mi moraš oboje vrniti. In prišlo bo nad tebe vse, kar si nam hudega želel.«

»Well! Grozil si Old Deathu —. Ponavljam, da sva gotova. Lahko greš!«

»Uff —!«

Le toliko je spravil poglavar iz sebe, tako jezen je bil. Obrnil se je in odšel.

VI.

Iz pasti.

»Res so slepi in gluhi!« se je jezil Old Death za njim. »Druge pomoči ni, ko da prosijo za milost. Mesto tega pa se zanašajo na svojo premoč. Ko vendar Winnetou sam velja za sto rdečih!

Morebiti mislite, da pretiravam. Pa ne poznate ga in ne veste, kaj vse premore. Niste še bili na zapadu pa še niste čuli o njem. In tudi menda ne o njegovem belem prijatelju Old Shatterhandu.«

»Kdo je Old Shatterhand?«

»Mlad človek vaših let, pa seveda čisto drugačen fant ko vi. S samo pestjo trešči najmočnejšega sovražnika ob tla, strelja ko sam vrag in zvit je, da mu nihče ni kos.«

Za nami je zašumelo in rahel glas je šepnil:

»Uff —! Old Death —! Nisem vedel, da je Old Death tu! Kako me veseli!«

Stari je prestrašen šinil okoli in pograbil za nož.

»Kdo je?«

»Moj stari, beli brat naj pusti nož za pasom! Saj ne bo Winnetoua zabodel!«

»Vsi vragi —! Seveda! Komu drugemu pa bi se posrečilo, da bi se neopažen priplazil Old Deathu za hrbet —! Niti jaz bi tega ne spravil vkup!«

Apač je prilezel k nam.

»Nisem vedel, da sedi tu Old Death. Sicer bi bil prej prilezel in govoril z njim.«

»Nevarno je! Kako si prišel mimo straž? In kako boš prišel spet nazaj mimo njih?«

»Ni nevarno. Moja prijatelja sta in zato vama smem zaupati. Tale dolina leži v ozemlju Apačev in Winnetou jo je priredil v past za sovražnika, ki bi nas utegnil kedaj napasti. Stene niso nedostopne. Apači so napravili stezo z vrha in po stenah krog vse doline.«

»Kako pa da Komanči steze niso našli, ko so prišli v dolino? Poglavar je pravil, da je vso dolino preiskal, preden se je utaboril —.«

»Steza ne sega na dno. V višini dveh mož pelje za grmovjem skrita krog doline. Iz doline je treba plezati do nje po lassu.

V to dolino smo zvabili Komanče. Njihov grob bo.«

»Torej ste sklenili njihovo smrt?«

»Da! Winnetou je čul tvoj pogovor s poglavarjem Komančev. Sam si dejal, da so si smrt zaslužili.«

»Zaslužili so si jo. Pa — ali je res treba, da teče kri?«

»Sam si čul, da ne priznajo svojega zločina in da nočejo prositi za milost. Apači bodo pokazali, kako kaznujejo izdajstvo. Morajo pokazati, da se izdajstvo ne bo ponovilo.«

»Strašno! Pa vsaka beseda je res zaman pri teh ljudeh.«

»Da!«

»Čul sem, da imaš poglavarjev calumet in njegov medicinski mošnjiček. Kako si ga dobil?«

Old Death mu je pripovedoval.

»Obljubil si, da mu boš vrnil njegove svetinje. Storil boš to pa prišel s svojimi tovariši k nam.«

»Koj sedajle?«

»Da. V treh urah pride nad šest sto Apačev. Oboroženi so s puškami. Ne bili bi več varni pred njihovimi krogli.«

»Kako pa naj pridemo k vam?«

»Tako vpraša Old Death —?«

»Hm —! Zajahali bomo in pojezdili tjale k ognju. Dal bom poglavarju njegove dragocenosti — in v skoku bomo odjezdili k Apačem. Kdor se nam postavi na pot, ga poderemo na tla.

Ampak — kako pa naj pridemo čez branike.«

»Čisto lahko. Odšel bom sedajle. Počakajte deset minut pa odjezdite. Pri zapadnem vходу počakam na vas.«

Izginil je.

»No, kaj pravite?« je menil Old Death.

»Izreden človek!« je povedal Lange.

»Da! Med belimi bi bil najmanj general. In gorje belim, če bi mu prišlo na misel, da bi zbral rdeče rodove in napovedal belim vojsko! Toda miroljuben človek je, dobro ve, da je rdeče pleme zapisano smrti, da bi se zaman boril —. Tiho nosi to strašno breme v svojem srcu.

No, pa počakajmo še deset minut!«

Tiho je bilo v dolini. Komanči so se še vedno posvetovali.

Po desetih minutah je Old Death vstal in zajahal.

»Za menoj! Storite le to, kar jaz storim!«

Počasi smo jezdili k ognjem Komančev.

Krog posvetovalcev se je odprl. Zajezdili smo med nje, nemo so strmeli v nas.

Poglavar je skočil na noge.

»Kaj hočete? Čemu prihajate na konjih?«

»Prihajamo na konjih, ker hočemo počastiti pogumne bojevnike Komančev. Kaj ste sklenili?«

»Posvetovanje še ni pri kraju. Razjahajte! Naši sovražniki ste, ne smete biti na konjih. Ali pa si morebiti prišel, da mi vrneš moje svetinje?«

»Da, prinesel sem ti jih. Dejal si sicer, da bo sovražstvo med nama, ko ti jih vrnem, pa ne bojim se te. Le naj se koj začne, tisto sovražstvo!

Tule imaš svoje svetinje! Pa glej, če mi moreš kaj!«

Strgal si je calumet in medicinski mošnjiček z vratu in vrgel oboje med Komanče. Obenem je spodbodel konja. V skoku je šinil čez ogenj, plašno so se umaknili Komanči.

Črnc Sam je prvi skočil za njim. Podrl je poveljnika na tla. Drugi smo jima sledili trdo za petami. Podrli smo nekaj Komančev in zdirjali po dolini proti zapadu. Za nami pa so zagnali divji krik naši nezanesljivi »prijatelji«.

»Stoj!« je nekdo zaklical. »Tukaj je Winnetou!«
Ustavili smo se in razjahali.

Apači so pristopili, vzeli konje in jih odpeljali, Winnetou pa nas je pospremil v sotesko. V branikih je bila odprtina, posamič smo se stisnili skozi.

Soteska se je razširila, ogenj se je zasvetil. Apača sta čepela pri njem in obračala preprost razenj. Spoštljivo sta vstala, ko smo prišli bliže. V ozadju so se pasli konji, straže so stale pri njih. Bojevnikov ni bilo videti.

»Moji beli bratje naj posedejo k ognju!« je povedal Winnetou. »Dal sem speči kos bizonovega stegna. Odšel bom, medtem pa večerjajte!«

»Boš dolgo izostal?« je vprašal Old Death.

»Ne. Nazaj v dolino moram. Komanči utegnejo priti za mojimi belimi brati in se približati mojim bojevnikom. Poslal jim bom nekaj krogel.«

Odšel je.

Old Death je udobno sedel in poskusil pečenko. Izvrstna je bila. Koj smo se je lotili. Scout in jaz še vobče nisva nič jedla, tovariši pa so le samo poskusili pečeno konjsko meso pri Komančih. Hitro je zmanjkovalo pečenke.

Winnetou se je vrnil. Vprašaje me je gledal.

Razumel sem ga. Rad bi bil vedel, ali se bom še vedno skrival pred Old Deathom.

Vstal sem, ga prijel za roke in dejal:

»Moj brat Winnetou vidi, da mi ni bilo treba iti v pueblo na Rio Pecos. Prej sva se našla. Moje srce je veselo, da sva spet skupaj.«

Objela sva se.

Pogledal sem po starem scoutu. Bil je enostavno sijajen.

V ustih mu je obtičal grizljaj, ki je z njim pravkar imel opravka, roka s pečenim stegnom mu je obvisela v zraku, v drugi roki je držal nož in pokazal z njim na Winnetoua.

»Kaj —? Kako —?« je povedal s polnimi usti in me sumljivo gledal. »Poznata se —?«

»Seveda se poznavala« sem se mu smejal.

»Odkod —? Kaj pa veste vi o pueblu na Rio Pecosu —?«

»Zelo mnogo vem! Bil sem tam več mesecev.«

»Vi —? Na Rio Pecosu —? Vi — detektiv — greenhorn —? Na zapadu —?«

»Tale je moj brat Old Shatterhand!« je povedal Winnetou.

Starec je izpustil stegno, položil nož v travo, gledal in gledal in požiral, nazadnje pa spravil grizljaj po grlu in butnil na dan:

»Old Shatter — hand —? Vi —?«

»Seveda!« sva se mu smejala.

Jezno se mu je zabliskalo oko.

»Tako —? Old Shatterhand —! Nalagali ste me, varali ste me, mene starega človeka! Mene, izkušenega scouta —! Za nos ste me vodili, vse od New Orleansa sem in po Coloradu navzgor in sem čez Rio Grande in v puščavo Mapimi —! Te ga si nisem zaslužil!

Pa saj se mi je vedno zdelo, da ni vse v redu z vami! Skrivali ste, za greenhorna ste se pustili kregati in za novinca —. Pa stari Old Death je vkljub temu marsikaj opazil! Tisto tam na haciendi —! Neumnega ste se sicer delali, pa včasih so le gledali rogovi iz nedolžnega kožuška —!«

Tako je govoril in se jezil, slavni scout, da se je dal premotiti, on, ki je imel take bistre oči in tak dober nos. Smejali smo se mu. Pravil je Langejevima o Old Shatterhandu, midva z Winnetouom pa sva se pogovarjala.

»Zapustil sem La Grange, ker se mi je mudilo na zapad. V trdnjavi Inge sem zvedel, da —.«

»Vem!« sem ga prekinil. »Pripovedoval ti bom, kako sem zvedel za tebe. Le to mi povej, kje so tisti belokožci, ki so pri napadu na Komanče zbežali k vam obenem s tvojima oglednikoma!«

»Odšli so.«

»Odšli —? Kam?«

»V Chihuahuo k Juarezu.«

»Ni mogoče —!«

»Da. Zelo se jim je mudilo.«

»O —! Pri njih sta bila tudi tista dva, ki ju iščem.«

»Uff —! Tista dva sta bila poleg —? Škoda, da tega nisem prej vedel! Pravili so, da morajo brž k Juarezu, mnogo časa da so že zamudili. In Winnetou ljubi Juareza, zato jim je pomagal. Dal jim je sveže konje, živil in vodnike čez puščavo. Tista dva jih spremljata, ki sta v taboru Komančev pri njih sedela.«

»Še to! Konji, živila in zanesljivi vodniki —! Gibsona sem imel že v pesti! Spet mi je ušel!«

Winnetou je zamišljen zrl v tla.

»Zagrešil sem veliko neumnost, ki pa je nisem sam kriv. Popravil bom pogršek.

Dobil boš Gibsona. Oskrbel sem naročilo, ki sem ga prejel v Matagordi, kaznoval bom še Komanče pa sem prost in te bom spremljal. Dal vam bom dobre konje in če se ne zgodi kaj posebnega, smo pojutrišnjem belokožce došli.

Sedaj pa nadaljujte —.«

Apač je prihitel iz doline in javil:

»Komanči so pogasili ognje in zapustili tabor. Pripravljajo se na napad.«

»Spet jih bomo vrgli nazaj. Moji beli bratje naj gredo z menoj, peljal jih bom na kraj, odkoder bodo vsaj slišali boj.«

Seveda smo šli z njim.

Peljal nas je nazaj v sotesko in do branikov. Ob steni je visel močen lasso.

Winnetou ga je dal Old Deathu v roke.

»Povzpnite se po jermenu za nekaj nad dva moža visoko! Našli bode te grmovje in za njim pot. Krog vse kotline pelje in na vrh. Postojte za grmovjem in poslušajte. Ne morem z vami, moji bojevniki me potrebujejo.«

Vzel je puško in odšel.

Old Death je otipaval lasso.

»Hm —! Na stara leta naj še po takem slabem jermenu dvanajst čevljev visoko telovadim! Saj vendar nisem opica, da bi po srbotu plezal. No, pa poskusimo.«

Pa se mu je le posrečilo. Splezal sem za njim, drugi pa za menoj. Seve precej nerodno.

Lasso je bil privezan k deblu, grmovje je rastlo po skalah in zakrivalo nadelano stezo. Tema je bila, tipaje smo lezli dalje, se naslonili na skale in čakali.

Grobna tišina je ležala na dolini. Dolina smrti, sem premišljeval —.

Old Death je sumljivo vihal nos.

»Neumni ljudje, tile Komanči! Kaj mislite, sir, ali ne? Tamle na desni diši po konjih, ki se premikajo. Taki konji širijo namreč čisto drugačen duh ko tisti, ki stojijo pri miru. Nad mirno stoječimi konji leži debel, nepremičen vonj, ki v njega nos takorekoč trči. Če pa konji korakajo, se premiče tudi vonj, je finejši, tekoč, in veter ga odnaša. Ne bode te mi verjeli, pa pravi westman spozna iz takih malenkosti, ali ima pred seboj konje, ki stojijo, ali pa take, ki se premičejo. In mojemu staremu nosu se zdi, da

prihaja od tamle gori vonj premikajočih se konj. In mojim ušesom, ki so prav toliko stara kakor moj nos, se zdi, da se je spotaknilo konjsko kopito, zadušeno in rahlo, kakor na travnatih tleh. Kalkuliram, da se plazijo Komanči k vhodu in da bodo skušali prodreti.«

Jasen glas je zaklical:

»Nca ho!«

To je apaški in pomeni »Sedaj!«. Dva strela sta počila, samokres se je oglasil tenko in rezko, druge puške so se odzvale. Divje tuljenje je odmevalo od sten, noge so topotale, konji so rezgetali, tomahawki so treskali drug ob drugega, besno kričanje je polnilo dolino. Boj se je začel.

Ni dolgo trajal. Skozi krik in vik in šunder boja je prodril zmagoviti iwiwiwiwiwiwi Apačev. Kopita in noge so zatopotale v divjem begu proti sredi doline. Komanči so se umaknili.

Čakali smo. Od spodaj se je pridušeno oglasil Winnetou:

»Moji bratje naj pridejo! Napad je odbit, ne bodo ga več ponovili.«

Zlezli smo v dolino in se vrnili k ognju.

»Ni jim uspelo,« je pravil Winnetou. »Naši ljudje so šli za njimi, v dolgi črti ležijo po dolini, dobro skriti, nobena kretnja sovražnikova jim ne more ulti.«

Hipoma je nagnil glavo na stran in napeto poslušal. Vstal je, da ga je obsijal plamen, pa naglo spet sedel.

»Zakaj si vstal?« ga je vprašal Old Death.

Pokazal je v temo.

»Winnetou je čul, da se je tamle zunaj konj spotaknil na kamenitih tleh. Jezdec prihaja, eden mojih bojevnikov. Opazil bi ogenj, razjahal bi in se splazil blizu, da vidi, kdo sedi pri ognju. Iskal bi me. Olajšal sem mu delo in se mu pokazal.«

Njegovo bistro uho ga ni varalo.

Jezdec je prihajal, obstal pri ognju in razjahal. Winnetou ga ni posebno prijazno sprejel. Pokaral ga je, da se mu je konj spotaknil.

Strumno, pa vendar spoštljivo je stal bojevnik pred njim, svoboden Indijanec, ki pa je rad priznaval nadkriljujoče zmožnosti svojega poveljnika.

»Prihajajo!« je javil.

»Koliko konj?«

»Vsi! Nobenega bojevnika ne manjka.«

»Kako daleč so še?«

»Zarana pridejo.«

»Dobro! Izroči konja straži pa sedi in si počij!«

Winnetou je spet prisedel k nam. In pripovedovali smo si. O La Grangi, o Velikem medvedu, o naredniku iz trdnjave Inge, o gostoljubnem hacien-deru Atanasiju in o naših doživljajih pri Komančih. Spali nismo nič, zora nas je še našla pri prijetnem pogovoru.

Tedaj je Winnetou pokazal na zapad.

»Moji beli bratje naj pogledajo, kako točni so bojevniki Apačev! Tamle prihajajo!«

Gosto megleno morje je valovalo na planjavah zapada in se v dolgih zalivih in zatokih prelivalo med hribovje. Iz tega meglenelega morja se je pojavil jezdec in za njim v dolgi vrsti še mnogi drugi.

Ko nas je vodja zagledal, je obstal. Pa poznal je Winnetoua, v mirnem skoku je prijezdil bliže. Poglarar je bil, dve orlovski peresi sta krasili njegovo glavo. Drugi so prijezdili za njim.

Nobeden teh jezdecev ni imel konjske opreme, s samim povodcem so vladali konje. In vendar so prijezdili s toliko točnostjo ter se uvrstili v peterostop, kot da so se učili pri evropskih dragoncih. Oboroženi so bili večinoma s puškami, le malo jih je imelo loke, tulje in sulice.

Poveljnik je poročal Winnetouu. Ta je mignil in v hipu so vsi razjahali. Tisti, ki niso imeli pušk, so odpeljali konje na pašo, drugi pa so odkorakali v

sotesko, se povzpeli po lassu v stene in izginili po stezi. Vse se je vršilo tiho, točno in brezhibno, prav kakor naučeno.

Winnetou je pozorno sledil kretnjam svojih ljudi. Ko je zadnji izginil v stenah, je spet prisedel.

»Moji beli bratje uvidijo, da so sinovi Komančev izgubljeni, če tako zapovem,« je dejal.

»Prepričani smo, da je tako,« je dejal Old Death. »Toda — ali res hoče Winnetou prelititi toliko krvi?«

»Ali so si kaj boljšega zaslužili? Kaj pa beli storijo, če kdo katerega izmed njih umori? Ali ne zasledujejo morilca? In če ga najdejo, se zberejo beli poglavarji in se posvetujejo pa sklenejo morilčevo smrt. Ali bodete Apačem zamerili, če storijo isto?«

»Beli kaznujejo s smrtjo le morilca, ti pa boš dal postreliti tudi tiste, ki vobče niso bili poleg, ko so Komanči napadli vaše vasi.«

»Krivi so prav tako kakor vsi drugi, ker so napad odobraval. In poleg so bili, ko so Komanči mučili naše bojvnike na kolu. In vzeli so si naše žene in naša dekleta za žene in so si osvojili naše konje in drugo blago, ki so nam ga uropali.«

»Pa morilci niso!«

»Toda beli kaznujejo še tudi razne druge zločine s smrtjo. Westmani na primer obesijo vsakega konjskega tatu. Ako kdo ugrabi belemu ženo ali hčerko, bo ustrelil vse, ki so se kakorkoli zločina udeležili.

Tule v dolini pa sedijo ljudje, ki so nam ugrabili naše konje, torej konjski tatovi, pa sedijo tudi taki, ki so nam ugrabili naše žene in naša dekleta —. Ali jih naj za ta dejanja odlikujemo, kakor se pravi pri belih?«

»Ne. Pa odpustite jim lahko. In svojo lastnino lahko zahtevate nazaj.«

»Konje lahko vzamemo nazaj, žensk pa ne več. In odpustimo jim naj? Moj beli brat govori kakor tisti kristjani, ki od nas to zahtevajo, česar sami ne sto-

rijo. Ali kristjani nam odpustijo, če se branimo ali če kaznujemo belokožce, ki so nam krivico storili —?

Beli so prišli k nam in so nam vzeli našo zemljo. Kje so naše prerije in naše savane? Kje so črede divjih konj, bizonov in drugih živali, ki so bile naša last? Prišli ste k nam v velikem številu, vsak je imel puško, in vzeli ste nam, kar potrebujemo za življenje. Deželo za deželo ste nam ugrabili, niti zmenili se niste za pravico. Kaj storite tistim, ki prestavijo pri vas mejne kamene v svojo korist ali pa ubijejo sosedovo žival? Ali mu odpustite? Ne! Kaznujete ga! In če rdeči človek isto stori in brani svojo lastnino, ga imenujete morilca in ga ustrelite!

Praviš, naj svojim sovražnikom odpustimo, njim, ki jim nismo nič žalega storili. Zakaj pa vi ne odpustite, vi, ki ste nam toliko krivico storili? Zakaj bi mi, divjaki, ne smeli isto storiti, kar storite vi?

Tak je moj odgovor. Ne bo ti ugajal. Pa če bi bil ti ali pa kak drug beli človek na mojem mestu, bi še vse drugače govoril! Howgh!»

Obrnil se je in stopil v stran. Razburjen je bil, pomiriti se je hotel.

Črez nekaj časa je dejal Old Deathu:

»Dolgo sem govoril. Pa moj beli brat mi bo priznal, da sem prav govoril, ker je pošten in pravičen.

Toda priznam mu, da moje srce ne hlepi po krvi sovražnika. Moja duša je mehkejša, nego so bile moje besede. Čakal sem, da bi mi Komanči poslali sela in ponudili pogajanja. Niso prišli. Zato ne za služijo usmiljenja.

Pa jim bom sam ponudil pogajanja. Poslal jim bom človeka, ki bo z njimi govoril.«

Old Death se je razveselil.

»To me zelo veseli! Žalosten bi moral zapustiti to dolino, če bi ne poskusil zadnjega sredstva, da jih rešiš. Saj sem deloma sam kriv, da so šli v past.«

»Premagal bi jih tudi brez tebe!»

»Pa veš, da jih še več pride za njimi?«

»Vem. Saj sem se jim moral izogibati, ko sem spremljal Inda nišo. Ni jih več ko sto. Zvabil bom tudi nje v tole dolino in jih vse pokončal.«

»Pa glej, da ne pridejo prezgodaj!«

»Winnetou se jih ne boji. Pa pohitel bo.«

»Ali imaš koga, ki bi ga poslal h Komančem?«

»Imam jih več. Najljubše pa bi mi bilo, če bi šel moj beli brat Old Death.«

»Prav rad pojdem. Šel bom skozi sotesko in poklical njihovega poglavarja. Kake pogoje zahtevaš?«

»Za vsakega ubitega Apača morajo plačati pet konj, za vsakega, ki so ga mučili, pa deset.«

»To je poceni. Pa odkar ni več divjih konj, bo težko spraviti vkup toliko število.«

»Kar so nam blaga ugrabili, nam ga morajo vrniti. Izročiti nam morajo tudi prav toliko komanških deklet, kolikor so nam ugrabili žen in hčerk. Komanških žen ne maramo. Tudi otroke nam morajo vrniti, ki so nam jih vzeli.

Se ti zdijo ti pogoji pretrdi?«

»Ne.«

»Končno zahtevam, da se določi kraj, kjer se bodo zbrali poglavarji Komančev in Apačev ter se posvetovali o miru, ki mora trajati vsaj trideset zim.«

»No, če na to pristanejo, jim lahko čestitamo!«

»Posvetovali pa se bomo o miru v tejle dolini. Sem morajo prinesiti Komanči tudi vso odkupnino, ki jo zahtevamo. Dokler niso vsega plačali, bodo naši ujetniki, seve na svoje stroške.«

»Tvoji pogoji niso pretrdi. Koj pojdem in jim jih sporočim.«

Djal je puško na ramo, si odlomil »vejico miru« in odšel z Winnetouom.

Winnetou se je na lastne oči prepričal, da sta scout in poglavar Komančev začela s pogajanjem, pa se vrnil. Peljal nas je h konjem. Bili so vmes ple-

meniti dirkači, ki jih nihče ni jezdil in ki so jih vodili s seboj za izredne slučaje.

Pokazal nam jih je.

»Obljubil sem svojim bratom, da jim bom dal boljše konje. Tule so. Izbral jim jih bom. Moj beli brat dobi enega mojih lastnih konj.«

Izbral je pet konj.

Bil sem ves očaran nad krasno živaljo, ki mi jo je podaril. Tudi Langeja sta dobila dobre konje. In Sam je vzklikal:

»Oh — oh —! Sam dobiti lepega konja! Črn čisto kakor Sam in lep čisto kakor Sam! Drug drugega vredna, konj in Sam! Oh — oh —!«

Črez slabo uro se je Old Death vrnil. Njegov obraz je bil resen. Zdelo se je, da mu ni uspelo.

Winnetou je tudi uganil, kak odговор prinaša.

»Komanči nočejo miru?«

»Žal ne.«

»Veliki Duh jih je udaril s slepoto in jim uglasil ušesa! Kaznovati jih hoče za njihove zločine. Noče, da bi našli usmiljenje.

S čim se izgovarjajo?«

»Prepričani so, da bodo zmagali.«

»Si jim povedal, da so pravkar prispela ojačenja?«

»Vse sem jim povedal. Ne verjamejo mi.«

»Smrti so zapisani. Pomoč jim bo prišla prepozno.«

»Lasje se mi ježijo, če pomislim, da bo toliko ljudi v nekaj sekundah padlo —!«

»Moj beli brat je prav povedal. Winnetou ne pozna strahu, pa groza ga obhaja, če pomisli, da bo moral dati znamenje smrti. Le roko mi je treba iztegniti, pa bodo zagrmle puške.

Še zadnje bom poskusil. Morebiti jim pošlje veliki Duh še v zadnjem trenutku razsvetljenje. Sam se jim bom pokazal in govoril z njimi.

Moji bratje naj me spremljajo do branikov. In če tudi moje besede ne bodo zalegle, mi naj veliki Duh ne zameri, če izpolnim, kar sam hoče.«

Šli smo z njim do vhoda. Splezal je po lassu in stopil po stezi. Komanči so ga videli.

Ni še prišel daleč, pa so že siknile puščice. Seveda nobena ni zadela. Strel je počil, menda iz puške Belega bobra, ki si jo je osvojil novi poglavar. Winnetou je mirno stopal dalje, krogla je udarila v skalo poleg njega, niti zmenil se ni za njo.

In potem je obstal in govoril. Celih pet minut je prigovarjal Komančem, glasno, živo, prepričevalno. Sredi govora je dvignil roko.

Kakor daleč je segalo oko, so vstali apaški bojevniki in se pokazali Komančem.

In spet jim je govoril. Hipoma pa je izginil in strel je počil.

»Poveljnik Komančev je streljal. Winnetou je opazil, da je nabijal puško, pa se je vrgel na tla,« je razlagal Old Death. »Tako odgovarja lopov na Winnetouovo odkritosrčno miroljubnost in velikodušnost!

Glejte glejte —!»

Winnetou je spet vstal. Njegova srebrna puška je počila. Besno tuljenje ji je odgovorilo v dolini.

»Ustrelil jim je poglavarja!« je pravil Old Death.

In nato je Winnetou vodoravno iztegnil roko.

Na pet sto strellov je zagrmelo.

Z grozo smo se obrnili v stran.

»Pojdite, meššurs!« je dejal scout. »Prizor je preindijanski za moje stare oči. Čeprav so si zaslužili —.«

Vrnili smo se h konjem.

Še enkrat so počile puške in zmagovito vpitje Apačev je pričalo, da je krvavo delo končano —.

Winnetou se je vrnil k nam. Zelo resen je bil.

»Veliko žalovanje bo šlo po taborih Komančev. Nobeden njihovih bojovnikov se ne bo vrnil —. Veliki Duh je hotel, da maščujem zločin —. Niso hoteli poslušati besed miru —.

Moje oko se noče več vrniti v dolino smrti. Kar je še treba opraviti, bodo opravili moji bojovniki. Sam pa bom jezdil s svojimi brati.«

Uro pozneje smo odjezdili.

Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: **Naša država.** (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: **Jugoslovanski Piemont.** Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: **Slovenska žena v dobi narodnega preporoda.** Din 10'—.
4. * **Moj stric in moj župnik.** (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, I. del.** (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, II. del.** (Razprodano.)
7. H. G. Wells: **Zgodba o nevidnem človeku.** Din 7'—.
8. B. Orczy: **Dušica, I. del broš.** Din 16'—, vezan Din 30'—, II. del broš. Din 25'—, vezan Din 40'—, III. del broš. Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: **V Libijski puščavi.** Din 12'—.
10. Arnold Bennet: **Živ pokopan.** Din 8'—.
11. Illamo Camelli: **Izpovedi socialista.** Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: **Džungla, I. del Din 18'—, II. del Din 14'—.**
13. Elza Lešnik: **Šumi, šumi, Drava...** (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: **Slovenske gorice.** Din 7'—.
15. Erckmann Chatrian: **Zgodbe Napoleonovega vojaka.** Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: **Mali svet naših očetov.** Din 28'—.
17. Anton Kosi: **Iz otroških ust, I. del** Din 8'50.
18. Dr. J. Jeraj: **Kadar rože cveto.** Din 8'50.
19. J. F. Cooper: **Zadnji Mohikanec.** Din 11'—.
20. Pavel Keller: **Dom.** Broš. Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: **Zgodovina Maribora.** Din 10'—.
22. H. R. Savage: **Snubitev kneza šamila.** Broš. Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: **Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti.** Broš. Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: **Smrtna past.** Din 9'—.
25. Anton Kosi: **Iz otroških ust, II. del** Din 16'—.
26. Dr. I.: **Črni križ pri Hrastovcu.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
27. Ksaver Meško: **Legende o sv. Frančišku in druge.** Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: **Križem po Jutrovem: Jezero smrti. I. knjiga, 1. zvezek** Din 13'—.
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: **Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal. I. knjiga, 2. zvezek** Din 13'—.

31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilanig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Pó divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Pó divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Pó divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Pó divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdáda v Stambúl: Smrt Mohammed Emina.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdáda v Stambúl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdáda v Stambúl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdáda v Stambúl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač Šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek. (V tisku.)
55. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Na življenje —.** VII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
59. Karl May: **Winnetou II: Za detektiva.** VIII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
60. Karl May: **Winnetou II: Med Komanči in Apači.** VIII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
61. Karl May: **Winnetou II: Na nevarnih potih.** VIII. knjiga, 3. zvezek. (V tisku.)
67. Januš Golec: **Guzaj.** (V tisku.)

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13.—. Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130.—.

[61v]

K. MAY

ZBRANI SPISI

OSMA KNJIGA

WINNETOU

II.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

II.

TRETJI ZVEZEK

NA NEVARNIH POTIH

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Old Deathova skrivnost	315
2. Detektiv na cilju	344
3. Tod in tam	357
4. Goreča reka	365
5. Napad na vlak	393
6. Harry	415
7. Bobri in Indijanci	437

Do nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Old Deathova skrivnost.

Zapadno od »Velike reke« Rio Grande del Norte, ki loči Zedinjene države od Mehike, leži v mehiških pokrajinah Chihuahua, Coahuila in Durango pusta, skalnata planota. Dobrih 1100 m ima nadmorske višine. Proti zapadu se polagoma dviga v gorovje Sierra Tarahumare in Sierra Madre, na jug prehaja v hribovje srednje Mehike, na sever pa v prerije južnih Zedinjenih držav.

Del te planote je slovita puščava Bolsón de Mapimi. Puščava po afriških pojmih Bolsón de Mapimi pravzaprav ni. Valovita ravnina je, tu pa tam poraščena s kratko, bodičasto travo. Drevja ne srečaš, le grmovje, pa še to zelo poredko. Pač pa brodiš vmes po globokem nerodovitnem pesku, v katerem usahne tudi najskromnejša bilka. Včasi srečaš tudi samotni, pust grič.

Zanimive, pa za potnike zelo neprijetne so globoke, ozke in vijugaste soteske, ki križem sekajo planoto Mapini. Mehikanci imenujejo tako sotesko cañon. Izjedli so cañone v pradavnih dobah zemeljske zgodovine hudourniki. Pa posušili so se, niti kapljice vode ni več najti v njih, le golo, ostro kamenje. Popotnik se mora cañonom izogniti in potovati ure daleč po ovinkih, ali pa zleze v cañon in potuje za njegovimi ovinki spet ure daleč in ne vidi druga ko puste stene in nad njimi košček sinjega neba.

Omeniti moram, da je puščava Bolsón de Mapimi izredno bogata na rudah. Najizdatnejša najdišča zlata, bakra, svinca, posebno pa srebra ležijo v njej. Zato je pa tudi raj za rudosledce — gambu-

sine —, na stotine se jih vsako leto poda v Mapimi iskat bogastvo.

Tako čisto brez vode puščava Mapimi ni, kakor sem si mislil. Močvirja in slana jezera ležijo po njej raztresena, v poletni vročini se sicer po večini posušijo, toliko vlage pa le oddajajo bližnji okolici, da lahko životari na njihovih bregovih skromno zelenje, trava in grmičje. Ponekod pa najdeš po cañonih celo studence in potoke. Bogvedi od kod se vzamejo in kmalu spet izginejo v pesku in kamenju, toda pusti cañoni se spremenijo po njihovem vplivu v rodovitne doline z zelenimi tratami in temnimi gozdovi. Pa taki pojavi so v puščavi Mapimi le redki.

V to puščavo smo se obrnili tistikrat iz »doline smrti«, ki je postala grob za več ko pet sto Komančev. Winnetou jih je kaznoval, ker so izdajalski umorili njegove odposlance v trdnjavi Inge ter napadli mirne apaške vasi, jih izropali in odpeljali prebivalce v ujetništvo. Huda je bila kazen, pa pravična. Dvakrat jim je ponudil spravo, z odovoljil bi se bil z odškodnino, pustil bi jim bil življenje. Pa niso hoteli.

Winnetou je pustil svoje Apače v dolini, da pokopljejo mrtve Komanče, le deset dobro opremljenih bojnikov si je izbral pa koj odpotoval z nami proti Chihuahui. Šestnajst nas je bilo vseh, deset Apačev, Old Death, moj prijatelj in spremljevalec, kovač Lange in njegov sin Will iz La Grange v Texasu, Winnetou, jaz in črnc Sam.

Veliko smolo sem imel tistikrat v usodni dolini smrti. Iskal sem zločinca Gibsona in njegovo žrtev, umobolnega William Ohlerta, sina newyorškega bankirja. Zasedoval sem ga po državah do New Orleansa in po Texasu, ušel mi je čez Rio Grande in končno sem ga našel v dolini smrti v taboru Komančev. Pridružil se jim je na begu iz haciende del caballero in njihov poglavar Ojo kolca, Beli bober, ga je vzel v svoje varstvo ter kadil z njim pipo miru. Na besedo

Old Deatha, velikega prijatelja Komančev, nam ga je Beli bober sicer izročil, pa še tisto noč so tabor napadli Apači in Gibson je izdajalski zapustil Komanče ter uskočil k Apačem. Nalagal je Winnetoua, da je prijatelj Juareza, rdečega predsednika mehiške republike, in Winnetou mu je dal konje, živila in vodnike, ker je tudi sam držal s Juarezom. Še tisto noč je Gibson s svojo žrtvo odpotoval v puščavo Mapimi in proti Chihuahui.

Zločinski Gibson mi je torej ušel in Winnetou sam je bil pravzaprav kriv moje smole. Pa popraviti je hotel svojo zmoto, dal nam je najboljše konje in živila in obljubil, da nas bo spremljal, vse dokler spet ne najdemo zločinca.

Tisti dan smo se namenili priti do lagune, do slanega jezera Santa Maria. Pot je bila dolga in naporena. Vso noč nismo spali, jezdili pa smo po samih samotnih soteskah, iz ene v drugo. Ves dan nismo videli solnca ali pa le za kratek čas. Soteske so se vile v brezkončnih vijugah, sedaj na desno, pa spet na levo, včasih smo potovali tudi nazaj proti vzhodu, da nazadnje že res nisem več vedel, katera je prava smer našega potovanja.

Zvečerilo se je, ko smo prispeli do lagune in se utaborili na bregu, seveda kar na pesku.

Ne smete si seveda misliti mičnega jezera po naših pojmih. Laguna de Santa Maria je obsežno močvirje sredi pustega, peščenega sveta. Drevja nisem videl, vsaj tam ne, kjer smo taborili. Le redko grmovje je rastlo na bregu. Voda v močvirju je motne barve, precej slana in zelo mlačna. Svet okoli jezera je raven, na zapadu se dvigajo nizki griči, za katerimi je pravkar zahajalo solnce, ko smo prispeli.

Vkljub solnčnemu zapadu je bilo še vroče. Tudi tla so še žarela, da bi bil lahko kruh pekel v pesku. Po noči pa je pesek toploto izžarel, hladno je bilo in proti jutru je zavel mrzel veter čez ravnino, da smo se tesno zavijali v odeje.

Zarana smo odrinili. Izprva smo jezdili ob jezeru naravnost na zapad, kmalu pa so nas globoki cañoni prisilili, da smo morali potovati po ovinkih. Sestop v tak cañon ni namreč povsod mogoč. Stene so strme in nedostopne in le redkokje je narava sama pomagala in izdolbla v steno ozko, stopničasto pot. Hoja po teh stopnicah je seveda vratolomno početje. Konj in jezdec visita v skalah, nad njima žari košček sinjega neba, pod njima pa zija prepad. Jezditi se seveda ne da, peš je treba hoditi in konja voditi za uzdo. In niti obrniti se ne moreš na ozki stezi, naprej moraš za vsako ceno.

Na dnu cañona je hladno in skorajda mračno. In suh je tak cañon, kapljice vode ne najdeš v njem ali pa vsaj le poredkoma, samo golo, ostro kamenje. In kakor prideš težko v tak cañon, prav tako težko najdeš tudi pot iz njega. Druge pomoči ni, jezditi moraš po njem, hoditi za vsemi njegovimi muhastimi ovinki in preiskati še tudi stranske soteske, da končno spet najdeš vratolomno stezo, ki te spusti nazaj ven na ravnino. Nad teboj pa plahutajo mrharji, te spremljajo od jutra do večera in ko ležeš k počitku, sedejo blizu tebe in te opazujejo. In drugi dan te spet spremljajo in te s hripavim vreščanjem opozarjajo, da že komaj čakajo, kedaj boš od utrujenosti omahnil, ali pa kedaj bo tvojemu konju zmanjkalo tal in bo strmoglavil v brezdno. In krož stene šine kakor senca mršav šakal in čez nekaj časa ga zagledaš za seboj in plaho, s povešeno glavo, pa z gladnimi, divje se žarečimi očmi se plazi za teboj, upajoč, da mu bo mrhar pustil ostanke svojega plena.

Opoldne smo se končno izvili iz objema globokih cañonov in prišli na travnato ravnino. V diru smo podili po njej, da dohitimo čas, ki smo ga zamudili z ovinki v soteskah.

In ni bilo dolgo pa smo naleteli na sled kakih desetih jezdecev. V ostrem kotu je prihajala z desne sem in sekala našo smer.

Winnetou je razjahal, si sled ogledal pa dejal, da smo končno došli Gibsona in njegovo družbo, tiste ljudi, ki smo jih zasledovali. Pokazal nam je celò, katere sledi so od podkovanih konj Mehikancev, ki je v njihovi družbi Gibson potoval, in katere od bosih konj njihovih dveh vodnikov, Apačev, ki jih je dal Mehikancem na pot čez puščavo.

Tudi Old Death si je ogledal sled. Prav nič ni treba dvomiti, je dejal, da smo dohiteli begunce. Ugotovil je tudi, da je sled že precej stara in da je žal Gibson najmanj šest ur pred nami. Vso noč so najbrž jezdili, saj so si lahko mislili, da jim bomo za petami, koj ko Winnetou s Komanči opravi.

Pohiteli smo za sledjo. Njihovi konji niso bili ravno dobri, naši pa so bili najboljši, kar jih je Winnetou imel. Zato smo upali, da jih bomo še tisto noč došli ali pa vsaj drugo jutro.

Old Death je jezdil naprej. Opazili smo, da je iznenaden pognal konja, obstal in si ogledoval tla.

Prišli smo bliže.

Nova sled je prihajala od strani sem, topot od leve, z juga. Koj smo razjahali in se je lotili pa razbrali, da je štirideset jezdecev prišlo od juga. V gosjem redu so jezdili, kar je zelo otežkočilo branje sledi, in konji niso bili podkovani. Iz teh znamenj smo sklepali, da so bili jezdecí Indijanci. Katerega rodu da so, tega seve sled ni povedala. Bila pa je za spoznanje mlajša ko sled Mehikancev.

Old Death je gubal čelo in mrmral nerazumljive besede.

»Katerega rodu so tile Indijanci?« sem ga vprašal. Slutil sem, da je to vprašanje tisto, kar ga vznemirja.

»Katerega rodu da so —?« je godrnjal. »Hm —! Apači gotovo niso. Nič dobrega nas ne čaka, če so se združili z belimi —.«

»Moj beli brat Old Death je prav povedal!« mu je pritrdil Winnetou. »Apači tod niso jezdili. Kar je v Mapimi apaških bojevnikov, so vsi šli na vzhod, Komančem naproti. Vsi drugi rodovi v puščavi Mapimi pa so naši sovražniki. Zelo bo treba paziti!«

Zajahali smo in jezdili dalje po združenih sledih.

Res smo kmalu prispeli na kraj, kjer so rdeči došli bele. Spet smo brali sledove.

Krdeli sta se ustavili. Iz poteptane trave smo razbrali, da sta se dolgo pogajali. Spoprijeli se nista, beli so jezdili z rdečimi dalje. Pogajanja so se torej za bele dobro iztekla, podali so se v varstvo rdečih. Odslovili so Apača, ki sta v taboru Komančev pravila, da sta iz rodu Topija in ki ju je Winnetou dal Mehikancem za vodnika. Odjezdila sta na severovzhod.

Naš položaj je bil kočljiv. Gibsonova družba je štela deset ljudi in pridružilo se jim je še štirideset Indijancev, skupaj jih je bilo torej najmanj petdeset. Nas pa je bilo le šestnajst —.

Jezdili smo za združeno sledjo belih in rdečih. Dokler smo bili na odprtem svetu, se nam jih ni bilo treba bati. Nevarno pa bi bilo, če bi jezdili po soteskah ali pa v gozdnatem svetu.

In res smo kmalu prispeli do hribov, poraščenih s travo in grmičjem. Skromen potočič, redkost v teh krajih, je prihajal z višin in se izgubljal proti severozapadu. Beli so s svojimi rdečimi zavezniki ob potoku počivali in napojili konje. Ker je bilo že pozno in ker je bil kraj radi vode za tabor zelo primeren, smo se ustavili tudi mi in se utaborili.

Poprej pa je še mislil Old Death stopiti naokoli, da pogleda, ali smo res tudi čisto sami. Bregovi potoka so bili goli, videlo se je daleč ob njem navzdol.

Že po nekaj korakih pa je stari scout obstal, si zasenčil z dlanjo oči in bistro gledal nekam za potokom proti severozapadu.

Winnetou je stopil k njemu.

»Ali je moj brat opazil kaj posebnega?«

»Tamle zunaj vidim dve temni točki. Kulku-
liram, da sedita tamle dva volkova —.

Pa čemu sedita volkova tamle —? Ti prerijski
volkovi so strahopetni kakor nobena druga žival —.
Kako da ne bežita —? Ali ju morebiti miče plen —?«

Winnetou je prisluškoval.

»Moji beli bratje naj ne govorijo!« je djral prst
na usta. »Nekaj čujem.«

Res —! Iz smeri, kjer je videl Old Death dvoje
temnih točk, se je čulo slabotno klicanje.

»Človek je!« je vzkliknil Old Death. »Pojdimo
pa poglejmo!«

Zajahali smo in odjezdili ob potoku navzdol.

Temni točki sta se premaknili. Res sta bila dva
prerijska volkova. Ko smo prijezdili bliže, sta se po-
brala in počasi odlezla v puščavo.

Sredi potoka pa je gledala iz vode človeška
glava —. Obraz je mrgolel mušic, vse črno jih je
bilo na ustih, na očeh, v nosu in v ušesih.

Nemi smo ostrmeli.

Obupno stokanje je zadrhtelo iz oteklih ust:

»Za božjo voljo, meššurs, rešite me! Pri kraju
sem s svojimi močmil!«

V hipu smo bili na tleh.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal Old Death po
špansko, ker je tudi neznani nesrečnež po špansko
govoril. »Kako ste prišli v potok? In zakaj ne zle-
zete ven? Saj je komaj pol metra globok!«

»Zakopali so me.«

»Vsi vragi —! Človeka so živega zakopali —!
Čemu —? Kdo vas je zakopal?«

»Indijanci in beli.«

Res je peljala sled ob potoku do kraja, kjer smo
našli nesrečneža. V naglici je prej niti opazili nismo.
Old Death je bil ves iz sebe.

»Koj ga moramo spraviti iz vode! Pojdite, mešurs! Izkopati ga moramo. In ker nimamo orodja, ga bomo z rokami izgrebli.«

»Ne bo treba z rokami,« je pravil neznanec. »Tule za mojim hrbtom nekje je lopata, s katero so za mene izkopali jamo v potoku.«

»Kje? Ni je videti —!«

»Najbrž so jo zagrebli v pesek. Razkopljite ga pa jo bodeite našli.«

Šli smo iskat lopato. Old Death je vprašal nesrečneža:

»Odkod pa so vzeli lopato, tisti lopovi, ki so vas zakopali? So jo sami imeli?«

»Moja je.«

»Vaša —? Čemu pa nosite lopato po tejle puščavi? Ali ste morebite gambusino?«¹

»Da.«

»A tako —? Seveda, gambusini nosijo s seboj lopato in kramp.« je Old Death pravil s čudnim glasom.

Razgrebli smo pesek, našli lopato, stopili v potok in se lotili izkopavanja.

Potok je bil pol metra globok. Na dnu je ležalo gosto blato in pesek, pod njim pa gramoz. Zločinci so izkopali za meter globoko jamo in trdo zaphali blato krog svoje žrtve. Za njegovim hrbtom so vtaknili v potok sulico in na njo nesrečnežu privezali glavo, da je ni mogel nagniti. Povrh so ga še tudi na rokah in nogah zvezali. Ni se mogel sam rešiti, niti geniti se ni mogel. Njegova usta so bila komaj za decimeter nad vodo, da si še ustnic ni mogel zmočiti. Obraz so mu namazali s svežim, krvavim mesom. Duh sveže krvi je privabil cele roje muh, posedale so mu na obraz in ga strahovito mučile.

Umili smo nesrečnemu gambusinu obraz in mu najprvo dali piti. In nato smo ga izkopali, mu sneli

¹ Rudosledec.

vezi in ga položili v travo na bregu. Onesvestil se je. Ni čuda! Do nagega so ga slekli in mu hrbet krvavo razbičali.

Zanesli smo ga v tabor, kmalu se je spet zavedel. Dobil je jesti in žrtvoval sem svojo edino nadomestno srajco, razrezali smo jo v trake in mu obvezali ranjeni hrbet.

In potem se ga je lotil Old Death.

»Kdo pa ste pravzaprav in kako ste prišli v tak nesrečen položaj?«

»Gambusino sem, kakor sem že povedal, Mnogo sem se že klatil po zapadu. Nazadnje sem delal v neki bonanzi,¹ ki leži dan hoda od tod v hribovju.

V isti službi z menoj je bil tudi neki yankee po imenu Harton, ki —.«

Old Death je šinil okoli, kot da ga je pičilo.

»Harton —? Harton ste dejali —? To ime je seveda njegovo rodbinsko ime. In njegovo krstno ime —?«

»Fred.«

»Ali veste,« je hlastnil Old Death, »kje je rojen?«

»Kako bi ne vedel! Saj ga dobro poznam. V New Yorku je rojen.«

»In koliko je star?«

»Blizu šestdeset let morebiti.«

»Pravite, da ga dobro poznate —. Ali veste kaj več o njegovih rodbinskih razmerah?«

»Žena mu je umrla. Sina ima, ki je obrtnik v San Franciscu.

Toda povejte — tako nenavadno vas mož zanima — ali ga morebiti poznate?«

Old Death je bil res ves spremenjen. Oči so se mu bleščale in njegova upadla lica so rdela. Hlastno, burno je govoril. Čisto nekaj posebnega je za njega pomenilo ime Harton —.

¹ Bonanza je španska beseda in pomeni srečo, v Mehiki in v Zedinjenih državah pa najdišče zlata ali srebra.

Na gambusinovo vprašanje se je siloma umiril. Nekaj trenutkov je molčal, pa povedal s svojim običajnim malomarnim glasom:

»Srečala sva se nekoč s tistim vašim Hartonom. Poznam ga. V prav dobrih razmerah je živel.

Ali vam je kedaj pripovedoval o svojem življenju?«

»Da. Njegovi starši so bili pridni, pošteni ljudje. Izobrazil se je za trgovca, začel je s trgovino. Priden je bil, delaven, trgovina mu je dobro uspevala. Ampak —.«

»Ampak —?« je silil Old Death.

»Ampak njegov brat mu je vse pokvaril. Malopridnež je bil, tisti njegov brat, zapravljivec prve vrste. Igri je bil vdan, strastno vdan, kolikor vem iz pripovedovanja njegovega brata. Ves svoj denar je zaigral in potem se lotil brata in ga izžemal —.«

Old Death ga je prekinil.

»Ali veste, kako mu je bilo ime, tistemu malopridnemu bratu?«

»Vem. Henry.«

»Res! Se ujema.«

»Tudi njega poznate?«

Malomarno je Old Death zamahnil z roko.

»Nekoliko. Upam, da bomo tistega vašega Hartona kmalu videli.«

»Teško da ga bodete, sir!«

»Kako to?«

»Menda je doživel dneve svojega življenja.«

»Doživel —?«

»Lopovi, ki so me zakopali v potok, so ga vzeli seboj.«

Old Death je šinil pokonci. Planiti je mislil, se je videlo. Pa se je premagal, in s prisiljeno mirnim glasom dejal:

»Pripovedujte, kako je bilo!«

»Tako je bilo, kakor sem vam hotel pripovedovati, ko ste me prekinili. Harton torej se je po-

svetil trgovskemu poklicu. Dokopal se je do premoženja. Toda brat ga je izžemal, vse njegovo premoženje je zapravil. Harton je prišel radi njega na beraško palico. Pa zdi se mi, da vkljub temu še danes ljubi svojega malopridnega, zapravljivega brata —.

Obubožal je, prodal trgovino, žena mu je od žalosti umrla. Šel je po svetu. Poskusil je tu in poskusil je tam, nekaj časa je bil digger¹ v placerjih.²

Pa ni mu šlo po sreči. Celò za vaquera je bil in še globlje je padel. Ni mu uspelo. Nazadnje je šel med gambusine. Toda za pustolovsko življenje gambusinov ni imel glave in ne srca. Slabše se mu je godilo ko kedaj poprej v življenju.«

»Zakaj pa je šel med gambusine!«

»Vam je lahko govoriti, señor! Na milijone je takih ljudi, ki se jim ne posreči, da bi dosegli, kar nameravajo in za kar so nadarjeni. In h koncu postanejo to, za kar so najmanj zmožni —. Tako je bilo tudi s Hartonom.

Morebiti pa so ga nagnali posebni razlogi, da je šel ravno med gambusine. Vsaj jaz tako mislim. Morebiti je upal, da najde med gambusini brata —.«

»Poslušajte! Nečesa ne razumem v vašem pripovedovanju. Čul sem, da je šel Hartonov izprijeni brat tudi med gambusine in da mu je bila sreča posebno mila, izredno mila. In vendar je spraval brata na beraško palico. Kako se to ujema —? Gambusin, ki mu je sreča mila, ima vendar zlata in srebra na kupe —!«

»Seveda ima zlata in srebra na kupe, če je srečen in varčen. Toda če svoje premoženje prav tako naglo zapravi in zaigra, kakor ga najde, — ne bo imel ničesar! In Henry Harton je bil igralec in zapravljivec.

¹ Kopač.

² Placer — angl. — je v Zedinjenih državah isto kar bonanza v Mehiki.

Pa da vam pripovedujem o Fred Hartonu. Pustil je trgovino, šel po svetu in prišel nazadnje v Chihuahua. In v Chihuahu se mu je sreča končno nasmehnila. Dobil je službo pri mojem sedanjem gospodarju. Nastavil ga je v svojem srebrnem rudniku.

Seznanila sva se in kmalu sva si bila dobra prijatelja. Poudarjam to, ker je tak pojav redek med gambusini. Gambusini so drug na drugega ljubosumni in drug drugemu zavidni, predvsem pa vsak skrbno skriva, ako mu je uspelo, da je našel rudo. Midva s Hartonom pa sva nesebično drug drugemu pomagala pri iskanju, skupno sva hodila v gore in še na misel nama ni prišlo, da bi se sprla, če sva kaj našla. Le žal, da sva do danes zaman iskala.«

»In kdo je vaš gospodar, ki pri njem delate?«

»Davis mu je ime, srebrn rudnik ima blizu Chihuahu.«

»Davis —? Hm —! Čujte, señor, ali znate tudi angleški?«

»Prav tako dobro, kakor španski. Pa čemu vprašate?«

»Ker bi vas prosil, da govorite angleški. Kajti tule sedita dva, ki španski ne razumeta, ki pa ju utegne vaše pripovedovanje silno zanimati, mislim.«

Pokazal je na Langeja in na njegovega sina.

»Kako da bi ju zanimalo?«

»Koj bodete zvedeli. Mislim namreč, da je tisti vaš Davis njun dober znanec. Pa naj vam sama pripovedujeta!

Čujte, master Lange, tale mož je rudosledec v službi nekega Davisa v Chihuahu —!«

Starejši Lange je dvignil obrvi.

»V službi Davisa iz Chihuahu —? Davis —? Tako je ime tudi gospodarju mojega zeta.«

»Le nikar se ne prenaaglite, sir!« je svaril Old Death. »Takih ljudi, ki se za Davise pišejo, takih je mnogo tod!«

»Ako misli tale master tistega Davisa, ki ima srebrn rudnik in ki kupuje dobičkonosna najdišča srebra in zlata, — potem je njegov Davis moj gospodar!« je povedal gambusino.

Ves vesel je tlesknil Lange v roke.

»On je —! Davis, lastnik srebrnega rudnika —! Ga poznate, sir?«

»Kako bi ga ne poznal! Saj pravim, da sem v njegovi službi, in sicer že nekaj časa sem.«

»Ali poznate tudi mojega zeta?«

»Kdo je vaš zet?«

»Nemec po imenu Uhlmann. Tudi studiral je v Nemčiji.«

»Da, poznam ga. Za ravnatelja je nastavljen, zelo dobro je plačan in zadnje čase celò kaže, da bo Uhlmann vstopil za družabnika v Davisovo podjetje.

Vi ste torej njegov tast?«

»Seveda! Njegova žena, Neža ji je ime, je moja hči. Šele pred nekaj leti sta se poročila.«

»Vsi jo dobro poznamo, sir! Imenujemo jo po špansko seňora Ines. Da, spominjam se, čul sem, da živijo njeni starši v Missouriju.

Najbrž ste na potu k njej pa jo mislite obiskati, kajne?«

»Da.«

»Torej vam ni treba potovati v Chihuahua. Našli boste zeta in hčer v bonanzi, ki sem jo izpočetka omenil.«

»In ki je dan hoda odtod —?«

»Da! Še niste čuli o njej? Saj je vendar last vašega zeta!«

»Ni mogoče —?«

»O, tod v Mapini je bonanz dovolj! Samo poiskati jih je treba. No, in vaš zet je bil srečen. Jezdil je nekoč na oddih v hribe in naletel na najdišče srebra, tako bogato, kakršnega tukaj še ne pomnijo. Señor Davis mu je dal na razpolago de-

lavske moči in nemudoma se je lotil kopanja. Sedaj že pridno delajo. Señor Uhlmann bo še bogat in kakor rečeno, vse kaže, da ga bo Davis vzel za družabnika v svoje podjetje. Kar bo seveda za oba dela zelo koristno.«

Lange je zavzet poslušal.

»Kaj vse nam veste povedati —! Will, si čul novico o Uhlmannu? In kako bogat da je!«

Will ni odgovoril. Solze so mu prihajale v oči. Ves ginjen je bil in vesel, da je njegova sestra učkala toliko srečo. Zetova sreča je pomenila srečo tudi za njiju.

Tudi mi smo bili veseli njune sreče. Old Death je kremžil obraz v čudne gube, ki jih nisem razumel, čeprav sem sicer na njegovem obrazu prav dobro znal brati.

In nato sta Langeja popraševala, vse mogoče podrobnosti sta hotela vedeti, o zetu, o njegovi ženi, o bonanzi in seveda tudi v nanovo dospelom kraljiču, bodočem lastniku bogatega rudnika. Čisto pozabili smo, da pravzaprav še niti zvedeli nismo, kako je prišel gambusino v nesrečni položaj, v katerem smo ga našli.

Old Death je končno prekinil izpraševanje in pozval gambusina, naj pripoveduje še svojo zgodbo.

»Delala sva s Hartonom v Uhlmannovi bonanzi,« je pravil gambusino, »in mu jo pomagala urediti. In nato sva se odpravila na iskanje po puščavi. Tri dni sva jezdila tod okoli, pa nobenega sledu nisva našla o kakem najdišču.

Davi sva počivala ob temle potoku. Vso noč sva bedela, utrujena sva bila. Zaspala sva. To je bilo seve skrajno neprevidno, pa kaj si hočete, če so nama pa oči kar same zlezle vkup.«

Old Death je prikimal.

»No, si koj lahko mislim, kako je bilo potem!«

»Ko sva se zbudila, sva zagledala krog sebe krdelo belih in rdečih ljudi.«

»Seve! Tisti so bili, ki smo videli njihovo sled! Katerega rodu so bili Indijanci?«

»Rodu Čimarra.«

»Koliko jih je bilo?«

»Štirideset. In deset belih.«

»Čimarre —! So še najpogumnejši izmed rodov, ki se tod po Mapimi potikajo. In ti so se lotili vaju siromaka —? Čemu —? Ali živijo v sovraštvu z belimi in posebej z vami?«

»Ne. Pa človek nikdar ne ve, pri čem da je z njimi. Niso ne naši prijatelji ne naši sovražniki. Očitnega sovraštva nam ne kažejo, premalo jih je, bojijo se nas. Tako dobri pa naši odnošaji tudi nikdar niso bili, da bi jim smeli zaupati. In tako razmerje je nevarnejše ko odkrito sovrašтво. Nikdar prav ne vemo, kako se bo končalo, če jih srečamo.«

»Torej pa bi le rad vedel, čemu da so vaju napadli. Ali sta jih razžalila?«

»Niti najmanj ne! Vzrok je bil, mislim, čisto drug. Señor Davis naju je namreč zelo dobro opremil, naravnost bogato. Vsak izmed naju je imel dva konja, dobro orožje, mnogo municije, živil, orodja in vobče vse, kar potrebuje človek, ki misli dalje časa potovati po takih pustih krajih, kakor je Mapimi.«

»Hm —! Razumem! Vajina oprema je bila za te lopove dovolj tehten razlog, da so vaju napadli —.

In kako je bilo potem —? Kje je torej vaš Harton?«

»Obkolili so naju v spanju in ko sva se prebudila, so naju vprašali, kdo sva in česa iščeva tod. Odgovorila sva jim po resnici. Pa so se naredili jezne in pravili, da je vsa dežela njihova last in tudi vse, kar je na njej in v njej, da torej ne smeva tod zlata iskati in da jim morava vso opremo izročiti.«

»Sta jim jo izročila?«

»Jaz ne. Harton je bil pametnejši, oddal je vse, kar je imel. Jaz pa sem zgrabil za puško.«

»Sami proti petdesetim —!«

»Saj nisem mislil streljati! Bi bila gola blaznost pri tolikem številu nasprotnikov! Le ustrahovati sem jih mislil.«

»Seveda so koj planili —!«

»Da. In v hipu so me razorožili, podrli na tla in do kože izropali. In beli me niso branili —! Pač pa so me izpraševali za zlatimi najdišči. Nisem jim odgovarjal in do krvi so me bičali z lassom.

Harton je bil spet pametnejši ko jaz. Vse jim je povedal, tudi o Uhlmannovi bonanzi. Napeli so ušesa, ko so čuli o bogatem najdišču. Popisati jim je moral bonanzo in pot k njej. Nekajkrat sem ga prekinil. Opozoriti sem ga hotel, da ne sme vsega povedati. Nazadnje me je le razumel, da jim ne sme zaupati, in ni več povedal.

Zato pa so me zvezali in zakopali v potok. Poginil bi bil, da me niste našli. Hartona pa so tako dolgo pretepali, da jim je vse povedal. In ker so sumili, da jih je morebiti le nalaгал, so ga vzeli s seboj, pot bi jim naj kazal in z najstrašnejšo smrtjo so mu grozili, če jih do jutrišnjega večera ne pripelje do bonanze.«

Poznal sem Old Deatha, opazoval sem njegov izraziti obraz v vseh mogočih razpoloženjih, — takega pa ga še nisem videl ko tistikrat. Ves spremenjen je bil. Temna, divja, neizprosna odločnost in brezobzirnost je ležala na njem. Bil je obraz človeka, ki se pripravlja na uboj, ki je sklenil, da za nobeno ceno ne bo prizanesel svoji žrtvi.

S hripavim glasom je vprašal:

»Mislite, da so šli odtod naravnost k bonanzi Uhlmannu in da jim bo Harton pokazal pot?«

»Da.«

»Torej jo mislijo jutri zvečer ali pojutrišnjem napasti?«

»Vsekakor. In izropati. Tabor pri bonanzi je z vsem dobro preskrbljen, z municijo, z orožjem, z živili in drugimi rečmi, ki pomenijo dragocen plen za

take berače in lopove. Tudi srebra je dovolj v taboru, ki bo posebej belim vzbujalo poželenje.«

»Vsi vragi —! Seveda —! Delili bodo —! Beli bodo vzeli srebro, rdeči pa zaloge —.

Kako daleč je do bonanze?« je nadaljeval z odločnim glasom.

»Dober dan hoda. Jutri zvečer so lahko tam, — če Harton ni razumel mojega nasveta.«

»Katerega nasveta?«

»Svetoval sem mu, naj jih vodi po ovinkih. Upal sem, da bo vendarle prišel kdo tod mimo in me rešil. Prosil bi bil svojega rešitelja, naj nemudoma jezdi k bonanzi in naj posvari naše ljudi. Sam bi namreč ne bil mogel jezdit, ker so mi tudi konja vzeli.«

Stari scout je molče zrl v tla. Na obrazu se mu je zrcalila skrb. Čudno se mi je zdelo, kako da ga usoda bonanze in njenih ljudi tako zelo zanima.

Končno je vprašal:

»Ali je bonanzo lahko najti?«

»Ne. Zelo težko. Kdor ne ve za njo, bi jo našel le čisto slučajno.«

»Najrajši bi koj jezdit za lopovi. Dovolj je še svetlo, lahko bi jih še nekaj ur zasledovali. Ko se bo stemnilo, potem seveda —.

Ali poznate pot tako dobro in natančno, da bi jo tudi po temi našli?«

»Tisto pa ne. In če bi jo tudi znal najti, bi vam ne svetoval takega nočnega potovanja. Utegnili bi naleteti na tiste lopove —.«

Old Death se je vdal in odločil, da bomo počakali do zore.

»Šestnajst nas je,« je pravil, »onih pa petdeset, štirideset rdečih in deset belih. Mislim, da se nam jih ne bo treba bati.

Kako pa so Čimarre oboroženi?«

»Nimajo druga ko sulice, loke in puščice. Pušk nimajo — razen pušk in samokresov, ki so jih nama vzeli.«

»Tisto nič ne pomeni, ker se na tako orožje ne razumejo.

Naš položaj ni ravno sijajen. Uporabiti moramo vse prilike, ki so za nas ugodne. In zato moram vedeti, kje leži bonanza in kaka je njena okolica.

Dejali ste, da je bonanzo težko najti. Tega ne razumem. Kjer leži bonanza, tam je gotovo tudi voda. Voda pa se najde tod le po soteskah, po cañonih. In cañon je v takih golih ravninah vendar lahko najti! Če pregledam cañone, ki ležijo dan hoda od tod na zapadu, bom gotovo našel bonanzo!

Popišite mi lego bonanze!»

»Mislite si sotesko, ki so njeni robovi gosto obraščeni z gozdom. Soteska je na sredini kotlinasto razširjena, strme apnene stene jo obdajajo. Tisti apnenec je silno bogat s srebrom, bakrom in svinčeno rudo. Gozd sega trdo do robov soteske ter pošilja drevje in grmovje celò po stenah soteske navzdol. Na dnu soteske izvira studenec, ki je že koj pri izviru močen za precejšen potok.

Soteska je dve angleški milji dolga. Vkljub tej dolžini pa v njenih stenah ne najdete niti enega mesta, koder bi se dalo priti na dno. Le eden sam vhod ima, tam, kjer prodira potok iz soteske. Tam pa so stene tako ozke, da je razen za potok komaj še prostora za tri pešce ali pa za dva jezdeca.«

»Torej prava trdnjava! Sotesko lahko nekaj ljudi brani proti sto in še več napadalcem!«

»Gotovo! Kakor rečeno, drugega vhoda ni ko tistega, ki si ga je izdolbel potok, — vsaj ne za ljudi, ki niso uslužbenci señor Uhlmannu.

Bonanza leži sredi doline, tam je tudi tabor. In ker bi bilo prenaporno in prezamudno, če bi morali delavci ob vsaki priliki hoditi pol ure daleč, da pri-

dejo iz doline, je dal señor Uhlmann napraviti na primernem mestu stezo naravnost po stenah na rob kotline. Stene se na tistem mestu ne dvigajo navpično, ampak stopničasto. Señor Uhlmann je dal podreti drevesa, jih spustiti po stenah navzdol na stopnice, tako da slonijo na stenah in zakrivajo stezo, ki jo je dal izsekati v apnenec. Noben tujec ne najde steze.«

»Oho —! Ponudim se vam, da tisto skrivnostno stezo takoj najdem! Sami ste jo izdali, ko ste drevje posekali. Našel bom šture in koj vedel, kje pelje steza v dolino.«

»O ne! Señor Uhlmann ni tako nepreviden! Nobenih štorov ne bodete našli na tistem mestu, niti sanjalo se vam ne bo, da so tam ljudje z največjim naporom in trudom spuščali drevesa na vrveh in lassih po stenah navzdol!«

»Kako da ne bi našel štorov —?«

»Ker señor Uhlmann ni dal dreves posekati, izkopati jih je dal, da so se s koreninami vred nagnila čez stene.«

»Za tako delo pa je treba mnogo ljudi —.«

»Jih tudi ima señor Uhlmann. Nad trideset delavcev je bilo zaposlenih pri enem samem drevesu, ko so ga spravljali v prepad.«

»Toliko delavcev ima señor Uhlmann?«

»Nad štirideset.«

»No, torej nam ni treba biti v strahu radi napada! Onih lopovov je petdeset, Uhlmannovih delavcev štirideset, nas pa sedemnajst z vami vred. Že številčno smo močnejši, oboroženi pa smo itak mnogo bolje.

Toda povejte, kako in odkod pa dobiva Uhlmann živila in drugo, kar potrebuje v tej samoti?«

»Vsakih štirinajst dni pride karavana mul iz Chihuahue, mu prinese živila in česar še potrebuje, pa odnese rudo.«

»Ali je vhod zastražen?«

»Le po noči. Sicer pa si je seňor Uhlmann najel lovca, scouta, ki je ves dan na pohodu po okolici soteske. S svežo divjačino oskrbuje tabor in za izvidnika je. Njemu nič ne uide.«

»Ali je Uhlmann postavil hišo v bonanzi?«

»Ne. Za sebe je dal postaviti velik šotor, v njem se vsak večer zbirajo tudi delavci. Poleg je drugi šotor, ki služi za skladišče. Oba šotora stojita trdo ob steni soteske. Krog teh dveh šotorov pa stojijo kočje iz vejevja, ki v njih stanujejo delavci.«

»In če pride kdo do roba doline, pa vidi belo platno šotorov —!«

»Ne! Šotori stojijo pod gostim drevjem. Razen tega je platno šotorov temnorjave barve.«

»No, upajmo, da šotorov res ni videti z roba soteske —.

Kako pa so ljudje oboroženi?«

»Izvrstno. Vsak delavec ima dvocevko, samokres in nož.«

»Torej pa Čimarre naj le pridejo! Sprejeli jih bomo, da se bodo prijaznemu sprejemu kar čudili —. Seveda jih moramo prehiteti in pred njimi prispeti.

Jutri nas čaka naporno potovanje in nevarno delo. Zato, mislim, je najbolje, če poskusimo, ali se bo dalo spati. Dobro si moramo počiti do jutri, mi in naši konji tudi.

Lahko noč, meššurs!«

Polegli smo ob potoku.

Nisem mogel zaspati, čeprav nisem pretečeno noč nič spal in čeprav sem bil res utrujen. Nemiren sem bil.

Jutri bodeta Gibson in Ohlert moja —. Dolgo sem ju že lovil —. Od New Yorka in čez New Orleans pa do Chihuahue v osrčje Mehike —. Preživljal sem v duhu svoje različne detektivske smole in uspehe ter se veselil, da bom nazadnje vendarle rešil nalogo, ki sem jo prevzel.

Tudi Old Death ni spal. Nemirno se je valjal po odeji. Tega pri njem nisem bil vajen. Vsikdar je spal ko ubit. Kaj mu je bilo —?

Čul sem ga, kako je vzdihoval in stokal in mrmral nerazumljive besede. Nekaj mu je težilo dušo —. Pa kaj —?

Odkar je gambusino imenoval ime Harton, je bil ves spremenjen. Prej mirni, hladni, da, malomarni Old Death je bil razburjen, nemiren, nestrpen, oči so mu plamtele, obraz mu je žarel. In ko je gambusino pravil, da mislijo Čimarre napasti bonanzo, je legla na njegov obraz kruta, neizprosna odločnost, skoraj bi rekel krvoločnost.

Nisem ga razumel. Dejal je malomarno, da Hartona pozna. Samo golo poznanstvo je težko bilo vzrok, da se je tako zelo spremenil. Ali mu je bil Harton več ko samo dober znanec —?

Kake tri ure sem ležal in še ni hotel priti blagodejni spanec.

Tedaj sem opazil, da je Old Death sedel. Poslušal je, ali spimo, pa vstal in odšel ob potoku. Eden Apačev je stal na straži, ni ga ustavil.

Čakal sem.

Minilo je četrte ure in še četrte ure. Ni se vrnil. Počakal sem še četrte ure, pa stopil za njim.

Daleč je šel. Šele čez deset minut sem ga našel. Stal je ob potoku, s hrbtom obrnjen proti taboru, in strmel v mesec.

Nisem se trudil, da bi rahlo stopil, le trava je dušila moj korak. Vkljub temu bi me bil slišal, da ni bil tako popolnoma zatopljen v svoje misli.

Šele ko sem stal trdo za njim, je šinil okoli. Izdril je samokres in zahrul:

»Vsi vragi —! Kdo je —? Kaj se plazite tod okoli? Ali vam naj kroglo —.«

Umolknil je. Zelo zamišljen je bil, da me niti spoznal ni takoj. V zadregi je dejal:

»A — vi ste —! Malo je manjkalo, pa bi vam bil dal kroglo. Res sem mislil, da je tuj človek —.

Zakaj pa ne spite?«

»Ne morem.«

»Ne morete? Mlad človek —.«

»Misel na Gibsona in Ohlerta mi ne pusti spati. Jutri ali pojutrišnjem bodeta končno moja —.

»Vam verjamem! Da! Jutri bodeta naša, pa naj ne bom Old Death, stari scout, če ne bodeta —.

Pa je tudi skrajni čas. Nimam več časa, da bi za njima letal —.«

»Kako da ne?«

»Ostati moram v bonanzi.«

»Vi —? Zakaj?«

Nič ni odgovoril.

»Menda zasebne zadeve, ki druge ljudi nič ne brigajo —?«

»Bo tako.«

»No, pa ne bom silil v vas in vas motil. Čul sem, da ste vzdihovali in stokali, pa sem si mislil, da vam teži srce skrivna bol in da bi vam morebiti lahko svetoval ali pomagal —. Saj veste, ni dobro, če človek take bolečine skriva v srcu —! In da mu odleže, če jih razodene dobremu prijatelju —.

Toda kakor rečeno, ne bom vas nadlegoval. Lahko noč, sir! Pa kmalu se vrnite v tabor!«

Obrnil sem se in stopil nekaj korakov.

Pa ustavil me je.

»Master, ne pustite me samega! Je res, tisto, kar ste dejali! Skrivna bol mi razjeda srce in — morebiti bo res odleglo, če se vam izpovem —.

Poznam vas, dober človek ste, molčati znate —. In mislim, da me ne bode prehudo sodili —. Povedal vam bom, kaj mi teži srce. Ne vsega. Ni treba. Drugo si lahko sami mislite.«

Prijel me je pod pazduho in počasi sva stopila ob potoku.

Dolgo je molčal, pa kar brez uvoda vprašal:

»Kaj si pravzaprav mislite o meni, master? O mojem značaju, o — o moraličnem Old Deathu?«

»Pošten človek ste, ki o njem vem, da ga smem ceniti in tudi ljubiti.«

»Hm —!« je godel. »Pošten človek —! Sir, povejte, ali ste kedaj zagrešili kak zločin?«

»Hm —!« sem godel tudi jaz. »Zločin —? Starše sem užalil, učitelje —. Črez plot sem lezel v sosedov vrt jabolka krast —. Izdatno sem pretepel vsakega fantalina, ki mi je nasprotoval —. In še mnogo druga takega.«

Zamahnil je z roko.

»Ne kvasite neumnosti! Zločine mislim, prave zločine, kakršne postava kaznuje, ne pa pobalinstev.«

»Takih kaznivih dejanj pa se ne spominjam, da bi jih bil kedaj v življenju zagrešil.«

»Srečen človek ste, sir! Zavidam vam vašo mirno vest! Kajti slaba, nemirna vest je najhujša kazen, ki zadene človeka za greh, za zločin —. Nobene vislice, nobena ječa ni tako huda kakor slaba vest —!«

Tako žalostno in obupano je povedal te besede, da me je do dna srca pretreslo. Da, slavni scout Old Death je nosil v svoji duši težko bol, spomin na težek zločin, iz njegovih besed je donela težka samoobtožba. Tako govori le človek, ki ima res težko vest —.

Molčal sem.

Črez nekaj časa je nadaljeval:

»Master, ne pozabite, Bog je pravičen, strašen sodnik in posvetna, človeška pravica je v primeri z božjo pravico prava otročarija. In slaba vest je tista božja pravičnost, slaba vest, ki po dnevi in po noči grmi zločincu na uho strašno obsodbo —.

Izpovedal se vam bom. Moram se —. Olajšati si moram srce —. Saj ste dejali, da človeku odleže, če se razodene dobremu prijatelju —.

Dobremu prijatelju —! Da, vzljubil sem vas, zaupam vam vkljub vašim mladim letom —.«

Spet je umolknil, pa nadaljeval s čudnim glasom:

»In — mudi se mi. Čisto tako mi je, kot da se bo jutri nekaj zgodilo —. Kot da stari scout Old Death jutri zvečer ne bo imel več prilike, da bi se izpovedal svojih grehov —.«

Zavzet sem ga gledal.

»Kaj vam hodi na misel, sir! Menda vas pa ja ne obhajajo smrtne slutnje —?«

Žalostno je pokimal.

»Da, smrtne slutnje, sir!

Čuli ste, kaj je pravil gambusino o trgovcu Hartonu in o njegovem zanikarnem bratu Henryju. Kako sodite o tistem — lopovu?«

Zaslutil sem, kdo da bi utegnil biti tisti zapravljivi Henry Harton.

Nisem smel, tudi nisem mogel starega scouta prehudo soditi. Prizanesljivo sem dejal:

»Sodim, da je bil zelo lahkomiseln človek.«

»Pshaw —! Bi ga pač radi prizanesljivo sodili, tistega lopova! Toda povem vam, kdor je lahkomiseln, je nevarnejši ko pravi hudobnež in zločinec! Zločinca spoznate že navadno od daleč, lahkomiseln pa je navadno ljubezniv, prikupljiv človek, vkrasti se zna ljudem v srce, prevari jih, ne da bi kaj hudega slutili. In zato je lahkomiseln nevaren človek. Povem vam, pravega zločinca še utegnejo poboljšati, kajti zločinec ima odločno, trdno voljo in pri njej lahko začne poboljševanje. Izmed tisoč lahkomiselnih ljudi pa se bo kvečjemu eden izpreobrnil in poboljšal. Kajti lahkomiseln nima značaja, nima nobene volje in odločnosti, nima moralčne moči, ki bi mu pomagala, da bi začel boljše življenje.

In tak človek sem bil jaz. Hudoben, zloben nisem bil nikdar, pač pa lahkomiseln, brezmejno lahko-

miseln. Zapravil sem svoje premoženje in še bratovo povrh in ga pahnil v nesrečo. — Kajti tisti ničvrednež Henry Harton — sem bil jaz — jaz — jaz!«

Slutnja me ni varala —.

Ubogi Old Death —! Kako strašno je pač trpel —. Kako težko breme je nosil na svoji duši —. Zavest, da je s svojo lahkomiselnostjo uničil brata —.

Tedaj sem razumel marsikatero potezo v njegovem značaju. Njegovo zapetost in robotost, ki je bila včasih skoraj odurna. Kdor nosi težko bol v duši, pač ne more biti vesel in dobre volje —.

Nisem vedel, kaj bi odgovoril. Da bi vsaj nekaj povedal, sem dejal:

»Ampak, sir, — zakaj mi niste nikdar povedali svojega pravega imena?«

»Čisto razumljivo! Onečastil sem svoje rodbinsko ime, nisem ga več vreden. Zato vam ga tudi nisem nikdar povedal. Noben zločinec ne govori rad o njem, nad katerim se je pregrešil.

Ali se še spominjate, kaj sem vam pravil v New Orleansu? Da mi je mati pokazala pot k sreči, da pa sem šel svojo pot —.«

»Spominjam se še.«

»Torej pa poslušajte! Mati mi je pokazala pot čednosti, sam pa sem si izbral pot lahkomiselnosti. Obogatel bi bil rad, milijone bi bil rad pridobil. Nezmiselno sem igral na borzi, zaigral dedščino po očetu, pa zaigral tudi svojo trgovsko čast.

Šel sem v digginge.¹ Sreča se mi je smehljala, našel sem zlato, mnogo zlata. Toda zapravil sem prav tako naglo, kakor sem pridobil, strastno sem igral. Mesece sem se mučil v diggingih, staval vse pridobljeno zlato na eno samo številko, — in izgubil. Pa vse to mi še ni zadostovalo. Placerji mi niso dajali toliko, kolikor sem hotel imeti. Stotisoče

¹ Digging = rudnik.

dolarjev sem hotel staviti, jaz nori človek, milijone sem hotel priigrati z enim samim zamahom, igralnico sem hotel v svoji blaznosti uničiti, izropati. Šel sem v Mehiko za gambusina, sreča me je dobesedno zasledovala, — pa vse sem zaigral.

Razuzdano življenje mi je ugonobilo telesne moči. Povrh sem se vdal še opiju. Prej sem bil silno močen človek, mišičast, pravi orjak. Propadel sem telesno in duševno. Saj vidite, kak sem. Ljudje pogledujejo za menoj, eni se mi posmehujejo, drugi se me plašno izogibljejo. Psi lajajo za menoj.

Našel sem brata Freda. Trgovec je bil v San Franciscu. Spoznal me je, vkljub temu, da je ostala od nekdanjega Henryja le še sama kost in koža. Peljal me je na svoj dom. Da bi tega ne bil storil —! Da me je pustil, kjer sem bil, na robu prepada, iz katerega bi se ne bil nikdar dvignil —. Prihranil bi bil sebi vso nesrečo, meni pa strašne duševne muke!

Umolknil je, prsi so se mu burno dvigale, siloma se je premaagoval, da ni butnil v jok. V srce se mi je smilil.

Šele ko se je pomiril, je nadaljeval:

»Pri bratu sem se poboljšal. Moral sem se, ker nisem imel denarja. Nastavil me je v svoji trgovini. Pa strast je le dremala, ni umrla, in ko jo je prebudila priložnost, me je silneje zagrabila ko kedaj prej.

Ker mi plača ni zadostovala, sem se lotil bratove blagajne. Kradel sem —. Menice sem ponarejal. Vse samo, da bi zadostil svoji igralski strasti —. Izgubljen sem bil. Vse več sem jemal bratu, pa vse več sem zaigral —.

In ko je prišel polom, sem izginil.

Brat je bil uničen. Moji dolgovi so ga uničili. Žena mu je umrla od strahu in žalosti, tudi sam je izginil iz San Francisca z otrokom, ki mu ga je dala žena malo pred smrtjo.

Za vse to sem zvedel šele mnogo let pozneje, ko sem spet prišel v San Francisco. Prinesel sem

denar, da bi povrnil bratu škodo. In še mnogo sem ga prinesel, sreča mi je bila še enkrat naklonjena.

Pa brata ni bilo —. Nihče ni vedel, kam je pobegnil pred svojo sramoto. Novica o njegovi nesreči me je zadela kakor kladivo. Pretresla mi je vest. Resno sem se poboljšal.

Iskal sem brata po vseh državah in onstran mej. Pa ni ga bilo. Nemirno življenje in potovanje me je vzgajilo za scouta. Pa mi je tudi sicer koristilo. Opustil sem igranje, največ, ker ni bilo prilike. Pa tudi, ker nisem hotel zapravljeti denarja, ki sem ga bratu namenil. Opija pa nisem mogel opustiti. Kadim ga sicer ne več, pač pa žvečim. Mešam ga med tobak, seveda le v silno majhnih količinah.

In tako sem hodil okoli in še hodim. Mnogim sem postal tudi v življenju scout, ne samo na prerijah zapada —. Iskal sem in iščem brata, da popravim, kar sem zagrešil —. In danes sem ga našel —.

Izpovedal sem se vam. Pljunite mi v obraz, teptajte me z nogami, ne bom se branil. Zaslužil sem si.«

Izpustil je svojo roko, sedel v travo, uprl kolence na kolena in zagrebel obraz v dlani. In tako je sedel, dolgo, dolgo, dolgo —. Ni se genil, ni zinil besedice.

Molče sem stal poleg nje, misli in čuvstva so se mi podila po glavi, ki se povedati ne dajo.

Vstal je in strmel v mene s čudno se bleščečimi očmi.

»Še vedno stojite tukaj —? Zakaj niste odšli —? Ali vas ni groza pred takim ostudnim zločincem —?«

»Groza —? Ne! Le v srce se mi smilite, sir! Mnogo ste grešili, pa mnogo ste tudi trpeli. Vaše kesanje je odkritosrčno in resnično. In kako se naj jaz drznem, da bi vas sodil. Saj sem vendar tudi sam grešen človek in ne vem, kake preizkušnje me še čakajo.«

»Mnogo da sem trpel, pravite —. Da, prav ste povedali, zelo, zelo prav! O Bog, pravični Bog, kaj so glasovi vseh pozavn vsega sveta v primeri z glasom slabe vesti, ki človeka obtožuje hudobnega dejanja —!

Trpel sem in trpim —. In rad trpim. Saj moram zadostiti. Pa tudi popraviti moram, kolikor se bo dalo.

Jutri bom spet videl brata —. Solnce mi vzhaja, pa ne zemeljsko. Zarja novega življenja —.

Toda vse to vas nič ne briga.

Ampak nekaj druga vam moram povedati in nečesa vas moram prositi. Ali mi bodete prošnjo uslišali?«

»Prav rad.«

»Torej pa poslušajte! Čudili ste se že morebiti, morebiti ste se mi že tudi smejali, da vedno nosim s seboj svoje sedlo. Pravil sem vam svojčas, da zato, ker sem na svoje sedlo navajen in ker je težko povsod dobiti dobro sedlo. Celò vas sem nekoč prisilil, da ste morali svoje sedlo nositi.

Je že res, kar sem tistikrat pravil. Toda glavnega razloga vam nisem povedal, zakaj da nosim vedno isto sedlo s seboj. Pa vam bom danes povedal. Če razrežete podlogo, najdete v sedlu stvari, ki jih shranjujem za brata, pa samo za brata. Si bode to zapomnili, sir?

»Bom! Vaša prošnja je zelo skromna, sir!«

»Morebiti pa da ni. Morebiti bodete še zvedeli, kako mnogo vam danes zaupam, ko vas prosim, da ne pozabite tistega o mojem sedlu.

Sedaj pa pojdite, sir! Pustite me! Čisto tako mi je, kot da bi moral že nocoj urediti svoje račune z Bogom, kot da jutri ne bo več časa —.

Veste, človeku prihajajo včasi slutnje —. Slutnje, ki jim je koj videti, da oznanjajo resnico —.

Prosim vas, pojdite! In dobro se naspite! Nimate slabe vesti —.

Lahko noč, sir!«

Vrnil sem se v tabor.

Pa zaman sem čakal, da bo prišel stari scout za menoj. Malo pred zoro sem zaspal.

Ko nas je straža zbudila, je že sedel na konju in mudilo se mu je, kot da hoče čimprej uresničiti svoje smrtne slutnje.

Gambusino je bil spet čisto dober, le hrbet ga je skelel od udarcev. Dali smo mu odeje, privezal si je eno krog pasu, drugo pa ovil krog ramen. Eden Apačev ga je vzel k sebi na konja in odjezdili smo.

II.

Detektiv na cilju.

Do poldneva smo spet potovali po globokih, mračnih in hladnih cañonih.

Končno je cañonov le zmanjkalo in prišli smo na raven, travnat svet. Tu pa tam smo srečali samotni grič. Sled Čimarr in Mehikancev je peljala v ravni črti po ravnini.

Opoldne smo počivali pa s podvojeno naglico hiteli dalje. Sled je krenila na levo. Gambusino je obstal in zadovoljen povedal:

»Tukaj se bomo od sledi ločili!«

»Zakaj?« je vprašal Old Death.

»Harton je krenil v ovinek. Razumel me je in ubogal moj nasvet. Ni nam treba potovati za njimi po ovinku, obrnili se bomo naravnost k bonanzi. Prehiteli jih bomo.«

»Well! Pa potujmo, kakor nam naročate. Samo da pridemo gotovo pred njimi do bonanze!«

Krenili smo proti severozapadu.

Na obzorju je vstalo sinje hribovje. Zelo daleč je še bilo. Gambusino je razlagal, da v tistem hribovju leži bonanza in da je hribovje poraščeno z gozdovi.

Proti večeru smo srečali prvi grm. Kmalu jih je bilo še več, zajezdili smo na zeleno travnato prerijo, celi otoki grmov so ležali po njej. Oživelimo. Tudi konji so s podvojeno naglico segli v daljavo.

Hribovje se nam je vidno bližalo. Solnce je lezlo za njegove vrhove. Prišli smo mimo prvega drevesa. Daleč zunaj na preriji je stalo, viharji so mu raz-

kuštrali vejevje. Drevo je bilo prvi oznanjevalec dobrodošlega senčnega gaja. Še druga drevesa so vstajala na ravnini, na desni, na levi, pred nami. Redko so še stala, pa zbliževala so se in se končno strnila v gaj. Svet se je dvignil v lahno pobočje, prišli smo na nizek hrib in čez njega strmo navzdol v plitvo dolino. V hribovju smo bili.

Dolina se je vrstila za dolino, zategnjeni gozdnati grebeni so jih obdajali, travnate ravnine so ležale med njimi.

Prijezdili smo na visoko planoto. Močna sled je križala našo smer.

Gambusino se je začudil.

»Kdo bi bil tod jezdil —? Saj vendar Čimarre še ne morejo biti pred nami —!«

Razjahal je, da bi sled preiskal.

Old Death je nepotrpežljivo zamahnil z roko.

»Ni treba!« se je jezil. »Sledi se že od daleč vidi, čigava je! Tako široko sled more le napraviti krdelo, ki šteje najmanj štirideset ljudi. Čimarre so pred nami. Prepozni smo —.«

»Ali res mislite, da so bili Čimarre —?«

»Res mislim. In še zelo mislim! In čisto mogoče je. Harton je premalo krenil v stran.«

Tudi Winnetou je razjahal. Stopil je ob sledi, jo ogledoval in poročal:

»Deset belokožcev in štirideset rdečih. Ura je minila, odkar so tod mimo jezdili.«

»Ste čuli, señor gambusino?« je godel scout. »Kaj pravite na to?«

»Pa če so tudi res Čimarre, jih utegnemo vkljub temu še prehiteti. Vsaj pred napadom še prispemo v bonanzo. Ne poznajo kraja. Šli bodo najprvo poizvedovat. In poizvedovanje jih bo najmanj nekaj ur zamotilo —.«

»Ne verjamem da bi. Saj imajo Hartona! Prisilili ga bodo, natančno jim bo moral popisati lego bonanze.«

»Toda Indijanci napadajo vedno le ob prvem svitu —.«

»Pojdite mi s takimi nazori! Beli so pri njih in se ne bodo brigali za navade Čimarr. Stavim, da bi še ob belem dnevu napadli bonanzo, če bi bilo treba.«

»Skrajni čas je! Pohitimo!«

Izpodbodli smo konje in v skoku zdirjali po planoti.

Sled se je sukala na levo. Harton torej ni nameraval peljati v Čimarr ob potoku v bonanzo, je razlagal gambusino, ki je kraj natančno poznal, ampak krog nje in na njen južni rob. Mi pa smo jezdili naravnost k vhodu. Je le še bilo upanje, da jih prehitimo.

Žal se je kmalu stemnilo. Po planoti smo še naglo jezdili, v gozdu pa smo morali razjahati in voditi konje za vajeti. Trda tema je bila in drevje je nagosto stalo. Gambusino je stopal naprej, mi pa tesno za njim, z napetim samokresom v roki in vsak hip pripravljeni, da trčimo ob nasprotnika. Veje so nam udarjale v obraz. Opotekali smo se ob skalah in ob preperelih deblih, lezli v hrib, pa spet navzdol in končno prišli iz gozda ven na odprt svet.

Nekje je šumela voda. Gambusino je obstal.

»Pri vhodu smo. Pazite! Na desni je potok, na levi pa skalovje. Držite se skalovja in stopajte trdo za menoj!«

»Lepo!« je dejal Old Death. »Kje pa je straža?«

»Niso je še postavili. Še niso šli spat.«

Old Death se je nasmejalo.

»Imenitno —! Kot da bi sovražnik ne mogel v dolino, dokler ljudje niso šli spat —! Hm —! Lepo gospodarstvo! Tabor, ki ponoči ni zastražen —! Pa še bonanza povrh —!

Kje pa je pot? Tema je, nikamor se ne vidi!«

»Kar naravnost pelje pot. Svet je raven, drevja ni vse do šotorov.«

Šli smo dalje, tesno drug za drugim. Gambusino nas je vodil. Na levi se je dvigala stena doline, na desni je šumel potok, ki pa ga nismo videli.

Scout je zakrilil z rokami —, K str. 348.

Z Old Deathom sva stopala za gambusinom. Kar se mi je zazdelo, da je nekdo šinil mimo nas ob skalah in izginil po soteski navzgor.

Opozoril sem tovariše. Obstali smo in poslušali. Pa nič se ni genilo.

»Tema vara!« je pravil gambusino. »Sicer pa je tule tista skrita pot, ki pelje po stenah navzgor na rob doline.«

»Torej je morebiti kdo prišel po tisti poti —,« sem menil.

»Mogoče. In ni se nam ga treba bati. Stezo poznajo le naši ljudje.

Pa ne verjamem, da je vobče kdo bil. Delavci se spravljajo k počitku in ne hodijo tod ponoči. Zmotili ste se, sir!«

Nisem ugovarjal. Mogoče pa da sem se res zmotil. In če bi se tudi ne bil, prerekanje bi mi ne bilo nič koristilo.

Lezli smo dalje.

V temi je zasijala motna svetloba.

»Tam je tabor!« je razlagal gambusino. »V glavnem šotoru je luč. Sveti se skozi platno.«

Prišli smo bliže. Old Death, jaz in gambusino smo bili prvi. Glasovi so se čuli.

»Počakajte na Apače!« je dejal Old Death gambusinu. »Razjahajo naj pred šotorom in naj počakajo, da obvestimo seňor Uhlmanna o obisku.«

Topot konj so gotovo čuli v šotoru. Ljudje so utihnili, zavese pred vhodom pa niso odgrnili.

»Pojdite z menoj, sir!« mi je šepnil stari scout. »Da vidite, kako veselo bodo iznenadeni.«

Odgrnil je zastor in vstopil.

»So že tu!« je nekdo vzkliknil. »Ne pustite ga noter!«

Strel je počil.

Scout je zakrilil z rokami, se prijel za zastor in zdrknil na tla. Puške so se pomolile skozi vhod.

»Moja slutnja —!« je zastokal Old Death. »Moj brat — odpuščanje — v sedlu —.«

Vse se je zgodilo tako naglo, da sem še vedno ves prestrašen stal, ko je Old Death že zdrknil na tla.

Tedaj sem se zavedel.

»Za božjo voljo, seňor Uhlmann!« sem kriknil. »Ne streljajte! Prijatelji smo, Nemci! Tast Lange in njegov sin sta prišla!«

»Rojaki so —!« je vzkliknil nekdo od znotraj.
»Je res?«

»Da! Ne streljajte! Pustite nas v šotor!«

»Vstopitel! Pa le vi!«

Odgrnil sem zastor.

Obsežen je bil. Kakih dvajset moških je stalo naokoli, vsi s puškami v rokah. Tri petrolejke so gorele.

Mlad človek mi je stopil naproti. In za njim je prišel starejši človek, ves raztrgan in s krvavimi madeži po rokah in po licu.

Mlajši je pokazal na mene.

»Ali je bil tale poleg, Harton?« je vprašal.

»Ne, señor!«

Vznevoljil sem se.

»Neumnost! Pustite tisto nepotrebno izpraševanje! Vaši prijatelji smo, za nami pa prihajajo sovražniki. Vsak hip so lahko tu.

Imenovali ste tega moža Hartona. Ali je on tisti, ki so ga Čimarre ujeli in vlekli s seboj sem v bonanzo?«

»Da!« je odgovoril mladi človek. »Kdo vam je pravil o Čimarrah?«

»Pripovedoval vam bom, ko bo več časa. Za sedaj je važneje, da zvem, kako je señor Harton prišel k vam.«

»Ušel je Čimarram. Pravkar je pribežal.«

»Torej sem le prav videl —. Nekdo se je plazil mimo nas, ko smo šli skozi sotesko.

Kdo je streljal?«

»Jaz!« je povedal eden delavcev.

»Hvalabogu!« sem si oddahnil. Bal sem se že, da je brat ustrelil lastnega brata. »Ampak krogla je zadela vašega najboljšega prijatelja, ki je z najplemenitejšimi nameni prišel k vam!«

Langeja sta vstopila in z njima gambusino.

Kako iznenadenje!

Na Uhlmannovo vzklikanje se je razgrnila zavesa v kotu šotor in dve ženski sta vstopili. Ena je imela otroka v naročju, služkinja je bila, druga pa je bila Neža, Langejeva hči in Uhlmannova žena. Oče in hči, brat in sestra so se objemali.

Jokajoč in tožeč je prinesel dobri Sam Old Deathovo truplo v šotor. Stari stezosledec je bil mrtev, krogla ga je zadela v srce. Delavci so prihiteli iz sosednjih koč. Šotor je bil poln ljudi, vsi so križem govorili, Langeja sta pripovedovala, jaz pa sem poklical Hartona in ga vprašal, kako je s Čimarrami.

»Vodil sem jih po ovinkih,« je pripovedoval, »in jih spravil v gozd na južnem robu doline. Utaborili so se, poglavar je šel na poizvedovanje in ko se je stemnilo, so se odpravili, da napadejo bonanzo. Konje so pustili v gozdu in stražo pri njih. Mene so zvezali in me pustili pri stražah.

Posrečilo se mi je, da sem si osvobodil roke in tudi noge. Ušel sem jim in zlezel po skrivni poti v dolino. Prišel sem mimo vas, pa sem mislil, da so Čimarre in njihovi beli zavezniki. Pohitel sem semkaj, našel delavce zbrane in jim povedal, da prihajajo Indijanci in beli in da mislijo tabor napasti. In prvi, ki je vstopil, je dobil kroglo.«

»Da ste rajši ostali, kjer poper raste! Veliko nesrečo ste zakrivili!«

»Nesrečo —? Kako?«

»O tem se pomeniva pozneje. Sedaj moramo misliti na napad.

»Pravite, da so se Čimarre odpravili v dolino. Torej utegnejo vsak hip priti! Treba se bo pripraviti, da jih spodobno sprejmemo.«

Poklical sem señor Uhlmann, s kratkimi besedami sem mu razložil položaj in v dveh minutah smo bili pripravljene na »obisk«.

Prepričan sem bil, da bodo beli poslali nekaj svojih ljudi na poizvedovanje. Ker niti slutiti niso smeli, da smo že prispeli, smo predvsem spravili

naše konje v kot doline ter postavili Apače in Winnetoua za glavni šotor. Njim so se pridružili tudi Uhlmannovi delavci. Truplo ubogega Old Deatha smo skrili. K potoku smo zavalili sodček petroleja in pripravili steklenico bencina. Sodček smo odprli in določili moža, ki bi naj na dogovorjeno znamenje izlil bencin v petrolej, izpraznil petrolej v potok in ga zažgal. Petrolej gori tudi na vodi, posebej še, če je pomešan z bencinom, potok bi odnesel plameneče valove in razsvetlil dolino. K vhodu smo poslali nekaj najzanesljivejših delavcev na stražo.

Ženski z otrokom smo tudi spravili v kot doline, tam sta bili varni pred krogli. Na zadnji strani šotora smo zrahljali vrvi, s katerimi je bilo platno pritrjeno h kolom, da smo bili v neposredni zvezi z Winnetouom in njegovimi ljudmi.

Vsega nas je bilo nad petdeset mož, torej toliko kakor sovražnikov. Pa oboroženi smo bili mnogo, mnogo bolje. Saj je imel vsak izmed nas puško in samokres, nekateri celo dvocevke, Indijanci pa samo lok in puščice.

Nismo dolgo čakali.

Eden delavcev, ki so pri vhodu stražili, je prišel javit, da bi se dva bela rada predstavila gospodu Uhlmannu. Za belima pa, je pravil mož, se je čul šum in nemir, najbrž da za njima prihajajo Čimarre.

Señor Uhlmann je naročil, naj bela vstopita. Z Langejema in Winnetouom pa smo se skrili za zaveso v kotu šotora.

In vstopila sta — Gibson in Ohlert.

Uhlmann ju je vljudno sprejel in povabil, naj sedeta. Gibson se je predstavil, imenoval se je topot señor Gavilano. Pri povedoval je, da je učenjak, zemljemerec, in da potuje po Mehiki v studijske namene. V gozdu da se je utaboril in neki gambusino, Harton po imenu, je prišel k njemu. Zvedel je od njega, da živijo v bližini beli in da bi morebiti dobil pri njih stanovanje. In ker mu je tovariš zbolel, je

prišel in prosi, da bi vsaj njega seňor Uhlmann za tisto noć sprejel pod streho.

Ni bilo časa, da bi razmišljaj, ali je Gibsonova povest duhovita ali neumna, — stopil sem izza zavese.

Gibson je šinil pokonci in z nemo grozo strmel v mene.

»Ali so bolni tudi Čimarre, ki prihajajo za vami, master Gibson?« sem ga vprašal. »Prav, da ste prišli! William Ohlert bo ostal pri nas, radi vam uslišimo prošnjo. Pa tudi vi bodete ostali. In oba bom vzel s seboj.«

William Ohlert je nem in top obsedel. Ni se zmenil za nič. Gibson pa je koj našel besedo.

»Lopov!« se je zadr. »Tudi tukaj še ne daš miru poštenim ljudem?«

»Molči! Moj ujetnik si!«

»Še ne!« je divje zakričal. »Tule imaš!«

Zgrabil je puško za cev, planil in zamahnil.

Skočil sem in ga sunil s pestjo pod pazduho. Sunek ga je okrenil, zamaha pa nisem mogel več zadržati, puškino kopito je udarilo Williama po glavi. Nezavesten se je zgrudil.

Ljudje so planili v šotor. Kričanje jih je privabilo. Zgrabili so Gibsona.

»Ne streljajte!« sem kriknil. Živega sem hotel imeti Gibsona.

Pa prepozno je bilo.

Strel je počil. V glavo zadet se je Gibson zgrudil.

»Ne zamerite, gospod!« je dejal tisti, ki je streljal. »Tako je v navadi pri nas.«

Strel je bil menda dogovorjeno znamenje med Gibsonom in njegovimi tovariši. Bojni krik Indijancev je jeknil po dolini. Čimarre so bili že čisto blizu šotorov.

Uhlmann je planil ven, njegovi ljudje pa za njim. Streli so pokali, ljudje so kričali. Nasprotnika sta se spoprijela.

Sama sva bila z Ohlertom v šotoru. Pokleknil sem k njemu, da vidim, ali je morebiti mrtev.

Pa žila mu je še bila, le nezavesten je bil. Pomiril sem se, ga položil na posteljo in odšel ven, da pomagam.

Ni bilo treba.

Razliti petrolej je v potoku gorel z visokim plamenom, kakor po dnevi, tako svetlo je bilo po dolini. Čimarre so doživeli vse drugačen sprejem, nego so ga pričakovali. Mnogo jih je že padlo, drugi so se še brezupno borili, večinoma pa so bežali.

Señor Uhlmann je stal pri šotoru in pošiljal svoje kroglice, kjer je le videl kakega sovražnika. Svetoval sem mu, naj nemudoma pošlje del svojih ljudi pod vodstvom Hartona po skrivni stezi v tabor Čimarr in naj jim pripravi zasedo. Čimarre so bežali ob potoku navzdol, delavci bi jih prehiteli in počakali pri konjih na tiste, ki bi se jim posrečilo uiti iz doline.

Señor Uhlmann je koj ubogal.

V treh minutah je bil napad odbit.

Delavci so res zasedli tabor Čimarr in jih primerno sprejeli, ko so pribežali. Ostali so čez noč v taboru. Le Harton se je vrnil.

Niti slutil ni, kdo je edina žrtev ponesrečenega napada. Vzel sem ga s seboj, sedla sva blizu ognjev, ki so jih delavci zakurili, in povedal sem mu, kar je moral zvedeti.

Jokal je kakor otrok. Vse sem mu moral pripovedovati, kako sva se srečala z bratom, kaj vse sva doživela, za vsako besedo je hotel vedeti, ki mi jo je povedal prejšnjo noč. Ljubil je brata, že davno mu je vse odpustil, šel je za gambusina, ker je upal, da ga bo na tem potu še vsaj enkrat v življenju srečal. In ko sva se vrnila v šotor, me je pri truplu rajnega brata prosil, naj tudi njemu bom prijatelj, kakor sem bil niegovemu nesrečnemu bratu.

Drugo jutro sva vzela njegovo sedlo in ga razrezala.

In našla sva listnico, ne posebno debelo, pa zelo bogato. Rajni je zapustil bratu bančna nakazila z zelo visokimi številkami ter točen opis in podroben načrt bonanze, ki jo je našel nekje v Sonori.

Fred Harton je bil milijonar.

Še o Gibsonu in William Ohlertu vam moram povedati.

V žepih mrtvega Gibsona sem našel ves denar, ki ga je dvignil pri raznih bankah na račun Williamaovega očeta, newyorškega bankirja, izvzemši seve vsote, ki sta jih z Williamom porabila za potovanje. Kaj da je pravzaprav nameraval s svojo ubogo žrtvo, tega še danes ne vem. Najbrž bi mi tudi njegova sestra, señorita Felisa Perilla, ne bila znala tega povedati, čeprav je bil z mladim Ohlertom k njej namenjen.

William Ohlert je bil še živ, še vedno pa nezavesten. Zato nisem mogel odpotovati, ostati sem moral pri prijaznem Uhlmannu. Kar mi je bilo čisto včeš. Sem si vsaj lahko odpočil in si ogledal življenje v bogati bonanzi. Šele ko bi si Ohlert opomogel, sem mislil odpotovati z njim v Chihuahuo in ga izročiti zdravniku.

Old Deatha smo pokopali in postavili na njegovem grobu križ iz srebrne rude.

Fred Harton je izstopil iz Uhlmannove službe. Bogat je bil, ni mu bilo treba služiti. Sklenil je, da se bo za nekaj časa naselil v Chihuahui in si odpočil po naporih gambusinskega življenja.

Da sta bila Uhlmann in njegova žena vesela tastovega in bratovega obiska, tega mi ni treba posebej povedati. Langeja sta ostala v bonanzi in stopila v Uhlmannovo službo. Kako se jima je pozneje godilo, ne vem, vsekakor pa mislim, da bolje ko prej v kovaškem poklicu.

Winnetou je ostal še nekaj časa pri meni. Svoje Apače je poslal domov, Uhlmann jih je bogato obdaril.

Fred Harton je nekaj dni po napadu odpotoval v Chihuahuo. Prosil me je, da ga naj na vsak način spremljam v Sonoro in mu pomagam iskati bonanzo, ki mu jo je brat zapustil. Obljubil sem mu vsaj toliko, da ga bom obiskal v Chihuahui.

Črnc Sam je tudi odpotoval s Hartonom. Kako je opravil svoje zaupno poslanstvo, tega ne vem. Tudi tega ne vem, ali se je vobče še kedaj vrnil k señor Córtesiju v La Grange.

In dva meseca pozneje sem bil gost dobrega očeta Benita iz kongregacije El bueno pastor — Dobri pastir — v Chihuahui. Njemu, najizkušenejšemu zdravniku severnih mehiških pokrajin, sem izročil svojega bolnega Williama. In uspelo mu je, da ga je popolnoma ozdravil. Popolnoma pravim, kajti ko se je William zavedel, se mu je vrnilo tudi duševno zdravje. Udarec s puškinim kopitom je ubil njegovo fiksno idejo. Čisto je pozabil, da hoče biti pesnik in še blazen pesnik povrh. In iz zmedenega, norega pesnika se je razvil zdrav, vesel, živahen mlad človek. Tudi očeta se je spet dobro spominjal in kar hrepenel je, da ga kmalu spet vidi.

In dnevno sem pričakoval očeta. Seveda sem mu poslal podrobno poročilo in dobil tudi odgovor, da pride sam po sina, Williamu seveda o tem niti besede nisem povedal. Prosil sem tudi bankirja Ohlerta, naj me razreši moje dolžnosti pri master Josy Taylorju. Ni mi bilo več za detektivski poklic, vse bolj mi je rastlo hrepenenje po svobodnem, nevezanem življenju. Odločil sem se, da pojdem s Hartonom v Sonoro.

Stari Harton me je vzljubil, pristrčno prijateljstvo se je razvilo med nama. Vsak dan me je obiskal v samostanu in se zelo zanimal tudi za zdravje mladega Ohlerta.

William Ohlert pa se je čisto spremenil. O pesniku in pesnikovanju niti slišati ni hotel. In kar je najbolj čudno, popolnoma iz spomina so mu izginili

dogodki od dneva, ko je zbežal iz očetove hiše, pa do trenutka, ko se je prebudil iz nezavesti.

In nekega dne smo sedeli v celici očeta Benita in si pripovedovali.

Tedaj je potrkal vratar in porinil v celico postarnega gospoda.

William je kriknil. Jokajoč je ležal v očetovem naročju, mi drugi pa smo tiho odšli na hodnik.

Pozneje smo si pripovedovali. William Ohlert je pravzaprav samo od mene zvedel, koliko žalostnih in grenkih ur je povzročil očetu. Pa vse je bilo pozabljeno. Roko v roki sta sedela oče in sin.

Detektivski zavod Josy Taylor me je odpustil iz službe in bankir Ohlert mi je izplačal častno nagrado. In nemudoma sem obljubil Hartonu, da ga bom spremljal v daljno Sonoro. Winnetou pa je odpotoval na Rio Pecos.

Seveda sem si iz srca želel, da bi naju bil spremljal še nekdo drug, — stari scout Old Death.

III.

Tod in tam.

Mnogo, zelo mnogo zanimivega sva s Hartonom doživela v Sonori. Pripovedoval bi vam o najinih doživljajih, pa, ker je ta knjiga posvečena spominu mojega rdečega brata Winnetoua, in ker hočem v njej pripovedovati le take dogodke, pri katerih je bil tudi Winnetou poleg, bom svoje doživljaje v mehiški Sonori priobčil ob drugi priliki, ker tistikrat Winnetoua ni bilo poleg, na tem mestu pa le poročam, da sva s Hartonom končno in po dolgih trudih, naporih in bojih le našla bonanzo, ki jo je Old Death poiskal za brata.

Bonanza je bila zelo izdatna. Seveda jo je bilo treba šele izkoristiti, treba je bilo delavcev, orodja in predvsem primernih bivališč, poskrbeti je bilo treba za zvezo s Chihuahuo in še mnogo druga, kar zahteva obrat v takem rudniku.

Fred Harton mi je ponujal, naj ostanem pri njem. Pa za tak posel mi ni bilo in tudi časa nisem imel, mudilo se mi je k Winnetouu na Rio Pecos. Ker pa sem pomagal Hartonu bonanzo iskati, sem imel po običajih rudosledcev pravico do deleža. Prodal sem ga Hartonu in dobil lepo vsoto, obilo me je odškodovala za denar, ki mi ga je vzel brodolom v mehiškem zalivu.

Poslovil sem se od Fred Hartona, le nerad me je pustil iti, in potoval na Rio Pecos v pueblo Apačev. Tudi na tem potovanju sem marsikaj doživel, pa končno le zdrav in cel prispel k Apačem.

Prisrčno so me sprejeli, Winnetoua pa ni bilo doma, obiskoval je sosednje apaške rodove.

Ostal sem nekaj dni v pueblu, kakor brata so me imeli in vabili so me, naj počakam, da se Winnetou vrne. Pa čakati bi bil moral pol leta in ker takega brezdelja nisem vajen, sem odpotoval in obljubil, da se vrnem, ko bo Winnetou doma.

Prepotoval sem zapadne države Colorado in Kansas in prišel v St. Louis. Med potom sem se seznanil z Angležem Emery Bothwellon, izobraženim, drznim in podjetnim gentlemanom, ki je prav kakor jaz tudi rad potoval, le da je imel za potovanje mnogo več denarja na razpolago ko jaz. Kmalu sva si bila dobra prijatelja in domenila sva se, da skupno obiščeva Alžerijo in Sahâro. Res sva se, kakor bom še pozneje pripovedoval, sešla čez nekaj mesecev v Sahâri.

Vse kar sem z Winnetouom in pozneje s Hartonom in Bothwellom doživel, se je razzvedelo po zapadu in tudi po vzhodu in ko sem prišel v St. Louis, sem se kar čudil, kaj vse so ljudje pripovedovali o Old Shatterhandu. Posebno moj stari prijatelj mr. Henry, puškar, je bil ves iz sebe, da je njegov greenhorn tako zaslovel, tisti, ki ga je pravzaprav on poslal na divji zapad. Bil sem seveda vsak dan njegov gost, vse dokler sem se mudil v St. Louisu. In nekoč mi je s svojo šegavo, pol robato pol dobrovoljno hudomušnostjo pravil:

»Pa se še čudite svoji slavi —! Tak dečko kakor ste vi —! Ti doživi tale človek v enem samem mesecu več ko izkušeni westmani v dvajsetih letih, gre skozi vsako nevarnost zdrav in cel skozi kakor krogla skozi pivnik, mlad greenhorn je še, pa se kosa s starimi westmani, preobrne vse krute in krvave zakone divjega zapada in prizanaša tudi najhujšemu sovražniku, — pa zija od čudenja, da se povsod o njem govori!

Povem vam, še slavnega Old Firehanda ste prekosili, čeprav ste bili samo nekaj mesecev na zapadu in čeprav je Old Firehand še enkrat toliko star ko vi! In veseli me, zelo me veseli, da je tako in da slišim o vas govoriti, kajti jaz sem tisti, ki vas je poslal na pot slave. Ponosen sem na vas, veste!

In hvaležen vam bom za veselje, ki ste mi ga napravili! Poglejte, kaj imam tule!«

Odprl je omaro in vzel iz nje — prvo izgotovljeno repetirko s petindvajsetimi strelji, ki jo je po sebi imenoval Henryjevo repetirko. Razložil mi je njen ustroj, mi pokazal, kako se nabija in kako se strelja z njo, ter me peljal na strelišče, kjer sem jo moral poskusiti in oceniti.

Seveda sem bil repetirke silno vesel, toda ponovno sem ga opozoril, kako usodna utegne biti taka brzostrelna puška za divji zapad, za njegove rdeče prebivalce in divjačino, če bo puška vsakomur naprodaj, tudi lopovom, ki s slabimi nameni hodijo na zapad.

Pokimal je.

»Vem vem! Saj ste mi že pravili o tem! Nisem pozabil! Pa nič se ne bojte! Henryjeva repetirka ne bo naprodaj, ne bom prodal patenta, tudi sam je ne bom izdeloval, razen morebiti nekaj komadov.

Prvo repetirko, tole tukaj, pa podarim vam, veste! Ste proslavili mojo medvedarico, jo vam bom tudi poklonil. In repetirko povrh. Prepričan sem, da vam bodeta puški tam onstran Misisipija še mnogo koristili!«

Kajpada sem bil velikodušnega daru silno vesel. Tudi sprejel sem ga. Medvedarica in repetirka sta me odslej spremljali na vseh mojih potovanjih po Ameriki in po Orientu in za velik del svojih uspehov se moram zahvaliti temu izvrstnemu orožju.

Pa zaenkrat se mi je zdelo potrebno, da svojega prijatelja na nekaj opozorim.

»Prav nič ne dvomim,« sem dejal, »da mi bodo puški na zapadu silno koristili, mr. Henry! Ampak —.«

Nagubal je čelo.

»Kaj ampak —?«

»Ampak če mi jo mislite podariti samo za dežele onstran Misisipija, ju zaenkrat še ne smem sprejeti.«

Čudil se je.

»Ne —? Zakaj ne?«

»Ker zaenkrat še ne pojdem na zapad.«

»Ne na zapad —? Kam pa, če smem zvedeti?«

»Najprvo domov, potem pa v Afriko.«

»V Af — Af — Af —!«

Pozabil je zaklopiti usta, nem je strmel v mene.

»Ali se vam je zmešalo —?« je končno le spet našel besedo. »Se mar mislite pohotentotiti —? Ali pozamoriti?«

»Ne. Ampak mr. Bothwellu sem obljubil, da se snideva v Alžirju. Sorodnike ima tam. Potovala bova po Alžeriji in po Sahâri.«

»In tam vas bodo požrli levi in nilski konji!«

»Pshaw —! Nilski konj ni mesojed, pred njim sem čisto varen. Sicer pa nilski konj, kakor veste, ne živi v peščeni Sahâri, ampak plava po Nilu.«

»Toda levi —!«

»V pravi Sahâri levov ni. Roparica potrebuje vodo, te pa v puščavi ne najde.«

»Vem, da potrebuje vodo! Sirupa menda ne pije!

Toda,« je trdovratno nadaljeval, »pri takem potovanju gre še za vse kaj druga!«

»Na primer —?«

»Na primer za jezikovno znanje. V Alžeriji govorijo francoski, kajne?«

»Da.«

»In v puščavi —?«

»Arabski.«

»Arabščini pa niste kos —!«

»Zakaj ne? Učil sem se arabščine. In moj učitelj velja za najboljšega arabista v Nemčiji.«

»Vrag vas vzemi! Ne pridem vam do živega!

Pa — še nečesa sem se spomnil. Ne boste mogli potovati v tisto deželo peska in žeje!«

»Zakaj pa spet ne?«

»Denarja nimate!«

»Imam ga!«

»Oho —!«

»Da!«

»Kje neki bi ga bili dobili?«

»Saj sem vam pravil o Hartonu in o bonanzi. Prodal sem mu svoj delež, lepe denarje sem dobil za njega. In na detektiva ne pozabite! Mr. Josy Taylor mi je izplačal bogat honorar in bankir Ohlert je pridjal še prav izdatno nagrado iz hvaležnosti, da sem mu sina rešil. Dovolj imam, da pridem domov in v Afriko in tudi nazaj.«

Jezno je zakrilil z rokami.

»Torej pa le pojdite, le pojdite v tisto vašo Sahâro! Ne morem razumeti človeka, ki sili v njo! Pesek, pesek in nič druga ko pesek! In milijoni puščavskih bolh! Ali ni lepše, mnogo lepše, tu pri nas —?

Le pojdite! Ločena sva! Kajti kdo ve, če se še kedaj spet vrnete iz tiste, tiste — dežele!«

Ves jezen in razburjen je stopical po sobi z rokama na hrbtu, godel nerazumljive besede, pa zamahnil sedaj z eno, sedaj z drugo roko zaničljivo po zraku.

Pustil sem ga. Saj sem ga poznal. Dobrodušen človek je bil in njegova dobrodušnost mu ni dala, da bi bil dolgo jezen na mene.

Res se je kmalu spet pomiril, obstal pred menoj in vprašal:

»In medvedarica —? Ali jo boste rabili v tisti puščavi?«

»Seveda!«

»Jo hočete vzeti s seboj?«

»Z veseljem!«

»In repetirka —? Mislite, da bi vam utegnila koristiti?«

»Seveda!«

»Jo hočete imeti?«

»Njo še prav posebno rad!«

»Torej pa vzemite obe! Tule —! Pa glejte, da odidete! Poberite se odtod in ne pridite mi nikdar več pred oči, če nočete, da vas vržem skozi vrata, vi — vi — vi neumni puščavski osel vi!«

Potisnil mi je puški v roke, odprl vrata, me sunil ven in jih zaloputnil za menoj.

Prav nič nisem bil užaljen. Mirno sem šel po stopnicah in na ulico. Vedel sem, kaj bo storil.

Ko sem bil na ulici, je res pomolil glavo skozi okno in mi zaklical:

»Saj pridete zvečer spet k meni?«

»Seveda!«

»Well! Vam skuham pivovko na samovarju. Saj vem, kako dobro vam tekne!

Sedaj pa glejte, da odidete odtod!«

In ko sem nekaj dni pozneje prišel po slovo, sem mu moral besedo dati, da se čez pol leta vrnem v države in da ga obiščem, če me ne bo kaj čisto posebnega zadržalo.

In izpolnil sem mu obljubo.

Obiskal sem svoje domače ljudi, šel v Afriko in se čez pol leta točno spet pojavil v njegovi sobici.

Silno me je bil vesel. Pripovedovati sem mu moral svoje doživljaje in ves ponosen je bil, ko sem mu pravil, kako koristni sta mi bili puški v boju z roparskimi beduini in da sta zasloveli celò po Alžeriji.

Povedal mi je, da ga je Winnetou obiskal. Moj prijatelj mu je naročil, naj pridem za njim na Rio Suanco, kjer da bo na lovu z Apači.

Koj sem se odpravil na Rio Suanco.

Tri tedne sem rabil za pot, tabor Apačev pa sem kmalu našel.

Pokazal sem Winnetouu svojo novo puško. Zelo vesel je bil repetirke, ni si pa želel, da bi jo tudi sam imel. Najbolje bi bilo, je dejal, če bi mr. Henry vobče nobene repetirke več ne izdelal. Prav istih misli je bil o takem brzostrelnem orožju kakor jaz.

Tudi sam mi je pripravil veliko veselje. Poklonil mi je krasnega vranca, ki ga je nalašč za mene vzel s seboj na Rio Suanco, čistokrvnega mustanga, najskrbneje šolanega v indijanski dresuri. Ime mu je bilo Swallow, lastovka, ker je bil nagel kakor lastovka.

Udeležil sem se lova na bizone, si počil od tritedenskega potovanja in se naučil marsikatere lovske skrivnosti Indijancev.

Po lovu je bil Winnetou namenjen k Navajom, ki tudi spadajo k veliki družini apaških rodov. Sprli so se z bratskim rodom, z Nijorami, in Winnetou, vrhovni poglavar vseh Apačev, bi jih naj spet spravil. Domenila sva se, da ga bom spremljal.

Pa zgodilo se je drugače.

Nekaj dni pred odhodom so naleteli na nas beli, večjo pošiljatev zlata so spremljali iz kalifornijskih rudnikov na vzhod. Seveda so se silno prestrašili, ko so nepričakovano zagledali Apače, pa se koj pomirili, ko so čuli imeni Winnetou in Old Shatterhand.

In tedaj sem se prepričal, da sta najini imeni res na dobrem glasu.

Beli so me namreč prosili, da bi jim bil za scouta in jih spremljal do trdnjave Scott, seveda za dobro nagrado. Ni mi bilo, da bi se ločil od Winnetoua, saj sem ga komaj spet našel. Pa Winnetou, moj učitelj, je bil ponosen, da mi ljudje že toliko zaupajo, še sam je silil v mene, naj ponudbo sprejmem. Ko bi me več ne potrebovali, me je tolažil na moje ugovore, lahko spet pridem za njim. Čakal bo na mene na Gravel preriji, zapadno od Missourija, kjer je nameraval

obiskati svojega starega prijatelja Old Firehanda, ki da se trenutno mudi v tistih krajih na lovu.

Ker je torej sam tako hotel, sem sprejel službo in šel za scouta, prvikrat v življenju.

Srečno sem pripeljal bele v trdnjavo Scott. Seveda sem doživel marsikako prasko z rdečimi in se prebil skozi mnoge nevarnosti, ki pa sem jih vzel na lastne rame. In nekajkrat je bilo, da sta me le brzo-strelna repetirka in nagli Swallow rešila smrti.

IV.

Goreča reka.

In nato sem spet sam potoval.

Iz trdnjave Scott sem se obrnil na sever, po državah Kansas in Nebraska. Tam leži ozemlje krvoločnih Sioux Indijancev. Nekaterikrat sem se srečal z njimi in da nisem imel brzega Swallowa, bi ne bil odnesel zdrave kože.

Winnetou mi je pravil, da bom prišel mimo petrolejskih vrelcev, ki so jih prav tistikrat načeli. Lastniku da je ime Forster in v nanovo nastali naselbini da bom našel tudi dobro založen store, — prodajalno — kjer se lahko založim z vsem, kar se potrebuje na zapadu.

In tistega večera, ko se je začel eden mojih najzanimivejših doživljajev, se mi je zdelo, da sem blizu petrolejske naselbine, vsaj po tem, kakor mi jo je Winnetou opisal. New Venango ji je bilo ime, ležala je v eni tistih globeli, ki jih bluff imenujejo in ki so podobne razpokam v preriji, tako nenadoma in globoko so zarezane v ravni svet. Navadno teče po njih potok, ki je globel tudi povzročil, ki pa izgine med skalami in le redkokedaj prispe do večje reke.

Ves tisti dan sem že blodil po preriji in iskal petrolejsko globel, pa sledu nisem našel o njej. Enakomerno in ravno se je širila prerija, poraščena z rumenimi divjimi solnčnicami, nikjer ni bilo videti, da bi svet padal.

Swallow je potreboval počitka, tudi sam sem bil utrujen, blodenje po preriji me je izmučilo, res koprnel sem že po naselbini, kjer sem upal da bom na-

šel vsaj za en dan udoben počitek. Tudi municije mi je že zmanjkovalo in nič kaj prijetno bi mi ne bilo, če bi se srečal z rdečkarji.

Že sem obupal, da bom našel naselbino, pripravljaj sem se, da bi prenočil kar sredi prerije, ko je Swallow dvignil glavico in boječe prhnil. S tem znamenjem opozarja dobro dresiran prerijski konj svojega jezdeca, da se bliža živo bitje.

V hipu sem ga ustavil in pogledal po obzorju.

Ni mi bilo treba dolgo iskati.

Zunaj na preriji sem opazil dva jezdeca. Tudi sama sta me že najbrž opazila, v skoku sta se bližala. Predaleč sta še bila, da bi ju bil s prostim očesom razločil, vzel sem daljnogled.

In ves začuden sem videl, da je eden izmed jezdecev čisto mlad, še skoraj otrok.

»Vraga —!« mi je ušlo. »Otrok — pa sredi divje prerije! Tak pojav je pa tod izredno redek! In otrok je povrh še v popolni trapperski obleki —.«

Pomirjen sem porinil samokres nazaj za pas. Moja previdnost je bila nepotrebna.

Ugibal sem.

Odkod se je vzel otrok —? Ali je njegov starejši spremljevalec — star je bil, to sem videl v daljnogledu — ali je eden izmed tistih yankeejskih posebnežev, ki so zmožni vsega, kar je izredno in nenavadno, pa je peljal svojega sinčka ven v divjino na sprehod —? Ali pa je morebiti flats gost, duh prerije, ki Indijanci v njega verujejo in ki jezdi ponoči na plamenečem konju, po dne pa se prikazuje v vseh mogočih varljivih podobah na preriji in v gozdovih ter zapeljuje bele ljudi v pogubo —. In otrok pa je žrtev, ki jo je ugrabil belim ljudem na vzhodu?

Skrbeče sem pogledoval po svoji zunanosti. Žal ni bila prav nič taka, kakršna se spodobi, če je človek v družbi gentlemanov. Na ameriškem vzhodu ali pa vsaj v Evropi bi me bila policija nemudoma zaprla.

Moji mokasini so se sčasoma navadili na zelo prostodušno odkritosrčnost in so brez vsakršne sramežljivosti razkazovali moje bose noge, hlače so se bleščale od bizonovega loja in druge maščobe, ker sem se navzel hvalevredne navade lovcev, da sem jih pri obedu uporabljaj za obrisačo in mizo obenem, moja vreči podobna lovska srajca je že mesece sem potrpežljivo prenašala vročino in mraz, solnce, dež in veter in je bila podobna strašilu za v zeljnik, bobrovka, ki je pokrivala mojo glavo, mi je bila prevelika, da mi je lezla na ušesa in na oči, izgubila je večji del svoje dlake in se je zelo v svojo škodo prav intimno seznanila z različnimi taborskimi ognji.

Tak sem bil —. Kaj si bodeta gentlemana mislila o meni —?

K sreči nisem šel na slavnostno gledališko predstavo newyorškega opernega gledališča, ampak v samotni New Venango, ki leži na preriji med Black Hills in Skalnim gorovjem. In tudi časa ni bilo, da bi se bil jezil ali pa kaj popravil na svoji zunanosti, kajti nisem še bil čisto gotov s svojim opazovanjem, ko sta že pridirjala in se ustavila pred menoj.

Otrok je dvignil jahalno palico v pozdrav in mi zaklical z jasnim, svežim glasom:

»Good day, sir! Česa pa iščete tako napeto na svoji častivredni zunanosti?«

»Your servant, možek! Zapiram si oklep, da bi mi vaši pogledi ne škodovali.«

»Torej vas je prepovedano ogledovati?«

»O ne, prav nič ni prepovedano. Pa seveda mora biti tudi meni ogledovanje dovoljeno.«

»Kajpada! Do viteza z bobrovo čelado in v bleščečem se oklepu mora biti človek vedno vljuden. Le kar odprite svoj naličnik, pa me poglejte od vseh strani!«

»Hvala! Torej pa se zaenkrat poglejmo, kolikor srce poželi. Moj užitek bo seveda večji ko vaš, kajti

vaša zunanost je vsekakor gentlemanlike in zanimivejša ko moja.«

Dvignil sem vranca, da se je zasukal na zadnjih nogah krog svoje osi, pa dejal:

»Takole —! Tule me imate od vseh strani, na konju in v naravni velikosti! Kako sem vam všeč?«

»Počakajte pa še mene prej pogledjte!« se je nasmejal.

Tudi sam je dvignil konja in ga drzno zasukal na zadnjih nogah, prav kakor sem jaz storil.

»Predstavila sva se drug drugemu,« je nadaljeval, »sedaj pa povejte, kako jaz vam ugajam!«

»Hm —! Ni slaba! Vsaj čisto pripravi se mi zdite za tale kraj. In jaz?«

»Tako tako —! La la —! Le čuvati se mora človek, da vam ne pride bliže, nego gotovi pomisleki dovoljujejo.«

»Da, če človek odšteje moža, je jezdec čisto dober!« se je tedaj oglasil tudi njegov spremljevalec s prezirnim glasom in občudovaje gledal vranca.

Nisem se zmenil za žalitev. Le mlademu jezdecu sem odgovoril, ki je vkljub svoji mladosti kazal že olikanost v obnašanju in govorjenju.

»Vaši pomisleki, sir, so čisto upravičeni. Moja zunanost je res precej zanemarjena. Pa mislim, da jo opravičuje divjina.«

»Divjina? Torej ste tujec tod?«

»Tujec, da! In sicer tako zelo tujec, da že ves dan zaman iščem pravo hišno številko.«

»Torej pa pojdite z nama! Kmalu se bodete prepričali, da tale divjina v resnici ni tako ogromna, kakor mislite, in da ste že čisto blizu prave hišne številke.«

Obrnil je konja v smer, v kateri sem tudi sam do tedaj jezdil. Menda nisem bil daleč od kake nasebine. In pokazati mi je hotel, da je dober jezdec. Jezdil je v elegantnem koraku, nato v diru in nato v skoku, vse z lahkoto, kot da je priraščen na konja.

Swallow mu je igraje sledil, čeprav je bil od ranega jutra na nogah. Da, dobra živalica je menda razumela, da gre za preizkušnjo, čisto sama po sebi je nazadnje pohitela, da je deček zaostal.

Občudovaje je ustavil konja in vzkliknil:

»Res, izvrstnega konja imate, sir! Ga prodate?«

Čudno vprašanje —!

»Za nobeno ceno, sir!«

»Pustite tisti naslov!«

»Čisto kakor se vam ljubi! Mustang mi je predragocen, da bi ga prodal. Iz marsikatere smrtne nevarnosti me je že rešil, življenje mu dolgujem. Ni naprodaj.«

»Indijansko šolo ima!« je pravil in ga strokovnjaški gledal. »Odkod pa ga imate?«

»Od Winnetoua, poglavarja Apačev.«

Zavzet me je pogledal.

»Od Winnetoua —? Kje pa ste bili z njim skupaj?«

»Nazadnje ob Rio Suanci.«

»Hm —!« je dvomil. »Winnetou je najslavnejši in najbojevitejši Indijanec med Sonoro in Columbijo —. Nimate podobe, sir, da bi bili znani s takim možem!«

Smehljaje sem gledal otroku v obraz.

»Zakaj ne?«

»Sodil sem, da ste surveyor — zemljemerec — ali pa kaj sličnega. Ti ljudje so zelo sposobni, pogumni in izkušeni, pa človek, ki sam potuje med Apači, Nijorami in Navaji — tak človek mora biti že nekaj več. Vaš bleščeči se samokres, lični nož tamle za pasom in vaše svetle puške in že celo pa vaša elegantna drža v sedlu — vse to se malo ujema s tem, kar je človek vaju videti pri pristnih, pravih trapperjih in westmanih —!«

Nasmehnil sem se. Fantič je govoril, kot da pozna že najmanj cel rod prerijskih lovcev in stezosledcev.

»Priznam, da sem res takole bolj priložnosten lovec. Pa moje orožje ni čisto slabo. Dobil sem ga na Front Streetu v St. Louisu in če se na orožje razumete, kakor kaže, boste vedeli, da se tam za dober denar tudi res dobro blago dobi.«

»Hm —! Sodim, da pokaže blago svojo kakovost šele, če pride v prave roke. Kaj pravite k tejle pištoli, sir?«

Potegnil je iz torbe staro, zarjavelo pištolo, ki je bila vse bolj podobna krepelcu ko pa strelnemu orožju.

»K tisti pištoli kaj da pravim —? Stara je, menda še iz dobe rajnega Poccahonte. Pa kdor je je vaju, še lahko marsikaj pogodi z njo. Videl sem Indijance, pa tudi trapperje, ki so z najneverjetnejšim in najrevnejšim orožjem čudovito dobro streljali.«

»Torej pa povejte, ali so znali tudi takole!«

Obrnil je konja, zdirjal v krogu okoli mene, dvignil pištolo in ustrelil, še preden sem prav slutil, kaj namerava.

Moja oguljena bobrovka je dobila rahel sunek in na tla je padel cvet, ki sem ga za njo zataknil.

Fantič me je očitno izzival s svojimi strelnimi vajami, rad bi bil vedel, kaj naj sodi o »priložnostnem lovcu« in o njegovem pogumu —.

Malomarno sem dejal:

»Mislim, tako bo znal vsakdo, ki se je vsaj nekoliko vadi. Ne bo pa vam vsakdo ponudil svoje kučme za tarčo. Lahko bi bila slučajno pod njo tudi glava —. Streljajte torej v bodoče na kučme le tedaj, če ste prepričani, da tisti vaš krepolec tamle tudi v resnici z vsakim strelom pogodi!«

»Wherefore — čemu —?« se je tedaj oglasilo za menoj.

Otrokov spremljevalec je bil, jezdil je neokretno, slokonogo mrho, zaostal je, ko sva se z otrokom podila po preriji, in počasi prišel za nama. Čul je moje zadnje besede.

Prezirljivo je nadaljeval:

»Glava takegale prerijskega človeka z bobrovko vred ni vredna niti strela iz pištole.«

Suh, dolg človek je bil, z dolgim vratom in tenkimi, stisnjenimi ustnicami, pristen yankee.

Pravzaprav bi mu bil moral odgovoriti s pestjo. Pa prezirljivi yankee je bil gotovo v kaki rodbinski zvezi s fantičem. In fantič mi je bil zelo všeč. Njemu na ljubo se nisem zmenil za žalitev, molčal sem. Toda zdelo se mi je, da fant moje molčanje napačno razume. Po njegovem obrazu je šinilo nekaj, kar ni bilo ravno posebno laskavo za mene.

Ves doživljam se mi je zdel neverjeten in čuden. Da sem bral kaj takega v knjigah, bi bil dejal, pisatelj si je izmislil same nemogoče reči. Vsekakor, tako sem sodil, je bila kaka naselbina blizu. Nisem čul, da bi bili tam okoli kje Indijanci izkopal bojno sekiro. Zato si je pač otrok upal na izlete v prerijo.

Zanimal me je. Poznal je zapad, izurjen in šolan je bil v ročnostih in spretnostih, ki jih zapad zahteva, streljal je dobro, jezdil tudi. Zasadil sem, da živi v čisto nenavadnih razmerah.

Pa kdo je bil —? In kdo so bili njegovi ljudje —? Z največjo radovednostjo sem ga opazoval.

Jezdil je za pol konjske dolžine pred menoj in zahajajoče solnce je z zlatim sijajem oblivalo njegovo kodrasto glavo. Njegova polt je bila temna, nalahno so se videle ličnice. Vkljub mladostni nežnosti so kazale poteze njegovega obraza veliko odločnost in samozavest, ki je dala sklepati na zgodnjo dozorelost duha in močno voljo. Vsaka njegova kretnja je pričala o samostojnosti in premišljenosti.

Ta otrok ni bil več otrok —. Mož je bil. Čeprav gotovo ni imel več ko štirinajst let.

Nekaj časa smo molče hiteli po preriji, otrok in njegov spremljevalec nekoliko naprej, jaz pa za njima. Nenadoma je pridržal konja.

»V New Venango ste namenjeni, sir?«

»Da.«

»In iz savane prihajate?«

»Da.«

»Pa westman niste?«

Nasmehnil sem se.

»Ali imate tako bistro oko za westmane, da si upate brezpogojno pogoditi, kdo je westman in kdo ne?«

»In Nemec ste?«

»Da. Najbrž govorim tako slabo angleščino, da koj slišite Nemca iz nje, kajne?«

»Slaba ravno ni, vaša angleščina, pa pozna se ji, da ni vaš materni jezik.

Ako vam je ljubo, lahko govoriva v vašem maternem jeziku.«

Začudil sem se.

»Kaj —? Rojaka sva si?«

»Moj oče je Nemc. Rojen pa sem v Quicourtu. Moja mati je bila Indijanka iz rodu Asineboin.«

Torej mešane krvi je bil —.

Tedaj sem razumel značilne poteze v njegovem obrazu in njegovo temno polt, pa tudi njegovo govorjenje in ves njegov nastop. V krvi mu je bilo življenje zapada, od mladih nog je živel v divjini —.

Njegov oče je torej še živel, mati pa mu je umrla. Vsaj tako sem sklepal iz njegovih besed. Pa kdo je njegov oče —?

Usoda me je seznanila z nenavadno zanimivim slučajem, bral sem prve liste romana, kakršen se dogodi pač samo na divjem zapadu —.

Ni bila več radovednost, napeto zanimanje je bilo tisto, kar mi je vzbujal izredni otrok.

Dvignil je roko in pokazal v daljavo.

»Poglejte tjale! Ali vidite dim, ki se tamle dviga? Kakor bi iz tal prihajal.«

»Tamle —? Da! Torej je tamle končno tisti bluff, ki sem ga ves dan iskal. In na njegovem dnu leži New Venango —?

Ali poznate Emery Forsterja, — petrolejskega princa?«

»Nekoliko. Oče je bratove žene, ki živi v Omahi. Trenutno stanujem pri Forsterju. Na obisku sem bil pri bratu v Omahi.

Forsterja iščete? Imate posle z njim?«

»Z njim ne. Le store bi rad obiskal, ki je v New Venangu. Vprašal sem po Forsterju, ker je eden najbogatejših petrolejskih magnatov tod okoli in ker me vsekakor zanima.«

»Torej ga še ne poznate?«

»Ne.«

»Pa ste ga že videli.«

»Ne še.«

»Pač. Prav sedajle ga vidite. Tamle na vaši strani jezdi. Nisem vam ga predstavil, pa ne bodete mi zamerili. Prerija se ne briga za osebnosti.«

»O tem pa drugače mislim ko vi!« sem ugovarjal, ne da bi se le količkaj zmenil za yankeeja, čeprav sem sedaj vedel, kdo da je. »Mislim celò, da je prerija vzgojila svojim ljudem zelo ostro razločevanje med človekom in človekom. Merilo za to razločevanje seve ni možnja, ampak tisto, kar človek na preriji velja.

Dajte enemu vaših nadutih petrolejskih magnatov takole pištolo v roke, kakor jo imate na primer vi, pa ga pošljite na zapad — vkljub svojim milijonom bo podlegel. Toda vprašajte enega naših slavnih westmanov, ki gospodarijo s puško v roki na brezkončni preriji, vprašajte ga za denarjem, — v obraz se vam bo smejal. V krajih, kjer človek prav toliko velja kakor nevarnost, ki mu grozi, tam je na primer moja plešasta kučma več vredna ko cel tucat petrolejskih vrelcev.

Mislím da me razumete. V preriji pač ne piše družabnega zakonika plesni učitelj, ampak bowie-knife.«

Z bleščečimi se očmi je ošinil deček Forsterja in nato mene. Opazil sem, da sem mu govoril iz dna duše.

Vkljub temu je dostavil majhen popravek.

»Ne bom vam ugovarjal, sir, čisto prav ste povedali. Westman ne vpraša za denarjem. Navadno ne. Pa so med njimi, med trapperji in lovci, ljudje, ki se ne smejejo, če jih vprašate za denarjem —.

Ali ste kedaj o Old Firehandu čuli?»

»Kako da bi naj ne bil čul —? Eden najslavnejših westmanov je. Videl pa ga še nisem.«

»No, glejte! On in Winnetou, torej beli in rdeči, sta med tistimi, ki jih mislim. Vsak kot poznata v gorovju in pokažeta vam lahko najdišča, ki o njihovem bogastvu živa duša ne ve. Ne vem, ali bi kateri izmed njiju menjal s kakim petrolejskim princem —.«

»Pshaw, Harry —!« se je oglasil Forster. »Upam, da ne nameravaš posebej koga razžaliti —!«

Deček ni odgovoril.

Hladno sem dejal:

»Takle petrolejski magnat bi zlatih in srebrnih zakladov v gorah gotovo ne našel. Dobro bi si premislil, preden bi tvegäl življenje in jih šel iskat.

Sicer pa morate priznati, master, da vaš odgovor moje besede le potrjuje. Westman utegne najti ležišča srebra in zlata, na misel pa mu ne bo prišlo, da bi za take zaklade prodal svojo svobodo, ki mu je nad vse.

Toda tamle je New Venango! Cilj mojega in tudi vašega potovanja.«

Prišli smo na rob globoke soteske. Čisto nepričakovano se je vdirala v prerijo. Ozki ponvi je bila podobna, visoke, strme stene so jo obdajale, pre-

cejšen potok je tekel po njej in se izgubljal med skalovjem.

Na dnu kotline je ležala naselbina New Venango. Mislil sem si, da bo večja. Na gornjem koncu je stala naprava s podtalnim svedrom, s polno paro je deloval. Sredi kotline sem videl stanovanjske hiše, tovarniška poslopja, skladišča in drugo, kar je za pridelovanje petroleja potrebno. Naokoli so ležali sodi, prazni in polni, doge, obroči itd.

»Da!« je dejal Harry. »Tamle doli je naš bluff. In tamle vidite store, pa tudi restavracija je v njem, hotel in vse, kar si želite.

In tule pelje pot navzdol. Nekoliko strma je, razjahati bomo morali, pa smrtnonevarna ni.

Pojdete z nami?«

»Seveda.«

Skočil sem iz sedla. Tudi Harry je bil koj na tleh.

»Peljite konje za vajeti!« me je poučeval.

»Ne bo treba. Swallow bo šel sam za menoj. Le stopite naprej!«

Prijel je konja za vajeti in se spustil po strmi stezi. Moj vranec je sam stopal za menoj. Forster je počasi in boječe lezel za nama in vlekel svojo mrho za vajeti. Občudoval sem gibčne in varne kretnje Harryjeve. Vajen je bil takih potov. Na vzhodu gotovo ni imel prilike, da bi se bil vadil v takih plezalnih turah. Vse bolj me je zanimal.

Na dnu doline smo spet zajahali in zdirjali proti naselbini.

Poslovil sem se. Mislil sem, da pojdeteta naravnost domov, nisem jima hotel biti v nadlego. Povrh sem imel samo v trgovini opravka, naselbina sama me ni zanimala.

Pa Forster me je ustavil.

»Počakajte, mož! Z vami bova šla v store. Nekatere malenkosti še moram urediti z vami. Pojdimo!«

Mladi Harry me je zelo zanimal, čisto ljubo mi je bilo, da sem še lahko bil nekaj časa v njegovi družbi. Za oholega yankeeja pa mi ni bilo, niti vprašal ga nisem, katere da so tiste malenkosti, ki jih misli z menoj »urediti«.

Pa mi ni bilo treba dolgo čakati. Koj sem zvedel, kaj namerava.

V nekaj minutah smo bili pred trgovino. Store and boardinghouse, tako je bilo s kredo napisano na vrata preproste lesene stavbe. Trgovina je bila res obenem tudi »hotel« in »restavracija«, ako bi bilo dovoljeno, počastiti leseno kolibo s takimi visokodonečimi naslovi.

Razjahal sem. V hipu je bil Forster na tleh.

Prijel je Swallowa za uzdo.

»Kupil bom vašega konja. Koliko zahtevate za njega? Vsako pametno ceno plačam!«

»Ni naprodaj.«

»Dve sto dolarjev vam dam.«

Smeje se sem odkimal.

»Dve sto petdeset!«

»Ne trudite se, sir!«

»Tri sto!«

»Pravim, da ni naprodaj.«

»Tri sto vam dam pa vse bom plačal, kar bode kupili v trgovini!«

»Ali res mislite, da bo pravi westman prodal svojega konja, ki brez njega pogine v divjini?«

»Pa vam dam še svojega konja povrh!«

»Obdržite svojo mrhol! Niti dlake s svoje stare bobrovke ne dam za njo!«

Jezno je udaril z nogo ob tla.

»Konja moram imeti, vam rečem! Ugaja mi.«

»Rad verjamem, da vam je všeč. Dobili pa ga ne bode. Prerevni ste, da bi ga plačali.«

Ošinil me je z očmi, ki bi me naj bile menda ustrahovale. In oholo je dejal:

»Prereven —? Ali niste čuli, da mi je ime Emery Forster —? Kdor me pozna, ve prav dobro, da si lahko kupim sto takihle mustangov.«

»Mar mi je za vašo mošnjo! In če ste res tako bogati, da si lahko kupite dobrega konja, pa pojdite h konjskemu trgovcu! Dal vam jih bo na izbiro. Mojega vranca pa pustite pri miru!«

»Nesramen človek ste, veste! Takle postopač, kakor ste vi, ki mu prsti gledajo iz čevljev, naj bo zadovoljen, če dobi denar za nove škornje, in še poceni denar povrh! Bo vsaj enkrat v življenju na pošten način prišel do poštene obleke!«

»Emery Forster, pazi na svoj jezik! Sicer boš tudi ti vsaj enkrat v življenju na pošten način zvedel, da je človek, ki po tvojem mnenju ni vreden strela iz pištole, da je tak človek, pravim, zelo hiter, če je treba s takim novcem plačati!«

»Oho, fante —! Tukaj nismo na savani, kjer lahko vsak lopov počenja, kar se mu zljubi! V New Venangu sem jaz gospodar in zapovednik in kdor izlepa ne stori, kar jaz hočem, tega spametujemo na drug način!

Moja zadnja ponudba za vranca je tri sto dolarjev in vaš račun pri trgovcu tamle pa moj konj povrh! Ali dobim vranca ali ne?«

Vsak drug westman bi mu bil že zdavnaj z orožjem odgovoril na take ohole in žaljive besede. Mene pa domišljavi yankee in petrolejski princ ni mogel užaliti in ne ujeziti. Še dobro zabaval sem se z njim. Pa tudi radi spremljevalca mu nisem tako odgovoril, kakor bi bil, da sem bil sam.

Mirno sem dejal:

»Ne dobite ga! Izpustite vajeti!«

Segel sem po vajeti.

Pa sunil me je s pestjo v prsi, da sem odletel, in planil v sedlo.

»Takole —! Pokazal ti bom, človek, da zna Emery Forster konja kupiti, če mu ga lastnik tudi noče prodati!

Tule je moj konj, tvoj je! Račun v trgovini bom poravnal in po tistih tri sto dolarjev si lahko prideš, kadar se ti bo poljubilo!

Pojdi, Harry! Opravila sva!«

Pa Harry še ni šel. Obstal je in napeto čakal, kaj bom storil.

Ko pa nisem zinil besedice in tudi za puško nisem prijel, kar bi bil storil vsak drug westman, mu je leglo nepopisno zaničevanje na obraz.

»Ali veste, sir,« me je vprašal, »kaj je coyot?«

»Seveda vem,« sem malomarno odgovoril.

»No —!«

»Coyot je prerijski volk. Boječa, strahopetna žival je, še pasjega lajanja se ustraši in zbeži. Ni vreden, da bi se človek zmenil za njega.«

»Da, čisto prav ste povedali! Pa saj morate tudi poznati coyota, kajti — sami ste tak strahopetni coyot!«

Neskončno prezirljivo je zamahnil z roko proti meni, se obrnil in odjezdil za »gospodarjem in zapovednikom« New Venanga.

Molčal sem tudi na te žalitve.

Vedel sem, kako bo in kaj moram storiti. Swallow za mene ni bil izgubljen. Saj ni pustil nobenega tujca blizu, kaj šele, da bi ga bil kdo zajahal, če mene ni bilo poleg. In v hlev ga vobče nobena sila ni spravila. Forster ga je vzel s seboj za nekaj časa, to je bilo vse. Ko sem opravil v trgovini, bi si šel spet po njega in morebiti se mi je ponudila prilika, da sem lahko še govoril s Harryjem, ki me je tako zelo zanimal. Iz njegovih otroških ust pa coyot za mene ni bila žaljiva beseda.

Iz stora je stopilo med našim prerekanjem nekaj ljudi. Radovedno so nas gledali in poslušali. Eden je privezal Forsterjevo mrho k plotu in stopil k meni.

Rdeče lase je imel in ves zabuhel je bil v obraz od žganja. Irca mu je bilo od daleč videti.

»Nič se ne jezite, master!« me je blagohotno tolažil. »Kupčija za vas ni tako čisto slaba!

Ali ostanete dalje časa pri nas?»

»Se mi prav nič ne ljubi. Ali ste vi lastnik tegale slavnega podjetja —?»

»Da, jaz sem lastnik. In slavno je moje podjetje, ste čisto pravilno povedali! Slavno za vsakogar, ki mu brandy gladko drči po grlu. Morebiti vas je vaša sreča pripeljala k meni!«

»Kako to?»

»Povedal vam bom. Pri meni lahko ostanete, pa ne samo za danes ali za jutri, — za vse življenje, ako hočete.«

»Pri vas —? Čemu —?»

»Službo vam nudim. Hlapca potrebujem, ki ni kar z nožem pri roki, če dobi malo bolj krepko brco. V moji hiši je občutljivost zelo nepotrebna in tudi zelo škodljiva navada in videl sem prejle, da mirno prenesete precejšen sunek. Tule je moja roka! Kar pobotajva se! Ne bo vam žal!«

Hm —! Na lep glas sem prišel —!

Pravzaprav bi bil moral moža ploskniti v njegov od žganja zatečeni obraz. Pa njegova ponudba je bila prej smešna ko žaljiva.

Besedice mu nisem odgovoril, stopil sem v hišo in si izbral, kar sem potreboval.

Ko pa sem vprašal po ceni, me je začuden gledal.

»Ali niste čuli, da bo Emery Forster vse plačal —? Mož beseda bo. Vse tole vam dam in še več, če hočete. Pa vam niti pennyja ni treba šteti.«

»Hvala! Če si kaj kupim, plačam sam in ne potrebujem denarja od konjskih tatov.«

Ugovarjal je še. Ko pa sem odprl možnjo in so se zasvetili rumeni zlatniki, je na mah sila spoštljivo gledal in tiščal je ceno, ki je bila daleč previsoka,

s tisto trdovratnostjo in prekanjenostjo, ki zna v takih samotnih krajih do skrajnosti izkoristiti položaj in potrebe kupca.

Pa nazadnje sva se pogodila. Dobil sem novo trappersko obleko in se založil za drag denar z živili in municijo, da sem lahko nekaj mesecev vzdržal.

Medtem se je zvečerilo in trda tema je legla na kotlino. Irčev store je bil sicer tudi obenem boardinghouse in mož mi je ponudil »krasno« sobo za prenočišče, pa prav nič se mi ni ljubilo, da bi se paril v njegovih nizkih in zatohlih prostorih. Vrgel sem vrečo, polno nakupljenih reči, čez ramo in odšel. Oholega Forsterja sem mislil obiskati in mu nekoliko popraviti naziranje o njegovih vladarskih pravicah.

Pot je peljala ob potoku navzgor. Močen, vsiljiv duh po petroleju mi je šinil v nos. Že prej sem ga navohal, vsa kotlina ga je bila polna, pa nisem se zmenil za njega, ker je mladi Harry vzel vso mojo pozornost v zakup. Nedvomno so plavale po vodi velike množine petroleja, ker je ob potoku posebno močno dišalo po njem.

Bližal sem se hiši od zadnje strani, nobene luči nisem videl. Krenil sem krog ogla.

Ob pročelju je bila široka pritlična veranda. Močne luči so gorele na mizah. Forsterjeva družina je menda bila pri večerji. Pod verando je bil ograjen vrt.

Tiho sem stopal ob plotu. Rahlo prhanje se je oglasilo iz teme. Poznal sem ga.

Swallow je bil. Ni se dal spraviti v hlev, pustiti so ga morali na prostem. Privezali so ga k plotu pod verando, kjer se jim je zdel menda še najbolj varno shranjen. In samo k njemu mi je bilo treba stopiti, ga zajahati, — pa mi ga noben petrolejski magnat ni mogel več iztrgati iz rok. Pa moral sem še prej s Forsterjem »urediti neke malenkosti«.

Splazil sem se po temni senci pod verando do vranca. Ni več prhal, spoznal me je, stezal je vitki vrat in obračal glavico za menoj. Pozdravljal me je po svoje.

Na verandi so se glasno pogovarjali. Previdno sem pogledal po njej.

Majhna družba je sedela krog mize. V svoje veselje sem opazil med njimi tudi mladega Harryja. Sedel je poleg Forsterja in mu nekaj pripovedoval.

Brž je bil moj načrt gotov. Najprvo konj, potem Forster in nazadnje Harry.

Potipal sem po vrancu.

Hvalaboğu, ničesar ni manjkalo. Ni si dal sneti sedla, niti jermenja se mu niso smeli dotakniti. Pridna živalica! Da sem le samo zažvižgal, ko je Forster odjezdil z njim, nemudoma bi ga bil vrgel iz sedla in se vrnil k meni.

Pritrdil sem vrečo k sedlu in poslušal.

Pravkar je govoril Harry.

»Tvoja namera je zločinska, dragi stric! In čisto nepotrebna! Prav nič ti ne bo koristila. Nisi si stvari dobro premislil!«

»Ali me boš ti učil kalkulacije —?« je prezirljivo povedal Forster. »Cene petroleju so samo zato tako nizke, ker je ponudba prevelika. Vrelci dajejo mnogo več, nego je trenutna potreba, in zaloge so še tudi polne. Ako torej vsi lastniki vrelcev pustimo, recimo, mesec dni petrolej teči, se bo količina razpoložljivega petroleja zmanjšala, podražil se bo in kupčija bo nesla, ti pravim, mnogo nesla!

In to bom storil. Tako smo sklenili in si dali besedo. Vsi bomo tako storili. Trenutno teče petrolej iz spodnjega vrelca v New Venango River. Do tedaj, da se cene dvignejo, zadenemo že tudi z zgornjim svedrom na olje, sodov imamo dovolj, v nekaj dneh bom vrgel tolike količine petroleja na vzhodni trg, da bomo sto tisoče zaslužili!«

Pristne yankeejske kapitalistične metode! Poznal sem ta ameriški trik. Da zvišajo ceno pridelkom, uničijo enostavno zaloge —. Kaj njim mar za nizke cene in za odjemalce! Da le sami zaslužijo! Tako počenjanje je seveda zločinsko in skrajno krivično.

Tako je sodil tudi Harry.

»To ni pošteno!« je pravil stricu. »In zdi se mi tudi, da nisi vpošteval vrelcev in zalog v starem svetu in po drugod! Vaš trik bo nemudoma izpodbodel konkurenci do skrajnosti, sami dajete nasprotniku orožje v roke, ki vas bo uničilo. Misli tudi na zaloge v državah! Zadostovale bodo za dolgo časa.«

»Govoriš tako, ker ne znaš ceniti potrebe in popraševanja po petroleju. Tudi ne moreš tega razumeti, ker si še premlad za take račune!«

»To je treba šele dokazati!«

»Da si še mlad in premalo trezen v svojih sodbah, to ni težko dokazati. Ali mi nisi šele malo prej priznal, da si se zmotil v tistem postopaču, prerijskem lovcu, ali kar je že —! Nikdar se mi niti sanjalo ni, da se dobro počutiš v taki družbi!«

Videl sem, kako je Harry zardel. Pa brž si je pomagal.

»Zrastel sem v taki družbi, saj veš, preživel sem svoja mlada leta na divjem zapadu. Zato se dobro počutim v taki družbi in ne imel bi svojega očeta v resnici rad, če bi take ljudi samo radi njihove zunanosti preziral. Med njimi so možje, ki po svoji značajnosti in po svoji moralni vrednosti daleč prekašajo marsikaterega izmed vaših imenitnih gentlemanov in denarnih baronov, čeprav nimajo v žepu niti toliko, da bi si kupili poštene čevlje —!

Sicer pa ni res, da bi se bil danes zmotil v tistem postopaču, kakor praviš. Dejal sem le, da se mi je izprva drugačen zdel, dokler ni pokazal svoje strahopetnosti. Med samim dozdevanjem pa med gotovostjo je velik razloček!«

Forster je nekaj povedal. Pa nisem več razumel, kaj pravi.

V tistem trenutku namreč je grozen pok pretresel ozračje. Zemlja se je zamajala in na hiši so popokale šipe.

Ves prestrašen sem se obrnil. Strahoten prizor sem gledal.

V gornjem koncu kotline, tam, kjer je deloval sveder, se je dvignil pač dvajset metrov visok ognjen steber, se košato razpršil v plameneče curke, se razlil po tleh in z gorečimi valovi neverjetno naglo preplaval viseče pobočje doline. Gost, smrdljiv oblak se je valil po tleh in ostro je dišalo po petroleju. Vroč puh me je zajel, kot da je ozračje polno tekočega ognja.

Vedel sem v hipu, kaj se je zgodilo. Poznal sem strahotni pojav, videl sem ga že v dolini Kanawha, še strašnejši je bil.

Podtalni sveder, tisti, ki je pravkar o njem pravil Forster, da bo zadel na olje do tedaj, ko se cene dvignejo, je zadel na olje nepričakovano kmalu. Olje, nafta, kakor se imenuje nerafiniran petrolej, je silno nevarna, lahko netljiva snov. Pozabili so ugasniti luči v bližini svedra, ker še niso pričakovali, da bo zadel na olje, nafta je butnila na dan v silnem curku, se vnela ob najbližnji svetiljki in se plameneč razlila po tleh. In gorela bo, dokler ne bo vrelec usahnil —.

Pa še druge nesreče so se utegnile zgoditi.

Forster je pravil o zalogah petroleja. Kaj bo, če plamen doseže skladišča —! In pravil je tudi, da teče petrolej v reko —. Če se vname, bo v nekaj minutah vsa dolina v ognju in goreči plini bodo zadušili sleherno živo bitje —.

In na verandi so gorele luči —. Vsak hip je utegnila zaigrati nova eksplozija —.

Z enim samim skokom sem bil sredi družbe. Vsa nema in trda od groze je še vedno sedela pri mizi.

»Ugasnite luči! Brž! Sveder je zadel na olje! Pozabili ste luči ugasniti v njegovi bližini!«

Še vedno se ni nobeden genil.

Skočil sem in ugasnil svetiljke. Pa v sobah so še tudi gorele luči in spodaj v trgovini tudi —. In po dolini sem se je s strahotno naglico bližala goreča reka —.

Ni bilo več pomoči. Le še golo življenje se je dalo rešiti.

»Rešite se, ljudje božji! Brž! Brž iz doline!« sem kričal.

Nisem se zmenil za druge, pograbil sem Harryja in ga odnesel z verande. V hipu sem bil na konju. Mladi Harry se ni zavedal strašne nevarnosti, napačno je menda tudi razumel mojo nasilnost. Z vsemi močmi se je branil, skušal se mi je izviti iz rok, suval je z nogami in krilil z rokami. Pa v takih trenutkih se človeku telesne moči podesetorijo, Harryjevi naporji so izginili v silnem objemu, s katerim sem ga držal v rokah, in v divjih skokih naju je odnesel Swallow po dolini, naravni nagon ga je podil, ne ostrog ne vajeti ni bilo treba rabiti.

Nisem mogel več doseči steze, ki je peljala iz New Venanga na savano, plameni so jo že zagrnili. Le po dolini navzdol sva se še lahko rešila.

Toda ko smo po dnevi prišli v dolino, nisem videl nobene ceste in ne poti, ki bi bila peljala ob reki navzdol. Le to sem opazil, da se stene kotline h koncu zožijo v tesno sotesko in da komaj reka najde pot skozi njo.

»Povejte,« sem hlastnil, »ali pelje pot ob reki iz doline?«

Krčevito se je napejal, da bi se mi iztrgal.

»Ne ne —! Pustite me, vam pravim! Pustite me! Ne potrebujem vas! Sam si znam pomagati.«

Seveda se nisem smel zmeniti za to njegovo otročjo željo, v pogubo bi bil šel, če bi ga bil izpustil.

Pozorno sem ogledoval ožino in stene, če bi bila kje kaka steza.

Tedaj sem začutil njegovo roko za pasom in grozeče je vzkliknil:

— in valovi so se zgrnili nad nami. K str. 386.

»Kaj hočete od mene? Pustite me, sicer vam porinem vaš lastni nož med rebral«

Res se mu je že bliskal nož v roki. Moj bowie-knife mi je vzel.

Ni bilo časa, da bi mu razlagal nevarni položaj, zgrabil sem z desnico obe njegovi zapestji in ju

trdno stisnil, da ni mogel več kreniti z rokami, z levico pa sem ga krepkeje objel.

Z vsako sekundo se je večala nevarnost. Plame-neči valovi so zajeli skladišče, vnelo se je, v silnih, topovskemu grmenju podobnih detonacijah so pokali sodi, petrolej se je užgal in se razlival v vse bolj naraščujočo gorečo poplavo. Zrak je bil udušljivo vroč, zdelo se mi je, da stojim v loncu vrele vode, da se mi je vnel mozeg v kosteh. In še je naraščala vročina. Zavest me je zapuščala, moči so mi ginevale, — pa nisem se smel vdati slabosti, rešiti sem moral lastno življenje in življenje otroka.

»Come on, Swallow —! Naprej, Swallow, na —!«

Besede so mi obtičale v izsušenih ustih, nisem mogel več govoriti. Pa tudi ni bilo treba opominjati vranca, plemenita žival je hitela z divjo naglico. Čutila je, da je nevarnost skrajna, da je treba zastaviti vse moči.

V svitu plamenov sem videl, da na desnem bregu ne bo mogoče priti iz kotline. Stene so se dvigale nedostopno strmo iz reke. V reko torej —! Na drugi breg —!

Lahno sem stisnil Swallowa s koleni, skočil je in valovi so se zgrnili nad nami.

Nova moč mi je šinila po udih, ko so pljusknili hladni valovi po meni. Toda Swallova mi je zmanjkalo med nogami —. Pa vsaj je bilo vseeno, le naprej, na drugi breg! Zaplaval sem.

Dokler me je Swallow nosil, se mi ni bilo treba bati, da me bo došel ognjeni val. Ko pa ga ni bilo več in ko sem moral plavati, so se mi vse bolj bližali goreči zublji. Reka je gorela! Petrolej, ki ga pustil Forster teči v reko, je nudil plamenom vse več netiva. Še minuto, morebiti samo še nekaj sekund, pa me bodo plameni dosegli —.

Harry se je onesvestil. Krčevito se me je oklepal, kakor mrtev mi je ležal v naročju. Plaval sem, plaval za življenje, v blaznih skokih sem se poganjal

črez valovje. Groza me je tiščala za vrat, groza pred bližajočo se smrtjo.

Nekaj je zahropelo pod menoj.

»Swallow —! Dobri, zvesti, pridni —! Ti si?»

Priplaval je k meni — začutil sem dno pod seboj — tule je breg — brž v sedlo!

»Ne morem —. Preslab sem, mozek mi je zgorrel —.

O Bog, pomagaj —! Saj vendar ne morem tukaj obležati —!»

Še enkrat se povzpnem.

Šlo je! Sedaj pa —.

»Swallow —! Proč — proč odtod —! Kamor hočeš, le ven, ven, ven iz tega pekla!»

Planil je, to sem čutil. Toda kam, tega nisem več vedel. Mi je bilo tudi čisto vseeno. Saj je plemenita žival sama znala najti pot ven iz pogube.

Oči so mi težko ležale v jamicah, kakor raztopljen svinec, bleščeči se plameni so mi palili možgane, jezik je silil skozi izsušene ustnice, vse telo se mi je zdelo da je žareča goba, ki se bo vsak hip sesedla v pepel.

Vranec pod menoj je stokal kakor človek, hitel je, skakal, plezal, divjal črez skale, črez čeri, črez razpoke, robove in grebene, kakor tiger, vil se je kakor kača. Z desnico sem se oklepal njegovega vratu, z levico pa objemal otroka.

Še en skok, dolg, silen skok —. Ali se bo posrečilo —?

Končno —.

Na robu globeli smo, stene so premagane — še nekaj sto metrov — le proč od ognja — in kolikor-mogoče daleč ven v prerijsko —!

Swallow je obstal. Omahnil sem iz sedla.

Pa tako napeti, tako razburjeni so bili moji živci, da sem se koj spet prebudil iz onemoglosti. Stopil sem na noge, počasi in s trudom, kot bi skale dvigal, se oklenil z rokami zvesti živali krog vratu, krčevito

zajokal in jo poljuboval, kakor more le ljubeči mladencič poljubovati izvoljenko svojega srca.

»Swallow — ti, pridni, dobri, krasni Swallow —! Hvala ti —! Rešil si me, rešil si naju oba! Nikdar, nikdar ti ne pozabim te ure!«

Nad bluffom je žarelo nebo v krvavem svitu, gost, črn dim se je valil iz njega, rdeči zublji so ga prešinjali kakor bliski. Strahoten, divji prizor —!

Pa ni bilo časa za taka opazovanja.

Poleg mene je ležal z nožem v roki Harry, bled, mrzel, otrpel, s krčevito stisnjenimi pestmi.

Ali je bil mrtev —? Ali se mi je zadušil v valovih, ko sem ga reševal iz plamenov —?

Njegova obleka je bila vsa mokra in se mu je lepila na telo, na smrtnobledem obrazu pa so mu igrali rdeči odsevi plamenečih zubljev. Oči je imel zaprte. Ni več dihal. Srce je otrpnilo.

Sklonil sem se k njemu, mu drgnil čelo in senca, mu dihal v usta, mu dvigal roke nad glavo kakor utopljenču, sploh storil vse, kar sem mogel in znal, da bi ga priklical nazaj v življenje.

In končno mi je uspelo.

Telo mu je zatrepetalo, najprvo rahlo, pa vse krepkeje, srce je spet udarilo, pljuča so slabočno zadihala. In potem se je zbudil, na široko odprl oči in prazno strmel v mene, dolgo dolgo —. Ni se še zavedel, kaj se je zgodilo, kje da je.

Oči so mu oživele, — zganil se je in z glasnim krikom planil na nože.

»Kje sem —? Kdo ste vi —? Kaj se je zgodilo —?«

»Rešeni ste! Na varnem ste. Tamle spodaj pa gori New Venango. Olje se je vnelo.«

Prestrašen je pogledal.

Dim in plameni so mu zdramili spomin. Zavedel se je nesreče. Z grozo je kriknil:

»Tamle doli —? New Venango gori —? Olje —?
O Bog —! Res je —! Dolina je gorela —. In Forsterjevi —?«

Ozrl se je po meni.

Forsterjevo ime mu je zbudilo spomin na naše srečanje. Spomnil se je tudi mene.

Strah mu je izginil z obraza, jeza, sovraštvo sta zaplamtela na njem.

»Sir, strahopetnež ste, bojzljivec! Coyot! Povedal sem vam svoje mnenje! O, sedaj vem, kako je bilo —! Rešili bi jih bili lahko, rešili vse, vse —! Pa ste bežali, kakor šakal beži, če ga nalaja garjev pes! Zaničujem vas —! Preziram —! Nočem biti pri vas —! Proč moram, nazaj —! Nazaj doli k njim —!«

Skočiti je mislil.

Ujel sem ga za roko.

»Ostanite! Nikomur ne morete več pomagati. Le v lastno pogubo bi šli —!«

»Pustite me! Bojazljiv coyot ste! S takim človekom nočem imeti nobenega opravka!«

Iztrgal se mi je in zbežal.

Nekaj hladnega, drobnega mi je ostalo med prsti. Pogledal sem.

Prstan, zlat prstan je bil. Ko se mi je iztrgal iz rok, se mu je prstan izmuznil.

Skočil sem za njim. Pa prepozno je bilo. Že je izginil v senci temnih sten.

Zameriti bi mu bil moral, jeziti se nad njim. Pa nisem mogel. Otrok je še bil in strašna nesreča mu je vzela razsodnost. Ni znal ceniti nevarnosti, iz katere sem ga rešil. Krivo me je sodil, za strahopetneža me je imel, zato ni mogel razumeti, kaj sem storil za njega.

Shranil sem prstan. Bom vsaj imel spomin na strašni doživljaj, sem si dejal, pa sedel pri vrancu, da si počijem od silnih naporov.

Še so mi drhteli vsi živci in dolina New Venango se mi je zdela, da je peklenško brezdno, ki sem mu

za las ušel. Moja stara, trapperska obleka je bila vsa osmojena, kar v cunjah je padala od mene. Vrgel sem jo v stran in si oblekel tisto, ki sem si jo kupil v storu. Premočila se je pri plavanju in k sreči ostala cela. Sreča moja tudi, da se mi puški nista pokvarili, in še večja sreča, da ogenj ni prišel do municije. Brez strela bi bil, store je gotovo zgorel z vsem, kar je bilo v njem.

Swallow je ležal poleg mene. Trava je zelenela krog njega, pa ni se je dotaknil. Uboga žival! Mnogo je pretrpel z menoj vred in še več ko jaz.

Kaj se je zgodilo s prebivalci New Venanga?

Ta misel mi ni dala počivati, čeprav sem bil počitka zelo potreben. Vso noč sem prebedel in vsako uro sem šel na rob kotline, da vidim, ali bi morebiti kdo pomoči potreboval.

Požar je nekoliko ponehal, pa je bil še vedno tako strašen, da ga nikdar ne bom pozabil. Kakor visok plameneč vodomet je sikalo olje iz vrelca, se drobilo v curke, žarke in iskre, padalo na tla in valovalo kakor goreča reka z nad dva moža visokim plamenom proti reki. In vsa reka je gorela. Tekoč ogenj! Črn, smrdljiv dim se je dvigal iz kotline, ožarjen od silnih plamenov.

Grozen, divji prizor —!

Tako je gorelo do jutra in je moralo gorjeti, dokler je nafta vrela iz zemlje.

Ko se je zdanilo, so plameni pojenjali. In kako razdejanje mi je razgalil beli dan!

Vse, vse je izginilo, stanovanjske hiše, skladišča, tovarniška poslopja, store, vse —. Razen ene same majhne hišice, ki je stala na visokem pobočju kotline. Nje plameni niso dosegli. In kotlina in njene stene, vse je bilo črno in osmojeno do roba. New Venango je bil podoben ogromni ponvi, polni saj in ogorkov, ki jo je nepazljivi kuhar pozabil odmakniti od ognja.

Žive duše ni bilo videti v kotlini. Menda je bilo vse mrtvo —. Zadušili so se, zgoreli so —.

Pač —!

Pri hišici na pobočju je stala gruča ljudi. Delavci, kolikor sem od daleč videl. In pri njih je stal tudi Harry.

Drzni deček si je upal v grozni noči po strmi stezi v plameneči pekel —! In nič se mu ni zgodilo —! Po dne seve je bila otročarija, priti v dolino.

Blizu kraja, kjer sem stal, se je začenjala steza. Stopil sem po njej. Harry me je koj opazil, videl sem, kako je opozoril ljudi na mene.

Eden delavcev je stopil v hišo in se vrnil s puško. Šel mi je naproti do reke, počakal, da sem prišel bliže, in mi zaklical:

»Halloo, mož, kaj pa še počenjate tod pri nas? Poberite se, sicer dobite kroglo med rebra!«

Obstal sem.

»Prišel sem, da vam pomagam, če česa potrebujete.«

Zaničljivo se je nasmejäl.

»Že vem! Tako pomoč dobro poznamo! Vi — pa da bi nam pomagali!«

»Tudi z mladim Harryjem moram govoriti.«

»Čemu?«

»Nekaj mu moram dati.«

»Le kar nič ne pripovedujte! Bi le rad vedel, kaj bi naj tak potepuh dal našemu Harryju! Strahopeten in brez poguma, da se da brez ugovora suvati in tepsti, — potem pa nam zahrbtno še petrolej zažge iz gole maščevalnosti!«

Kar onemel sem —.

Požigalec da sem —.

Mož je menda mislil, da mi slaba vest ne da priti do besede. Posmehljivo je nadaljeval:

»Glej, kako ste se prestrašili! O, čisto natančno vemo, pri čem da smo z vami! Vi ste krivi nesreče, pa nihče drug! In če se takoj ne poberete, dobite kroglo!«

Dvignil je puško in pomeril.

Jezno sem zaklical:

»Kaj vam na misel prihaja, mož! Kako morete govorili o požigu —! Plini so se vneli ob vaših svetilkah, ki ste jih pozabili ugasniti. Edino vaša malomarnost je kriva vse grozne nesreče. Kako da bi naj bil jaz zažgal —? Saj sem vendar lastno življenje komaj rešil —!«

»Že vem! Že vem! Razumem! Poberite se! Ali pa naj morebiti res ustrelim?«

»In čemu bi bil Harryja rešil, če sem se hotel maščevati —? Sicer pa sem koj ob prvi eksploziji planil med Forsterjevo družbo in ugasnil luči. Čemu bi naj bil —.«

»Sami prazni izgovori! Da niste zbežali in če bi bili hoteli, bi se bili vsi rešili. Pa so vsi zgoreli in se zadušili! Vi ste krivi, nihče drug! Tule imate plačilo za svoj zločin!«

Strel je počil.

Tako sem bil osupel in obenem tudi razdražen, da se genil nisem. Niti mislil nisem, da bi se bil strellu maknil. In dobro je bilo za mene, da se nisem. Šlabo je meril, krogla je odžvižgala mimo. Da sem se umaknil, bi me bil zadel.

Prsti so me skeleli, da bi mu poslal kroglo v odgovor. In pogodil bi bil boljše —.

Pa nisem.

Obrnil sem se in stopil po stezi nazaj na prejšnjo. Niti ozrl se nisem več. In potem sem sedel na konja in odjezdil.

Če te kdo obrekuje in ti očita zločin, mesto da bi ti bil hvaležen, ker si mu dobro storil — si otriesi prah s čevljev in pokaži takim ljudem hrbet pa molče odidi!

V.

Napad na vlak.

Nekaj dni pozneje sem bil na Gravel preriji.

Winnetoua še ni bilo, čakati sem moral.

Gladovati mi ni bilo treba, divjačine sem našel v izobilju. Tudi dolgčas in samota me nista mučila v tistih krajih. Kar mrgolelo je Siouxov tam okoli, zelo sem moral paziti in neprestano gledati krog sebe, sicer bi me bili našli.

Teden dni sem čakal na Winnetoua in potem je prišel.

Poročal sem mu o Siouxih in mu omenil, da ni varno tod za dva samotna človeka. Zamolčal pa sem mu svoj doživljaj v New Venangu. Ni mi bilo, da bi se bil hvalil.

Tudi Winnetou je menil, da je bolje, če se Siouxom umakneva, in koj sva odjezdila.

Potovala sva na sever. Winnetou je mislil obiskati Old Firehanda, svojega prijatelja, slavnega westmana. Zelo sem se veselil, da bom spoznal človeka, ki sem o njem že toliko čul. Upal sem, da se bom od njega še mnogo naučil.

Brez nevarnosti najino potovanje ravno ni bilo, o tem sva se kmalu prepričala. Že drugi dan sva nalletela na sledi Indijanca, ki je bil nedvomno oglednik.

Skrbno sva preiskala sled. Winnetou je tako delo vedno meni prepustil, pa me pri tem seveda nadzoroval in me opozarjal na pogrške. Še vedno sem bil v šoli.

In tole sem našel.

Indijanec je svojega konja privezal h količku, ki ga Indijanci, pa tudi prerijski lovci za take slučaje vedno nosijo s seboj. Konj je mulil napol ožgano prerijsko travo, Indijanec pa je sedel poleg in se igral s tuljem. Pri tem je zlomil puščico in pustil koščke proti vsem običajem previdnih Indijancev ležati v travi.

Ogledal sem si puščico. Ni bila lovska.

»Bojna puščica je,« sem razlagal. »Pa bojevnik, ki se je z njo igral, je še mlad in neizkušen, sicer bi ne bil pustil ležati tehle koščekov, pobral bi jih bil in vzel s seboj. Tudi njegova sled ni sled dorastlega moža.«

Neprevidni bojevnik je v travi počival, pa zajahal in odjezdil. Sled je pričala, da je dobro uro pred nama.

Šla sva za sledjo. Človek mora na preriji vedno vedeti, koga ima pred seboj.

Večerilo se je, sence so se daljšale, rahla sled ni bila več dobro vidna. Da je ne izgubiva, sva se morala ustaviti kar sredi prerije in drugo jutro nadaljevati poizvedovanje. Preden pa sva razjahala, sem vzel daljnogled in pregledal ravnino.

Obstala sva na eni tistih nizkih valovitih gub, ki so tako značilne za prerije zapadnih držav. Podobne so odrevenelim morskim valovom in nudijo prost razgled po preriji vse do obzorja.

Komaj pa da sem djal steklo na oko, sem že opazil dolgo, ravno črto, ki je potekala od vzhoda pa do najskrajnejšega zapada po vsem severnem obzorju. Vedel sem, kaj pomeni tista črta.

Dal sem cev Winnetouu in mu pokazal, kam jo naj nameri. Nekaj časa si je ogledoval obzorje, pa iznenaden vzkliknil in me vprašaje gledal.

»Uff —!« je dejal.

»Ali pozna moj brat tisto pot tamle?« sem ga vprašal. »Ni pot bizona, tudi noža rdečega moža je ni izhodila.«

»Poznam jo. Noben bizon ne hodi po njej, noben Indijanec je ne zna potegniti po preriji. Tista ravna črta je pot ognjenega konja. Še danes jo bova križala.«

»Pot ognjenega konja« pomeni v slikovitem izražanju Indijancev železnico.

Spet je djal daljnogled na oko in z zanimanjem opazoval progo. Ni je videl prvikrat, saj je bil mnogo na vzhodu, tudi vozil se je že po železnici, pa če srečaš po dolgih tednih in mesecih v samotni divjini zapada železniško progo, te tak pojav kulture zanima, kot da ga še nikdar nisi videl.

Hipoma pa je izpustil daljnogled, skočil s konja in ga potegnil za seboj v globel.

Besedice ni rekel. Pa vedel sem, da se brez tehtnega razloga ni umaknil z višine. Gotovo je opazil kaj sumljivega. Brž sem tudi sam razjahal in se skrtil v dolino.

»Kaj si videl?« sem ga vprašal.

»Rdeči se skrivajo ob potu ognjenega konja. V globeli so, njih samih sicer nisem opazil, pa videl sem enega njihovih konj.«

Prav je storil, da se je nemudoma umaknil.

Rdeči bi naju bili morebiti le opazili. Razdalja med nami je bila sicer tudi za bistro oko Indijanca zelo velika, toda tudi kateri izmed njih je utegnil imeti daljnogled. Kar bi ne bilo nič čudnega. Že sam sem videl na svojih pohodil po zapadu daljnogled v rokah Indijancev. Kultura se, pač nevzdržno širi na zapad, potiska sicer rdečega moža vse dalje in dalje, pa mu hote ali nehote daje tudi moderna sredstva v roke, ki se z njimi lahko brani pred nasiljem.

»Kaj misli moj brat, kake namene imajo tisti ljudje tamle?« sem ga vprašal.

»Taborijo ob železnici. Na vlak torej čakajo. Razdrli bodo progo in vlak izropali.«

»Tako tudi jaz mislim. Moj brat mi naj dovoli, da grem in poizvem kdo so in koliko jih je.«

Vzel sem daljnogled pa se podal na poizvedovanje.

Prepričan sem bil, da ne vejo ničesar o najini navzočnosti, pa vkljub temu sem z vso previdnostjo lezel proti progi, iskajoč kritja za grebeni zemeljskih valov. Blizu proge sem legel na tla in se po rokah in nogah plazil dalje.

Zagledal sem jih. Ob nasipu so ležali. Trideset jih je bilo, konj pa je bilo mnogo več. Napad so nameravali in so že kar konje pripeljali s seboj, ki bi na nje plen naložili —.

Še sem jih ogledoval, da vidim njihove bojne barve, ko je nekdo zasopel za menoj.

Pograbil sem za nož in se obrnil.

Winnetou je bil.

»Uff —!« je dejal. »Moj brat je zelo drzen, da si upa tako blizu sovražnika!«

»Katerega rodu so?«

»Rodu Ponka, najnevarnejšega rodu vseh Sio-uxov. In tamle je Parrano, beli poglavar.«

Zavzel sem se.

»Beli poglavar —?«

»Da! Ali moj brat še ni ničesar čul o Parranu, krvoločnem poglavarju rodu Atabaska?«

»Ne še.«

»Nihče ne ve, odkod je prišel. Toda silen bojevnik je in zbor starešin rodu Atabaska ga je sprejel med rdeče bojevnike. In ko so osiveli starešine vsi odšli k Manitouu, je dobil poglavarjev calumet in si priboril veliko število skalpov.

Toda hudobni duh ga je obsedel, ravnal je s svojimi bojevniki kakor s sužnji in nagnali so ga. Sedaj sedi v zboru starešin rodu Ponka in jih vodi k velikim činom.«

»Ali ga moj brat osebno pozna?«

»Winnetou se je boril z njim. Pa beli poglavar je zahrbtn, ne bori se pošteno.«

»Izdajalec je, to vidim. Napasti misli bele ljudi, svoje rojake. Ustavil bo vlak in ga izropal.«

»Da! Kaj bo moj brat storil?«

»Zlezel bom še bliže in jih opazoval. Nato pa pohitiva vlaku naproti in posvariva moje bele brate.«

»Dobro! In beli se nam bodo pridružili in napadli bomo Ponke in Winnetou bo obračunal s Parranom, ki je njegov sovražnik.«

V tistih časih se je še pogosto zgodilo, da so Indijanci napadli vlake na progah, ki tečejo po njihovem ozemlju, in jih izropali. Še dvakrat sem pozneje tak napad doživel.

Stemnilo se je.

Prepričati sem se moral, ali res nameravajo napad na vlak. Iz njihovih priprav se je morebiti dalo tudi posneti, iz katere smeri da vlak pričakujejo. In to sem moral vedeti, če sem hotel vlak ustaviti in nesrečo preprečiti.

Prosil sem Winnetoua, naj meni prepusti zalezovanje.

»Dobro!« je dejal. »Moj beli brat naj gre! Beli ljudje so v nevarnosti in nudi se mu prilika, da jih sam reši. Počakal ga bom tule. Če bi me potreboval, naj da glas prerijske kure. Čul ga bom in mu prihitel na pomoč.«

Ločila sva se.

Ponke so taborili na južni strani železniškega nasipa. Da bi jih laže opazoval, sem se jim moral približati od severne strani. Legel sem na tla, se izognil taboru in se v poševni smeri bližal nasipu, seveda kar moč previdno, ker so utegnili postaviti straže krog tabora.

Dolgo je trajalo, da sem prišel do nasipa. Po trebuhu, trdo ob tleh, sem se splazil čez progo in se s podvojeno previdnostjo na drugi strani nasipa bližal kraju, kjer so taborili. K sreči niso postavili straž.

Prišel sem jim tako blizu, da sem jih vkljub temi dobro videl »pri delu«. Težko kamenje so valili po

nasipu in na tračnice. Kamenje je redkost v preriji in ker je bil na tistem mestu svet kamenit, so si ga Ponke najbrž tudi zato izbrali za napad.

Težko so sopli, cele skale so valili na tir, za meter visok in nekaj metrov širok je že bil kup in še so valili vedno več skalovja.

Pa odkod so pričakovali vlak?

Nisem poznal kraja, še manj pa sem vedel, kedaj in iz katere smeri bi naj tod mimo kak vlak privozil. Pa ko sem nekaj časa Indijance opazoval, sem uganil iz njihovih kretenj in pogledov, da pričakujejo vlak od vzhoda. Kedaj da bo privozil, tega seveda iz njihovega obnašanja nisem mogel razbrati. Ponke so »vozni red« brez dvoma dobro poznali, saj je peljala železnica po njihovem svetu. Ker so bili še na delu, menda vlaka še niso takoj pričakovali. Vsekakor pa nisem smel niti minute zamuditi. Če sem mislil vlak ustaviti in Indijance napasti, sem mu moral hiteti daleč na vzhod naproti, vsaj tako daleč, da ga Indijanci niso več videli. Na ravnem svetu prerije se luč vlaka daleč vidi.

Zvedel sem dovolj, obrnil sem se, zlezal nazaj, odkoder sem prišel, in poiskal Winnetoua.

Povedal sem mu svoj načrt, odobril ga je. Pohitela sva h konjem, zajahala in v naglem diru odjezdila ob progi na vzhod. Mesečina bi nama bila dobrodošla, pa mesec je bil še pod obzorjem, le rahel svit na vzhodu ga je oznanjal. Zvezde so nama svetile.

Pol ure daleč sva jezdila. Pa vlaka še ni bilo od nikoder. Nevarnost torej še ni bila neposredna. Pimahnila sva še pol ure in končno se mi je zdelo, da sva dovolj daleč šla vlaku naproti.

Obstala sva in razjahala. Vlakovodji je bilo treba dati daleč vidno znamenje, sicer bi nama utegnil vlak uiti. Nabrala sva kup suhe prerijske trave, zvil in spletel sem jo v baklo ter posul travo s smodni-

kom. Strel iz samokresa bi jo v hipu vnel. Tako si pač pomaga prerijski lovec, ki nima šibic.

Pripravljena sva bila. Legla sva ob progi na odeje, poslušala v temno noč in napenjala oči v smer, odkoder bi imel vlak priti.

Končno je zaplamtela v daljavi luč, majhna, komaj vidna točka. Bližala se nama je in rastla in z njo vred je prihajalo iz prerije bobnenje kakor grožnja oddaljenega groma. Tudi bobnenje je naraščalo, tračnice so zapele, luč se je razgorela v žaromet, stožec ostre svetlobe je dirjal po progi in za njim je hrumela temna pošast, ki je bruhalo dim in iskre.

Pacific ekspres se je bližal.

Odločilni trenutek je prišel. Ali bom mogel ustaviti vlak —?

Izdril sem samokres in ustrelil v pripravljeni šop suhe trave, posute s smodnikom. V hipu se je vnel smodnik in ob njem trava. Razmahal sem tlečo baklo v plamen, jo sukal v krogu in dajal z drugo roko znamenja strojevodji.

Menda so me že od daleč opazili. Presunljiv, za-tegel žvižg mi je odgovoril, zavore so zaškripale, z oglušujočim bobnenjem so zdirjali vozovi mimo naju.

Mignil sem Winnetouu, pograbil odejo in pohitel za vlakom.

Vse počasneje je vozil. Obstal je. Sprevodniki so se sklanjali z visokih sedežev, vihteli svetiljke in kričali. Skočil sem mimo vozov in k lokomotivi ter zažrnil žaromet z odejo.

»Ugasnite luči! Brž!« sem kriknil.

Koj so izginile svetiljke.

»— s' death —!« se je hudoval strojevodja. »Zakaj ste nam zakrili luči —? Kaj se je zgodilo?«

»Indijanci so tamle spredaj. Ustaviti mislijo vlak in vas izropati.«

»Ustaviti —? Nas —?«

»Da, vas! Nagromadili so skale na tir. Pričakujejo vas.«

»Vsi vragi —! Odkod pa veste vse to?«

»Naletel sem na Indijance in jih opazoval. In hitel sem vam naproti, da vas posvarim.«

Skočil je s stroja.

»Sir, če je vse to res, ste vi najvrlejši človek, ki se je kedaj potikal po tejle izgubljeni deželi!«

Stisnil mi je roko, da bi bil lahko zavpil od bolečine.

Vrata na vozovih so se odpirala, popotniki so izstopali, hiteli naprej k stroju in križem popraševali:

»Kaj je —? Kaj se je zgodilo —? Zakaj smo se ustavili —?«

Tudi sprevodniki so prihajali. V hipu smo bili sredi kričeče, razburjene množice. V ozadju so stale dame in plašno vzklikale. Otroci so vreščali.

»Pripovedujte!« je donelo od vseh strani.

S kratkimi besedami sem razložil položaj. Vznemirjeni popotniki so se še huje razburili. Le inženjer je ostal miren.

»Dobro! Jako dobro! Vlak bo imel sicer nekoliko zamude, pa nič ne de. Krasna prilika se nam nudi, da rdečkarje pošteno namlatimo.

Vsi pojdemo nad nje. Ni nas sicer mnogo, pa dobro smo oboroženi. Koliko pa je rdečih?«

»Trideset sem jih naštel.«

»Well! Tistih trideset se ne bojimo!«

Okrenil se je in zagledal Winnetoua.

»Ampak — kdo pa je tamle tisti človek? Rdečkar —! Vohun —! Priplazil se je za vami —!«

Izdrl je samokres in mislil planiti nad Winnetoua, ki je prišel za menoj in stal v poltemi zunaj na preriji.

Ustavil sem ga.

»Nikar se ne vznemirjajte, sir! Rdeč je sicer, pa moj tovariš je, moj prijatelj. Veselilo ga bo, da bo spoznal pogumne može ognjenega konja.«

»Vaš prijatelj —? No, ta je druga. Pokličite ga! Kako pa mu je ime?«

»Gotovo ga poznate. Winnetou je, slavni poglavar Apačev.«

»Winnetou —?«

Med popotniki je zavalovalo. Nekdo se je hlastno prerival v ospredje.

»Winnetou, poglavar Apačev, je tukaj —?« je veselo popraševal.

Bil je mož orjaške postave, za glavo je bil višji ko drugi. Ni bil oblečen po noši vzhoda, trappersko obleko je nosil. Pogledal je okoli, opazil Winnetoua, stopil k njemu in mu z radostnim glasom dejal:

»Ali se Winnetou ne spominja več svojega prijatelja in brata —?«

»Uff —! Kako bi naj Winnetou pozabil na Old Firehanda, najslavnejšega westmana in svojega prijatelja, pa četudi ga že mnogo mesecev ni videl —!«

»Saj ti verjamem, dragi brat, verjamem! Tudi jaz te nisem pozabil. Ampak, povej, kako —?«

Ime Old Firehand je izzvalo splošno zanimanje in radovednost. Prav kakor Winnetou je bil tudi Old Firehand znan od zapada do vzhoda Zedinjenih držav. Bil je velik lovec, pogumen bojevnik in strah Indijancev, zgodbe o neverjetni drznosti so se vezale na njegovo ime in ga venčale z bajno slavo. Tudi sam sem že mnogo čul o njem, pa ga še nikdar nisem videl.

Vesel sem bil, da mi ga je srečen slučaj tako nepričakovano pripeljal na pot.

Tudi inženjer je poznal njegovo ime.

»Old Firehand —? Vi ste se vozili z nami —? Zakaj mi niste povedali svojega imena —? Dal bi vam bil boljši prostor!«

»Hvala, sir!« se je smejal silni lovec. »Sem bil čisto zadovoljen.

Pa pustimo brezplodno, nepotrebno govorjenje! Zmenimo se rajši, kaj bo treba ukreniti, da prežene-mo Indijance, ki nas tamle zunaj čakajo, kakor pravi tale gospod.«

Vse kar je bilo podjetnejših mož, se je mahoma zbralo krog orjaškega westmana, da sliši njegovo mnenje.

Ponovil sem svoje poročilo.

»Vi ste torej Winnetouov prijatelj?« me je zvedavo gledal. »Ne sklepam rad prijateljstva, pa komur je Winnetou naklonil svoje prijateljstvo, sme tudi na mene računati. Tule je moja roka!«

»Da, moj prijatelj in brat je!« je pravil Winnetou. »Pila sva kri pobratimstva.«

»Kri pobratimstva —? Torej je tale mož —.«

»— Old Shatterhand, ki z golo pestjo trešči najmočnejšega sovražnika na tla.«

»Old Shatterhand —!« je donelo v krogu. Radovedno so me gledali.

»Vi ste Old Shatterhand —?« je pravil inženjer. »Kako srečanje —! Winnetou, Old Firehand, Old Shatterhand —! Trije najslavnejši westmani —! Nepremagljivi junaki —! Kak srečen slučaj! Nič se nam ne more zgoditi —! In rdečkarji so izgubljeni!

Povejte nam, meššurs, kaj moramo storiti! Radi vas bomo ubogali.«

»Trideset rdečkarjev je tamle zunaj,« je pravil Old Firehand. »Ne bomo se mnogo obotavljali z nimi. Postrelili jih bomo čisto enostavno.«

»Ljudje so, sir!« sem ugovarjal.

»Ljudje, da. Pa kak! Posiroveli, poživinjeni ljudje! Mnogo sem čul o vas in vem, da tudi v najhujši nevarnosti prizanašate tem lopovom. Moje naziranje o njih je žal drugačno. In nisem jaz kriv, da je drugačno! Da ste vi toliko doživeli med temi ljudmi kakor jaz, bi pač nihče ne pripovedoval o prizanesljivosti in človekoljubnosti Old Shatterhanda! In ker jim načeluje Parrano, odpadnik, izdajalec in stokratni morilec, še prav posebno ne zaslužijo usmiljenja. Moj tomahawk jih bo požrl, vse, vse —! Račun še imam s tistim belim lopovom, račun, ki je s krvjo

pisan in ki še ni poravnan. In danes ga bom poravnal —!»

»Howgh —!» je kruto pritrdil Winnetou.

Čudil sem se svojemu rdečemu bratu.

Winnetou, miroljubni Winnetou, ki nikdar ni hlepel po krvi sovražnika, ki je bil spravljiv in prizanesljiv do skrajnih mej, — ta Winnetou je pritrdil krutim besedam svojega prijatelja in zahteval kri Parrana, »belega poglavarja«! Old Firehandu se nisem čudil, da je krvoloč. Znano je bilo o njem, da je neizprosen sovražnik rdečih. Winnetouova nepričakovana krutost pa me je iznenadila, kar osupnila. Toda gotovo je imel tehtne razloge, da je tako govoril.

Tudi inženjer je pritrdil Old Firehandu.

»Prav ste dejali, sir! Prizanesljivost bi bila v našem slučaju naravnost greh. Napad pripravljajo na vlak, kazni si zaslužijo po vseh božjih in človeških postavah.

Povejte, kaj mislite ukreniti!»

»Železniško osebje mora ostati pri vlaku!» je naročal Old Firehand. »Uradniki ste, ne smete se udeležiti boja, brez vas vlak ne more dalje. Drugi gentlemani pa si lahko privoščijo redko zabavo in se udeležijo kazenskega pohoda na rdečkarje.

Moj načrt je enostaven. Splazili se bomo do njih, tale dva westmana nas bodeta vodila. Napadli jih bomo iznenada, ker ničesar ne slutijo, postrelili jih bomo nekaj, druge pa pregnali. Ne bo težko delo, iznenadenje bo huje delovalo ko naše puške. In ko smo opravili, vam damo znamenje, zakurili bomo velik ogenj ob progi, in privozili bodete za nami, pa počasi, ker ne vemo, ali bomo že do tedaj progo očistili.

Torej kdo pojde z nami?»

»Jaz — jaz — jaz —!» so se ponujali popotniki. Nihče ni hotel veljati za strahopetneža.

»Torej vzemite orožje pa pojdimo! Ne smemo izgubljati časa. Rdeči gotovo vejo, kedaj mora privoziti vlak, pa bi kaj zasumili, če se zamudimo.«

Odpravili smo se. Z Winnetouom sva bila za vodnika. Old Firehand je stopal trdo za nama.

Tiho in sklonjeni smo korakali trdo ob progi, nočni mir je zagrinjal brezkončno prerijo, noben glas, noben šum ni izdal, da se pripravlja krvav napad.

Pol poti smo tako prehodili. Ponke so utegnili poslati straže vlaku naproti, zato sem opozoril Old Firehanda, da sovražnik ni več daleč. Legli smo na tla ter se po rokah in nogah plazili dalje.

Mesec je priplaval izza obzorja, mehka, mirna svetloba je legla na prerijo. Otežkočila nam je sicer zalezovanje, pa nam tudi koristila. Na valoviti preriji se je težko razpoznati, višina je podobna višini, in v temi bi bili Ponke še zgrešili. Tudi straž bi ne bili tako lahko opazili.

Od časa do časa sem previdno vstal in prežal po nasipu. In previdnost ni bila zaman.

Na višini ob progi je stala temna postava, razločno se je očrtavala na svetlomodrem nebu. Indijanci so res poslali stražo vlaku naproti in če rdečkar ni samo na vlak pazil, ampak se oziral tudi po bližnji okolici, nas je utegnil videti.

S podvojeno previdnostjo smo lezli dalje, trdo ob tleh. In kmalu smo zagledali Ponke.

Nepremično so ležali ob nasipu. V bližini so stali njihovi konji. Neprijetna reč! Indijanski konji so silno čuječi, lahko da so nas navohali in nas izdali. Preblizu jim nismo smeli priti.

Na progi je ležal velik, temen kup. Skale so bile, ki so jih navalili, da bi ustavili vlak in ga, če mogoče, tudi s tira vrgli. Z grozo sem mislil na strašno usodo, ki bi bila zadela popotnike, da nisva z Winnetouom Indijancev pravočasno opazila.

Še nekaj korakov smo lezli, pa tiho obležali in pripravili orožje.

Toda še eno je bilo treba pred napadom opraviti, stražo je bilo treba odstraniti.

Težek, nevaren posel! Mož je stal na višini in v polni mesečini. Moral je videti tistega, ki se mu je bližal. In če bi se mu tudi neopaženo toliko približal, da bi ga lahko z enim samim sunkom noža podrl na tla, bi moral vstati, za hip vsaj, — in Ponke bi ga videli.

Če kdo, je bil edini Winnetou kos težki nalogi. Pomenili smo se in koj jo je rade volje prevzel.

Neslišno je zlezal v prerijo. Napeto smo čakali.

In kmalu nato smo videli, da je Indijanec na višini izginil, kot da se je v tla vdrl, pa spet šinil pokonci.

Vedel sem, kaj se je zgodilo.

Tisti, ki je sedaj tamle na višini stal, ni bil Ponka, ampak Winnetou. Priplazil se je Ponki za hrbet, mu izpodnesel noge, ga zabodel in stopil na njegovo mesto.

Pravi mojstrski čin, ki ga je bil zmožen le Indijanec, kakršen je bil Winnetou! In Ponke spremembe niso opazili, nobeden se ni genil.

Najtežje je bilo djano, odločilni trenutek se je bližal, treba je bilo le še dati znamenje za napad.

Pravkar sem mislil dregniti Old Firehanda, da bo treba začeti, ko je počil za nami strel. Eden popotnikov je prišel s prstom preblizu napetemu petelinu na samokresu pa se mu je sprožil. Znamenja za napad ni bilo treba več dati —.

Planili smo.

Čudil sem se indijanski prisotnosti duha. Beli bi bili najbrž od iznenadenja otrpnili. Ponke nas niso pričakovali, iznenadili smo jih, pa ko so nas zagledali, so v hipu planili na noge in s presunljivim kričanjem hiteli h konjem. Umakniti so se mislili, da se v varnem zavetju pripravijo na obrambo in napad.

»Pozor!« je kriknil Old Firehand. »Streljajte na konje, da nam ne bodo ušli!«

Zagrmelo je. Precej konj je padlo, tudi nekaj Indijancev. Drugi so se valjali pod padlimi konji, jezdeci so se izmotavali iz zmede in skušali pobegniti.

Winnetou in Old Firehand sta zgrabila za tomahawke in se vrgla v zamotani klopčič, jaz pa sem vzel repetirko in hitel podirati jezdece, ki so se skušali izmuzniti. Na popotnike že vnaprej nisem mnogo računal. In res jih nisem napačno sodil. Od daleč so puhali s samokresi in drugim strelnim orožjem na rdeče, zadeli niso kdo vedi kaj in ko je nekaj Indijancev tuleč planilo nad nje, so jo junaški popihali v prerijo.

Ko ni bilo kaj več streljati, sem odložil repetirko in medvedarico, izdril tomahawk in hitel tovarišema na pomoč. Mi trije smo bili pravzaprav edini, ki smo Ponke res napadli.

Zato sta imela tovariša tudi polne roke dela. Vihtela sta bojno sekiro, da ju je bilo veselje gledati. Široko razkoračen je stal orjaški Old Firehand sredi bojnega meteža, njegova silna, mišičasta pest je bliskovito sukala tomahawk, dolgi lasje so mu kakor griva veli krog gole glave in na njegovem od mesečine osvetljenem obrazu se je zrcalila čudna, tuja okrutnost in maščevalnost, pa tudi zmagoslavje.

Zagledal sem Parrana v gručici Indijancev in planil nad njega. Umaknil se mi je pa prišel Winnetouu blizu. Tudi njemu se je mislil izmuzniti.

Tedaj pa ga je Winnetou zagledal. Skočil je in kriknil:

»Parrano! Ali se atabaški pes boji Winnetoua, poglavarja Apačev? Pojdi sem, izdajalec! Zemlja bo pila tvojo kri in mrharji bodo mesarili tvoje telo!«

Vrgel je tomahawk v stran, izdril nož, planil in zagrabil belega poglavarja za vrat.

Pa ni prišel do sunka.

Old Firehand je čul Winnetouov vzklik, ozrl se je in zagledal Parranov od mesečine obsijan obraz.

»Tim Finnety —!«

Le to samo ime je kriknil, razmetal z mogočnimi rokami Indijance ko snopje, skočil in prijel Winnetoua za roko, ko je ravno mislil suniti.

»Stoj, brat! Mož je moj!«

Ni bilo dvoma, prijatelja sta bolje poznala »belega poglavarja«, nego sta sama priznavala, in težke, neporavnane račune sta imela z njim, kakor je pravil Old Firehand. Videl sem, kako se je Old Firehandu spremenil obraz, ko je zagledal Parrana. Kar spačil se mu je v divjem srdu in maščevanju.

Kaj sta imela prijatelja z belim poglavarjem —? Kaj jima je storil Tim Finnety —?

Parrano je otrpnil od strahu, ko je čul svoje pravo ime. In ko je zagledal Old Firehanda, se je iztrgal Winnetouu in kakor od tetive poignan šinil v prerijo.

Koj sem pustil Indijanca, ki sem z njim pravkar imel posla, in skočil za ubežnikom. Sicer nisem imel nikakih računov z njim, pa zaslužil si je kazen, ker je brez dvoma sam zasnoval napad na vlak. Ni nam smel uiti, nevaren človek je bil. In povrh je bil Winnetouov in Old Firehandov sovražnik in račun, ki sta jih imela z njim, gotovo niso bili nedolžni in majhni.

Tudi Winnetou in Old Firehand sta nemudoma planila za njim. Pa vedel sem naprej, da ga nobeden ne bo dohitel. Bila sta že koj izpočetka daleč za menoj. Old Firehand je bil sicer mojster v vseh ročnostih zapada, pa ni bil več v tistih letih, ko je človek še sposoben za življenje teči. In Winnetou mi je že ponovno priznal, da mi v teku ni kos.

Seveda sem pa tudi koj opazil, da imam posla z izredno urnim tekačem. Napeti sem moral vse moči, obenem pa tudi štediti z njimi, da nisem prezgodaj omagal.

K sreči je bil Parrano sicer dober tekač, toda nikak mojster ni bil. Divjal je naravnost na vrat na nos in se ni posluževal običajne taktike Indijancev,

da bi spreminjal smer in tekal križem. Morebiti je v svojem strahu čisto pozabil na to.

Pripravil sem se torej na vztrajnostno tekmo v teku, štedil s sapo, da bi se preveč ne zasopel in si ne upehal pljuč, pa skrbno štedil tudi s svojimi močmi. Da bi jih prezgodaj ne izčrpal, sem menjaje se polagal težo telesa na desno in na levo nogo, tako da pravzaprav nisem tekel, ampak se v dolgih, izdatnih skokih poganjal z eno nogo, drugo pa le toliko uporabljal, da nisem izgubil ravnotežja. Za tak tek je treba seveda vaje, naučil sem se ga od Winnetouja, se mnogo v njem vadil in vsikdar mi je še koristil.

Tovariša sta zaostala, kmalu nisem več čul njune nagle sape in njunih skokov za seboj in že iz precejšnje daljave se je oglasil Winnetou:

»Old Firehand naj ne teče več! Moj beli, mladi brat bo dohitel atabaško žabo in jo ubil. Njegove noge so noge viharja in nihče mu ne more uiti.«

Ni bilo časa, da bi se ozrl, ali je Old Firehand ubogal prijateljev nasvet. Parrano je bil daleč pred menoj in v varljivi mesečini mi je prav lahko izginil iz oči.

Winnetouova hvala je bila sicer zelo laskava, pa popolnoma prepričan le nisem bil, ali si jo bom tudi zaslužil. Niti za korak še nisem prišel ubežniku bliže. Le čisto polagoma je njegova moč pešala. Ves čas sem štedil svoje moči in hranil močno rezervo za odločilni trenutek.

In ko je bilo končno videti, da ga bom le došel, šele tedaj sem dal od sebe, kar sem premožel. Šinil sem v daljavo in mu bil kmalu tako blizu, da sem čul njegovo hropeče dihanje. Nisem imel drugega orožja pri sebi ko izstreljena samokresa in bowieknife. Tomahawk bi me bil pri teku oviral, že po prvih skokih sem ga vrgel od sebe.

Izdril sem bowieknife ter se pripravil.

Iznenada je skočil Parrano na stran. Prevariti me je hotel. Računal je, da se v silnem zaletu ne

bom mogel ustaviti in kreniti na stran ter da bom zdirjal mimo njega, on pa da mi bo nato za hrbtom.

Pa pripravljen sem bil na to zvijačo. Obenem z njim sem skočil na stran, z vso silo sva treščila skupaj in moj nož se mu je do ročaja zabodel v hrbet.

Silni sunek naju je oba vrgel na tla. V hipu sem bil seveda spet na nogah, nisem vedel, ali je smrtno zadet. Pa ni se več genil.

Globoko sem si oddahnil in mu izdrl nož.

Ni bil prvi nasprotnik, ki sem ga moral v silo-branu zabosti, in moja koža je kazala marsikak spomin na srečno prestane dvoboje z izurjenimi noževalci ameriških prerij. Pa topot je beli človek padel pod mojim nožem in vest mi je bila le nekoliko nemirna. Toda smrt si je vsekakor zaslužil in pomilovanja ni bil vreden.

Še sem ugibal, kaj bi si vzel za spomin na svojo zmago, ko sem začul za seboj nagle korake. Brž sem se vrgel na tla. Utegnil je biti Indijanec.

Pa previdnost je bila nepotrebna. Winnetou je bil, skrbelo ga je za mene pa mi je prihitel na pomoč.

»Parrano je mrtev —?« je hlastnil.

»Da.«

»Moj beli brat je nagel kakor puščica Apačev in njegov nož je nezmotljiv!« je dejal, ko si je ogledal mrtvo truplo.

»Kje je Old Firehand?«

»Old Firehand je močen ko medved ob času zime, pa njegove noge so težke od števila let.«

In po teh besedah se je Winnetou sklonil, izdrl nož ter — skalpiral padlega Parrana.

Onemel sem.

Kar sem bil z Winnetouom skupaj, nikdar še ni kaj takega storil —.

Kako kruto je pač človekoljubni in krotki Apač sovražil »belega poglavarja« Tim Finnetyja —. In nikdar mi ni besedice omenil o njem —.

Kdo je bil Tim Finnety —? Zakaj ga je Apač tako krvavo sovražil —? Kako tajno je nosil molčeči Winnetou v svojem srcu, da je niti svojemu najboljšemu prijatelju ni izdal —?

Besedice nisem rekel. Obrnil sem se v stran.

Zunaj v mesečini so se premikale temne sence.

»Winnetou, pazi!« sem ga posvaril. »Nekdo prihaja! Braniti boš moral skalp belega poglavarja!«

Previdno so se sence plazile bliže. Spoznal sem jih. Šest Indijancev je bilo, najbrž so iskali razkropljene tovariše.

Globoko k tlom sklonjen se je splazil Winnetou v stran. Uganil sem, kaj namerava.

Ponke so nama bili nevarni. Preveč jih je bilo za naju dva, ki sva bila povrh še skoraj brez orožja. In konje so imeli, za vajeti so jih vodili. Tudi Old Firehandu so utegnili biti nevarni. Že zdavnaj bi bil moral priti za nama, pa nikjer ga ni bilo. Najbrž si je zašel. In če so ga Ponke našli, je bilo po njem, ni jim mogel uiti.

Vzeti sva jim morala konje in zato sva jih morala obiti in jim priti za hrbet.

Prišli so bliže in zagledali mrtvo truplo.

»Uff —! Uf —!« so se čudili.

Pogledali so si padlega in zatulili od groze, ko so ga spoznali.

Trenutek je bil ugoden.

Planila sva, zagrabila za vajeti konje, ki so jih v svojem iznenadenju izpustili, zajahala in v skoku odjezdila.

Zanimivo in obenem zabavno bi jih bilo gledati, kako so osupli zijali za nama. Žal da si te zabave nisva smela privoščiti.

Upala sva, da najdeva Old Firehanda na progi. Pa ni ga bilo. Kam je izginil —?

Indijanci so se razkropili. Dokaj mrtvih je ležalo naokoli, popotniki so jih znašali na kup. Ranjencev ni bilo. Beli so se boju previdno izognili, ranjeni

Ponke pa so pobegnili z zdravimi vred. Ob tiru sta gorela dva velika ognja, dogovorjeno znamenje za vlak, da je proga spet prosta.

Vlak je privozil. Železničarji so prihiteli in popraševali, kako se nam je godilo. Hvalili so nas in inženjer je obljubil, da nas bo v poročilu omenil in pohvalil.

Pa tako hvalo sem seveda odklonil.

»Ni treba!« sem dejal. »Navadni westmani smo in ne potrebujemo vaše hvale. Če pa že hočete koга slaviti, razglasite imena tehle junaških gentlemanov po državah. Mnogo smodnika so požgali in čisto pravično in prav je, da se jim da priznanje, ki so si ga zaslužili.«

Negotovo me je gledal.

»Res —? je vprašal. Menda se mu je moj glas le zdel sumljiv.

»Vsekakor.«

»Junaški so se torej borili?«

»Nad vse junaški!«

»Me silno veseli! Zapisal si bom njihova imena in jih objavil.

Pa kje je Old Firehand? Ni ga videti. Saj je bil vendar v boju —. Je morebiti padel —?«

Winnetou mu je odgovoril:

»Moj prijatelj Old Firehand je izgubil sled Parra-na, belega poglavarja, in zgrešil tudi naju. Najbrž je naletel na Ponke, ki so se raztresli po preriji. Šla bova z Old Shatterhandom in ga poiskala.«

»Da!« sem pritrdil. »In to morava nemudoma storiti! Utegne biti v nevarnosti. Pomagati mu morava!«

Poiskala sva puške in tomahawke in odhitela, seveda v smeri, koder je bežal beli poglavar.

Daleč se v mesečini ni videlo, zanašati sva se morala bolj na uho ko na oko. Pa stroj je z uglušujočim šumom izpuščal paro in popotniki so uganjali tak šunder, da sva zaman prisluškovala. Šele daleč zunaj

na preriji sva smela upati, da bova morebiti čula klicanje ali pa streljanje.

Pa nič nisva slišala. Že sva se mislila vrniti, ko oba hkrati začujeva slabotno klicanje v daljavi.

Napela sva ušesa.

»Old Firehand bo!« je menil Winnetou. »Bežečim Ponkam ne bo prišlo na misel, da bi se s klicanjem izdali.«

»Tako tudi jaz sodim. Brž, pohiteti morava!«

»Da! V nevarnosti je. Sicer bi ne klical.«

Skočila sva, toda Winnetou je pohitel na vzhod, jaz pa na jug.

Seveda sva koj spet obstala.

»Zakaj hiti moj brat na jug —?« se je čudil Winnetou.

»Ker je glas prišel od juga.«

»Ne! Od vzhoda je prišel!«

»Misliš? Čuj!«

Klicanje se je ponovilo.

»Od juga prihaja! Čisto razločno se sliši!« sem pravil.

»Od vzhoda! Moj brat se moti!«

»Ne motim se. Prepričan sem, da prav slišim. Pa ni časa, da bi stala in prisluškovala. Hiteti morava. Naj gre moj brat Winnetou na vzhod, če misli, da je od tam slišal glas, sam pa pojdem na jug. Eden izmed naju ga bo gotovo našel.«

»Dobro! Tako naj bo!«

Odhitel sem proti jugu.

Nekoliko sem se čudil. V takih rečeh se Winnetou nikdar ni zmotil, njegovo uho je bilo izredno ostro, naravnost nezmotljivo. Pa danes je bil vobče čisto spremenjen, nisem ga še takega videl. Morebiti je razburjenje povzročilo, da je napačno slišal.

Skočil sem proti jugu, kar so me noge nesle. Prepričan sem bil, da sem izbral pravo smer.

In koj se je tudi pokazalo, da se nisem zmotil.

Klicanje se je ponovilo, topot že čisto blizu. Opazil sem gručo ljudi.

»Prihajam, Old Firehand, prihajam!« sem kričal in v silnih skokih hitel bliže.

In koj nato sem jih razločno videl.

Old Firehand je klečal na tleh, ranjen se je zgrudil, tako sem pozneje zvedel, in trije Ponke so ga napadali. Trije drugi pa so že ležali na tleh. Tistih šest je bilo, ki so našli truplo Parrana in ki sva jim konje vzela.

Nujne pomoči je potreboval. Vsak hip mu je utegnil kateri izmed Indijancev zadjeti smrtni udarec. Pa bil sem še najmanj petdeset korakov oddaljen. Lahko da sem prišel prepozno. Le puška je mogla pomagati.

Obstal sem, vzel repetirko in pomeril. Pa je bilo težavno merjenje. V varljivi mesečini se na petdeset korakov ne vidi več čisto natančno, srce mi je naglo bilo in tudi zasopel sem bil. Lahko da sem zadel Old Firehanda. Pa poskusiti sem moral.

Ustrelil sem trikrat. Trije so se zgrudili. Ponke so bili.

Skočil sem bliže.

»Hvalabogu,« mi je klical Old Firehand naproti. »Res o pravem času je bilo! Prav v zadnjem trenutku, sir!«

»Ste ranjeni?« sem ga skrbeče vprašal. »Klečite —. Je zelo nevarno?«

»Smrtno nevarno menda ne bo. Dva zamaha s tomahawkom v stegno. Mi niso mogli drugače blizu, ti lopovi, pa so me mislili posekati kakor drevo, da bi se zgrudil.«

»Mnogo krvi bodeite izgubili! Dovolite, da vas obvežem!«

»Da da! Ampak, sir, kakšen strelec ste! Pri taki slabi razsvetljavi in po takem divjem teku — pa vse tri v glavo zadenete! Mrtvi so! To zmore le Old Shatterhand!

Prejle ko smo Tim Finnetyja zasledovali, nisem mogel tako naglo za vama, ker se mi je puščica zabodla v bedro. Vajine sledi nisem videl, premalo svetlo je bilo. Iskal sem vas, pa so tile lopovi kakor iz tal zrastli pred menoj. Ležali so na tleh in me pustili čisto blizu. Nisem imel druga ko nož in pest, puško in tomahawk sem vržel proč, da bi laže tekeli. Lotili so se me in me sekali v nože, tri sem podrl, tile pa bi me bili menda upihnil, da niste prišli.

Življenje ste mi rešili in nikdar vam tega ne pozabim!«

Preiskal sem mu rane. Globoke so bile, močno so krvavele, nevarne pa k sreči niso bile. Winnetou je prišel in obvezala sva ga. Prostodušno je priznal, da se je zmotil.

Vrnili smo se k progi, seve čisto počasi. Napol sva nesla Old Firehanda.

Zato se tudi nismo nič čudili, da je vlak že odpeljal. Mudilo se mu je, preveč se je zamudil.

Old Firehand je potreboval skrbno nego in vsaj dober teden ni smel sestiti na konja. Poznal je skrit kraj, pol dneva zmerne ježe oddaljen, senčnat gaj s studencem, tam bi ga lahko v miru negovala.

In tja smo se nemudoma napotili.

VL

Harry.

Štirinajst dni je minilo.

Winnetou je bil izvrsten ranocelnik in pod njegovo skrbno, veščo roko so se Old Firehandu rane naglo celile. Okreval je toliko, da je smel spet sestiti na konja, in odpravili smo se na njegov »grad«. Tako vsaj je imenoval svoje stalno bivališče. Kje je ležal njegov grad in zakaj mu tako pravi, tega mi ni razodel. Da bom že sam videl, je dejal.

Pot nas je peljala po ozemlju sovražnih rodov, Rapahov in Pawneejev. Potovanje ni bilo ravno prav prijetno, po dne in po noči smo morali biti skrbno na straži, pa ko so bile končno nevarnosti za nami in smo se bližali reki Mankizila, ob kateri je ležal Old Firehandov grad, smo si oddahnili in si privoščili izdaten počitek.

Da se nismo izdali rdečkarjem, so morale naše puške že vse dni sem molčati. Gladovali pa vkljub temu nismo, lovili smo divjačino v zanke, v čemer je bil Old Firehand pravi mojster.

Tisti znameniti večer smo taborili v skriti dolini. Kraj je bil varen in smeli smo si zakuriti.

Sama sva sedela pri ognju z Old Firehandom, Winnetou je bil zunaj na straži. Molčala sva.

Pri enem svojih obhodov je stopil Winnetou k nama. Old Firehand ga je povabil, naj prisede.

»Moj brat je preveč skrben! Ni nevarno tod. Bojna steza Rapahov ne pelje tod mimo. Prisedi!«

»Oko Apača je odprto. Winnetou ne zaupa noči. Ženska je.«

Tako je dejal pa spet odšel v temo na stražo.

»Ženske sovraži!« sem dejal brez posebnega namena, le da bi mu besedo ponudil. Nisem slutil, da sem dal povod za razgovor, ki mi je odkril do tedaj še neznano tajnost iz Winnetouovega življenja.

Old Firehand je segel v žep, izvlekel tobačnico in pipo, udobno nadeval in prižgal. In ko je puhn timer prvi dim, je dejal:

»Mislite? Morebiti pa ne.«

»Njegove besede vsaj so tako povedale, se zdi.«

Pokimal je.

»Se zdi. Pa ni tako.«

Živel je nekoč deklet, ki bi se bil za njo boril s samim vragom. In od tistega časa mu je beseda ženska izpadla iz spomina.«

»Zakaj pa je ni vzel in odvedel v svoj wigwam —?«

»Že davno je ljubila drugega.«

»Za tem običajno Indijanec ne vpraša.«

»Pa tisti drugi je bil njegov prijatelj —.«

»Kako mu je bilo ime?«

»Sedaj mu pravijo Old Firehand.«

Tiho sem obsedel.

Za hip se mi je odgrnila zavesa, pogledal sem na oder življenja in videl odlomek, le kratek odlomek ene tistih dram, ki se dogajajo na divjem zapadu prav kakor pri nas in ki izoblikujejo njegove junake v molčeče, trde, večkrat tudi neizprosne značaje —. Da sta tudi Winnetou in Old Firehand junaka take drame —. Nikdar bi ne bil tega mislil.

Nisem imel pravice, da bi vprašal še kaj več. Pa menda mi je bilo na obrazu zapisano, da bi rad vprašal.

Old Firehand je pomolčal pa nadaljeval:

»Pustiva preteklost, sir! Pa če bi hotel o njej govoriti, zares, vi bi bili prvi, ki bi mu jo razodel. Kajti vzljubil sem vas v tem kratkem času, odkar smo skupaj.«

»Hvala, sir! Odkrito vam povem, da tudi jaz nisem čisto brezčuten.«

»Vem vem! Ste tudi obilo dokazali! Brez vas bi bil izgubljen v tisti noči ob železnici tam doli —. Vražje huda mi je predla, krvavel sem kakor obstreljen bizon in da niste prišli, po meni bi bilo.

Le eno mi je žal —. Da namreč svojega računa s tistim Tim Finnetyjem nisem mogel sam poravnati —. Tole svojo roko bi dal, da bi ga dobil pod lastni nož!«

Kruto, neizprosno sovraštvo je šinilo po njegovem sicer mirnem in odkritem obrazu, oči so se mu bliskale in pesti je stiskal.

Njegov račun s Parranom ali Tim Finnetyjem je moral biti prav velik —. Ali je bil v kaki zvezi z njegovim in Winnetouovim romanom —?

Priznam, da sem bil silno radoveden. Vsak drug na mojem mestu bi bil. Saj sem vendar prvikrat zvedel, da je moj Winnetou ljubil dekle —.

Ali bo njegova skrivnost za vedno ostala skrivnost —?

Potrpeti sem moral.

Molče sem obsedel, le včasi sem se zgenil in popravil ogenj.

Pri eni teh kretenj se mi je zableščal na roki prstan, spomin na tisto strašno noč, ko sem mladega Harryja rešil iz plamenov New Venanga.

Old Firehandovo bistro oko je ujelo blesk, gledal je nekaj trenutkov prstan, pa osupel vprašal:

»Prstan imate na roki —?«

»Da. Pa seveda ni moj.«

»Ni vaš —? Odkod pa ga imate?«

»Spomin mi je na eno najstrašnejših ur življenja.«

»Bi ga smel videti?«

»Prosim!«

Dal sem mu ga.

Hlastno je segel po njem. Pa komaj da ga je pogledal, je šinil pokonci in skoraj strastno je vprašal:

»Od koga ste ga dobili?«

Neverjetno razburjen je bil. Kar razumel ga nisem.

Začuden sem dejal:

»Dobil sem ga v New Venangu od nekega mla-dega človeka.«

Sunkoma in hripavo je vprašal:

»V New Venungu ste bili —? Pri Forsterju —? Ste videli Harryja —? Pravili ste o najstrašnejši uri svojega življenja —. Ali se je nesreča zgodila —? Kaka —? Povejte!«

»Nesreča, ki bi me bila stala življenje, da me ni rešil moj dobri Swallow.«

Segel sem po prstanu.

Umaknil mi ga je.

»Pustite!« je dejal. »Vedeti moram, kako je prišel prstan v vaše roke. Pravico imam do njega, večjo in svetejšo pravico, ko katerikoli drug človek na svetu —.«

»Pomirite se! Če bi mi kdo drug ko vi ne hotel dati prstana, bi ga prisilil, da mi ga mora vrniti. Vam pa bom poročal, kako sem ga dobil. In mislim, da mi bodele tudi vi dokazali svojo pravico do prstana.«

»Pripovedujte! Pa vedite tudi vi, da bi bil tale prstan smrtna obsodba za vsakega drugega človeka! Vam pa zaupam. Pripovedujte!«

Poznal je Harryja, poznal je Forsterja —. Ves razburjen je bil, ko je spoznal prstan —. V kaki zvezi je bil s prstanom, s Harryjem in Forsterjem —?

Sto takih in sličnih vprašanj mi je sililo na usta. Pa premagal sem se in pripovedoval.

Na laket naslonjen je ležal pri ognju, meni nasproti, vsaka poteza na njegovem obrazu je govorila o napetosti, s katero je poslušal. Od besede do besede je rastlo njegovo razburjenje in ko sem mu pravil, kako se je vnelo olje, kako sem zagrabil Harryja in skočil z njim na konja, je planil na noge in vzkliknil:

»Človek, edino kar ste mogli storiti, da ste ga rešili! Trepetam za njegovo življenje —! Pripovedujte! Brž pripovedujte!«

Tudi sam sem vstal. Spomin na grozote tiste noči me je razvnel, razburil. Drug drugemu sva si stala nasproti, vse bliže mi je prihajal, ustnice so se mu odprle, kot da mi hoče vsako besedo izpiti iz ust, oči so se mu razširile in visele na mojih ustnicah in njegovo telo se je zvijalo, kot da sam sedi na dirjajočem Swallowu, kot da sam plava z njim po plamenečih valovih in v blazni, slepi naglici hlasta po strmi, grebenasti steni navzgor. Prijel me je za roko in jo nevede stiskal, da bi bil zakričal, hropeče in stokajoče je dihal, prsi so mu valovele kakor pod strašno težo.

»Heavens —! si je globoko oddahnil, ko je čul, da sem le srečno prišel na rob goreče kotline in da sem rešil otroka. »Strašno je bilo — strašno —! Bal sem se, trepetal sem, kot da se sam borim s tistimi plameni —. In vendar sem vnaprej vedel, da ste se rešili in da ste rešili tudi Harryja —. Kajti sicer bi vam ne bil dal prstana —.«

»Ni mi ga dal.«

»Ne —?«

»Izmuznil se mu je. Niti opazil menda ni izprva, da ga nima več.«

»Izmuznil —? Kako —?«

»Uiti mi je hotel nazaj v gorečo dolino. Držal sem ga za roko, zadrževal sem ga. Pa iztrgal se mi je in prstan mi je ostal v roki.«

»Torej pa bi bili morali tujo lastnino nemudoma in brez odloga vrniti pravemu lastniku —.«

»Saj sem hotel. Pa ušel mi je. Šele drugi dan sem ga videl v dolini v družbi nekih ljudi, ki so ušli ognju, ker stoji njihova hiša visoko na pobočju v gornjem koncu doline.«

»In povedali ste mu, da je izgubil prstan —?«

»Hotel sem vsaj. Tudi vrnil bi mu ga bil. Pa me niso pustili blizu. Celò streljali so na mene in me dolžili, da sem jaz kriv požara, da sem strahopetnež, da sem bežal, mesto da bi bil rešil vse prebivalce naselbine. In še mnogo druga. Seveda sem se obrnil, otresel prah z nog in šel.«

»Da da! Tak je, čisto tak! Nič bolj ne sovraži ko strahopetnost. Mislil je, da nimate poguma, ker niste vrnili Forsterju sunka —.

In kaj se je s Forsterjem zgodilo?»

»Ne vem. Čul sem, da so se rešili le tisti, ki so stali pri hiši na pobočju. Vse drugo je požrl in uničil plamen.«

»Strašno —! Pa pravična kazen za njegovo drzno in sebično počenjanje. Dragoceni petrolej je zlival v potok, samo da bi nagnal cene —.«

»Ga poznate, sir?»

»Bil sem nekajkrat pri njem v New Venangu. Ošaben, bahav bogataš je bil. Bi bil imel vse polno razlogov, da bi se bil vljudneje obnašal —. Do mene in tudi do drugih —!«

»In Harryja tudi poznate? Ste ga videli pri Forsterju?»

Skrivnosten smehljaj mu je šinil po licu.

»Harryja —? Da, videl sem ga. Pri Forsterju in tudi v Omahi, kjer ima brata —. Morebiti še tudi kje drugje.«

»Torej bi mi lahko kaj več povedali o njem —!«

»Mogoče. Pa danes ne, danes ne! Vaše pripovedovanje me je zelo razburilo. Nisem prav zbran, nisem prav razpoložen za tako zabavo. Pa ob svojem času bodete že še več zvedeli o njem. Hočem seveda reči, toliko, kolikor sam vem o njem —.

Ali vam ni pravil, po kaj je prišel v New Venango?»

»Pravil mi je. Dejal je, da trenutno stanuje pri Forsterju.«

»Tako tako —! In pravite, da je ušel nevarnosti, popolnoma ušel in čisto gotovo?«

»Čisto gotovo.«

»In streljati ste ga tudi videli?«

»Da. Zelo dobro strelja. Čisto nenavaden otrok je.«

»Tako —! Čisto kakor njegov oče. Je star skalpar, njegov oče, nobene kroglice ne vlije, ki bi ne našla poti med tisti dve znani indijanski rebri. In od očeta se je fant naučil streljanja in če mislite, da svojega znanja ne zna σ pravem času in na pravem kraju uporabiti, se čisto temeljito motite!«

»Kje je njegov oče?«

»Danes je tukaj, jutri je tam in lahko vam povem, da se takole precej pozna. Mogoče je, da vam ga kedaj pokažem.«

»Bi me zelo veselilo, sir!«

»Bomo videli, kaj se bo dalo ukreniti. Vsaj zaslужili ste si, da se vam oče zahvali, ker ste mu sina rešili.«

»Ne, ni to tisto, kar mislim —.«

»Vem vem! Razumem! Vas dobro poznam.

Sedaj pa pojdem po Apača. Njegova straža je minila in moja se začne. Poslal vam ga bom, da vam ne bo dolgčas. Lezite na uho! Da bodete jutri svež in čil! Bomo vzeli konje krepko pod noge in se napotovali za cela dva dni.«

»Za dva dni —? Ali nismo nameravali samo do Green Parka potovati?«

»Sem si premislil. Good night!«

»Dobro stražite! In ne pozabite me zbuditi, ko pride moja straža!«

»Le spite! Bom mesto vas bedel. Ste več ko dovolj storili za mene!«

Prijazno mi je pokimal in odšel na stražo.

Sam sem obsedel pri ognju. Čudne misli so mi vstajale.

Kaj je pomenilo Old Firehandovo razburjeno obnašanje, ko sem mu pripovedoval o Harryju —? Kaj so pomenile njegove zagonetne besede —? Kaj je bil Harry Old Firehandu —? Ugibal sem in ugibal, pa nič pametnega nisem uganil.

Winnetou je prišel, se molče zavil v odejo in zaspal, sam pa sem se nemirno obračal z ene strani na drugo. Spomin na strašno noč v New Venangu me je razburil, še mi je drhtela duša, ko sem še enkrat preživljal grozote ognjene reke. In med strahotnimi prizori se je vedno in iznova pojavljala orjaška postava Old Firehanda in v zadnji borbi med bedenjem in sanjami so mi še vedno donele na uho njegove zagonetne besede: »Ste več ko dovolj storili za mene!«

Ko sem se drugo jutro prebudil, sem se znašel samega pri ognju. Pa daleč tovariša menda nista odšla. Kajti ogenj je bil sveže podneten, pločevinasti kotliček je visel nad njim, voda je vrela v njem, poleg pa je ležal kos mesa, ki nam je prejšnji večer ostal, in vrečica z moko. Pravkar sta torej pripravljala zajutrek, pa menda šla, da nabereta suhljadi ali pa da se umijeta pri studencu.

Zlezel sem iz odeje, razgibal ude in šel tudi sam k studencu.

In tam sem ju zagledal.

Stala sta pri studencu in se živahno pogovarjala. Tako sta bila zatopljena v pogovor, da me niti slišala nista. Pokašljaj sem, ker ju nisem hotel iznenaditi, ozrla sta se, umolknila za trenutek, pa obotavlja se nadaljevala pogovor.

Govorila sta o meni, to sem koj opazil, pa obrnila besedo na drug predmet, ko sta mene zagledala.

Spet sem se čudil.

Zajutrkovali smo pa odrinili. Potovali smo proti severu, kakih dvajset milj zapadno od Missourija in vzporedno z njim proti dolini reke Mankizila.

Dan je bil hladen. Naši konji so bili spočiti in nakrmljeni, naglo smo potovali in kazalo je, da se

bomo res »za dva dni napotovali«, kakor je dejal Old Firehand.

Opazal sem, da veže Winntoua in Old Firehanda prav iskreno prijateljstvo. Krvna brata se nista mogla bolj ljubiti in z večjo nežnostjo in vdanostjo skrbeti drug za drugega. Ljubosumen bi bil, če bi bil vobče zmožen takega nespametnega in nepotrebnega čuvstva.

Opazal sem tudi čudno spremembo v njenem obnašanju do mene. Prijateljski sta vedno občevala z menoj, od tistega dne pa sta bila izredno ljubezniva, polna obzirnosti, skorajda spoštovanja, in če sem slučajno srečal Old Firehandov pogled, sem bral v njem nekaj kakor pritajeno nežnost. Zdelo se je, kot da sta od tistega dne osredotočila svojo medsebojno ljubezen in nežno skrb na mojo osebo.

Opoldne smo počivali.

Old Firehand je odšel, da preišče okolico, jaz sem pripravljal za obed, Winnetou pa je prisedel k meni in začel:

»Moj brat je pogumen kakor divji ris gozda, pa nem kakor skala v gori!«

Molčal sem na čudni uvod.

»Jezdil je skozi plamene gorečega ognja, pa ni o tem niti besedice omenil svojemu bratu Winnetou!«

Old Firehand je torej davi ob studencu prepovedoval Winnetouu moj doživljaj v New Venangu —.

Odgovoril sem:

»Jezik moža je kakor nož v nožnici. Oster je in ni za igračo.«

»Moj brat je prav povedal! Toda Winnetou je žalosten, če se mu srce njegovega brata zapira kakor kamen, ki so v njem skrita zlata zrna —.«

»Ali je bilo Winnetouovo srce vedno odprto bratu —?«

»Da! Ali mu ni razodel vse skrivnosti prerije? Ali ga ni učil brati sledi, metati lasso in tomahawk?

In vsega drugega, kar mora znati velik, slaven junak —?»

»Da, Winnetou je bil njegov učitelj. Toda, — ali mu je govoril o Old Firehandu, ki si je osvojil njegovo srce, in o dekletu, ki mu spomin nanj ne umre v duši —?»

»Winnetou jo je ljubil, ljubezen pa ne počiva na jeziku —.

In zakaj mi moj brat ni pripovedoval o otroku, ki ga je Swallov rešil iz plamenov?»

»Ker bi bil samega sebe hvalil. Tega pa nočem. Ali poznaš tistega otroka?»

»Winnetou ga pozna. Učil ga je streljati z lokom in s puščico, učil ga je jezdit divjega mustanga, dal mu je jezike rdečih rodov in nazadnje mu je izročil orožje, čigar krogla je usmrtila Ribanno, hčerko rodu Asineboin.«

Iznenaden sem ga gledal.

Slutnje so se mi porajale, ki si jih skoraj nisem upal z besedami izreči. Winnetou in Old Firehand, oba sta ljubila isto dekle —. Ribanna ji je bilo ime. Pa Ribanna je ljubila Old Firehanda, tako mi je sam pravil.

Toda kako je bilo s Harryjem —?

Vprašanje mi je bilo že na jeziku. Pa se je vrnil Old Firehand in pripravili smo si obed. Neprestano pa sem mislil na Winnetouove besede. Iz njih in iz tega, kar sta mi pravila Old Firehand in Harry, sem skorajda z gotovostjo sklepal, da je Old Firehand Harryjev oče. Njegovo obnašanje, njegova razburjenost sinoči je govorila za to. Le da je Old Firehand pripovedoval o Harryjevem očetu v tretji osebi. Kar pa je lahko tudi zato storil, ker se mu še ni zdel čas dozorel, da bi mi kaj več povedal o njem.

Vsekakor, tako se mi je zdelo, sem bil trdo na sledi romanu svojega brata in prijatelja Winnetoua.

Nekaj ur smo počivali pa se odpravili. In kot bi živali slutile, da se bližajo kraju, kjer bodo lahko več

dni počivale, so kar same živahneje in hitreje stopile. Lep kos sveta smo prepotovali. In ko se je zvečerilo, smo zajezdili med hribovje, za katerim leži dolina reke Mankizila, jezdili vse višje in zavili ob potoku v sotesko, ki je, se je zdelo, v pravokotni smeri peljala k dolini Mankizile.

Gosto grmovje je rastlo ob potoku in ko smo takole brezskrbno jezdili trdo ob grmovju navzgor in najmanj mislili na kakršnokoli človeško bitje, nas je čisto iznenada ustavil osoren glas.

»Stoj!« je zapovedovalno zadonelo iz grmovja in glas se mi je zdel tako čudno znan. Kje sem ga neki že čul —?

Pa ni bilo časa, da bi spomine vzbujal. Kajti za glasom se je pomolila iz vejevja zarjavela puška — na cev.

Zadeva je bila vsekakor nevarna, čeprav me je zelo mikalo, da bi prijel za tisto zarjavelo cev, po-tegnil osornega klicarja na beli dan in mu pogledal v brke.

»Kako se glasi geslo?« je ponovil čudno znani glas in mi vzbudil nejasne spomine na gosto zaraščeno, kuštravo brado, na orjaški nos in na moj zemljemerski poklic, ki sem ga izvrševal svojčas tam doli med izvirkami gornjega Canadiana in Rio Pecos.

»Pogumen!« je odgovoril Old Firehand na strogi poziv.

»In —?«

»Molčeč.«

Vsi smo zvedavo zrlili v goščavo.

In razgrnilo se je vejevje in iz goščave je stopil možiček, ki mi je ob pogledu na njegovo majhno ose-bico srce zadrhtelo v radostnem iznenadenju.

Mislite pa si tisto osebito takole.

Izpod otožno poveznjenih krajnikov obnošenega klobuka, ki bi njegovo starost, barvo in obliko tudi najduhovitejši strokovnjak le s težavo uganil, je gledal sredi kuštravega gozda črne brade nos, ki je bil

naravnost ogromno razsežen in ki bi bil lahko tudi največji solnčni uri služil za kazalec. Radi bujno razrastle brade se od obraza razen že imenovanega razkošno opremljenega vohala ni videlo druga več ko majhne oči, ki pa so bile izredno bistre in živahne in ki so trenutno posebej mene z izrazito, pa dobrovoljno hudomušnostjo opazovale.

Ta del telesa je počival na truplu, ki je bilo do kolen za nas nevidno in ki je tičalo v stari lovski suknji iz jelenovine. Pomerjena pa je bila tista lovska suknja vsekakor mnogo večji osebnosti in mali možek je tičal v njej kakor otrok v očetovem površniku, ki si ga je za šalo izposodil.

Iz tega obširnega oblačila je spodaj gledalo dvoje suhih, srpastih nogic. Tičale so v hlačah, na robih okrašenih z resicami, in tako visoko starost so te prekratke hlače že kazale, da je mali možek gotovo že pred dvajsetimi leti izrastlel iz njih. Zato so prostodušno razkazovale dvoje indijanskih škornjev, tako razsežnih, da bi se bil lahko v njih lastnik za silo nastanil z vso svojo malo osebnostjo.

V rokah pa je imel možek puško, ki bi se je jaz le s skrajno previdnostjo dotaknil. Bila je vse prej krepelcu podobna ko puški.

In ko se je možek z dostojanstvenimi koraki bližal, si nisem mogel misliti lepše karikature prerijskega lovca.

»Sam Hawkens —!« je vzkliknil Old Firehand. »Ali so se tvoje oči postarale, da me nisi spoznal in da zahtevaš od nas še geslo?«

»Mislim da ne, sir!« se je muzal mali Sam Hawkens. Kajti on je bil v vsej svoji velikosti in razsežnosti. »Mislim pa, da mora straža tudi včasih pokazati, ali si je zapomnila geslo, in —.«

»Sam Hawkens —!« sem vzkliknil tudi jaz. »Ali so se vaše oči postarale, da me več ne poznate —?«

»Mislim da ne, sir! Saj sem čisto nor od veselja! In kako bi ne bil, saj vidim spet svojega greenhorna,

če se ne motim, hihihihihihih! Pa sedaj mu pravijo Old Shatterhand, kakor smo ga tistikrat krstili, ko je bil še za zemljerca —.

In tamle je Winnetou, veliki poglavar Apačev —. Koliko veselje! Dobrodošli, meššurs, v našem lovskem gradu!«

Podal mi je obe roki, si jih vneto pritisnil na svojo staro, zakrpano lovsko suknjo, da je zahreščala kakor polomljena škatla. In potem je ošilil svoje brkaste ustnice, se nagnil in me mislil poljubiti, pa sem se njegovi nežnosti z veliko prisotnostjo duha umaknil na stran, da je poljub cmoknil na lice. Kuštrava goščava na njegovem obrazu je že močno osivela, odkar sva se v St. Louisu ločila.

»Tudi mene prav srčno veseli, da vas spet vidim, moj ljubi Sam in učitelj!« se mu dejal. »Ampak — povejte, ali niste Old Firehandu pripovedovali, da me poznate in da ste bili moj učitelj?«

»Seveda sem mu pripovedoval!« je dejal ponosno.

»In vi,« sem se obrnil k Old Firehandu, »vi pa mi niste povedali, da bom svojega dobrega Sam Hawkensa našel v vašem gradu —?«

Old Firehand se je nasmejal.

»Iznenaditi sem vas mislil. In izvrstno se mi je posrečilo!

Sedaj vidite, da vas že dolgo poznam. Mnogo mnogo smo govorili o vas. In še dva druga dobra prijatelja bodele našli pri nas!«

»Menda pa ne Dick Stoneta in Will Parkerja, ki sta neločljivo zvezana in združena s Samom —?«

»Da, prav tisti dva! Tudi za nju bo prijetno in veselo iznenadenje, ko vas zagledata.

Pa povejte, Sam, kdo pa je vse doma?«

»Vsi. Razen Bill Bulcherja, Dick Stoneta in Harrisa. Šli so po meso, mislim. Tudi mali sir je spet prišel.«

»Vem vem, da je prišel.

Kaj pa je druga novega? Ste rdečkarje videli?«

»Hvala hvala, sir! Ne spominjam se, da bi bil katerega videl. Čeprav,« — pokazal je na svojo gorjačo, ki mu je bila za puško, in ki ji je Liddy pravil — »čeprav bi moja Liddy že rada šla spet v svate.«

»In pasti —?«

»Dobro žetev so dale, zelo dobro, če se ne motim.

Pa saj bodete sami videli. Malo vode bo v vratih, mislim. Pa na svidenje!«

Obrnil se je in stopil spet za grm na stražo.

Šli smo dalje.

Iz pogovora sem posnel, da smo blizu skrivališča, ki je služilo prerijskim lovcem, trapperjem in kožuharjem za bivališče in skladišče in ki ga je Old Firehand imenoval svoj lovski grad. Sam Hawkens je bil za stražo in vhod ni mogel biti več daleč. Pozorno sem se ogledoval, da bi našel »vrata«, kakor je dejal Sam.

Na levi se je odprla druga soteska, tako ozka, da sem z razprtimi rokami dosegel njene stene. Robidovje je viselo črez rob soteske in potok je tekel po vsej njeni širini. Dno potoka je bila trda skala, ki ni sprejela niti najmanjšega sledu. Potok se je izlival v tistega, ob katerem smo prišli po dolini in ki je tekel v Mankizilo.

Old Firehand je jezdil naprej in zavil v sotesko. Bredli smo po vodi, pa ni je bilo mnogo. Sam je prav povedal, ko je dejal, da ne bomo našli mnogo vode v »vratih«.

Nismo dolgo jezdili pa so se stene soteske, zavite v gost bršljan, pomaknile tako blizu skupaj, da se je zdelo, soteske bo konec in stene nam bodo pot zaprle. Zaman sem se oziral, kod bomo prišli iz zagate. Toda Old Firehand je nemoteno jezdil dalje,

Winnetou pa za njim. In oba sta izginila skozi navpično steno.

Čudeč se sem jezdil za njima in opazil, da bršljan začinja vhod v ozek predor. Kakor gost zastor je visel pred njim.

Zajezdil sem v predor, trda tema me je objela. Dolgo sem jezdil po temi in se sukal po ovinkih. Tovarišev nisem videl, le topot njunih konj sem čul pa šumenje vode. Končno je nekje spredaj zasijala bleda luč, predor se je razširil in zlezal sem ven v drugo sotesko, ki je bila podobna prvi.

In ko se je soteska odprla, sem iznenaden obstal.

Stal sem pri vhodu v mogočno, široko, skoraj čisto okroglo kotlino, od vseh strani obdano od nepristopnih skal. Gosto grmovje je venčalo robove kotline in se vzpenjalo tudi po stenah navzdol, na njenem dnu pa so zelenele sočne trate, obrobljene ob vznožju sten z grmičjem. Črede konj in mul so se pasle po tratah in psi so se preganjali med njimi, deloma volčnjaki, ki služijo Indijancem za čuvaje in za tovorno živino, deloma mešanci majhne debele pasme, ki njihovo meso velja za izredno slaščico.

»Tole je moj grad!« je pravil Old Firehand.
»Varnejši smo v njem ko v Abrahamovem naročju!«

»Ali nima kotlina tamle nobenega izhoda?« sem vprašal in pokazal na drugi konec doline.

»Ne za toliko, da bi miš mogla skozi. In od zunaj se sploh ne da priti na rob kotline. Tiste višine so od zunaj nedostopne. Že marsikateri rdečkar se je plazil zunaj mimo, pa ni slutil, da tile strmi grebeni obdajajo tako prijazno dolinico.«

»Kdo pa vam je tole zavetje pokazal?«

»Sam sem ga našel.«

»Kako?«

»Zasledoval sem racoon po soteski, ki smo po njej prejle prišli. Izginil je v predoru, ki ga tistikrat

še ni bršljan zakrival, šel sem za njim in prilezel v kotlino. Koj sem prostor vzel v posest in ga sčasoma preuredil za bivališče svojim lovcem. Izprva pa sem sam gospodaril v dolinici.«

»Sam —?«

»Da. In neštetokrat sem ušel rdečkarjem, kot bi se v zemljo vdrl, da so zaman vohali za menoj. Sedaj pa prebivam tu s svojimi lovci. Tukaj tudi shranjujemo kožuhovino in prezimujemo.«

Presunljiv žvižg je zadonel po kotlini. Tu pa tam se je razgrnilo grmovje ob vznožju sten in prikazale so se postave, ki jim je bilo na tisoč korakov daleč videti, da so državljani divjega zapada. Bili so člani Old Firehandove lovske družbe in žvižg je menda bil znamenje, da se morajo zbrati.

Odjezdili smo na sredo kotline, lovci so se zgrnili krog nas in pozdravljali svojega vodjo. Will Parker se je preril skozi gnečo, pozdravila sva se, čisto iz sebe je bil, da me po dolgem času spet vidi. Tudi Winnetou je starega znanca prijazno pozdravil.

Sredi bučnega pozdravljanja in govorjenja, kakršnega so si smeli lovci seve le v takem varnem zavetišču privoščiti, je Winnetou razsedlal konja, ga z lahnim udarcem pognal na pašo, si naložil sedlo in jermenje ter odšel. Tudi jaz sem dal svojemu vrancu popolno svobodo, se otresel radovednih lovcev in stopil po dolini. Old Firehand je bil zaposlen, ni imel časa za svoje goste.

Kotlina je bila podobna orjaški polkrogli, na zgoraj odprti in od zunaj nedostopni. V pradavnih dobah je bila kotlina brez dvoma žrelo vulkana, saj so gorske tvorbe v tem delu Skalnega gorovja po večini vulkanskega izvora. Vulkan je ugasnil, dež in solnce sta tisočletja drobila skale, napolnila dno nekdanjega vulkana, rastlinstvo se je naselilo ter pokrilo kamenje in pesek na dnu kotline z rodovitno zemljo. Voda si je izgrizla izhod skozi kako raz-

poko in ustvarila predor, edini vhod v dolino. Old Firehandov »lovski grad« je bil gotov.

Stopil sem ob robu doline.

Za gostim grmovjem sem opazil v stenah votline, zažrnjene s kožami, stanovanja in skladišča lovske družbe. Po številu teh stanovanj sem sklepal, da je Old Firehandova družina zelo velika. Tisti dan jih je bilo le malo doma, večina je bila menda na lovu po gorah.

Visoko na skali sem opazil kočo, narejeno iz vej in kamenja. Od kočice bo lep razgled po dolini, sem si mislil, in gledal, kod bi se dalo priti k njej. Pa nobene steze ni bilo videti, le sledove stopinj sem našel. Stopil sem za njimi.

Blizu kočice sem že bil, ko so se odprla vrata in ven je stopil mlad človek, skoraj še otrok. Ni me opazil, s hrbtom obrnjen k meni je stopil na rob skale, si zasenčil z dlanjo oči in pozorno gledal v dolino.

Pisano lovsko srajco je nosil, usnjate hlače, od boka do gležnjev obšite z resicami, in mokasine, obilo okrašene s steklenimi biseri in ščetinami ježevca. Krogi glave je imel ovito rdečo ruto in rdečo prepasnico krogi ledja.

Radoveden sem bil, kdo da je. Šel sem za njim in stopil na skalo. Čul je moj korak in se naglo obrnil.

Ali je bilo res —? Ali sem se samo motil —?

Veselo iznenaden sem vzkliknil.

»Harry —! Ali je mogoče —?«

Pristopil sem in mu ponudil roko.

Pa mrzko, nevoljno me je pogledal, njegov od solnca ožgani obraz ni kazal niti najmanjšega veselja nad mojo navzočnostjo.

Hladno je povedal:

»Če bi ne bilo mogoče, bi me ne videli tukaj, sir! Toda prej ko vi, sem jaz upravičen, da vas vpra-

šam, kako je mogoče, da ste tukaj —. Kdo vam je dovolil vstopiti v naš tabor —?»

Bilo mi je, kot da me je kdo nepričakovano polil z mrzlo vodo. Prijazno, pristrčno sem ga nagovoril —. In tak odgovor sem dobil —.

Pa dobro —.

Ledeno mrzlo in obenem skrajno malomarno sem povedal le eno besedo:

»Pshaw —!»

Obrnil sem mu hrbet in stopil po skalah nazaj, odkoder sem prišel.

Harry v lovskem gradu Old Firehanda —. Torej je bil Old Firehand vendarle njegov oče —. Kakorkoli že —.

Vse drugo sem si lahko sam mislil.

Vkljub temu, da je bil Harry še otrok in da torej njegovega obnašanja nisem smel vzeti resno, me je vendar grabila jeza.

Old Firehand je sicer dejal, da me je Harry obsodil za strahopetneža, ker nisem vrnil Forsterju njegovega sunka, pa zaman sem ugibal, zakaj bi se naj moja obzirnost imenovala strahopetnost. Ko sem pa povrh še kmalu nato dokazal svojo pogum in rešil Harryja gotove smrti —.

Nevoljen sem bil, užaljen. Pa premagal sem se, potlačil jezo in se vrnil v tabor.

Zvečerilo se je.

Sredi doline so zakurili velik ogenj in krog nje ga se je zbrala vsa lovska družba. Tudi Harryja sem videl. Sedel je med lovci in opazil sem, da občujejo z njim kakor s sebi enakim. Ždelo se mi je, da me ne gleda več tako hladno in mrzko.

Večerjali smo in starejši lovci so pripovedovali svoje doživljaje. Pozorno sem poslušal, pa vstal in odšel ven v dolino. Temnomodro nebo se je bočilo nad kotlino, milijoni zvezd so sijali na zemljo, kot da ni na njej ljudi, ki se prezirajo in sovražijo.

Rahlo, veselo rezgetanje se je oglasilo na robu grmovja ob potoku. Swallow me je klical. Spoznal me je.

Stopil sem k njemu, ga pobožal po vratu in nežno je drgnil lepo glavico ob mojem ramenu. Še bolj sem ga vzljubil, odkar mi je rešil življenje iz plameneče doline, in ljubkujoče sem naslonil lice na njegov mehki, vitki vrat.

Tedaj pa je rahlo prhnil. Posvaril me je, nekdo je prihajal.

Pogledal sem.

V večernem vetru je vela rdeča ruta. Harry je bil.

Stopil je k meni in z negotovim glasom začel:

»Oprostite, če vas motim! Mislil sem na vašega Swallowa, ki — ki mi je — rešil življenje — in rad bi — pozdravil pridno žival.«

»Tule je! Ne bom motil pozdravov s svojo ne-ljubo navzočnostjo. Good night!«

Obrnil sem se in šel.

Pa nisem še prišel deset korakov daleč, ko je zaklical:

»Sir —!«

Obstal sem.

Obotavlja se je prišel za menoj.

»Razžalil sem vas —.«

Glas se mu je nalahno tresel. V veliki zadregi je bil.

Hladno in malomarno sem dejal:

»Razžalil —? Motite se! Vi« — poudaril sem to besedo — »mene razžaliti pač ne morete! Edino čuvstvo, ki mi ga morebiti vzbujate s svojim obnašanjem, je — recimo — prizanesljivost.«

Nič ni odgovoril.

Celo minuto je bilo tiho med nama. Takih besed menda ni pričakoval.

Končno je odgovoril:

»Torej pa ne zamerite! In odpustite mi mojo — zmoto!«

Razumel sem, katero »zmoto« misli —. Po učili so ga —.

»Rad vam odpustim!« sem dejal. »Vajen sem tega.«

»In vaše prizanesljivosti ne bom nikdar več izrabljaj —.«

»Vam je vkljub temu vsikdar in povsod na razpolago!«

Spet sem se obrnil in odšel.

Pa spet je prišel za menoj, stopil čisto blizu mene in mi djal roko na ramo.

»Pustiva osebne zadeve, sir! Tvegali ste lastno življenje, da ste rešili moje —. En sam večer ste dvakrat rešili življenje mojemu očetu —. Zahvaliti se vam moram in zahvaljujem se vam, — pa če še tako neprijazno in odbijajoče govorite! Pravkar sem šele zvedel, kaj ste za mene storili —.«

Old Firehand je torej res bil Harryjev oče —. Sedaj sem se vse razumel —.

Pa malomarno sem dejal:

»Vsak westman bo storil, kar sem storil jaz. In še vse druge reči, nego ste jih omenili. Kar stori westman za svojega prijatelja, je drug westman za njega morebiti že desetkrat storil. Ni vredno, da bi se o tem govorilo —. Ne smete soditi po merilu svoje sinovske ljubezni —.«

»Prej sem bil jaz krivičen do vas, sedaj pa ste vi krivični do samega sebe —! Ali hočete biti krivični tudi do mene?«

»Ne.«

»Ali vas smem nečesa prositi?«

»Prosite!«

»Bodite jezni, sir, bodite jezni na mene, kolikor hočete, če nisem prav storil. Toda ne govorite več o — o prizanesljivosti!« Ali mi obljubite?«

»Obljubim.«

»Hvala!«

Sedaj pa pojdite z menoj nazaj k ognju! Recite družbi lahko noč in odkazal vam bom vašo spalnico. Zgodaj moramo leči spat, jutri bo treba zgodaj odriniti.«

»Zakaj?«

»Nastavil sem ob Bee Forku pasti. Z menoj pojedete pa bova pogledala po njih.«

Storil sem, kakor mi je naročil, — saj sem slutil, odkod prihaja naročilo —, šel z njim med družbo in se poslovil. In nekaj minut pozneje sva stala pred eno tistih votlin, ki sem jih prej pregledoval in ki so služile lovcem za stanovanja.

Odgrnil je zastor in me peljal v temen prostor. Punks — prerijsko kresilo — je zažarel in zaplamtel in kmalu je gorela sveča iz jelenovega loja.

»Tule je vaša spalnica, sir! Naši lovci spijo v tehle sobah, kadar se bojijo, da bi se zunaj pod milim nebom našli revmatizma.«

»In mislite, da se je tudi meni treba bati tistega hudega gosta?«

»Želim, da bi se vam ga ne bilo treba bati. Pa kotlina je vlažna, ker globoko leži in ker njeni visoki grebeni vetrovom branijo dostop. In previdnost nikdar ne škodi, pravijo tam v stari domovini.

Sladko spavajte!«

Podal mi je roko, mi prijazno pokimal in odšel. Ta otrok ni bil več otrok —. Mož je bil po vsem svojem obnašanju in govorjenju.

Ozrl sem se po votlini.

Ni bila naravna, izklesana je bila v živo skalo. Skalnata tla so bila obložena z ustrojenimi kožami, tudi stene so bile zažrnjene s kožami. Ob zadnji steni je stala postelja, seveda prav preprosto zbita iz gladkih črešnjevih debel. Plast kož je bila nalo-

žena po njej in pristne Navajo odeje so bile pripravljene, da se z njimi ogrnem. V špranjah so bili zabiti klini, orožje, obleka in druge reči so visele na njih in mi pričale, da mi je Harry odstopil lastno sobo.

Če bi ne bil res zelo utrujen, bi me nobeno, še tako ljubeznivo povabilo ne bilo premotilo, da bi šel spat v zaprt prostor. Kdor je tedne in mesece prenočeval pod svobodnim nebom na brezkončni preriji, ne najde več zadovoljstva med ozkimi štirimi stenami ječe, ki jo mestni ljudje »sobo« imenujejo.

VII.

Bobri in Indijanci.

Tesni, zaprti in deloma tudi zatohli prostor je pač bil kriv, da me je spanec krepkeje objel ko običajno. Trdo sem spal in kakor v sanjah sem čul, da je nekdo klical:

»Pooh pooh —! Zdi se mi, sir, da še vedno niste izmerili odej —! Le stegnite se še nekoliko, pa ne več po dolgem, ampak v višino! Bo dobro delo, če se ne motim!«

Na to pridigo sem se le prebudil.

Šinil sem pokonci in si ogledal nadležnega človeka.

Pri odgrnjenih vratih je stal Sam Hawkens v popolni trapperski opremi. Hudomušno je mežikal z drobnimi očesci.

Spomnil sem se, da me je sinoči Harry povabil na lov. Najbrž naju je mislil Sam Hawkens spremljati.

»Koj bom pripravljen, ljubi Sam!«

»Upam. Mali sir stoji že pri vratih, mislim.«

»In vi pojdete z nama?«

»Se zdi tako, če se ne motim. Mali sir vendar ne bo nosil pasti in Old Shatterhandu jih tudi menda ne bomo naložili na hrbet —! Stari Sam Hawkens jih bo nosil, ker ima tudi sam opravka tam zunaj na vodi, če se ne motim.«

Opravil sem se in stopil iz spalnice.

Kotlina je bila skorajda prazna. Dolgo sem spal in lovci so že odšli. Pri »vratih« je čakal Harry. Winnetoua in Old Firehanda ni bilo nikjer.

Sam je pobral kup pasti, si jih naložil na hrbet in stopil proti vratom. Še pogledal ni za nama, ali mu res slediva.

»Ali ne vzamemo konj s seboj?« sem vprašal.

Hudomušno mi je Sam pomežiknil.

»Ste pač še vedno stari greenhorn! Konje da bi vzeli s seboj —? Ne verjamem, da zna vaš vranec pravilno nastaviti past ali pa prijeti bobra na dnu potoka. Moja Mary tudi ne, če se ne motim. Bomo morali že lastne noge razkoračiti, če hočemo o pravem času priti na svoja mesta. Pojdite!«

»Pa za Swallowom moram le pogledati, stari Sam!«

»Ni treba! Je že mladi sir opravil.«

Ni slutil, koliko veselje mi je povzročil s svojo opazko. Harry se je že na vse zгодaj pobrigal za Swallowa —! Mislil je gotovo tudi na njegovega gospodarja —. Vsekakor mu je oče pravil o meni in mu popravil mnenje o »strahopetnežu«.

Pravkar sem razmišljal, kam bi bil Winnetou odšel tako zгодaj, ko sta pribredla z Old Firehandom po potoku.

Winnetou je pozdravil mladega Harryja.

»Sin Ribane je junak kakor bojevniki ob bregovih Gile! Njegovo oko bo videlo mnogo bobrov in toliko kožuhov bo nabral, da jih ne bo mogel nesti.«

In ko je opazil, da se oziram za Swallowom, je pridjal:

»Moj beli brat lahko mirno gre na lov! Njegov prijatelj bo skrbel za vranca, ki ga ljubi.«

Zlezli smo po predoru, stopili po soteski, pa se obrnili na levo ob potoku in šli ob njem navzdol do kraja, kjer se izliva v Mankizilo.

Gosta, skoraj neprodurna goščava krije njene bregove, divja trta se vzpenja po drevju, se zapleta v vejevje, pada na tla, se plazi po grmovju in se vije spet kvišku. S težavo prodira človek skozi to de-

viško divjino, le nož mu odpre pot skozi zapleteno podrast.

Mali Sam, težko obložen s pastmi, se je s čudovito previdnostjo vil skozi bujni pražozd, njegovi vse preveliki škornji so se z neverjetno gibčnostjo izogibali vsaki malenkosti, ki bi utegnila povzročiti šum, silno rahlo je stopal, da ni puščal sledov za seboj, in njegove majhne, bistre oči so neprestano begale na desno in levo in prodirale zelenje, vkljub temu, da ni bilo misliti na sovražno srečanje.

Dvignil je zapletene pogonke, se sklonil in zlezl skozi.

»Pojdite, sir!« mi je šepnil Harry. »Tule se odcepi naša bobrova pot.«

Res se je pokazala za zelenim zastorom ozka steza. Neslišno smo lezli po njej, vzporedno z reko. Skrajno previdni smo morali biti. Bobra je skoraj težje zalezovati ko še tako previdnega Indijanca.

Hipoma je Sam obstal.

Od reke sem se je čul pol renčeč pol žvižgajoč glas. Obrnil se je in položil prst na usta.

»Prispeli smo!« je pravil Harry.

»Kaj je pomenil tisti žvižgajoči glas?« sem vprašal.

»Bober, ki je na straži, je zaslutil nevarnost. Posvaril je svojo družino.«

Nekaj časa smo nepremično stali. Vse je bilo tiho. In spet smo lezli neskončno previdno dalje. Iz za zelenja se je zableščala reka Mankizila. Zlezli smo na breg.

In tedaj sem prvokrat v življenju opazoval naselbino bobrov.

Širok nasip je peljal daleč ven v reko, z nekoliko previdnostjo bi tudi človek lahko stopil po njem. Četveronožni prebivalci naselbine so hiteli po njem gorindol, ga utrjevali, poglobljali in daljšali. Na drugem bregu je krdelo marljivih delavcev glodalo vitka debela. Ko so padla v vodo, so jih pograbili drugi de-

lavci in jih porivali črez reko k nasipu. Tam so debela prevzeli spet drugi delavci in jih pritrjevali na nasip in spet drugi so nosili v gobcih mastno blato z brega in ga z nogami mašili med debela ter obdelovali »zid« s širokim, ploščatim repom.

Prav posebno me je zanimal izredno velik, debel stavec. Sedel je na zadnjih nogah vrh nasipa, oddaljen od delavcev, in se pozorno ogledoval na vse strani. Za stražo je bil.

Še smo jih gledali, ko je stavec živahno zmigal s kratkimi ušesi, se napol obrnil, piskajoče zarenčal in v hipu izginil pod vodo.

Kot bi trenil mu je sledila cela naselbina in skorajda smeh me je posilil, ko sem jih gledal. Pri potapljanju je namreč vsak vrgel zadnji del telesa v zrak in udaril s ploščatim repom po vodi, da je kar plosknilo in da je brizgnila voda na vse strani.

Seveda ni bilo časa za smejanje.

Mi trije, Harry, Sam in jaz, smo stali nepremično, nas se torej straža ni ustrašila. Nekdo drug je prišel blizu in ker so bili naši lovci zaposleni drugod, je bil tisti drugi gotovo naš sovražnik. Svarilni klic straže je veljal tudi nam.

In ni še zadnji bober izginil pod vodo, že smo ležali pod gostim vejevjem z orožjem v roki in napeto pričakovali neljubega vsiljivca.

In nismo dolgo čakali.

Više gori ob reki se je zamajalo trstičje in trenutek pozneje sta se priplazila dva Indijanca k reki. Enemu so visele pasti na hrbtu, drugi je nosil sveženj kož, oba pa sta bila oborožena in iz njune pozorne previdnosti smo lahko posneli, da slutita sovražnika v bližini.

»Zounds —!« je siknil Sam. »Lopova sta se spravila nad naše pasti in sta žela, kjer nista sejala, če se ne motim! Počakajta, zlikovca! Moja Liddy tule vama bo že povedala, čigave da so pasti in kožel«

Rahlo je snel puško in se pripravil za strel.

Pa prijel sem ga za roko.

Prvi pogled po Indijancih mi je povedal, da sta iz rodu Ponka in da imata bojne barve na obrazih. Nista torej bila na lovu, ampak na bojnem pohodu, in le slučajno sta se »spravila nad pasti«, kakor je menil Sam. Gotovo torej tudi nista bila sama, oglednika sta bila in blizu kje je gotovo taborilo njuno glavno krdelo. Čuli bi strel in izgubljeni bi bili, ali pa vsaj v veliki nevarnosti.

Ne, oglednika smo morali neslišno spraviti v stran! Šepnil sem staremu trapperju:

»Ne streljajte, Sam! Vzemite nož! Izkopali so bojno sekiro, še več jih je v bližini!«

Mali, streljanja željni Sam je pokimal.

»Seveda! To tudi sam uvidim, mislim. Kajpada je bolje, če ju čisto tiho upihnemo! Toda moj stari nož je skrhan pa ne vem, ali se bo mogel pregristi skozi takale dva rdečkarjal!«

»Kaj še! Vsak enega vzameva. Come on, stari Sam! Pa brž!«

»Hm —! Štiri naše najboljše pasti, vsaka po dva in pol dolarja —! In še sveženj naših kož povrh —! Bi me res veselilo, če bi dobil ukradene kože nazaj in še njuni povrh!«

»Torej pa naprej, Sam! Da ne bo prepozno! Jaz prvega, vi drugega! Tiho in naglo!«

Indijanca sta stala na bregu in se ozirala po sledovih. Našla sta pasti in sklepala, da je najmanj prejšnji dan tod nekdo hodil. In ker sta bila na bojnem pohodu, sta morala vedeti, kaki ljudje so v bližini.

Rahlo rahlo sem se porival bliže, pustil puško na tleh in djal nož med zobe. Nekdo mi je skrbeče šepnil na uho:

»Ostanite, sir! Bom jaz opravil mesto vas!«
Harry je bil.

»Hvala! Znam tudi sam!« sem mu odgovoril.

Priplazil sem se na rob grmovja, planil in že sem držal najbližnjega za vrat ter mu sunil nož med rebra. Zgrudil se je, niti črhnil ni.

Zakaj sem tako storil? Zakaj nisem pustil oglednikov pri miru, kakor je pravilo na zapadu? Kajti če se oglednik ne vrne, zasumijo njegovi ljudje, da je sovražnik blizu. In zakaj sem oglednika zabodel? Saj bi ga bil lahko omamil s pestjo.

Da smo pustili oglednika živeti, bi nas bila gotovo našla, vsaj naše sledove. In po nas bi bilo. In če bi ju bil samo omamil — in dvomljivo je bilo, ali se bi mi bilo posrečilo, ker sta bila dva —, bi ju bili morali vzeti s seboj v »grad«, tega pa za nobeno ceno nismo smeli storiti, ker bi bili svoje skrivališče izdali.

Ni bilo druge pomoči, »upihniti« smo ju morali.

Brž sem izdrl nož in se obrnil, da pomagam Samu.

Pa ni bilo treba. Že je ležal tudi drugi oglednik na tleh in Sam je stal razkoračen nad njim in — ga skalpiral.

»Takole, fante —!« je pravil. »Boš pa v večnih loviščih nastavljal pasti, kolikor boš hotel! Tukaj te ne rabimo! In kož, ki si nam jih ukradel, tudi ne boš vzел s seboj!«

»Ampak, Sam —!« sem ga kregal. »Čudim se vam! Na stara leta se pečate s takimi krvavimi posli —!«

»Imam za to tehtne razloge, če se ne motim, sir! Tudi rdeči so z menoj grdo ravnali in mi prav nič niso prizanašali. Zato pa tudi jaz njim nič ne prizanašam. Tule pogledjte!«

Snel si je svoje žalostno pokrivalo in potegnil z njim vred tudi lasuljo z glave.

»Kaj pravite k temu, sir, če se ne motim? Nosil sem svoje lastne lase od zgodnje mladosti sem na svoji glavi, pošteno in po pravici, in noben odvetnik si mi jih ni upal odrekati. Pa sta prišla takole eden

ali dva tucata Pawneejev nad mene, pa so mi lase s kožo vred strgali z glave.

Je bilo preklicano neprijetno čuvstvo, pa sem vse srečno prestal, če se ne motim, hihihihihihih! Sem potem šel v Tekamo pa sem si kupil nov skalp, če se ne motim. Lasulja da je, so pravili, tri debele svežnje bobrovih kož sem plačal za njo. Pa nič ne škodi. Nova koža je mnogo bolj uporabna, nego je bila moja stara. Lahko si jo snamem, kadar je vroče, hihihihihih! Vkljub temu pa je radi mojega skalpa marsikateri rdečkar odpotoval v večna lovišča. In takle skalp je za mene večje veselje ko najfinejša bobrovina!«

In poveznil si je lasuljo na glavo in na njo klobuk. Poznal sem njegovo zgodbo, le to mi je bilo novo, da nabira take »trofeje« svojih zmag.

Pa ni bilo časa za spomine in pogovore, izza vsakega grma je lahko vsak hip privršala puščica ali pa prižvižgala krogla. Sovražnik je bil blizu, posvariti smo morali prebivalce lovskega gradu.

Dejal sem torej Samu:

»Primite! Skriti morava Indijanca! Njuni ljudje bi ju utegnili najti in nevarno bi bilo za nas.«

»Je prav, sir! In potrebno. Pa naj mali sir stopi okoli po grmovju, stavi bi svoje mokasine za par plesnih čevljičkov, da se še več takihle rdečkarjev tod potika.«

Harry je stopil v gozd na stražo, midva pa sva skrila Indijanca v trstičje. V vodo ju nisva smela vreči, našli bi ju bili.

»Takole —!« je pravil. »Sedaj pa se vrnite z malim sirom v grad in posvarite naše ljudi! Jaz pa pojdem po tehle sledovih nazaj, da zvem kaj več, nego sta mi tale dva povedala.«

Harry je ugovarjal.

»Ali bi ne šli rajši vi k očetu, Sam? Bolje se razumete na pasti ko jaz. Midva pa pojdeva pozvedovat. Štiri oči več vidijo ko dvoje.«

»Hm —! Če mali sir tako hoče, bo moralo že biti, mislim. Toda če vama bo palica drugače plavala, nego pričakujeta, ne bom jaz kriv.«

»Nič ne bodete krivi, stari Sam! Saj veste, da ne storim rad kaj druga ko to, kar se meni ljubi. Svoj skalp ste si vzeli, poskrbeti moram, da tudi jaz dobim svoj delež.

Pojdiva, sir!«

Pustil je starega trapperja in se obrnil v gozd. Stopil sem za njim.

Radi bližine sovražnika je bil položaj skrajno nevaren, na vsako malenkost sem moral paziti in se obračati na vse strani, pa oko mi je vendarle nehote rado obviselo na »mladem siru«. Kako varno in gibčno se je vil skozi goščavo, v vsaki kretnji podoba napete pozornosti, rojenega westmana!

Mladi Harry se je pač že v zgodnjih letih seznanil z življenjem v loviščih divjega zapada in že zgodaj uril svoje čute in svoje telo v vseh spretnostih westmanskega življenja. Kake so pač bile prilike, ki so dale njegovi mladosti tako nenavadno smer —?

Dobro uro sva previdno prodirala ob reki više in više in prišla do nove naselbine bobrov. Prebivalcev naselbine pa ni bilo na vodi.

»Tule smo nastavili pasti, ki sta nam jih oglednika ukradla«, je pravil. »In više gori se izliva Bee Fork v Mankizilo. Do tja smo bili danes pravzaprav namenjeni.

Pa bo menda drugače. Kajti glejte, sled se tule obrne na stran, v gozd! Za njo morava!«

Mislil je stopiti za sledjo. Pa zadržal sem ga.

»Harry!«

Vprašaje me je gledal.

»Ali se ne bi rajši vrnili?«

»Jaz sam —?«

»Da! Sled pa prepustite meni!«

»Kaj vam na misel prihaja —!«

»Ali veste, kake nevarnosti vas čakajo na tej poti? Tu nekje gotovo taborijo Ponke —.«

»Mar mislite, da se takih nevarnosti bojim? Ne morejo biti večje ko tiste, ki sem jih že srečal v svojem življenju in tudi premagal.«

»Ohranil bi vam rad vaše mlado življenje —.«

»Jaz tudi. In si ga tudi bom. Ali pa morebiti mislite, da se bom ustrašil, če bom nenadoma zagledal poslikano lice pred seboj —?«

»Pa pojdiva!«

Zapustila sva reko in njeno puščavo. Pragozd naju je objel. Naglo sva stopala pod gosto zeleno streho med vitkimi visokimi drevesi. Vlažen, mehek mah je pokrival tla, sled se je dobro videla.

Hipoma je Harry obstal. Stopil sem za njim in pogledal.

Sled najinih oglednikov se je odcepila od sledi drugih dveh Indijancev, vsi štirje so torej skupno prišli po gozdu in se na tistem mestu ločili. Dva sta šla k reki, kjer smo ju zasačili, dva pa po gozdu dalje.

Ugibal sem.

Tista dva, ki smo ju upihnil, sta bila v popolni bojni opremi, torej sta bila enako opremljena tudi njuna tovariša. Vsi štirje so bili ogledniki, glavno krdelo pa je nekje v gozdu taborilo. Ponke so bili.

Rod Ponka stanuje mnogo južneje. Po kaj so prišli skozi ozemlje sovražnih rodov sem gori do Mankizile —?

Nehote mi je prišel na misel napad na vlak, ki sva ga z Winnetouom onemogočila. Ponke so doživeli ob železnici občuten poraz in Parrano, njihov

beli poglavar, je padel. Ali so morebiti prišli za nami, da maščujejo poraz — ?

Mogoče je vsekakor bilo. Kadar gre za tak maščevalni pohod, se Indijanci ne ustrašijo nobenih nevarnosti in nobenega truda.

»Kaj bova storila?« je vprašal Harry. »Tale sled pelje brez dvoma v grad. Za nobeno ceno ga ne smejo najti! Ali pojdeva oba za njo, ali se deliva?«

»In tale četverna sled pelje gotovo v njihov tabor. Skrili so se pa čakajo, da se vrnejo ogledniki.

Najprvo morava poiskati njihov tabor, da zveva, koliko jih je in kaj nameravajo. Trenutno lovski grad še ni v nevarnosti, če bi tudi oglednika našla vhod, — saj stoji straža pred njim in bo že storila svojo dolžnost.«

»Dobro! Pa pojdiva!«

Previdno sva stopala dalje.

Svet je visel v ravnino, naletela sva na globoke kadunje, zaraščene s praprotnjo in bodičastim grmovjem ter obdane od pražozda. Sled se je kadunjam izogibala.

In ob eni tistih kadunj mi je šinil v nos rahel smolen duh. Prejel sem Harryja za roko, obstala sva.

Res! Iz kadunje se je dvigal tenek, modrikast dim. Včasih je popolnoma izginit, pa se spet pokazal.

Tak dim povzroča le indijanski taborski ogenj. Kadar namreč neprevidni beli ljudje zakurijo taborski ogenj, namečejo kar cele veje v njega, da plamen visoko plapola in da se dviga gost, močen dim, ki seve tabor sovražniku izda. Indijanec pa naloži veje v krogu okoli ognjišča in jih poriva le s konci v ogenj, plamen je čisto majhen, dima pa skoraj nič ni. Winnetou je o taborskih ognjih belih ljudi dejal: »Beli ljudje povzročijo s svojimi ognji toliko vročino, da se ob njej niti greti ne morejo!«

Pokazal sem Harryju dim in mu šepnil:

»Skrijte se tamle za grmovje! Šel bom in si ljudi pogledal.«

»Zakaj pa jaz ne smem z vami?«

»Eden zadostuje. Dva bi utegnili prej opaziti ko pa enega.«

Pokimal je in zlezel za grm.

Legel sem na tla in se z največjo previdnostjo plazil na rob kadunje. Za vsakim grmom, za vsakim deblom sem iskal kritje.

In zagledal sem jih.

Na dnu so sedeli in ležali, tesno drug poleg drugega. Toliko jih je bilo, da jim je skoraj prostora primanjkovalo. Ob vhodu v kotlino je stal dolgolas rdečkar, nepremičen kakor kip, in tudi na robah kadunje so stale straže. K sreči naju niso opazili.

Skušal sem jih prešteti. Vsakega posebej sem pogledal, pa hipoma ves osupel obstal.

Ob ognju je sedel — ali so me motile oči? — beli poglavar Parrano, Tm Finnety.

Videl sem tisto noč pri napadu njegov obraz in njegovo postavo čisto razločno, saj je bila mesečina. In še tudi pozneje, ko sem ga zabodel. V obrazu in v postavi se torej nisem motil. Pa sem le dvomil. Kajti z glave so mu viseli po sencih najlepši lasje —. In vendar mu jih je Winnetou vzel in ga skalpiral —. In lastni nož sem mu do ročaja zabodel med rebra —.

Še sem strmel in ugibal, ko se je okrenila straža na robu kadunje. Naglo sem smuknil nazaj.

Našel sem Harryja, mu mignil in odšla sva. odkoder sva prišla. Na mestu, kjer se je četverna sled cepila, sva krenila za novo sledjo, ki je, kakor sva sodila, peljala k našemu gradu. Res je potekala skoraj v ravni črti proti dolini, po kateri smo prejšnji dan dospeli v grad.

Ali so Ponke vedeli za Old Firehandov lovski grad —?

Vsaj eno mi je bilo jasno.

Ponke so prišli za nami, da se maščujejo — Old Firehandova bolezen in naše počasno potovanje jim je dalo časa dovolj, da so si poiskali ojačenja. Pa čemu so zbrali radi nas treh toliko bojevnikov —? In zakaj nas niso že med potom napadli —? Zakaj so nas mirno pustili potovati in šli za nami vse do Mankizile —?

Vse to mi je dalo mnogo misliti.

Zasumil sem, da je Parrano — če je bil tisti človek res Parrano — vedel za skrivališče Old Firehandove družbe in da ne misli samo nas treh napasti, ampak celo naselbino.

Oglednika sta nama pot dobro utrla, naglo sva stopala. Nisva bila več daleč od soteske, ko se mi je zazdelo, da čujem rahel žvenket. Prihajal je iz gostega grmovja divjih črešenj.

Mignil sem Harryju, naj se skrije, legel na tla, prijel za nož in previdno lezel proti kraju, odkoder je žvenket prihajal.

Prvo, kar sem opazil in kar ni spadalo v grmovje divjih črešenj, je bilo dvoje suhih, srpastih nogic, ki so tičale v ogromnih mokasinih. In poleg njih je ležal kup železnih pasti. In dalje sem lezel in opazil tudi dolgo, obširno lovsko suknjo. Na gornjem koncu te nagosto zakrpane lovske suknje je ležal starodaven klobuk z ogromnimi gubastimi krajniki. In niže pod tistimi krajniki sem opazil bodičaste konice kuštrave brade. In iz tistega kuštravega pragozda je dvoje živih, majhnih oči bistro in pozorno pogledovalo v zelenje.

Skratka — bil je Sam, moj mali, stari Sam.

Pa kako neki je prišel sem v goščavo, mesto da bi bil že zdavnaj v gradu —?

No, to je bilo lahko zvedeti. Saj mi je bilo treba le vprašati. In ko sem kolikormogoče neslišno lezel k njemu, sem se že vnaprej veselil prelepega

strahu in iznenadenja, ki mu ga bo moj napad povzročil.

Puška mu je ležala ob strani. Čisto rahlo sem segel po njo, dvignil staro, predpotopno strelno gorjačo in napel zarjavelega petelina.

Zaškrtalo je in Sam je ves prestrašen s toliko naglico šinil pokonci, da sta mu klobuk in lasulja obvisela na vejevju. In ko je celò videl, da je njegova lastna, zvesta Liddy namerjena na njega, se je pod njegovim ogromnim, v vseh barvah mavrice se lesketajočim nosom pojavila globoka jama, ki se je vse bolj večala.

»Sam Hawkens,« sem mu šepnil, »če ne bodete svojih ust takoj zaprli, vam porinem ves tistile kup vaših pasti med zobel!«

Zaklopil je usta, pa jih koj spet odprl:

»Good lack —! To ste me pa prestrašili, sir, če se ne motim!«

Vkljub osuplosti mu ni ušel noben nepreviden vzklik. Jadrno je spet odkazal lasulji in klobuku pristojno mesto pa nadaljeval:

»Vrag vas vzemi! Po vseh udih mi je šinilo, menim. In če bi bili slučajno rdečkar, bi —.«

»— bi bili davi pojedli svoj zadnji kos mesa! Tule je vaša Liddy!

Sedaj pa povejte, kaj vam je prišlo na misel, da ste legli sem za grm spat?«

»Spat —? Ne, čujte, o spanju ni bilo niti sledu, čeprav ste prilezli nad mene, da vas niti slišal nisem. Vse moje tri misli so se pečale s tistimi pastmi, ki jih moram še danes pobrati, in onim tamle doli nič ni treba pripovedovati, da ste starega Sama preloputnili —.«

»Bom molčal.«

»Kje pa je mali sir?«

»Tamle zadaj. Čula sva sumljiv žvenket, pa sem šel gledat, kaki zvonovi da zvonijo tule v črešnjevem grmu.«

»Zvonovi —? Zvonijo —? Tako glasno je bilo —? Sam Hawkens, ti si cel stari neumen racoon! Ti leže tale stara mrha in čaka na skalp, pa zvoni s pastmi, da bi ga lahko gori v Kanadi čuli, če se ne motim.

Ampak povejte, kako ste vobče zašli v mojo smer? Ste morebiti tista dva rdečkarja zasledovali?«

»Da.«

»Ste našli njuno sled?«

»Da. In še marsikaj druga. Gori v gozdu taborijo Ponke. In Parrano je pri njih.«

»Parrano —? Pa ste vendar pravili, da mu je Winnetou vzel skalp in da ste ga z nožem zabodli —.«

»Ne vem, ali je oživel, ali kako je.«

Pripovedoval sem mu, kaj sem videl.

Tehtno je prikimal.

»Nas bo stalo mnogo smodnika, sir, mnogo smodnika! Pa da vam povem, tudi jaz sem videl dva oglednika, prav tista, ki sta ju vidva zasledovala. Prišel sem s svojimi pastmi todle ob vodi pa ju zagledal. Vohunila sta tamle na robu grmovja, komaj osem metrov odtod. Seveda sem koj počenil in ju opazoval. Eden je šel po dolini navzgor, drugi navzdol. Sledove sta šla iskat. Pa se jima bo slabo obneslo, sem si mislil. Pustil sem ju oditi, pa se skril semle, da ju počakam in vprašam, kaj sta videla in našla.«

»Menite?«

»Menim tako! In če ste pametni, stopite tjale na drugo stran, da ju dobiva med se. In ne pustite malega sira predolgo čakati, sicer bo v svoji nepotrpežljivosti še kako neumnost zagrešil.«

Vrnil sem se k Harryju in mu poročal o Samovem načrtu. Nato sva se skrila Samu nasproti in čakala.

Dolgo smo čakali. Nekaj ur je minilo, da smo čuli rahel, plazeč se korak. Bil je eden oglednikov,

star, grčav rdečkar. Toliko skalpov si je že pri-
boril, da ni bilo več prostora za nje na pasu, okrasil
si je hlačne šive z lasmi ubitih sovražnikov.

Komaj da je stopil med nas, že smo ga prijeli
od obeh strani in tiho upihnili. Prav tako se je godilo
tudi njegovemu tovarišu. In potem smo se vrnili
v grad.

Pred vrati sem poiskal stražo. Parker je bil.
Varno skrit za grmovjem je dobro opazil rdečkarja,
komaj nekaj korakov oddaljen se je plazil mimo.

Začuden ga je gledal Sam.

»Si bil greenhorn, Will, pa boš greenhorn ostal,
dokler te ne bodo rdečkarji nekega lepega dne za
lase prijeli, če se ne motim. Si menda mislil, rdečkar
je prišel miši loviti, da si pustil nož tičati, kaj?«

»Sam Hawkens, vrži zanko krog jezika, sicer
bom storil tebi, kar sem na rdečkarju zamudil! Bi
bil že vreden nekaj zrnica smodnika, tisti vohun.
Ampak tvoje matere sin je pozabil, da je treba
takega vohuna pri miru pustiti, sicer zasumijo nje-
govi ljudje nevarnost, ko se ne vrne.«

»Je že res, mož! Pa le za slučaj, če tehtnejši
razlogi ne zahtevajo, da se ga mora upihniti!«

Obrnil se je po potoku navzgor, pa se pred pre-
dodom še zasukal in posvaril Parkerja:

»Pazi! Tamle gori v kadunji jih sedi celo gnezdo!
Bi utegnili nosove vtakniti tudi med tvoje noge! In
škoda bi bilo za tebe, če se ne motim, hihihihih!«

Zlezli smo skozi predor. Oster žvižg starega
trapperja, pa so se zbrali lovci krog nas.

Poročali smo.

Molče je Old Firehand poslušal. Ko pa sem mu
omenil, da sem videl med Ponkami tudi Parrana,
se je razveselil in obenem začudil.

»Mogoče je le, da se niste zmotili! Potem bi vsaj
lahko svojo prisego izpolnil in ga vzel med pesti,
kakor si že leta sem želim.«

»Postava je bila čisto njegova, dobro se je spominjam. In obraz tudi. Le to me je motilo, da ima lase na glavi. Saj ga je vendar Winnetou skalpiral —.«

»O, tisto nič ne pomeni! Poglejte si Sama! Izgubil je skalp, pa ima vendar le lase na lobanji in še kake! In tudi tisto, da ste ga zabolli, me preveč ne moti. Morebiti ste ga slabo zadeli. Njegovi ljudje so ga našli in vzeli s seboj. In ko sem ležal bolan, si je opomogel in prišel za nami.

Kakor rečeno, veselim se, da je še živ. In upam, da je res.«

»Zakaj pa nas ni med potom napadel?«

»Ne vem. Je že imel svoje razloge. In zvedeli bomo za nje.

Ste utrujeni, sir?«

»Ne posebno.«

»Rad bi si moža sam ogledal. Bi me spremljali? Sam bi ga predolgo iskal.«

»Se razume! Toda opozoriti vas moram, da bo pot nevarna. Ponke bodo zaman čakali na svoje oglednike, zaslutili bodo, kaj se je zgodilo, pa poslali večjo četo za njimi. Naleteli bi na nje!«

»Je vse mogoče. Pa kaj bom tule sedel in čakal na nje —!

Dick Stone!«

Moj stari znanec Dick me še ni videl, bil je prejšnji dan na lovu. Prisrčno sva se pozdravila.

Old Firehand ga je vprašal:

»Si čul, kam pojdemo?«

»Mislim.«

»Pojdi po puško! Pogledali bomo za rdečkarji!«

»Pojdem, sir! Bomo jezdili?«

»Ne. Samo do kadunje pojdemo. Tam se skrivajo.

Vsi drugi,« se je obrnil k lovcem, »pa se pridno obrnite po dolini! Zakrijte vhode k skladiščem z

rušo. Ne vemo, kaj vse se še bo zgodilo, in če rdečkarji res pridejo, vsaj ne bodo nič našli.

Harry, ti pojdeš k Will Parkerju ven na stražo! In ti, Bill Bulcher, pa skrbi za red, dokler se ne vrnemo!»

Harry je prosil:

»Oče, pri tebi bi rad bil —!»

»Nima pomena, dete! Počij si! Še bo že tudi za tebe dela dovolj.«

Harry je še prosil, pa Old Firehand mu ni dovolil in odšli smo, Old Firehand, Dick Stane in jaz.

Pri vhodu je Old Firehand še dal podrobna navodila straži, nato pa smo se obrnili proti kraju, kjer sem našel Sama za grmom. Od tam bi bili šli po sledovih oglednikov do kadunje. Ta pot se nam je zdela najbolj varna, ker bi na njej skoraj gotovo srečali nove oglednike, ki jih je morebiti Parrano razposlal.

Skrbelo me je za Winnetoua. V gradu sem zvedel, da je odšel davi koj za nami, pa da se še ni vrnil. Kam je izginil —? Gozd je mrgolel sovražnikov, lahko je naletel na večjo četo in po njem bi bilo —.

Pravkar sem v skrbeh razmišljal, ali ga bo morebiti treba iskati, ko se je razgrnilo vejevje in Apač je stal pred nami. Pri prvem šumu so nam roke šinile k orožju, pa zadovoljno smo si oddahnili, ko smo ga spoznali.

»Winnetou pojde z belimi, da vidi Parrana in Ponke,« je dejal.

Začudili smo se.

»Ali moj brat ve za Ponke?« sem ga vprašal.

»Winnetou mora čuvati nad svojim bratom Old Shatterhandom in nad sinom Ribanne. Šel je za njima, videl je, da sta padla oglednika in je videl tudi Parrana. Beli poglavar si je vzel lobanjo bojevnika rodu Osagov. Njegovi lasje so laž in laž so tudi

misli, ki prebivajo pod lažnivo lobanjo. Winnetou ga bo ubil.«

»Ne!« je ugovarjal Old Firehand. »Winnetou, poglavar Apačev, ga ne bo ubil! Meni ga bo prepustil!«

»Winnetou ga je že enkrat prepustil svojemu belemu bratu!«

»Ušel mi je tistikrat. Topot pa mi ne bo več, kajti —.«

Nisem več slišal.

V grmovju blizu nas se je zableščalo dvoje žarečih oči. Planil sem in prijel moža za vrat.

Bil je — tisti, ki sta se za njegovo življenje prepirala Winnetou in Old Firehand, Parrano, Tim Finnety.

In komaj da sem ga imel za vrat, že je zašumelo na desni in levi v gozdu in Ponke so planili svojemu poglavarju na pomoč.

Nisem videl, kaj se je godilo krog mene. Beli poglavar je ležal pod menoj. S koleni sem ga tiščal na prsi, z levico za vrat, z desnico pa sem oklepal njegovo roko, ki je vihtela nož. Zvijal se je kakor črv in se divje napenjal, da bi me vrgel raz sebe. Z nogami je suval kakor priklenjen bik in z mogočnimi sunki se je skušal spraviti na noge. Lažniva lobanja z dolgimi lasmi mu je padla z glave in s krvjo podplute oči so mu izstopile. Na ustih se mu je nabirala pena in gola glava se mu je krvavordeče nabreknila.

Zdelo se mi je, da imam divjo zver pod seboj, ne pa človeka. Z vso močjo sem mu tiščal prste krog vratu, še nekajkrat se je krčevito stresel, glava mu je omahnila, oči je zasukal, stegnil se je — premagal sem ga.

Vstal sem in pogledal po tovariših.

Nudil se mi je prizor, ki se ne da popisati. Nobeden napadenih in napadalcev ni hotel streljati, vsak se je bal, da bi priklical še več nasprotnikov,

le nož in tomahavk sta delovala. Nobeden ni več stal, vsi so se valjali v krvi.

Winnetou se je pravkar pripravljaj, da sune nož svojemu nasprotniku v srce, ni me potreboval. Old Firehand je ležal na enem nasprotniku in se branil drugega, ki ga je z nožem suval v roko. Pohitel sem mu na pomoč in pobil rdečkarja z njegovim lastnim tomahawkom. In potem sem skočil k Dick Stonetu. Ležal je med dvema ubitima rdečkarjema pod tretjim, orjaškim človekom, ki se je na vso moč trudil, da bi mu zadjal smrtni sunek. Tudi tega sem ubil s tomahawkom.

Stone je vstal in spravil svoje ude v red.

»By God, sir, o pravem času ste prišli! Trije na enega, to je nekoliko preveč, če se streljati ne sme. Hvala vam!«

Tudi Old Firehand se mi je zahvaljeval, pa zagledal Parrana.

»Tim Finnety —! Je mogoče —? Poglavar sam nam je prišel naproti? Kdo ga je imel v delu?«

»Old Shatterhand!« je odgovoril Winnetou. »Veliki Duh mu je dal moč bizona, ki orje zemljo s svojimi rogovi.«

»Človek —!« je vzkliknil Old Firehand. »Daleč okoli sem že prišel, takega pa še nisem videl, kakor ste vi!

Pa kako je prišel Parrano semkaj?«

»Opazil je sledove belih, pa šel za njimi. Njegovi ljudje bodo kmalu tu! Zato moramo brž nazaj v grad.«

»Prav govori mož!« je Stone pritrdil Winnetou. »Poskrbeti moramo, da pridemo na varno.«

»Dobro!« je odločil Old Firehand. »Najprvo pa moramo za vse slučaje zabrisati sledove boja. Stopi nekoliko po gozdu, Dick, da nas ne iznenadijo!«

»Se bo zgodilo, sir! Toda prosim vas, potegnite mi najprvo nož iz mesa! Sam ne morem izlahka priti do njega.«

Eden napadalcev mu je porinil nož v bok in med borbo se mu je še globlje zadrl. K sreči ni bil ranjen noben plemenit del telesa in rana je bila za Dick Stonetovo železno naravo le lahka.

Skrili smo ubite Indijance, zbrisali sledove in spet poklicali Stoneta.

»Kako pa bomo našega ujetnika spravili domov?« je vprašal Old Firehand.

»Nesli ga bomo,« sem svetoval.

»Pa bomo imeli težave z njim, ko se zave!«

»Nesli —? Kaj še!« je ugovarjal Dick. »Mene že mnogo let sem ni nihče nesel, čeprav sem bil včasih močno ranjen. In tale lopov si take nežnosti vobče ne zasluži!«

»Kako pa mislite?«

»Takole! Glejte!«

Narezal je srednje močnih debel, razrezal Par-ranu odejo v trake, zadovoljno kimal, pa dejal:

»Naredili bomo sani, privezali na nje dedca in ga zavlekli domov. Druga si ni zaslužil.«

In tako smo storili.

Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: **Naša država.** (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: **Jugoslovanski Piemont.** Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: **Slovenska žena v dobi narodnega preporoda.** Din 10'—.
4. * **Moj stric in moj župnik.** (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, I. del.** (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, II. del.** (Razprodano.)
7. H. G. Wells: **Zgodba o nevidnem človeku.** Din 7'—.
8. B. Orczy: **Dušica, I. del broš.** Din 16'—, vezan Din 30'—, II. del broš. Din 25'—, vezan Din 40'—, III. del broš. Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: **V Libijski puščavi.** Din 12'—.
10. Arnold Bennet: **Živ pokopan.** Din 8'—.
11. Illamo Camelli: **Izpovedi socialista.** Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: **Džungla, I. del Din 18'—, II. del Din 14'—.**
13. Elza Lešnik: **Šumí, šumí, Drava...** (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: **Slovenske gorice.** Din 7'—.
15. Erckmann Chatrian: **Zgodbe Napoleonovega vojaka.** Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: **Mali svet naših očetov.** Din 28'—.
17. Anton Kosi: **Iz otroških ust, I. del Din 8'50.**
18. Dr. J. Jeraj: **Kadar rože cveto.** Din 8'50.
19. J. F. Cooper: **Zadnji Mohikanec.** Din 11'—.
20. Pavel Keller: **Dom.** Broš. Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: **Zgodovina Maribora.** Din 10'—.
22. H. R. Savage: **Snubitev kneza šamila.** Broš. Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: **Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti.** Broš. Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: **Smrtna past.** Din 9'—.
25. Anton Kosi: **Iz otroških ust, II. del Din 16'—.**
26. Dr. I.: **Črni križ pri Hrastovcu.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
27. Ksaver Meško: **Legende o sv. Frančišku in druge.** Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: **Križem po Jutrovem: Jezero smrti.** I. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: **Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal.** I. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.

31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri Šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilauinig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Smrt Mohammed Emina.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač Šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
55. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Na življenje —.** VII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
59. Karl May: **Winnetou II: Za detektiva.** VIII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
60. Karl May: **Winnetou II: Med Komanči in Apači.** VIII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
61. Karl May: **Winnetou II: Na nevarnih potih.** VIII. knjiga, 3. zvezek. (V tisku.)
67. Januš Golec: **Guzaj.** (V tisku.)

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13'—. Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130'—.

K. MAY

[62.]

ZBRANI SPISI

OSMA KNJIGA

WINNETOU

II.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

II.

ČETRTI ZVEZEK

WINNETOUOV ROMAN

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Ribanna	461
2. Sodba	480
3. Obleganje	496
4. Settler Corner	522
5. Sumljivi popotniki	553
6. Santer	576
7. Zopet slovo od Winnetoua	599

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Ribanna.

Divji zapad je vzgojil in izobličil ljudi čisto svoje vrste, ljudi, ki so bili junaki v boju, v življenju posebneži in čudaki, po svojem značaju pa često nepojmljivo trdi in neizprosni. Vsak je imel za seboj doživetja, usodne dogodke, ki so globoko zaorali v njegovo dušo. Vsikdar pa sem se prepričal, da so ti junaki zapada na dnu duše pošteni in dobri.

Na svojih potovanjih po divjem zapadu sem srečal mnogo takih junakov in posebnežev, z enim in drugim sem že seznanil svoje bravce, spet o drugih pa še bom pisal. Tak posebnež in čudak je bil na primer stari trapper — lovec in kožuhar — Sam Hawkens, moj učitelj in dobri prijatelj, junak divjega zapada v pravem pomenu besede je bil scout Old Death, pravi deseti brat divjega zapada, ki sem o njem že pripovedoval. Najzanimivejša in najslavnejša junaka zapada pa sta bila brez dvoma silni lovec Old Firehand in moj rdeči prijatelj in brat Winnetou.

Winnetoua sem poznal kakor samega sebe, o Old Firehandu pa sem že toliko čul, da sem ga tudi dobro poznal, še preden sem ga videl. Poznal sem ju torej, — vse do zadnjega pa nisem vedel, da sta ta dva junaka doživela tudi svoj roman. Mislim to besedo tako, kakor jo rabi naše evropsko slovstvo. Winnetou mi ni ničesar skrival, tudi sam je vedel za vse moje skrivnosti, nikdar pa mi ni besedice omenil, da je nekoč pred leti ljubil mlado indijansko dekle in da je bila njegova ljubezen, kakor pravimo pri nas, nesrečna, da je dekle že davno dalo srce dru-

gemu in da je bil njen izvoljenec — beli človek, njegov prijatelj. Ko sem mu pozneje ta njegov molk rahlo očital, je dejal, da prebiva ljubezen v srcu, ne pa na jeziku —.

Le gol slučaj me je pripeljal na sled romanu Winnetouove in Old Firehandove ljubezni.

In tedaj seveda sem razumel njune značajne posebnosti, Winnetouovo otožno molčečnost, Old Firehandovo neizprosno sovraštvo do rdečih in še marsikaj druga.

Po nesrečni smrti Old Deatha, svojega prijatelja in spremljevalca, sem šel v St. Louis in zvedel pri puškarju mr. Henryju, da ga je Winnetou obiskal in mu naročil, naj pridem za njim na Rio Suanco, kjer da bo na lovu.

Seveda sem koj šel za njim. Našel sem ga in ostal nekaj časa pri njem. Tistikrat mi je podaril krasnega vranca, čistokrvnega mustanga, najskrbneje šolanega v indijanski dresuri. Ime mu je bilo Swallow, lastovka.

Rad bi bil spremljal Winnetoua k Navajom in Nijoram, pa sem, deloma po njegovi lastni želji, prevzel službo scouta pri nekih ljudeh, ki so spremljali večjo pošiljatev zlata iz kalifornijskih rudnikov v vzhodne države.

Pred ločitvijo sva se z Winnetouom domenila, da se bova sešla na Gravel preriji, zapadno od Missouriija. Nameraval je obiskati svojega starega prijatelja Old Firehanda, ki se je mudil v tistih krajih na lovu. Spotoma sem obiskal petrolejske vrelce v New Venangu, da se v tamošnjem storu oskrbim z municijo in živili.

In tam sem prvokrat srečal Harryja.

Tudi Harryja smem prištevati k junakom divjega zapada. Tudi on je bil čisto svojevrsten značaj, — čeprav je bil še skoraj otrok, komaj štirinajst let je imel. Ponosen, samozavesten je bil, dozorelih nazorov, pogumen do drznosti, rojen westman, vkljub svo-

jim mladim letom izurjen v vseh ročnostih, ki jih zahteva življenje na zapadu, dober jezdec, izvrsten strelec, z vsakim scoutom in lovцем se je lahko kosal.

Silno me je zanimal, zaman sem tistikrat ugibal, odkod ima deček te svoje izrazito westmanske lastnosti. Na vzhodu si jih gotovo ni pridobil, sem sodil. Vzljubil sem mladega Harryja in ko se je vnel petrolejski vrelec, sem tvegäl življenje, da sem ga rešil iz plamenov.

Na Gravel preriji sem našel Winnetoua. Izsledila sva krdelo Indijancev rodu Ponka, ki so nameravali napad na Pacific ekspres. Preprečila sva napad in pri tem naletela na Old Firehanda, Winnetouovega prijatelja. Povabil naju je v svoj »lovski grad«, skalnato kotlino v gorah ob reki Mankizila, kjer je taboril s svojimi lovci-kožuharji in kjer je imel tudi skladišča kožuhovine.

In tam sem nenadoma spet našel Harryja. Bolj uganil ko zvedel sem, da je Old Firehand Harryjev oče, Harryjeva mati pa da je bila Ribanna, mlada Indijanka rodu Asineboin, »roža Quicourta«. Odslej seve mi mladi Harry ni bil več uganika. Kar presenetilo pa me je, ko sem iz slučajnih opazk uganil, da je tudi Winnetou ljubil lepo Ribanno. Rad bi bil kaj več zvedel o mladi Winnetouovi ljubezni in o njegovem razmerju do Old Firehanda in do Harryja, pa nisem si upal nadlegovati prijatelja, rajši sem potrpel.

In usodni dogodki so mi sami odgrnili zaveso od Winnetouovega in Old Firehandovega romana.

Na naših lovskih pohodih v okolico »gradu« smo nepričakovano naleteli na Ponke, na tiste, ki smo jih prepodili, ko so nameravali napasti vlak. Vodil jih je »beli poglavar« Parrano, belokožec in pustolovec, nasilen, divjaški človek. Tim Finnety sta ga imenovala Winnetou in Old Firehand, ki sta ga, se mi je zdelo, zelo dobro poznala. Kruto sta ga sovražila in Winnetou ga je celò skalpiral. Njegova hipna krvo-

ločnost me je kar osupnila. Moj Winnetou je bil miroljuben človek, ni hlepel po krvi in odkar sem ga poznal, še nikdar ni vzel skalpa premaganemu sovražniku. Zaslutil sem, da ima težke račune z »belim poglavarjem« Tim Finnetjem. In spet sem čakal, da mi bo slučaj razodel prijateljevo skrivnost.

Jasno nam je bilo, po kaj je Parrano prišel s svojimi Ponkami za nami. Da se namreč hoče maščevati za ponesrečeni napad na vlak in napasti lovsko naselbino. Naš položaj ni bil ravno zavidanja vreden. Skalnata kotlina, »lovski grad«, je bila sicer skoraj nedostopna in prepričan sem bil, da Ponke ne vejo za njo. Utegnilo pa se je le zgoditi, da bi jo zavohali, in bilo bi po nas.

Ponke so bili v premoči. Nas je bilo komaj šestnajst, ker so bili Old Firehandovi lovci po leti večinomoma v gorah na lovu in so se šele z zimo vred vrnili v skrivališče. Indijancev pa je bilo gotovo najmanj desetkrat več. Že tistih je bilo mnogo, ki smo jih sami videli. Eden lovcev pa nam je pripovedoval, da je na potu domov naletel še na eno številno krdelo niže spodaj v ravnini.

Na enem naših pohodov smo se spopadli s Ponkami in tudi zmagali. Ujetega smo zavlekli Parrana v tabor.

In odslej smo vedeli, da bodo Ponke prišli, napadli naselbino in skušali osvoboditi svojega poglavarja. Iz raznih znakov smo posneli, da že vejo za naše skrivališče.

Pripravili smo se na napad.

Da bi sovražnik vsaj ničesar ne našel, če bi tudi vdrl v taborišče, je dal Old Firehand z rušo zadelat vhode v skladišča kožuhovine. Skrili smo tudi živila in strelivo, kolikor ga nismo rabili za napad. Straže pri vhodu v dolino smo podvojili in v taboru samem je bila majhna, pa izbrana četa lovcev dan in noč pripravljena, da zadrži prvi naval sovražnika.

Dva dneva sta nam minila v teh pripravah.

Beli poglavar Parrano, naš ujetnik, je ležal trdo povezan v eni izmed skalnatih votlin. Ni še bilo časa, da bi se bili domenili, kaj bomo z njim počeli. Na odločnih, strogih obrazih Winnetoua, Old Firehanda in Harryja pa sem bral, da čaka Tim Finnetyja kruta smrt. Nisem ga pomiloval, kazen si je zaslužil, nevaren človek je bil. Beli pustolovci, ki so prihajali na zapad in se družili z rdečimi zoper svoje lastno plemo, so bili izdajalci in so si sami pisali obsodbo. Nisem mislil na to, da bi mu rešil življenje, le nepotreb-nemu mučenju bi se bil uprl. Tudi Winnetou in Old Firehand sta brez dvoma hotela končno poravnati svoje račune z njim.

Pa to bi bil le rad zvedel, kateri da so tisti računi. Kdo je bil Tim Finnety —? V kaki zvezi je bil z Winnetouom in Old Firehandom —? Zakaj ga je sovražil tudi Harry —?

Morebiti mi je Harry vedel kaj povedati —.

Zgodaj je še bilo. Dan se je komaj delal, niti na robih kotline še niso zasijali solnčni žarki, spodaj v dolini pa je bil še skoraj mrak.

Trapperji so menda še spali. Vsaj v taboru še nisem nikogar videl. Le straža je stala pri »vratih«. Tako so imenovali predor, po katerem se je prišlo v kotlino.

Stopil sem po strmini navzgor h koči, kjer sva se prvokrat srečala s Harryjem. Upal sem, da ga morebiti tudi danes najdem.

Iz potoka je vstajala lahna meglica v sivi jutranji mrak, gori v skalah pa je bil zrak suh in čist in pri-jeten vetrič mi je hladil glavo. Grmovje ob stenah je oživel. Dlesk se je smukal med robidovjem, napenjal živordeče grlo in klical svojo družico, niže spodaj je sinjerjavi mijavkar s šegavim glasom posnemal divjo mačko, ob potoku nekje pa je račar z glasnim, smešnim gaganjem spremljal svoje popevke.

Moje misli pa so bile manj pri jutranjem koncertu ko pri dogodkih, ki so se pripravljali.

Bilo mi je pri srcu, kakor je pač pri srcu trdnjavski posadki, ki ve, da jo oblega desetkrat močnejši sovražnik in da je rešitev skoraj nemogoča. V nekaj dneh, morebiti že v nekaj urah bodo Ponke napadli in kako se jim bo peščica šestnajstih ljudi ubranila, tega res nisem vedel. Če so kakorkoli vdrli v kotlino, smo bili vsi izgubljeni.

Naš položaj je bil torej zelo resen in v skrbeh sem mislil na bodočnost.

Koraki so me zbudili iz mojih misli.

Ozrl sem se. Harry je bil.

»Good morning, sir!« me je pozdravil. »Ste pa danes zgodaj na nogah in že v gorah!«

Odzdravil sem.

»Prav kakor vi! Tudi vam menda skrb ne da miru?«

»Skrb —? Radi rdečkarjev?«

»Da! Naš položaj je nevaren in čuječnost je v takem položaju zelo potrebna čednost.«

Nasmehnil se je.

»Se bojite rdečkarjev?«

»Vem, da svojega vprašanja ne mislite resno. Saj me menda že poznate. Toda nas je vsega šestnajst mož, sovražnika pa je več ko desetkrat toliko. Na odprtem svetu se jih sploh ne smemo lotiti in če pridejo v kotlino, smo tudi izgubljeni. Naše edino upanje je še, da vhoda ne bodo našli. Čeprav je tudi to upanje že zelo slabo —.«

»Ne bodo ga našli!«

»Dvomim. Straža je videla, da so se plazili ogledniki okoli vrat. Za skrivališče torej vejo. In kod se pride v dolino, že menda tudi slutijo —.«

»Menda pa le prečrno gledate, sir! Šestnajst takih ljudi, kakor so naši trapperji, šestnajst takih, pravim, v boju že nekaj zaleže. In če bi tudi rdečkarji vhod našli, si bodo glave razbili ob njegovih skalah.«

»V tem pa nisem vaših misli! Pokazili smo jim napad na vlak, maščevati se hočejo. Cele tedne so

že potrpežljivo jezdili na nami, ojačenja so si nabrali in če se ti ljudje spravijo na tak maščevalni pohod, jih težko kdo odvrne od njihovih namer, vso svojo žilavost in prekanjenost zastavijo, da jih uresničijo. Razen tega smo jim ubili njihove oglednike. Ker jih ni bilo nazaj, so šli iskat in so našli njihova trupla. Tudi njihovega poglavarja smo ujeli —. Ne bodo prej odnehali, da se maščujejo in da osvobodijo Parrana.«

»Vse lepo, sir, pa strah nas radi tega še ni treba biti! Tudi sam poznam te ljudi. Boječi in strahopetni so po svoji naravi in zahrbtni. Napadli bodo le tistega, ki o njem vejo, da je slab in da se ne bo znal braniti. Prehodili smo njihovo ozemlje od Misisipija do Tihega morja, od Mehike pa do jezer, pretepali smo se z njimi, jih preganjali in zasledovali, pa tudi bežali pred njimi, kadar jih je bilo preveč, in se skrivali, — nikdar pa nismo djali noža iz rok in nikdar nismo podlegli in se vdali.«

Gledal sem ga. Nič nisem odgovoril. Izreden človek je bil, nenavadno razvit za svoja mlada leta. Res občudoval sem ga.

Menda mi je bilo na očeh videti, kako mislim o njem. Pomolčal je, pa nadaljeval s čudnim glasom:

»Recite, kar hočete, sir, pa čuvstva so pogosto močnejša ko volja, vse ovire premagajo in človek jim mora biti pokoren, pa najsi je tudi slaboten deček.«

Spet je umolknil in obraz se mu je stemnil.

»Da smo prišli oni dan do Bee Forka,« je nadaljeval s trdim glasom, ki je čudno donel iz njegovih mladih ust, »bi vam bil pokazal grob, dvoje bitij krije, ki sta mi bili najljubši in najdražji na vsem širokem svetu. Ljudje so ju umorili, ki so imeli temne lase in rdečo kožo —. Strašen dan je bil —.

In od tistega dne mi zatrepeta roka, kadarkoli zagledam temnolasega rdečekožca, in marsikateri Indijanec je krvav zdrknil s konja, če se je zabliskala pištola, ki je pognala smrtonosni svinec materi v srce —.«

Potegnil je izza pasu starodavno, bolj krepelcu ko strelnemu orožju podobno pištolo.

»Videli ste v New Venangu tole pištolo —?«

»Da —. Ampak —?«

»In videli ste, da z njo vsikdar in nezmotljivo pogodim —?«

Tista pištola je bila, s katero je pred nekaj tedni pri New Venangu ustrelil cvetlico z moje bobrovke.

»Da, se spominjam —.«

Ponosno je nadaljeval:

»Dober strelec ste, sir, vem. Oče mi je pravil o vas. Brez vas bi oče menda ne živel več. Ampak povem vam, s temle starim krepelcem bi niti na petnajst metrov ne zadeli hickoryjevega* debla. Lahko si torej mislite, kako dolgo sem se vadil, da sem končno z vsakim strelom nezmotljivo pogodil!

In od tistega časa govori tole staro orožje besede maščevanja. Na vsako strelno orožje se razumem, najsi bo starega ali novega ustroja, mnogo sem streljal in mnogo streljam, saj je oče lovec. Pa kadar je treba preleti indijansko kri,« je pravil in glas mu je bil krut in trd, »tedaj sežem po tole pištolo. Kajti prisegel sem, da bo vsaj eden rdečkar z življenjem plačal vsako zrnce smodnika, ki je pognal smrt moji materi v srce —.«

Zasopel je, pogledal v dolino pa nadaljeval:

»In zdi se mi, da bom svojo prisego kmalu uresničil —. In kmalu, morebiti že danes, bo tale stara pištola, ki mi je ubila mater, — bo sodila njenega morilca.«

Nem sem poslušal krute besede maščevanja iz ust otrokovih —.

Da, mlademu Harryju, sinu Indijanke Ribanne, se je pretakala indijanska kri po žilah —. In pa kri očetova, silnega Old Firehanda —.

* Amerikanski oreh. Les je izredno gost in trd.

Iz njegovega strastnega pripovedovanja sem posnel to in ono. Zaslutil sem, da je beli poglavar Tim Finnety umoril Ribanno. Pa zakaj —?

Še to bi bil rad zvedel. In če kdo, bi mi Harry odgrnil zaveso od te skrivnosti.

Previdno sem ga vprašal:

»In pištolo vam je dal Winnetou?«

»Da. Vam je pravil o njej?«

»Da.«

»Vse —?«

»Le to, da vam je izročil orožje, ki je usmrtilo Ribanno, hčerko rodu Asineboin.«

»Da, Winnetou mi jo je izročil.

Zvedeli bodete, kako je bilo! Vsaj to, kar se tiče vašega prijatelja Winnetoua. Čeprav zadeva ni taka, da bi se dalo mnogo o njej govoriti —.

Sediva!«

Sedla sva na skalo.

Nekaj časa je molče zrl v dolino. Prav kot bi hotel iz množine dogodkov izbrati tisto, kar bi mene posebej zanimalo, sem si mislil.

Pa je začel:

»Saj veste, kdo je moj oče —. In tudi to sem vam že povedal, da je Nmec. Rojen je tam onstran vode v stari domovini. Nadgozdar je bil in oženjen, sina je imel, v miru in sreči so živeli.

Pa je prišla doba političnih preobratov. Marsikoga je potegnila za seboj v vrtinec in marsikoga je prevarila in mu uničila življenjske pogoje. Tudi oče se je dal zaplesti političnim spletkarjem v njihove mreže. Da si reši življenje, je moral bežati. Bežal je v Ameriko, v Zedinjene države, prav kakor so to storili mnogi drugi.

Beg je drago plačal. Žena mu je umrla med potom. Brez sredstev, brez znancev, sam in nepoznan je stal na obalah novega sveta — z otrokom v naročju.

Prijel je za službo, ki se mu je prva ponudila. Šel je za lovca na zapad. Otroka je pustil pri premožnih ljudeh. Vzeli so ga za svojega.

Nekaj let je minilo. Oče jih je preživel na divjem zapadu. Vzgojil ga je za lovca in westmana, zaslovel je od zapada do vzhoda. Old Firehand so ga imenovali, ker njegova puška nikdar ni zgrešila.

In tedaj se je začel njegov roman.

Nekoč je prišel na svojih lovskih pohodih do Quicourta, v ozemlje rodu Asineboin. Bil je gost poglavarja Tašatunge.

In v njegovem wigwamu je spoznal poglavarjevo hčerko Ribanno. Lepa je bila in ljubka ko planinska rožica. Izmed vseh hčera rodu Asineboin nobena ni znala kože tako nežno ustrojiti in nobena ni znala lovske obleke tako lično sešiti ko Ribanna. In če je šla po drva v gozd za svoj kotliček, je stopala vitko in drobno kakor kraljica in njeni težki, bujni lasje so ji valovali do tal. Ljubljenka Manitoua je bila in ponos svojega rodu in mladi bojevniki asineboinski so plamteli ljubezni do nje in se kosali, kateri ji bo položil več skalpov k nogam.

Pa nobeden izmed sinov rodu Asineboin ni našel milosti v njenih očeh. Kajti Ribanna je ljubila belega lovca, ki je bil gost njenega očeta. Čeprav je bil mnogo starejši ko vsi drugi, ki so snubili njeno ljubezen. Lahko bi bila njegova hčerka.

Tudi v srcu belega lovca so se vzbudila sveta čuvstva ljubezni do Ribanne, spremljal jo je na njenih potih, čuval je nad njeno glavo in govoril z njo kakor s hčerko belih.

In tistikrat sem se narodil jaz. Leta so tekla. Zrastel sem med mladimi sinovi rodu Asineboin, se igral z njimi junaške igre in se navzel bojnega duha in ljubezni do svobode. Uril sem se v vseh ročnostih in spretnostih, ki jih potrebuje indijanski bojevnik, pa nadkriljeval tovariše z darovi, ki so bili dedščina mojega belega očeta.

Tedaj se je vzbudilo očetu hrepenenje po vzhodu in po sinu, ki ga je pustil v mestih belih ljudi. Ni se mogel več premagovati. Šel je na vzhod in vzal mene s seboj. In ostala sva na vzhodu. Ob bratovi strani in sredi kulture vzhoda se mi je odprl čisto nov svet, zdelo se mi je, da se ne bom mogel ločiti od njega.

Sam se je vrnil oče na zapad in me pustil pri bratu.

In v wigwamu poglavarja Tašatunge se je prvi-krat sešel z Winnetouom.

Winnetou je prišel iz daljnega juga, da nabere ob gornjem Misisipiju svete prsti za calumete svojega rodu. Tudi Winnetou je bil gost Tašatunge. Tudi on je spoznal poglavarjevo hčerko Ribanno. Bil je tisti-krat še mlad, še skoraj otrok. Vzljubila sta se z moj- očetom in se pobratila.

In nekega dne je stopil Winnetou pred mojega očeta in ga vprašal:

»Moj beli brat ni tak, kakor so otroci njegovega plemena, ki so lažnivi in zahrbtni. Sklenil je prijateljstvo z Winnetouom in vsikdar je še govoril resnico —.«

In oče mu je odgovoril:

»Moj rdeči brat je mogočen bojevnik, moder je, kadar sedi pri ognju med starešinami rodu. Ni krvo- ločen in sklenil sem z njim prijateljstvo. Česa želi moj beli brat?«

»Winnetou bo odkrito govoril s svojim belim bratom. Moj beli brat ljubi Ribanno, hčerko Taša- tunge —?«

»Da. Ljubim jo bolj ko vse črede prerijskih konj in bolj ko vse skalpe rdečih ljudi.«

»Ali bo moj brat dober z njo, ne bo trdo govoril z njo in je ne bo žalil? Ali ji bo dal svoje srce in jo čuval v viharjih življenja?«

In oče mu je odgovoril:

»Na rokah jo bom nosil in pri njej bom v vseh težavah in nevarnostih življenja.«

In Winnetou je dejal:

»Winnetou pozna zvezde neba in razume njihovo govornico. Toda zvezda njegovega življenja je zašla in v njegovem srcu je zavladovala tema noči. Mislil je odvesti rožo Quicourta v svoj šotor, da bi na njene prsi položil trudno glavo, ko se vrne z lovišč bizona ali pa z bojnih potov svojih sovražnikov. Pa njeno oko se smehlja njegovemu belemu bratu in njena usta šepetajo njegovo ime.

Winnetou bo šel iz dežele svoje sreče in njegovo srce bo samevalo ob bregovih Pecos. Njegova roka se ne bo nikdar več dotaknila žene, glas sina ne bo razveseljeval njegovega srca.

Pa vrnil se bo, da vidi, ali je srečna Ribanna, hčerka Tašatunge.«

Tako je povedal pa se obrnil in izginil v temno noč. In drugo jutro ga ni bilo več videti v wigwamu Tašatunge.

In spet je minilo nekaj let in oče je prišel nazaj na vzhod. In zganilo se mi je v srcu hrepenenje po svobodi, po preriji in po gozdovih, po bojnih igrah, indijanska kri mi ni dala miru, prosil sem očeta, naj me vzame s seboj. In odšel sem z njim nazaj na divji zapad, v svojo pravo domovino.

In ko je nekoč zacvetela pomlad, je prišel Winnetou in Ribanna mu je pokazala svojo srečo, z bleščečimi se očmi, ki so bolj ko vsaka beseda pripovedovale o njeni sreči. In Winnetou me je poljubil, mi položil roko na glavo in dejal:

»Winnetou bo čuval nad teboj, kakor košato drevo čuva nad ptički, ki spijo v njegovem vejevju, in nad živalmi polja, ki najdejo zavetje pod njim pred nalivom oblakov. Winnetouovo življenje bo tvoje življenje in njegova kri bo tvoja kri. Nikdar ne bo zastal dih njegovih prsi in ne opešala moč njegove roke za sina rože quicourtske. Naj pada blagodejna jutranja rosa na tvoje steze in svetloba solnca naj obseva tvoja pota, da te bo vesel beli prijatelj Winnetoua!»

In potem je prišla nesreča.«

Harry je umolknil. Prsi so mu burno sople in oči so se mu porosile. Z drhtečim glasom je pripovedoval:

»Nekoč smo šli na lov. Daleč —. Bojevniki rodu Asineboin so nas spremljali.

In ko smo se čez nekaj tednov vrnili, smo našli tabor, razdjan, požgan, prazen —.

Dolgo smo iskali za sledovi in našli wampúm* Tašatunge in brali v njem, kaj se je zgodilo.

In tole smo brali na Tašatungovem wampúmu:

„Belokožec Tim Finnety je napadel tabor, ga opleni in požgal, pobil starčke in otroke ter odpeljal žene in dekleta v ujetništvo' —.«

»Tim Finnety —« sem hlastnil. »Ki mu je ime Parrano —? Ki mu pravite beli poglavar —? Tisti, ki ga imamo tamle doli ujetega?«

Harry je kruto prikimal.

»Pa zakaj je to storil?«

»Tim Finnety je bil že večkrat v našem taboru. Videl je rožo Quicourta in si jo je pozelel za ženo. Pa Asineboini mu je niso hoteli dati. Niso marali belega lovca, tat je bil in zahrbtnen človek. Že nekajkrat je vlomil v njihova skladišča in jim pokradel kožuho-vino. Tašatunga ga je odklonil in Tim Finnety je odšel s prisego maščevanja na ustih.

Nekaj časa pozneje, tako mi je pravil oče, sta se srečala v gorovju Black Hills in oče mu je pravil, da je Ribanna njegova žena. In Tim Finnety je šel k

* Wampúm je usnjat, za dlan širok indijanski pas, okrašen s školjčnimi in polževimi lupinami. Razne, posebej izbrane vrste lupin, na poseben način in v določenem redu našite na usnjato podlago, so pomenile tajne znake, nekak podobopis. Wampúm je bil za Indijance pismo, ki so ga »pisali« ob posebnih prilikah, ob svečanostih, v veliki nevarnosti. Tudi kadar so izkopali bojno sekuro, so razposlali sosednjim rodovom obvestilo na wampúmu.

Črnim nogam* ter jih nagovoril, naj napadejo Asineboine.

Dali so se pregovoriti. Poizvedeli so po oglednikih, da so asineboinski bojevniki odšli na lov, pa so napadli tabor.«

»In Ribanna —?«

»Naj vam pripovedujem!

Brali smo sledove roparjev in našli, da je po napadu minilo že nekaj dni. Mogoče pa je še vsekakor bilo, da roparje dohitimo.

Odpravili smo se nemudoma.

Spotoma smo srečali Winnetoua. Prišel je čez gore, da obišče svoje prijatelje. Oče mu je povedal, kaj se je zgodilo. Besedice ni rekel, obrnil je konja —.

Nikdar v življenju ne bom pozabil teh dveh mož —. Nema, gluha za vse, pa s srcem, plamtečim maščevanja in s hlastno, divjo naglico sta hitela za roparji.

Došli smo jih ob Bee Forku. Črne noge so taborili v dolini. Počakali smo na noč, da jih iznenada napademo. Mene so pustili pri konjih v varstvu straž.

Pa ni mi dalo miru. Ko se je zmračilo, sem se splazil po gozdu in prišel v dolino v trenutku, ko je počil prvi strel. In potem se je vnel boj.

Strašna noč je bila. Črnih nog je bilo več ko Asineboinov. Ti pa so se borili za žene in otroke —. Šele ob zori je prenehal bojni krik.

Ležal sem v travi ob robu doline, gledal bliskanje nožev in tomahawkov, tuleče, zvijajoče se postave borcev, poslušal stokanje ranjencev in vzdihovanje umirajočih — in molil. In nato sem se vrnil h konjem.

Straže ni bilo več —.

* Črne noge so Indijanci rodu Algonkin. Sami se imenujejo Siksila, Angleži jim pravijo Black Feet — Črne noge.

Grozen strah me je spreletel. Čul sem tuljenje Črnih nog — zmagali so. Skril sem se do večera in se po noči splazil na bojišče.

Vse je bilo tiho. Mesec je obseval mrtva trupla. V blaznem strahu sem begal med njimi. Koga bom našel —?

In našel sem mater —.

Krogla ji je prebila srce in krčevito je oklepala drobno telesce moje sestrice. Globoka rana ji je zevala na glavi —.

Kriknil sem in nezavesten padel poleg matere.

Kako dolgo sem tako ležal, ne vem. Morebiti dan, morebiti dva dni ali še več. Lahni koraki so me zdramili.

Skočil sem — in zagledal očeta in Winnetoua. Njuna obleka je bila raztrgana, iz mnogih ran sta krvavela.

Planil sem očetu v naročje —.

Naj molčim o prizoru, ki se je nato odigral v samotni dolini ob Bee Forku —.«

Molčal je, dolgo molčal. Srepro je strmel v dolino.

Tudi sam sem molčal.

Harryjeva zgodba me je pretresla. Pravi pristni roman divjega zapada! Da sem ga bral v knjigi, bi dejal, da si ga je pisatelj izmislil.

In kdo je bil kriv krvi in nedolžnih žrtev —? Kdo drug ko spet beli človek — Tim Finnety.

Beli človek je naredil Indijanca za takega, kakršen je. Tako sem vedno sodil in tako je bilo tudi topot.

Harry si je globoko oddahnil pa brez uvoda vprašal:

»Ali vam mati še živi, sir?«

»Da.«

»Povejte, kaj bi storili, če bi se zgodilo, da bi vam kdo mater umoril?«

»Poskrbel bi, da prime morilca roka pravice.«

»Hm —! In če je roka pravice preslaba ali pa recimo prekratka, kakor na primer tukaj na divjem zapadu —? Potem mora človek lastno roko posoditi pravici —!«

»Vem, da mislite s temi besedami maščevanje, da istovetite kaznen z maščevanjem. Toda opozarjam vas, Harry, da kaznen in maščevanje nista isto! Kaznen je posledica greha, prestopka, božja in človeška pravica jo zahtevata za zločin. Maščevanje pa je odurno in oropa človeka tistih plemenitih darov, ki mu jih je dal Stvarnik pred živaljo.«

Zamahnil je z roko.

»Tako govorite, ker se vam ne pretaka indijanska kri po hladnih žilah! Ne pozabite, da je bila moja mati Indijanka!

In še tole pomislite! Kdor se sam oropa plemenitih darov, ki človeka ločijo od živali, kakor pravite, se sam poniža do živali, do nevarne roparice. In zato ga tudi smem zasledovati, kakor zasledujem roparico, in ga ubiti, kakor ubijem roparico, ker je škodljiv, nevaren. In ker se je sam odpovedal človeškemu dostojanstvu —.

In tako je tudi s Tim Finnetyjem in z nami. Ko smo tisti dan zagrebli dragi trupli v zemljo, da ju obvarujemo pred mrharji in volkovi, tedaj ni bilo v naših srcih drugega čuvstva ko čuvstvo plamečega sovraštva do morilca naše sreče in nam vsem je iz srca govoril Winnetou, ko je s srditim glasom prisegel maščevanje:

Poglavar Apačev je grebel po zemlji in našel puščico maščevanja. Njegova pest je stisnjena, njegova noga je lahna in njegov tomahawk je oster ko blisk. Iskal bo Tim Finnetyja in ga našel, njega, morilca rože quicourtske. In vzel si bo njegov skalp za življenje Ribanne, hčerke rodu Asineboin.'

Tako je prisegel in tako sva prisegla z njim vred tudi oče in jaz.

In danes bomo to prisego uresničili —.«

»Ali je Tim Finnety morilec Ribanne?«

»Da. Oče in Winnetou sta mi večkrat pripovedovala, kako je bilo. V prvem navalu napada se je zdelo, da bodo Črne noge podlegli. Iznenada smo jih napadli. Tedaj je Tim Finnety pograbil pištolo in Ribanno ustrelil. Winnetou je to videl na lastne oči. Planil je v morilca, mu iztrgal pištolo in bi ga bil ubil, da ga niso drugi zgrabili. Obupno se je branil, pa preveč jih je bilo, premagali so ga in zvezali. Prav tako se je godilo tudi očetu. Živa ju je hotel Tim Finnety imeti. V zasmeh so Winnetouu pustili prazno pištolo. Na potu pa sta ušla, se vrnila na bojišče ter našla mene.

Ko sem odrastel, mi je Winnetou podaril pištolo. In od tistega časa je nisem več odložil. Povsod me spremlja, pa najsi sem na ulici velemesta ali na preriji ali pa v gorah —.«

»Reči vam moram, da —.«

Hlastno je zamahnil z roko.

»Vem, kaj mi mislite povedati! Sam sem si tisto že tisočkrat povedal.

Povejte rajši, ali še nikdar niste čuli zgodbe o duhu prerije, o Flats ghostu? Ki v divjem viharju hrumi po ravnini in vse uniči, kar se mu ustavlja? Ta indijanska bajka ima globok pomen! Povedati hoče, mislim, da se mora nebrzdani val kakor hrumeča reka razliti po tehle prerijah in savanah, preden bo mogla na njej zrasti civilizacija —.

Tudi po mojih žilah valovi val tistega morja in plavati moram z njim, čeprav vem, da bom utonil.«

Le vse preveč res so bile njegove besede. Govoril je, kot da sluti usodo, ki čaka tudi njega, sina Indijanke in belega lovca.

Oba sva dolgo molčala in se vdajala svojim mislim.

Harry je bil še skoraj otrok, toda govoril je in se obnašal kakor odrastel človek. In to se mi ni zdelo

naravno, odbijalo me je, nasprotovalo je vsemu mojemu čutenju in mišljenju.

Še enkrat sem poskusil, da ga odvrnem od njegovih maščevalnih naklepov. Mirno, prijateljski, mehko sem mu prigovarjal.

Poslušal me je, pa odkimaval.

»Ne morete me razumeti! Ker ne veste, kako je bilo tisto noč!«

In z zgovornimi besedami mi je pravil, kako globoko, kako strašno je vplival na njegovo mlado dušo krvavi prizor, ko je zagledal mrtvo mater, mrtvo sestrico —. Pripovedoval mi je o svojem življenju, ki ga je kakor razburkano valovje metalo med obema nasprotjema, med divjino zapada in kulturo vzhoda, ki mu je izobličilo značaj in vzgojilo nazore, čisto drugačne nego jih ima kulturni človek —.

Nisem ga smel obsojati.

V taboru je zadonel presunljiv žvižg. Harry je utihnil, poslušal pa dejal skoraj zadovoljno:

»Oče kliče ljudi! Pojdiva!«

Slutil sem, čemu sklicuje Old Firehand svoje ljudi —. Pa pridržati sem še hotel Harryja. Še zadnjičkrat sem hotel poskusiti.

»Zakaj kliče oče svoje ljudi —?« sem vprašal.

»Čas je, da sodimo našega ujetnika,« je dejal trdo.

Vstal sem in ga prijel za roko.

»Ali mi bodete uslišali prošnjo, Harry?«

»Rad vam jo uslišim. Samo da ne prosite ničesar, kar bi mi bilo nemogoče!«

»Prepustite ujetnika možem!«

Odkimaval je.

»Prav to prosite, kar mi je nemogoče! Koliko tisočkrat sem si želel, da bi mu zrl oko v oko in mu z lastno roko zadjal smrt, tisočkrat in tisočkrat sem si slikal ta prizor z vsemi barvami, ki jih zmore najbujnejša mladostna domišljija. Ta ura je cilj mojega življenja, plačilo za trpljenje in za žrtve, ki sem jih prenašal —.«

In skoraj kriknil je:

»In danes, ko se mi naj želja uresniči, danes bi se ji naj odpovedal —? Ne ne in nikdar ne —!«

»Želja se vam bo uresničila, pa četudi sami ne boste sodelovali, Harry! Človeški duh mora stremeti za višjim ciljem, ko pa za takim, kakor ste si ga vi postavili, in človeško srce je zmožno pač slajše in lepše sreče, nego jo more nuditi utešeno maščevanje.«

Stopil je po stezi.

»Mislite, kar hočete, sir, o mojih ciljih in o utešenem maščevanju! Puščam vam vaše mnenje, vi pa meni moje pustite!«

»Torej mi moje prošnje nočete uslišati?«

»Ne morem, pa če bi tudi hotel!«

Molče sva stopala v dolino.

Izreden človek je bil, nenavadno razvit. Kruti zapad je izobličil tega otroka v samostojen, trd značaj in mu vzgojil čisto svojske nazore. Nisem smel, nisem mogel polagati na njega merila, ki velja za štirinajstletne otroke, vzgojene v evropski kulturi, pa če me je njegovo govorjenje še tako odbijalo.

In vendar je bil vkljub vsemu še otrok —. In ta otrok je hotel krvavo maščevati materino smrt —.

Z razdvojenimi čuvstvi sem šel za njim.

II.

Sodba.

Obiskal sem najprvo Swallowa, ga pobožal in mu dovolil, da je podrgnil lepo glavico ob mojem ramenu, pa šel k lovcem.

Stali so krog Tim Finnetyja, ki je bil privezan k drevesu, in se posvetovali, kako smrt bi mu prisodili in kje bi ga sodili.

Pravkar je govoril Sam Hawkens.

»Upihniti ga moramo, zločinca!« je krilil z rokami. »Na vsak način, če se ne motim! Da pa bi mu moja Liddy zadjala smrt, tega pa ni vreden, menim!«

Dick Stone je prikimal.

»Umreti mora, to mora tako biti! In veselilo bi me, če bi ga videl takole na veji viseti. Na vejo z njim, druga si res ne zasluži! Kaj mislite, sir?«

Old Firehand mu je pokimal.

»Well! Pa tukaj ne! Našega lepega lovskega gradu ne sme onesnažiti kri tega izdajalskega zločinca. Tamle zunaj ob Bee Forku mi je umoril ženo in otroka — in tam, pravim, prav na tistem mestu bomo tudi sodbo nad njim izvršili. Grob je čul mojo prisego, naj tudi vidi, da sem prisego uresničil!«

Dick Stone se je vznevoljil.

»Dovolite, sir! Ugovarjal bi vam! Na saneh sem ga privlekel sem v grad, tega skalpiranega rdečega belokožca — pa ga naj spet vlačim gori na Bee Fork? Čemu pa sem se mučil s sanmi —? In mislite na njegove ljudi! Gotovo ga iščejo! Našli so našo sled, v bližini so, za petami nam bodo, ko bomo lopova vlekli gori na Bee Fork —. Pa bi naj za ves svoj

trud rdečkarjem še svoje lepe kodre pustil —? Hvala lepa, sir, za tak načrt!«

»Je vsekakor res, kar praviš!« je pritrjeval Old Firehand Stonetovim izvajanjem. »Pa prej še moram vprašati druge za njihovo mnenje.

Kaj pravi Winnetou, poglavar Apačev?«

»Winnetou se ne boji puščic, ki jih streljajo Ponke, in na njegovem pasu visi skalp atabaškega psa. Zato daruje telo Parranovo svojemu belemu bratu. Naj stori z njim, kar hoče!«

Old Firehand se je obrnil k meni.

»In kaj svetuje Old Shatterhand?«

»Kaznujte ga, pa opravite z njim kratko! Ni vreden truda, da bi ga vlačili ven na Bee Fork! Indijancev se sicer menda nobeden izmed nas ne boji, pa nespametno bi bilo, če bi se radi njega v nevarnost podajali in nazadnje še naše skrivališče izdali. Storite brž in kar tukaj, kar mislite storiti!«

Harry je dvoumno skomignil z rameni.

»Saj lahko ostanete tukaj in čuvate svojo spalnico!

Jaz,« se je obrnil k lovcem, »jaz pa zahtevam brezpogojno, da ga sodimo na grobu, v katerem ležita pokopani žrtvi njegovega zločina. Usoda sama tako zahteva. Dala nam je zločinca v roke v neposredni bližini kraja, kjer je svoj zločin izvršil.

Zahtevam, da ga sodimo na grobu moje matere! In moram zahtevati, ker sem to dolžen njej, ki sem na njenem grobu prisegel, da ne bom miroval in ne počival, dokler ne bo maščevana njena smrt!«

Molče sem se obrnil v stran.

Tim Finnety ni zinil. Globoko so se mu zajedale vezi v meso, pa niti mišica se mu ni zgenila. Čul je kruto, krvavo sodbo, vedel je, da pomeni njegovo smrt, pa niti trenil ni. Nepremičen je bil njegov od starosti in strasti razoran obraz. Vsa burna zgodovina njegovega propalega življenja je bila zarisana v tem

odurnem, spačenem obrazu in gola, skalpirana s krvjo podpluta glava ga je še strašneje pačila.

Dolgo so se posvetovali. Pustil sem jih in stopil po dolini. Videl pa sem, kako je Harry živahno pregovarjal lovce in se posebno zadiral v Stoneta.

Končno se je gruča zgenila. Najbrž so se domeni-
nili, da bodo spravili ujetnika na Bee Fork. Lovci so se razšli po dolini in se pripravili na odhod.

Otrok je torej uveljavil svojo zahtevo, stari, izkušeni trapperji so se morali umakniti njegovi volji —.

Hude slutnje so me obhajale. Nič dobrega se ni moglo roditi iz te otrokove trme. Stone je čisto prav povedal, ko je dejal, da nam bodo rdeči za petami —.

Menda mi je bilo na obrazu videti, da sem slabe volje. Old Firehand je stopil k meni in mi dal roko na ramo.

»Pustite, sir, naj gre stvar svojo pot! Ne sodite napačno dogodkov, ki niso prikrojeni po vaši takozvani evropski kulturi!«

»Tudi nimam pravice, da bi sodil vaša dejanja, sir! Zločin zasluži kazen, to je nepobitno res. Ne jezite pa se, če menim, da mene izvršitev kazni nič ne briga!

Na Bee Fork pojedete?«

»Da. In ker pravite, da z izvršitvijo kazni nočete imeti posla in torej mislite najbrž v taboru ostati, bi vas prosil, če bi ga smel vam v varstvo izročiti. Zelo ljubo mi bo in pomirjen bom, če bom vedel, da je v vaših rokah.«

»Dobro! Ne bom jaz kriv, če bi se kaj zgodilo, kar bi meni ali vam ne bilo ljubo.

Kedaj se vrnete?«

»Ne morem reči. Kakor bo pač zunaj položaj. Če nas rdečkarji ne bodo preveč nadlegovali, se lahko kmalu vrnemo.

Pa na svidenje in imejte oči odprte!«

Odšel je k lovcem.

Odvezali so Tim Finnetyja, mu zvezali roke tesno na hrbet, noge pa toliko, da je mogel hoditi, in mu zamašili usta. Winnetou je odšel na poizvedovanje, pa kmalu prišel nazaj in javil, da ni nobene nevarnosti zunaj pred vhodom.

In nato so odšli.

Stal sem ob steni in gledal za njimi. Winnetou je bil zadnji.

»Moj beli brat Old Shatterhand ne pojde z nami? Ostane v taboru?« me je vprašal.

»Poglavar Apačev pozna moje mišljenje. Ni treba, da bi mu ga še posebej razlagal. Ostal bom.«

»Old Shatterhand je previden kakor lisica, ki se pripravlja, da stopi iz brloga! Winnetou pa mora iti z belimi lovci in čuvati nad sinom Ribanne.«

Šel je.

Vedel sem, da presoja položaj prav tako kakor jaz in da ne odobrava Harryjeve trmaste zahteve. Le skrb za varnost lovcev in posebej Harryja ga je gnala, da se je pridružil »kazenskemu pohodu«.

Le malo lovcev je ostalo doma, med njimi tudi Stone. Sklical sem jih in jih obvestil, da pojdem na poizvedovanje po okolici.

»Pač ni treba, sir!« je menil Stone. »Straža je zunaj pri vratih in gotovo odpira oči na vse strani. In razen tega — saj je bil pravkar Winnetou na poizvedovanju!

Ostanite pa si počijte! Še bode te dobili dela dovolj, menim!«

»Zakaj?«

»No, saj imajo rdečkarji oči in ušesa, pa bodo že opazili, kaj se godi in da je prilika za lov zelo ugodna. Bi bili tudi zelo slepi, menim, če bi ne!«

»Ste čisto prav povedali, Dick! In ravno zato pojdem pa bom pogledal po grmovju, če bi kje kak vohun tičal.

Skrbite medtem za red in varnost v taboru! Menim, da se bom kmalu vrnil. Vsaj daleč ne bo treba iti.«

Vzel sem repetirko in odšel.

Straža pred predorom mi je zatrjevala, da ni bilo nič sumljivega videti. Pa izkušnja me je naučila, da je najbolje, če se človek zanese le na lastne oči.

Stopil sem v goščavo in jo preiskal.

In ravno nasproti vhodu sem opazil na grmu polomljene vejice. In ko sem preiskal še tla, sem našel, da je za grmom nekdo ležal, pa skrbno zabrisal vse sledove, ki jih je pustilo njegovo telo na mehkih tleh. Le vajeno oko je našlo še sled.

Kdo da je bil, sem si lahko mislil.

Vedeli so torej za naše skrivališče, opazovali so nas, videli so, da so lovci odgnali njihovega ujetega poglavarja —. Čemu, o tem jim ni bilo treba dolgo ugibati.

Oglednik je odšel po svoje ljudi, vsak trenutek so utegnili planiti in napasti tabor —.

Pa po kratkem razmišljanju sem zasodil, da bodo Ponke pač najprvo skušali osvoboditi svojega poglavarja, ker mu je smrt že za vratom sedela, naš tabor jim ni mogel uiti, lahek posel bi imeli z njim.

Nemudoma sem torej moral posvariti Old Firehanda in njegove ljudi na Bee Forku.

Opozoril sem stražo na nevarnost in odšel po sledi naših ljudi.

Peljala je ob potoku navzgor. Prišel sem na kraj, kjer je Hawkens »zvonil« s svojimi pastmi in kjer smo prestrigli dva oglednika. Njuni trupli sta izginili —. Iz obilnih sledov sem razbral, da so prišli Ponke svoje ljudi iskat. Tudi na kraju, kjer smo se spopadli s Parranom in njegovo četo, sem našel vse polno sledov.

Tako je bilo, kakor sem slutil —. Ponke so opazovali vsako našo kretnjo, za vse so vedeli, povsod so nam bili za petami. Že v samem lovskem gradu

nismo bili več varni. Old Firehand pa je šel s svojimi ljudmi sredi med nje —.

Pohitel sem dalje.

Nekaj više nad bojiščem sem naletel na novo sled. Prihajala je iz gozda in krenila za sledjo lovcev. Ponke so bili, oglednik, ki je stražil pri vhodu, jih je poklical, šli so, da napadejo Old Firehandovo četo in osvobodijo poglavarja —.

Kar moč naglo, pa skrajno previdno sem hitel dalje. V slabi uri sem prispel do druge naselbine bobrov, do tja, kjer sva pred nekaj dnevi s Harryjem krenila od potoka v gozd in našla Ponke v kadunji. In kmalu nato sem bil pri izlivu Bee Forka.

Toda kje je bil Old Firehand s svojimi ljudmi —?

Harry je pravil, da leži grob njegovih dragih ob Bee Forku, ni mi pa natančno opisal kraja. Podvojil sem previdnost, zapustil sled in vzporedno z njo prodiral po gozdu dalje.

Višje gori je Bee Fork zavil v ovinek. In v ovinku je ležala jasa zelene trate, obdana od gozda in goste podrasti. In sredi jase, pod gručo košatih smrek, so sedeli lovci in se živahno pogovarjali. Tim Finnety je bil privezan k najbližnji smreki.

Trdo pred menoj, komaj kakih šest metrov oddaljeni, pa so prežali iz grmovja Ponke —. Dobro so bili skriti, le njihove glave sem videl, kakih pet jih je bilo.

V hipu sem razumel položaj.

Ponke so obkolili jaso od treh strani, čakali so le še samo na ugoden trenutek pa bi planili na iznenadene lovce in jih pobili, ali pa jih pognali v reko.

Niti trenutka nisem smel zamuditi.

Snel sem repetirko, pomeril in ustrelil. Pet šest strelav sem oddal v grmovje.

Učinek je bil silen.

Za nekaj sekund je vladala grobna tišina na jasi. Prijatelj in sovražnik, oba sta se prestrašila, nobeden ni vedel, kdo jim je tako iznenada prekrižal račune.

Koj nato pa je jeknil bojni krik Indijancev skoraj izza vsakega grma, oblak puštic se je vsul na lovce in v hipu je bila vsa jasa polna kričečih, tulečih in sopiha-jočih ljudi, ki so se divje spopadli.

Obenem z Indijanci sem tudi sam planil na jaso. In ravno o pravem času sem prišel, da sem pobil na tla rdečkarja, ki se je lotil Harryja. Harry je namreč v prvem trenutku napada skočil k Tim Finnetyju, izdrl pištolo in ga mislil ustreliti. Pa rdečkar ga je zagrabil.

Kopa Ponk je planila k Tim Finnetyju, da ga osvobodi. Old Firehand in Winnetou sta jim ga branila, še več jih je prihitelo in krog ujetnika je zavalovel srdit boj.

Mi drugi smo imeli vsak po šest in še več napadalcev na vratu. Junaški so se jih otepali lovci. Drug drugemu so si krili hrbet ali pa sloneli ob smrekah. Puške so pometali v stran, le tomahawk in nož sta delovala. Jaz sem stal tik Harryja, miril njegovo vročo nepremišljenost in odbijal napade, ki jih sam ni opazil.

Končno so Ponke odrinili Old Firehanda in Winnetoua od ujetnika in mu prerezali vezi. Sunil je mišičaste roke od sebe, da bi pognal zastalo kri po žilah, izdrl enemu svojih ljudi tomahawk, zaškrtal in planil nad Winnetoua.

»Pojdi sem, ti pes in Pima! Sedaj mi boš plačal mojo kožo!«

Pima je za Apače zelo žaljiva psovka. Winnetou se je na izzivalni klic tudi koj obrnil in Tim Finnetyjevi od vezi otrpli udje bi bili težko kos gibčnemu Apaču, da ni bil že ranjen in da ga niso Ponke napadli od strani. Old Firehand mu ni mogel pomagati, še sam se je komaj branil, mi drugi pa se vobče geniti nismo mogli.

Jasno je bilo, da bomo podlegli. Preveč je bilo nasprotnikov in vsak izmed nas je bil že ranjen, po-

sebej še lovci, ki so bili v prvem napadu brez kritja izpostavljeni puščicam.

Boj je bil brezuspešen in nezmisljen, napačen junaški ponos pa tudi čisto nepotreben in brez vsake koristi. Najpametneje je bilo, da se umaknemo. Edino beg nam je lahko rešil vsaj golo življenje.

Pa kam bi bežali —?

Najmanj so pritiskali Ponke še od reke sem, ki je v ovinku obdajala jaso. Tudi se nam ni bilo treba bati, da bi onstran reke naleteli na sovražnika. Črez Bee Fork torej —! In k Mankizili pa ob njenem levem bregu navzdol —!

Pograbil sem Harryja, skočil skozi gnečo in kriknil tovarišem:

»V reko, ljudje, v reko!«

In že je tudi pljusknila voda črez mene.

Bee Fork je globok, pa ni širok, z nekaj udarci sem bil na drugem bregu. Ozrl sem se.

Tovariši so čuli moj klic. Kdor je le mogel, se je utrgal napadalcem in hitel k reki. Prvi je bil moj mali Sam Hawkens. Winnetou in Old Firehand pa sta bila še v najhujšem boju. Seveda so se Ponke trumoma pognali za ubežniki.

Varni torej tudi na levem bregu Bee Forka še nismo bili. Najbolje bi bilo, sem sodil, če bežimo črez gozdnati svet med Bee Forkom in Mankizilo, preplavamo še Mankizilo in se rešimo ob njej nazdol.

Že sem mignil Harryju, naj hiti za menoj, ko je prilezla iz reke krivonoga postava malega Sama. Kar cedilo se je od njega in mokasini so mu cmokali. Na bregu se je obrnil, zvito pogledal po zasledovalcih, smuknil mimo naju pa izginil v vrbovje na levo.

Koj sem ga razumel. Njegov načrt je bil še boljši ko moj. V polkrogu se je mislil vrniti više gori k reki, jo preplavati in ob desnem bregu Bee Forka in Mankizile hiteti domov. Za nos je hotel zvoditi Ponke, ki bi nas iskali seveda na levem bregu Bee Forka in Mankizile.

Skočil sem za njim. Pa Harry me je vlekel nazaj. »Oče —! Oče —!« je v strahu klical. »K njemu moram! Ne smeva ga zapustiti! Počakajva ali pa se vrniva!«

»Le pojdite z menoj!« sem ga vlekel. »Ne moreva ga več rešiti. Še sama bi bila izgubljena. Glejte, že prihajajo! Oče se bo že sam rešil, če je vobče za njega rešitev še mogoča.«

Naglo smo smuknili skozi goščavo, se obrnili na levo in prišli spet nazaj k reki, jo preplavali in nemoteni prispeli na bojišče.

Nikoogar nismo več našli. Vsi lovci so se premoči umaknili čez Bee Fork, Ponke pa so jo ubrali za njimi. Tudi za nami nobeden ni prišel. Prepričani so bili, da bežimo k Mankizili in ob njej navzdol. Nobenemu niti na misel ni prišlo, da bomo bežali ob reki navzgor.

Precej varni smo torej bili in že sem mislil zapustiti jaso, ko me je Sam ustavil.

»Ali vidite tiste puške tamle?« je vprašal.

Po jasi so ležale puške in loki. Ponke so jih pometali proč, ko so skočili za nami v vodo.

»Vidim,« sem dejal. »Pa kaj hočete z njimi? Naprej! Hiteti moramo, sicer pridejo pred nami v grad!«

»Hihihihihih —! Taki tepci, tile rdečkarji —! Svoje puške nam pustijo, če se ne motim!«

»Kaj pa mislite početi z njimi —?«

»Pobral jih bom in —.«

»Pobrati —? Pustite jih! Nevarno je!«

»Nevarno —? Za Sam Hawkensa da bi bilo kaj nevarno —?«

Skočil je in pobiral puške.

Njegova misel ni bila slaba. Pohitel sem in razrezal tetive na lokih. Vsaj za nekaj časa so bili loki nerabni. Sam pa je pomilovaje gledal starodavno strelno orožje.

»Škoda! Kake imenitne strelne palice! Podgane bi se lahko naselile v ceveh, mislim, pa bi jim noben strel ne škodil, če se ne motim! Le škoda, da jih ne morem vzeti s seboj. Za muzej bi bile!

Pa pojdemo! Ne bo dolgo več varno tod!«

Vrgel je puške v Bee Fork.

»Takole —! Naj si jih sami lovijo po vodi, hihihihih —!«

Odhiteli smo po najkrajši poti v tabor.

Po mojih računih je zbral Parrano kakih dve sto ljudi za napad na naselbino Old Firehandovih lovcev. Kakih petdeset se je udeležilo napada na Bee Fork in nekaj jih je že padlo v praskah prejšnjih dni. Toda kje so bili drugi —?

Odgovor je bil lahek.

Našel sem sled oglednika, ki je opazoval tabor. Vedeli so torej za naše skrivališče, pripravljali so se, da ga napadejo, koj ko bo njihov poglavar svoboden. Ali pa so morebiti nameravali napasti tabor že medtem, ko je druga četa reševala Parrana —?

Te misli so silno pospešile naše korake.

In res! Bližali smo se soteski, ko je počil strel. Glas je prihajal iz smeri, kjer je ležal vhod v tabor.

»Naprej, sir!« nas je gonil Sam in podaljšal korake.

Ves čas sem Harry ni zinil besedice. Strah za očeta mu je gledal z obraza in hlastno je silil dalje. Razumel sem ga. Prišlo je, kakor sem napovedal. Kazenski pohod se je ponesrečil in njegova trma je bila vsega kriva. Očital si je svoj pogrešek, pa ponos mu je branil, da bi ga priznal.

Streljanje se je ponovilo, nismo več dvomili, Ponke so napadli tabor, in lovci so branili vhod. Pa bilo jih je komaj šest —.

Nujno so potrebovali pomoči. Hiteli smo po zaraščenem praгоzdu, kar se je dalo. Sodil sem, da so se rdečkarji ugnezdili v goščavi pri vhodu, tam, kjer sem davi našel sledi oglednika. In tja smo namerili

korake. Če sem prav računal, smo jim prišli za hrbet in ker se je naša maloštevilna posadka gotovo tudi branila, bi bili nenadoma med dvema ognjema in bi se morali umakniti.

Nismo imeli več daleč do vhoda, ko je zašumelo v goščavi. Nekdo je z veliko naglico prodiral skozi grmovje. Brž smo se skrili, lahko da so bili Indijanci.

Pa mislite si naše veselje —! Old Firehand je bil in Winnetou in še dva druga lovca.

Beg se jim je popolnoma posrečil in prav kakor nas je tudi nje gnala skrb po najkrajši poti v tabor. Harry sicer ni skočil očetu na vrat, besedice ni rekel, ko ga je zagledal, pa oči so se mu bleščale v veselju, da vidi očeta živega. Njegovo srce je bilo vendarle zmožno tudi milejših čuvstev. Nisem mu smel njegove krute maščevalnosti prehudo zameriti.

Old Firehand je hlastno pohitel k meni.

»Ste čuli streljanje?«

»Da. Vrata napadajo.«

»Brž! Pojdite! Pomagati jim moramo. Vrata so sicer ozka in lahko jih brani eden sam, toda utegnilo se je kaj posebnega zgoditi —. In malo jih je v trdnjavi —.«

Sam je pomahal z rokami.

»Nič posebnega se ni zgodilo, sir, če se ne motim! Rdečkarji so izvohali naše gnezdo pa sedli pred vhod, da vidijo, kaj se v gnezdu godi, menim. Bill Bulcher je pred vrati na straži pa jim je dal svinca okusiti. Nič druga ni! Nekaj novih kož si bomo vzeli, to bo vse!«

»Mogoče da je tako,« je menil Old Firehand, »mogoče pa, da tudi ni. Vsekakor moramo pohiteti, da vidimo, kaj se godi pri vhodu. Ne pozabite tudi, da bodo Ponke kmalu za nami prišli! Zašli bi med dva ognja!«

»Kaj pa bo z našimi ljudmi?« sem omenil. »Dveh še manjka. Počakati ju moramo!«

»Hm —!« je pravil Old Firehand. »Seveda bi ju potrebovali —. Malo nas je in pri takem majhnem številu dva trapperja že mnogo pomenita. In pomisliti moramo tudi, da sta v nevarnosti tu zunaj. Dva sama se bodeta težko prebila skozi Ponke do vhoda. Res bi morali počakati, če bi še kateri odkod prišel.«

Winnetou se je oglasil.

»Moji beli bratje naj počakajo na svoje tovariše. Winnetou pa pojde medtem, da pogleda po okolici.«
Odšel je. Sedli smo in počakali.

Res sta prišla še dva lovca, srečno sta ušla Ponkam. Čula sta streljanje pa sta hitela na pomoč.

Old Firehandovi lovci so bili odlično šolani! V vse vetrove so se razkropili po gozdu, vsi pa so po najkrajšem potu hiteli domov, dobro vedoč, da bo trdnjava v nevarnosti, da pa je obenem za nje najvarnejše zavetišče. Le ta, skoraj bi rekel, vojaški duh, ki je vladal v tej izbrani četi, nas je spet zbral in čeprav je bil vsak izmed nas ranjen, smo le upali, da se bomo končno srečno rešili nazaj v varno trdnjavo. Saj nas je bilo devet in devet izkušenih ljudi že nekaj premore, če krepko zagrabijo.

Precej časa je trajalo, da se je Winnetou vrnil. Nič posebnega ni našel, zasledovalcev še ni bilo za nami, le enega samega rdečkarja je našel in ga tiho in brez šuma poslal v večna lovišča.

Posvetovali smo se.

Ponke so čepeli nekje pred vhodom, o tem nismo več dvomili. Naš položaj je bil za toliko boljši, da smo jim lahko vpadli v hrbet. Če nam je uspelo, da smo jih pregnali, je bil vhod prost, vsaj za nekaj časa, in lahko smo se rešili v grad.

Old Firehand je svetoval, da se razkropimo v dolgo črto. Predvsem zato, ker nismo natančno vedeli, kje da sovražnik tiči. Pa tudi Ponke bi premotila naša razkropljena vrsta, ne mogli bi ugotoviti, koliko nas je.

Pripravili smo torej puške, ki so se nam zmočile pri begu čez Bee Fork, se porazdelili po goščavi in previdno prodirali. Prva puška je počila, za njo druga nekje daleč spodaj in kmalu je pokalo na vsej rojni vrsti.

Divji krik so zagnali iznenadeni Ponke, napada v hrbet sploh niso pričakovali. In ker so se naši streli oglašali od vseh strani, so bili prepričani, da smo v premoči, pa so v divjem begu zapustili svoje postojanke. Pametni pa so le bili. Niso bežali ob potoku po dolini, kjer bi se bili izpostavili našim kroglam, obrnili so se v gozd in prodrli skozi našo redko vrsto.

Zbrali smo se. Srečno smo pregnali napadalce, šli smo k vratom.

Bill Bulcher nam je prišel naproti iz predora in Dick Stone in drugi, ki so ostali v trdnjavi. Bill je bil na straži. Ko so prišli rdečkarji, se jim je umaknil v predor in streljal iz njega, varno skrit za skalami. Dick Stone mu je s tovariši prihitel na pomoč, z neprestanim streljanjem so vrgli Indijance iz soteske, šli so nazaj pa se ugnezdili v goščavi ob vhodu.

Pripovedoval je še, ko je prigrmelo po dolini kakor stoglava čreda bizonov. Brž smo se skrili za grmovje, se pripravili na strel in nezaupno čakali.

Pa kako iznenadenje —!

Čreda konj je bila. Njej na čelu pa belokožec v lovski obleki. Gledali smo ga in gledali, pa nismo vedeli, kdo da je. Ves krvav je bil po obrazu. Tudi njegova obleka je bila raztrgana in krvava. Gotovo mu je huda predla.

Prijezdil je do kraja, kjer je običajno stala straža, se oziral po goščavi, majal z glavo, zajezdil v sotesko in razjahal.

Tedaj je vzkliknil poleg mene Sam:

»Koj se dam živega odreti, če tole ni Will Parker! Nihče ne zna tako krasno pasti s konja ko naš stari Will, če se ne motim!«

Res je bil Parker.

»Halloo —! je vzkliknil in si brisal kri z lica. »In tudi jaz se dam odreti, če tole ni moj stari Sam Hawkens! Kje pa tičiš?«

Sam je že lezel iz grmovja.

»Prav si zadel, stari coon — racoon —!« se mu je režal Parker. »Jaz sem, tvoj greenhorn! Še veš, Sam Hawkens —? Will Parker — pa greenhorn, hahahaha —!«

In ko smo še tudi mi drugi prilezli na dan, se nam je porogljivo smejal:

»Srečne moje oči! Tule so, vsi tisti zajci, ki so s sinom moje matere vred tako pogumno bežali pred rdečkarji! No, pa brez zamere! Včasih so urne noge več vredne ko vse drugo!«

Old Firehand je ogledoval čredo.

»Povej, mož, odkod pa si jih vzел?«

»Hm —! Sem takole mislil, da bodo rdečkarji starega Willa vsepovsod iskali, le ne v lastnem taboru. Pa sem zlezel najprvo v kadunjo, tam gori v gozdu. Nič nisem našel. In potem se je greenhorn — čuješ, stari Sam, tisti tvoj greenhorn! — torej tisti greenhorn se je spomnil, da imajo niže spodaj tudi tabor in v njem skrite svoje konje. Pa je šel, tisti tvoj greenhorn, in poiskal konje. Ptički so zleteli, le dva sta bila na straži. Lotil sem se ju, trd posel je bil, mi lahko verjamete, le pogledjte, kako sta me zdelala! Pa sem ju le upihnil. In nato sem prebral čredo. Slabe konje sem spodil v prerijo, kar je bilo dobrih, pa sem jih vzел s seboj. Tule so! Rdečkarji pa lahko peš jezdijo domov, če hočejo!«

»Hm —! Mora že tako biti!« se je čudil Dick Stone junaštvu svojega prijatelja.

»Seveda mora tako biti!« je menil Parker. »Če rdeči nimajo konj, morajo poginiti.«

Opazil je padle Ponke.

»Aha, tule jih že nekaj leži —! So vrata oblegali, se zdi —! Zato je bil njihov tabor prazen!

Kaj pa pravite k temule rjavcu?« se je obrnil k Old Firehandu. »Konj kakor tobak, menim! Najbrž je Parranov.«

»— ki smo ga tako lepo na sprehod peljali!« je godel Sam. »Je bila sijajna misel, če se ne motim!«

Old Firehand je preslišal očitek. S strokovnjaškimi očmi je ogledoval rjavca.

»Krasen konj!« ga je občudoval. »Kaj mislite, sir,« se je obrnil k meni, »ali ni boljši ko Swallow? Skoraj bi rajši tegale rjavca vzel, če bi mi bila dana izbira med njim in Swallowom.«

»Winnetou govori z dušo konja in posluša udar njegovega srca. Vzel bi Swallowa,« je dejal Apač.

Završalo je, roj puščic se je vsul na nas in oglušujoč bojni krik je jeknil v goščavi za nami. Vkljub bojevitemu kričanju pa se noben rdečkar ni pokazal.

Nismo dolgo razmišljali, planili smo v goščavo. Edino prav je bilo, kar smo smeli storiti. V trdnjavo nismo mogli, predor je bil ozek, le posamič se je dalo priti po njem, prepočasi bi se bili umikali in mnogo bi jih bilo padlo. Tudi zaplenjene konje bi bili izgubili, ne mogli bi jih spraviti na varno skozi ozki vhod. Pa smo tudi smeli tvegati napad na nepričakovanega sovražnika. Mnogo jih gotovo ni bilo, ker si niso upali iz goščave. Povrh sva jim še s Samom pokvarila orožje.

Pa zaman smo iskali kričave lokostrelce. Nikogar ni bilo. Najbrž je bila ogledniška četa, zbalii so se nas in se umaknili, da počakajo na ojačenja.

Nedolžni doživljal je zbudil tudi dosti smeha.

Nekaj puščic je namreč slučajno priletelo tudi v Sama. Pa le ena je obtičala med šivi njegove zakrpane suknje. Pomilovaje jo je izvlekel in se režal:

»Hihihihihii —! Mislijo tile neumni rdečkarji, da bi takale lesena palčica prodrila skozi Samovo staro sukno —! Sem trideset let polagal krpo na krpo, suknja je trda ko viteški oklep in varen sem v njej ko v Abrahamovem naročju, če se ne motim!«

Smejali smo se mu in ga zbadali, češ, saj mu tudi zbadljivke ne morejo do živega, pa odšli po soteski in skozi predor v varno kotlino. Le ni bilo več varno zunaj v gozdu.

K vhodu smo postavili straže, enega izmed tistih, ki se niso udeležili kazenskega pohoda na Bee Fork in ki je bil spočit, mi drugi pa smo si izprali rane, jih obvezali ter šli počivat.

Na večer smo se zbrali pri ognju. Najprvo smo večerjali, pa si pripovedovali svoja junaštva. Kar seveda ni šlo brez običajnega zbadanja med Samom, Stonetom in Parkerjem.

Razpoloženje je bilo dobro, veselo. Kazenski pohod se je sicer ponesrečil, pete pa smo, tako smo ugotovili, vsi srečno odnesli. Precej lukenj v koži sicer tudi, pa ne nevarnih. In h koncu smo še vsi srečno prispeli v lovski grad. Da so bili Ponke le količkaj pametnejši, bi bili vhod z močno četo zasedli ali pa celo v naši odsotnosti grad zavzeli — in izgubljeni bi bili.

Naše zavetišče se nam je zdelo popolnoma varno. Živil in municije je bilo dovolj in Ponke so lahko sedeli zunaj pred »vrati« do zime, če se jim je ljubilo, ali pa si razbili glave ob skalah, ki so trdnjavo obdajale. Nismo se bali obleganja.

III.

Obleganje.

Tako smo sodili in dobre volje smo bili. Le Winnetou je menda položaj presojal drugače. Sam za sebe je ležal v travi poleg svojega konja, zamišljen je bil in njegov obraz je bil resen.

Stopil sem k njemu.

»Moj rdeči prijatelj gleda temno in na njegovem čelu se zbirajo gube skrbi —. Kake misli obhajajo mojega brata?«

»Poglavar Apačev vidi, da prihaja smrt skozi vrata našega skrivališča in da stopa pogin s skalnatih grebenov. Dolina plameni v ognju in potok rdi od krvi ubitih —.

Winnetou je govoril z velikim Duhom. Oko belokožcev pa je oslepilo sovraštvo in njihova razsodnost se je umaknila čuvstvom maščevanja. Parrano bo prišel in si bo vzel skalpe belih lovcev. Toda Winnetou je opasan za boj in bo zapel pesem zmage nad trupli svojih sovražnikov.«

Osupel sem poslušal hude slutnje prijateljeve. Če je Winnetou tako sodil, je bil položaj gotovo zelo resen.

Vprašal sem ga:

»Torej misli moj brat Winnetou, da bodo Ponke vdrli v tabor —? Kako pa —? Edino skozi predor se da priti, ta pa je ozek, le posamič lahko pridejo po njem —!«

Winnetou je odkimaval.

»Moj brat Old Shatterhand govori besede, ki jih niti sam ne verjame! Kako more ena sama puška

zadržati Ponke, če v velikem številu pritisnejo v predor —!»

Prav je govoril.

Deset, tudi dvajset napadalcev bi že še zadržal eden sam, če pa jih je pritisnilo sto in še več, se je moral umakniti. Kajti če je tudi bilo res, da je le eden sam hkrati mogel v predor, je bilo pa tudi res, da ga je le eden sam mogel braniti, ker za več ljudi ni bilo prostora. Prve napadalce bi postrelil, pa če bi drugi naglo pritisnili, mu puška ni več pomagala, umakniti bi se moral ali pa pasti. In če so bili Ponke v predoru, smo bili izgubljeni —.

Povedal sem Winnetouove pomisleke Old Firehandu.

Kruto se je nasmejal, zamahnil z roko in povedal:

»Pa če tudi pridejo, po vrsti jih upihnemo, ko se bodo prikazali v predoru ali pa v soteski.«

Njegove besede me niso pomirile. Pa kaj sem hotel —! Old Firehand je bil prepričan, da je njegova trdnjava nedostopna — in poveljnik trdnjave je bil.

Molčal sem, pa se pripravil na najhujše.

Ko se je stemnilo, smo podvojili straže. Vsako uro smo jih izmenjali. Izbral sem si za stražo zgodnji jutranji čas, ker tistikrat Indijanci najrajši napadajo in je torej tistikrat najbolj nevarno: Lahko bi bil šel počivat, pa mi ni dalo miru. Nemirno sem stopal po dolini.

Tiho je bilo v taboru. Kdor ni bil na straži, je dremal pri ognju. Poiskal sem Swallowa. Svobodno se je smel pasti po dolini, našel sem ga v zadnjem kotu blizu sten. Pozdravila sva se kakor običajno vsak večer in že sem mislil spet oditi, ko se mi je zazdelo, da čujem rahel ropot, prav kot da bi se kamen trkljal po strmini.

Tudi Swallow je dvignil glavo.

Če je slutil nevarnost, je prhal, njegovo prhanje pa bi me bilo izdalo. Zato sem ga brž prijel za povodec in mu z dlanjo zagrnil nozdrvi.

V dolini je bila tema. Če je bil kdo v stenah, naju ni mogel opaziti, pač pa sem sam lahko opazil njegovo temno postavo na ozadju nočnega neba. Pozorno sem prežal v višino.

Nič se ni genilo. Najbrž je trkljajoči se kamen posvaril tudi drznega plezavca, ki si je po noči upal v strme stene. Tiho je menda stal in čakal, ali se bo kdo v dolini oglasil.

Pa kmalu sem zagledal temne postave, gori v skalah so se premikale, čisto razločno so se očrtavale na nočnem nebu, navzdol so lezle. In gori na grebenu kotline so se pojavljali Indijanci drug za drugim, v gosjem redu so lezli čez rob in se previdno spuščali v stene. In čisto spredaj, že blizu dna, je lezel nekdo, ki mu je bila pot, se je zdelo, prav dobro znana. Le še nekaj minut, pa je bil v dolini.

Prav nič nisem ugibal, kdo bi bili ti nočni hribolazci. Ponke so bili, čez stene so poskusili vpad, ker se jim je spredaj pri vhodu zdel prenevaren.

In od naših nihče niti slutil ni, da nam je sovražnik za hrbtom —. In že čisto blizu —.

O, da sem imel repetirko pri roki —! Enega za drugim bi bil »pihnil« s sten! In niti treba ni bilo vseh. Dovolj bi bilo, da sem podrl prvega. Vodnik je bil, drugi brez njega niti koraka niso smeli storiti.

Pa žal je ležala repetirka v votlini, ki mi je služila za spalnico. Le samokrese sem imel pri sebi. Samokres pa za strel na tako daljavo ni poraben.

In niti tovarišev nisem mogel posvariti s strelom. Preden so prihiteli na pomoč, je bil sovražnik že v dolini, izdal bi jim bil s streljanjem svoje skrivališče in po meni bi bilo.

Poskusil sem drugo rešitev.

Kaj če bi lezel sovražniku naproti —? Ako sem prvega počakal med skalami, sem ga prav lahko tudi s strelom iz samokresa vrgel v dolino. In prvi je bil po vsej verjetnosti Parrano. In videti je bilo, da ne hodi prvokrat po nevarni poti.

Počakal sem.

Bližal se je mogočni skali. Obiti jo je moral, drugje je bil sestop nemogoč. Če sem mu splezal naproti in ga počakal za skalo, mi je moral priti ravno pred cev —. In skrit za skalo sem lahko postrelil še tudi druge, če bi si vkljub vsemu in brez vodnika upali dalje.

Zlezal sem v stene.

Prav tedaj pa je zaprasketalo spodaj pri vhodu.

Koj sem razumel, kaj se je zgodilo. Ponke so na videz napadli pri vhodu, da bi odvrnili našo pozornost in nam neopaženi prišli za hrbet.

Hlastno sem plezal više in že sem bil na skali tako blizu, da bi jo bil lahko z roko dosegel, ko se mi je vdrlo kamenje pod nogami. Padel sem, zdrknil navzdol ter se čez glavo in vrat kotalil po stenah v dolino.

Nezavesten sem obležal.

Ko sem se spet zavedel in pogledal krog sebe, so bili prvi Indijanci že čisto blizu. Skočil sem na noge, vse me je bolelo, ves pobit in polomljen sem bil. Pa kaj za to! Izstrelil sem vseh šest strelav iz samokresa v temne postave, ki so lezele v dolino, planil v sedlo in skokoma oddirjal k ognju.

Ponke so planili za menoj, divji bojni krik so zagnali. Streli so pokali, nobeden me ni zadel.

Pri ognju ni bilo nikogar. Lovci so vsi pohiteli k vhodu.

Skočil sem za njimi. Eni so mi že prihajali naproti, čuli so moje strele.

»Kaj je —? Kaj je —?« so križem popraševali.

»Ponke prihajajo čez stene! Za hrbet so nam prišli!« sem kriknil. »Brž v votline!«

Votline v stenah so bile res edina rešitev. Tam smo bili varni. Niso nam mogli do živega, mi pa smo lahko vse postrelili.

Koj sem že tudi sam planil proti svoji spalnici. Pa je bilo prepozno —.

Ponke so bili že sredi med nami.

Morebiti bi bil še prispel do svoje votline, pa videl sem, da so Old Firehand, Harry in Parker v nevarnosti. Skočil sem v gnečo in razmetal napadalce.

»Za menoj! K stenam!«

Za hip so napadalci osupnili in tovariši so se umaknili z menoj vred k stenam doline, kjer smo bili vsaj za hrbtom varni.

Pa znan glas je zagodel iz razpoke:

»Ali res mora tako biti?«

Hm —! Ali ni bil tistole moj mali Sam Hawkins —?

»Vi —?« sem se čudil.

»Seveda! In izdali ste skrivališče starega Sama, če se ne motim! Čisto na varnem sem bil, nihče bi me ne bil našel. Sedaj pa je vsega konec!«

Razpoka je bila ravno dovolj široka, da se je lahko mali Sam skril v njo. On edini je koj razumel položaj in ohranil prisotnost duha pa v prvem hipu napada zbežal v skale. Žal smo res izdali njegovo skrivališče. Rdečkarji so nam bili že za petami.

Pa ni resno zameril. Brž je potegnil Harryja v špranjo.

»Mali sir naj pride k meni v moje gnezdo! Še je prostora za njegovo osebito, če se ne motim.«

In že so se zagnali Ponke v nas kakor besni psi.

Branili smo se, naslonjeni na skale, branili hladnokrvno, kakor se zna braniti le beli človek, ki s svojim razumom nadkriljuje rdečega, in s tisto kruto odločnostjo, ki jo daje človeku zavest, da je izgubljen, da pa mora življenje kar moč drago prodati.

In izgubljeni smo bili. Sovražnikov je bilo desetkrat več ko nas. Deset na enega — tega nismo vzdržali. Da bi se položaj kakorkoli nam v prid okre-

Padel sem, zdrknil navzdol —. K str. 499.

nil, na to ni bilo misliti, da bi se prebili skozi gostognečo sovražnikov, na to pa še manj. Vsak izmed nas je bil prepričan, da bo v kratkem prenehal živeti. In ta zavest nam je dajala obupne moči.

Divje, strahotno borenje je bilo. Pero je pre-slabo, da bi grozote takega smrtnega boja prav po-

pisalo. Molče smo se borili, vsaj kar nas je bilo belih, le prsi so burno hropele, udarci so zamolklo butali in tomahawki so žvenketali. Plapolajoči taborski ogenj je krvavo obseval divje postave Indijancev in blede lica belih ter risal strahotne sence po stenah. Zdelo se je, da se koljejo in mesarijo peklenski demoni.

K sreči so bili lovci vsi oboroženi. Ko so počili prvi streli pri vhodu, so se brž pripravili na napad. Sicer pa v boju oko v oko pušk nismo mnogo rabili, le samokrese, in ko so ti umolknili, pa sta tem izdatneje gospodarila tomahawk in nož.

Le Sam Hawkens in Harry sta streljala. Varno sta tičala v razpoki. Sam zadaj, Harry spredaj. Sam je nabijal, Harry pa streljal. In streli so se bliskali mimo moje rame.

O, da sem imel repetirko pri rokah —! Pa sem tem urneje vihtel tomakawk. Saj je bilo zadnjikrat —.

Vedel sem, da bo tako prišlo —. Pravil sem jim, svaril, svetoval —. Niso me poslušali.

In sedaj sem se moral pokoriti za njihovo kratkovidnost in trmo —. In dati življenje radi njih —.

Spomnil sem se staršev v daljni domovini. Zaman bodo čakali na mene —. Nihče jim ne bo prinesel vesti o sinu, ki je padel v gorah zapada, v boju z divjaki —. Žalovali bodo za njim in molili za njega —.

Spomnil sem se —.

Ne —!

Proč s to mislijo! Ni časa za čuvstva. Borba za življenje je! Vso pozornost zahteva, vse moči telesa in duha!

Jeza me je zagrabila. Če že hočejo moje življenje, ga bodo plačali drago drago —.

Zakolobaril sem tomahawk v vodoravni črti, dva rdečkarja sta omahnila, kri je brizgnila.

Pohvalno je zadonelo iz razpoke:

»Well done, sir, prav tako —! Sam Hawkens in vi, — midva že nekaj zmoreva! Le škoda, da naju bo-

do upihnili! Bi lahko še marsikaterega rdečkarja spravila v večna lovišča, če se ne motim!«

Poleg mene na levi je vihtel Will Parker obrnjeno puško in delil silne udarce, vkljub temu, da se mu še rane prejšnjega dne niso zacelile. Čul je Hawkensove besede in se koj oglasil:

»Sam Hawkens, poglej sem, stari coon! Da vidiš, kako se naredi! Zlezi iz svoje špranje pa povej, ali se je tvoj greenhorn — hahahahaha, Will Parker, pa greenhorn! — ali se je tvoj stari greenhorn že dovolj naučil!«

Na desni blizu mene je stal orjaški, silni Old Firehand. Ob steni je slonel široko razkoračen, čez in čez s krvjo oškropljen. Dolgi, osiveli lasje so mu vihrali krog glave, v eni roki je vihtel bojno sekiro, v drugi ostri, nalahno zakrivljeni nož. Iz številnih ran je že krvavel, cel roj sovražnikov se je zaletaval v njega, pa niso mu prišli do živega. Res občudoval sem ga. Sam sem bil ves zaposlen, pa mi je le uhalo oko k njemu in obviselo na njegovi junaški postavi.

Zavalovelo je med rdečkarji. Parrano se je preril skozi gnečo.

Opazil je Old Firehanda.

»Končno te imam!« je kriknil. »Misli na Ribanno in pogini!«

Planil je mimo mene.

Skočil sem v njega, ga zgrabil za ramo in zavihtel tomahavk v silnem zamahu. Glavo bi mu bil preklal.

Pa opazil je zamah. Iztrgal se mi je in odskočil. Tomahawk je presekal prazen zrak.

Obrnil se je, spoznal me je in zatulil v divjem srdu:

»Tudi ti —? Tebe pa moram živega imeti! Ne boš mi več ušel! Dajte mu zanko!«

Skočil je naprej, še preden sem spet zavihtel bojno sekiro. Dvignil je pištolo.

Strel je počil.

Krčevito je zakrilil Old Firehand z rokami po zraku, planil, padel in nepremično obležal pri nogah svojih napadalcev.

Bilo mi je, kot da je mene zadela krogla v srce. Silna jeza me je pograbila, sunil sem v gnečo, ki se je tlačila krog mene, prosto pot sem dobil, skočil sem in se zaletel v Parrana, pa naj me je stalo tudi lastno življenje.

Nekdo me je prehitel.

Gibčna, prožna postava je šinila kakor jegulja skozi vrste.

Winnetou je bil. Porinil me je v stran, se vzravnal pred morilcem in mu zaklical:

»Pojdi sem, atabaška žaba! Tukaj je Winnetou, poglavar Apačev! Maščeval bo smrt svojega belega prijatelja.«

Parrano je obstal.

»Ha —! Pima —! Ti peš! Tudi ti si tukaj —? Pojdi sem, da te pošljem k vragu!«

Več nisem čul in ne videl.

Prizor je vzel vso mojo pozornost v zakup, nisem pazil na lastno varnost. Zanka mi je legla krog vratu, me potegnila, opotekal sem se, silen udar me je treščil na tla.

Onesvestil sem se.

Ne vem, kako dolgo sem ležal v nezavesti. Ko sem se zbudil, je bila tema krog mene.

Zaman sem ugibal, kako sem prišel v tako temo. Glava me je bolela. Zdela se mi je kakor ogromna buča. Na rokah in nogah se mi je nekaj ostrega ujedalo v meso. Niti geniti se nisem mogel. In po vsem telesu me je skelelo.

Premišljeval sem in predvsem ugotovil, da sem trdno zvezan, naravnost satanski premišljeno zvezan, kakor znajo le Indijanci zvezati svoje ujetnike. Vezi so mi rezale v meso.

Pa od česa me je bolela glava —? In zakaj me je skelelo tu in tam po telesu —?

Polagoma sem se spomnil na udarec. Nekdo me je treščil po glavi —. Zakaj —? Da —! V boju je bilo —. Parranu sem mislil razklati glavo s tomahawkom —. Winnetou me je porinil v stran — strašno sem se ujezil — Old Firehand je padel —.

Slika za sliko se mi je vračala v spomin in nazadnje sem vse vedel. »Tebe moram živega dobiti —!« je kriknil Parrano. »Dajte mu zanko!«

V bojnem vrvežu sem preslišal Parranovo povelje —. Sicer bi bil gotovo bolje pazil.

Ujet sem bil —. Parranov ujetnik sem bil —.

Lepa reč —!

In moji tovariši —?

Nekaj se je zgenilo nekje blizu mene. In nato je nekaj zakašljalo. Vsaj zdelo se mi je, kot da je kašelj. Morebiti pa da tudi ni bil. Kdo pa bi kašljal v tej temi —.

Pa — saj je bilo treba samo vprašati —.

»Ali je še kdo drug tukaj —?«

In glej — res je bil nekdo poleg mene. Zelo dobro znan glas je namreč zagodel, pol resno pol šaljivo in posmehljivo:

»Hm —! Seveda —! Ti poprašuje mož prav tako, kot da Sam Hawkens ni nič, če se ne motim!«

Zavzel sem se, resnično in veselo zavzel.

»Vi, Sam —?«

»Seveda Sam —! Jaz, Sam Hawkens, da! In v vsej svoji osebnosti še povrh!«

»Hvalabogu! Ampak — povejte vendar, za božjo voljo, kje pa sva, da je taka tema?«

»Kje —? Takole čisto na varnem in pod streho, če se ne motim.«

»Pod čigavo streho —?«

»Pod čigavo —? Pravzaprav ni streha. V skladišče so naju vtaknili, v votlino, veste, kjer smo imeli kožuhovino shranjeno, tisto, ki smo jo potem tako

lepo skrili. In ne bodo je dobili, niti enega kosa ne, pravim, pa ne bodo!«

»In kako se godi tovarišem?«

»Prilično, sir! Old Firehanda so upihnili, Will Parkerja so upihnili, — je bil le greenhorn, ta človek, hihihihih, greenhorn, pravim, čeprav ni verjel, če se ne motim — Bill Bulcherja so upihnili, Harry Cornerja so upihnili, Dick Stoneta so upihnili, vse druge so upihnili, vse vse —. Le vi še tлите in Apač. In tudi mali sir še tli, se mi zdi, — in Sam Hawkens, hm, morebiti tudi njega še niso čisto upihnili, hihihihih —!«

Torej vsa lovska družba —! Strašno —!

»Ali veste za gotovo in resnično, da Harry še živi?« sem hlastno vprašal.

»Ali mislite, sir, da takle star skalpar ne ve, kaj vidi? Tamle poleg naju so ga vtaknili v votlino in vašega rdečega prijatelja poleg. Bi bil tudi rad poleg njiju stanoval, pa me niso hoteli poslušati, če se ne motim.«

»In kako je z Winnetouom?«

»Luknja pri luknji, sir! Če ostane živ, bo njegova koža podobna moji stari suknji tule, ki so v njo starega Sam Hawkensa s toliko previdnostjo povezali. Krpa na krpi bo!«

»Torej tudi Winnetou je preživel —? Kako pa da so ga vobče živega dobili v pest? Saj je vendar vedel, kaj ga čaka —!«

»Kako so ga dobili —? Prav kakor vas in mene, sir! Se je branil ko pogan — hm, saj je tudi pogan, če se ne motim, hihihihih! — rajši bi bil padel v boju, ko pa da bi ga na kolu cvrli. Pa ni nič pomagalo —. Pobili so ga na tla in malo je manjkalo, da ga niso raztrgali. No, in potem so ga zvezali in vtaknili v luknjo, prav kakor vas in mene tule.«

»In Harry —?«

»Pobili so ga, živega so ga hoteli imeti.«

Samo štirje —! Kaj da nas čaka, o tem nisem čisto nič dvomil.

Pomolčal sem, pa povedal, samo da bi nekaj povedal:

»Da bi jim ušli, na to seveda niti misliti ne smemo, kaj —?«

Sam je sumljivo pokašljajl.

»Da bi niti misliti ne smeli —? Hm —! Torej jim nočete uiti —? Sam Hawkens bi jim pa rad ušel —.«

»Rad —? Kaj vam pomaga, če pa ne morete —!«

»Ne morem —? Hm —! Se sliši čisto kakor Will Parker, tisti, veste, ki ni hotel veljati za greenhorna —!«

»Ne razumem vas —!«

»Verjamem da ne! Pa poslušajte!

So dobri ljudje, tile rdečkarji, zelo dobri ljudje! Vse so vzeli staremu Samu, čisto vse! Pištolo, pipo, — hihihihihih, se bodo čudili, ko bodo vohali po njej, ima čisto poseben duh, pa mislim, da jim bo vseeno vseč — tudi Liddy so mi vzeli, — uboga Liddy! Kateri odurni šakal si jo bo le vzeli? — klobuk so mi vzeli in pečo — se bodo čudili imenitnemu skalpu, hihihihihih! Tri debele svežnje kož sem dal za njega tistikrat v Tekami, lasulja da je, so pravili, saj veste, kaj mislim —. Ampak nož so mu pustili, Sam Hawkensu —! Stari, sivi medved si ga je vtaknil za rokav, ko je spoznal, da mu bodo slej ko prej odpovedali stanovanje v tisti špranji, če se ne motim!«

»Ves iznenaden sem hlastnil:

»Nož —? Nož imate —? V rokavu —? Pa kaj vam pomaga nož v rokavu, če pa ne morete do njega!«

»Seveda ne morem do njega! Tudi jaz tako mislim, sir! Bodete pač morali sinu moje matere nekoliko pomagati, če se ne motim!«

»Tako! In prav rad! Bova koj videla, kaj se da ukreniti. Samo trenutek potrpite, da se privalim k vam!«

Zvezan sem bil na rokah in nogah, privezan pa nisem bil. Valjal sem se torej lahko brez posebnih težav.

In pravkar sem se mislil obrniti, da bi poskusil »valjanje«, ko se je zasvetilo skozi vhod blede jutro. Nekdo je odgrnil kožuhovino, ki je služila za zastor.

Parrano je vstopil in z njim nekaj Indijancev.

Gorečo tresko je držal v rokah. Dvignil jo je in nam posvetil v obraz.

Ni se mi zdelo vredno, da bi se delal nezavestnega, pogledal pa lopova nisem.

Obrnil se je k meni.

»Končno te imam!« je zaškrtal. »Sem ti še neko malenkost dolžen! Pa se ti ne bo treba pritoževati nad dolžnikom!

Poznaš tole?«

Pomolil mi je skalp pod nos. Tisti je bil, ki mu ga je Winnetou vzel pri ponesrečenem napadu na vlak.

Vedel je torej, da sem ga jaz tisto noč sunil z nožem, in prepričan je bil, da sem ga tudi skalpiral. Winnetou mu gotovo ni povedal, da mu je sam vzel skalp. Poznal sem ga, ponosen je bil in takemu človeku, kakor je bil Tim Finnety, gotovo ni niti besedice privoščil. Morebiti je Tim Finnety videl moj obraz, tistikrat, ko sva trčila vkup.

Nisem mu seveda odgovoril.

»Si bode te že še izkusili,« je nadaljeval, »kako prijetno je, če koga odirajo! Počakajte, da se zdani! Videla bodeta, kako znam biti hvaležen!«

Samu žilica ni dala miru.

»Ne vem, če se bo vaš račun ravno čisto tako ujemal!« je dejal. »Bi na primer le rad vedel, katero kožo bode te staremu Samu Hawkensu odrli. Mojo že itak imate, sami ste mi jo vzeli, lasuljo jo imenujejo,

jo je lasuljar naredil, če se ne motim. Kako vam delo ugaja, stari Yambarico — preziran indijanski rod —?»

»Le zabavljaj! Še boš že dovolj kože imel, da ti bomo imeli kaj odreti!«

Pregledal je najine vezi pa pravil:

»Pač nista mislila, da pozna Tim Finnety vaše gnezdo, kaj? Pa ga pozna in ga je že davno poznal. Sem bil v tej dolini, še preden je — tisti pes Old Firehand, proklet naj bo, kaj vedel o njej. In vedel sem tudi, da ste se sem zatekli.«

»Kako ste neki zvedeli za dolino?«

»Bi rad vedel? Tale mi je povedal!«

Vzel je nož izza pasu in pomolil ročaj Samu pod oči. Črke so bile vrezane v nje ga.

Sam Hawkens jih je pogledal in vzkliknil:

»Fred Owins —? Hm —! Star lopov! Že od nekdej! Torej on —? Upam, da je okusil lastni nož!«

»Ne boj se, človek! Je mislil, da si bo s skrivnostjo življenje kupil. Pa mu ni nič pomagalo, vzeli smo mu življenje in tudi kožo, prav kakor bomo tudi z vami storili. Le v tem bo razložek, da bomo vam najprvo kožo vzeli, potem šele življenje.«

»Storite, kakor hočete! Sam Hawkens je s svojo oporoko gotov. Sporočil vam je tisto reč, ki jo lasuljo imenujejo, če se ne motim. Jo utegnete še sami rabiti, hihihihih!«

Parrano ga je sunil z nogo in odšel s svojimi spremljevalci, ki ves čas niso besedice zinili.

Nekaj časa sva tiho ležala, molčala in poslušala. Stopinje so se oddaljile, ni bilo slišati, da bi kdo zunaj pred votlino stražil.

»Začniva!« sem šepnil.

Zavalila sva se tesno drug k drugemu. Roke so mi sicer trdo zvezali, pa s prsti sem lahko gibal. Uspelo mi je, da sem izvlekel nož iz Samovega rokava in mu razžagal vezi na rokah. Prerezal si je še vezi na nogah pa še mene osvobodil in že sva stala na nogah ter drgnila in gibala otrple ude.

»Prav je tako, stari trapper!« se je hvalil Sam Hawkens. »Nisi tako čisto neumen, kakor podoba kaže! Tičal si že v marsikateri zagati, tako hudo pa še le ni bilo kakor topot. In vendar se zdi, da se boš tudi topot izmazal! Sem le radoveden, kako pojde, če se ne motim!«

»Dajva predvsem pogledati, kak je položaj zunaj, Sam, pa pustiva govorjenje za drugi pot!«

»Menim, sir, da bo res najpametnejše!«

»In orožje potrebujeva. Brez orožja se ne moreva rešiti. Vi imate nož, jaz pa nič druga ko gole roke.«

»Bova že našla orožje.«

Stopila sva k vhodu, odgrnila kože in pogledala skozi špranjo.

Dan je že bil in po vsej dolini se je dobro videlo. Prav blizu naju sta vlekla dva Indijanca Winnetoua in Harryja iz votline in od ognja sem je prihajal Parrano. Drugih naših tovarišev ni bilo videti. Pa saj so bili vsi mrtvi —. Pač pa je mrgolelo rdečkarjev. Sredi kotline so goreli ognji in blizu njih so zabijali kole.

Pri vhodu je stal Swallow ter se grizel in brcal z rjavcem, ki ga je pripeljal ubogi rajni Parker. V srce me je zbolelo, ko sem pomislil, da bi ga moral prepustiti Ponkam in bežati peš. Najbolj varen je sicer bil tak beg, — pa ne, brez Swallowa ne bom bežal! Blizu Swallowa se je pasel dolgonogi koščeni Winnetouov konj, ki mu niti videti ni bilo njegovih vrlin.

Načrt za beg je bil kmalu gotov. Najprvo Winnetou in Harry, nato orožje, kakorkoli, — pa na konje in ven. Naša najboljša zaveznika sta bila velika naglica in osuplost Indijancev. Tvegati je bilo treba. Če se je posrečilo, dobro, če pa ne, — pa nas tudi ni čakalo nič hujšega ko smrt na kolu.

Sam Hawkens je tiho hihital poleg mene.

»Ali vidite, sir?«

»Kaj?«

»Hm —! Tistole staro mrho tamle, ki se tako udobno valja po travi?«

»Vidim.«

»Ali veste, čigava je?«

»Menda vaša —?«

»Seveda! In vidite tudi tisto reč, ki tam poleg na skali sloni?«

»Tisti krepelec?«

»Da. Tisto namreč ni krepelec!«

»Ampak —?«

»Če sem res Sam Hawkens, potem je tisto tamle moja Liddy, menim! Hihihihih —! So mi puško tako lepo na pot položili —! Smodnik in krogle še bo že tudi kateri izmed rdečkarjev imel —.«

Le na eno uho sem poslušal zadovoljno besedičenje svojega starega Sama, ki je bil ves srečen, da bo le svojo staro Liddy spet nazaj dobil. Bolj me je zanimal Parrano.

Stal je pri Indijancih, ki sta vlekla ujetnika h kolom, in jima nekaj pravil. Dolgo jima je pridigoval, predaleč je bilo, nisem čul, kaj pravi, pa h koncu je dejal s povzdignjenim glasom:

»Pripravi se, Pima! Že zabijajo kol, na katerem se boš cvrl!

In ti,« je strupeno pogledal po Harryju, »ti pa se boš pekel ob njegovi strani!«

Njegove besede so bile čisto nedvoumne in lahko sem iz njih posnel tudi to, kar je prej govoril. Na kolu ju je mislil mučiti —. In za njima seveda naju —.

Mignil je Indijancema ter ponosno in dostojanstveno odkorakal nazaj k ognju.

Ponka sta pograbila žrtvi.

Moj trenutek je napočil. Iztrgati sem jima moral prijatelja, še preden sta ju privlekla k ognju. Tistih dveh Ponk se nisem bal, pa če sta bila ujetnika sredi tabora, ju nisem mogel več rešiti.

»Sam,« sem dejal, »ali se smem zanesti na vas?«

»Hm —! Ne vem, če sami ne veste! Bo pač treba poskusiti, če se ne motim.«

»Primate tistega na desni, sam pa bom vzel onega na levi. In potem prerežite ujetnikoma vezi. Jaz nima noža. Pa naglo naglo se mora vse zgoditi!«

»In potem si vzamem svojo Liddy —!«

»Seveda!«

»In svojo Mary —!«

»Seveda!« sem dejal nepotrpežljivo. »Ste pripravljene?«

Pokimal je. Obraz mu je žarel zadovoljstva, videti je bilo, da se veseli pristnega westmanskega udara.

»Naprej!«

Smuknila sva iz votline in sklonjena z dolgimi, pa tihimi koraki pohitela za Ponakama. K sreči naju nista opazila, čeprav sta bila napol k nama obrnjena, da sta laže vlekla ujetnika za seboj.

Sam je podrl svojega moža z enim samim, dobro pomerjenim sunkom na tla, da niti črhnil ni. Jaz nisem imel nobenega orožja, udarec s pestjo pa je bil negotov. Zato sem svoji žrtvi najprvo izdrl nož, pa mu ga tako krepko potegnil skozi grlo, da se je z rahlim grgranjem zgrudil in tiho obležal.

V hipu sva prerezala ujetnikoma vezi, prosta sta bila, še preden sta se prav zavedla, kaj se je zgodilo. Vse se je vršilo tako naglo, da v taboru nihče nič ni opazil.

»Naprej! Poiščita si orožje!« sem poveljeval.

Brez orožja nismo mogli uiti. Iztrgal sem ubitemu Indijancu vrečico s smodnikom in krogliami pa planil za Winnetouom, ki se je, pravilno umevajoč položaj, z dolgimi skoki poganjal proti ognjem.

Kadar gre za življenje, v takih trenutkih je človek ves drugačen kakor v navadnih časih. Po bliskovo naglo misli, prav tako naglo in bolj v slepem nagonu ko premišljeno izvršuje dejanja, ki so edino pravilna in primerna, in njegove moči se podeseterijo.

In tako je bilo tudi tistikrat.

Kakor strela iz jasnega smo šinili sredi med goste gruče Indijancev, jim iztrgali puške in že smo bili pri naših konjih, ko se od osuplosti vsi trdi še niti genili niso.

»Swallow —! Swallow —!« sem zaklical. Hip pozneje sem bil že v sedlu. Winnetou je že tudi sedel na svojem koščenem dirkaču in Sam je pograbil prvo mrho, ki mu je prišla pod roke.

Harry se je krčevito trudil, da bi zlezl na Finetyjevega rjavca. Ljuto je brcal krog sebe, zaman je izgubljal čas.

»Sem gori k meni!« sem vpil. »In brž, za božjo voljo, brž!«

V diru sem ga pograbil za roko, ga dvignil k sebi v sedlo in skokoma planil proti predoru, v katerem sta pravkar izginila Sam in Winnetou.

Za nami pa je vstal pravi pekel. Besno tuljenje je odmevalo po kotlini, vse je kričalo, strelji so pokali, krogle so žvižgale okoli nas, puščice so vršale, konji so topotali. Ponke so bili že za nami —.

Zadnji sem bil in še danes ne vem, kako sem prišel skozi ozki, zaviti predor, da me niso došli. Najbrž so vsi hkrati planili k vhodu, ga zagnetli in preden so se uvrstili v gosji red, je minilo nekaj dragocenih sekund, ki pa so bile nam v prid.

Hvalabogu, zunaj sem bil —! In nihče več me ne bo dobil v pest —!

Hawkensa ni bilo nikjer več videti, Winnetou pa je dirjal po soteski in se pravkar okrenil na desno v dolino, po kateri smo pred nekaj dnevi prispeli.

Obrnil se je in pogledal, ali prihajam za njim.

Ravno sem mislil kreniti za njim, ko je počil za menoj strel. Čutil sem, kako je Harry zatrepetal. Krogla ga je zadela.

»Swallow —! Swallow —! Naprej —! Naprej —!« sem priganjal konja in pridna žival je v blaznem diru

hitela dalje, prav kakor tistikrat skozi gorečo reko v New Venangu.

Obrnil sem se in zagledal Parrana.

Trdo za menoj je bil, rjavca je jezdil. Drugih ni bilo videti, ovinek jih je zakrival. Obraz mu je bil spačen v besnem srdu, pretepal je rjavca in ga izpodbadal, da se je poganjal v divjih skokih.

Swallowa ni bilo treba bičati in ne izpodbadati, božal sem ga po vratu in mu prigovarjal in dajal je iz sebe, kar je imel moči. Življenje je zaviselo od njegove naglice in vztrajnosti. Nisem se sicer bal borbe z divjim človekom, pa Harryja sem imel v naročju, oviral me je v kretnjah. Druga nisem mogel storiti ko bežati.

Kakor na perutih viharja smo divjali ob potoku navzdol. Winnetouov rjavec je metal dolge koščene nože v zrak, da so se iskre kresale in da je cela toča kamenja odletavala izpod njegovih nog. In Swallow ni zaostajal niti za pedenj. Pa tudi Parrano ni zaostajal. Trdo za seboj sem čul topot kopit.

Nekaj toplega mi je zacurljalo po roki, s katero sem objemal Harryja. Krvavel je, pa še močno.

Zaskrbelo me je za njega. Vzljubil sem ga, bal sem se za njegovo življenje.

»Ste ranjeni?« sem ga vprašal.

»Da.«

»Nevarno?«

»Ne vem.«

»Bodete vzdržali?«

»Upam.«

Pognal sem Swallowa. In ni mu bilo zaman lastovka ime. Ni več dirjal, letel je po zraku, se je zdelo. Komaj da so se mu kopita dotikala tal. Veter mi je bril okoli ušes.

»Le trdno se me oklenite!« sem opominjal Harryja v divjem diru. »Kmalu bomo rešeni.«

»Ni mi za življenje —. Vrzite me na tla, če vas oviram pri begu! Bolje je, da eden sam umre ko pa dva!«

»Ne ne! Živeti morate! Pravico imate do življenja! Mladi ste še! In oba se bova rešila. Swallow je močen dovolj za oba.«

»Ni mi živeti, odkar mi je oče mrtev —. O, da bi bil padel z njim vred —!« je stokal.

Nekaj časa sva molčala.

»Jaz sem kriv njegove smrti!« se je obtoževal. »Da sem vas včeraj ubogal, pa bi bili Parrana v taboru ustrelili in ne bil bi prišel in ustrelil očeta —!«

»Pustite, kar je bilo! Brigajva se rajši za sedanjost!«

»Ne ne —! Pustite me s konjã! Parrano zaostaja, lahko si odpočijeva —.«

Pogledal sem nazaj. Za trdno sem bil odločen, da se bom spoprijel s Tim Finnetjem.

Že dolgo smo jezdili po odprti preriji. Potok je ostal na desni, na levi je ležal gozd. Parrano je res zaostal. Rjavec le ni bil kos Swallowu. Daleč za belim poglavarjem so hiteli po preriji rdeči, posamič in v gruĉah. Niso opustili zasledovanja, čeprav so morali uvideti, da nas nikoli ne bodo došli.

Ko sem se spet obrnil, sem videl, da je Winnetou razjahal in stopil za konja. Nabijal je puško.

Tudi sam sem ustavil konja, spustil Harryja na tla ter razjahal. Za nabijanje ni bilo časa, Parrano je bil že preblizu. Skočil sem spet v sedlo in prijel za tomahawk.

Parrano je seveda dobro opazil, kaj nameravava z Winnetouom, ustaviti bi se bil moral. Pa slepa jeza ga je podila dalje, zavihtel je bojno sekiro in se zakadil proti meni.

Apaĉev strel je počil.

Tim Finnety je zakrtilil z rokami, obenem ga je zadela tudi moja bojna sekira.

S preklano glavo je omahnil iz sedla.

Pojezdil sem k njemu in ga pregledal. Mrtev je bil.

Žalosten konec belega pustolovca —! Pa zaslužena kazen za njegove neštete zločine —.

Tudi Winnetou je prijezdil bliže in razjahal. Sunil je mrtvo truplo z nogo in dejal zaničljivo:

»Atabaški gad ne bo več strupeno sikal in zmerjal poglavarja Apačev s Pimo!

Old Shatterhand naj si vzame svoje orožje!«

Res si je Parrano že osvojil mojo repetirko, samokrese, tomahawk in nož. Tako prepričan je bil, da je pri kraju z menoj.

Naglo sem mu pobral, kar je bilo mojega, in pohitel k Harryju. Winnetou pa je ulovil Parranovega rjavca.

Rdečkarji so nam prišli medtem že tako blizu, da bi nas bili lahko s krogami dosegli. Brž smo zajahali in hiteli dalje.

Tedaj pa je završalo na naši levici, orožje se je zableščalo v jutranjem solncu, eskadron dragoncev je zavil krog ogla gozda in sredi med nas in naše zasledovalce ter krenil proti njim. Povelja so zadonela, sablje so se zabliskale in v skoku so se zapodili nad Indijance.

Komaj da jih je Winnetou zagledal, že je obrnil konja, mi v diru vrgel vajeti Parranovega rjavca, zdirjal mimo dragoncev, zavihtel tomahawk in planil sredi med bežeče Ponke, ki so komaj še imeli čas, da so obrnili svoje konje.

Sam pa sem razjahal in preiskal Harryjevo rano.

Ni bila nevarna, le močno je krvavela. Ker nisem imel povojev, sem odrezal kos svoje lovske srajce in ga za silo obvezal, da sem mu vsaj kri ustavil.

»Bodete mogli na konja, Harry?« sem ga vprašal.

Nasmehnil se je, stopil k Parranovemu rjavcu in šinil v sedlo.

»Ne čutim rane, da mi le ne krvavi več,« je dejal pogumni deček.

Čudil sem se mu. Mnogo krvi je izgubil, bled je bil. Vdal pa se ni —.

»Tamle bežijo rdečkarji!« je nadaljeval in oči so se mu bliskale. »Pojdite, sir! Nad nje!«

Res so bežali Ponke v polnem diru. Parrano, njihov poglavar, je padel, niso imeli več poveljnika, ki bi jih bil zbral za napad, ali pa vsaj uredil njihov umik, dragonci so mešarili s svojimi dolgimi sabljami v njihovih zadnjih vrstah in bežali so v divjem neredu nazaj, odkoder so prišli. Zaslutil sem, da se mislijo rešiti v kotlino in zasesti vhod.

To se seve ni smelo zgoditi. Če bi jim res uspelo, da bi se rešili v grad, bi jim ne mogli več do živega. Najmanj obenem z njimi smo morali vdreti v kotlino.

Pognal sem Swallowa, šinil mimo trupel padlih Indijancev in dohitel dragonce. Harry je bil tesno za menoj. Krenila sva na stran, zdirjala črez grm in strn mimo dragoncev in kmalu dohitela tudi Winnetoua, ki se je obešal beguncem za pete.

Ponke so krenili po dolini na levo in pravkar je mislil prvi zajezditi v sotesko, ki je peljala k vratom, ko je izza skale počil strel. Rdečkar je omahnil in zdrknil s konja. Še eden strel je počil in še eden jezdec je padel.

Osupli so obstali Ponke. Vhod je bil zaseden, pred njimi je bil skrit sovražnik, za njimi so bili dragonci — prišli so med dva ognja.

Preplašeni so se obrnili na levo in vdrli skozi goščavo proti Mankizili. Dragonci so krenili za njimi.

Nič manj osupli ko Ponke smo bili tudi mi nad nepričakovanimi streli, ki so tako izdatno podprli naše namene. Kdo je neki tičal v grmovju —? Saj smo od vse lovske čete ostali samo še štirje živi, Winnetou, Harry, jaz in Sam Hawkens —.

Ampak kje je zaostal moj mali Sam —?

Ali je morebiti on —?

Hm —!

In slutnja me ni varala.

Ni še zamrl topot kopit v goščavi, ko se je previdno pomolil izza skale ogromen nos sredi kuštravega pragozda črne brade, nad njim se je zabliskalo dvoje malih, pa izredno bistrih in živahnih oči, ki so oprezno motrile sotesko. In ker nobenega sovražnega bitja ni bilo več videti, so se za poizvedujočim vohalom zaupljivo pomaknili še tudi drugi deli previdnega možeka, namreč v staro, zakrpano, mnogo preveliko lovsko suktnjo zavito telesce, za njim dvoje suhih srpastih nogic, ki so tičale v prekratkih hlačah, in za njimi nazadnje še dvoje ogromnih indijanskih škornjev, tako ogromnih, da bi se bil v njih lastnik za silo lahko nastanil z vso svojo osebito. Za seboj je vlekel možek oguljen krepelec, ki mu je menda služil za puško.

Skratka, bil je moj mali Sam Hawkens.

Gledal nas je, mi pa njeга. In drug drugemu smo se molče čudili. Nazadnje je mali Sam hudomušno pomežiknil in dejal:

»Blagoslovljene moje oči —! Katera puška je pa vas spet sem ustrelila, če se ne motim —? Kod pa ste se vzeli?«

»Kod ste se pa vi vzeli, Sam?« sem se mu smejal. »Saj sem vendar na lastne oči videl, da ste pred menoj odjezdili iz kotline, če se čisto ne motim —!«

»Odjezdil iz kotline —? Hvala lepa za tako jezdenje!«

»Kako to? Saj ste vendar imeli konja —?«

»Konja —? Mrha mrcinasta je bila, ne pa konj! Komaj da sem bil zunaj, že je obstala in ni hotela več z mesta in tako grdo je rogovilila s svojimi kostmi med mojimi nogami, da bi bil stari Sam vse svoje stare kosti eno za drugo izgubil, če bi mrhe ne bil k vragu poslal. Sem se rajši skrtil in zlezel nazaj, hihihih —! Mislil sem si, rdečkarji so vsi za vami in trdnjava bo prazna, če se ne motim. In res je bilo tako.

Pa sem se tule utaboril in čakal. So se čudili, ko so se takole lepo vračali, pa popadali s konj! In njihovi obrazi, kaki so bili, hihihih! Le škoda, da nisem imel več strelov!

Ampak povejte, odkod pa ste tiste domobrance vzeli —?»

»Sami so se vzeli. Bomo že še zvedeli, po kaj da so prišli sem v to samotno divjino, seveda ravno o pravem času in kakor da so naročeni. Skoraj bi rekel, da so nas rešili.«

»Jaz bi tega ne rekel. Old Shatterhand, Winnetou in Sam Hawkens, — ti trije se znajo že sami rešiti, če je rešitev sploh mogoča. Pa da nas bodo tile rdeči Ponke za nekaj let pomnili, za to pa so prišli čisto o pravem času.

Mislite, da bi jezdili za njimi?»

»Čemu? Opravili bodo z njimi že tudi brez nas. Tako misli tudi Winnetou. Pogledjte, odjezdila sta s Harryjem v grad! Pojdiva za njima! Poskrbeti moramo za naše padle tovariše!«

Odjezdila sva za Winnetouom in Harryjem v usodno kotlino.

Prazna je bila, zapuščenā. Od poglavarja do zadnjega rdečkarja, vse je pohitelo za nami. Kar razumel nisem teh ljudi. Vsaj Winnetoua bi bil moral Tim Finnety bolje poznati.

Winnetou in Harry sta klečala ob truplu Old Firehanda. Ležal je še tam, kjer je padel, ob razpoki, ki si jo je Sam izbral za skrivališče. Harry je držal očetovo glavo v naročju in jokal, Winnetou pa je preiskoval rano.

In ravno ko sem prišel blizu, je Winnetou vzkliknil:

»Uff —! Uff —! Uff —! Ni mrtev — Živi še!«

Prešinilo nas je ko električna iskra. Harry je kriknil od veselja, s Samom pa sva pokleknila k

Apaču in mu pomagala, da spravimo Old Firehanda spet k življenju.

Nismo se zaman trudili.

Old Firehand je odprl oči. Spoznal nas je. Rahlo se je nasmehnil sinu, govoriti pa ni mogel, preslab je bil. In kmalu ga je zavest spet zapustila.

Tudi sam sem ga preiskal.

Krogla mu je prestrelila desna pljuča in šla pod plečami spet ven. Rana je bila nevarna, posebno radi velike izgube krvi in ker mu še druge rane niso zacelile, ki jih je dobil pri napadu na vlak in pozneje v praskah s Ponkami. Pa Old Firehand je bil orjak in zato sva zasodila z Apačem, da se ga bo morebiti le še dalo rešiti, seveda le z najskrbnejšo nego. In upali smo, da ga bomo rešili, saj je bil Winnetou izvrsten ranocelnik in bolničar.

Pomirili smo Harryja, Winnetou je poiskal zdravilnih zelišč, obvezal rane in poskrbeli smo ranjencu ležišče, tako udobno, kakor se je pač dalo poskrbeti v zapuščeni divjini.

In potem smo mislili tudi na sebe. Vsak izmed nas je imel nekaj ran. Pomagali smo drug drugemu ter se povili, zakrpali in obvezali, kakor smo pač mogli in znali.

Sami smo ostali živi od vse lovske družbe. Vsi drugi so padli v nesrečnem boju. Da so poslušali moja svarila —! Vse bi bilo izostalo ne bilo bi toliko žrtev.

Opoldne so se vrnilo dragonci. Razpodili so Ponke, jih več ko polovico pobili, sami pa niso izgubili niti enega moža.

Poveljujoči častnik nam je pravil, da niso slučajno prišli. Iz trdnjave Wilke so bili. Zvedeli so, da so Ponke nameravali napasti vlak, pa so se koj odpravili, da jih kaznujejo. V njihovih vaseh so zvedeli, da so na bojnem pohodu. Šli so za njimi in prišli ravno o pravem času.

Ostali so tri dni v lovskem gradu, da so si odpočili konji, ker so bili teden dni neprenehoma na nogah. Častnik nas je povabil, naj se preselimo v trdnjavo, brž ko bo Old Firehand dovolj trden za potovanje. V trdnjavi da bi našli vsaj zdravnika, če že ne skrbnejšo nego ko v divjini. Ponudbo smo radi sprejeli.

IV.

Settler Corner.

Trije meseci so minili.

Še vedno smo sedeli v lovskem gradu in celili rane. Posledice usodnega napada na našo trdnjavo so bile le hujše, nego smo pričakovali.

Old Firehandu smo sicer rešili življenje, pa silno počasi je okreval. Oslabel je, da ni mogel vstati. Da bi se preselil v fort Wilke, na to niti misliti nismo smeli. Umrl bi nam bil na potu. Odločili smo, da bo ostal v lovskem gradu dokler popolnoma ne ozdravi, mi pa da ostanemo pri njem. Pokazalo se je, da mu Winnetouovo zdravniško znanje in naša skrbna nega popolnoma zadostujeta.

Harryjeva rana ni bila nevarna, kmalu se je zacelila in vsega se je posvetil očetu. Winnetou seveda je bil »ves preluknjan«, kakor je pravil Sam Hawks, nekatere rane celò niso bile čisto malenkostne, dolgo je trajalo, da so mu zacelele, pa proti koncu tretjega meseca je bil tudi Winnetou že »zakrpan« in popravljen. Moje praske in bunke so bile brezpomembne v primeri z ranami tovarišev, bolele so me, pa utrjen sem bil zoper bolečine kakor indijanski bojevniki, že vse hujše reči sem prestal. Najceneje se je še Sam odkupil, le nekaj bunk je odnesel, ki niti vredne niso bile, da bi jih omenil.

Jasno je bilo, da se bo moral Old Firehand še dolgo čuvati vsakršnega napora, tudi ko bo že popolnoma zdrav. Da bi se koj spet vdal napornemu westmanskemu življenju, na to niti misliti ni smel. Sklenil je, da bo odpotoval na vzhod v Omaha na

oddih k starejšemu sinu in vzel tudi Harryja s seboj, seveda šele, ko mu bo zdravje dovolilo.

Kaj pa početi z zalogami kožuhovine, ki jih je nabral s svojo-lovske družbo in ki so ležale v skladiščih zavetišča —?

Obležati niso smele. Tajnost lovskega gradu je bila znana Ponkam in tudi dragoncem iz trdnjave Wilke. Prav lahko se je zgodilo, da bi se kdo lotil zapuščene naselbine in jo izropal. Old Firehand je moral kožuhovino vzeti s seboj ali pa jo še pred svojim odhodom na licu mesta prodati.

Toda zaloga je bila velika, potovanje v Omaha pa je utegnilo trajati več tednov, ker je bil Old Firehand še slab. In kje bi dobili ljudi in tovarno živino za take množine blaga? Ne glede na to, da bi morali potovati po ozemlju sovražnih rodov.

Ne, blago je bilo treba takoj na mestu prodati. Toda komu v tej divjini —?

Najbližnja naselbina je bila trdnjava Wilke. Pa tam, tako smo zvedeli od dragoncev, trenutno ni bilo nikogar, ki bi se zanimal za tako kupčijo. Po zapadu sicer hodijo potujoči trgovci — pedlarji —, obiskujejo indijanske naselbine s svojim blagom in jemljejo v zameno kožuhovino. Pri takem trgovcu bi se dala naša kožuhovina še najhitreje spraviti v denar. Toda kje ga iskati —?

Iz zadrege nam je pomagal eden dragoncev. Poveljnik trdnjave Wilke nam je namreč po odhodu čete pustil nekaj svojih ljudi za varstvo, vse dokler bi ne odpotovali.

Mož je nekje zvedel, da se prav tiste dni mudi ob Turkey Riverju pedlar, ki da jemlje kožuhovino v zameno za svoje blago, da pa, če treba, kožuhovino tudi v gotovini plača.

Tak človek bi bil za nas kakor naročen. Toda kdo bi šel po njega —?

Vojakov nismo mogli poslati, niso smeli zapustiti svojega mesta. Razen dragoncev pa smo bili še samo

mi štirje v gradu, Old Firehand, ki z njim nismo smeli računati, Winnetou, Harry, Sam Hawks in jaz. Sam je bil že star in tudi premalo zanesljiv, bi niti ne šel, če bi mu tudi ponudili, Harry pa je bil premlad. V poštev sva prišla le Winnetou in jaz.

Ponudil sem se, da pojezdim na Turkey River.

Opozorili so me pa, da se tam okoli potikajo Siouxi rodu Okananda, ki da so belim posebno nevarni. Pedlar je seveda tudi potoval po tistem nevarnem ozemlju, toda pedlarji so varni pred Indijanci, rdeči jim ničesar ne storijo. Še potrebujejo jih, ker lahko od njih kupijo svoje potrebščine, posebno municijo in orožje, in jim v zameno prodajo kožuhovino.

Nisem se jih ravno preveč bal, pa ljubo bi mi le bilo, če bi me kdo spremljal. In ponudil se mi je Winnetou.

Brez skrbi je odšel z menoj, niso ga potrebovali. Old Firehandove rane so bile že toliko na boljšem, da niso potrebovale več Winnetouove vešče roke, za navadno bolniško postrežbo pa sta Harry in Sam Hawks tudi zadostovala. Ni jima bilo treba zapustiti tabora, dragonci so dnevno hodili na lov in oskrbovali tabor s svežo divjačino. Tudi za varnost so dovolj skrbeli.

Odpotovala sva torej.

Winnetou je tiste kraje dobro poznal, naglo sva potovala in že tretji dan sva prispela do Turkey Riverja.

V Zedinjenih državah je več rek, ki imajo to ime. Turkey River, ki ga tu mislim, je posebno zaslovel po bojih med belimi in Siouxi, ki so razkričani kot najdivjejši Indijanci.

Turkey River je dolg. Kje naj iščeva pedlarja —? Če se je mudil pri Siouxih, sva morala biti zelo previdna.

Vedela sva pa, da živijo ob reki beli naseljenci, farmerji. Pred nekaj leti so se vkljub nevarni sose-

ščini naselili po rodovitnem svetu ob Turkey Riverju. Mogoče da je kateri izmed njih vedel za pedlarja. Saj so se taki trgovci oglašali tudi pri naseljencih in jih zalagali z blagom.

Tako sva sodila in tudi menila, da si k belim smeva prej upati ko pa k Siouxiom. Šla sva jih torej iskat.

Jezdila sva ob reki navzdol.

Dolgo nisva našla nobenega sledu o kaki naselbini. Šele proti večeru sva naletela na obdelano polje. In ob potočiču, ki se je izlival v Turkey River, je stala velika kočja iz neobdelanih brun. Za kočjo je ležal vrt, nekoliko v stran pa je stalo gospodarsko poslopje. Pred njim je bil ograjen prostor, po katerem so se podili konji in druga domača živina.

Pojezdila sva bliže, razjahala in privezala konje k ograji ter stopila k hiši. Ozka, strelnim luknjam podobna okna je imela.

Pa iznenadena sva obstala.

Skozi okno so se pomolile puškine cevi in osoren glas je povedal po angleško:

»Stojta! Moja hiša ni golobjak, ki bi bil odprt vsakemu poljubnemu ptiču! Kdo ste, vi beli človek, in česa iščete tod?«

Spogledala sva se z Winnetouom. Takega sprejema na farmi belega človeka pač nisva pričakovala —.

»Nemec sem,« sem odgovoril. »In pedlarja iščem, ki se te dni baje tod mudi.«

Tudi svoje ime sem mu povedal.

Robato je dejal:

»Pri nas ni nobenega pedlarja. Glejta da ga sama najdeta! Vajin pedlar me nič ne briga. Poberita se odtod!«

»Ampak, sir, ne bodite vendar taki! Vljudno sem vas vprašal in smem tudi vljuden odgovor pričakovati. Le lopove se tako spodi izpred hiše, ne pa poštene ljudi!«

»Je čisto prav, kar ste povedali! Sami ste si izrekli obsodbo! Prav zato vas podim izpred hiše!«

»Torej mislite, da sva lopova?«

»Yes!«

»Zakaj?«

»Zakaj da vaju imam za lopova, to je čisto moja osebna zadeva in vas pravzaprav čisto nič ne briga. Le toliko vam povem, tisto, da bi bili vi Nemec, tisto je vsekakor laž!«

»Res je!«

»Pshaw —! Nemec — pa bi si upal tako daleč ven v divjino na Turkey River! Bi mu moralo biti že Old Firehand ime, ki je tudi Nemec, pravijo.«

»Torej Old Firehanda bi sprejeli pod streho? In ravno od Old Firehanda prihajava. Sam naju je poslal.«

»Vi —? Od Old Firehanda da bi prihajali —? Hm —! Kje pa je sedaj Old Firehand?«

»Tri dni ježe odtod ima svoj »lovski grad«, kakor pravi taboru svoje lovske družbe. Morebiti ste že čuli o njem.«

»Da. Neki lovec, Dick Stone po imenu, je bil nekoč pri meni. Pravil je, da je iz družbe Old Firehandovih lovcev in da je treba približno tri dni jezdit do kraja, kjer tabori.«

»Dick Stone —? Poznal sem ga. Moj dober prijatelj je bil. Padel je v boju s Ponkami pred nekaj meseci.«

»Mogoče. Je vse lepo in prav, kar tule pravite —. Toda zaupam vam vkljub temu ne.«

»Zakaj ne?«

»Rdečkarja imate pri sebi —.«

»Tale gentleman je moj dober prijatelj.«

»Prav radi tega! Razmere tod po deželi niso take, da bi človek kar takole meni nič tebi nič odprl rdečkarju vrata —. In posebej slabe izkušnje še imamo z belimi, ki se bratijo z rdečimi. Tisti rdečkar je

lahko vaš prijatelj, moj pa ni in ne priporoča vas posebno, da prihajate v njegovi družbi —.«

»Še prav posebno me priporoča! Če pride tale Indijanec k vam, je njegov obisk za vas časten. Kajti tale je Winnetou, poglavar Apačev.«

»Winnetou —? Vraga —! Če je le res —? Ne zamerite, pa človek mora biti tod previden. Naj mi pokaže svojo puško!«

Kako je bil mož na mah vljuden, ko je čul Winnetouovo ime!

Winnetou ga je seveda razumel, ker sva govorila angleški. Snel je puško in mu pokazal kopito, obbito s srebrnimi žreblji. Tista slovita »srebrna puška« je bila, ki jo je podedoval po rajnem očetu.

Zadovoljen je dejal settler — naseljenec —:

»Srebrni žreblji! Se ujema!

In vi —? Hm —! Pravkar sem se nečesa spomnil —. Da —! Dve puški imate tamle, ena je večja, težka, druga je manjša. Poznam človeka, ki nosi dve puški po zapadu. Čul sem o njem.

Povejte, ali je tista težka puška morebiti medvedarica?«

»Da.«

»In tista lahka pa repetirka, ki jo je izdelal puškar Henry v St. Louisu?«

»Da.«

»In bojno ime so vam tudi naredi na zapadu, ki je drugačno ko tisto, ki ste mi ga prejle povedali —?«

»Da.«

»Ali ste morebiti Old Shatterhand? On nosi dve puški in Nemeč je, sem čul, tam od onstran —.«

»Tako mi res pravijo.«

Ves vesel je vzkliknil settler:

»Old Shatterhand in Winnetou —! Torej pa le kar vstopita! Taki gentlemani so mi seveda vsikdar dobrodošli! Koj vama odprem in vse dobita, česar si poželita, če je le pri hiši!«

Puške so izginile in vrata so se odprla. Settler nama je stopil naproti.

Postaren, pa močen, koščen človek je bil, na prvi pogled se mu je videlo, da je bil težke boje z življenjem, da pa se ni dal vreči ob tla, prava podoba settlerja na divjem zapadu, ki se dnevno bori za grudo, na kateri se je naselil.

Prijazno nama je ponudil roko in naju peljal v kočo. Pozdravila sva njegovo ženo in sina, krepkega mladiča. Dva druga sina je še imel, na delu sta bila v gozdu, nama je pravil.

Koča je imela le eno sobo. Na stenah so visele puške, rogovi in drugi lovski spomini. V kotu je stalo preprosto ognjišče, s kamenjem zidano, voda je vrela nad ognjem v železnem kotličku. Na polici poleg je bila shranjena kuhinjska posoda. Zaboji so stali ob stenah, služili so za omare in jedilno shrambo. Pod stropom je viselo toliko prekajenega mesa, da je lahko vseh pet settlerjevih ljudi mesec dni živelo od njega. V sprednjem kotu je stala preprosta miza lastnega izdelka in nekaj preprostih stolov.

Povabil naju je, naj sedeva. Sin je odšel, da oskrbi najina konja, settler in njegova žena pa sta nama postregla tako dobro, kakor so pač razmere dopuščale. Pritoževati se nama ni bilo treba. Ko smo večerjali, sta prišla starejša sinova in tudi prisedla ter pridno segla po jedi. Našega pogovora pa se nista udeleževala.

Settler je opravičeval svojo nevljudnost.

»Da, meššurs,« je pravil, »ne smeta mi zameriti, da sem vaju nekoliko robato sprejel! Zemlja tod je vroča, kakor itak vesta, saj sta westmana. Siouxi rodu Okananda strašijo tod okoli in človek nikdar ni varen pred njimi. Šele pred kratkim so napadli settlerja, ki živi dan ježe odtod, in mu požgali kočo. In prav tako se lahko tudi meni zgodi. In zato rajši nobenega rdečkarja ne pustim blizu. In belim se sme tod okoli še manj zaupati. Sem v divjino na zapad

pridejo le taki ljudje, ki se na vzhodu nikjer več ne smejo prikazati, torej lopovi, zločinci, vobče ljudje zelo zelo dvomljive vrednosti. Sem že tudi doživel take obiske!

Zato pa je človek tem bolj vesel, če vidi v svoji hiši takele gentlemane, kakor sta vidva, poštena, pogumna westmana, ki o njiju gre glas, da sta pravična in prijatelja vseh poštenih ljudi.

Torej pedlarja iščeta —? Bi kupčijo sklenila?«

»Da,« sem odgovoril. Winnetou je molčal, kakor je bila njegova navada, posebno kadar je bil v družbi belih.

»Kako kupčijo? Ne vprašam, ker sem morebiti radoveden, ampak ker bi vama rad prav svetoval in tudi pomagal, če bi bilo mogoče.«

»Kožuhovino bi rada prodala.«

»Mnogo?«

»Da.«

»Za blago ali za denar?«

»Za gotov denar.«

»Torej je tisti pedlar, ki ga iščeta, edini, ki ga moreta za tako kupčijo dobiti! Drugi pedlarji namreč, kakor vesta, svoje blago zamenjavajo, denarja pa navadno ne dajo, ga tudi ne nosijo s seboj. Tisti, ki se trenutno tod mudi, pa ima denar ali vsaj zlato. Tudi digginge namreč obiskuje in prodaja diggerjem svoje blago. Ti ga seveda plačujejo v suhem zlatu. Pravijo, da je tudi sam našel zlato, pa ne vem, kako je. Le to vem, da je bogat, ne pa kak siromak, ki bi na hrbtu nosil vso svojo revno krošnjo.«

»Ali je tudi pošten?«

»Hm —! Pošten —? Kaj se pravi pošten —? Kdo je pošten —? Pedlar je trgovec, svoje blago mora spraviti v denar in ne sme biti neumen pa zanemariti lepo priliko, če lahko zasluži kaj več. Kdor se mu da prevariti, si je pač sam kriv.

Tistemu pedlarju, ki ga mislim, je ime Burton, razume se na svoj posel, vam rečem, in tako dobro

mu gre trgovina, da potuje vedno s tremi, štirimi pomočniki.«

Nič nisem rekel k settlerjevim nazorom o trgovski poštenosti, zapomnil pa sem si za vse slučaje njegovo načelo, da si je vsak sam kriv, če ga pedlar vara, in sklenil, da mu bom že na prste gledal, ako pride do kupčije.

Bolj me je zanimalo, kje ga bova našla.

»Kje pa mislite, da se trenutno mudi?«

»Tisto bodete še nocoj zvedeli, in sicer kar tukaj pri meni.«

»Pri vas —? Ali pride k vam —?«

»On sam ne, pač pa pride eden njegovih pomočnikov. Rollins mu je ime. Že včeraj je bil pri meni, poprašal je za naročili. Jezdil je ob Turkey Riverju navzgor k sosednjemu settlerju, pa se vrne in bo pri meni prenočil. Od njega lahko zveste vse, morebiti že tudi celò kar kupčijo sklenete z njim.

Sicer pa je imel zadnje čase Burton smolo.«

»Zakaj?«

»Kakih petkrat ali šestkrat se mu je že zgodilo, da je prišel k settlerjem, pa je našel naselbino požgano in oropano. Siouxi so jih napadli. Potoval je seveda zaman. Tako potovanje pomeni za njega veliko izgubo časa, kajti tod je treba cele dneve jezdit, da se pride od enega settlerja do drugega, pa pomeni za njega tudi izgubo denarja. Razen tega je vkljub vsemu tudi za pedlarja nevarno, če kar takole na pot hodi rdečkarjem, posebno na bojno pot.«

»Ali so se zgodili tisti napadi kje blizu vas?«

»Da. Če namreč računate razdalje, kakor jih računamo pri nas na zapadu, ne pa kakor je v navadi na vzhodu ali celò že pri vas doma. Blizu je pri nas tak settler že, če imam le pol dneva do njega. Moj najbližnji sosed je devet milj daleč odtod.«

»Take razdalje so seveda usodne za settlerje, ker ne morete drug drugemu na pomoč prihiteti, ako vas Indijanci napadejo.«

»Seveda je res. Pa strah me vkljub temu ni. Starem Cornerju naj rdečkarji nikar ne pridejo blizu, — moje ime je namreč Corner, sir, — bi jim pošteno zagodel!«

»Vkljub temu, da ste samo štirje —?«

»Štirje —? O, smete mojo ženo tule mirno tudi k posadki računati, sir! Pa še kako! Ne boji se vam nobenega rdečkarja in zna prijeti za puško kakor najboljši vojak.«

»Vam rad verjamem. Toda če je Indijancev le preveč, bi se vam utegnilo goditi po znanem reku, da je mnogo psov zajčja smrt —!«

»Well —! Pa — ali mora biti človek ravno zajec? Nisem nikak slaven westman kakor vi in tudi nimam ne srebrne puške in ne Henryjeve repetirke, pa streljati vam znam! Naše puške so dobre in če zaklenemo vrata, vse postrelimo, enega za drugim. Kajti z municijo smo tudi dobro založeni in vzdržimo tudi daljše obleganje.

Pa čujte —! Tole bo Rollins.«

Topot kopit smo čuli. Jezdec je obstal pred vrati.

Corner je stopil iz hiše. Čul sem ga govoriti in kmalu nato se je vrnil z nekim človekom. Predstavil nama ga je.

»Tale je mr. Rollins, ki sem vama o njem pravil, pomočnik pedlarjev, tistega, ki ga iščeta.«

In k pomočniku obrnjen je pravil:

»Dejal sem vam zunaj, da vas čaka v sobi iznenadenje. In mislim, da bodete v resnici iznenadeni, če čujete, kaki možje da so nocoj pri meni v gosteh.

Tale dva gentlemana sta namreč Winnetou, poglavar Apačev, in Old Shatterhand. Gotovo ste že čuli o njiju.

In srečanje bo tudi za vas zelo koristno. Mr. Burtona namreč iščeta, celo zalogo kožuhovine imata naprodaj.«

Mr. Rollins je bil mož srednjih let, čisto navaden, vsakdanji človek, nič posebnega ni bilo na njem, kar bi ga bilo posebej priporočilo ali pa vzbudilo kak sum. Njegov obraz ni bil prav nič tak, da bi že na prvi pogled odbijal.

In vendar mi njegov obraz ni prav nič ugajal.

Ako sva bila res taka slavna westmana, kakor naju je settler Corner hvalil, bi bil moral kazati veselje ali pa vsaj radovednost in zanimanje. In srečanje da bo za njega koristno, je dejal Corner, kupčija da se bo dala narediti —. Tudi to bi mu bilo moralo biti všeč. Pa ko naju je gledal, nisem videl na njegovem obrazu ne veselja ne zadovoljstva, zdelo se mi je celò, da mu je srečanje s takimi slavnimi možmi nekoliko neprijetno.

Seveda pa je bilo tudi čisto lahko mogoče, da sem se motil. Tisti njegov prazni obraz, oziromá zadrega, ki se mi je zdelo da sem jo opazil na njem, je bila lahko tudi čisto nedolžna. Neznaten človek je bil, navaden pomočnik pedlarja, midva pa slavna westmana —.

Prigovarjal sem si, da so moji predsodki neopravičeni, pa ga povabil k mizi, pomeniti da se moramo o kupčiji.

Settler mu je dal večerjo. Malo je jedel, ni mu menda teknilo. Kmalu je vstal, dejal, da mora po konju pogledati, pa odšel.

Za tak posel ni treba mnogo časa. In vendar je minilo dobre četrť ure, pa se še ni vrnil.

Kaj je počenjal —? Kam je šel —?

Ne morem reči, da me je obšla nezaupnost, pa nekaj sličnega je menda le bilo. Gnalo me je ven, stopil sem pred hišo.

Njegov konj je stal privezan k plotu, njega pa ni bilo nikjer. Noč se je že naredila in mesec je sijal tako svetlo, da bi ga bil moral videti, če bi bil kje blizu kočē.

Počakal sem.

Šele črez dolgo časa se je prikazal za plotom. Ko me je zagledal, je za hip obstal, pa koj prišel bliže.

»Ali morebiti ljubite sprehode po mesečini, mr. Rollins?« sem ga vprašal pol resno pol šaljivo.

»Ne. Tako poetičen pa nisem.«

»Pa se le zdi.«

»Zakaj?«

»Ker ste šli na sprehod.«

»Zakaj tako mislite?«

»No, dejali ste, da pojedete h konju. Za tak posel zadostuje pet minut, vi pa ste več ko pol ure izostali —.«

»Pa ne mesecu na ljubo, sir! Ni mi dobro. Želodec sem si davi pokvaril, vse dni sem skoraj visel v sedlu, pa se ne počutim dobro. Na sveži zrak sem šel in nekoliko sem se razgibal, mi bo, mislim, dobro delo. To je bilo, druga nič.«

Odvezal je konja, ga peljal v ograjeni prostor, kamor je settlerjev sin tudi najina konja postavil, pa šel z menoj v kočo.

Kaj je mene njegovo počenjanje brigalo —? Sam svoj gospod je bil in lahko je storil, kar se mu je zljubilo. Tem bolj, ker ni potoval v najini družbi.

Westman mora biti sicer vedno in povsod previden, da, nezaupen. Toda, — ali sem imel vzrok za nezaupost? Dejal je, da je šel na zrak, ker da mu ni dobro. Zakaj bi mu ne verjel —? Saj mu že večerja ni teknila. Čisto verjetno je bilo, da si je želodec pokvaril in da ga je jezdenje zdelalo. Takle trgovski pomočnik ni nikak westman, da bi cele dneve in tedne preživel v sedlu.

In ko smo spet sedeli v koči, se je obnašal tako skromno, preprosto in nedolžno, da bi se mi bilo moje nezaupanje gotovo čisto razkadilo, če bi vobče bil nezaupen.

Govorili smo seveda o trgovini s kožuhovino, o njeni ceni, o njeni kakovosti, o spravi, predvsem pa

o naši kupčiji. Kazal je temeljito strokovno znanje in nam razlagal zamotana trgovska vprašanja tako skromno, da je celò Winnetouu ugajal. Posegel je v razgovor in govoril celò več, nego je bilo pri njem v navadi. Pripovedovala sva najine doživljaje, pozorno so naju poslušali.

Seveda sva vprašala tudi za pedlarjem. Saj brez njega kupčije nisva mogla skleniti. Rada bi bila predvsem zvedela, kje da je in kako bi prišla do njega.

Rollins je majal z glavo.

»Zal vama ne morem povedati, kje da je moj gospodar ravno danes, ali kje bo jutri ali pojutrišnjem. Pošilja me okoli, da nabere naročila in ponudbe, in sporočim mu jih gotove dni, kadar vem, kje da ga bom našel in da ima čas.

Koliko dni je treba jezdit, da se pride do mr. Firehanda?«

»Tri dni.«

»Hm —! Bi bilo ravno prav! V šestih dneh bo mr. Burton ob Riffley Forku. Tri dni z vama, pa tri do štiri dni k njemu nazaj, — bi bilo ravno časa dovolj, da si blago ogledam in približno določim ceno. Pojezdil bi k njemu, mu poročal in ga pripeljal k vam, seveda le, če bi se prej na licu mesta v skladišču prepričal, da se bo dala kupčija skleniti in če bi bil tudi moj gospodar takih misli.

Kaj pravite k temu načrtu, sir?«

»Pravim, da morate seveda blago videti, preden ga kupite. Seveda bi mi bilo ljubše, če bi ga šel mr. Burton osebno gledat.

»To pač zaenkrat ni mogoče, ker ga ni tukaj. In če bi tudi bil, je zelo dvomljivo, ali bi koj jezdil z vami. Naši trgovski posli so obsežnejši, nego si mislite, in moj gospodar nima časa, da bi tri dni daleč jezdil, ako ne ve za gotovo, ali bo vobče prišlo do kupčije. Prepričan sem, da bi ne potoval z vami, če bi tudi danes tukaj bil, ampak da bi poslal z vami

enega svojih pomočnikov. In čisto lepo je naneslo, da smo se nocoj našli in da imam ravno čas z vami jezdit.

Recite torej da ali ne, da vem, pri čem da sem!«

Prav nobenega razloga ni bilo, da bi ponudbo odklonil. Čemu tudi —? Mož je čisto prav povedal. Čemu bi naj pedlar sam izgubil šest dni svojega dragocenega časa za potovanje v lovski grad, ko ni vedel, ali bo kazalo kupčijo skleniti ali ne? Saj je imel pomočnike —. In mož je govoril tako pametno in uvidevno, da nisem niti najmanj sumil kake zahrbtnosti. Zalog smo se morali iznebiti, prilika se je nudila, prepričan sem bil, da govorim Old Firehandu v prid, ko sem povedal:

»Ako imate res čas, nam je čisto po volji, če jezdite z nami. In odpotovali bomo jutri na vse zgodaj.«

»Seveda! Pri nas trgovcih je čas denar. Niti ure ne moremo tvegati, kaj šele, da bi cele dneve izgubljali.

Jutri ob zori odpotujemo pa je. In zato predlagam, da ležemo zgodaj spat.«

Vstal je in pomagal settlerjevim, ki so nama pripravljali ležišče iz kož in odej. Res zelo miren, vljuden človek je bil. Niti najmanj ni bil sumljiv.

In vendar ni bil tako nedolžen tisti mr. Rollins! Za njegovim hinavsko skromnim obrazom in za njegovimi pametnimi besedami se je skrival nevaren človek. Pripravljal nam je zasedo, ki bi nama bila usodna, da je nisva o pravem času spregledala.

Ko je bilo ležišče postlano, nama je vljudno odkazal najboljše prostore ob steni v kotu.

Pa odklonil sem.

»Hvala! Rajši bova spala zunaj na prostem. Vajena sva. In soba je polna dima. Zunaj pa bova na svežem zraku.«

Živahno je ugovarjal.

»Ampak, mr. Shatterhand, slabo bodete spali zunaj! Mesečina vaju bo motila! In pomislita, hladno je ponoči zunaj!«

Nasmehnil sem se.

»Nočni hlad nama ne bo škodoval. Utrjena sva. Mesečine pa sva tudi vajena. Sicer pa mesecu ne moreva prepovedati, da sije tja, kamor se mu poljubi.«

Še je ugovarjal in naju prepričeval, da je bolje, če spiva v koči. Njegovo govorjenje se nama tistikrat ni zdelo sumljivo. Pozneje seveda sva zvedela, kaj je nameraval s svojim vnetim ugovarjanjem. Razumela sva njegovo vsiljivost, pa spoznanje je žal prišlo prepozno.

Zaman se je trudil. Šla sva.

Settler je pripomnil:

»Pri nas ponoči vrata zaklepamo. Je bolj varno. Ali naj nocoj pustim vrata odprta, meššurs?«

»Čemu?« sem vprašal.

»Morebiti bi ponoči česa želela —.«

»Ničesar ne bova želela. Le zaklenite vrata! V takih krajih ni varno, če puščate vrata odprta. In če vam bova imela res kaj posebnega povedati, vam lahko poveva tudi skozi okno.«

»Je res! Oken ne zapiramo.«

Ko sva stopila iz hiše, sva razločno čula, da je za nama settler porinil zapah pred vrata.

Mesec je visel nizko na nebu in sence gospodarskega poslopja so segale čez ograjeni prostor, kamor so shranili najina konja. Swallow in Winnetouov rjavec sta ležala drug ob drugem. Šla sva k njima, razgrnil sem poleg Swallowa odejo, legel na njo in naslonil glavo na njegov vrat. Tako sem vedno storil, kadar sem taboril na prostem. Vajen je bil tega, še celò zelo všeč mu je bilo. Tudi Winnetou je legel k svojemu vrancu.

Kmalu sva zaspala.

Menda sem spal dobro uro, ko me je Swallow zbudil. Dvignil je glavo. Nikdar se ni genil, če sem ležal pri njem, razen če je zaslutil kaj nenavadnega.

Opazoval sem ga. Spet je dvignil glavo, stezal vrat in vohal po zraku. Vedel sem, kaj pomeni njegovo obnašanje. Nekdo je bil blizu koč, ki ni spadal k njej, tujec, morebiti jih je bilo tudi več.

Koj sem vstal in šel v smeri, kamor je Swallow dvigal glavo, seveda sklonjen in kar moč previdno, ter prežal čez plot.

Zunaj na ravnini se je v mesečini nekaj premikalo. Ljudje so bili, po tleh so se plazili. Kaki ljudje, tega nisem videl. Predaleč so bili, gotovo več ko tri sto metrov oddaljeni od koč.

Stvar mi je bila sumljiva. Pošteni ljudje se ponoči ne plazijo po tleh —. Settler je pravil o Siouxih. Da napadajo farme —. Ali so bili Siouxi —?

Brž sem moral obvestiti Winnetoua.

Obrnil sem se.

Stal je že poleg mene. V spanju je čul moj rahli korak in prišel gledat, kaj bi bilo.

»Ali vidi moj brat tiste ljudi tamle?« sem ga vprašal.

»Da. Rdeči bojevniki so.«

»Najbrž Okanande. Settlerja mislijo napasti.«

»Da! Old Shatterhand je uganil njihove namene. Okanande so. Tod so njihova lovišča, settler se je naselil na njihovem ozemlju, napadli ga bodo in mu kočo zažgali.

Kaj misli moj brat storiti?«

»Branila bova settlerja.«

»Da! Njegova gosta sva. In koj ga morava zbuditi.«

»Najbolje je, da greva k njemu v hišo. Ampak najina konja —! Ne smeva ju zunaj pustiti! Vzeli bi ju!«

»Konja vzameva s seboj v hišo. Brž! Tjale po senci, da naju ne bodo opazili! Sicer pa še ne bodo

koj planili. Ogljednike bodo poslali. Še je čas, da se pripravimo.«

Pograbila sva odeje, spravila konja na noge in ju peljala k hiši. Senca naju je krila in povrh so Siouxi prihajali od nasprotne strani. Gospodarsko poslopje je stalo med nami in njimi, niso naju mogli videti.

Winnetou je stopil k oknu, da bi poklical settlerja. Slučajno sem pogledal po vratih in opazil, da so samo priprta.

Sum se mi je zbudil, ne vem, kako je bilo, da sem mislil na Rollinsa in na njegovo vneto ugovarjanje, da ne smeva spati na prostem.

Pa ni bilo časa za razmišljanje, odprl sem vrata, vstopil in potegnil Swallowa za seboj. Winnetou je prišel s svojim konjem za menoj in zaklenil vrata.

Topot kopit je zbudil vso hišo. Settler je planil na noge.

»Kdo je —? Kaj je —? Konji v koči —?«

Tema je bila v sobi, ogenj so ugasnili, ni naju spoznal.

»Midva sva, Winnetou in Old Shatterhand,« sem se oglasil.

»Vidva —? Kako pa sta prišla v kočo?«

»Skozi vrata.«

»Skozi vrata —? Vrata sem vendar zaklenil —!«

»Pa so bila le odprta.«

»Vsi vragi —! Najbrž sem jih preslabo zaklenil.

Pa čemu sta konja pripeljala v sobo?«

Mož je seveda dobro zaklenil vrata za nama, pa nekdo drug jih je spet odklenil, ko je družina spala. In čemu —? Da bi Okanande našli vrata odprta —. In kdo je bil izdajalec —? Ali je bil Burtonov pomočnik —?

Odgovoril sem settlerju:

»Vzela sva konja s seboj, ker si ju ne dava ukrasti.«

»Ukrasti —? Kdo pa bi vama ju naj ukradel?«

»Okanande.«

»Okanande —?«

»Da. Pravkar se plazijo k hiši. Napasti jo mislijo.«

Vse je preplašeno planilo pokonci, begali so po koči, govorili in tarnali. Corner se je sicer prejšnji večer gostobesedno hvalil, da se nobenega rdečkarja ne boji in da jim bo že pošteno zagodel, če bi prišli. Pa le ni bil tak junak, silno se je prestrašil. Tudi Rollins je bil ves preplašen, vsaj delal se je takega.

V splošni zmedi se je oglasil Winnetou:

»Tiho bodite! S tarnanjem in beganjem ne bomo pregnali sovražnika! Brž se moramo posvetovati, kako bomo Okanande odpodili. Kmalu bodo prišli, blizu so že.«

Cornerju je koj zrastel pogum.

»O tem se nam pač ni treba prav nič posvetovati! Saj imamo dovolj pušk in streliva tudi. Enega za drugim bomo postrelili, po vrsti, kakor bodo prihajali. Mesec sveti, dobro jih bomo videli. Sami pa nam ne morejo do živega, koča je trdno zgrajena.«

»Ne, tega pa ne bomo storili!« je odločno povedal Winnetou.

»Zakaj ne?«

»Ljudi pobijati in kri prelivati se sme le tedaj, če je res nujno potrebno, le v silobranu,« je dejal miroljubni Winnetou.

»No, ali ni v našem slučaju nujno potrebno, da jih postrelimo? V silobranu jih smemo streljati, napasti nas mislijo.«

Sicer pa nič ne škodi, če tem rdečim razbojnikom enkrat prav pošteno zagodemo, si bodo vsaj zapomnili, da morajo mirne ljudi pri miru pustiti!«

Ponosno se je vzravnal Winnetou.

»Moj beli brat imenuje Indijance rdeče razbojnike —? Naj ne pozabi, da sem tudi jaz Indijanec!«

Bolje poznam svoje rdeče brate ko on! Če napadejo belega, ne storijo tega nikdar brez vzroka.

Ali jim je beli človek dal povod za napad, ker jih je na primer razžalil ali jim krivico storil, ali pa jih je nahujskal kak drug beli človek, ki mu verjamejo. Ponke so nas napadli v lovskem zavetišču Old Firehanda, ker je bil njihov poveljnik beli človek, in prepričan sem, da ima tudi pri nocošnjem napadu beli človek prste vmes.«

»Tega ne verjamem.«

»Kaj ti verjameš ali ne, to je poglavarju Apačev popolnoma vseeno. Winnetou ve, da je res tako, kakor je pravil. In tvoje mnenje ne bo njegovega prepričanja prav nič spremenilo.«

»In če je res tako, smo še tem bolj upravičeni, da Okanande postrelimo. Taka je moja pravica in svoje pravice se bom na vsak način posluževal.«

»Tvoje pravice mene prav nič ne brigajo. Uveljavljaj jih, kadar si sam doma! Danes pa sta pod tvojo streho Old Shatterhand in Winnetou in kamor prideta Old Shatterhand in Winnetou, tam sta vajena, da se to zgodi, kar sama hočeta. In tako bo tudi tukaj!

Od koga si kupil zemljo, na kateri si postavil kočo in posejal žito?«

Settler se je nasmejaj.

»Kupil —? Mar misliš, da sem neumen —? Kupil —! Izbral sem si ta svet, ker mi je ugajal, si postavil kočo in obdelal polje. In če ostanem na tej zemlji tisto dobo, ki jo je postava določila, bo zemlja moja last.«

»In Siousov seveda nisi vprašal, ali smeš tukaj živeti?«

»Siouxe bi naj bil vprašal —? Čemu?«

»Ker je tale zemlja od davnih časov last Siousov, in sicer rodu Okananda. Tu so njihova lovišča.«

»Mi na misel ni prišlo, da bi jih bil vprašal!«

»Pa se čудиš in se razburjaš, da te smatrajo za tatu in roparja, ki jim je ukradel njihovo zemljo —!

In rdeče razbojnike jih imenuješ, ker branijo svoje pravice —! In postreliti jih misliš na njihovem lastnem svetu —! Braniti hočeš grudo, ki ni tvoja, Okanande pa bi ne smeli braniti zemlje, ki je od pamtiveka njihova last —?

Le poskusi en sam strel! Povem ti, takoj ti poženem kroglo v glavo!«

Malokedaj sem doživel, da bi bil redkobesedni Winnetou govoril tako odločno. In besede slavnega poglavarja Apačev so res tudi zalegle.

Uplašen je povedal settler:

»Kaj pa naj storim?«

»Nič ne boš storil, čisto nič! Jaz in moj brat Old Shatterhand bova storila, kar je treba storiti. In če boš naju ubogal in se naju držal, se ti ne bo čisto nič zgodilo. Old Shatterhand in Winnetou jamčita za tvojo varnost in za varnost vse tvoje hiše!«

Prerekanje je trajalo komaj dobro minuto. Stal sem medtem pri oknu na straži in pazil na Okanande.

Ni jih še bilo. Najbrž so poslali oglednike, v velikem krogu so lazili krog hiše in jo opazovali. Napadli bi šele, ko bi se prepričali, da jih nihče ne opazuje in da bodo settlerja gotovo iznenadili. Taka je indijanska bojna taktika in kdor jo pozna, se lahko napadu včasih uspešno izogne.

In to sva storila tudi z Winnetouom.

Po zadnjih besedah je stopil k meni in mi šepnil:

»Že prihajajo?«

»Ne še.«

»Saj si mojih misli, da ne bova streljala na nje brez velike sile, ampak se pobotala z njimi?«

»Seveda.«

»Svojo pravico branijo. Beli naseljenec jim je zemljo ukradel. Zato ga bodo napadli.«

»Da! Pa morebiti prihajajo še z drugimi nameni —.«

»Moj brat je prav uganil položaj! Vrata so bila odprta —.«

»Ali misliš tudi ti na —?«

»Da! Paziti bo treba na njega. Morebiti pa še zveva, kdo ima prste vmes.«

»Toda settlerju se ne sme nič zgoditi.«

»Ne sme se. Kako pa bova odvrnila napad brez prelivanja krvi?«

»Moj brat ve prav dobro, kako se to naredi!«

»Vem. Torej si tudi ti tistih misli?«

»Da.«

»Old Shatterhand in Winnetou mislita vedno isto! Tako je vsikdar bilo. Prijela bova enega izmed njih.«

»Da. Tako mislim tudi jaz.«

»Pa kje?«

»Vsekakor bo prilezel kak oglednik k vratom in prisluškoval.«

»In tistega primeva!«

»Dobro!«

Naročila sva še settlerjevim, naj bodo tiho in naj se ne ganejo ter naj nama prepustijo skrb za varnost koč, pa šla k vratom. Odklenila sva jih spet in toliko odprla, da se je videlo pred hišo.

In potem sva čakala.

Črez dolgo časa sem opazil oglednika. Ne da bi ga bil videl ali slišal, le čisto zanesljivo sem ga slutil, zaznal, bi rekel, s tistim šestim čutom, ki si ga sčasoma privzgoji vsak pravi westman. Kmalu nato sem ga seveda tudi zagledal. Po tleh se je plazil ob koči. Ko je prispel do praga, je dvignil roko in tipal po vratih, najbrž, da se prepriča, ali so res tudi odprta, kakor je bilo naročeno.

V hipu sem odprl vrata, se vrgel na njega in ga z obema rokama prijel za vrat. Branil se je, cepetal z nogami, otepal z rokami in se napenjal, da bi se mi izmuznil. Seveda zaman. Dvignil sem ga in odnesel v koč. Winnetou je zaklenil vrata.

»Prižgite luč, mr. Corner!« sem naročal. »Pogledali si bomo našega ujetnika.«

Settler je ukresal ogenj, prižgal svečo iz jelenevega loja ter posvetil Indijancu v obraz. Izpustil sem njegov vrat, pa ga držal za nadlakti.

Winnetou ga je pogledal in zavzet vzkliknil:

»Rjavi konj, poglavar Okananda Siousov —! Moj brat Old Shatterhand je ujel zelo imenitno ribo!«

Indijanec se mi je skoraj zadušil pod pestmi, globoko si je oddihaval, pa sam tudi ves zavzet vzkliknil:

»Winnetou, poglavar Apačev —!«

»Da! Poznava se, videla sva se že.«

Pokazal je na mene.

»Tegale pa še nisi videl. Si čul, kako sem ga prejle imenoval?«

»Old Shatterhand —?«

»Da, Old Shatterhand. Na lastnem telesu si okusil njegovo ime, prijel te je in odnesel v kočo, pa se ganiti nisi mogel.

Najin ujetnik si. Kaj pač misliš, da bova storila s teboj?«

»Moja slavna brata. me bodeta koj spet izpustila.«

»Res misliš, da bova?«

»Da.«

»Zakaj bi te neki morala izpustiti?«

»Ker bojevniki rodu Okananda niso sovražniki Apačev.«

»Tako —? Okanande so Siouxi in tudi Ponke so Siouxi. In Ponke so nas pred nekaj meseci napadli. Sorodna rodova sta si, zato so tudi Okanande naši sovražniki.«

»S Ponkami nimamo nobenega posla.«

»Nikar tega Winnetouu ne pravi! Prijatelj sem vseh rdečih rodov, toda kdor je krivičen, je moj sovražnik, pa najsi je bele ali pa rdeče barve. In ko praviš, da nimate s Ponkami nobenega opravka, tudi

ne govoriš resnice. Čisto natančno namreč vem, da si Okanande in Ponke nikdar niso bili sovražniki, nasprotno, da sta oba rodova prav v zadnjem času sklenila tesno prijateljstvo. Nič torej ne velja tvoj izgovor, da niste sovražniki Apačev in da bi te radi tega moral izpustiti.

Prišli ste, da bi napadli tegale belokožca. Ali misliš, da bodeta Winnetou in Old Shatterhand to dovolila?»

Temno je gledal Okananda predse in povedal:

»Od kedaj je Winnetou, veliki poglavar Apačev, krivičen —? Po vseh prerijah in gorah slovi njegovo ime, ker je ime tistega, ki je povsod in vsikdar pravičen do vseh. Nocoj pa je krivičen, krati mi mojo pravico, in pravice mojega rodu!«

»Motiš se! Pravičen sem do vseh, ki so tudi pravični. Ti pa si mislil zagrešiti veliko krivico! Ni prav, kar si mislil storiti!«

»Zakaj bi naj ne bilo prav?«

»Napasti si hotel tegale belega človeka in ga izropati!«

»Ali je to krivično —? Ali ni tale dežela last rodu Okananda —? Kdor hoče v tej deželi stanovati in živeti, mora Okanande za dovoljenje prositi. Ali ni tako?«

»Da.«

»Tale belokožec pa nas ni vprašal, ali sme na naši zemlji živeti. Ali torej nimamo pravice, da ga preženemo?«

»Da, pravico imate!«

»Čemu pa torej pravi poglavar Apačev, da ni prav, kar mislijo Okanande storiti?«

»Nočem ti kratiti pravice, ki jo imaš do te zemlje. Pravico tudi imaš, da zabraniš belokožcem bivanja na svojem ozemlju. Temu ne ugovarjam. Ugovarjati pa moram načinu, kako misliš to storiti.

Ali morate požigati, ako se hočete belih vsiljivcev iznebiti? Ali morate priti ponoči, skrivaj in za-

hrbtko, kakor tatovi in roparji, vi, ki ste gospodarji te zemlje? Pogumen človek se bo pokazal svojemu nasprotniku odkrito in pošteno, oko v oko si bodeta pogledala, ti pa prihajaš ponoči in s celim krdelom svojih ljudi, da napadeš pet belokožcev — Winnetou bi se sramoval takega počenjanja. In povsod, kamor bo prišel, bo pripovedoval, da so Okanande strahopetneži. Nihče več jih ne bo imenoval pogumne bojevnike.«

Jezno je mislil vzrojiti Rjavi konj. Pa zadel ga je tak mogočen, poveljujoč pogled iz Winnetouovih žametno črnih oči, da mu je pošel pogum. Godrnjavo je povedal:

»Storil sem, kakor je v navadi pri vseh rdečih rodovih. Sovražnika napademo ponoči.«

»Ako je treba napasti —.«

»Mar pa naj z lepimi besedami pridem k temule belokožcu —? Mar ga naj prosim, kjer imam pravico zahtevati —?«

»Ni treba, da bi prosil, zapoveš lahko. Ne smeš pa priti ponoči kakor tat, pri belem dnevu pridi, odkrito, pošteno, ponosno kot gospodar in lastnik te zemlje! Stopi pred belokožce pa jim povej, da jim ne dovoliš živeti na svojem ozemlju, določi jim dan, do katerega morajo oditi — in šele potem, če te nočejo ubogati, potem šele lahko prideš s svojo jezo nad nje. Da si tako storil, bi bil v mojih očeh poglavar rodu Okananda, ki je meni enak. Ker pa si se zahrbtno in ponoči priplazil, pa vidim v tebi človeka, ki je strahopeten in ki ni vreden mojega prijateljstva.«

Okananda je strmel v kot in nič ni rekel. Kaj bi naj bil tudi povedal na Winnetouove besede —?

Izpustil sem ga, prost je stal pred nama, vkljub temu pa je bil njegov položaj vse drugo ko zavidanja vreden.

Po Winnetouovem resnobnem obrazu je šinil rahel smehljaj. Obrnil se je k meni.

»Rjavi konj je menil, da ga bova izpustila —? Kako misli o tem moj brat Old Shatterhand?«

»Da se je hudo zmotil. Kdor prihaja kot požigalec in morilec, bo pač sprejet kot požigalec in morilec. Smrt si je zaslužil!«

Okananda je šinil pokonci.

»Ali me misli Old Shatterhand umoriti?«

»Ne! Nisem morilec. Med umorom in smrtno kaznijo je velik razloček. Umorili te ne bomo, pač pa si si zaslužil, da te kaznujemo s smrtjo.«

»Ali sem si tako kazen zaslužil —?«

»Da.«

»Ni res! Tole ozemlje je naše in na svojem ozemlju lahko storim, kar hočem.«

»Pa priplazil si se v wigwam tegale belokožca, ali vsaj priplazil bi se bil, da te nismo prej prijeli. Da leži ta wigwam na tvojem ozemlju, to je končno vseeno. Kdor pa brez mojega dovoljenja vdere v moj wigwam, ta je po zakonih zapada zaslužil smrt. Moj brat Winnetou ti je povedal, kako bi naj bil storil, popolnoma se ujemam z njim. Nihče nam ne more nič očitati, če ti vzamemo življenje.«

Toda poznaš naju in veš, da ne prelivava krvi, če ni nujna potreba in če ne zahteva tega lastna varnost. Morebiti da se domenimo in pogodimo in če sprejmeš najine pogoje, si lahko rešiš življenje. Vprašaj poglavarja Apačev, povedal ti bo, kako bi se dalo narediti!«

Videti mu je bilo, da je v veliki zadregi, čeprav jo je skrival. Prišel je, da bi sodil, pa je stal pred nami kot obtoženec. Zagovarjal bi se bil rad, pa ni našel besed. Zato je rajši molčal in napol jezno napol pričakovaje gledal Apača.

In potem mu je ušlo oko k Rollinsu. Pričakoval sem, da bo tako, bistro sem ga opazoval. In zelo se mi je zdelo, kot da iz poglavarjevega pogleda govori nekaj kakor klic na pomoč.

In res je Rollins skušal pomagati Okanandi. Dejal je Winnetou:

»Poglavar Apačev ne bo zahteval krvi poglavarja Okanand! Tudi tukaj na divjem zapadu se kaznujejo le dejanja, resnično izvršena, ne pa samo namere. Poglavar Okanand ni ničesar storil, kar bi bilo kazni vredno. Svojih namer ni izvršil.«

Winnetou je sumljivo in nezaupno pogledal po pomočniku in ga zavrnil z osornim glasom:

»Kaj je treba skleniti in storiti, to vesta Old Shatterhand in Winnetou sama dovolj dobro in ne potrebujeta nikakega nasveta. Tvoji opomini so torej čisto nepotrebni in zapomni si še povrh, da pravi mož nikoli ne sme biti blebetav in da govori le tedaj, kadar je treba in kadar ga kdo vpraša.«

Zakaj ga je tako osorno zavrnil —?

Ko sva si pozneje povedala svoja opazovanja, mi je pravil, da najprvo niti sam ni vedel zakaj. Le podzavestno je slutil, da nekaj ni v redu med Okanando in Rollinsom, naravni nagon samoobrambe ga je svaril pred človekom, ki je le na zunaj kazal nedolžno krinko. Pozneje se je pokazalo, da je bilo svarilo zelo utemeljeno.

Obrnil se je spet k Okanandi.

»Poglavar Okanand je čul Old Shatterhandove besede. Ne hlepiva po krvi in njegovo mnenje je tudi moje mnenje.

Ne bova ti vzela življenja, toda resnico nama moraš povedati. Ne skušaj, da bi naju premotil! Ne bo se ti posrečilo!

Povej mi odkrito, čemu ste prišli! Ali pa si morebiti prestrahopeten, da bi mi resnico povedal?«

Namenoma je Winnetou tako govoril, razdražiti je hotel poglavarja, da bi mu resnico priznal.

Njegove besede so Okanando res zbodle. Jezno je zavrel.

»Uff —! Bojevniki rodu Okananda niso strahopetneži in se ne bojijo resnice. Ne bom tajil, res smo mislili tole hišo napasti.«

»In jo zažgati?«

»Da.«

»In kaj ste mislili storiti z belimi?«

»Pomorili bi jih bili.«

»Ali ste tako sklenili po lastnem nagibu?«

Okananda se je obotavljal z odgovorom. Winnetouovo vprašanje ga je zadelo v živo.

Pomagal mu je in odkrito vprašal:

»Ali vam je morebiti kdo napad svetoval?«

Okananda je molčal. Pa njegov molk je bil zelo zgovoren. Veljal nama je prav toliko, kot da je glasno pritrdil.

»Rjavi konj ne najde besed,« je nadaljeval Apač. »Naj premisli, da mu gre za življenje! Če hoče ostati živ, mora odgovoriti!

Zato ga še enkrat vprašam, kdo mu je napad svetoval. Ali morebiti človek, ki ni iz rodu Okanand?«

Kljubovalno je odgovoril Rjavi konj:

»Da.«

»Kdo je tisti človek?«

»Ali bi poglavar Apačev izdal svojega zaveznika sovražniku?«

»Ne,« je priznal Winnetou.

»Torej pa tudi meni naj ne zameri, če mu zamolčim ime svojega zaveznika!«

»Ne zamerim ti. Kdor izda prijatelja, zasluži, da ga ubijejo kakor garjevega psa.

Ni mi treba povedati njegovega imena. Le to bi rad vedel, ali je tvoj zaveznik Okananda.«

»Ni.«

»Ali je iz kakega drugega rodu?«

»Ne.«

»Torej je belokožec?«

»Da.«

»Ali je zunaj pri tvojih bojovníkih?«

»Ne.«

»Torej je le tako, kakor sem slutil —! Tudi moj brat Old Shatterhand je isto slutil —. Beli človek ima prste vmes pri napadu —.

In zato te bova milo sodila. Ako Okanande ne dovolijo, da bi se beli ljudje proti njihovi volji naselili na njihovem ozemlju, jim tega nihče ne zameri, pravico imajo do svojega sveta in kdor hoče na njem stanovati, mora vas za dovoljenje vprašati. Ampak moriti in požigati radi tega še ni treba! Prišli ste s takim namenom, pa svojega namena niste izvršili, to je res. Zato pa bova vrnila življenje in svobodo poglavarju rodu Okananda, ako sprejme pogoje, ki jih bova zahtevala.«

»Kaj zahtevata?«

»Dvoje. Najprvo, da se odpoveš tistemu belokožcu, ki vas je k napadu nahujskal.«

Okananda se je branil, pogoj mu ni ugajal. Pa na Winnetouovo prigovarjanje se je končno vdal.

»In kateri je drugi pogoj?« je vprašal.

»Zahteval boš od tegale belokožca, ki mu je Corner ime, da mora zemljo plačati, ki si jo je samovoljno osvojil. Če noče plačati, pa jo mora v določenem roku zapustiti. Sam mu boš rok določil. Če pa ne stori ne enega ne drugega, se lahko vrneš s svojimi bojovníki in ga preženeš s silo.«

Ta pogoj je bil Rjavemu konju zelo všeč, koj je pristal na njega.

Settler Corner pa je vzrožil. Ugovarjal je, se skliceval na naseljeniški zakon in na oblasti, ki so mu naselitev dovolile, pa da ga Indijanci nič ne brigajo in da je vtaknil svoj denar v posestvo in še mnogo druga je povedal.

Winnetou pa je prekinil njegovo dolgovezno govorjenje in rezko dejal:

»Belokožci so prišli v našo deželo, nam vzeli naša lovišča, nam pobili bizone in polovili mustange,

nas pa preganjajo vse globlje na zapad in če se bramo, nas ubijajo. Nobene pravice nimajo do naše zemlje, krivico nam delajo, odurno, sramotno krivico. In ker so sami krivični, se ne morejo sklicevati na postave in na pravice. Nas njihove postave in navade prav nič ne brigajo.

Old Shatterhand in Winnetou pa bodeta sedajle z Rjavim konjem, poglavarjem rodu Okananda, kadila pipo miru, da potrdimo, kar smo sklenili, in da se bo to tudi izvršilo.

Winnetou, poglavar Apačev, je govoril. Howgh!«
Zapovedovalno je govoril. Corner pa je molčal.

Winnetou je nadeval calumet in nato smo z običajnimi, že znanimi obredi »pokadili« in potrdili dogovor.

Prav nič nisem dvomil, da lahko Okanandi zaprava. Kar Indijanec pokadi s calumetom, to velja kakor priseženo.

Tudi Winnetou mu je popolnoma zaupal. Stopil je k vratom, jih odprl in dejal:

»Moj rdeči brat naj se vrne k svojim bojevnikom in naj gre z njimi domov! Prepričan sem, da bo izpolnil, kar je obljubil in kar smo s calumetom potrdili.«

Rjavi konj je odšel.

Zaklenila sva vrata za njim, stopila k oknu ter ga opazovala. Verjela sva njegovim besedam, toda previdnost je pač glavna in najpotrebnejša čednost vsakega westmana.

Pa topot je bila najina previdnost nepotrebna.

Poglavar je stopil nekaj korakov, pa obstal v mesečini. Hotel je, da ga vidiva. Vtaknil je prste v usta in presunljivo zažvižgal.

Koj so prihiteli njegovi bojevniki. Seveda so se zelo čudili, da stoji na odprtem prostoru sredi mesečine in da jih tako glasno kliče, ko je vendar skrajno neprevidno lezel k hiši in jim naročil, da se ganiti ne smejo.

Glasno, da smo ga v kočo slišali, jim je govoril:

»Bojevniki rodu Okananda naj poslušajo, kaj jim bo njihov poglavar povedal! Prišli smo, da kaznujemo belokožca, ki mu je ime Corner, ker se je brez našega dovoljenja ugnezdil na našem ozemlju. Šel sem naprej in se splazil k hiši, da pogledam, kaj počenjajo belokožci, in uspelo bi mi bilo zalezovanje, da nista nocej pri belokožcih v gosteh dva najslavnejša moža prerije in gorovja. Old Shatterhand in Winnetou, poglavar Apačev, sta namreč prišla, da prenočita v hiši belokožca. Opazila sta nas, počakala sta, da sem prišel, in sta me prijela v svoje močne roke, ne da bi bil kaj slutil. Silna pest Old Shatterhanda me je zavlekla v sobo, njun ujetnik sem bil. Old Shatterhandu podleči ni nikaka sramota, pač pa je častno, kaditi z njim in z Winnetouom pipo miru in skleniti z njima prijateljstvo.

In to sem storil. In domenili smo se, da bomo pustili življenje belokožcu, ki v tej hiši stanuje, ako bo plačal zemljo, na kateri se je naselil, ali pa jo zapustil v roku, ki ga bom sam določil. Tako smo sklenili in naš sklep smo pokadili s calumetom in izpolnil bom besedo, ki sem jo dal. Winnetou in Old Shatterhand stojita pri oknu in čujeta, kaj pravim svojim bojevnikom. Mir bo med nami in settlerjem, če bo storil, kar bomo zahtevali, in mir in prijateljstvo bo med Okanandi in Winnetouom pa Old Shatterhandom.

Moji bojevniki naj se vrnejo z menoj v naše wigwame!«

Okanande so izginili za plotom.

Seveda smo vsi šli gledat za njimi, ali bodo res tudi odšli. In res so šli, kmalu so izginili v daljavi. Vrnili smo se, vedeli smo, vsaj Winnetou in jaz, da smo varni.

Peljala sva z Winnetouom konja spet v pregrajo in legla k počitku. Rollins pa jim ni zaupal. Vsaj

pravil je tako in šel za njimi. Kedaj se je vrnil, tega nisva videla, spala sva.

Pozneje seveda sva zvedela, da je bila njegova nezaupnost le narejena in da je s čisto drugimi nameni šel za Okanandami ko pa iz radovednosti.

Zarana sva se zbudila.

Ko sva stopila k hiši, sta sedela s Cornerjem pred vrati na deblu, ki je služilo za klop. Corner nama je voščil dobro jutro, ki pa ni bilo prav nič prijazno. Jezen je bil, neprenehoma je ponavljal, da bi bilo za njega najbolje, če bi bili rdečkarje vse postrelili. Sedaj pa da bo moral zemljo plačati ali pa oditi.

Prav nič ga nisem pomiloval. Čemu pa je prišel sem v divjino —. In zakaj se ni pogodil prej s Siouxi —! Kaj bi rekli na vzhodu, če bi prišel Sioux in se z vso svojo družino naselil na lepem kosu zemlje pa dejal: »To je moje!« —?

Nisva poslušala njegovega zabavljanja, zahvalila sva se za gostoljubnost in odjezdila.

V.

Sumljivi popotniki.

Vračala sva se po isti poti, po kateri sva prišla k settlerju.

Pedlarjev pomočnik Rollins naju je seveda spremljal, pa bilo je, kot da ga ni. Spoštljivo oddaljen je jezdil za nama prav kakor sluga za svojim gospodarjem. Njegovo obnašanje se nama topot ni zdelo sumljivo, skromen človek je, sva mislila, pa si ne upa s svojo navzočnostjo nadlegovati takih slavnih ljudi, kakor sva midva. In še po volji nama je bilo, da je zaostajal, sva se vsaj lahko nemoteno in brez skrbi pogovarjala in se nama ni bilo treba z njim pečati.

Po nekaj urah pa se nama je približal in načel pogovor o kupčiji, ki smo jo nameravali skleniti. Pozvedoval je, koliko kožuhovine da ima Old Firehand, natančno za število kosov je hotel vedeti, in kake vrste da je in kako je spravljena in še drugo. Povedala sva mu, kar in kolikor nama je bilo znano. Vprašal je pa tudi, kje da Old Firehand na naju čaka kako se pride v njegov tabor in kje ima kožuhovino skrito. Lahko bi mu bila tudi na to vprašanje odgovorila, pa nisva. Premalo sva ga še poznala in tudi ni v navadi pri westmanih in prerijskih lovcih, da bi govorili o skrivališčih, v katerih imajo shranjene svoje zaloge. Molčala sva. Morebiti nama je najino molčečnost in nezaupnost zameril, vseeno nama je bilo. Zaostal je spet in jezdil odslej še v večji oddaljenosti za nama.

Svet sva poznala, saj sva prejšnji dan po njem potovala. Opustila sva tisto skrbno previdnost, ki je za westmana pravilo, kadar potuje po neznanih krajih, nisva za vsakim ovinkom obstala in tudi ne pregledovala vsak gozdič in grm. Da sva se skrbneje ozirala, posebno za Rollinsom, bi bila seveda to in ono opazila in »kupčija« bi bila šla čisto drugo pot.

Vkljub temu pa seveda nisva zanemarila tiste splošne previdnosti, ki westmana na potovanju po zapadu ne sme niti za trenutek zapustiti. Skrbno sva se ogledovala za sledovi in proti poldnevu sva reš opazila sled, ki bi je sicer gotovo ne našla, da sva bila manj previdna, ker je bila skrbno zabrisana.

Na mestu, kjer sva naletela na sled, je bila trava potlačena. Nekdo si je privoščil počitek, ljudje so sedeli v travi in bilke se še niso vse vzravnale. Tako sled zabrisati, to je težaven in zamuden posel, le spretnemu westmanu se popolnoma posreči. Neznani popotniki tega gotovo niso dobro znali ali pa niso imeli časa, da bi se bili za vsako travico pobrigali.

Koj sva seveda obstala, razjahala in se lotila sledi. Rollins je prijezdil, skočil iz sedla in tudi šel sled brat.

»Hm —!« je naredil. »Nekdo je tu ležal —. Kaj mislite, ali je bil človek ali žival?«

Winnetou mu ni odgovoril. Meni pa se je zdelo nevljudno, če bi mu ne odgovoril.

Poučil sem ga:

»Menda niste ravno posebno izurjeni v branju sledov, mr. Rollins! Prvi pogled vam vendar mora že povedati, kdo je bil tukaj!«

»Mislite, da so bili ljudje —?«

»Da.«

»Ne verjamem. Ljudje bi travo bolj poteptali. Tule pa je komaj nekaj bilk potlačenih —.«

»Mar mislite, da potujejo po divjem zapadu ljudje, ki za zabavo travo teptajo, da jih drugi najdejo in upihnejo —?«

»Tega ne mislim. Pa konji vendar puščajo jasno in močno sled, ki se sploh ne da zabrisati.«

»Konji —! Kaj pa če so ti ljudje peš jezdili —?«
Neverno me je gledal.

»Da bi bili peš hodili, tile ljudje, mislite —?«

»Seveda mislim.«

»Ne verjamem. Čudno bi bilo, celò sumljivo. Mislim, da tod ni človeka, ki bi peš potoval.«

»Tudi jaz mislim, da ne. Ampak povejte, ali še niste doživeli ali vsaj čuli, da je kdo v teh krajih ob konja prišel, na primer da so mu ga vzeli —?«

»To je seveda mogoče. Toda o ljudeh govorite, ne o posamezniku —. Eden sam še utegne konja izgubiti, večja družba pa ne, mislim —.«

Sila modro je govoril. Čeprav se je delal, kot da ne zna do pet šteti.

Ni bil po mojem okusu in ne bil bi mu odgovoril, če bi tudi ne bil Winnetou prav tedaj najinega pogovora prekinil.

»Ali ve moj brat Old Shatterhand,« je vprašal, »kaj ta sled pomeni?«

»Vem.«

»Trije beli so bili in brez konj. Pušk niso imeli, pač pa so nosili v rokah palice. Odšli so odtod v gosjem redu, zadnji je previdno stopal v stopinje svojega prednika. Bojijo se, da jih nekdo zasleduje.«

»Tudi meni se tako zdi. Pa da bi ne imeli nobenega orožja —?«

»Pušk vsaj tile belokožci niso imeli. Počivali so tule. In kdor počiva, odloži puško poleg sebe. Videti bi se morali torej sledovi pušk v travi. Pa jih ni.«

»Hm —! Čudno —! Trije neoboroženi beli ljudje v teh nevarnih krajih —! Druga ni mogoče, ko da se jim je nesreča pripetila. Morebiti jih je kdo napadel in oropal —.«

»Moj beli brat sodi prav tako kakor Winnetou. Palice so imeli in opirali so se na nje, tule je videti

luknje v mehkih tleh. In palice niso bile odrezane, ampak odlomljene. Torej niti noža nimajo —.

Pomoči potrebujejo!«

»Ali jim bo moj brat Winnetou nudil pomoč?«

»Poglavar Apačev rad pomaga vsakomur, ki je pomoči potreben, in ne vpraša, ali je bel ali rdeč. Pa Old Shatterhand naj odloči! Pomagal bi, pa ne upam jim.«

»Zakaj ne?«

»Obnašanje teh belokožcev je sumljivo. Skrbno so zbrisali vsako sled za seboj. Zakaj pa je niso zbrisali tudi tule, kjer so počivali?«

»Je res. Morebiti pa časa niso imeli, mudilo se jim je. Ali pa so si morebiti tudi tako mislili, da zasledovalci smejo najti mesto, kjer so počivali, ne smejo pa vedeti, kam so pot nadaljevali. Zato so odtod dalje potovali v gosjem redu.«

»Morebiti je tako, kakor pravi moj beli brat. Vsekakor tile belokožci niso dobri westmani, nezkušeni ljudje so.

Pojdiva za njimi in pomagajva jim!«

»Dobro! Saj s poti nama ne bo preveč. Zdi se, da potujejo prilično v isti smeri kakor mi.«

Zajahala sva in mislila pognati konja.

Rollins naju je ves čas molče poslušal. Tedaj pa se je oglasil.

Sumljivo je majal z glavo in dejal:

»Čemu —? Pustimo tiste ljudi pri miru! Kaj nam mar za nje! Nobenega dobička ne bomo imeli, če jezdimo za njimi in jim pomagamo!«

»Mi seveda ne, pač pa nesrečneži, ki brez pomoči tavajo po divjini!« sem mu odgovoril na njegove sebične besede.

»In mnogo časa bomo izgubili —!«

»Prav nič se nam ne mudi. Vsaj take sile ni, da bi ne mogli pomagati ljudem, ki naše pomoči najbrž nujno potrebujejo.«

Precej ostro sem govoril. Nevoljno je godrnjal, zlezel na konja in odjezdil za nama.

Nisem mu zaupal. Ne bil bi pa verjel, da je vse njegovo obnašanje, kakor se je kmalu pokazalo, le krinka in da je v resnici prekanjen in nevaren človek.

Sled je peljala iz goščave ven na odprto prerijo. Sveža je bila, komaj uro stara. Naglo smo jezdili in kmalu smo jih zagledali.

Bili smo kake pol milje narazen, ko so nas opazili. Eden se je slučajno obrnil, nas videl in hlastno opozoril tovariše. Obstali so, od strahu, se je zdelo, pa se spustili v tek in bežali, kot da jim gre za življenje.

Prav neumno so se obnašali —. Menda so mislili, da bodo tekmovali z našimi konji —.

In spet nama ni prišlo na misel, da bi utegnilo biti njihovo obnašanje le zvita prevara —.

Pognali smo konje in jih seveda v nekaj minutah dohiteli. Klical sem jih in jim pomirljivo prigovarjal. Obstali so.

Res so bili brez vsakršnega orožja, to sem najprvo opazil. Niti nožev niso imeli in prav je videl Winnetou, da so si palice z grma odlomili. Oblečeni pa so bili dobro. Dva sta bila ranjena, eden je imel glavo obvezano, drugi pa je nosil roko v povoju. Tretji ni bil ranjen. Nezaupno, boječe so nas gledali.

»Zakaj pa ste bežali pred nami, meššurs?« sem vprašal, ko smo jih došli.

»Mar vemo, kdo ali kaj da ste?« je dejal najstarejši.

»Vseeno! Naj smo že kdorkoli, to bi si bili morali vendar sami reči, da vas bomo na konjih na vsak način dohiteli. Vaše bežanje je bilo torej čisto nepotrebno, da ne rečem smešno!

Pa ne skrbite se, pošteni ljudje smo, brali smo vašo sled in prijezdili za vami, da vas vprašamo, ali morebiti kake pomoči potrebujete. Slutim namreč, da vaš položaj ni ravno posebno sijajen.«

»In s to svojo slutnjo se žal niste zmotili, sir! Huda nam je predla in le golo življenje smo si rešili.«

»Pomilujem vas! Kdo pa je bil tisti, ki vas je tako hudo zdelal? Morebiti beli?«

»O ne! Siouxi so bili, iz rodu Okananda.«

»Tisti —? Kedaj?«

»Včeraj zjutraj.«

»Kje?«

»Na gornjem Turkey Riverju.«

»Kako pa ste naleteli na nje, če smem vprašati? Ali pa vam je morebiti ljubše, če ne poprašujem po vaši nesreči?«

»Zakaj pa ne? Če ste namreč res pošteni ljudje, kakor pravite. Saj nam dovolite, da vas vprašamo, kako vam je ime.«

»Zvedeli bodete naša imena. Tale rdeči gentleman tukaj je Winnetou, poglavar Apačev, mene imenujejo Old Shatterhand, tale tukaj pa je mr. Rollins, pedlar, ki potuje z nami v neki trgovski zadevi.«

»Heigh day —! Takim gentlemanom seveda smemo popolnoma zaupati! O Winnetouu in o Old Shatterhandu smo že dovolj čuli, čeprav ne smemo reči, da smo tudi mi westmani. O njiju gre glas, da sta najpoštenejša westmana, kar jih hodi po preriji, rada pomagata vsakomur, ki je v stiski, pa ne vprašata, ali je bel ali rdeč. Vemo, da vama smemo zaupati in hvaležni smo srečni usodi, ki nas je pripeljala na vajino pot.

Da, meššurs, siromaki smo, veliki siromaki, in pomoči potrebni in Bog vama bo poplačal, če se nas vsaj nekoliko usmilita.«

Njegove besede so se kar cedile hvalisanja, pa niso se mi tistikrat zdele sumljive. Tudi njegovega hinavski sladkega glasu nisem opazil.

»Rada vam bova pomagala,« sem dejal. »Le samo povejte, kake pomoči predvsem potrebujete!«

»Povedal vam bom. Pa najprej se spodobi, da tudi mi vam povemo, kdo da smo. Moje ime je War-

ton, tale tukaj je moj sin in oni tamle je moj nečak. Prišli smo od New Ulma sem, ob gornjem Turkey Riverju bi se bili radi naselili.«

»Kako ste neprevidni!«

»Žal! Pa ko nismo vedeli, kako nevarno je tod in v kakih težavnih razmerah tod naseljenec živi. V najlepših barvah so nam vse naslikali, vse se nam je zdelo tako lahko in enostavno, prav tako, kot da bi bilo treba samo priti in žito požeti —.«

»In Indijanci —? Ali vam o njih niso nič povedali? Ali na nje niste nič mislili?«

»Pač! Pa opisali so nam jih čisto drugače, nego smo jih v resnici našli. Prišli smo na Turkey River oboroženi in z vsem potrebnim dobro poskrbljeni in opremljeni, mislili smo si predvsem pogledati svet in si izbrati lep in dober kos zemlje. In tedaj so nas našli rdeči.«

»Seveda! Še čudno, da so vam življenje pustili —! Ni tako v navadi pri Siouxih, če srečajo bele. Kako pa je bilo?«

»Planili so nad nas ter vihteli nože in sekire. Branili se seveda nismo, preveč smo se prestrašili. Govorili so čudno angleščino, da smo jih komaj razumeli, in pravili, da nas bodo na kolu pekli in mučili in še druge lepe reči so nam obljubovali. Nazadnje pa so se zadovoljili, da so nas izropali, vse so nam vzeli, le obleko so nam pustili. In potem so nas napodili.«

»Hm —! Čudno —! Kako da vas niso ujete peljali s seboj v svojo vas? Tako vsaj vsikdar storijo.«

»Zdi se, da so imeli nujnejše posle, druge opravke, pa smo jim bili v nadlego. Zato so nas enostavno nagnali.«

»Druge opravke —? Ali ste morebiti čuli, kaj so nameravali? Morebiti so bili na bojnem pohodu?«

»Ne razumemo njihovega jezika, seve, le poglavar je, kakor rečeno, nekoliko lomil angleščino, omenil je nekega settlerja, Corner mu je ime, če se prav spominjam, k njemu so bili namenjeni.«

»Res! Se ujema! Mislili so ga sinoči napasti, pa niso imeli časa, da bi se bili z vami pečali in vas vlačili s seboj.«

»Kdo pa je tisti Corner? Napadli so ga, pravite —?«

»Naseljenec je. Prav kakor ste vi, ali ste vsaj nameravali biti. Napadli ga niso, sva z Winnetouom napad preprečila. Pa o tem vam še pozneje pripovedujem. Napad na Cornerja je bila vaša sreča, njemu se zahvalite, da ste še živi!«

»Živi, da —! Pa kako je to življenje!«

»Zakaj?«

»Življenje hujše ko smrt! Nobenega orožja nimamo, niti noža ne, in jesti nimamo nič. S čim si naj vlovimo divjačine? Dva dni se že hranimo s koreninami in jagodami. Dokler smo potovali po gozdu, se je še kaj našlo, tukaj na preriji pa niti divjih sadežev ni več najti —. Gladu bi bili poginili, da nas niste našli! Prosimo, če bi nam vsaj košček mesa podarili ali kak drug grizljaj!«

»Vse dobite! Ampak — povejte, kam ste pa pravzaprav namenjeni tod po preriji? Ali sploh imate kak cilj?«

»V fort Wilke smo namenjeni.«

»Znate pot?«

»Ne. Mislimo pa, da smo vsaj približno v pravi smeri.«

»Da, vsaj v smeri ste. Po kaj pa potujete v trdnjavo Wilke? Imate kake posebne namene?«

»Najboljše in najlepše, sir! Povedali smo že, da smo šli na Turkey River in si mislili poiskati kos zemljišča. Naše družine so prišle za nami in nas čakajo v trdnjavi Wilke. Ako srečno dospemo v trdnjavo, smo rešeni.«

»In bolje niste mogli zadeti, ko da ste nas srečali. Naša pot je ista, vsaj nekaj časa bomo potovali skupaj. Razen tega smo v zvezi s trdnjavo Wilke. Ako hočete, se nama lahko pridružite.«

»Res —? Ali nam res dovolite, sir?«

»Seveda! Saj vas vendar ne moremo pustiti tule sredi prerije. Eni nevarnosti ste ušli, ni treba, da bi se izpostavljali še drugi.«

»Pa rdeči so nam konje vzeli —. Peš moramo hoditi, zadrževali vas bomo —.«

»Se ne da nič pomagati, bomo pač počasi potovali.

Sedite predvsem pa si počijte! Dala vam bova jesti.«

Sam sem govoril s ponesrečenimi popotniki. Winnetou je kakor po navadi molčal, pedlar pa je polglasno klel in nepotrpežljivo godrnjal okoli nas o zamudi časa in o beračih, ki še na preriji ne dajo miru. Zelo nevoljen je bil, da smo se zavzeli za siromake.

Nisva se zmenila za njega, razjahala sva, sedli smo v travo in dala sva nesrečnežem jesti. Dobro jim je teknilo, vse so pojedli. In ko so si odpočili, smo odjezdili, pa krenili na našo pot proti lovskemu gradu. Mislil sem jih poslati v spremstvu dragoncev in z Old Firehandom v fort Wilke. Zamudili bi se bili sicer, pa varno bi bili potovali.

Seveda se je zgodilo čisto čisto drugače —.

Hodili so seveda peš poleg nas in počasi smo potovali. Vsi srečni so bili, da potujejo v našem spremstvu, neprestano so se nama zahvaljevali, radi bi se bili z nama pogovarjali, pa Winnetou je bil vobče molčeč človek, meni pa tudi ni bilo do besede, ker sem se pečal s svojimi, čisto posebnimi mislimi.

Rollins namreč mi ni več ugajal, sumljiv mi je bil, topot pa zares sumljiv.

Naši novi sopotniki so ga skušali spraviti v pogovor, popraševali so za kod in kam, pa zaman. Ostro jih je zavrnil, jezen je bil, da smo jih vzeli s seboj in radi njih počasi potovali.

Že prej mi ni bil simpatičen, s svojo godrnjavostjo in odurnostjo pa se mi tudi ni prav nič prikupil. Ni-

sem se mnogo zmenil za njega, ker pa je bil tak oduren človek, sem ga pa le opazoval, seveda skrivaj.

Uspehi mojega opazovanja pa so bili vse drugačni, nego sem pričakoval.

Kadar je namreč mislil, da ga nihče ne opazuje, je šinil po njegovem obrazu zaničljiv posmeh in nekako škodoželjno zadovoljstvo. In pri tem je vsaki-krat ostro in prežeče pogledal po meni in Winnetouu, prav kot bi se bal, da ga opazujeva.

Njegovo obnašanje je gotovo nekaj pomenilo, pa nekaj, kar za naju ni bilo dobro. Še pozorneje sem ga opazoval.

In opazil sem še nekaj druga.

Pogledoval je namreč po naših sopotnikih, tudi od njih se je kateri včas obrnil, njuna pogleda sta se srečala, koj sta sicer pogledala v stran, pa zdelo se mi je le, da zre iz njunih oči nekaj več kakor samo površna radovednost, — tajno, tiho sporazumevanje, odobravanje. Pogovarjala sta se z očmi —.

Ali so se ti ljudje vkljub vsemu morebiti le poznali —? Ali so »delali« skupno na istem dogovorjenem lopovskem načrtu —? Ali je bila Rollinsova jezavost in odurnost le dobro premišljena krinka —?

Toda čemu so nas varali —? Nesrečni popotniki bi nama morali biti hvaležni —. Rešili smo jih gotovega pogina —.

Ali pa je bila morebiti vsa njihova zgodba samo izmišljena —? Ali so si tudi »nesrečni naseljenci« nadeli krinko in nas varali —?

Kaj so nameravali —?

In čudno —. Prav tako je bilo, kot da sva z Winnetouom ena oseba, kot da oba eno in isto misliva.

Še sem razmišljal, kaj naj to sumljivo-obnašanje pomeni, ko je Winnetou ustavil konja in rekel starem Wartonu:

»Moj beli brat je že dovolj peš hodil! Truden je, naj sede na mojega konja! Tudi Old Shatterhand bo

rad posodil svojega konja njegovemu sinu. Dobra pešca sva, izlahka vaju bova dohajala.«

Warton je ugovarjal. Vsaj delal se je, kot da mu vljudnost brani sprejeti velikodušno ponudbo. Nazadnje pa se je le vdal in sedel na Winnetouovega rjavca. Njegov sin je dobil Swallowa. Rollins bi bil moral po vseh pravilih vljudnosti svojega konja posoditi Wartonovemu nečaku, pa seveda tega ni storil. Jezno je nekaj godrnjal in trmasto obsedel v sedlu. Nečak in bratranec sta menjaje se jezdila Swallowa.

Z Winnetouom pa sva šla peš.

Njegovi velikodušni ponudbi se nisem prav nič čudil. Vedel sem, kaj namerava. Govoril bi bil rad z menoj, pa tako, da bi sopotniki ničesar ne sumili.

Čisto naravno je bilo, da sva zaostala, pa še sama sva nekoliko zadržala korak. In ko sva bila dovolj oddaljena, sem ga vprašal, iz previdnosti po apaško:

»Moj brat ni posodil konja iz usmiljenja, ampak iz drugega razloga? Rad bi govoril z menoj o rečeh, ki jih oni tamle ne smejo slišati?«

»Old Shatterhand je uganil.«

»Tudi Winnetou je opazoval one štiri belokožce tamle? Sumljivi se mu zdijo?«

»Da. Videl sem, da jim Old Shatterhand ne zaupa, pa sem jih tudi sam opazoval. Toda že prej sem marsikaj opazil.«

»Kaj?«

»Moj brat bo sam uganil.«

»Winnetou misli najbrž tiste obveze?«

»Da. Eden je obvezan na glavi, drugi nosi roko v povoju. Po njihovem pripovedovanju sta dobila te rane včeraj, ko so jih napadli Okanande. Ali jim moj brat verjame?«

»Ne.«

»Tista dva vobče nista ranjena.«

»Prepričan sem skoraj, bi rekel, da nista. Niti zmenila se nista za obveze!«

»Tako je! Opazoval sem ju. Odkar smo se srečali s temi ljudmi, smo prišli dvakrat mimo vode, pa niti enkrat nista razjahala, da bi si rane hladila. In vendar so rane po njihovem pripovedovanju še popolnoma sveže, niti štiriindvajset ur niso stare —! Če pa so obveze prevara, je zlagana tudi vsa njihova zgodba, da so jih Okanande napadli in izropali in da so naseljenci —.

Ali jih je moj brat opazoval, ko so jedli?«

»Da. Teknilo jim je.«

»Teknilo jim je, pa vendar niso jedli toliko in tako gladno in hlastno kakor bi jedel človek, ki že dva dni ni druga užil ko korenine in jagode. Ti ljudje so bili sicer lačni, sestradani pa niso bili.

In še tole. Pravili so, da so jih napadli Okanande na gornjem Turkey Riverju. Ali bi bili danes že tukaj, če bi bilo to res?«

»Teža ne vem, ker še nisem bil na gornjem Turkey Riverju.«

»Winnetou pozna tod svet. Pripotovali bi bili v slabih dveh dneh do sem, če bi imeli konje, peš pa nikdar. Torej so potovali na konjih, — ali pa vobče niso bili na Turkey Riverju.«

»Hm —! Denimo, da so potovali na konjih —. Čemu pa nam to prikrivajo —? In kam so djali konje —?«

»To bomo že še zvedeli.

Kako sodi moj brat Old Shatterhand o Rollinsu? Obnaša se, kot da bi jih ne poznal. Kar sovraži jih. Ali mu moj brat verjame?«

»Ne. Samo dela se tako. Njegovo obnašanje je krinka. Opazil sem, da se je spogledoval z onimi tremi.«

»Da! Tudi sam sem to opazil. Ti štirje se med seboj poznajo, o tem prav nič ne dvomim. Morebiti so vsi štirje ena družba, pa so se iz kakega posebnega namena ločili.«

»Pa čemu —? Čemu se tako obnašajo, kot bi se ne poznali —? Kake namene imajo?«

»Teža ne moreva uganiti. Pa če bova pazila, bova tudi to zvedela.«

»Ali so njihovi nameni naperjeni proti nama?«

»Mogoče.«

»Ali bi ne bilo najbolje, če jim v obraz poveva, kako sodiva o njih in da jim ne zaupava preveč?«

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Ker imajo morebiti s svojim obnašanjem namene, ki naju nič ne brigajo. Vkljub vsemu nezaupanju, ki se nama je vzbudilo do njih, so lahko čisto pošteni ljudje. Ne smeva jih žaliti. Ne smeva jih slabo soditi, dokler nimava dokazov, da so res hudobni in da nama hudo hočejo. In zaenkrat še nimava takih dokazov. Vse, kar sva si povedala, so le sumnje in ugibanja.«

Skoraj sram me je bilo —.

Take besede iz ust »divjaka« —! Koliko je belih, kulturnih ljudi, ki bi tako pošteno sodili o bližnjem —?

Odkrito sem priznal:

»Moj brat Winnetou me je osramotil! Pravičneje sodi o belih nego jaz, ki sem njihov plemenski rojak!«

»Ali mi misli moj brat Old Shatterhand morebiti očitati, da jih premehko sodim?«

»Ne. Zakaj bi ti to očital? Le povedati sem hotel, da si pravičnejši ko jaz. Tvoje besede so nauk za mene.«

»Howgh —! Ne smemo očitati hudobije bližnjemu, dokler nismo prepričani, da res namerava kaj hudega storiti. Žalili bi jih. Bolje je krivico trpeti, ko krivico storiti.«

»Torej misli Winnetou, da nimava dovolj dokazov za njihove hudobne namene?«

»Zaenkrat jih nimava. Moj brat še naj tole pomisli! Ali ima pedlar, ki se Rollins imenuje, kakršenkoli vzrok, da bi koval hudobne načrte zoper naju?«

»Ne.«

»Tako je! Pač pa ima vse polno razlogov, da je prijazen z nama in da se nama ne zameri.«

»Seveda! Za kupčijo mu gre, za denar.«

»Da. Naše zaloge bi rad videl, njegov gospodar lahko sklene zelo ugodno kupčijo z Old Firehandom. Če pa bi spotoma začel s sovražnostmi, če bi naju na primer napadli tile ljudje, bi iz kupčije ne bilo nič. Nikdar bi ne zvedel, kje je Old Firehand in kje ima skrite svoje zaloge.

Rollins torej ne more in ne sme biti najin sovražnik. In če bi tudi bil, — dokler ne vidi zalog in ne sklene kupčije, se nama ga ni treba bati. Pred njim sva varna. Ali moj brat tudi tako misli?«

»Da.«

»In ali smeva obsoditi one tri, ki pravijo, da so naseljenci?«

»Niso naseljenci!«

»Ne.«

»Kaj pa so?«

»Bova že še zvedela.«

»Ali misliš, da imajo tisti trije hudobne namene?«

»Vzroka vsaj nimajo. Pravzaprav bi nama morali biti hvaležni. Pa če tudi niso ubogi popotniki, kakor pravijo, in četudi so v zvezi z Rollinsom, se nam jih ni treba bati, dokler smo na potu.«

»Pač pa pozneje!«

»Old Shatterhand misli na naše skrivališče —?«

»Da. Sumil bi, da merijo na Old Firehandove zaloge —.«

»Uff —!« se je nasmehnil Winnetou. »Old Shatterhand in Winnetou sta vedno istih misli.«

»Ni čuda. Sum leži na dlani. Drugače si njihovega obnašanja v danem položaju ne moreva razložiti.«

»Torej misliš, da so tile trije ‚nesrečni popotniki‘ in Rollins dobri znanci?«

»Da.«

»In da so vsi štirje trgovci?«

»Da.«

»In da so domenjeni?«

»Vsekakor.«

»Torej je vse njihovo govorjenje laž in njihovo obnašanje krinka, ki pod njo skrivajo svoje prave namene?«

»Tako je. Le premisli dobro vse sinočišnje in današnje dogodke! Corner je sinoči pravil, da dela pedlar Burton s štirimi ali petimi pomočniki. In tamle je četvero ljudi! In tistemu staremu človeku, ki se za Wartona kliče, je morebiti v resnici Burton ime —. Vsaj podobni sta si imeni.

No, in tudi drugo, kar se je sinoči zgodilo, se ujema s temi podmenami. Rollins je šel sinoči dvakrat iz koč. Prvikrat je šel, tako je pravil, za konjem gledat, pa je dolgo izostal. Drugič pa je bil zunaj, ko smo spali. Saj sva našla vrata odprta! Kje je bil? Burton je bil kje blizu skrit pa mu je šel pravit, da v hiši sedita dva človeka, ki bi rada prodala veliko zalogo kožuhovine. In ko so Okanande odšli, ga tudi dolgo ni bilo nazaj. Dogovoril se je, tako sumim, z Warton-Burtonom o načrtu, ki ga danes uresničuje —.«

»In Burton se nama je pod krinko ponesrečenega izseljenca spet pridružil s svojimi pomočniki —?«

»Da.«

»Pa čemu —? Kak načrt imajo —? Pošten ali hudoben —? Kaj misli moj brat?«

»Hm —! Premisliva nekoliko!

Če nimajo slabih namenov, kaj bi potem namepravali —? Pač druga ne, ko da se z napačnim ime-

nom utihotapijo v skrivališče ter pogledajo in ocenijo zaloge, mi pa bi ne smeli vedeti, da je pravi kupec že tudi poleg pri ocenjevanju. Ampak čemu to —? Brezpomembno je, ker pomočnik itak lahko vidi zaloge in jih oceni!«

»Res je. Ne bo torej drugače, ko da imajo slabe namene.«

»Pa kake?«

»Videti hočejo zaloge in kje ležijo, da jih o priliki poberejo in odidejo z njimi, — plačajo pa nič«

»Torej rop?«

»Da!«

»In če jim branimo?«

»Si jih vzamejo s silo.«

»Tako bo! Torej imajo le hudobne namene —!«

»Da. Vsaj sumljivi ljudje so. Čeprav jim trenutno ne moreva še ničesar dokazati, razen da so njihove obveze najbrž lažnive in da niso bili na gornjem Turkey Riverju.«

»Pa bati se nama jih zaenkrat še ni treba.«

»Ne. Nič se nama ne bo zgodilo. Če bi med potom začeli, ne pridejo do zalog. Svoje namere bodo šele izvršili, ko pridemo do lovskega zavetišča.«

»No, to pa čisto lahko preprečiva. Rollins mora v lovski grad, ni druge pomoči, ker mora videti zaloge, sicer ne pride do kupčije. One tri pa odslovimo prej. Dopovemo jim, da bi jim bil lovski grad preveč s poti, če so namenjeni v fort Wilke.

Pa tudi med potom ne smeva pozabiti na previdnost. Kar sva si sedajle povedala, so same sumnje, domneve, lahko da sva se zmotila. Morebiti da nameravajo vse kaj druga in da naju čaka nevarnost že na potu. Zato jih morava ostro opazovati.«

»Da. In tudi ponoči. Zato bo pol noči bedel Winnetou, pol noči pa moj brat. Oba hkrati nikdar ne smeva spati.«

»In tudi okolico tabora bo treba preiskati.«

»Moj brat misli na njihove konje —?«

»Da. Čisto verjetno je, da nas skrivaj spremljajo njihovi zavezniki s konji.«

»Zelo previdna morava biti. Ne smejo vedeti, da jim ne zaupava več.«

Tako sva ugibala. In kakor vsikdar, je tudi topot bistrourni Winnetou pravo zadel. Pa žal ne vsega. Kdo bi si bil tudi mislil, da naju čaka tako presenečenje —.

Da sva slutila, kdo je v bližini, — ne vem, če bi bila obvladala svojo razburjenost in ostala na zunaj mirna. Dogodki so šli čisto drugo pot, nego sva mislila, in z njimi tudi Winnetouovo in moje življenje —.

Warton in sin sta nama ponujala konja. Počila da sta si, sta pravila, in da lahko spet peš potujeta. Pa odklonila sva. Laže sva jih opazovala, če sva hodila nekaj korakov za njimi.

Ko se je zvečerilo, bi se bila najrajši utaborila na odprti preriji. Odprt svet je za taborenje najbolj priporočljiv, ker nudi prost razgled na vse strani. Nihče se nam ne bi mogel neopaženo približati. In sumila sva, da nas bodo ponoči zalezovali.

Toda zapihal je proti noči oster, mrzel veter, dež je prinesel in vsi bi bili premočeni. Zato smo rajši jezdili dalje, tako dolgo, da smo našli gozd.

Na robu gozda je rastlo košato listnato drevje, vsaj za silo je bilo suho pod njim. Seveda pa je tudi gosta podrast nudila najlepšo priliko za zalezovanje in prisluškovanje. Toda vzela sva nevarnost v zakup za udobnost, da smo bili vsaj na suhem.

Winnetou je pregledal goščavo, pa ni našel nič sumljivega. Utaborili smo se. Upal sem, da bova s podvojeno pazljivostjo nevarnost pravočasno opazila.

Za večerjo smo si delili zaloge. Najina zaloga je bila preračunana sicer samo za dva človeka, pa tudi Rollins je bil preskrbljen, opustil je svojo odurno neprijaznost in postregel »ubogim sopotnikom«. Vsi

smo imeli dovolj in še ostalo nam je. Drugi dan pa smo itak lahko nastrelili divjačine.

Po večerji bi bili morali pravzaprav leči in spati. Pa našim spremljevalcem še ni bilo do spanja, živahno so se pogovarjali, čeprav sva jim glasno govorjenje prepovedala. Celò Rollinsu se je razvozlat jeziki, pripovedoval je dogodke iz svojega pedlarskega življenja, pravil je, da jih je »sam doživel«. Zato tudi z Winnetouom nisva mogla zaspati, bedela sva, govoriti pa se nama ni ljubilo.

Njihovo govorjenje se mi je zdelo sumljivo, vsaj čisto slučajno da ni, sem sodil. Bila je podoba, kot da namenoma toliko govorijo. Ali so morebiti hoteli s svojim govorjenjem odvrniti najino pozornost od okolice —? In udušiti šum, ki bi ga utegnil povzročiti oglednik —?

Pogledal sem k Winnetouu.

Tudi njemu se je zdel položaj sumljiv. Vse svoje orožje je imel tesno pri roki, pripravljeno, da ga lahko vsak hip pograbi. Obenem je ostro pazil na okolico, posebno na rob gozda. Seveda tako, kakor to znajo le Indijanci. Oči je imel napol zaprte, zdelo se je, da dremlje. Toda izpod trepalnic je najskrbneje vse opazoval.

Razume se, da sem tudi sam ostro pazil.

Dež je prenehal in tudi veter se je polegel. Najrajši bi bil preložil tabor ven na prerijo, pa sumljivo bi bilo tovarišem in ugovarjali bi bili. Zato smo ostali, kjer smo bili.

Ognja nismo zakurili. Izgovarjala sva se, da smo na ozemlju Siousov, ki da so belim zelo nevarni, in da bi ogenj privabil oglednike, ki bi se utegnili potikati po preriji. Najin pravi namen je bil seve drug. Ogenj bi nas bil namreč tudi izdal zaveznikom naših čednih sopotnikov. In povrh se v temi ne samo bolje sliši, ampak tudi bolje vidi. Vsaj pravi westman bo prej opazil oglednika, ako sam sedi v temi, ko pa če mu ogenj jemlje vid. Slišala zaenkrat nisva mnogo,

ker so tovariši gnali tak hrup, tem marljivejše pa so bile najine oči.

Sedela sva tako, da sva bila obrnjena v gozd, kajti od tam sva morala pričakovati sovražnika, če je vobče mislil priti. Srpasti mlaj je priplaval izza gozda in obseval s svojo motno lučjo vrhove dreves. Tovarišem je še nevzdržno tekla beseda, niso sicer nama naravnost pripovedovali, pa vendar so besede tako zasukavali, da sva njihov namen prav lahko uganila. Vezati so hoteli najino pozornost in jo odvrniti od okolice.

Winnetou je ležal v travi, naslanjal glavo na levi komolec in »dremal«. Seveda sem le jaz vedel, da se pod to navidezno malomarnostjo skriva najostrejša pozornost.

In tedaj sem opazil, kako je počasi in rahlo skrčil levo nogo v oster kot. Ali je morebiti nameraval strel ob kolenu, tisti sloviti, najtežavnejši strel, kar jih pozna westmanska šola divjega zapada —?

Ta strel je posebnost divjega zapada in reči moram nekaj besed o njem.

Recimo, da sedim ali pa ležim zvečer ob tabor-skem ognju, sam ali pa med tovariši. Puško imam, kakor je pravilo na divjem zapadu, ob desnici, pripravljeno, da jo lahko vsak trenutek zaigram. Tedaj opazim dvoje oči, ki prežijo na mene iz grmovja. Temno je, obraza ni videti, pa oči vidim dobro, ker je oglednik nepreviden in ne gleda izpod povešenih trepalnic. Njegove oči se svetijo v rahlem blesku, ki je tem močnejši, čim bolj mož napenja oči. Oči se namreč človeku v temi res svetijo, prav kakor se svetijo tudi živalim, na primer mački, psu. Seveda ni lahko opaziti bleščečih se oči v temi, med vejevjem in listjem, ki se maje v vetru. Nauči se tega človek nikdar ne, bistro oko mora biti prirojeno.

Ako torej vidim dvoje takih oči in če vem, da so oči sovražnega oglednika, si moram rešiti življenje, moram oglednika ustreliti, in sicer v čelo med očesi,

kajti očesi sta edino, kar vidim. Če pa bom pograbil za puško in pomeril, me bo oglednik videl, bo razumel, kaj nameravam, in se bo seveda jadrno umaknil. Pomeriti moram torej tako, da ničesar ne bo opazil.

In tako pomerim edino le pri strelu ob kolenu. Sede ali leže v travi namreč upognem koleno toliko, da meri podaljšana črta stegna naravnost v sovražnikove oči. Potem sežem po puško, pa malomarno, ravnodušno, kot bi se hotel igrati z njo, si jo prislonim na stegno, tako da leži cev točno v podaljšani črti stegna in da meri torej naravnost v oglednikove oči. In potem sprožim.

Tako meriti in streljati je seveda zelo zelo težko. Puško smem vzeti samo v desno roko. Če jo prijem z obema rokama, ne bo prizor več tako nedolžen in oglednik bi utegnil namero zasumiti. In s samo desnico moram puško naravnati, jo trdno držati ob stegnu in varno sprožiti. In poleg vseh teh težkoč še tudi meriti ne morem točno z vizirjem. In moj cilj je dvoje lahko se bleščečih oči sredi vejevja in listja, ki ga morebiti še tudi veter maje! Izmed sto strelav morebiti eden pogodi tak cilj.

Winnetou je bil seveda mojster v tej umetnosti. Tudi mene je poučeval v takem streljanju. Mnogo sem se vadil in nazadnje sem se tudi tega strela naučil.

In res je mislil tudi topot »ustreliti ob kolenu«. Počasi je segel po svojo srebrno puško ter igraje in na videz brez posebnega namena položil cev tesno ob stegnu. Kam je meril —?

Sledil sem z očmi podaljšani črti puškine cevi in opazil v podrasti med listjem rahlo rahlo svetlikanje, vidno le za človeka, kakor je bil moj Winnetou, ki mu je bilo ostro oko prirojeno in pogled vežban in šolan. Sam bi ga ne bil opazil, da me ni Winnetou-ova kretnja opozorila na njega.

Tisto svetlikanje je pomenilo dvoje človeških oči. V grmovju je nekdo tičal in nas opazoval. In Winnetou ga je mislil s strelom ob kolenu zadeti v čelo med oči.

Še malo više je pomaknil cev. Pripravljen je bil. Napeto sem čakal. Winnetou nikdar ni zgrešil, tudi ponoči ne in tudi ne pri strelu ob kolenu.

Sedaj je položil prst ob petelina —

Pa ni ustrelil.

Umaknil je roko, odložil puško in iztegnil nogo po travi.

Pogledal sem v gozd. Oči so izginile.

»Navihan človek!« mi je šepnil po apaško.

»Človek, ki pozna strel ob kolenu, če ga tudi morebiti sam ne zna!« sem povedal, tudi po apaško.

»Belokožec je.«

»Da. Sioux in vobče Indijanec ne bo nikdar tako na široko odprl oči, da bi se v temi videle.«

»Prisluškoval je. Zato so naši sopotniki tako glasno govorili.«

»Njihov zaveznik je. Vsaj veva, da je blizu.«

»Pa tudi sam dobro ve, da sva ga opazila.«

»Žal! Videl je, da si mislil streljati ob kolenu, pa si je seveda koj mislil, da si ga opazil. Umaknil se je. Previden bo.«

»Zalezoval ga bom.«

»Bi bilo silno nevarno!«

Nasmehnil se je.

»Za mene —?«

»Tudi! Gotovo se je umaknil kam globlje v goščavo in nas od tam opazuje. Če boš vstal, bo koj uganil, da ga greš iskat, pa te bo počakal!«

»Pshaw —! Naredil se bom, kot da grem h konjem. Ne bo se mu zdelo sumljivo.«

»Pač! Kako vse kaže, pozna mož vse zvijače in trike divjega zapada. Ne boš ga prevaril!«

»Pa prijeti ga le morava!«

»Prepusti ga rajši meni, Winnetou!«

»Ali naj tebe pošljem v nevarnost, sam pa strahopetno ostanem na varnem? Sram bi me bilo pred mojim belim bratom!

Ne! Winnetou je prej zagledal svetlikajoče se oči ko ti, zato ima prvo pravico do njega. Moj brat mi naj pomaga, da bom lahko odšel, ne da bi oglednik uganil, komu velja.«

»Pa počakajva še vsaj nekaj časa!«

»Dobro!«

Čakala sva deset minut. Pa sem se naredil osornega in dejal tovarišem, ki so še vedno govorčili in čenčali:

»Sedaj je pa dovolj! Nehajte! Spat pojdemo! Jutri bo treba zarana vstati, spočiti moramo biti!

Mr. Rollins, ali ste dobro privezali svojega konja?«

Nevoljno je zagodel, ni bilo po njegovih namenih, da bi bil že moral prenehati s komedijo.

»Sem!« je dejal in se obrnil v stran.

»Moj rjavec še ni privezan,« je povedal Winnetou glasno in topot po angleško. »Pojdem pa ga privežem zunaj na preriji, se bo lahko ponoči pasel.

Ali naj vzamem s seboj tudi Old Shatterhandovega Swallowa?«

»Stori to!« sem mu dejal.

Tudi midva sva igrala komedijo. Žal ni učinkovala.

Winnetou je vstal, si ogrnil santillo odejo in odšel na videz h konjem, v resnici pa, da pogleda za vohunom. Vedel sem, da bo zunaj v temi legel na tla ter v ovinku zlezal v gozd in ogledniku za hrbet. Odeje pri tem seve ni rabil, pa vzel jo je s seboj, da bi bila prevara še bolj uspešna.

Tovariši so za hip umolknili, pa beseda jim je bila kmalu spet v teku. Njihovo glasno govorjenje mi je bilo topot čisto po volji. Olajšalo je Winnetouu zalezovanje, oglednik pa ga vsaj ni čul, če je po

nesreči list zašumel pod njim ali pa se ukrhnila suha veja.

Naslonil sem glavo na komolce, napol zaprl oči ter se delal malomarnega in zaspanega, izpod obrvi pa sem najpozorneje ogledoval rob goščave.

Pet minut je minilo, minilo je deset minut Winnetoua pa ni bilo od nikoder. Še četrte ure je minilo, in še vedno se ni vrnil.

Strah me je že bilo za prijatelja, pa miril sem se. Težko in zamudno je zalezovati nasprotnika, ki ima oster sluh in ki povrh še sluti, da ga misli nekdo iznenaditi. In človek, ki je tičal za grmom, se je, o tem nisem dvomil, le predobro razumel na vse zvišjače zalezovanja in prisluškovanja.

Po dolgem čakanju sem čul korake iz smeri, kamor je Winnetou odšel h konjem. Obrnil sem se.

Da, prihajal je. Po santillo odeji sem ga spoznal. In ker je tako brezbrizno stopal, je oglednika gotovo našel in prijel.

Pomirjen sem se spet naslonil na komolce ter čakal, da prisede in mi poroča.

Vse bliže so prihajali njegovi koraki. Obstal je trdo za menoj.

»Sedaj pa še ti!«

Tako je povedal glas, ki pa ni bil Winnetouov. Šinil sem okoli.

Videl sem santillo odejo, pa mož, ki je bil v njo zavit, ni bil Winnetou. Bradat človek je bil, čudno znan se mi je zdel. In pravkar je dvignil puškino kopito v zamah.

Po bliskovo sem se zavalil v stran, umakniti sem se mislil.

Pa prepozno je bilo.

Mesto po glavi me je zadelo kopito v tilnik. Udje so mi mahoma ohromeli.

Še enkrat je zamahnil, udar me je treščil po glavi.

Onesvestil sem se.

VI.

Santer.

Dan se je delal, ko sem se zavedel.

Dobrih šest ur sem torej ležal v nezavesti. Udarac v tilnik mi je ohromil ude, geniti se nisem mogel. Dolgo sem se mučil, da sem končno vsaj oči odprl. Pa težke so bile, kot da so iz svinca. In koj so se mi spet zaprle in nepremično sem obležal, napol sem spal, napol sem bedel. Bilo mi je, kot da sem umrl in kot da moja duša iz onega sveta sem poslušala, kaj se ljudje menijo ob mojem truplu. Razumel pa nisem ničesar. Topo sem ležal.

Tedaj pa sem čul glas, znan glas, na mah me je spomnil na najusodnejše in najžalostnejše ure, ki sem jih doživel na zapadu, glas, ki bi me bil od mrtvih obudil.

In tole je povedal glas:

»Tisti apaški pes noče nič priznati in onega drugega pa sem ubil —. Škoda! Na njega sem se še prav posebno veselil. Čutil bi naj, podvojeno in podesetereno bi naj čutil, kaj se pravi, meni v pest priti! Mnogo mnogo bi dal, da ga nisem ubil —!«

Ob tem glasu me je hipoma minila vsa ohromelost, po udih mi je zagomazelo, zgenil sem se in odprl sem oči na široko in strmel v človeka, ki je tako povedal in ki ga radi njegove močne brade nisem spoznal, ko je ponoči stopil k meni.

Pri tovariših je stal človek, ki sva ga z Winnetouom že leta iskala, morilec Inču čune in Nšo če, — Santer.

Hotel sem zatisniti oči, nisem hotel izdati, da še živim, rad bi bil slišal, moral sem slišati, kaj vse bo še povedal, moral sem zbrati svoje misli in trezno presoditi položaj, ki je bil nevaren, — pa ni mi uspelo. Malo prej nisem mogel odpreti oči, sedaj pa sem strmел, strmел in venomer strmел in nisem mogel odtrgati očesa od človeka, ki je toliko gorja povzročil Winnetouu in meni.

In tako dolgo sem strmел v njega, da me je končno opazil.

Planil je na noge, obraz mu je zažarel veselja in kriknil je:

»Živi —! Živi —! Poglejte, odprl je oči! Koj bomo videli, ali se motim, ali prav vidim.«

Nekaj me je vprašal, nisem mu koj odgovoril. Jezik me ni ubogal, usta so ostala zaprta.

Pokleknil je k meni, me zažrabil za vrat in me stresal, da sem butal z glavo ob kamenje. Braniti se nisem mogel, zvezan sem bil. In vmes je tulil:

»Boš odgovoril, pes! Vidim, da še živiš, da se zavedaš! Torej tudi lahko odgovarjaš! Odgovori! Če ne boš, ti bom že znal jezik razvozlati in možgane zdramiti!«

In spet me je stresal, da so se mi iskre kresale pred očmi.

Pri tem se mi je glava okrenila na stran. In videl sem Winnetoua.

Zvezan je ležal na tleh. Pa zvezan v klobčič, tako, da je imel glavo med nogami. Strašno! Ni bil okoren človek, gibčen in prožen je bil, pa taka neznosna lega bi povzročala bolečine še človeku, ki bi imel kosti iz samega gumija. Koliko je trpel —! In najbrž je že cele ure ležal tako neusmiljeno zvezan in zvit!

Opazil sem tudi starega Wartona, njegovega sina in nečaka. Rollinsa pa ni bilo nikjer.

»Govori!« je tulil Santer. »Sicer ti bom z nožem odprl usta! Govori! Rad bi le vedel, ali čuješ, kaj ti pravim. Me poznaš? Ali veš, kdo sem?«

Čemu bi naj bil molčal? Le poslabšal bi si položaj s trmastim molkom. S previdnimi vprašanji in z izzivajočimi besedami sem morebiti izvabil iz njega marsikaj, kar nama bi utegnilo koristiti. Vsaj Winnetou sem morebiti lahko položaj olajšal. In čisto brezupen najin položaj le ni bil. Imela sva v rokah karto, ki sva jo lahko izgrala za najvišjo ceno. In tista karta so bile Old Firehandove zaloge.

Ampak — ali bom mogel govoriti? Kaj, če mi je jezik tudi ohromel —?

Poskusil sem. Šlo je. S slabotnim, blebetajočim glasom sem povedal:

»Poznam vas. Santer ste.«

Posmehljivo se mi je režal.

»Tako tako —! Me še poznaš? Si me pač zelo vesel? Si pač ves vzhičen, da me spet vidiš, kaj —? Nisi mislil, da se bomo tukaj srečali? Kako veselo, prijetno iznenadenje, kajne?«

Obotavljal sem se. Na tako roganje le nisem mogel odgovoriti. Pa izdrl je nož, mi ga nastavil na prsi in grozil:

»Ali boš takoj in nemudoma odgovoril z glasnim da —! Reci da, sicer ti porinem nož v srce!«

Vkljub bolečinam me je Winnetou posvaril:

»Moj brat Old Shatterhand ne bo rekel da! Rajši bo umrl!«

Jezno ga je nahrul Santer:

»Molči, pes! Če zineš le še besedico, ti nategnem vezi, da ti bodo kosti pokale!

Torej Old Shatterhand, ti moj prijatelj, ki te tako zelo ljubim, kajne, ves vzradoščen si, da me spet vidiš?«

»Da!« sem glasno odgovoril v kljub Apačevemu opominu.

Zmagoslavno se je krohotal.

»Ali ste čuli —! Ali ste čuli —!« je klical tovarišem. Old Shatterhand, slavni, nepremagljivi Old Shatterhand se tako zelo boji mojega noža, da uboga kakor potepen šolar! Na ves glas je priznal, veseli se, da se spet vidiva!«

»Govori!« je tulil Santer. (K str. 578.)

Ne vem, ali me udarec v tilnik le ni tako ohromil, kakor sem mislil, ali pa je Santerjevo roganje izpodbodlo moje živce, — pa moja glava je bila na mah čisto jasna, kot da se mi vobče ni nič zgodilo, jasno sem mislil, razumel sem položaj in jezik mi je spet gladko tekel. Vedel sem, kaj mu moram odgovoriti.

V obraz sem se mu nasmejal.

»Silno se motite!«

»Kako to —?«

»Nisem rekel da iz strahu pred vašim nožem!«

»Tako —? Ne —? Zakaj pa?«

»Ker je res. V resnici sem vas vesel, da vas končno spet vidim, mr. Santer!«

Smejal sem se mu, pa moje besede niso bile prav nič posmehljive in porogljive, s takim resnim poudarkom sem jih povedal, da je kar osupnil. Izpustil me je, šinil nazaj z glavo, dvignil obrvi in me nekaj trenutkov ostro opazoval.

Čudeč se je dejal:

»Kaj —? Kako —? Ali sem prav čul —? Ali so ti morebiti udarci možgane tako močno pretresli, da se ti je zmešalo —? Res si vesel, da se vidiva —?«

»Seveda!« sem pokimal.

»Vsi vragi —! Vesel me je —! Skoraj bi mislil, da govori tale človek resno —!«

»Čisto resno govorim!«

»Potem se ti je seveda zmešalo, čisto popolnoma zmešalo!«

»Kaj še! Tako popolnoma sem pri zdravi pameti kakor malokedaj v življenju.«

»Res —? Potem pa so tvoje besede predrznost, brezdanja, prokleta predrznost, na kakršno še v vsem življenju nisem naletel! Človek, dam te zvezati v klobčič kakor Winnetoua, ali pa te obesim tamle na drevo z glavo navzdol, da ti bo kri iz vseh lukenj brizgala!«

»Tega seveda ne bodete storili!«

»Ne bom storil —? Zakaj pa bi naj tega ne storil —? Kdo mi bo branil?«

»Neki pomislek, ki ga sami tako dobro poznate, da mi ga ni treba še posebej povedati.«

»Oho —! Nobenega takega pomisleka ne poznam!«

»Pshaw —! Mene ne bodete prevarili! Le kar obesite me, v desetih minutah bom mrtev — pa tudi zvedeli ne bodete, kar bi tako srčno radi zvedeli.«

Zadel sem v živo.

Pogledal je Wartona, zmajal z glavo in dejal:

»Mislil sem, da je bil lopov mrtev, pa niti nezavesten ni bil —! Vse je čul, ko sem Winnetoua izpraševal.«

»Spet se motite! Res sem bil nezavesten in nisem čul, kaj ste Winnetoua izpraševali. Pa Old Shatterhand ima sam dovolj možganov v glavi, da ugame, zakaj vam gre!«

»Tako —? Možgane imaš v glavi? No, pa mi povej, kaj je tisto, kar bi rad zvedel od vaju!«

»Neumnost! Pustite take otročarije! Ničesar ne bodete zvedeli! Le tole vam povem. Ponavljam, res vesel sem, da smo se spet našli! Tako dolgo sva hrepenela po vas, tako dolgo sva vas iskala, — lahko si sami mislite, da je najino veselje odkritosrčno in resnično! Saj vas vendar imava, končno končno končno imava!«

Dolgo je buljil v mene s praznimi odsotnimi očmi. Pa je zaklel, tako odurno zaklel, da njegove kletvice ne morem ponoviti, in besno zatulil:

»Lopov, tega bodi vesel, da te smatram za znorelega človeka! Kajti če bi vedel, da si zdrave pameti ter da govoriš namenoma in premišljeno, bi te s tisoč mukami prepričal, da ne poznam nobene šale!

Toda prizanesel ti še bom, v miru in prijazno bom govoril s teboj. Pa če mi ne boš odkritosrčno in voljno odgovarjal, te čaka smrt, kakršne še živ človek ni okusil!«

Sedel je pred mene, strmel nekaj časa zamišljen v tla, kot bi zbiral misli, pa začel:

»Vidva z Winnetouom si pač domišljujeta, da sta sila navihana dečka! Vobče najpametnejša na vsem divjem zapadu, kajne? Pa kako neumna, kako neskončno neumna sta v resnici! Le pomisli malo nazaj! Kako sta me tistikrat lovila, kako blizu mi je že bil Winnetou! Ali me je dobil? Vsak drug bi se bil od sramu v zemljo skrtil in nikomur več se ne bi bil prikazal pred oči! In kako je bilo danes! Saj priznaš, da sta sinoči videla moje oči v goščavi?«

»Da.«

»Streljati je mislil?«

»Da.«

»Videl sem seveda, moral sem videti, da je poskušal strel ob kolenu, in sem se koj umaknil. Pa je šel, da bi me zalezoval. Saj priznaš tudi to?«

»Da.«

»Mene je mislil zalezovati, hahahahaha —! Saj sem vendar videl, da me je opazil, vsak otrok bi bil videl. In potem pa gre in me misli zalezovati —! Pa še tako govori, kot bi mislil iti h konjem —! Vsak začetnik, vsak greenhorn v prisluškovanju bi si bil moral v takem slučaju reči, sedaj bo šel in me poiskal —. In vsak začetnik bi bil vedel, kaj mora storiti —. Ne pa da bi jaz ne bil vedel —!

Da me je vkljub temu šel zasledovat, to je bila neumnost, ki je večje ni mogoče zagrešiti! Tepena bi morala biti za vajino neumnost, res tepena kakor šolarja! Mesto da bi bil on mene zalezoval, sem namreč jaz njega zalezoval. Počakal sem ga in ko je prišel, sem ga s puškinim kopitom pobil na tla. Potem sem šel in poiskal odejo, ki jo je odložil, ker mu je bila pri zalezovanju napoti, si jo ogrnil in mirno stopil pred tebe. In tudi ti si se dal sijajno premotiti! Kaj si si neki mislil, ko si opazil, da ni Apač tisti, ki je prišel iz gozda, zaviti v santillo odejo —?«

»Vesel sem bil.«

»Vesel —? Menda vesel, da sem te po glavi lopnil? Najbrž ne.

Zanoriti sta se dala, zanoriti kakor osemletna šolarja! Smejati bi se vama, pa vajina neumnost že ni več za smeh, kvečjemu pomilovanja je vredna.

In sedaj sta tako popolnoma v mojih rokah, da vaju nič, prav nič ne more rešiti smrti. Razen če se morebiti ne zgane v mojem srcu usmiljenje. Ni namreč izključeno, da bi vama prizanesel —. Pa le z enim samim pogojem, da mi namreč odkritosrčno vse poveš, kar te bom vprašal.

Poglej si tele tri može! Moji so. Poslal sem vam jih naproti, da vaju prevarijo. In lepo so vaju speljali na led!

Kaj pač misliš da smo?»

Kdo ali kaj je bil, tega niti slutil nisem več. Čisto natančno sem vedel, pri čem da sem z njim in kaj da je njegov poklic. Pa previden sem moral biti, nisem mu smel vsega povedati, kar sem vedel.

Dejal sem:

»Lopov ste bili od nekdej in ste najbrž še tudi danes. Več pa meni ni treba vedeti.«

»Lepo! Pa eno ti povem! Zaenkrat bom to žalitev mirno vtaknil v žep. Kajti ko se domeniva, pride kazen! To si zapiši za uho! In ne boš dolgo čakal na njo!

Čisto odkrito ti bom priznal, da res rajši samo žanjemo, ko pa da bi tudi sejali. Sejanje je naporno delo, prepuščamo ga rajši drugim. Kjer pa najdemo žetev, ki se nudi brez posebnih težav in naporov, tam se je brž lotimo in ne poprašujemo mnogo, kaj bodo rekli tisti, ki so sejali in ki pravijo, da je polje njihova last. Tako smo namreč dosedaj živeli in dobro smo izhajali, pa bomo še tudi v bodoče tako živeli, vse dokler ne bomo imeli dovolj.«

»In kedaj bo pač neki tisto?»

»Morebiti kmalu. Čul sem namreč, da leži tod nekje v bližini polje, bogato in zrelo polje. In tisto polje bomo poželi. In če nam bo šlo topot po sreči, lahko rečem, da imamo dovolj ter da smemo sestiti in uživati sadove našega truda.«

»Čestitam!« sem dejal porogljivo.

»Hvala ti!« je odgovoril, ne da bi bil opazil moj porogljivi glas. »Ker nam čestitaš in ker nam torej dobro želiš, mislim, da nam boš tudi k žetvi rad pripomogel!«

»Kako vam naj pripomorem k žetvi?»

»Povedal nam boš, kje leži tisto polje.«

»A tako —? Torej še niti ne veste, kje da leži tisto bogato, zrelo polje —?»

»Ne.«

»Pa ste pravili, da leži tod nekje v bližini —.«

- »Seveda! Pa le to vemo, druga pa nič.«
- »Neprijetna reč!«
- »O prav nič ni neprijetna.«
- »Ne —?«
- »Ker bomo zvedeli, kje da polje leži.«
- »Od koga?«
- »Ti nam boš povedal.«
- »Hm —! Dvomim!«
- »Res?«
- »Da!«
- »Zakaj?«
- »Ker res ne vem za polje, ki bi tod nekje v bližini ležalo in ki bi bilo še bogato in zrelo povrh.«
- »Pa veš!«
- »Res ne!«
- »Ne razumeš me.«
- »Pa mi pomagaj!«
- »Pomagal bom tvojemu spominu. Ne mislim namreč žitnega ali koruznega polja —.«
- »Ampak —?«
- »Ampak skrivališče —.«
- »Skrivališče —?«
- »Zaloge.«
- »Aha —!«
- »Da. In tiste zaloge bi radi izpraznili.«
- »A tako —! In kaj je v tistih zalogah?«
- »Kožuhovina in druge reči.«
- »Hm —! Lepe reči!«
- »Da! Reči, ki nesejo.«
- »Razumem. In jaz da bi naj vedel za tiste zaloge —?«
- »Da.«
- »Najbrž se motite, mr. Santer!«
- »O ne! Vem, pri čem da sem s teboj! Ne delaj se tako nedolžnega!«
- »Odkod pa veste, da ravno jaz poznam tiste zaloge?«

Imel sem ga tam, kjer sem ga hotel imeti. Povedati mi je moral, kje tiči Rollins. In to sem moral vedeti, če sem hotel rešiti Winnetoua in sebe.

In res je šel na led.

»Odkod da vem? Saj vendar priznaš, da si bil oni dan pri starem Cornerju ob Turkey Riverju?«

»Da.«

»Po kaj si šel k njemu?«

»Obiskal sem ga.«

»Samo obiskal?«

»Da. Kakor pač človek včasi kam gre, ne da bi šel s posebnim namenom.«

»Pa si vendar šel k njemu s posebnim namenom!«

»Ne vem s kakim —.«

»Nikar ne misli, da me boš prevaril! Ko sta odšla, sem se oglasil pri Cornerju in vse mi je povedal.«

»Kaj vse?«

»Koga sta pri njem iskala.«

»No, koga?«

»Pedlarja, ki mu je ime Burton.«

»Teža pa staremu Cornerju res ni bilo treba počenčiti!«

»Ni bilo treba. Pa je le povedal.«

»In čemu sva iskala Burtona?«

»Kože bi mu bila rada prodala.«

»Kože —? Lastne?«

»Ne vajine, pač pa Old Firehandove, tistega, ki poveljuje četi lovcev in kožuharjev in ki je nabral celo zalogo kožuhovine. In tisto zalogo bi rad prodal.«

»Glej glej, kako ste dobro poučeni!«

»Kajne!« se je škodoželjno smejal, ne da bi opazil, kako vse bolj leze v moje zanke. »Nista našla pedlarja, pač pa njegovega pomočnika. Rollins mu je ime. In njega sta vzela s seboj. Naravnost k Old Firehandu sta mislila potovati.

Mi, namreč jaz in moji trije tovariši tamle, mi pa smo jo nemudoma ubrali za vami, da vas primemo. Izmislili smo si načrt, ki se nam je izvrstno posrečil. Prevarili smo dva najslavnejša westmana —. Tisti lopov, Rollins, tisti nam je pa žal ušel, medtem ko smo se pečali z vami.«

Povedal mi je! In koj sem tudi vedel, kako se bo pogovor zasukal. In vedel sem tudi, da se bova rešila.

Opazil pa sem tudi nekaj druga.

Vajen sem, da pazim v takih položajih na vsako, še tako neznatno malenkost. In opazil sem, da mu je pri zadnjih besedah pogled ušel v goščavo na rob gozda, tja, kjer sem prejšnji večer videl njegove oči. Ušle so mu oči, pravim, nehote in nevede je med pogovorom pogledal v grmovje. Premalo je pazil na oči. In tak nepremišljen pogled skrbnemu opazovalcu dostikrat mnogo pove.

Ali je kdo tičal v goščavi —? Ali so se Santerjeve besede nanašale na njega —? Pogledal je v goščavo, ko je omenil Rollinsa. Zvedeti sem moral, kdo tiči v grmovju, pa pogledati seveda nisem smel, opazil bi bil pogled.

Nadaljeval je:

»Pa nič ne škodi, če nam je ušel. Saj ga ne potrebujemo! Da le vaju imamo!

Poznate Old Firehanda?»

Kar na mah me je vikal!

»Da!« sem odgovoril.

»In njegovo bivališče tudi?«

»Da.«

»Lepo! Me zelo veseli, da ste se spametovali in da tako rade volje vse priznate! Me res veseli!«

»Pshaw —! Čemu bi tajil? Kar je res, je res!«

»Well! Upam torej, da mi ne boste delali sitnosti.«

»Upate?«

»Da. In uvideli bode, da je najbolje za vas, če mi odkrito vse poveste.«

»Zakaj bi bilo najbolje?«

»Zato ker si bode z odkritosrčnim priznanjem svojo usodo znatno olajšali.«

»Kako usodo pa ste nama z Winnetouom pravzaprav namenili, mr. Santer, če smem vprašati?«

»Smrt. Poznamo se. In čisto natančno vemo, kako je z nami. Kdor pride drugemu v pest, je izgubljen. Umreti mora. Dobil sem vaju v pest, umrla bode. To veste.

Pa umre se lahko na različne načine. Vedno sem mislil, da vaju bom počasi in z užitkom do smrti mučil. Ker pa topot gre za Old Firehandove zaloge, sem svoje mnenje nekoliko omilil in ne mislim več na tako smrt.«

»Ampak na kako?«

»Le počasi! Povedali mi bode, kje se nahajajo Old Firehandove zaloge in mi bode popisali njegovo skrivališče —.«

»Da —? In kaj dobim za to?«

»Naglo, kratko smrt.«

»In sicer —?«

»Recimo kroglo v glavo.«

»Jako lepo! Zelo ste usmiljeni!«

»Kajne!«

»Ampak pameten vaš načrt ni!«

»Zakaj ne?«

»Kupiva si naglo smrt tudi lahko na tak način, da vam popiševa čisto drug kraj, ne pa tistega, kjer ima Old Firehand svoje zaloge —. Prevariva vas lahko!«

»O, nikar si tega ne domišljajte! Mene ne bode prevarila! Tako neumen pa nisem! Bom si že tako uredil, da dobim od vaju tudi dokaze za resničnost vajinih napovedi.

Najprvo pa moram vedeti, ali mi hočete tisti kraj izdati.«

»Pravo besedo ste povedali! Izdati —! To je tisto! Dobro pa veste, da Old Shatterhand ni izdajalec. Winnetou vam ni hotel ničesar povedati, najbrž vam niti besedice ni privoščil, preponosen je, da bi govoril s takim lopovom, kakor ste vi. Jaz sem govoril z vami, ker sem imel čisto posebne namene, nikakor pa ne, da bi si kupil življenje ali pa naglo smrt. In svoje namene sem dosegel.«

»Posebne namene —? Kake?«

Napeto me je gledal.

»Tega vam ni treba vedeti. Bodete že še o pravem času zvedeli.«

Do sem je še precej vljudno govoril z menoj. Celò vikal me je. Po mojih besedah pa je nenadoma vzrojil:

»Torej se tudi ti nočeš vdati?«

»Ne!«

»In nič nočeš povedati?«

»Ne.«

»Zvezal te bom v klobčič kakor Winnetoua!«

»Storite to!«

»Do smrti vaju bom mučil!«

»Le kar! Nič vam ne bo koristilo.«

»Misliš? Ker si prepričan, da brez vaju ne najdem skrivališča —? Povem ti, sam ga bom našel!«

»Kako neki?«

»Iskal ga bom tako dolgo, da ga bom našel.«

»Iskali —? No, celo življenje ga lahko iščete!«

»Ne bo treba. Saj ne more biti daleč od tod.«

»Odkod pa to veste?«

»Sam si mi povedal!«

»Kedaj?«

»Pravil si Rollinsu, da je treba tri dni jezdit od Cornerja do skrivališča. No, en dan smo že jezdili —.«

»Hm —, dva dni tod okoli iskati —! Ne verjamem, da se vam bo posrečilo! Kvečjemu slučajno bi našli skrivališče. In vsekakor že prepozno!«

»Zakaj?«

»Če se o pravem času ne vrneva, bo Old Firehand skrivališče izpraznil. Tako smo se domenili.«

Temno in zamišljeno je gledal predse in se igral z bowieknifom. Topot je bila njegova zamišljenost resnična.

Nisem se bal noža. Prav nič mi ni bil nevaren. Prepoznal sem ga in tudi njegov dvojni načrt.

Prvi načrt mu je izpodletel. Mislil je, da mu bova za ceno nagle smrti izdala Old Firehandovo skrivališče. Ta načrt se mu je razbil ob najini poštenosti.

Pripravljen pa je imel za tak slučaj še drug načrt. Navihan je bil, vse si je dobro premislil. Pa tisti njegov drugi načrt je bil tvegan in je zahteval žrtve —.

Zato je bil v zadregi in zamišljen. Skušal je zadreγο skriti, pa se mu ni posrečilo.

Boril se je s samim seboj. Naju je hotel imeti, dobiti pa je hotel tudi Old Firehandove zaloge. Da sem mu jih izdal, bi bil res oboje dobil. Ker pa me ni pregovoril, je moral žrtvovati naju in nama pustiti življenje, če je hotel priti do zakladov. Sama bi mu naj pokazala pot k njim. Tako vsaj si je mislil, da bova storila. Težko naju je pustil, tako lepo naju je dobil v pest —. Hud boj sta borila v njegovi duši maščevalnost in želja po denarju. Pa prav dobro sem ga poznal, hlepel je po bogastvu, tako mi je tudi sam priznal. In ljubše mu je bilo bogastvo ko pa najino življenje. Zato sem bil prepričan, da naju bo izpustil, če ne bo kazalo drugače. In čisto mirno in brez strahu sem čakal, kaj bo povedal.

Dolgo je zrl v tla, nazadnje pa le izpregovoril. Drugo poglavje njegovih načrtov se je začelo.

»Torej mi nočeš nič povedati?«

»Ne.«

»Niti ne, če te takoj ustrelim?«

»Takrat že vsaj ne.«

»Zakaj ne?«

»No, ustrelil naju boš in nagla smrt je vendar prijetnejša ko pa dolge muke!«

»Well! Prisilil te bom! Bomo šele videli, ali so tvoje kosti tudi tako neobčutljive kakor Apačeve!«
Mignil je tovarišem.

Prišli so, me prijeli in zanesli k Winnetouu. Spotoma sem dobil priliko in pogledal proti goščavi, kjer sem prejšnjo noč videl njegove oči.

In slutnja me ni varala.

Nekdo je ležal v grmovju. Veje so se zamajale, da bi videl, kaj se bo z menoj zgodilo, je vtaknil za hip glavo iz goščave.

In zdelo se mi je, da sem spoznal Rollinsov obraz.

Tudi mene so zvezali v klobčič.

Tri cele ure sem ležal v klobčič zavrit poleg Winnetoua, nisva zinila, niti trenila nisva, z nobenim pogledom, niti z dihom nisva izdala trinogom najinih bolečin. In vsake četrte ure je prišel Santer in naju vprašal, ali nočeva govoriti. Besedice mu nisva privoščila. Bila je tekma potrpežljivosti, tisti bi zmagal, ki bi dalje vzdržal. In dolgo ni moglo več trajati. Mudilo se mu je. In vedel sem, da Winnetou položaj prav tako presoja kakor jaz, čeprav si še besedice nisva povedala.

Opoldne je spet prišel Santer in naju izpraševal. In spet ni dobil odgovora. Sedel je k tovarišem. Tiho in dolgo so se pogovarjali.

Načel je svoj drugi načrt —.

Na koncu je dejal glasno, da sva ga tudi mi-dva čula:

»Tudi sam mislim, da mora še nekje tod blizu tičati. Brez konja je pobegnil, daleč si ne bo upal peš. Čaka na ugodno priliko in si bo konja vzel.

Preiščite še enkrat goščavo! Pa natančno! Jaz pa ostanem tukaj, paziti moram na ujetnika.«

Seveda je mislil Rollinsa. In s svojim glasnim govorjenjem se je izdal. Če hočem koga prijeti, ki o

njem vem, da je še v bližini, ne bom svojega namena tako glasno povedal, da me sliši —. Pa slišati sva ga morala midva in tudi Rollins, zato je govoril glasno.

Njegovi trije ljudje so vzeli puške in odšli.

Winnetou mi je šepnil:

»Ali ve moj brat, kaj se bo sedajle zgodilo?«

»Da.«

»Rollinsa bodo prijeli in ga pripeljali —.«

»Čisto gotovo. Delal se bo, kot da je zbežal pri napadu, pa se bo pokazalo, da sta si s Santerjem pravzaprav dobra prijatelja. In potem bo za naju prosil in —.«

»In Santer se bo obotavljal, pa naju končno le izpustil. In potem bodo prav tako naredili, kakor se vidi v tistih velikih, lepih hišah belokožcev, ki jih gledališča imenujejo.«

»Da. Igrali bodo komedijo. Tale Santer seveda ni nihče drug ko tisti pedlar, le da si je topot nadel ime Burton. Rollins je dobil naročilo, da naju mora zvabiti v njegovo past. Mislil je, da mu bova vse izdala. In ker se mu to ni posrečilo, pa naju bo izpustil, da bo lahko šel za nama. Sama bi mu naj pokazala pot v skrivališče. Če bi bila tako čisto neumna —. Zato je moral Rollins zbežati, skril se je v goščavi, sedaj pa so šli po njega.«

»Moj brat misli prav kakor jaz. Da je Santer pameten, bi mu vsega tega ne bilo treba. Pri miru bi naju bil pustil. Šla bi bila z Rollinsom v lovski grad in od Rollinsa bi bil lahko vse zvedel, kje leži skrivališče in kje so zaloge. In tudi naju bi bil lahko še pozneje dobil v pest.«

»Prenaglil se je. Najbrž je bil iz kakršnegakoli razloga pri Okanandih, ki so napadli Cornerja. Njihov zaveznik je, tisti, ki ga Rjavi konj ni hotel izdati. Rollins pa je njegov vohun. Ko je čul, kdo da sva, in po kaj sva prišla, je šel, — tistikrat je bilo, ko je pravil, da gre po konjih gledat — in javil Santerju. Santer je mislil, da bodo Okanande s Cornerjem vred

tudi naju prijeli. Ko mu to ni uspelo, je naredil drug načrt, najbrž tistikrat, ko je Rollins šel za Okanandami. Z Rollinsom sva odjezdila, njegovi trije tovariši so šli peš naprej in se delali za 'ponesrečene naseljence', Santer pa je s konji potoval za njimi. Tako so naju mislili temeljito prevariti in posrečilo se jim je.

Pa svoj načrt so vse premalo premislili. Najbrž v prevelikem veselju, da nas končno imajo. In razen tega so se zmotili v naju. Niso upoštevali, da nisva lopova in da ne bova izdala Old Firehanda. Pa za vsak slučaj so imeli pripravljen še drug načrt. Old Firehandove zaloge hoče pač Santer na vsak način v roke dobiti. Kako dobro, da nisva Rollinsu popisala lovskega gradu!«

Čisto rahlo sva šepetala, razen tega je sedel Santer napol s hrbtom obrnjen k nama. V gozd je gledal in napeto poslušal. Ni opazil, da govoriva.

Črez nekaj časa se je oglasil v goščavi klic. Drug mu je odgovoril in še eden. Čulo se je kričanje, bliže je prihajalo in stari Warton je prilezel iz goščave s sinom in nečakom. Rollinsa so vlekli za seboj. Na vso moč se je branil. Seveda je bila vse narejeno —.

Santer je planil na noge.

»Končno ga imate! Saj sem dejal, da mora še nekje v bližini tičati! Spravite ga k onima dvema in zvežite tudi njega v klobčič, da bo —.«

Sredi stavka je umolknil, ves iznenaden šinil okoli in jecljal kakor od samega veselja.

»Kaj — aj —? Kdo — kdo pa je — ta — tale —? Ali prav vidim, ali se motim —?«

Tudi Rollins je bil silno iznenaden. Iztrgal se je Wartonom, skočil k Santerju in vzkliknil:

»Mr. Santer —! Vi —! Je mogoče —? O, sedaj je vse dobro —! Nič se mi ne bo zgodilo —!«

»Zgodilo —? Vam —? Ne, vam se ne bo nič zgodilo, se ne more nič zgoditi, mr. Rollins!

Torej vi ste tisti, ki mi je ušel? Tovariši tule so mi povedali, da je ubežniku ime Rollins, pa kako bi si naj bil mislil, da je tisti Rollins moj prijatelj Rollins! Seveda ste lahko brez skrbi! Svojemu prijatelju vendar ne bom nič storil!

S tistimi tamle ste torej potovali?«

»Da.«

»Čul sem, da ste sedaj pri pedlarju Burtonu v službi —?«

»Da, mr. Santer!«

»Kako se vam kaj godi?«

»No, včasih dobro, včasih slabo. Trenutno sem zadovoljen. In ravno te dni se mi obeta bogata kupčija. Na potu smo že bili, pa so nas sinoči napadli in —.«

Osupel je umolknil.

Pozdravila sta se s Santerjem kakor najboljša prijatelja, ki se že dolgo nista videla, in si stiskala roke, kar na mah pa je Rollins zavzet pogledal po Santerju, obraz se mu je potegnil v začudene gube, za korak je odstopil in vprašal:

»Ampak — kako pa je to bilo? Ali ste morebiti vi tisti, ki nas je napadel, mr. Santer?«

»Seveda!«

»Vraga! Moj najboljši prijatelj, tisti, ki sem mu nekajkrat življenje rešil, tisti — pa mene napade!« Kaj ste si vendar mislili, mr. Santer?«

»Kaj sem si mislil? Nič, prav nič! Kaj bi si naj bil mislil, ko vas pa niti videl nisem! Saj ste jo nemudoma popihali, ko smo se pečali z našimi ujetniki.«

»Tisto je seveda res! Najbolje je, sem si mislil, če se umaknem, opazujem tabor in rešim še svoja dva tovariša, tistale gentlemana. Skril sem se tamle v goščavi in čakal na ugodno priliko. In potem so prišli vaši ljudje —.

Ampak kaj vidim —! Zvezali ste ju, moja tovariša, pa še tako kruto in neusmiljeno! To ne sme biti, tega ne dovolim! Koj jima bom odvezel vezi!«

Mislil je stopiti. Pa Santer ga je prijel za rokav in ga zadržal.

»Stojte! Kaj vam na misel prihaja, mr. Rollins! Tistale dva sta moja smrtna sovražnika!«

»Pa tudi moja prijatelja!«

»To me nič ne briga! Račun moram poravnati z njima, ki ga bodeta z življenjem plačala. Zato sem ju tudi napadel in prijel. Seveda nisem slutil, da sta vaša tovariša.«

»Vsi vragi —! Neprijetna reč! Vaša smrtna sovražnika da sta, pravite —? Hm —!

In vendar jima moram pomagati! Ali so tisti računni res tako težki, ki jih morate z njima še poravnati?«

»Tako težki in veliki so, da bi jima smel desetkrat življenje vzeti, če jih hočem poravnati.«

»Toda pomislite vendar, kdo da sta!«

»Mar mislite, da ju ne poznam?«

»Saj sta vendar Old Shatterhand in Winnetou! Taka dva slavna človeka se ne pobije kar takole kakor psa!«

»Prav zato ker sta Old Shatterhand in Winnetou, prav zato jima ne smem in ne morem prizanesti.«

»Tako —? In te svoje besede mislite popolnoma resno, mr. Santer, res brezpogojno?«

»Čisto resno! Bridka in krvava resnica mi je! Poudarjam vam, da sta izgubljena.«

»In če bi prosil za nju —?«

»Bi nič ne pomagalo.«

»Pomislite, mr. Santer, kaj mi dolgujete! Nekajkrat sem vam življenje rešil!«

»Prav dobro vem, kaj sem vam dolžen, in vam tega tudi nikdar ne bom pozabil!«

»In — ali še tudi veste, kako je bilo zadnji krat —? Kaj ste tistikrat rekli?«

»Kaj?«

»Prisegli ste mi, da mi bodete vsako prošnjo uslišali — v zahvalo, da sem vas rešil.«

»Hm —! Da —! Mislim, — res, da —! Da, tako sem rekel.«

»In če vas sedajle prosim —?«

»Ne storite tega! Ne bom vam mogel prošnje uslišati, pa tudi dane besede bi ne mogel snesti. Rajši odložite za drugo priložnost! Saj se bo še katera nudila.«

»Ne morem! Dolžen sem tovarišema pomagati. Častna dolžnost je in lopov bi bil, če bi ne pomagal.

Pojdite sem, mr. Santer, in dajte si dopovedati!«

Prijel ga je za roko in ga vlekel v stran. In tam sta stala in se pogovarjala, tiho in živahno, krilila z rokami, odkimavala in prikimavala. Vse bolj se je vdajal Santer.

Seveda je bilo vse skupaj dogovorjena komedija. In tako dobro sta igrala to komedijo, da bi naju bila premotila, če bi ne bila vedela, kaj nameravata.

Sam se je vrnil Rollins k nama in pravil:

»Good morning, meššurs! Potrudil sem se, zelo potrudil, in uspelo mi je. Moj prijatelj Santer je dovolil, da vama smem vsaj nekoliko olajšati trpljenje. Moral je dovoliti, besedo imam od nje, da mi bo vsako prošnjo uslišal. Veliko uslug sem mu storil nekoč, življenje sem mu rešil. Upam, da ga bom še čisto pregovoril in vama izprosil svobodo.«

Zrahljal nama je vezi, da vsaj nisva bila več v klobčič povezana, pa se je vrnil k Santerju.

Spet sta govorila. Santer je stopical okoli, mahal z rokami, kruto odkimaval, Rollins pa mu je vsiljivo dopovedoval.

Komedija —!

Čez dolgo časa sta oba prišla k nama in Santer je pravil:

»Sam vrag vaju čuva! Dal sem ob neki priliki temule gentlemanu besedo, sklicuje se na njo in ne smem je prelomiti. In njemu na ljubo bom danes zagrešil največjo neumnost svojega življenja, pa vaju izpustil. Toda vse, kar imata pri sebi, tudi vajino

orožje, ostane moja last. Le golo življenje vama podarim.«

Tiho sva poslušala njegove lažnive besede. Kaj bi naj bila tudi rekla —? Saj sva vedela, da nama bo moral tudi še orožje dati.

Čakala sta, da se bova morebiti zahvalila, in ker sva trdovratno molčala, je dejal Santer:

»No —! Ali vama je najina nepričakovana velikodušnost sapo zaprla, da ničesar ne zineta?«

Spet sva molčala.

Rollins se je oglasil.

»Seveda! Kar verjeti ne morata, da bodeta prosta! Pokazati jima je treba, da misliva resno. Snel jima bom vezi.«

Sklonil se je k meni.

»Stojte!« sem dejal. »Pustite vezi pri miru, mr. Rollins! Ni jih treba sneti.«

Zavzet je šinil kvišku.

»Ali ste od vraga, sir —? Zakaj?«

»Ali vse, ali nič!«

»Kako mislite to?«

»Ne marava svobode brez najinega orožja. Vrnite nama vse, kar ste nama vzeli, ali pa naju pustite pri miru!«

»Neverjetno —! Kako vama pride kaj takega na misel?«

»Drugim bi morebiti ne prišlo na misel, nama pa pride. Winnetou in Old Shatterhand ne marata svobode brez svojega orožja, brez svojih konj. Vse ali pa nič, tako ponavljam. Rajši umrjeva, ko pa da bi najino imetje pustila.«

»Ampak, bodita vendar zadovoljna, da —.«

»Molčite!« sem ga prekinil. »Povedal sem vam svoje mnenje in nihče na svetu ga ne bo spremenil.«

»Grom in strela —! Življenje vama hočem rešiti, pa me tako nahrujete! Nečuveno!«

Spet je potegnil Santerja za seboj in spet sta se posvetovala. Topot sta poklicala tudi Wartone na pomoč.

Winnetou mi je šepnil:

»Dobro je povedal moj brat! Čisto gotovo nama bodo vse vrnili! Saj so prepričani, da pozneje vse spet dobijo nazaj.«

Prepričan sem bil, da se bo to zgodilo. Saj je bilo Santerju bolj za denar ko za vse drugo.

In spet se je ponavljala ista komedija. Seveda se je moral Santer braniti, videla sva, kako se je razburjal, pa nazadnje se je le »dal pregovoriti«.

Prišli so k nama in Santer je povedal:

»Prav nečloveško sreča imata! Obljuba me veže in storil bom nekaj, kar bi bilo v vsakem drugem slučaju naravnost blazno. Smejala se mi bodeta, da sem tako neumen, — toda povem vama in prisegam, da sem jaz tisti, ki se bom nazadnje smejal. In kdor se nazadnje smeje, se smeje najbolj veselo, kakor veste! Še bodeta že mislila na te moje besede in še prej, nego pričakujeta!

Sedaj pa poslušajta, kaj smo ukrenili!«

Pomolčal je, da bi dal svojim besedam močnejši poudarek. Čisto točno sem vedel, kaj bo povedal.

In začel je.

»Za topot vaju pustim živeti in vama vrnem svobodo in vse, kar je vajinega. Tudi orožje. Toda do večera ostaneta tukaj, privezali vaju bomo k drevesom tamle. To pa zato, da nas pred jutrišnjim dnevom ne bodeta mogla zasledovati. Mi pa odjezdimo in vzamemo Rollinsa s seboj, sicer bi vaju še kje pred večerom odvezal. Poslali pa ga bomo nazaj, o mraku se vrne. In potem lahko jezdit z njim, kamor hočeta, izpolnil sem mu dano besedo. Življenje mu dolgujete, sama glejta, kako se bodeta za ta dolg z njim pobotala!«

In nič več nismo govorili.

Privezali so naju vsakega k svojemu drevesu, pa precej daleč narazen, privezali tudi konja blizu naju in znosili na kup vse, kar so nama vzeli. Kako sem bil vesel, da sva dobila nazaj tudi najino orožje! S puško v roki se nikočar nisem bal.

In nato so lopovi odjezdili.

VII.

Zopet slovo od Winnetoua.

Celo uro sva molčala.

Utegnilo je biti, da so se skrili kje v bližini in prisluškovali. Nisva jima storila usluge, da bi se bili režali najini nepotrpežljivosti in da bi zvedeli, kaj nameravava. Le ušesa sva napenjala, da bi ujela vsak, tudi najmanjši šum in ga pravilno presodila.

Winnetou je prvi začel:

»V bližini so še. Sledili nama bodo, morebiti še nocoj, zarana pa čisto gotovo. Da bi jih ne opazila, naju bodo šele na večer odvezali.

Santerja morava dobiti. Končno, končno bo moj! Kako misli moj brat, da bi ga najbolj varno dobila v roke?«

»V Old Firehandovo skrivališče ga vsekakor ne smeva pustiti. Med potem nekje mu morava nastaviti past.«

»Da. Do lovskega gradu ne sme priti. Jezdila bova vso noč, jutri zvečer bi bila v skrivališču. Zato ga morava še za dne prijeti.«

»Pa kako?«

»Rollins bo seveda jezdil nekaj korakov za nama in bo Santerju puščal znamenja. Ko pride najin čas, se ustaviva, ga primeva in zveževa, pa pojezdiva nazaj po najini sledi ter v zasedi počakava na Santerja. Ali soglaša Old Shatterhand s tem mojim načrtom?«

»Popolnoma. Najboljši je, ki je vobče mogoč. Santer je prepričan, da naju bo dobil. Pa bo narobe, midva bova dobila njega.«

»Howgh —!«

Le to besedo je povedal, pa iz nje je govorilo kruto zadovoljstvo, da bo končno končno prijel morilca, ki ga je že toliko časa in zaman iskal.

Po polževo je lezel čas. Pa potrpežljivo sva čakala in molčala.

In nazadnje se je le stemnilo.

Zamolkel topot kopit je zadonel. Rollins je prijezdil.

In koj nato sva bila svobodna. Razgibala sva si otrple ude ter pobrala orožje in druge najine reči.

Razume se samo po sebi, da se je Rollins hvallil na vsa usta. Življenje da nama je rešil in mnogo da se je trudil za naju, vso svojo zgovornost in ves svoj vpliv da je zastavil pri prijatelju. In pol dneva daleč da je moral jezdit z njim, preden ga je izpustil.

Mirno sva poslušala njegove hinavske besede in mu zatrjevala, da sva mu zelo hvaležna. Prevelike prijaznosti pa mu nisva kazala, saj je moral kmalu spoznati, kako sodiva o njem.

Zajahali smo in počasi odjezdili.

In zgodilo se je, kakor sva pričakovala.

Jezdil je za nama in njegov konj je bil navidezno silno nemiren, plesal je in skakal, da ga je le s težavo miril. Seveda! Kar moč jasno sled je moral narediti! In ko je zasijal srpasti mlaj, sva videla, kako je od časa do časa zaostal, ulomil vejico z grma in jo vrgel na pot ali pa naredil kako drugo znamenje. Vse točno po načrtu —.

Ob zori smo se ustavili in si počili. Opoldne smo dolgo počivali, skoraj tri ure. Dala sva Santerju čas, da nama je lahko prišel čisto blizu in da bi nama ne bilo treba predolgo čakati na njega v zasedi.

Nato smo jezdili še dve uri. In samo dve uri smo še imeli do Old Firehandove trdnjave.

Obstala sva in razjahala. Najin čas je prišel.

Tudi Rollins je skočil iz sedla. Sumljivo se mu je zdelo, da ne jezdiva dalje.

»Zakaj sta razjahala?« je vprašal. »Danes že tretjikrat počivamo —. Saj ne more biti več daleč do Old Firehandovega zavetišča. Ali ni bolje, da jezdimo do njega in pri njem prenočimo, ko pa da bi taborili tukaj na prostem?«

In oglasil se je Winnetou, on, ki je bil sicer vedno molčeč do belokožcev.

»K Old Firehandu lopovi ne smejo!«

»Lopovi —? Kaj misli s tem povedati poglavar Apačev?«

»Mislim povedati, da si ti lopov!«

Osupnil je.

»Jaz — lopov? Jaz, ki sem vama življenje rešil —? Od kedaj pa je Winnetou nehvaležen in krivičen —?«

»Življenje rešil? Si mar res mislil, da boš Old Shatterhanda in Winnetoua prevaril?«

Vse veva, vse! Santer je Burton, tisti pedlar, in ti si njegov vohun. Že pri Cornerju sta se domenila, da mu boš naju v roke spravil. Tudi Warton in njegovi tovariši so morali pomagati. In ko naju je Santer napadel, si se moral skriti v gozd in čakati. In ker mu nisva hotela izdati Old Firehandovega skrivališča, si moral nastopiti kot Santerjev dober prijatelj in prositi za naju. Izpustil naju je, pa le zato, da bi lahko za nama jezdil in zvedel za skrivališče. Videla sva, da si mu puščal znamenja med potom. Kmalu bo prijezdil.

Izdati si naju mislil Santerju, pa praviš, da si nama življenje rešil —. Santer naju je opominjal, naj se pobotava s teboj. Dobro, pobotala se bova.«

Kakor ukopan je stal Rollins in strmel v naju. Winnetou je iztegnil roko, da bi ga prijel.

Toda počasni, mirni pedlarjev pomočnik je na mah pokazal, da zna še tudi vse kaj druga ko kože ceniti. Kar občudoval sem ga, toliko gibčnost je nenadoma razvijal.

Odskočil je, po bliskovo šinil v sedlo in pognal konja. Pa prav tako naglo sem skočil tudi jaz in prijel konja za uzdo. In še mnogo mnogo hitreje se je zagnal že tudi Winnetou Rollinsovemu konju na hrbet in prijel begunca za vrat. Rollins je izdril samokres. Ker sem držal konja, je mene smatral za nevarnejšega nasprotnika, pomeril je v mene in sprožil. Umaknil sem se in obenem ga je Winnetou zgrabil za roko. Dva strela sta počila, pa mene nista zadela. Hip pozneje je zletel Rollins iz sedla, planila sva in v pol minuti je bil razorožen in zvezan in tudi usta sva mu zamašila. Ves čas ni zinil besede.

Privezala sva ga k drevesu z jermeni, s katerimi sva bila sama prejšnji dan zvezana, tudi konja sva mu privezala na bližnje drevo. Ko bi opravila s Santerjem, bi bila prišla po njega.

In nato sva odjezdila. Pa ne po najini sledi, kar bi bil velik pogrešek, ampak vzporedno z njo po gozdu.

Našla sva goščavo, ki je segela ven v prerijo, prav primerna je bila za zasedo. Po preriji ob goščavi je peljala naša sled. Skrila sva konja, sedla poleg njiju in čakala.

Santer je moral priti od zapada. Odprta prerija je ležala pred nama, daleč ven se je videlo po njej. Opaziti sva ga morala že dolgo prej, preden je prišel do goščave. Računala sva, da ne bova več dolgo čakala. V poldruči uri se je zmračilo, do tedaj morebiti še prej, je gotovo prijezdil.

Tiho sva sedela, besedice nisva zinila. Poznala sva se in se razumela, ni se nama bilo treba pomeniti, kako ga bova zgrabila. Odvila sva si vsak svoj lasso in ga položila v kolobarjih predse. Santer nama ni mogel uiti.

Pa minilo je pol ure, minilu je še četrta ure — Santerja ni bilo od nikoder.

Menda sva sedela dobro uro, ko sva opazila na južnem robu prerije jezdeca. V divjem diru je hitel proti zapadu.

Winnetou se je čudil.

»Uff —! Jezdec!«

»Res! Čudno!«

»Uff —! Uff —! V skoku jezdi! In proti zapadu —! V smeri, odkoder bi moral Santer priti —! Ali vidi moj brat, kako barve je konj?«

»Zdi se mi, da je rjavec.«

»Da, rjavec je! In tudi Rollinsonov konj je rjavec.«

»Rollinson —? Ni mogoče! Odkod bi se naj Rollins vzel —? Saj sva ga vendar trdno privezala!«

Winnetouu so se bliskale oči, prsi so se mu burno dvigale, lahni bronasti dih na njegovem obrazu je zatemnel. Razburjen je bil.

Pa premagal se je.

»Še četrť ure počakajva.«

In počakala sva še četrť ure. Neznani jezdec je že zdavnaj izginil. Santerja pa še ni bilo od nikoder.

Hlastno mi je Winnetou naročil:

»Moj brat naj brž pojezdi k Rollinsu! In naj mi nemudoma sporoči, kako je z njim!«

»In če medtem lopovi pridejo?«

»Winnetou jim bo že tudi sam kos.«

Potegnil sem konja iz gozda in jadrno odjezdil. V desetih minutah sem bil na kraju, kjer sva privezala Rollinsa k drevesu.

Pa drevo je bilo prazno —. Rollins je izginil in tudi njegov rjavec.

V petih minutah sem preiskal sledove, ki jih je bilo videti krog drevesa, vestno in natančno, kakor malokedaj v življenju, in odhitel nazaj k Winnetouu.

Kakor od peresa zagnan je šinil pokonci.

»Rollins je izginil!« sem dejal.

Hripavo je hlastnil:

»Kam?«

»Santerju naproti.«

»Kdo ti je to povedal?«

»V sledovih sem bral.«

»Uff —! Videl je, da sva jezdila po lastni sledi nazaj in da nameravava Santerja prijeti, pa je krenil niže proti jugu in se nama izognil. Zato sva ga videla tamle spodaj na preriji.

Ampak — kako se je osvobodil? Ti tega sledovi niso povedali? Se je sam iznebil vezi?«

»O, ne sam! Bral sem sledove. Nekdo mu je pomagal.«

»Kdo?«

»Nekdo je prijezdil od vzhoda, obstal pri ujetniku, razjahal in ga odvezal.«

»Kdo je bil? Dragonec iz trdnjave Wilke?«

»Ne. Stopinje so bile tako obsežne, da jih je mogel narediti le naš stari Sam Hawkens s svojimi ogromnimi indijanskimi škornji.«

»On —?!«

»Prav nič ne dvomim. In v sledovih njegovega konja sem spoznal Samovo staro Mary, če se ne motim.«

»Uff —!«

Molčal je.

»Kaj bova storila?« sem vprašal.

»Morebiti še dohitiva Santerja, četudi se je seveda koj obrnil, ko ga je Rollins našel. Pojdiva!«

Zajahala sva, izpodbodla konja in kakor veter oddirjala na zapad po najini sledi. Besedice ni rekel Winnetou, pa v njegovi duši je divjal vihar. Trikrat gorje Santerju, če ga je dohitel!

Solnce je zašlo. V petih minutah sva predirjala prerijo, tri minute pozneje sva našla sled ubeglega Rollinsa, pridružil se je naši sledi. In spet tri minute pozneje sva prispela na kraj, kjer se je Rollins srečal s Santerjem.

Za hip so obstali in poslušali Rollinsovo poročilo, pa se nemudoma obrnili. Toda prebrisani lo-

povi so bili! Niso jezdili po stari sledi nazaj, krenili so v stran.

Pohitela sva za njimi.

Pa zmračilo se je in sledi nisva več videla. Vedela pa tudi nisva, kam so jezdili.

Da so ostali na naši sledi, bi bila lahko tudi po noči jezdila za njimi, ker sva pot poznala. In dohitela bi jih bila.

Vrniti sva se morala.

Molče je Winnetou obrnil konja in skokoma sva oddirjala nazaj na vzhod. Najprvo mimo mesta, kjer sva čakala v zasedi, nato mimo drevesa, h kateremu je bil privezan Rollins, in dalje proti lovskeemu gradu.

Spet se nama je Santer izmuznil —. Samo za nekaj dni ali za vedno —?

Drugo jutro sva morala nemudoma za njim. Upal sem, da ga bova še dohitela.

Mesec je vzhajal, ko sva prijezdila v dolino, po kateri se je prišlo v sotesko in k vhodu. V goščavi ob potoku je stala običajno naša straža.

Tudi topot je bil nekdo na straži. Pozval naju je. Eden dragoncev je bil.

Povedala sva mu najini imeni. Dejal je:

»Ne smeta zameriti, da sem vaju tako strogo pozval! Previdni moramo biti. Spet se nekaj kuha tod okoli.«

»Kaj pa?«

»Nekaj se je zgodilo.«

»Zgodilo?«

Slutil sem, kaj bo povedal.

»Da. Pa ne vem točno kaj. Nekaj je že moralo biti. Kajti tisti mali človek, Sam Hawkens mu je menda ime, nam je nocoj prav resno pridigoval, ko se je vrnil s poizvedovanja.«

»Sam Hawkens je torej šel na poizvedovanje?«

»Da.«

»Še kdo drug?«

»Ne.«

Torej res —!

Stari Sam, ki je bil sicer tako pameten, ta človek je ustrelil kozla, največjega menda v svojem življenju —. Osvobodil je Rollinsa —.

Jezdila sva skozi predor.

In prvo, kar sva zvedela, je bilo, da se je Old Firehandu stanje poslabšalo. Nevarno ni bilo, pa usodno je bilo za mene in za Winnetoua.

Razjahala sva in stopila bliže. Sam Hawkens, Harry in častnik iz trdnjave Wilke so sedeli krog ognja. In sredi med njimi je ležal Old Firehand, zavit v mehke kože.

»Hvalabogu, vrnila sta se —!« naju je pozdravil s slabotnim glasom. »Stala našla pedlarja?«

»Našla, pa spet izgubila,« se je oglasil Winnetou proti vsej svoji navadi.

In nato se je obrnil k Samu.

»Moj brat Hawkens je bil nocoj z doma?«

»Da, bil sem na poizvedovanju,« je dejal Sam nedolžno.

»Ali ve moj beli brat, kaj da je?«

»Kaj da sem —? Hm —? Trapper, lovec, kožuhar, westman, če se ne motim.«

»Ne westman, ampak osel, kakršnega še Winnetou nikdar ni videl in ga tudi nikdar ne bo. Howgh!«

In obrnil se je ter odšel.

Vse je osupnilo. Takega krepkega izraza niso bili vajeni slišati od Winnetoua, ki je bil miren, rahločuten človek in nikomur ni rekel žal besede.

Prisedel sem in pripovedoval.

Lahko si mislite, kako so moje besede delovale —! Santerja so vsi Winnetouovi prijatelji vsaj po imenu poznali in so vedeli, kaj pomeni za njega in za mene. In njega sva našla —. Pa nama je ušel —. In Sam ga je osvobodil —.

Mali Sam je bil čisto iz sebe. Kar blaznel je. Dajal si je vsa mogoča in nemogoča nečastna imena, rual si je svojo že itak kuštravo brado, pa ni našel v

njej nobene utehe, strgal si je lasuljo in jo stiskal v vse mogoče in nemogoče oblike, kar pa ga tudi ni nič pomirilo. Nazadnje pa jo je jezno vrgel na tla in vzdiknil:

»Winnetou je prav povedal, čisto prav! Največji osel sem, najneumnejši greenhorn, kar jih je kedaj videl divji zapad —! In osel in greenhorn bom ostal vse dni svojega žalostnega življenja!«

»Toda povejte, ljubi Sam, kako vam je neki prišlo na misel, da ste šli in tistega Rollinsa odvezali?«

»Kako mi je prišlo na misel —? Prav tista neumnost je bila kriva! Bil sem na poizvedovanju. Kar čujem dva strela. Brž sem pojezdil za glasom. In našel človeka, k drevesu je bil privezan. In poleg na drugem drevesu je visel konj, če se ne motim.

Vprašal sem seveda moža, kako je prišel v tak položaj. Pa mi je pravil, da je pedlar, tisti, ki ga Old Firehand išče, in da je k njemu namenjen. Pa da so ga napadli Indijanci in privezali k drevesu. Tako je pravil.«

»Hm —! Sam, povejte, ali ste že kedaj čuli, da Indijanci kakega belokožca ujamejo, pa ga k drevesu privežejo in odidejo —? In še tole povejte, vi stari trapper, ali niste nič po tleh pogledali? Saj bi bili morali vendar na sledovih videti, da je vse kdo drug tistega človeka zvezal, ne pa Indijanci —!«

»Je čisto res! Toda danes sem imel slab dan, veste!

Odvezal sem ga, tistega človeka, in ga mislil vzeti s seboj v grad. Pa glej, skočil je na konja in v diru odhitel ravno v nasprotno smer. Koj se mi je zdelo, da stvar ni nič kaj varna, posebno, ker je mož govoril o Indijancih. In sodil sem, da je najbolje, če se brž ko mogoče hitro spravim na varno v trdnjavo in posvarim svoje ljudi. In to sem tudi storil.

Lase bi si izpulil od same jeze, pa kako si jih bom pulil, ko jih nimam več! In če jih pulim iz svoje lasulje in jo mečkam in žulim, mi vse to tudi nič ne

pomaga, če se ne motim. Ampak jutri bom na vse zgodaj poiskal sled tistih lopovov in pojezdil za njimi in ne bom prej miroval, da jih vse polovim.«

Tako je pravil in se hudoval Sam. Uбоgi Sam Hawkens! Vse življenje je druge kregal za greenhorne — na stara leta pa je doživel, da je pravzaprav sam največji greenhorn —.

Winnetou se je vrnil k ognju. Čul je zadnje Samove besede pa dejal:

»Moj brat Sam ne pojde za begunci. Poglavar Apačev bo Santerja sam zasledoval, njegovi beli bratje pa naj ostanejo v gradu. Čisto lahko je mogoče, da Santer le še poišče zavetišče in ga skuša izropati. Zato je treba pametnih in pogumnih mož, ki ga bodo branili.«

Dolgo se niso pomirili duhovi. Preden pa smo legli spat, sem še poiskal Winnetoua. Njegov vranec se je pasel ob potoku, sam pa je ležal poleg njega v travi.

Ko me je videl prihajati, mi je šel naproti in mi podal roko.

»Winnetou ve, kaj mu hoče povedati njegov ljubi brat Charli. Z menoj bi rad šel za Santerjem?«

»Da.«

»Ne moreš. Old Firehandu se je poslabšalo, njegov sin je še otrok, Sam Hawkens se stara, kakor si danes videl, in ni več zanesljiv. Dragonci pa so tujci, ki jim trdnjave ne moremo izročiti v varstvo.

Old Firehand te nujneje potrebuje ko jaz. Za variha moraš ostati! Sam bom šel za Santerjem, ne potrebujem tvoje pomoči. In tudi zato moraš ostati, ker se utegne vrniti. Sluti, da mora biti lovski grad nekje v bližini, kjer sva prijela Rollinsa. Iskal bi in našel vhod. Pet jih je, lahko da si poišče še pomoč, napadel bi trdnjavo in slaba bi predla Old Firehandu.

Ostani, Charli! Dokaži mi svojo ljubezen s tem, da čuvaš nad mojim in tvojim prijateljem. Ali boš uslišal prošjo svojemu bratu Winnetou?«

Teško mi je bilo, pa tako dolgo mi je prigovarjal, da sem se končno vdal. Old Firehand je res nujneje potreboval moje pomoči ko Winnetou.

Še je sijala danica, ko sva odjezdila. In dan se je delal, ko sva obstala na mestu, kjer je Santerjeva sled krenila v stran od naše. Za ostro Winnetouovo oko je bila še dovolj vidna.

Djal mi je roko krog vratu.

»Tukaj se morava ločiti. Tako zapoveduje veliki Duh. In o pravem času naju bo spet tudi združil. Kajti Old Shatterhand in Winnetou ne moreta biti dolgo ločena. Mene žene sovraštvo v svet, tebe pa zadržuje prijateljstvo pri Old Firehandu. In ljubezen naju bo spet združila. Howgh!«

Še poljub in kriknil je rjavcu pa oddirjal po pre-riji. Krasni dolgi lasje so vihrali za njim kakor za-
stava.

Dolgo, dolgo sem zrl za prijateljem. Izginil mi je v daljavi.

Ali boš našel morilca —?

In kedaj se spet vidiva, moj ljubi, ljubi Win-
netou?

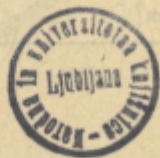
Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: Naša država. (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: Južoslovanski Piemont. Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda. Din 10'—.
4. * Moj stric in moj župnik. (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: Gladijatorji, I. del. (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: Gladijatorji, II. del. (Razprodano.)
7. H. G. Wells: Zgodba o nevidnem človeku. Din 7'—.
8. B. Orczy: Dušica, I. del broš. Din 16'—, vezan Din 30'—, II. del broš. Din 25'—, vezan Din 40'—, III. del broš. Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: V Libijski puščavi. Din 12'—.
10. Arnold Bennet: Živ pokopan. Din 8'—.
11. Illamo Camelli: Izpovedi socialista. Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: Džungla, I. del Din 18'—, II. del Din 14'—.
13. Elza Lešnik: Šumí, šumí, Drava... (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: Slovenske gorice. Din 7'—.
15. Erckmann Chatrian: Zgodbe Napoleonovega vojaka. Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: Mali svet naših očetov. Din 28'—.
17. Anton Kosi: Iz otroških ust, I. del Din 8'50.
18. Dr. J. Jeraj: Kadar rože cveto. Din 8'50.
19. J. F. Cooper: Zadnji Mohikanec. Din 11'—.
20. Pavel Keller: Dom. Broš. Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: Zgodovina Maribora. Din 10'—.
22. H. R. Savage: Snubitev kneza šamila, Broš. Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti. Broš. Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: Smrtna past. Din 9'—.
25. Anton Kosi: Iz otroških ust, II. del Din 16'—.
26. Dr. L.: Črni križ pri Hrastovcu. Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.

27. Ksaver Meško: **Legende o sv. Francišku in druge.** Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: **Križem po Jutrovem: Jezero smrti.** I. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: **Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal.** I. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilaunig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Smrt Mohammed Emîna.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač Šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
55. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Za življenje** —. VII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.

57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
59. Karl May: **Winnetou II: Za detektiva.** VIII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
60. Karl May: **Winnetou II: Med Komanči in Apači.** VIII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
61. Karl May: **Winnetou II: Na nevarnih potih.** VIII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
62. Karl May: **Winnetou II: Winnetouov roman.** VIII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
63. Karl May: **Winnetou III: Sans ear.** IX. knjiga, 1. zvezek. (V tisku.)
67. Januš Golec: **Guzaj.** Broš. Din 18'—, vez. Din 28'—.

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13'—, Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130'—.